Q
404.1

Accessions
153,381

Shelf No.
G.4071.3

Barton Library.

Thomas Pennant Barton.

Boston Public Library.

Received, May, 1873.

Not to be taken from the Library.

Geſta romanoꝛum cū applicationibus mo⸗ raliſatis ꝛ myſticis

GESTA ROMANORUM. Undated.

Hain 7739. Attributed by Voulliéme to Anton Sorg.

The type is semi-gothic; the printing is in two columns, 50 lines to a page. There are 112 leaves, the first containing the title in three lines: "Gesta romanorum cum applicationibus moralisatis et mysticis." The size of a leaf is 266 × 191 mm., and the text measures 189 × 132 mm. The initial letter of each story is supplied by hand, alternately in red and blue.

(*For notes on the "Gesta Romanorum" see pp. 372, 373 in the November 1929 issue of* More Books.)

Thomas P. Barton's copy.

153,381
May 1873

Ex gestis romanoꝝ historie notabiles de vicijs virtutibusqꝫ tractantes cuꝫ applicatōnibus moralisatis ꝛ misticis incipiunt feliciter.

De dilectione
Capitulum primum

Pompeius regnauit diues valde ꝛ potens qui filiam vnicam ꝛ pulcrā habebat quam tenerrime diligebat ita ꝙ pro eius custodia quinqꝫ milites ei aſſignauit vt cōtra omne periculum ſub pena graui eaꝫ cuſtodirent. Milites vero diebus ac noctibus armati eam cuſtodiebant. ꝛ ante hoſtium camere lampadeꝫ ardentem ordinabāt ne aliquis de nocte ad eam accederet: ipſis dormientibus vel eis ignorantibus. Et quēdam caniculum bene latrantem habebant: per cuius latratum excitari poſſent. Puella iſta tenerrime nutrita erat que multuꝫ anhelabat mūdi ſpectacula videre. Cum autē ſemel foras perſpexiſſet venit quidam dux qui cum oculos impudicos in cā iniecit ſtatim captus eſt in amorem eius: quia pulcra nimis ꝛ oculis omnium erat gratioſa ac imperatoris filia vnica: que poſt morteꝫ patris iure hereditario imperium obtineret. Dux iſte multa ei ꝓmiſit vt eius ꝯſenſum obtineret. Illa vero ſperans de promiſſione cōſenſit: ſtatim caniculum paruum occidit. lāpadem extinxit ꝛ de nocte ducem eſt ſecuta. Mane vero facta eſt queſtio vbi deuenit. Erat tunc in palacio regis pugil fortis qui ſemꝑ pro iuſticia imperij pugnauit: qui cum audiſſet ꝙ filia patrem ꝯtempſit agili curſu poſt eam currebat. Dux vero cū euꝫ armatum vidiſſet venientem duellum cum eo cōmiſit. Sed pugil preualuit ꝛ caput eius amputauit ꝛ puellam ad palacium reduxit. tamen faciem patris multo tempore nō vidit: cōtinue gemitus ꝛ ſuſpiria emittebat. Hoc audiēs quidam ſapiens in curia imperatoris qui ſemper mediator inter imperatorem ꝛ alios erat conſtitutus motus pietate: per eum eſt patri recōciliata ac nobiliſſimo viro deſponſata. Quo facto varia donaria a patre recepit. Primo tunicam talarē polimitam vndiqꝫ intextam: hoc habentem Dimiſi tibi ne adijcias vltra. A rege quandam coronam auream habuit ſic inſculptaꝫ Ex me tua dignitas. A propugnatore habuit anulum vnum cum hac ſcriptura. dilexi te. diſce diligere. A ſapiente mediatore alium annulum. recepit ſic ſculptūꝫ. Quid feci. Quantum. Quare. A filio regis etiam annulum ſic ſcriptum. Nobilis es: nobilitatem tuam ne contemnas. A germano proprio alium annulum recepit in quo erat ſcriptum. Accede ad me ne timeas frater tuus ſum. A ſponſo ſigillum aureum: quo ſibi hereditas ſponſi cōfirmabatꝛ collata eſt: cuius ſcriptura erat. Jam coniuncta es noli amplius errare. Puella poſtꝙ̄ iſta dona recepat ea ꝙ̄diu vixerat cuſtodiuit ꝛ eſt ab oībus dilecta ꝛ dies ſuos in pace finiuit.

Moraliſatio

Kariſſimi. Imperator iſte eſt ipſe pater celeſtis qui vocauit nos ꝑ paſſionem filij ſui de fauce diaboli. Ipſe eſt rex regum ꝛ dominus dominātium. Deutro. xxxij. Nunquid ipſe eſt patꝛ tuus qui poſſedit fecit ꝛ creauit te. Filia vnica eſt anima rationalis que traditur quinqꝫ militibus id eſt quinqꝫ ſenſibus ad cuſtodiēdum: qui ſunt armati per virtutes quas homo in baptiſmo recepit. Iſti ſenſus ſunt viſus. auditus ꝛc. qui habent contra dyabolū mundum ꝛ carnem eam cuſtodire. Lampas ardens eſt voluntas deo in oībus ſubiecta: que debet ſemper ardere in bonis opibus vt peccato non conſentiat. Caniculus paruus bene latrans eſt conſcientia que hꝫ contra peccata recalcitrare. ſed heu proch dolor anima volens mundi ſpectacula vidē ſepe pergit foras totiens quotiens cōtra diuinum preceptum agit. ſtatim a duce. id eſt a raptore infernali voluntarie eſt deducta ꝛ ſic lampas bonoꝝ opeꝝ extinguitꝛ: ꝛ caniculus conſcientie occidit. ꝛ ſic anima in nocte peccati ſequitur dyabolum. Hec cum audiſſet pugil noſter. i. deus quia non ē alius qui pugnat pro nobis niſi tu deus noſter ſtatim contra ducem dyabolum pugnauit ꝛ victoriam obtinuit ꝛ animam ad palacium regni celeſtis adduxit. Sapiēs mediator erat chriſtus dicente apoſtolo. i. Thi. ij. Unus deus mediator dei ꝛ hominuꝫ homo Jeſus chriſtus. Filius regis eſt chriſtus. Unde pſal-

miſta. Filius meus es tu ego hodie genui te. Frater noſter chriſtus. Gene. xxxvij. Frater noſter eſt. Sponſus noſter eſt chriſtus. Juxta illud Oſee. ij. Sponſabo te mihi in fide. Et iter ſponſus ſanguinum tu mihi eris: per ipſum reconciliati ſumus celeſti patri et ad pacem vocati. Ipſe enim eſt pax noſtra qui vtraq3 fecit vnum: ad Ephe. Ab ipſo predicta donaria recipimus. primo tunicam talarem ſc3 cutem ſuam digniſſimam et certe polimitã: quia flagellatione cruore liuore et aliis variis liuoribus intextã: cuius textura nihil aliud niſi qd dimiſi tibi quia rdemi te ne adiicias vltra malum agere. vade inquid noli amplius peccare. Hec eſt tunica Joſeph tincta in ſanguine hedi Geneſis. xxxvij. Iſte chriſtus rex noſter dedit nobis coronam glorioſiſſimã: ſc3 dum pro nobis voluit coronari: et vere ibi inuenimus. Ex me tua dignitas. De iſta corona Johannis. xix. Exiuit Jeſus portans coronã ſpineam. Chriſtus etiam eſt ppugnator noſter qui dedit nobis vnum annulum ſcilicet foramẽ dextre manus et vere ibi poſſumus percipere ſicut ſcriptũ eſt. dilexi te. diſce diligere. Apoca. j. Dilexit nos et lauit nos a peccatis noſtris in ſanguine ſuo. Chriſtus mediator noſter dedit nobis alium annulũ ſcilicet foramen ſiniſtre manus vbi videre poſſumus ſcriptum Quid feci. quantũ q̃re Quid feci. Meipſũ exinaniui formã ſerui accipiẽs. Quantũ deũ feci hominẽ q̃re vt hoĩe3 perditum redimerem. De his tribus Zacha. xiii. Que ſunt iſte plage in medio manuũ tuarum. Et reſpondet. His plagatus ſum in domo illoꝝ qui me dilexerunt. Chriſtus frater noſter eſt et filius eterni regis. Dedit nobis tercium annulũ ſc3 foramen dextri pedis: et quid ibi niſi nobilis es: nobilitatem tuam ne contemnas. Similiter chriſtus eſt germanus noſter: et dedit nobis quartum annulum ſcilicet foramen ſiniſtri pedis in quo ſcriptum eſt. Accede ne timeas: frater tuus ſum. Chriſtus eſt noſter ſpõſus: dedit nobis ſigillum quo ſponſi hereditas confirmabatur collata. id eſt vulnus lateris ſui cum lancea perforatum propter nimium amorem quo te dilexit: et quid ibi niſi iam coniuncta es mihi per miſericordiam noli amplius peccare. Studeamus ergo cariſſimi dona ſic munda cuſtodire q̃ poſſumus dicere illud Math. Domine quinq3 talenta tradidiſti mihi: et ſic ſine dubio poterimus regnare in celeſti gremio. Quod nobis pſtare etc.

De miſericordia. Capi. ij.

Titus regnauit qui ſtatuit p lege ſub pena mortis q̃ filij parentes ſuos alerẽt. Accidit caſus q̃ erãt duo fratres ex vno patre: vnus filium habebat et vidit auunculum ſuum egentem ſtatũ ſm legem eum aluit contra voluntatem patris: et ideo pater eius a ſocietate eum expulit. Veruntamen hoc non obſtante non dimiſit quin auunculũ ſuum egentem aleret et neceſſaria ei in omnibus dedit. poſt hec auunculus eius diuẽs factus eſt et pater eius cepit egere. Filius vero hoc videns patrem aluit prohibente auunculo: ideo a ſocietate auunculi eſt expulſus dicẽſq3 ei. Cariſſime tibi conſtat q̃ aliquando egenus eram et cõtra voluntatem patris tui mihi neceſſaria in omnibus miniſtraſti. et ido te iã in filium meum et heredem accepi. Jngratus filius hereditatem non ſequitur ſed filius adoptatus: ſicut tu ingratus fuiſti: quia contra preceptum meum patrem tuũ aluiſti: ideo hereditatem meã nõ obtinebis. Filius reſpondit auunculo. Nullus debet puniri pro eo q̃ lex ſtatuit et compellit. ſed lex naturalis et ſcripta compellit filium parentibus ſubuenire i neceſſitate maxime eos honorare: ido expelli ab hereditate de iure nõ debeo.

Moraliſatio

Cariſſimi duo fratres ſunt filius dei et mundus qui ambo a patre celeſti pceſſerunt. filius dei p generatõe3: mundus p creatõe3. Inter iſtos fuit et eſt diſcordia ab initio intantũ q̃ qui ẽ amicus vnius ẽ inimicus alterius. Juxta illud Jaco. iiii. Quicunq3 voluerit eſſe amicus huius ſeculi inimicus cõſtituet̃ dei: ſed filius vnus eſt quilib3 xp̄ianus qui eſt filius xp̄i. quia ei adheret p fide3. Nõ ergo debemus alere mundũ p ſupbiã. auariciã et ſic de ceteris. ſi volumus filij dei eſſe et ſi ↄtrariũ fecerimus certe a ſocietate xp̄i expellimur quãtum ad hereditatẽ celeſtẽ. Si xp̄m alere volumus p opa pietatis mũdus odio nos habebit. Verũtamen melius eſt mundũ odire q̃ hereditate3 celeſtem amittere

Joh: 13

¶ Iuſtum iudicium
Capitulum .iij.

Quidam imperator regnauit qui ſtatuit ꝙ ſi mulier ſub viro adulterata eſſet ſine miſericordia de alto monte precipitaretur. Accidit caſus ꝙ quedam mulier ſub viro ſuo erat adulterata. ſtatim ſm legem de alto monte erat precipitata. ſꝫ de monte tā ſuauiter deſcendit ꝙ in nullo leſa erat. Ducta eſt ad iudicium. Iudex videns ꝙ mortua non eſſet ſententiam dedit iteꝝ precipitari ꝛ mori. Ait mulier. Domine ſi ſic feceritis contra legeꝫ agitis. Lex vult ꝙ nullus debet bis puniri pro vno delicto. Ego eraꝫ p̄cipitata quia ſemel adulterata ꝛ deus me miraculoſe ſaluauit ergo iterato non habeo precipitari. Ait iudex Satis prudenter r̄ſpō diſti vade in pace: ſic ſaluata eſt mulier.

¶ Moraliſatio

Cariſſimi. Imperator iſte ē deus noſter qui facit iſtam legem ꝙ ſi quis in anima pollutus fuit ſub chriſto qui eſt ſponſus eſt anime per peccatuꝫ mortale debet precipitari de alto monte. id eſt. de regno celeſti. ſicut erat primus pater adam ſꝫ deus per filij ſui paſſioneꝫ ſaluauit. Homo cum peccat deus non ſtatim ꝓpter infinitā ſuam miſericordiam eum damnat ſed per gratiam ſuam ſaluat vt non precipitaretur in infernum.

¶ De iuſticia iudicantium
Capitulum .iiij.

Ceſar regnauit qui ſtatuit ꝓ lege ꝙ quis mulierem raperet ꝛ vi eā opprimeret in electione mulieris eſſet vtrū mori deberet vel eam ſine dote in vxorem duceret. Accidit caſus ꝙ quidam rapuit nocte ſimul duas mulieres. vna petijt mortem ꝛ alia nuptias. Raptor captus eſt ꝛ ductus coram iudice vt duabus mulieribus ſm legem reſponderet. Prima mulier inſtanter ſm legem mortem eius petijt: ſecunda euꝫ in virum habere clamauit. Et dixit prime mulieri. Uerum eſt ꝙ lex dictat ꝙ petitionem tuam obtineas ꝛ eodem modo lex ꝓ me clamat. Sꝫ quia mea petitio eſt minor ꝛ magis charitatiua: ideo mihi videt̄ ꝙ iudex pro me ſententiam dabit. Ambe mulieres iudici ſunt conqueſte: ꝛ quelibet beneficium legis poſtulabat. Iudex cum vtrāqꝫ parteꝫ audiſſet ſecunde mulieri conceſſit vt eum in virum obtineret ꝛ ſic factū eſt.

¶ Moraliſatio

Cariſſimi Imperator iſte eſt dominus noſter Jeſus chriſtus. raptor quilibꝫ peccator qui rapit. i. violat duas mulieres. ſ. iuſtitiam ꝛ miſericordiam. que ſunt ambe filie dei. raptor conuocatur coram iudice quando anima ſepar̄ a corpore Prima ſcilicꝫ iuſtitia contra peccatorem allegat eternaliter mori per legeꝫ iuſtitie. Sed altera ſcilicꝫ miſericordia diuina allegat ꝙ per ꝯtritionem ꝛ confeſſioneꝫ ſaluabit̄. Ideo ſtudeamus ſic deo placere.

¶ De ſectanda fidelitate
Capitulum .v.

Rex quidem regnauit. In cuius imperio eart quidam iuuenis a piratis captus qui ſcripſit patri ſuo ꝓ redemptione Pater noluit eum redimere ſic ꝙ iuuenis multo tempore in carcere erat maceratus. Ille qui eum in vinculis habebat quandaꝫ pulcram filiam ab oculis omnium gratioſaꝫ genuerat: que nutrita erat in domo quouſqꝫ viginti ānos in etate ſua compleuerat. que ſepius incarceratum viſitauit ac conſolabatur. Sed ille tantum deſolatus erat ꝙ nullam conſolationem recipere poterat ſed ſuſpiria ꝛ gemitus continue emittebat. Accidit quodam die ꝙ cum puella eum viſitaret: ait iuuenis ei. O bona puella vtinā velles pro mea liberatione laborare. Que ait. Quomodo potero hoc attemptare: pater tuus qui te genuit nō vult te redimere ego vero cum ſim tibi extranea quomodo deberem hoc cogitare. ꝛ ſi te liberarem offenſionem patris mei incurrerem: quia tuam redemptionem perderet pater meus. Uerum tamen mihi vnuꝫ concede ꝛ liberabo te. ait ille. O bona puella pete a me quid tibi placuerit ſi mihi eſt poſſibile ꝯcedam. At illa Nihil aliud peto pro tua liberatione niſi ꝙ me in vxorem ducas tēpore opportuno qui ait. Hoc tibi firmiter promitto Statim puella patre ignorante ipſum a vinculis liberauit ꝛ cum eo ad patriam ſuam fugit. Cum vero ad patrem ſuam veniſſet. ait ei pater. O fili de tuo aduentu multum gaudeo. ſed dic mihi qualis eſt iſta puella quam tecum duxiſti. Ait ille. Filia regis eſt quaꝫ in vxorem habeo. Ait pater. Sub pena amiſſiōis

hereditatis tue nolo vt eam in vxorem du=
cas. At ille. O pater quid dicis. plus ei te=
neor q̄ tibi quando captus eram in manus
inimici ⁊ fortiter vinculatus tibi ꝓ mea re=
demptione ſcripſi:noluiſti me rdimere.ipſa
vero non tantum a carcere ſed a mortis pe
riculo me liberauit:ideo eam in vxorem du
cere volo. Ait pater. Fili dico tibi ꝙ nō poſ
ſis in eam confidere:⁊ per conſequens nul
lo modo in vxorem ducere. Patrem pro=
prium decepit quando ipſo ignorante te a
carcere liberauit.pro qua liberatione pater
eius multa perdidit que pro tua rdemptio
ne habuiſſet:ergo videt̄ ꝙ non poſſis in eā
confidere.⁊ per conſequens nullo modo in
vxorem ducere. Item alia ratō eſt. Iſta li=
cet te liberauit hoc fuit cauſa libidinis vt te
poſſet in virum habere:⁊ ideo quia eius li
bido erat cauſa liberationis tue:nō mihi vi
det̄ ꝙ vxor tua erit. Puella audiens iſtas
rationes ait. Ad primaꝫ reſpondeo quando
dicis ꝙ ego decepi patrem meum propriuꝫ
ꝙ non eſt veruꝫ Ille decipit̄ qui in aliquo
bono diminuitur:ſed pater meus tam locu
ples eſt ꝙ alicuius auxilio nō indiget cum
hoc ꝑpendi iuuenem iſtum a carcere libera
ui:⁊ ſi pater meus pro eo redemptioneꝫ ac
cepiſſet non multum propter hoc ditior fuiſ
ſet.⁊ tamen per redemptionem depaupera
tus eſſes:ergo in iſto actu te ſaluaui ꝙ rdē
ptionem non dediſti:⁊ patri meo nullam in
iuriam feci. Ad aliam rationem quando di
cis ꝙ ego ex libidine hoc feci. Reſpondeo
hoc nullo modo poteſt fieri quia libido aut
eſt propter pulchritudineꝫ aut propter diui
tias aut propter honores aut propter forti=
tudinem.ſed filius tuus nulluꝫ iſtoꝝ habuit
quia pulcritudo eius per carcerem erat ani
hilata. Nec diues fuit:quia non habuit vn=
de ſeipſum redimeret. Nec fortis quia forti
tudinem perdidit per carceris maccerationē
Ergo ſola pietas me mouebat ꝙ ipſum li=
beraui. Pater hoc audiens non poterat fi
lium arguere vlterius. Filius ergo cū ma=
gna ſolennitate eam in vxorem duxit ⁊ in
pace vitam finiuit.

Moraliſatio

Cariſſimi. Filius a piratis cap=
tus erat totum genus humanuꝫ
captum per peccatum primi parētis in car
cere demonis.ſ.in eius poteſtate. pater qui
noluit eum redimere ē mundus iſte qui nul
lo modo volebat hominem iuuare a carce
re dyaboli ſed potius cuꝫ tenere. Filia que
eum in carcere viſitauit eſt diuinitas anime
coniuncta que humano generi compatieba
tur:que poſt paſſionem ſuam ad infernum
deſcendit ⁊ hominem a vinculis dyaboli li
berauit. Pater vero celeſtis de noſtris di=
uitiis non indiget:quia ſup omnia eſt diues
⁊ ſumme bonus. Ideo chriſtus motus pie
tate ad nos de celis deſcendit:nos viſitauit:
quando carnem noſtraꝫ aſſumpſit:⁊ tamē
nihil aliud petijt pro noſtra redemptione ni
ſi ꝙ ſit homi deſpōſatus. Iuxta illud Oſee.
ij. Deſponſabo eam mihi in fide. Verūta=
men pater noſter mundus cui multi obedi
unt:cōtra hoc ſemper murmurat ⁊ allegat
Si deo adhereas:hereditatem meam id eſt
mundanam non habebis. quia impoſſibile
eſt deo ſeruire ⁊ māmone. Mat.v. Sꝫ me
lius eſt nobis ſpernere mundum ꝙ ſocieta
tem dei amittere. Iuxta illud Mat. Qui
reliquerit patrem ⁊ matrem vxorem aut a
gros propter me centuplum accipiet ⁊ vitā
eternam poſſidebit. Quam nobis tribuere
dignetur Ieſus chriſtus filius dei viui qui
cum patre ⁊ ſpirituſancto regnat in ſempi=
terna ſecula Amen.

De ſequenda ratione
Capitulum.vj.

Erat quidam imperator potens
ſed tyrannus qui quandam puel
lam regis filiam pulcram deſpō
ſauit. Facta deſponſatione ambo ad inuicē
iuramentum fecerunt ꝙ ſi quis eorum pri=
us moreretur alter pre nimio amore ſeipſuꝫ
occideret. Accidit ſemel ꝙ imperator iſte ad
partes longinquas ſe tranſtulit ⁊ diu ibidē
moram traxit:volens probare vxoreꝫ ad eā
nuncium deſtinauit vt ei de morte ſua dice
ret. Audiens hoc vxor propter iuramentuꝫ
quod ante fecerat viro ſuo de alto mōte ſe
precipitauit vt moreretur. Verūtamē mor
tua non eſt.ſed infra breue tempus ſanitati
eſt reſtituta. Deinde iterato ſeipſam vole=
bat precipitare vt moreretur propter iura=
mentum quod fecerat. Pater eius hoc au
diens precepit vt precepto ⁊ iuramento vi=
ri non obediret. Illa vero nolebat ꝯſentire

Ait pater. Ex quo non vis mihi conſentire ⁊ obedire. celeriter extra ſocietatem meam exeas. At illa. Nolo: ⁊ hoc per talem rationem probo. Cum autem quis iuramento ē obligatus tenetur adimplere. ego iuraui viro meo ꝙ pro eius amore meipſam occiderem: ideo non deliqui ſi iuramentum implere volo: ergo extra ſocietatem tuam non debeo expelli. Item nullus debet puniri ꝓ eo quod eſt cōmendabile Sed cum vir ⁊ vxor ſint vnum in carne ſcḋm deum cōmendabile eſt ꝙ vxor pro amore ſui viri moriatur. vnde in india erat aliquando lex ꝙ vxor poſt mortem viri ſui pre dolore ⁊ amore ſeipſam comburere deberet vel viua cum in ſepulcrum poni: Et ideo vt mihi videtur non deliqui quando meipſam interficio ꝓpter amorem viri mei. Ait pater. Quando prius dixiſti ꝙ obligata iuramento fuiſti ⁊c̄. tale obligamentum non valet quia pretendit ad finem malum ſcȝ ad mortem. Iuramentum ſemper debet eſſe rationabile. ⁊ ideo iuramentum tuum nullum eſt. Ad aliam rationem quando dixiſti ꝙ iſtud eſt cōmendabile ꝙ vxor moriatur pro viro non valet. quia licet ſint vnum in corpore per carnaleȝ affectionem. tamen in anima duo ſunt que ab inuicem realiter differunt. ⁊ ideo non valet quod allegaſti Puella hoc audiens nō poterat vlterius arguere ſed dictis patris adheſit nec ſeipſam vlterius precipitare volebat. nec amplius viro ſuo copulari

¶ Moraliſatio

Rariſſimi. Rex iſte eſt dyabolus. Puella eſt anima tam gratioſa ad dei ſimilitudinem creata quaȝ dyabolus ei per peccatuȝ deſponſauit. Vnde in peccato cōmiſſo facta conuentio ē ꝙ ſi ipſe mortuus erat per peccatum ⁊ in longinquis partibus. i. in inferno per ſuperbiaȝ ſuam pollicitus eſt. ſic vult ꝙ anima peccatrix de alto monte id eſt de celo ſe precipitet in infernum. ⁊ ſic erat ante aduentum chriſti. ſed per chriſti paſſioneȝ eſt ſanitati reſtituta. Veruntamen adhuc ſepius intendit ſe precipitare quotiens contra diuinum preceptum perpetrat. ſed deus pater noſter non vult vt precipitemur per peccatum ſed vult per contritionem ⁊ confeſſionem vt totalit̄ ad ipſum conuertamur ⁊ firmiter nos in ipſo teneamus ⁊ vitam eternam poſſideamus

¶ De inuidia maloꝝ aduerſum bonos

¶ Capitulum. vij.

Dioclecianus regnauit. In cuius imperio erat quidam miles generoſus qui duos filios habebat quos multum dilexit Senior filius contra voluntatem patris meretricem in vxorem duxit. Cum pater hoc audiſſet contriſtatus eſt valde. ⁊ illum a ſocietate ſua expulit. Iſte ſic expulſus in magna miſeria eſt poſitus. tamen de meretrice vxore ſua filium formoſum genuit ⁊ ad magnam egeſtatem peruenit: miſit nunciuȝ ad patrem ſuum vt miſericordiam de eo haberet. Pater vero cum audiſſet de eius miſeria cōmota ſunt omnia viſcera eius. miſertus eſt ei ⁊ cum eo reconciliatus eſt. Ipſo reconciliato patri ſuo filium queȝ de vxore ſua meretrice genuerat recōmendauit. pater vero ipſum quaſi in filium propriū enutriuit. Hec audiens frater ſenior indignatus dixit patri ſuo. Tu es demens. ⁊ hoc ꝓbo tali ratione. Ille eſt demens qui filiuȝ in heredem accipit ⁊ nutrit qui ei iniuriam magnam fecit. ſed frater meus qui illum pueꝝ genuit fecit tibi magnam iniuriam quando meretricem contra tuum preceptum deſpōſauit. ergo videtur ꝙ tu es demens ꝙ filiuȝ eius nutris ⁊ ei pacem dediſti. Pater ad hoc r̄ſpondit. Fili frater tuus eſt mihi recōciliatus per magnam ꝯtritionem quam habuit ⁊ propter preces alioꝝ: idō oportet me filium ſuum diligere plus ꝙ te. Hac ratōe. Tu ſepius contra me feciſti ⁊ nunꝙ reconciliatus es mihi: quia culpam tuam humiliter recognoſcere noluiſti. iam tu es ingratus fratri tuo. ex quo velles ipſum a ſocietate mea expellere. imo potius deberes gaudere ꝙ mihi eſt reconciliatus. ⁊ quia ingratus es hereditatem meam non obtinebis. ⁊ illam quaȝ de iure habere debuiſſes: frater tuus occupabit: ⁊ ſic factum eſt.

¶ Moraliſatio

Rariſſimi. Per patrem iſtum patrem celeſtem intelligemus. per duos filios naturam angelicam ⁊ humanam. Humana coniuncta erat meretrici. id eſt. iniquitati: quando de pomo vetito contra diuinum preceptum comedit. vn

de a patre celeſti erat homo expulſus. Fili
us meretricis.id eſt.totum genus humanū
quod per peccatum peruerſum perierat Il
le filius eger factus eſt.quia poſt peccatū
in hac lacimarum valle poſitus eſt. Iuxta
illud in li. Gene.ca.iij In ſudore vultus tui
veſceris pane tuo. Sꝫ hic per chriſti paſſio
nem eſt deo patri reconciliatus.⁊ continue
reconciliatur per opera meritoria ⁊ per pre
ces ſanctoꝝ qui quotidie pro genere huma
no preces fundunt in celo. Pſalmiſta: De
ſiderium coꝝ eſt oratio coꝝ.ſed alius frater
ſcilicꝫ dyabolus qui ſemper ē ingratus ſem
per nos impūgnat ⁊ de noſtra r̄conciliatōe
murmurat ⁊ allegat ꝙ propter peccatū he
reditatem regni celeſtis non debeamus cō
ſequi.ſed ſine dubio ſi ſancte iuſte ⁊ munde
in hoc ſeculo vixerimus alegatio ſua nihil
nobis nocebit imo patrem ſuam.id eſt locū
quem ipſe in celis perdidit obtinebimus

De vana gloria
Capitulum.viij.

LEo r̄gnauit qui miro modo pul
cras mulieres delectabat̄ videre.
Unde fecit fieri in quodam tem
plo tres imagines ſtantes ⁊ precepit omni
bus in imperio vt eas adorarent. Prima
imago habebat manum ad populum extē
ſam ⁊ in vno digito anulum aureum ⁊ ſu-
per digito erat ſuperſcriptio talis. Ego ſuꝫ
generoſus in digito .Secunda imago bar-
bam aureaꝫ habebat.⁊ in fronte ſic ſcriptū
Ego ſuꝫ barbatus ſi quis caluus fuerit ad
me veniat ⁊ de pilis meis accipiat. Tercia
imago clamidem aureaꝫ habebat ⁊ tunicā
de purpura.⁊ in pectore eius erat ſcriptum
caracteribus aureis. Ego ſum qui neminē
timeo.Iſte tres imagines erant interius la
pidee. Cum autem fuiſſent cōplete ſm̄ im
peratoris voluntateꝫ ſtatuit pro lege ꝙ qui
cunqꝫ annulum vel barbaꝫ auream ⁊ cla-
midem aufferret morte turpiſſima condem
netur. Accidit quodam tempore ꝙ quidam
tyrannus templum intrauit:videlqꝫ primaꝫ
imagineꝫ cum digito extenſo anulum de di
gito extraxit. Deinde ad imaginem ſecun-
dam acceſſit ⁊ barbam auream ab ea ab-
ſtulit. Poſt hoc ad imaginem terciam ac-
ceſſit clamidem ab ea tulit ⁊ de templo re
ceſſit. Populus cum imagines ſpoliatas
vidiſſet ſtatim imperatori denunciabat. Cū
imperator hoc audiſſet contriſtatus eſt val
de:tranſgreſſorem ſcilicet tyrannum coram
ſe vocauit ⁊ ſuper tali delicto arguebat ꝙ
imagines contra preceptum ſuum ſpolia-
uit: At ille. Domine licitum eſt mihi reſpō
dere. Qui ait: Mihi bene placet. Quādo
templum intraui prima imago manum ad
me extendit:habenſqꝫ in digito anulum ac
ſi diceret:iſtum annulum accipe. Tamē ad
extenſioneꝫ manus nolui recipere quouſqꝫ
in digito ſuperſcriptionem legi.ſcꝫ. Ego ſuꝫ
generoſus.ecce anulus. Statim ſupſcriptio
nem intellexi ꝙ voluntas eius eſſet vt anu
lum acciperem.⁊ ideo accepi. Deinde ad
ſecundam imaginem acceſſi:⁊ cum eā bar
bam auream habentem vidiſſem in corde
meo cogitaui ⁊ dixi. Pat̄ iſtius nunꝙ ta-
lem barbam habebat quia ſepius euꝫ vidi.
⁊ ꝙ ſit altior ꝙ̄ pater ratio non dictat. Bo
num eſt ⁊ vtile barbam eius auream aufer
re. Ueruntamen hoc non obſtante barbaꝫ
volui extrahere quouſqꝫ ſuperſcriptioneꝫ le
gi. Ego ſum barbatus quia ſi quis caluus
fuerit ad me veniat ⁊ de pilis meis accipi-
at ſicut videtis caluus ſum. Et ideo barbā
auream propter duo abſtuli: Unum eſt vt
patri ſuo eſſet ſimilis:⁊ de barba aurea nō
nimis ſuperbiret. Secundo vt per pilos ei-
us capiti meo caluo ſubuenirem: Deinde
ad terciam imaginem acceſſi que clamideꝫ
auream habebat. Clamidem abſtuli eo ꝙ
in hieme aurum eſt frigidum ⁊ imago eſt
lapidea naturaliter lapis eſt frigidus.ido ſi
haberet clamidem auream eſſet addere fri
giditatem frigido quod eſſꝫ graue imagini
Item ſi in eſtate clamidem haberet eſſet ni
mis ponderoſum . Adhuc ei propter iſta nō
abſtuliſſem.donec ſuperſcriptioneꝫ frontis
legiſſem: Ego ſum qui neminem timeo.cū
vero tantam ſuperbiaꝫ in ea vidiſſeꝫ vt hu
miliaretur abſtuli clamidem Ait imperator
Cariſſime quando lex erat data vt nullus
imagines ſpoliaret. Nam erat in lege pro-
mulgatum ꝙ nulllus ꝑpter aliquam cau-
ſam imagines ſpoliaret: Et ideo quia te in
tromiſiſti de eis que ad te non pertinebant.
do ꝑ iudicio vt hodie in patibulo ſis ſuſpen
ſus. Et ſic factum eſt

Moraliſatio

Kariſſimi. Iſte imperator eſt dominus noſter iheſus xpūs. Tres imagines ſunt tria genera hoīm in iſto mūdo in quibus deus delectat̄ iuxta illud. Delicie mee ſunt eſſe cum filiis hominū. Si ſancte et iuſte viuamus deus nobiſcum permanebit. Per primā imaginē que habet manū extenſam debemus intelligere paupes ac mundi ſimplices qui ſi deberent in curia principum ac dominorū aliquid expedire. oportet vt manum extenſā habeant ad dandum iudici munera. Unde munera oculos iudicum excecant. Si vero dicat̄ iudici vel ſuis miniſtris. quare a paupere accepiſti. ſtatim reſpondet. Nōne ego potero cum bona cōſciencia recipere quod mihi gratis offertur. Curialis erat in offerendo ſi munus ſuum non accepiſſem mihi eſſet pro ruſticitate imputandū. et ideo ne talia de me dicerentur munus eius accepi. Per ſecundam imaginem intelligere debemus mundi diuites qui per gratiam dei ad diuitias ſunt exaltati. Unde Ps̄. De ſtercore erigens pauperem. ſtatim ab emulis iudicat̄. Ecce iſte miſer habet barbam auream id eſt plures diuitias q̄ habuit pater eius. opprimamus eum ſiue per phas ſiue per nephas iuſtum talem opprimūt ꝛ ſpoliant dicentes. Nos ſumus calui id eſt diuitiis priuati bonum eſt vt ruſticus iſte diues nobis diuitias ſuas pticipet. imo ſepius illū iugulant vt bona ſua auferāt ad Thi. Cupiditas eſt radix omnium malorum. Per terciam imaginem cum clamide aurea debemus intelligere homines in dignitate cōſtitutos ſicut ſunt prelati eccleſie et iudices terreni qui habent legē cuſtodire. virtutes inſerere ꝛ vicia extirpare. Unde malefactores qui noluerunt ſubiici diſcipline contra prelatos ſuos et ſeniores ſe erigunt ac conſpirant dicētes. Nolumus hūc regnare ſup nos Luce. Iudei videntes chriſtum miracula facientē et eos arguere q̄ contra legē cōmitterent ſtatim de morte eius conſpirabant. Tales conſpiratores et ſimiles morte morientur. Studeamus ergo vitam noſtrā ſic corrigere vt vitam eternā poſſidere mereamur. quod nobis preſtare ꝛc

De naturali malicia per manſuetudinē ſuperanda

Capitulum. ix.

Alexāder regnauit prudēs valde qui filiam regis ſyrie in vxorem accepit que filium pulcerrimum ei peperit. Creuit puer et cum ad etatē legittimam perueniſſet patri ſuo ſemper inſidias fecit et per omnia mortē eius queſiuit Imperator de hoc admirabat̄ venit ad imperatricē et ait. Cariſſima dicas ſecure ſine timore ſecretū cordis tui mihi vtrum de aliquo preter me polluta fuiſti: at illa. O domine quare a me talia queris: qui reſpōdit Filius tuus ſemper mortem meam querit miror q̄ ſi eſſet filius meus talia nō attemptaret: at illa. Nouit deus q̄ nunq̄ ab alio preter te ſum polluta: et hoc para ſum per omnem viam probare. Iſte eſt verus filius tuus: ſed q̄re te perſequitur penitus ignoro Rex cum hoc audiſſet cum omni manſuetudine filio ſuo locutus eſt dicens. O bone fili mi ego ſum pater tuus: per me mundū intraſti et heres meus eris q̄re mihi mortē minaris. in deliciis nutriui te et omnia mea tua ſunt. deſine inquit ab iſta iniquitate et noli me occidere: Filius non acquieſcēs dictis eius de die in diem malicia eius contra patrem creſcebat et nitebatur ſemper occidere eum: publice et priuate inſidias ei imponere. Pater hoc videns in locū deſertū perrexit et filium ſuū ſecū duxit: portanſq; gladiū in manu ſua dicens filio ſuo. Accipe gladium iſtum ꝛ interfice me hic: qꝛ minus ſcandalū eſt tibi in occulto me occidere q̄ in publico. Filius hoc audiens ſtatim gladium a ſe ꝓiecit et corā patre genua flexit cum fletu magno miſericordiā ab eo petēs ait. O bone pater peccaui in te quia male egi: iniquitatem feci. Iam non ſum dignus vocari filius tuus: peto vt remittas mihi et me diligas: amodo ero filius tuus dilectus et per omnia ſm̄ tuā voluntatē miniſtrabo tibi Pater hec audiens cecidit ſuper collū eius oſculatus eſt eū et ait. O fili dilectiſſime amodo non pecces eſto mihi fidelis filius et ero tibi gratioſus pater. et hoc dicto induit eum veſtimentis precioſis et eū ſecū ad domum duxit et magnū conuiuium ſatrapis imperij fecit. Poſt hec per paucos dies vixit et vitam in pace finiuit.

Moraliſatio

RAriſſimi. Imperator iſte eſt do-
minus noſter iheſus chriſtus. Filius
qui patrē perſequitur eſt malus
chriſtianus qui eſt filius dei legittimus per
virtutē baptiſmi. Mater pueri eſt ſancta
eccleſia a qua baptiſmū et noſtram ſalutē
accepimus quibus peccator peruerſus et a
deo per peccatum elongatus querit mortē
chriſti. ꝙ ipſe ſit pater patet Deuter. xxxij.
Nōne ipſe eſt pater tuus ꝛc. Totiens ergo
chriſtianus querit mortem chriſti quotiens
contra preceptū dei perpetrat. Unde duxit
te in deſertum huius mundi in quo deſerto
non tantū obtulit ſe mori: ſed mortuus eſt
propter peccata noſtra Unde propter eius
amorem et tue anime ſalutem deberes reſi
ſtere peccatis et ei fideliter ſeruire. Pater
dedit ei gladium vt eū occideret. Sic deus
dat tibi gladium hoc eſt liberum arbitrium
portantem ſcʒ amorem eius et gratiam: vel
ſimpliciter eum a te expellere. Fac ergo tu
ſicut fecit ille filius. proiice a te gladium ini
quitatis et malicie: ſicut fecit ille de quo le-
gitur in euangelio. Filius peregre ꝓfectus
eſt in regionem longinquam. Sic peccator
cum carnales voluptates diligit a domino
peregrinatur. Et quanto peccando ipſe ſit
diſſimilior: tanto magis a domino ſuo elon
gatur. ſubſtantiā ſuam conſumit dum vitā
ꝛ cogitationes turpibus actibus impedit. ꝛ
ſic in euāgelio dicitur de filio ꝙ egere cepit
et adheſit vni ciui regionis illius qui miſit
illum in villam ſuam vt paſceret porcos ꝛc.
Filius ille egere cepit quando virtutes per
peccatum amiſit. vnde Pſ. Diuites egu
erunt et eſurierunt. Adheſit vni ciuium ſcʒ
dyabolo. qꝛ demones ſunt ciues et rectores
tenebrarum huius mundi iuxta Apoſtolū.
Non eſt nobis colluctatio aduerſus carnē
et ſanguinem ꝛc. Porcus immundum eſt
animal qꝛ in ſordibus delectaur. et ideo por
cis demones comparantur. qꝛ ſordibus pec
catorum ſaturabuntur. illos paſcit peccator
ſordibus criminum ſuorum et ipſe eſt opus
illorum. Silique ſunt cibus peccatorum. ſic
fornicatio ebrietas ꝛ guloſitas cibus demo
nū. De ſiliquis cupit peccator implere ſuū
ventrem. quia nemo dat ei ſaturitatē. quia
voluptas ſemper habet famā ſuam. et dya
bolus multotiens non dat homini ſui deſi-
derij facultatē. ſciens autem eum eſſe mor
tuum per peccatum. Sed tamen dominus
ſepius per gratiam ſuam vibrat ab eo gla
dium iniquitatis et dicit. Miſerere mei dum
peccata recognoſcit et dicit. Delictū meū
cognitum tibi feci. ſed deus miſcdia motus
eſt ꝛ occurrens cecidit ſuper collum eius ꝛ
oſculatus eſt eum. dixitqʒ ad ſeruos. Cito
afferte ſtolam primā et induite illū et date
anulum in mau eius et calciamenta in pe-
dibus eius et adducite vitulum ſaginatum
et occidite et manducemus. quia hic filius
meus mortuus fuerat et reuixit. perierat et
inuētus eſt. Sic pater celeſtis vidit errantē
cum ad penitentiā ſe mouet. ꝛ iniecit ſe ſup
collū eius quando onus penitentie ſibi im-
ponit. eum oſculatur quādo verbis oris ſui
delectatur in peccatore iuxta illud. Oſculetᷣ
me oſculo oris ſui. Stola pria induit quan
do amor chriſti per penitentiā habetᷣ. anu-
lus in manu ſignat ſignaculū ſimilitudinis
chriſti in bonis operibus. Ille ergo anulū
in manu portat qui in nullo opere a chriſto
deuiat. Calciamenta in pedibus ſunt exem
pla ſanctorū qui mortui ſunt. quia ſicut cal-
ciamenta in pedibus animalium defendūt
pedes ita exempla ſanctorum animas. Ui
tulus ſaginatus eſt chriſtus pro nobis imo
latus in ara crucis. qꝛ ſaginatus id eſt ſpiri
tusſancti gratia repletus. et tūc poteris per
ciuitatem cordis tui oſtendere vexillū boni
militis chriſti ſcʒ vbi erat ſcriptum: Omnia
preterēūt preter amare deum id eſt omnia
peccata mea mala per penitentiam ſunt de
leta ꝛ iam dei timorē ꝛ gratiam eius mecū
porto per quam vitam eternam obtinebo.
ad quam nos perducat iheſus chriſtus ma
rie filius qui in vnitate cum deo patre ꝛc.

De ſponſatione anime fidelis
Capitulum. x.

VEſpaſianus regnauit qui diu re-
gnauit ſine prole. tandē per con
ſilium ſapientū quandā pulcrā
puellam de longinquis partibus mundi in
vxorem duxit et cum ea in patria extranea
diu remanſit prolem ex ea genuit. poſt hec
ad imperium ſuū accedere volebat. ſed nul
lam licentiam poterat obtinere ſed ſemper

dicebat. Si a me recedis meipſaȝ occidere volo. Imperator cū hoc audiſſet fecit fieri duos anulos optimos et ſculpſit imagines in gēmis huius efficacie vt eēt imago me= morie et altera imago obliuioniſ. Cūqȝ pa ribus anulis eas inſeruiſſet vnum anulum ſcȝ obliuionis prebet vxori. alterū ipſe tulit vt ſicut pari amore ſic paribus anulis ſcȝ in ſignerentur. Uxor cum anulum accepiſſet ſtatim cepit obliuiſci amoris viri. Impator hoc videns ad imperiū cum gaudio ſe tran ſtulit. nec vlterius eſt ad vxorem reuerſus. et ſic in pace vitam ſuam finiuit.

Moraliſatio

Cariſſimi. Per iſtū imperatoreȝ debemus intelligere animā hu= manam quaȝ oportet aſſumi ad propriam patriam hoc eſt ad regnū celeſte ad hoc vt ſaluteȝ finalem conſequatur. ideo dicit. Ps. Saluum me fac deus ⁊c. Uxor eſt noſtra caro que retinet animā in multis delectationibus per q̄s non poterit ad vitaȝ eternam tranſire vbi anime conuerſatio eſt et imperium eius et totum deſiderium. Et quare non permittit eam. quia caro concu piſcit aduerſus ſpiritum et econuerſo. Fac ergo tu ſicut fecit impator. Fac duos anu= los ſcȝ memorie ⁊ obliuiōis Iſti duo anuli ſunt oratio et ieiuniū. Utrunqȝ enim in ef= fectu ſuo caret termino. Signum infallibile in multiſ terris eſt ꝙ mulier ſi portat anulū deſponſata eſt. Et reuera quando homo ſe dat orationi et ieiunio ſignum eſt ꝙ anima eius eſt ſponſa chriſti. Oratio auteȝ eſt anu lus memorie. qꝛ precepit apoſtolus dicens. Sine intermiſſione orate. Utitur ergo hō oratione dominica vt deuſ memoriam eius habeat. imo angelus eam preſentabit. Ex= emplo Thobie. Ieiuniū poteſt dici anulus obliuionis. qꝛ retrahit et refugit ipſaȝ carnē ne impediat vſū rationis et opus meritoriū per que itur ad deum. Studeamus ergo i= ſtos anulos ſic nobiſcum retinere vt vitam eternam conſequi mereamur

De veneno pc̄ti quo quotidie nutrimur

Capitulum. xj.

Alexander regnauit potens val de qui magiſtrū Ariſtoteleȝ ſuū doctoreȝ habebat qui eum in oī ſcientia inſtruebat. Hoc audiens regina a= quilonis filiam ſuā a tēpore ſue natiuitatis veneno nutriuit. ⁊ cum perueniſſet ad legit timam etatem erat tam pulcra ⁊ oculis ho minum gratioſa ꝙ multi per aſpectuȝ eius infatuati ſunt. Regina eaȝ ad Alexandrum miſit vt eius concubina fieret. Uiſa puella ſtatim captus eſt in amorē eius et dormire cū ea volebat. Hoc percipiens Ariſtoteles dixit ei. Nolite talia attemptare que ſi fece ritis in ꝯtinēti moriemini eo ꝙ ipſa ſit toto tempore vite ſue veneno nutrita. Qȝ auteȝ verum ſit probabo ſtatim. Hic eſt quidam malefactor qui per legem debet mori cum ea dormiat et tunc ſi verum eſt videbitis. ⁊ ſic factū eſt. Malefactor oſculatus eſt eaȝ corā omnibus ſtatim cecidit ⁊ mortuus eſt Alexander hoc percipiens magiſtruȝ miro modo laudauit qui eum a morte liberauit. puellam matri remiſit.

Moraliſatio

Cariſſimi. Iſte alexander poteſt dici quilibet xp̄ianus bonus for tis ⁊ potēs per virtutes quas in baptiſmo recepit. qui potens eſt et fortis q̄ diu manet in caritate et puritate vite cōtra dyabolum mundum et carnem. Regina a= quilonis eſt abundantia rerum que hoīem querit occidere ſpiritualit̄ aliquando ſepius corporaliter. Puella ītoxicata eſt luxuria et gula que nutriuntur ex cibariis delicatis que ſunt venena anime. Ariſtoteles eſt tua cōſcientia ſiue ratio que ſemper murmurat ⁊ contradicit illis que ſunt anime nociua ⁊ te impedit ne cū talibus imiſcearis. Ma= lefactor eſt vir pu̾ſus deo inobediens qui magis ſequit̄ delicias carnis q̄ diuina pre cepta. talis tota die in peccatis dormit oſcu lando id eſt tangendo gulaȝ et luxuriā per quos tactus ſpiritualiter occiditur. vnde ſa piens. Qui tangit piceȝ coinquinabitur ab ea. Studeamus ergo ſobrie viuere ꝙ pote rimus ad eternam peruenire vitam.

De malo exemplo

Capitulum. xij.

Otto regnauit. In cuius imperio erat quidā ſacerdos lubricus qui propter hoc multotiens ſubditos ſuos pturbauit. et per hoc ſcādaliſati multū erant. Erat vnus parrochialium ſuorū qui nunq̄ intereſſe voluit miſſe ipſius dn̄ cele=

Nota · ſacerdos malus, cuius miſſas [illegible] [illegible] celebrat, [illegible] [illegible] [illegible]

brauit. Accidit quodam die feſtiuo q̄ tēpore miſſe eius ſolus in campo deambularet et miro modo ſitiebat intantum q̄ videbatur ei niſi ſitim extingueret moreretur. Accidit dum ambularet venit ad quendam riuulum puriſſimi fontis in quo viſo incepit haurire et fortiter bibere. ſed cum guſtaſſet quanto plus bibit tanto plus ſitiebat. intra ſe admirabatur dicens fontem huius riuuli querere volo vt de fonte bibam. Dum autē ambulaſſet obuiauit ei quidā ſenex pulcer valde et ait ei. Cariſſime quo tendis. qui ait. Ultra q̄ credi poteſt ſitio. inueni vnum riuulū aque de quo bibi et quanto plus bibi tanto plus ſitiebā. ideo fontem huius riuuli quero vt de fonte bibam ſi ſitim extiguere poſſim ait ſenex. Ecce hic eſt fons de quo riuulus procedit. ſed dic mihi quare cum aliis chriſtianis ad audiendā miſſam eccleſiam non intraſti. qui reſpondit. Uere domine ſacerdos noſter execrabilē vitam duxit q̄ ipſum non credo miſſas mundas celebrare et deo placidas. ad quē ſenex. Sit ergo vt tu dicis Ecce fons de quo tā dulcis aqua riuuli p̄cedit de cuius riuulo bibiſti. Reſpexit ille. videnſq̄ canem fetidiſſimum habentem os apertū per cuius os et dentes totius fontis ſcaturitio emanabat mirabiliter. Quod dū ille perſpicacius agnouiſſet mente cōfuſus expauit toto corpore pertremeſcēs propter fetorem nō audebat guſtare et miro modo ſitiebat. Quem ſenex intuens ait illi. Noli timere quia potaſti de riuulo huius fontis. nullam enim moleſtiam tibi generabit. Ille hoc audiens guſtauit ſitim extinguit et ait. O domine tam dulcem aquā homo nunq̄ bibit. ait ſenex. Uide modo quemadmodū hec aqua per os canis fetidi obſeruato colore proprio et ſapore nec polluitur nec mutatur. Cariſſime ſic ē de miſſa per indignū ſacerdotem celebrata. Et ideo q̄uis tibi diſpliceat vita talium ſacerdotū. tamē miſſas illorum debes audire. His dictis ſenex euanuit ab eo. et quod viderat aliis reuelauit. Et poſt hoc miſſas deuote audiuit. et hanc vitam tranſitoriam et inſtabilem ad quietem terminum deduxit. quia a corruptibili vita ad incorruptibilem tranſlatus eſt. Quo nobis concedat iheſus chriſtus marie filius.

Moraliſatio

Kariſſimi. Iſte imperator eſt dominus noſter Iheſus chriſtus in cuius imperio ſcꝫ in mūdo eſt ſacerdos lubricus id eſt chriſtianus p̄uerſus. Quia ſicut ſacerdos habet animas parrochiarum cuſtodire. ſic et chriſtiani virtutes quas in baptiſmo receperūt habent regere ac diligenter cuſtodire ne polluantur. Iſte malus ſacerdos multos perdit malo exemplo Unde beatus Gregorius. Quot mala exempla coram ſubditis cōmittunt tot aīas perdunt. ſic malus chriſtianus verbo ꝛ ope multos ad infernum trahit. Si talis fueris fac ſicut fecit ille parrochianuſ. ambula per campos id eſt per regna et caſtra donec venias ad vnū quem diligit anima tua ſcꝫ illū ſenem. Senex eſt chriſtus quem inuenies per opera miſericordie. ſed prius oportet te bibere de riuulo licet non extinguas ſitim. Riuulus iſte de quo bibimus ē baptiſmus qui tantum ſitim originalis peccati extinxit ſed ſi iterato incideris in peccatum amplius per eū extingui non poteris donec p̄cedas ad iſtum fontem. Fons iſte eſt dominus noſter iheſus chriſtus ſicut de ſeipſo ait. Ego ſum fons aque viue ſalientis in vitā eternā Iohā. iiij. Riuuli vel vene iſtius fōtis ſunt verba ſacre ſcripture. quia ſepius p̄cedūt per os fetidiſſimi canis. hoc ē ſacerdotis predicatoris peccatoris. Querendū eſt ergo. cur ſcaturitio puri fontis p̄ os fetidi canis ꝛ nō alterius aīalis manauerit. Reſponſio. Sepius in ſacra ſcriptura ſacerdotes comparantur canibus. Et ſicut in cane ſunt q̄tuor bona iuxta verſus iſtos. In cane bis bina ſunt et lingue medicina. Naris odoratus amor integer atq̄ latratuſ. Sic ꝛ ſacerdotes ydonei circa ſalutem animarum in foro predicationis penitentie ꝛ cōfeſſionis quatuor has proprietates fideliter debent obſeruare Primo q̄ ſint medici in lingua mulcendo videlicet et lingendo vulnera peccatorū ne nimis aſpere detergentur Uulnera enim ꝛ vlcera caneſ lambunt. Secundo ſicut canis per odorem narium vulpem ſiue leporē inueſtigat. ſic ſacerdos in odore confeſſionis vulpinas caliditates id eſt hereticas p̄uerſitates ſiue falſitates quo ad p̄ti detentionē et leporinas timiditates quo ad peccati deteſtationē aut venie deſperationē. et lupinā

et leoninam ferocitatem quo ad venie con temptū. et alia huiuſcemodi ſolerter ⁊ ſubtiliter inueſtigat. Tercio ſicut canis fideliſſimum animal eſſe ſcitur. q2 pro domino ſuo ac pro familia domini et eius aīalibus ac contra malos homines periculoſe exponit. Sic ſacerdotes pro fide catholica et pro ſalute animarū non ſolum parrochialiū ſuoꝝ. ſed etiam omnium fidelium chriſtianorum corpus et animam debent expendere conſi dent iuxta verbū domini Iohā. x. Bonus paſtor animaꝫ ſuam ponit pro ouibus ſuis Item Iohā. i. Chriſtus animam ſuam po ſuit pro nobis. ita et nos debemus animas ꝓ fratribuſ ponere. Quarto ſicut canis ſuo latratu fures prodit et theſaurū domini ſui ipſos tollere non permittit. Sic ſacerdos fidelis eſt canis ſummi regis. latratu predicationis. vigilantia iugis orationis. furtum id eſt inſidias ⁊ dyabolicas machinationes de theſauro domini ſui id eſt de anima ꝓximi ſui quam ſūmo theſauro id eſt precioſo ſanguine ſuo redemit dominuſ iheſus chriſtus propellere non deſiſtit.

De amore inordinato Capitulum. xiij.

Quidam imperator erat qui pulcram vxoreꝫ habebat quā miro modo dilexit. Ipſa primo anno concepit et peperit filium quē mater multū dilexit intantuꝫ ꝙ ſingulis noctibus in vno lecto iacebat cum eo. Cum autem in etate tres ānos compleuiſſet mortuus eſt rex de cuius morte factus eſt dolor magnus. Regina multis diebus mortem eius planxit. Cum aūt ſepulture traditus fuiſſet regina per ſe in caſtro quodaꝫ vixit. habenſqꝫ filiū ſuum ſecum. dilexit tantum pueruꝫ ꝙ eius preſentia carere nō poſſet. ambo ſimul continue iacebant donec puer. xviij. annos in etate cōpleuiſſet. Videſqꝫ dyabolus amoreꝫ tantum inter matrem et puerū eius eos ad opus nephariū ſolicitauit intantuꝫ ꝙ filius matreꝫ cognouit. Regina vero ſtatim concepit. Cum autem impregnata eſſet filius totum regnum pre dolore dimiſit et ad partes longinquaſ acceſſit. Mater vero cum tempus pariendi eſſet filium pulcerrimum peperit videnſqꝫ puulum natum ſtatim illū iugulauit ſcindens guttur eius per mediuꝫ et ſanguis gutturis ipſius puuli in palmaꝫ ſiniſtre manus regine cecidit. Et facti ſunt quatuor circuli rotundi in hac forma oooo Regina nulla arte potuit circulos euellere de manu et propter hoc intantum verecundabatur ꝙ ſemper habuit in illa manu cirothecam ne circuli viderentur. Regina iſta beate virgini erat ſatis deuota ⁊ tamen tantum verecundabaꝰ ꝙ ex proprio filio conceperat et filium propriū occiderat ꝙ nullo modo de hoc confiteri volebat et tamen oī quindena de ceteris peccatis erat confeſſa Regina iſta largas elemoſinas pro amore beate virginis marie diſtribuit et ab oībus erat dilecta quia omnibuſ gratioſa. Accidit vna nocte ꝙ cum eius confeſſor corā lecto ſuo flexis genubus quinquies Aue maria dicebat apparuit ei beata virgo et ait Ego ſum virgo maria habeo tibi aliqua ſecreta dicere Cōfeſſor gauiſus eſt valde ⁊ ait. O domīa cariſſima dic ſeruo tuo que tibi placent. que ait. Regina regni iſtius tibi confitetur tamen vnum peccatum cōmiſit quod tibi nō audet pandere pre nimia verecūdia Hic vero craſtina veniet ad te cauſa confeſſionis dic ei ex parte mei ꝙ elemoſine ſue ⁊ orationes in ꝯſpectu filij mei ſunt preſentate et accepte. precipio ei ꝙ de illo pcto confiteatur quod priuate in camera ſua cōmiſit quia filium vnicuꝫ occidit. rogaui pro ea et remiſſum eſt ei peccatum ſi confiteri voluerit. Si vero dictis tuis noluerit acquieſcere roga eam vt cirothecam de manu ſiniſtra deponat et in palma eius peccatum cōmiſſum non confeſſū videbis. ſi hoc noluerit cirothecaꝫ vi extrahe. His dictis btā virgo maria euanuit. Mane vero regina ſatis humiliter cōfitebaꝰ de omnibus pctis excepto illo peccato Cum autem omnia ei dixiſſet que ei placuerunt. ait ꝯfeſſor. Domia ⁊ filia cariſſima multi multa loquunꝰ. quare ſemper in manu ſiniſtra vteris cirotheca audacter mihi manum oſtende ſi potero videre ſi liceat aliquid quod deo non placeat. At illa. Domine manus mea non eſt ſana et ideo vobis eam oſtendere nolo. Ille hoc audiens per brachium eam accepit et ea inuita cirothecam extraxit: et ait.

Domina noli timere beata virgo maria q̄
te intie diligit mihi hoc agere precepit. Cū
vero manum apertā vidiſſet vidit quatuor
circulos ſanguineos ac rotūdos. In primo
circulo erant quatuor cccc. In ſecūdo qua
tuor dddd. In tercio quatuor mmmm. In
quarto circulo q̄tuor rrrr. In circuitu circu
lorum ad modū ſigilli erat talis ſupſcriptio
rubea continens que hic ſequunt. Item de
litera c ſcʒ. Caſu cecidiſti carne cecata. De
d. Demoni dediſti dona donata. De m.
Monſtrat manifeſte manus maculata.
De r. Recedit rubigo regina rogata. Do
mina regina cum hoc vidiſſet ad pedes cō
feſſoris cecidit et cū lacrimis humiliter con
fitebatur de illo peccato cōmiſſo. Accepta
abſolutione et pn̄ia completa poſt paucos
dies obdormiuit in domino. de cuiuſ morte
factus eſt planctus magnus in ciuitate.

Applicatio

Kariſſimi Imperator iſte eſt iheſus
chriſtus qui deſponſauit filiā pul
cram ſcʒ naturaʒ humanā quādo
carnem noſtraʒ aſſumpſit. ſed prius eam in
amaſiam accepit quando pater filio et ſpūi
ſancto loquebatur dicēs. Faciamus hoīem
ad imaginem et ſimilitudineʒ noſtraʒ. Sed
heu prochdolor poſtq̄ dominus nr̄ iheſus
chriſtus genuit nobis pulcerrimū filium id
eſt animam ab omni contagione mundatā
per ſuam paſſionem et virtutem baptiſmi.
Aīa in nobis per pc̄m eſt occiſa quantuʒ
ad vitam eternaʒ. Sed dic mihi quomodo.
Ecce viā vobis oſtendo. Homo habet pro
prium filium ſecum ⁊ cū eo iacet in deliciiſ
id eſt in carnali concupiſcentia intantum q̄
te ſciente et conſentiente proprium filiū tuū
id eſt aīam ſiue rationem iugulas per quā
deberes ſenſus tuos dirigere. ſed ſāguis id
eſt peccatū ſemper in manu remanet. iuxta
illud. Aīa mea in manibus meis ſemper.
hoc eſt dictuʒ. Si bene vel male fecerimus
ita manifeſte ſicut in manu corā iudice ſu
premo oſtendetur.

Alia applicatio

Iſta regina eſt natura humana q̄ in primo
parente ſcʒ adam erat plantata que cōcepit
ex filio hoc eſt ex delectatōe carnali quādo
de pomo comedit. tunc genuit filium id eſt
totum genus humanū quod ipſa per pc̄m
occidit. Unde ſanguiſ noſter id eſt peccatū
noſtrum tam notorium erat q̄ nullo modo
celari poterat niſi per cirothecā id eſt nr̄aʒ
fragilitatem et dyaboli deceptionē. ⁊ nunq̄
poterat per nos deleri niſi per xp̄i paſſionē
Et quomodo. Ecce via iſta. Confeſſor id
eſt ſpirituſſanctus beatam virginē viſitauit
de quo ipſa concepit filium id eſt chriſtum
dominū noſtrum per quam ſaluati ſumus
tamen in manu erant quatuor circuli. Pri
mus eſt cogitatio que peccatū precedit. ſe
cundus eſt delectatio. tercius eſt conſenſus
q̄rtus eſt actus peccati. Iſtis circulis erat
adam ſignatus quādo peccauit. et nos oēs
quando peccatū cōmittimus. In primo cir
culo erant quatuor c que dicebāt. Caſu ce
cidiſti carne cecata. Caſus erat dyabolus.
quia totum genus humanum erat perditū
Cecidiſti. vbi. Ecce in infernum. Carne id
eſt cū frigore infirmitate et miſeriis multis
In padiſo fuiſti creatus ſine omni defectu
et propter primi parentis peccatum in iſtis
miſeriis es inuolutus. Cecata id eſt cecus
factus es. Ubi dum homo in paradiſo iam
propter peccatum illa viſiōe caret. In ſcd̄o
circulo erant quatuor d. que dicebant. De
moni dediſti dona donata. Quid ei dediſti.
Certe animā tuam quando mortaliter pec
caſti. Hec primus parens dedit quando de
pomo vetito comedit dona donata id ē vir
tutes cū quibus te deus ornauit ī baptiſmo
illas dyaboli dediſti per quatuor m. que di
cebāt. Mōſtrat manifeſte id eſt iam ſatis
aperte patet in qua miſeria ſumuſ poſiti. q̄r
primo creati eramus vt nunq̄ moreremur.
ſed propter peccatū mortales facti ſumus.
Manuſ maculata id eſt oīa opera noſtra
quantumcunq̄ʒ bona. quoniam per chriſti
paſſionē non potuerunt nos defendere quin
totum genus humanum ad infernū deſcen
dat. In quarto circulo erāt quatuor r. que
dicebant. Recedit rubigo regina rogata id
eſt receſſit onus peccati per chriſti paſſiōʒ
rubigo id eſt pc̄m originale per baptiſmū.
Regina id eſt virgo maria per ſanctā con
ceptionem quam concepit de ſpirituſancto
Rogata quia ipſa eſt mediatrix inter deuʒ
et hominem. Deinde per conceptioneʒ filij
ſui. per eius natiuitatem circumciſionem et
paſſionē. necnon per ſanctam reſurrectionē

et aſcentionē ad vitam eternaȝ nos pduxit.

De honorandis parentibus

Capitulum.xiiij.

Protheus regnauit: et ſtatuit p lege q filij parentes ſuos alerēt et ſuſtentarent. Erat in imperio tunc tpis quidam mileſ qui vxorem pulcrā et honeſtam acceperat ex ea filium genuit. Profectus eſt miles ad peregrinanduȝ in via eſt captus et fortiter ligatus: ſtatim ſcripſit vxori ſue et filio pro redemptione ſua: vxor hec audiens cōtriſtata eſt valde:fleuit amare intantum q ceca facta eſt. Ait filius matri. Uolo ire ad patrem meum vt eum redimam a vinculis: reſpondit mater. Non ibis qꝛ tu es vnicus filius meus et gaudiuȝ meum et dimidiuȝ anime mee et poſſet tibi contingere ſicut ꝛ ſibi: malles tu patrē abeuntem redimere q matrem preſenteȝ alere Quotiens ita eſt q aliquid eſt equale duobus ei qui eſt preſens magis eſt adherendū. tu es filius meus et patris tui: ego vero ſū preſens et pater tuus abſens:cōcludo ergo q nullo modo debes recedere a me ꝛ viſitare patrem tuū. Filius reſpondit et multū bene. Licet ſum filiuſ tuus tamen pr̄ meus eſt cauſa principalis generationis mee: ille agens tu patiens:pater profectus eſt pgere tu vero domi ſedes. Ille vero captus ꝛ fortiter vinculatus eſt:tu libera. Ille in manibus inimicorum:tu inter amicoſ. Ille incluſus: tu ſoluta. Tu vero es ceca: tamen ille lucem nō videt niſi cathenas vulnera et miſerias:et ideo ad eum pergere volo et ipſuȝ redimere: ꝛ ſic factum eſt. vnde omnes filiū laudabant quia ſic pro redemptione patris laborauit.

Moraliſatio

Cariſſimi. Imperator iſte eſt pr̄ celeſtis qui ſtatuit p lege q filij parentes ſuſtentēt in omnibus ꝛ eis obediant. Sed quis eſt pater noſter et mater. Certe pater noſter xpūs eſt Deut. xxxij. Nunquid non iſte eſt pater tuus. ipſe habet ad nos affectum paternum non maternum. Scitis q quando puer tranſgredit pater dure eū corrigit verberat ꝛ flagellat: ſed mater eū dulciter leniter et ſuauiter tractat. Chriſtus autē permittit nos flagellari et anguſtiari propter defectos noſtros:ipſe eſt pater noſter ſpiritualiſ:ſed mater noſtra eſt mundus iſte qui dulcia nobis promittit et dat delectabilia:ſed pater noſter chriſtus pgere profectuſ eſt:vnde Pſ. Extraneus factus ſum fratribus meis. Adhuc chriſtus ligatur et flagellatur non in ſe ſed in membris ſuis ſm apoſtolū ad Hebr. Quicunqȝ eſt in peccato mortali ipſe iacet in carcere dyaboli:ſed pater noſter vult vt laboremus pro redemptiōe:vnde Lu.xij. Sinite inquit dominus mortuos ſepelire mortuos ſuos. tu autem vade et annuncia regnum dei: et hoc eſt chriſtum redimere. Quicunqȝ enim fructuoſe verbū dei predicat lucratur frēm ſuum et redimit in fratre chriſtum Math. xxj. Qd vni ex minimis meis feciſtis mihi feciſtis. Sed mater id eſt mundus non permittit homineȝ ſequi chriſtū in paupertate: ſed promittit diuerſa et allegat. Non poſſū viuere in abſtinentia ſi eligas viā penitētie vt ſequaris chriſtū: et ſic de multis que hoī proponit:ſed non cōſenties ei. Uere mater iſta ceca eſt ipſa dicit tibi. Fruamur bonis que ſunt et vtamur creatura tanq in iuuentute celeriter. Sed cariſſime ſi tu es bonus et gratus filius reſponde ſic mr̄i id eſt mūdo Pater meus eſt principalis cauſa generatiōis mee id eſt anime: ꝛ omnia que habeo ad eius voluntateȝ ſunt:ſed mater eſt cauſa ſecundaria id eſt patiens: hoc eſt diuitie et ſuperbia huius mundi. Conſulo vt non expectes ſenectuteȝ in penam et cecitatem: qꝛ in ſenectute mūdus relinquet te tu nō mundū ſi diutius poſſis ſeruire ſibi ipſe te retinet. Studeamus ergo cum omni diligētia vitā noſtram emendare q poterimus ad vitam eternam peruenire. ad quam nos perducat deus qui viuit et regnat ꝛc̄

De vita ſancti Allexij filij Euſemiani imperatoris

Capitulum.xv.

Quidam imperator erat in cuius impio ſcȝ in ciuitate romana fuit quidā iuuenis nomine Allexius filius Euſemiani nobiliſſimi romani: et in aula imperatoris primus. cui tria milia puerorum aſſiſtebant: et zonis aureis cingebantur:et veſtimentis ſericis induebantur.: Erat autem predictus Euſemianus valde miſicors: ꝛ ſingulis diebus ī domo ſua tres

menſe pauperibus. orphanis. peregrinis et viduis parabantur quibus ſtrenue ſerviebat. et hora nona ipſe cum viris religioſis cibum in timore domini capiebat. Cui uxor nomine abael eiuſdem eius religionis ac propoſiti erat. Cum autem filium non haberet ad preces tamen ſuas domino contulit eis filium. poſt quem ipſi deinceps in caſtitate vivere firmaverunt. Traditur igitur puer liberalibus diſciplinis imbuendus cum omnibus philoſophie artibus ipſe floreret et iam ad puberem etatem veniens. puella de domo imperiali eligitur et ei in coniugem copulatur. Venit nox in qua cum ſponſa ſuſcepit ſecreta ſilentia: tunc ſanctus iuvenis ſponſam ſuam cepit in dei timore inſtruere. ac ipſum ad virginitatis provocare pudorem. deinde anulum ſuum aureum et caput baltei quo cingebatur ſibi ſervandum tradidit dicens: Suſcipe hec et ſerva donec deo placuerit: et dominus ſit inter nos. Poſt hec de ſubſtantia ſua accipiens ad mare diſceſſit. Aſcendenſque occulte navium laodiciam uſque advenit. inde pergens in ediſſam civitatem ſyrie profectus eſt. Ubi imago domini noſtri Ieſu chriſti ſine humano ope facta in ſyndone habebatur. Quo perveniens omnia que ſecum detulerat pauperibus diſtribuit et veſtimenta vilia induens cum ceteris pauperibus in atrio dei genitricis marie ſedere cepit et de elemoſynis quantum ſibi ſufficere poterat ſibi retinebat. cetera vero aliis pauperibus erogabat. At pater de ceſſum filii ingemiſcens per univerſas mundi partes pueros ſuos miſit qui eum inquirerent diligenter: Quorum dum aliqui ad civitatem edilſam pervenissent ab eo cogniti minime eum cognoſcentes eidem cum ceteris pauperibus elemoſinas tribuerunt quas ille accipiens deo gratias agit dicens. Gratias ago tibi domine quia a ſervis meis elemoſynam recipere me feciſti. Reverſi pueri nunciant quod nuſquam reperiri valeat. Mater igitur ſua a die receſſus ſui ſaccum in pavimento cubilis ſtatuit: ubi eiulans lamentabiles voces dabat dicens. Hic ſemper in luctu manebo donec filium meum recuperavero. Sponſa vero ad ſocrum ſuum dixit. donec audiam de ſponſo meo dulciſſimo ad inſtar turturis manebo tecum. Cum ergo Alexius in predicto atrio. xvii. annis in ſervitio dei permanſiſſet. imago tandem beate virginis qua ibidem erat cuſtodi eccleſie dixit. Fac introire hominem dei quia dignus eſt regno celorum et ſpiritus dei requieſcit ſuper eum. Nam oratio eius ſicut incenſum in conſpectu dei aſcendit. Cum autem cuſtos de quo diceret ignoraret. iterum dixit ei. Ille qui ſedet foris in atrio ipſe eſt. Tunc cuſtos feſtinus exiit et ipſum in eccleſiam duxit. Quod factum eſt cunctis innoteſceret. et ab omnibus venerari cepiſſet humanam gloriam fugiens inde receſſit: Ibique navium aſcendens cum in tharſim cicilie vellet pergere: diſpenſante deo navis a ventorum pulſione portum devenit. Quod cernens Alexius ait intra ſe In domo patris mei ignotus manebo nec alteri oneroſus ero. Patrem vero a palacio redeuntem multitudine obſequentium circumdatum obvium habuit ac poſt eam clamare cepit. Serve dei me peregrinum in domo tua ſuſcipi iubeas: et de meiſ menſe tue nutriri facias ut tui quoque peregrini dominus digneretur miſereri. Quod audiens pater ob amorem filii ſui eum ſuſcipi iuſſit et locum proprium in domo ſua tribuit et cibum de menſa ſua conſtituit et miniſtrum proprium delegavit: Ipſe autem in orationibus perſeverabat et corpus ſuum ieiuniis macerabat. Famuli autem domus ipſum deridentes aquam utenſilium domus ſuper caput eius frequenter fundebant. ſed ipſe ad omnia valde patiens erat. Alexius. xvii. annis in domo patris eius ignotus manebat. vide ergo per ſpiritum quod terminus vite appropinquaret cartam cum atramento petiit et totum ordinem vite ſue ſcripſit. Dominica igitur die poſt miſſarum ſolemnia in ſanctuario de celo vox intonuit dicens. Venite ad me omnes qui laboratis et onerati eſtis etc. Quod audientes omnes in facies ſuas ceciderunt. et ecce vox ſecundo dicens Querite hominem dei ut oret pro roma. Querentibus illis et minime invenientibus iterum dictum eſt. In domo Eufemiani querite. Requiſitus ille nihil ſe ſcire dicebat. Tunc imperatores Archadius et Honorius una cum ſummo pontifice Innocentio ad domum predicti viri venerunt. et ecce vox miniſtri alexii ad dominum ſuum venit dicens. Vide domine ne ille

peregrinus noſter ſit qui magne vite ⁊ pa-
tientie homo eſt. Currens igitur Eufemia-
nus cum defunctum inuenit ⁊ vultū eius
tanꝙ vultum angeli rutilantem vidit. volu
itqꝫ cartam quam in manu habebat accipe
re ſed nequiuit. Exeunte ergo eo cum hoc
imperatoribus ⁊ pontifici retuliſſet ⁊ illi ad
eū itraſſēt dixerūt ꝙuis peccatores ſumus
gerimus tamē regni gubernacula ⁊ habe-
mus curā vniuerſalē rḡimis paſtoralis. da
ergo nobis cartā vt ſciamus que ſcripta ſūt
⁊ accedens pontifex. cartam in manu ſum
pſit ⁊ ſtatim dimiſit. fecitqꝫ eam legi coram
omni populo ⁊ multitudine ⁊ patre eius.
Eufemianus hoc audiens nimio timore cō
turbatus reſolutiſqꝫ viribus in terram ceci-
dit. Cum vero ad ſe aliquantulum rediſſet:
veſtimēta ſua ſcidit: cepitqꝫ canos capiti ſui
euellere barbam trahere atqꝫ ſemetipſum
diſcerpere ac ſup filium ſuum corruens ex-
clamauit. Heu me fili miquare me ſic con-
triſtaſti: ⁊ per tot annos dolores ⁊ gemitus
ac ſuſpiria incurriſti. Heu me miſerrimum
quia video te cuſtodem ſenectutis mee in
grabato iacentem ⁊ non mihi loquentem.
Heu me qualem de cetero conſolationem
habere potero. Mater vero hoc audiens
quaſi leena rumpens rete: ita ſciſſis veſti-
mentis coma diſſoluta ad celum oculos le
uabat ⁊ cum pre nimia multitudine ad ſan
ctum corpus adire non poſſet clamauit di-
cens. Date mihi aditum vt videam conſo-
lationem anime mee qui ſuxit vbera mea.
⁊ cum perueniſſet ad corpus incumbēs ſu
per iſtud clamabat. Heu me fili mi cariſſi-
me lumen oculoꝝ meoꝝ quare ſic nobis fe
ciſti: quare tam crudeliter nobiſcum egiſti.
Videbas patrem tuum ⁊ me miſeram la-
chrimantes: ⁊ non oſtendebas teipſum no-
bis ſerui tui: iniuriabanť tibi ⁊ ſuſtinebas. ⁊
iterūꝫ atqꝫ iteꝝ ꝓſternebat ſe ſuper corpus
⁊ nunc brachia ſuper illud extendebat: nūc
autem manibus vultum angelicum cōtre-
ctabat oſculans clamabat. Plorate mecū
omnes qui adeſtis: qui per. xvij. annos eūꝫ
ī domo mea habui ⁊ nō cognoui quia vni
cus meus eſſet. Serui enim eius ꝯuiciabā
tur ei alapis eū percutiebant Heu me quis
dabit oculis meis fontem lacrimaꝝ. vt plan
gam die ac nocte dolorem anime mee. ſpō
ſa vero eius induta veſte adriatica cucurrit
plorans ⁊ dicens. Heu me quia hodie deſo
lata ſum ⁊ appareo vidua. iam non habeo
in quem proſpiciam: nec in queꝫ oculos me
os leuem nunc raptum eſt ſpeculum meūꝫ
perijt ſpes mea: ammodo incepit dolor que
finem non habet: populus autem audiens
hec lacrimabiliter flebat. Tunc pontifex cū
imperatoribus poſuerunt corpus in hono-
rato feretro ⁊ duxerunt in ciuitatem mediā
⁊ nunciatum eſt populo inuentum eſſe ho
minem dei quem ciuitas tota querebat. Et
omnes obuiam querebant ſancto. Si quis
infirmus illud corpus ſacratiſſimum tange
bat ꝓtinus curabať. Ceci viſum recipiebāt
Demoniaci liberabantur: ⁊ omnes infirmi
a quacunqꝫ infirmitate detenti tacto corpe
curabanť. Imperatores tanto miracula vi-
dentes ceperunt per ſe cum pontifice lectū
portare vt ⁊ ipſi ſanctificarenť ab eodeꝫ cor
pore ſancto. Tunc imperatores iuſſerūt co
piam auri ⁊ argenti in plateis ſpargi vt tur
be occuparenť amore pecuniarum ⁊ ſine-
rent corpus ſanctum perduci ad eccleſiam:
ſed plebs amore pecuniaꝝ depoſito magis
ac magis ad tactum ſanctiſſimi corporis ir
ruebat: ⁊ ſic cum magno labore ad templū
ſancti Bonifacij martyris tandem ipſūꝫ p-
duxerunt: ⁊ ſic per ſeptem dies in laudibus
dei perſiſtentes opati ſunt monumentūꝫ ex
auro ⁊ gēmis precioſiſqꝫ lapidibus in quo
ſanctiſſimum corpus cum magna venere-
ratione collocauerunt. De ipſo quoqꝫ mo
numento ita ſuauiſſimus odor flagrauit: vt
omnibus videreť aromatibus plenū. Obijt
circa annum domini. cccxxviij.

Moraliſatio

Cariſſimi. Eufemianus iſte pōt
dici quilibet homo mundanus:
qui habet filium quem miro mo
do diligit: ⁊ quem ſtudet die ac nocte ꝓmo
uere: dat ei vxorem ſcꝫ mundi vanitatem in
qua delectatur ſicut ſponſus cū ſponſa imo
ſepius magis delectatur cum mundi vani-
tate ꝙ vir cum vxore: quia ſepe ꝓpter mun
dana homo vitam ſuam amittit. Mater ē
mundus iſte qui miro modo diligit filios
mundanos. Sed filius bonus ſicut beatus
Alexius magis ſtudet deo placere per oīa.
ꝙ parentibus ⁊ mundi vanitatibus vt pote

rit illud mereri quod dicitur. Qui dimiſerit agrum aut domum patrem aut matrē aut vxorem ꝓpter me centuplum accipiet ⁊ vitam eternam poſſidebit. Alexius nauim accepit ⁊c. Nauis iſta eſt ſancta eccleſia per quam nos oportet aſcendere ſi volumus vitam eternam obtinere: ⁊ veſtimenta ꝑcioſa ſcʒ ſeculi pompas deponere: ⁊ inter pauperes.i.humiles reſidere verbo ⁊ ope. cuſtos qui eum in eccleſiaʒ introduxit eſt diſcretus confeſſor qui habet peccatorem inſtruere. ad noticiam ſacre ſcripture introducere Vt melius poterit a nociuis anime precauere. ſed ſepe ventus ſurgit ⁊ ducit hominem ad patriam ꝓpriaʒ ſicut fecit ſancto Alexio: vētus iſte eſt temptatio dyabolica que nititur die ac nocte homineʒ a bono ope impedire Si ergo ſentias te per aliquam temptatōeʒ inuolutum: fac ſicut fecit ſanctus alexius: induas te forma peregrini: hoc eſt vtutes veri peregrini debes habere vt non poſſes a patre carnali nec a mundo aliter cognoſci. niſi ꝙ homo dei ſis: Sʒ ſepe cum talis vitā pnīc eligit dolent parentes ⁊ multum triſtanť cum viderint filios coꝝ mundū ſpernere: ⁊ paupertatem ꝓ amore dei diligere. Sed tutius eſt eos offendere ꝙ̄ viam pfectionis derelinquere. Quere ergo cartaʒ.i. teſtimonium ꝯſcientie qđ deo fideliter miniſtaſti: tunc venit ſumus pontifex cum impatoribus.i.xp̄s cum multitudine angeloꝝ: ⁊ ducent animaʒ tuam ad eccleſiam ſancti bonifacij.i. ad vitam eternaʒ vbi abundat omnis bonitas ſcilicet gaudium

De vita exemplari Ca.xvi

Legitur de quodaʒ impatore romano ꝯſtruente ſibi baſilicaʒ optimam ⁊ fodiens in fundamento palacij inuenit ſarcophagum aureum tribus circulis circumdatuʒ ⁊ ſuper ſarcophagum erat ſupſcriptio. Expendi.donaui:ſeruaui habui.habeo.perdidi.punior. Primo quod expendi habui quod donaui habeo: Imperator cum hoc audiſſet ſatrapas imperij vocauit ⁊ ait. Ite ⁊ inter vos ꝯſulite: quid iſta ſuperſcriptio ſignificʒ. At illi: Domine Nihil aliud erat ſupſcriptio niſi iſtud: Erat vnus imperator ante te qui alijs exēplum dare volebat vt eius vitam ſequerentur. Expendi vitam meam recte iudicando alios regulando. meipſum ſcđm rationem donādo. Donaui militibus neceſſaria. pauperibus victualia. ⁊ vnicuiqʒ ⁊ mihiipſi ſꝫm merita ſeruaui in omnibus opibus iuſtitiaʒ indigentibus miſericordiaʒ: opantibus mercedem habui cor largum ⁊ ſtabile: ⁊ vnicuiqʒ mihi ſeruienti diuitias dare in neceſſitate: ⁊ gratiaʒ omnibus omni tempe. Habeo manum ad donandum ad ꝓtegendum et manum ad puniendum: perdidi ſtulticiam: perdidi inimicoꝝ amiciciam: ⁊ perdidi carnis laſciuiam: punior iaʒ in inferno quia nō credidi vni deo eterno. Punior heu quia non eſt redemptio. Imperator cum hec audiſſet ⁊ ꝙ̄diu vixit magis prudenter ſeipſuʒ ⁊ alios regulabat ⁊ ſic in pace vitaʒ finiuit.

Moraliſatio

Cariſſimi: Imperator iſte poteſt dici quilibet chriſtianus qui debʒ ⁊ teneť ꝯſtruere baſilicam: id eſt cor ſuum deo paratum vt eius voluntatem ꝑ omnia faciat ⁊ effodere cor ſuum ꝑ viaʒ ꝯtritionis ⁊ ſic poterit ſarcaphagum aureū inuenire.i. animam deauratam virtutibus plenaʒ mediante diuina gratia: cum tribus circulis aureis.ſ.fide ſpe ⁊ charitate circūdatam: Quid ergo erit inſcriptum. Certe primo expendi: ſed dic mihi cariſſime quid expēdiſti. Reſpondeo at bonus chriſtianus Corpus ⁊ animam in dei ſeruitio. Si quilibet veſtrum ſic vitam expendit de magno premio in vita eterna ſecurus erit. Secundum eſt qđ ſcribiť ſeruaui. Dic mihi cariſſime quid ſeruaſti. Reſpondeat bonus xp̄ianus. Cor contritum ⁊ humiliatuʒ: ⁊ deo in omnibus opibus preparatum ꝓ voluntate ſua ad faciendum quicquid placet ei. Tercium eſt quod ſcribiť Donaui: Dic mihi cariſſime quid donaſti. Reſpondeat bonu[illegible] chriſtianus Dilectioneʒ deo ex toto co[illegible] ⁊ ex tota anima ⁊ ex tota mente: ⁊ am[illegible] proximo ſꝫm diuinum preceptum. [illegible] duobus pendet lex ⁊ prophete: Q[illegible] quod ſcribitur eſt Habui. Dic mih[illegible]ſime quid habuiſti. Reſpondeat bonus chriſtianus ⁊ dicat. Certe miſeraʒ vitam quia in peccato conceptus ⁊ in peccato originali natus ⁊ de vili materia plaſmatus. Quintum quod ſcribitur eſt habeo. Dic mihi cariſſime quid eſt quod habes. Reſpondeat

bonus chriſtianus. Certum baptiſmuȝ z factus ſum chriſti miles:vbi eraȝ ſeruus dyaboli ꝑ virtutes quas mihi deus dedit in baptiſmo: Sextuȝ quod ſcribitˀ eſt perdidi:dic mihi kariſſime quid eſt quod perdidiſti:certe per dei gratiam. Reſpondeat bonus criſtianus:omnia delicta que contra dominuȝ dimiſi per pniaȝ emendaui:quia pnia mundat nos a peccatis: Septimum quod ſcribitur eſt punior. Dic mihi cariſſime:qre dicis punior. Reſpondeat bonus chriſtianus: quia ꝓ delictis z peccatis meis ſemꝑ affligitur ſpūs meus z caro pniaȝ patitˀ. Octauum quod ſcribitˀ eſt expendi quod habui: Dic mihi cariſſime. Expendi tempus meum in opibus miſericordie per gratiaȝ quā accepi a domino meo ieſu xpo. Nonum qd ſcribitˀ eſt:quod donaui habeo. Dic mihi cariſſime quid donaſti quod iaȝ habes. Reſpondeat bonus chriſtianus. Certe donaui toto tpe vite mee ꝯſilium z aſſenſum z totam voluntatem meam in voluntatem prelati mei:ideo in celo habeo vitaȝ eternam.

De perfectione vite
Capitulum.xvij.

Quidam imperator ſtatuit ꝓ lege ꝙ quicūqȝ volebat ei miniſtrare miniſterium ab eo obtineret. Ita ꝙ tres ictus in porta palacij daret:ꝑ quos cognoſceretˀ ꝙ miniſterium deſideraret. Accidit caſus ꝙ erat quidam paupꝑ in ciuitate romana nomine guido:qui cum de lege audiſſet intra ſe cogitabat Pauper ſum z de vili ſanguine ꝓductus:melius eſt mihi miniſtrare z diuitias acquirere q̄ ſic ſempꝑ viuere in egeſtate. Acceſſit ad palaciū tres ictus ſcḋm legem in porta dedit. Janitor ſtatim oſtium aperuit z eum introduxit: Ille vero flexis genubus impatorem ſalutauit. Ait ei imperator. Dic mihi cariſſime quid petis. Domine ſeruitiuȝ. Qui ait. De quo miniſterio ſcires mihi miniſtrare. At ille. domine de ſex miniſterijs ſum expertus Primum miniſterium:ſcio corpus magni principis die ac nocte cuſtodire:lectum eius parare:cibaria ei preparare:pedes eius lauare. Secundum miniſteriuȝ eſt:ſcio vigilare q̄ndo alij dormiunt z dormire q̄ndo alij vigilant. Tercium miniſterium eſt. Scio bonum potum guſtare:z ſcḋm guſtum quemlibet potum iudicare. Quartum eſt:ſcio inuitare homines ad ꝯuiuiuȝ ad honorem inuitantis: Quintum miniſterium eſt:ſcio igneȝ facere ſine fumo circumdantes z ſedentes calefacere. Sextum miniſterium eſt: Scio homines docere bonam viam verſus terram ſanctam:ſic ꝙ cum ſanitate redibunt. Ait imperator. Iſta ſunt pulcra miniſteria z multis vtilia mecum remanebis:z primo experiri volo de corꝑe meo. Corpus meū cuſtodies iſto anno. Ait ille. Domine p̄ſto ſum voluntati ſatiſfacere. Guido omni nocte lectum ſatis honeſte parauit:lintheamina lauit:z ſepius mutauit ſingulis noctibus ante oſtium camere armatus iacuit:habēs qȝ ſecum paruum caniculum bene latrantē vt ſi caſu aliquo dormiret:z aliquis ſubito veniret:per latratum canis excitatus eſſet. Semel omni hebdomoda pedes eius lauit in omnibus tam prudenter z viriliter ei miniſtrauit ꝙ in nullo defectus inueniri poſſȝ Unde imperator per omnia eum laudauit Finito autem anno eum ſenaſcalcum fecit: vt impleret ſecundum ſeruitium ſuum ſcȝ: Scio vigilare. Guido iſte ſic inſtitutus per totam eſtateȝ laborat z vigilabat:z omnia neceſſaria pro hyeme ꝓuidit. Dum vero adeſſet hyems z alij inciperent vigilare et laborare:ipſe vero quieſcens dormiebat ſic ꝙ impleuit ſecundum miniſterium ſuuȝ ſcȝ Scio vigilare quando alij dormiunt. Imperator cum vidiſſet ꝙ tam prudenter duo miniſteria compleuiſſet:gauiſus eſt valde: vocauit pincernam z ait ei. Cariſſime ponite in calice meo acetum vinum optimum z muſtum z detis Guidoni ad bibendum: quia iſtud eſt tercium miniſterium ſuū:ſcit enim guſtare bonum potum z ſic factuȝ ē. Dum aūt guſtaſſet ait. Guido. Fuit bonum eſt bonum:erit bonum:hoc eſt dictum muſtum erit bonum:vinum eſt bonum:acetum fuit bonum. Imperator cum vidiſſet: ꝙ tam prudenter iudicaſſet potum dixit ei. Cariſſime vade per regna z caſtra z inuita omnes amicos meos ad ꝯuiuium:quia iam inſtat feſtum natalis domini:quia hoc eſt quartum miniſterium tuum. Ait ille. domine:preſto ſum. Perrexit igitˀ per caſtra z regna z nullum amicum imperatoris inuitabat:ſed omnes inimicos eius itaqȝ in

vigilia natalis domini aula imperatoris de inimicis impleta eſſet. Imperator cum omnes inimicos ſuos vidiſſet cōmota ſunt oīa viſcera eius: vocauit Guidonē ꝛ ait ei: Cariſſime nonne mihi dixiſti ꝙ ſcires hoīes inuitare ad ꝯuiuium. At ille. Etiam domine Cui imperator. et ego dixi tibi inuitare omnes amicos meos ꝛ tu inuitaſti inimicos at ille. Domine licitum eſt mihi reſpondere. Quocūqʒ tpe vel quacunqʒ hora in anno amici tui ad te venerint cum gaudio recipiuntur. Non ſic eſt de iſtis quia ſunt inimici tui. Unde eos huc duxi vt per bonum vultum ꝛ bonū ꝯuiuium de inimicis fiant amici. Et ſic factum eſt: anteꝗ̄ erat ꝯuiuium factum facti ſunt omnes amici eius. Imperator gauiſus eſt valde ꝛ ait. Chariſſime benedictus dominus inimici mei facti ſūt amici. Impleas quintum miniſteriū tuum. fac mihi ꝛ amicis meis ignem ſine fumo. At ille. Domine preſto ſum. Quid fecit ille guido. In eſtate ligna ponebat in ardore ſolis ꝛ tantum erant deſiccata ꝙ ꝗ̄cito ardere incipiunt ſtatim dabant ardorē flamme ſine fumo ita ꝙ calefactus eſt imperator cū omnibus amicis ſuis: Deinde ait imꝑator guidoni. Jam reſtat vltimum miniſterium ſi hoc prudenter adipleueris te ad diuitias ꝛ honores ꝓmouebo. At ille. Domine quotquot voluerint ad terram ſanctam pergere ad litus maris me ſequant̄. Uiri mulieres ac paruuli hec audientes quaſi infiniti ſecuti ſunt. Cum autem illic veniſſet: ait populo. Chariſſimi videtis in mari ea que ego video. At illi ignoramus. At ille. ecce in mari rupes eſt magna leuate oculos ꝛ videte: At illi dixerunt. Domine nos ſatis aperte vidimus ſed cur hoc dicitis ignoramus. At ille. In illa rupe eſt quedam auis continuo in nido ſuo reſidens que ſemper habet in nido ſeptem oua in quibus multum delectat̄ Natura auis eſt talis ꝗ̄diu in nido reſidet: totum mare eſt tranquillum: ſed ſi ꝯtingat auem extra nidum volare totum mare perturbat̄ intantum ꝙ tunc ſi aliquis mare pertranſierit ſine dubio ſubmerget̄: ſed ꝗ̄diu reſidet in nido ſi quis tūc tranſiret ſine periculo ibit ꝛ rediret: Et illi. Quomodo poterimus ſcire quando auis reſidet in nido ſuo. ꝛ quando non. At ille. nunꝗ̄ nidū dimittit niſi ꝓpter vnam cauſam: Eſt enī alia auis que eſt inimica eius que die ac nocte laborat vt eius nidum fedet ac oua eius violet. Auis vero que eſt in nido cum viderit oua fedata aut nidum deturpatum ſtatim extra nidum pre dolore volat. ꝛ tunc mare ꝑturbatur ꝛ ventus valde impetuoſus excitatur Et nullo modo tunc temporis ad mare intrandum feſtinare debetis. At illi dixerunt. Domine ꝛ qđ remediū poterit ad hoc fieri ꝙ auis que eſt inimica nō appropinquat nido ſuo: ꝛ ſic per cōſequens poterimus ſecure tranſire. At ille. Non eſt res ſub celo quam illa auis que eſt inimica tantū odit ſicut ſanguinem agni: nidum exterius ꝛ interius cum dicto ſanguine aſpergite: ꝛ ꝗ̄diu ibi gutta vna illius ſanguinis remaneat auis que eſt inimica nūꝗ̄ audꝫ nido eius appropinqre. ꝛ ſic auis in nido ſuo remanebit: Et tunc mare erit in tranquilla pace: poteritis ad terram ſanctam tranſire ꝛ ſecure redire. Iſta audientes ſanguinem agni acceperūt et nidum interius ꝛ exterius cum dicto ſanguine aſpergebant: ad terram ſanctam perrexerunt ꝛ ſani ꝛ incolumes redierunt omnes: Imperator videns ꝙ omnia negocia tam prudenter adimpleuiſſet eum ad miliciam ꝛ diuitias magnas promouit

Applicatio

Cariſſimi. Imperator iſte eſt pater celeſtis qui legē edidit vt quicunqʒ tres ictus in porta dederit: ſcʒ orationem. ieiunium ꝛ elemoſinaʒ in introitu eccleſie militantis miles poterit eſſe: ꝛ per conſequens vitam eternam obtinere: Guido pauper pōt dici quilibet homo pauper ꝛ nudus de vtero matris ſue egreſſus. qui dat tres ictus ī eccleſie porta quādo baptiſmum petit. Unde quilibet chriſtianus deo ꝓmitit de ſex miniſterijs miniſtrar[e] Primum eſt cuſtodire corpus principi[s] chriſti. Et quō. Sicut fecit Guido. I[...] debet eſſe ornatus bonis virtutibus [...] temptatio intret cameram cordis ſu[...]e dat dominum noſtrum Jeſum. ꝛ ꝯu[...] caniculum bene latrantem habeat. ꝯſcientiaʒ ſanaʒ que continue contra vicia murmurat Et ideo dicit Apoſtolus Omne quod fit contra conſcientiam edificat ad gehennam Secundū eſt lectū cordis bene preparare:

z per opera.misericordie lintheamina mutare.id eſt.vicia in virtutes omnino variare z ſordes peccatorum lauare per cordis contritionem. cameram cordis ſui ſemp mundam custodire:vt nihil ſit q offendat oculos principis .ſ.corporis domini noſtri Jeſu chriſti: cui corpori nos obligamur ſeruire munde:deinde bis in hebdomoda pedes lauare.ſ.per confeſſionem z ſatiſfactionem z p bonas affectiões ei placere.iſtud eſt primum miniſteriuʒ quod promittit quilibet chriſtianus in baptiſmo deum ſecum munde cuſtodire. Sed eſt aduertendum. de corpore iſtius principis ſcilicʒ domini.ab illis qui ſub ſpecie panis digne debent ſumere z cuſtodire ex proprietatibus panis viſibilis attendant. Eſt igitur hoſtia inſcripta vt ſic notetur q omnes debent eſſe inſcripti per eucariſtiam ſunt reficiēdi: Jlli autem ſunt inſcripti in quorum cordibus per veram fidem inſcriptum eſt nomen chriſti. vt a chriſto dicantur chriſtiani. Unde dicit dominus per Jheremiam. Scribam legem meam in cordibus eorum: Prima autem lex qua cum deo obligamur eſt fides. Secunda ſpes. z tercia charitas. Jtem hoſtia poſt litteras circulum continet:in quo notatur eternitas que nec principium nec finem habet. Jtem hoſtia habet latitudinem que charitatem figurat que circumquaqʒ dilatatur. Jtem hoſtia eſt tenuis z ſicca p que notatur duplex abſtinentia:per tenuitatem ciborum parcitas.per ſiccitatem contra humidorum ſuperfluitatem ſobrietas:potatores autem huius ſint ſobrij. Qui igitur pane p dicto volunt refici ſint inſcripti per fideʒ circulum habentes per eternorum contemplationem dilatati per charitateʒ. Jtem hoſtia eſt alba ſic z nos contra luxuriam. Jtem ē leuis ſic z nos contra accidiam: Jtem modica:id eſt humilis contra ſuperbiam: Si autem tales ſumus tunc paneʒ noſtrū quotidianum nobis ad vtilitatem noſtram dari petimus. Alioquin non pro nobis ſed contra nos eſt Quoniam dicit Apoſtolus.j.ad Corinth:xj. Qui manducat indigne iudiciū ſibi manducat. Jtem hoſtia eſt azima ſine fermento contra amaritudineʒ inuidie:que ſpiritualiter nequicia dicitur. Unde Apoſtolus prima ad Corinth.xj: Epulemur nō in fermēto malicie z nequicie ſed in azimis ſinceritatis z veritatis. Jtem frumenticea ē z hoc contra iram: Granum enim frumenti leue eſt z planum ſine aſperitate:ita q ppter ſuam aſperitatem vix aliquis eum tangere audeat. Jtem hoſtia eſt impermixta: z vniformis: Et hoc contra cupiditatem et auariciam. Jtem rotunda contra accidiam Sicut enim panis naturalis pre ceteris cibis corpus reficit z ſuſtentat: z vinum pre ceteris potibus hominem letificat z inebriat:ſic caro chriſti pre ceteris interiorem hominem reficit: z ſaginat: z ſanguis pre ceteris letificat: z ſic inebriat vt ſobrium reddat Unde pſalmiſta. Calix meus inebrians q preclarus eſt. Jtem panis eſt cibus generalis z vinum potum vſualis omnibus z omni tempore:ſic chriſtus ſe in cibuʒ omnibus fidelibus z omni tempore exhibet pauperibus z diuitibus ſine acceptatione: propter quod z panis quotidianus dicitur. Jteʒ panis ſicut dicunt philoſophi: precipue habet virtutem nutriendi.cuius ſignum eſt: quia eius comeſtio non parit faſtidium comedēdi. Sic eſt panis chriſti,de quo Eccle.xxiiij. Qui edunt me adhuc eſurient. Jtem ſicut panis triticeus eſt cibus adultoruʒ nō puerorum:ſicut dicit Apoſtolus:ita corpus chriſti eſt cibus ſpiritualis eorum qui creuerūt in fide z virtutibus. Deinde querit quo modo panis chriſti poteſt conuerti ni corpus chriſti. Ecce ratio eſt nutrix que nutrit puerum. Si nutrix famen pateretur z lacte careret puer inebiam ſuſtineret vel cito deficeret. Si vero in tanta penuria dentur ei feces ad bibendum ille feces per os potate mutantur in ſanguinem robur mulieris: et in lac ad nutriendum puerum. Et ſic hoc facit natura in muliere:quanto magis virtus ſuprema naturam in ſacramento altaris per os ſacerdotis loti.id eſt.chriſti:per verba de ore exeūtia:mutatur panis in carnem z vinum in ſanguinem: Sed de indigne ſumentibus poteſt dici illud Gene. Fera peſſima deuorauit filium meum. Pſal. Os peccatoris z doloſi ſuper me apertum eſt. Unum eſt ſanabile homini ſano vel infirmatum homini egroto:imo poterit eſſe cauſa mortis. Eodem modo corpus chriſti anime ſane ē vita:anime peccatrici ē mors

Item percuſſi ſunt de bethſamitis.lxx.viri famoſi ⁊ duo milia plebis.eo ꝙ vidiſſent ar chā nudam:⁊ poteſt dici ꝙ non peccarūt videns quibus non erat prohibitum vidē Uideamus ergo vt mūde ⁊ honeſte cuſto diamus corpus principis.id eſt.chriſti:Se cundum miniſterium quod promiſimus eſt vigilare in bonis opibus quando alij dor miunt in peccatis:ſicut ſcriptum eſt.Uigi late quia neſcitis qua hora filius hominis veniet.⁊ paulus dicit ad Ephe.Surge qui dormis ⁊ exurge a mortuis:⁊ illuminabit te chriſtus. Unde chariſſimi debetis ſcire ꝙ viatores aliqui ſurgunt ad primum galli cātum:aliqui ad ſecundum.⁊ aliqui ad terciū ⁊ aliqui in aurora:quando pulli clamant et dicunt.Non eſt amplius dormiendum.Ec ce pulli clamāt ſurgamus.Primi galli fue runt prophete qui ſurrexerunt vt chriſtum in carne viderent ⁊ non viderunt. Secundi galli ſunt apoſtoli ⁊ euangeliſte:qui chriſtū viderunt.Tercij galli ſunt predicatores:Et alij qui verbum dei predicant.Iſti ſunt pul li qui clamant ⁊ dicunt. Surgite:vigilate ſi cut domino promiſiſtis in bonis operibus: dormite quando alij vigilant:hoc eſt a pec catis ceſſate.quando alij in malis operibus vigilant:ſicut latrones:fures:⁊ luxurioſi.vi gilate in eſtate.i. Cum vita noſtra fuerit in corpore ⁊ prouideatis omnia neceſſaria ꝓ animabus veſtris:⁊ cum hyems mortis ad uenerit poteritis cū domino feliciter requie ſcere. Tercium miniſterium eſt guſtare bo num potum.Potus iſte eſt penitentia ſiue martyrium pro dei amore. Unde ſaluator Mat.Poteſtis bibere calicē quem ego bibiturus ſum.At illi.Poſſumus.ſ.calicē penitentie aut martyrij Fuit bonum tempe ſuo acetum.i.bonū erat ſanctus in celo qui in hoc mundo vixerunt qui penitentiam fe cerunt carnem ſuam domabant.⁊ ido in ce lo iam regnant.Eſt bonum vinum:ſ. Hoc eſt dictum:Bonum eſt nobis vt penitentiā agamus.per quam poterimus ad eternam gloriam peruenire.Erit bonum:ſcʒ quādo caro cum ſpiritu die iudicij reſurget:⁊ vitaʒ eternam intrabit.Dominus habet vnaʒ ta bernam de optimo vino:ſcʒ celeſte gaudiū ⁊ ſignum pulcrum ante tabernam.i.crucē Sed quando ita eſt ꝙ multitudo ementiuʒ

confluit:tunc tabernarius care vendit vinū ⁊ quando ceſſant emendi venientes:Tunc oportet ꝙ vendant ꝓ leui precio:vel ꝙ reti neat omnino ſibi .Dominus vero poſt re ſurrectionem ſuam cōmunicauit vinum ſuū mittendo ſpiritumſanctum.⁊ tunc confluxe runt euntes caternatim ſcʒ per predicationē apoſtolorum ⁊ aliorum ſanctorum conuer ſi ſunt ad fidem:⁊ tunc tabernarius.i domi nus noſter Ihesus chriſtus care vendit vi num ſuum.i:gloriam paradiſi.Nonne pe trus qui crucifixus fuerat valde care emit illud vinum:⁊ paulus ⁊ laurentius:ceteriqʒ martyres qui morti tradiderunt corpa ſua pro fide chriſti ſuſtinenda ⁊ multiplicanda. Sed modo ceſſat multitudo ementium Et ideo oportet ꝙ chriſtus pro leui precio ven dat gloriam ſuam:vel omnino retinebit ſibi Et ideo guſtemus in preſenti vita potuʒ pe nitentie vt veniamus ad brauium vite eter ne.Quartum miniſterium eſt inuitare ho mines ad conuiuiuʒ.Ille inuitabat amicos ⁊c.Sic quilibet noſtrum tenetur inuitare inimicos ad chriſti vitaʒ eternam. Iuxta il lud:Nō veni vocare iuſtos ſed peccatores Sic tu debes per bona exēpla ⁊ bona ope ra peccatorem inſtruere ⁊ deo reconciliari. Sed aliqui peccatores ſunt lapides mola res qui non poterunt de leui moueri.Imo ſunt quaſi cathenati:ſicut herodes miſit pe trum in carcerem:⁊ in ipſa nocte erat Pe trus dormiens inter duos milites vinctus duabus cathenis ⁊ cuſtodes ante hoſtium cuſtodiebant carcerem.Actuū.xij.Dormi tio petri poteſt figurare dormitionem pec catoris in peccati conſuetudine. Duo mili tes poſſunt dici mors ⁊ dyabolus. Quia mors inſidiatur vite ⁊ diabolus anime:due cathene ſunt voluptas carnalis ⁊ vanitas temporalis.Cuſtodes poſſunt dici ſpes l nioris venie ⁊ preſumptio longioris vit quando dyabolus ſic tenet peccatorem: habet eum in pace. Ideo cum ſumma ſtudia laborandum eſt verbo ⁊ ope.T ad conuiuium eternum inuitare.Quin miniſteriu. eſt: ignē facere ſine fumo.i eſt charitas quam quilibet tenetur habe ſi deſiderat vitam eternam obtinere:⁊ hoc ſine fumo iracundie vt aliud non oſtendas in ore ꝙ ſit in corde. Sicut multi dicunt ſe

aliquos diligere ⁊ odium habent in corde. Iſta enim eſt vera charitas Sed eſt ignis plenus fumo. Unde oportet odium ex corde expellere. In figura huius dicitur ſcđm plinium. Eſt quidam piſcis qui tranſglutit hami partes interiores ſcilicet omnia interiora ſua foras ꝑ os euomit donec hamus exeat: ⁊ deinde reducit ad loca ſua: Sed ſic videtur peccator iram vel odium ſiue aliqđ peccatum cum incidit tanꝗ hamum deglutire: Eccle. ix. Sicut piſces capiũtur hamo: ⁊ ſic auis comprehenditur laqueo: ſic capiuntur homines tempore malo. Debꝫ ergo tunc per os omnia interiora deijcere donec exeat hamus. odium ſcilicet vel peccatum aliud: quia omnia interiora reuelanda ſunt ſcilicet per confeſſionem donec perfecte liberetur a peccato: tunc poterit ignem ſine fumo preparare. per quem deus erit calefactus. ſ. contentus: Sextum miniſterium eſt: docere homines viam verſus terram ſanctam: ſ. celum: ſed ad celum oportet ꝑ mare tranſire. Mare dicitur mundus iſte ꝓpter multas rationes. Primo quia ſicut in mari eſt conflictus ventorum: ita ⁊ in mundo conflictus eſt multiplex bellorum. Item ſicut in mari eſt tempeſtas fluctuum: ita ⁊ in mundo inundatio aduerſitatum. Iteꝫ ſicut in mari eſt amaritudo aquaruꝫ: ita ⁊ in mũdo amaritudo viciorum. Et ſicut in mari ꝓfunditas aquarum: ita ⁊ in mundo profunditas miſeriarum. Et ſicut in mari belluaꝝ eſt immanitas: ita ⁊ in mundo principuꝫ ſeueritas. Item oportet propter iſta pericula ⁊ multa alia pertranſire per nauem tamen ſolent homines propter quattuor nauẽ aſcẽdere. Primo propter diluuium, Gene. ix. Sic nos debemus propter diluuium viciorum. Unde Oſee. iiij. Mendacium maledictum homicidium ⁊ furtum ⁊ adulteriũ inundauerunt: ⁊ ſanguis ſanguinem tetigit propter quod lugebit tibi infernus: ⁊ omnia que habitant in eo: ⁊ ideo neceſſe eſt nobis nauem aſcendere bone vite. Secundo aſcẽditur nauis ad tranſfretandum Math. ix. Aſcendit iheſus ⁊ tranſfretauit ſic ⁊ nos volumus in ciuitateꝫ venire: nõ habemus hic manentem ciuitatem: ideo neceſſe eſt nauẽ aſcendere. Stultus eſt qui debet mare tranſire per nauem: ⁊ non vult naueꝫ aſcendere

Stultus eſt qui habet tempus congruum ⁊ differt. quia a mane vſqꝫ ad veſperaꝫ immutabitur. Stulti autem ſunt nautis clamãtibus intrare: qui tunc differũt. Tercio aſcẽditur nauis ad mercandum Prouer. vlti. Facta eſt q̃ſi nauis inſtitoris: ⁊ anima ſancta eſt quaſi nauis bona que abũdat in terris. ſ. que ſunt gemitus: ſuſpiriuꝫ. paupertas humilitas: charitas: que bona venit dominus noſter iheſus chriſtus querere in terra noſtra. Et quando anima noſtra ſic onerata venit ad portum optime recipitur a domino terre: ⁊ bonis acceptis onerat illaꝫ nauem bonis patrie. ſcilicet honore ⁊ diuitijs. Quarto aſcenditur nauis ad piſcandum ſicut petrus: ſic debemus aſcendere nauem ad piſcandum peccatores de aqua peccatorum attrahendo eos bonis operibus ⁊ exemplis. Cauendum tamen nobis eſt: ne ſi nimis lucro aliorum intendamus ⁊ negligentes nos metipſos ſubmergamus: ſicut contingit aliquando piſcatoribus: Sed ſunt multi non piſcatores ſed predones qui ſubmerſos querunt non vt eos eripiant ſed et veſtes querant ⁊ quod peius eſt homines nauigantes propter ſpolia: ſubmergunt iſti ⁊ aliquando ſunt qui nauem dei regendaꝫ recipiunt. Unde eſt notandum ꝙ ad ſaluationeꝫ nauis in magna tempeſtate alius nauem exonerat: alius aquam exhaurit: alius anchoram iacit: alius velum deponit: alius gubernaculum tenet: alius nauigando vndas ſuas ſepat: ⁊ ita nullus eſt ocioſus: ſed quilibꝫ de ſua ſalute ſolicitus ⁊ ſic nauis ſaluatur ⁊ non perit. Iſta ſpiritualiter ad temptationis euaſionem debent hic fieri: ⁊ ſic ſaluabitur a periculo mortis eterne. Sꝫ qui in aliquo iſtorum negligens fuerit peribit: Unde Paulus ad Thimo. j. Qui volunt diuites fieri incidunt in laqueum per temptationem in interitum ⁊ perditionem. Si ergo vis ſaluari exonera cor tuum diuitijs que ſunt valde graue onus. Secundo humilitas anime nauem exhaurit aquam peccati lingue euacuatorie eijciendo. Iuxta illud Hiere. Effunde ſicut aqua cor tuum. Tercio rupturas obſtruit. Qui enim timet nihil negligit. Hic obſtruit foramina ſenſuũ per que abſcondit mors. Iſte autem timor oritur ex conſideratione diuine potentie et

iuſticia iudicis.ex deſectu aduocati vel teſti
monij.ꝛ ex multitudine accuſantium.Un-
de Job.ix.Si fortitudo querit robuſtus eſt:
ſi equitas iudicij nemo audet pro me teſti-
monium reddere ſi iuſtificare me voluero.
os meū condemnat me in conſciencia que
ſemper loquitur:Quarto ſpes anchoram ia
cit.Quinto ſapiencia velum deponit Sexto
prudentia regit gubernaculum vt recte fu-
men dirigit.Septimo iuſticia vndas ſepat.
Nauis eſt anima ſancta.cuius merces ſunt
opera caritatis.funes diuina precepta:ma
lus paciencia velum perſeuerantia anchoꝛ-
ra fides remus gubernaculum charitas.gu
gernator ſpiritusſanctus.naute ducētes na
uem exempla ſanctorum.De tali naui ſcri
bitur Prouer.xxxj.Facta eſt quaſi nauis
inſtitoris in qua ſunt omnia iſta:nauis iſta
portat poma.i.opera ſancta redolentia co-
ram deo ꝛ hominibus:de quibus debes fa
cere exuuiū ipſi deo.ꝛ ſicut poma dantur
poſt prandium in delectationem ꝛ in ſolaci
um.ꝛ ita fructus ꝛ fruitio bonorum operū
dabitur nobis in celo poſt hanc vitam.In
mari ſcꝫ in mundo eſt rupes magna.i.cor-
pus humanum ex quattuor elementis com
poſitū:ꝛ in ipſe corpore eſt nidus.ſ.cor hu
manum:in quo corde auis ſcꝫ ſpiritusſan-
ctus per virtutes baptiſmi reſidet que conti
nue habet ſeptem oua.ſ.ſeptem dona ſpiri-
tusſancti:q̄diu auis iſta ſcꝫ ſpiritusſanctus
in corde tuo reſidet ſecure tranſire poteris
ad terram ſanctam.i.ad vitam eternam.Sꝫ
ſi contingit auem per peccatum extra nidū
volare. Marc.i.mundus dyabolus caro
propria erunt contra te.ꝛ ſurgent tempeſta
tes graues quas euadere non potes ꝛ ideo
oportet te cor tuum bene ꝛ munde prepa-
rare ad modum domus materialis.de do-
mo tollitur fuligo per quā ſignificat ama
ritudo peccati que tolli debet.Item tollen-
dus eſt puluis.i.amor terrenorum :In quo
maxime nutriunt pulices.i.ſupbi ſaltantes:
Item mulier mundans domum purgat et
congregat puluere.ꝛ poſt eijcit per hoſti
um.ꝛ poſt arcam mundatā apponit aquā
ꝛ tandem ſacramentum ſic volens munda
re domum.i.cor congregat puluerem cogi
tando omnia mala que fecit. oīa bona que
amiſit.poſt emittat p plenā confeſſionē ap
ponat aquam p lacrimaꝝ effuſionem.Or-
net domum ſacramento p dignā ſatiſfactiō
nē.ꝛ ſic in domo bene preparata libenter ho
ſpitabit dominus.Unde videmus q̄ ex ad
uentu boni hoſpitis tota domus emundat.
ſꝫ eo recedente non remanet de bonis eius.
in domo niſi fimus iumentoꝝ.Sic ex adue
tu dei p gratiam ſuſtentat corpus ꝛ anima
ſꝫ recedente gratia eius non remanet niſi fi
mus.i.tpalia:qꝛ quāto plus amplectit quis
fimum in prachijs tāto minus hꝫ de eo nec
forcior efficit:qꝛ quanto quis plus amat di
uitias ꝛc.Unde Eccle.Qui amat diuitias
fructum non accipiat ex eis.Nihil peius q̄
amare pecuniam:auis que eſt inimica eſt
dyabolus qui circuit querens quem deuo-
ret qui die ac nocte nitit ſpiritumſanctū a
cordibus noſtris expellere p peccatum. Si
velis ſpūmſanctū tecum hēre fac ſicut fecit
guido.Aſpergas nidum cū ſanguine agni
.i.ſp debes hēre recentem memoriam in cor
de tuo de xp̄i paſſione quā ꝓpter te ſuſti
nuit.ꝛ ſic auis inimica.i.dyabolus ſine du-
bio non audet a te appropinq̄re.ꝛ p conſe-
quens ſpūſſanctus remanebit in te ꝛ pote-
ris ſecure ad terram ſanctā.i.ad vitā eter
nam peruenire.Ad quam ꝛc.

Item omne peccatum q̄uis predeſtina
torie grauiſſimum niſi deſperatōis baratro
ſubiaceat ꝛ remiſſibile

Capitulum.xviij.

Quidam miles erat nomine Ju
lianus qui vtrūq̄ parentē neſci
ens occidit.Cum enim Julianus
iſte nobilis ac iuuenis q̄dam die venatōi in
ſiſteret ꝛ quendā ceruum reperiū inſeque
ret ſubito ceruus verſus eum ſe vertit atq̄
dixit.tu me inſequeris qui patris ꝛ matris
tue ociſor eris.Quod ille audiens vehemē
ter extimuit ne forte ſibi contingeret quod
a ceruo audierat.Relictis.omnibus clā de
ceſſit:ꝛ ad regionē valde remotā puenit:
Ibiq̄ cuidam principi gratulanter adheſit
Ille vero tam ſtrenue vbiq̄ tā in bello q̄
in palacio ſe habuit q̄ princeps militē cū
fecit.ꝛ quandam caſtellā viduam in coniu
gem ei tradidit:ꝛ caſtellum pro dote acce-
pit.Tunc parentes Juliani pro amiſſione
filij nimium dolentes vagabundi vbiq̄ per
gebant Et filium ſuum ſolicite querebant.

Tandem ad caſtrum vbi iulianus preerat venerunt: quos cum vxor iuliani videbat: ⁊ iulianus non affuerat quinam eſſent inquiſiſſet: et illi oia que filio ſuo acciderant enarrarent: intellexit ꝙ parētes viri ſui eſſent vt pote que hec a viro ſuo frequenter forte audierat. Ipſos igitur benigne ſuſcepit: ⁊ pro amore viri ſui lectum ſuū eis dimiſit: ⁊ ipſa ſibi lectū alibi preparabat. Facto aūt mane caſtellana ad eccleſiam perrexit. et ecce iulianus mane veniens in talamū quaſi exercitatus vxorem ſuam intrauit: duos pariter dormientes inuenit: vxorem cū adultero ſuſpicatus ſilenter extracto gladio ambos pariter interemit. Exiens autēꝫ domum vidit vxorem ab eccleſia redeuntē: et admiratus interrogauit. Quinaꝫ eſſent illi qui in lecto ſuo dormirent: at illa ait. Parentes veſtri ſunt qui vos diutiſſime queſierūt: et eos in nr̄o thalamo collocaui. Quod ille audiens pene exanimis effectus: amariſſime cepit flere ⁊ dicere. Heu miſer quid faciam quia dulciſſimos parentes meos occidi. Et ecce impletum eſt verbū cerui quod dum vitare volui miſerrimus adimpleui. iam nunc vale dulciſſima ſoror: qꝛ de cetero non quieſcam donec ſciam ꝙ deus penitentiam meam acceperit: cui illa. Abſit dulciſſime frat' vt me deſeras et ſine me abeas: ſed que fui tecum particeps gaudij: ero particeps et doloris. Tunc inſimul recedentes iuxta quoddam magnum flumen vbi multi periclitabantur quoddam magnum hoſpitale ſtatuerunt vt ibi penitentiam facerent. Et omnes qui vellent flumen tranſire inceſſant' tranſueherēt: et hoſpicio vniuerſos pauperes reciperent. Poſt multum tempus media nocte dum iulianus feſſus quieſceret ⁊ gelu graue eēt audiuit vocem lamentabiliter clamantē ad iulianū vt ſe traduceret voce lugubri inuocantem. Quod ille audiens ocius ſurrexit et iam pre gelu ipſum deficientem inuenit: et in domū ſuam portauit et igneꝫ accendit et ipſum calefacere ſtuduit: ſed calefieri nō potuit: et ne ibi deficeret timens ipſum in lectum ſuum portauit ⁊ diligenter cooperuit. Poſt paululum ille qui ſic infirmus et q̄ſi leproſus apparuit ſplēdidus ad celum ſcandit: ⁊ hec hoſpiti ſuo dixit. Iuliane dominus miſit me ad te mandans tibi ꝙ tuā pniam acceptauit: et ambo poſt modicū in domino requieſcētes: ſicqꝫ ille diſparuit: et iulianus cū vxore ſua poſt modicū plenus operibus bonis et elemoſinis in domino requieuit

Moraliſatio

Cariſſimi. Iſte miles iulianus poteſt dici quilibet chriſtianus bonus et prelatus qui debet debellare viriliter contra dyabolum mundum et carnem: et debet venationi inſiſtere ſcꝫ deo animas acquirere: ſequi ceruū id eſt xp̄m vnde Ps. Sicut ceruus deſiderat ad fontes aquaꝝ ⁊c. Si vero fideliter prelatus ſequit' chriſtuꝫ audire potes et videre in ſacra ſcriptura ꝙ debes parentes tuos occidere id ē ꝓpter dei amorē illos ſimpliciter relinquere iuxta illud. Qui dimiſerit patrem et matreꝫ propter me centuplū accipiet: et vitā eternā poſſidebit. Miles iſte perrexit in regioneꝫ longinquam ⁊c. Sic prelatus in regionem longinquam hoc eſt longe tranſire debet a mundo ⁊ ab illis que in mundo ſunt ſancte et pure viuendo et ſeruire pr̄icipi ſcꝫ chriſto et cum eo diuerſa bella cōmittere ꝯtra dyabolum mundum et carnem. Chriſtus cum perceperit ſic militeꝫ ſuū triumphare dabit tibi vxorem caſtellanam ſcꝫ gratiam ſuam que cuſtodiat caſtrum cordis tui vt poteris deo ꝑ omnia placere. Sed ſepius ꝯtingere videmus ꝙ parētes carnales et mundi vanitates talem ſequunt' ipſum ad malū inſti gando: et ponuntur in cordis tui lecto te ꝓbare ſicut fecerat iob: ſed reſiſtito fortiter et cū gladio penitētie eas deleas: vt dicitur in figura huius ꝙ abſolon perſequens patreꝫ per capillos ſuſpenſus eſt in quercu: ⁊ ioab infixit tres lanceas in corde ſuo. Quercus iſta eſt concupiſcentia: capilli carnalia deſideria: vulnus trāſiens eſt caro moriēs: ioab dyabolus tres lanceas dum viuit ſcꝫ cogitationes operationes et ꝯſuetudines infigit et in morte tres anguſtias ſcꝫ iram dei quā offendit: carentiam celi quod amiſit: penam infernalem quā meruit. Iſtos parentes debes occidere gladio penitētie: ⁊ poſt hec ad flumina ſacre ſcripture pergere ⁊ ibi domū ſalutis erigere ſcꝫ orationeꝫ ieiunium et elemoſinam perpetrare: et ſic per conſequens deum in lecto cordis tui poteris requirere: et ad vitam eternam peruenire: ad quā ⁊c.

De peccato ſuperbie
Capitulum .xix.

REgitur in geſtis romanoꝝ ꝙ erat quidam princeps romanoꝝ nomine pompeyus. Hic duxerat filiam cuiuſdam nobilis qui ceſar vocabat̃ Hic duo ꝯuenerunt inter ſe ꝙ totius orbis dominum ſuo imperio ſubiugarēt. Accidit vt pompeyus mitteret ceſarem ad expugnandum plagas diuerſas:quia iuuenis erat ⁊ ipſum decuit laborare. Ipſe autem tanꝙ principalis ciuitatem romanā a plagis illis cuſtodiret:prefixit tamen ſibi terminum redeundi ſub ſpacio quinqꝫ annorum quod ſi non faceret iure ſuo ꝑpetuo priuaretur. Ceſar autē exercitū collegit:et ad illas partes ꝑrexit:inueniens homines bellicoſos quos non poterat in prefixo termino ſupare:mallens pompeyum offendere ꝙ bellum dimittere ex capite ꝓprio alienauit ſe aliis quinqꝫ ānis quod grauiter portabat pompeyus interdixit ſibi ciuitatem romanam: ita ꝙ non auderet ad eum vlterius appropinquare. Ceſar vero finito bello iter arripuit verſus romam venit per quandā aquam cum exercitu ſuo:que quidem aqua vocabatur rubicon:et ibi apparuit ei quedam imago magna ſtans in medio aque et loquebat̃ ei dicens. Ceſar ſi veniaſ ꝓ pace romana liceat tibi vſqꝫ huc venire:ſin autē non preſumas intrare:cui ceſar reſpōdit. Semper militaui et paratus ſum omnes labores ſuſtinere ꝓ honore et cōmodo ciuitatis romane amplifiando:et ſemꝑ volo diis meis teſtibus quos adoro. His dictis imago diſparuit:poſt hec ſtatim ceſar ꝑcuſſo dextrario flumen tranſiuit: ſed cum pertrāſito flumine ſtetiſſet ex alia parte mox ait. hic pace temerata quia iura relinquo:et ab illo die nō ceſſauit pompeyum ꝑſequi:et inquantū potuit deſtruere nitebatur.

Moraliſatio

CAriſſimi. Per hunc ſenem pompeyum intelligitur deus creator omniū qui ſemper fuit ab inicio et erit ſine fine. Per ceſarem intelligo adā qui fuit princeps omnium hominum:cuius filiam id eſt animaꝫ deo deſponſauit in fide Oſee.ij. Deſpōſabo te mihi in fide. Deus igitur volens probare adam poſuit eum in paradiſum vt operaretur ⁊ cuſtodiret illud qui ſtatī de ſtatu ſuo ſuperbiens volens ſue vxori placere et dyabolo acquieſcere vnicū preceptum quod deus ei dederat violabat: propter quod deus eum expulit non ſolum de padiſo:ſed etiaꝫ de celeſti imperio. Adā tamen ſperans ſe poſſe recupare quod perdiderat ad hoc poſtea inquantum potuit laborabat:ſed vere attingere nō valebat vſqꝫ ad aduentū domini noſtri iheſu chriſti imaginis noſtri qui appuit baptiſatus in aquis iordaniſ. Dominus vero et ſaluator noſter dixit omnibus nobis ad celum tendere volentibus Johā.iij. Niſi quis renatus fuerit ex aqua et ſpirituſancto ⁊c. Multi autem cū veniunt ad hanc aquaꝫ promittunt corā teſtibus deo ſeruire:et peccata vitare:virilit̃ contra dyabolum pugnare:ſed heu prochdolor ⁊ timeo ⁊ timendum eſt de multis ꝙ cum fecerūt vota ſua obliuiſcuntur et precepta contemnunt: ſicut abſolon.iij. Regū poſtꝙ fuerit reconciliatus patri ſuo dauid: occiderat fratrem ſuum:videns ꝙ populus pronus erat ad conſtituendum eum regem dixit patri ſuo. Vadam et reddā vota mea domino que voui domino in ebron: et dixit ei pater ſuus. Vade in pace: perrexitqꝫ in ebron et populus conſtituit eum regem:ab illo die vſqꝫ in dieꝫ mortis non ceſſauit perſequi patrem ſuum:ſed ceſar et abſolon interfecti ſunt a ſeruis ſuis. Eodē modo mali chriſtiani non deſiſtunt deū patreꝫ perſequi per mala opera eorū: ideo tradentur miniſtris gehennaꝝ quos timebant et colebant Sed attendite poſtꝙ abſolon occiderat fratrem ſuum fuit exaltatus:et ceſar poſtꝙ fregerat preceptum pompey. Sed ioab faciēs pacem inter ipſum et patrem reduxit eum: ſed videns honorem ſuū impugnauit patrē et colligens ſibi gentem conſtituit ſe regem ſed in bello ſuſpendit ſeipſum per crines: et ioab qui fecerat pacem inter ipſum ⁊ patrē infixit tres lanceaſ in cor eius. Iſte abſolon ſignat peccantem mortaliter qui occidit fratrem ſuum id eſt animam ſuam. Chriſtus autem fecit pacem:ſed multi reconciliati accipiunt bellum contra deum. Et tunc venit chriſtus qui pacem fecerat et figit tres lanceas i cor peccatoris. Prima eſt ſeparatio a deo. Secunda eſt maledictio. Tercia eſt ignis eternus.

De miſeria et tribulatione Capitulum.xx.

Conradus regnauit: in cuius imperio erat quidā comes nomine leopoldus qui irā regis metuēs cum vxore ſua in ſiluam fugiens in quodaꝫ tugurio latitabat. In qua ſilua memorata: dum ceſar conradus venaret᷑ nocte ſuperueniente in eodem tugurio ipſum oportuit hoſpitari. Cui hoſpita pregnans vicina exiſtens partui decenter vt potuit ſtrauit et neceſſaria miniſtrauit. eadē nocte mulier filiū peperit: et ceſar vocem audiuit dicenteꝫ. Accipe: accipe: accipe. Expergefactus ipſe a ſomno totuſqꝫ timidus et tremefactuſ ait intra ſe. Quid ſignat iſta vox: accipe: accipe: accipe: quid debes accipe cogitabat: et ſtatī obdormiuit. et ecce ſecunda vice audiuit vocem dicentē ad ipſum. Redde: redde: redde Ceſar expergefactus a ſomno contriſtatus eſt valde: et ait intra ſe. Quid ē hoc. primo audiui. Accipe: accipe: accipe ꝛ nihil accepi modo dicit Redde redde redde: quid debeo reddere exquo nihil accepi. Ceſar iterum incepit dormire: et ecce tercia vice audiuit voceꝫ dicentē ſibi. Fuge fuge fuge: quoniā hic puer primogenitus gener tuus erit. Ceſar vero cum talia audiſſet commota ſunt omnia viſcera eius. Mane vero ſurgens duos armigeros ſuos ſecum ſecretarios ad [illegible] vocauit dicens. Ite paruulum illum de [illegible]ibus matris violenter auferte ꝛ ipſum [illegible]ium ſcindētes cor eius mihi appor[illegible] [illegible] euntes de gremio mr̄is pueꝝ rapu[illegible] [illegible]dentes elegantiſſime forme miſerico[illegible] [illegible]oti ipſum ſuper quandā arboris ſuperficiem ne a feris deuoraretur repoſuerunt: et leporem ſcindens cor eius ceſari detulerunt. Eodeꝫ die dum quidā dux inde tranſiret et puerum vagienteꝫ audiret ipſum in gremio ſuo priuatim nullo ſciente accepit: et dum filium non haberet vxori attulit et eum nutriri fecit a ſe ꝛ vxore ſua genitum fingens Hainricum vocauit. Cum puer iā creuiſſet erat corpore pulcer nimis ore facundus et omnibus gratioſus. Queꝫ cum tam decorum et prudenteꝫ vidit ceſar: a patre petiit et ī curia ſua manere fecit: ſed cum videret puerum omnibus gratioſum: et ab omnibus commendari dubitare cepit ne poſt ſe regnaret: et ne iſte ſit queꝫ occidi mandauerat. Volens igitur eſſe ſecurus literas manibus ſuis ſcriptaſ vxori dirigit in hunc modum. Inquantuꝫ eſt tibi cara vita tua mox vt iſtas literas receperis puerum hunc necabis. Dum vero pgens in quadā eccleſia hoſpitatus fuiſſet et ſuper bancum quieſceret: et burſa in qua erat litera dependeret: ſacerdos curioſitate ductus burſaꝫ aperuit et legens ſcelus abhorruit et radens ſubtiliter vbi dicebatur pueꝝ hunc necabis ſcripſit. filiam noſtram in vxoreꝫ ipſi dabis. Cunqꝫ regina iſtas literas legiſſet ꝛ regis ſigillo munitas videret de manu impatoris ſcriptas eſſeqꝫ cognoſceret: conuocatis principibus nuptias celebrauit: et ſuam filiam eideꝫ in vxorē dedit: que nuptie aquiſgrani celebrate ſunt. Dum auteꝫ ceſari conrado narraret᷑ ꝙ ſolenniter nuptie filie ſue eſſent celebrate ille obſtupuit: et cū a duobus armigeris et duce ꝛ ſacerdote veritatem comperiſſet: ordinationi dei reſiſtendū non eſſe vidit: et ideo pro puero mittens eū eſſe ſuū generum approbauit: et poſt in imperio regnare inſtituit

Moraliſatio

Kariſſimi. Iſte impator eſt deus pater qui propter peccatuꝫ primi parentis iratus erat et cum a paradiſo expulit: qui fugiebat in ſiluam huius mundi: ſed deus volēs venari circa animas miſit filium ſuum in ſiluam huius mundi: quando carnem aſſumpſit de virgine glorioſa et in nocte natus. Rex qui audiuit vocem dicentem ſibi: accipe accipe accipe poteſt dici quilibet homo qui deberet eſſe rex ſuiipſius ſeipſum ad regendum quantuꝫ ad ſalutem corporis et anime ſue. Unde cuilibet noſtrum dictum eſt: accipe accipe ꝛc. Per primum debemus intelligere primo ꝙ accepiſti animā ad dei ſimilitudinem creatam. Per ſecundum accipe corpus cum quinqꝫ ſenſibus ꝛ omnia quatuor elemēta parata tibi ad miniſtranduꝫ. Per tercium accipe ꝙ ſi fideliter deo miniſtraueris vitaꝫ eternā accipies. Cariſſimi attēdite diligent ad hec tria accipe. Unde celū dicet tibi q̄ ē pria vox: miniſtro tibi lucē per diē vt vigiles

tenebras per noctem vt penſes: alterno tibi tempora vt varietates tollat. Terra dicet: te porto: te nutrio: te pane ꝯforto: et te vino letifico: diuerſis animalibus menſam tuam repleo. Aqua tibi dicet. Potuʒ tibi prebeo ſordes tuas lauo: et diuerſa genera piſcium ad vſum tuum miniſtro. Aer dicet. Vitaleʒ flatū tibi prebeo ⁊ omne genus auium tibi mitto ad tuū obſequium. Vox admonentiſ eſt mundus cum dicit. Vide homo quomō amaui te qui propter fecit me: ſeruio tibi et factus ſum propter te vt tu ſeruias illi qui fecit te et me propter te. Accipe benignitatē redde caritatem. Vox cominantis eſt cum dicit ignis. A me comburreris. Aqua. A me ſubmergeris. Terra: a me abſorberis. Infernus: a me deglutiris. Secunda vox quā imperator iſte audiuit tribus vicibus fuit. redde redde ⁊c̄. Quid reddere debes. Primo certe deo animaʒ mundam quam deus ad ſuaʒ ſimilitudinē creauit: et per eius paſſiōʒ redemit. Per ſecundum redde. quid debeſ reddere. Certe diuina precepta ſeruādo: decimas oblationes: et totum corpus in eius ſeruicio voluntarie te offerendo vt poteris dicere cum Pſ̄. Reddam tibi vota que diſtinxerunt labia mea. Per tercium redde: intelligas ꝙ deo debes reddere totum corpus tuū vt eum diligas toto corde tota aīa tota mente vt ſis paratus pro eius amore oīa patienter tolerare. Secundū eſt diligas ꝓximum tuū ſicut teipſum. Tercia vox fuge ⁊c̄. Per primum fuge debes intelligere ꝙ fugere debes dyabolum per opera miſericordie et humilitatis: mundum per paupertatem: carnem per ieiunium et caſtitatem. Per ſecunduʒ fuge intelligas vt inquantū poteris vitabis peccata: et propriam voluntatem: et mundi vanitateʒ: ⁊ conſortium malorum. Per tercium fuge intelligas ꝙ fugere debes infernū et eius penam per contritionem et confeſſionem ⁊ ſatiſfactionem quia puer natus eſt nobis cuius imperium ſuper humeꝝ eius. Puerum iſtum iheſuʒ chriſtuʒ multi perſequunt̄ et ipſum quantū in eis eſt cum viciis et concupiſcentiis occidunt. Sed duo armigeri ſcʒ potētia diuina: et ſua gratia a cordibus taliū puerū iheſuʒ rapiunt: quia puer iheſus non libenter quieſcit niſi in loco mundo. Puer iheſuſ ponit̄ in arbore ſcʒ in eccleſia vbi dux bonus prelatus eū inueniet per opera meritoria et nutrit munde: ſed homo miſer non timenſ deū accipit eū in altari: ⁊ tunc poterit de eo dici qd̄ dicitur Geneſ. de ioſeph. Fera peſſima deuorauit filium meum id eſt chriſtum. Si vis ergo tute procedere occide leporem ſcʒ carnem tuā id eſt carnales affectiones per orationem et ieiunium et elemoſinam: ⁊ ſic extrahe cor tuum vt puer iheſus poterit ſaluari et tecum manere: et filiam tuam id eſt animam deſponſare Sed ſepius contigit ꝙ homo recidiuat: et literas ſcribit manu propria ⁊c̄. Litere iſte ſunt cogitationes male ⁊ peruerſe ad perpetrandum mala per que puer ille omnino a te extinguat̄: et quoniaʒ ſcribit vxori id eſt carni appetendo gulaʒ ⁊ luxuriam: ſed ſacerdos diſcretus ſcʒ ꝯfeſſor atqʒ predicator debet apire ſacrā ſcripturaʒ per ſtilum iratuʒ id eſt mala opera mutare per penitentiaʒ: et tunc puer iheſus ſine dubio animaʒ tuam deſponſabit: ad quam deſponſationem principes erunt vocati ſcʒ virtutes cardinales: et ſic poteris cum chriſto regnare.

De dolo et conſpiratiōe et cautela ipſis contraria

Capitulum. xxj.

Iuſtinus refert ꝙ ciues lacedemonie ſimul conſpirauerunt contra regem ſuum: et preualentes contra eum de ciuitate ſua euʒ indigne expulerūt et a toto regno. Accidit tūc temporis quia rex perſarum eandeʒ mouiebatur deſtruere ciuitatem cum magno exercitu ciuitatē obſedit. Rex auteʒ expulſus ciuitatem ſuam q̄uis ingratam non potuit non amare: ſed miſertus eſt eius. Cum aūt exploraſſet et didiciſſet machinationem regis perſarum contra ciuitatem ſuam lacedemoniam: cogitauit quomodo poſſet latenter et prudenter totam imaginationeʒ intimare ciuitati predicte: acceptis tabulis ſcripſit in eis totam imaginationem: et vna cū hoc informationem ſpecialem quō poſſent reſiſtere: ⁊ ciuitatem contra eum defendere et cum totum ſcripſiſſet quod voluiſſet: ſuperliniuit ſcripturam ſuam cera: et accepto nuncio fide digno direxit eas ad magnates ciuitatis: ſed tabulis receptis et diligēter inſpectis nulla litera apparebat: ſed tantūmō

cera plana. Queſtio inter omnes ſatrapas facta eſt de tabulis in cōmuni vt vnuſquiſqȝ diceret imaginationem ſuam quid eſſet de tabulis faciendum: ſed non eſt inuentus qui eoꝝ potuit aperire intellectum. Accidit autem ꝙ ſoror predicti regis audita perplexitate iſtarum literaruȝ petiit a magiſtratu: vt poſſet eas videre: quibus diligenter inſpectis cepit caliditate feminea parꝫ de cera de tabulis eleuare: apparuitqȝ ſtatim litera occulta. Cunqȝ plus de cera eleuaſſet plus de litera apparebat. ſicqȝ tota cera de litera legi poterat quicquid ibi erat ſcriptum. Satrape hoc videntes gauiſi ſunt valde: ꝯſiliū literarum fecerunt: et ciuitatē fortiter defendebant: et ab omni obſidione liberabant:

Moraliſatio

Cariſſimi. Per iſtum regeȝ deū omnipotentem intelligo qui expulſus fuit de ciuitate ſua id eſt ſocietate humana quando primi parentes noſtri ꝯſpirauerunt in paradiſo: et eius precepta tranſgreſſi ſunt tanꝙ qui dicerēt. Nolumus hunc regnare ſuper nos. Hoc auteȝ non obſtante rex dominus nr̄ iheſus chriſtus ciuitatem predictam ſcȝ totum genus humanum nullo modo potuit non amare. naȝ dilexit nos cum inimici ſui eſſemus: qꝛ ſicut dicit apoſtolus ad Roma. Cū inimici eſſemus reconciliati ſumus deo per morteȝ filij eius. Rex iſte dominus nr̄ iheſus xp̄us ꝑpendens ꝙ dyaboluſ qui eſt rex ſuper oēs filios ſuperbie: omnes quaſi infinitis machi[illegible]nibus moliretur deſtruere accepit ta[illegible] quibus ad literaȝ dicitur Exo. iij. tab[illegible]et moyſi: ſcripſitqȝ in eis informa[illegible] ſufficientem contra demoneȝ et machinationem eius. ſicqȝ per nuncium fidelem ſcȝ moyſen ciuitati humani generis deſtinauit. Sed ſcripta iſta fuit ſic ſublinita quadam cera id eſt cerimoniis quibuſdam ita ꝙ moralia legis non potuerunt plane ⁊ aperte legi ab vnoquoqȝ tempore legis ſcripte: nec bene intellecte fuerunt queſtiones multe inter veteres ſuper intellectum iſtaꝝ tabulaꝝ. Sed certe nunꝙ aliquis inuentus fuit qui iſtarum tabularū intellectum apire potuit: donec vna puella ſoror regiſ veniret valde prudens ac de nobili genere ꝓducta Domicella iſta erat beata virgo maria mr̄ dei et hominis ſcȝ benedicta et ſanctificata: ſoror etiaȝ regis chriſti: nam cum ipſa eſſet filia regis dauid ſm̄ carnem: ipſa etiam eſt filia dei ſpūaliter loquendo: iuxta illud Lu. Huic erat ſoror nomine maria: hec itaqȝ ſcȝ virgo maria tabularuȝ legis antique apuit intellectum. Sed quomodo: certe delendo ceraȝ. Scitis eni ꝙ veniente lumine recedit vmbra: et igne calefaciente defluit cera. mō iſte cerimonie fuerunt q̄ſi vmbra. Chriſtus autem deus fuit ignis: et maria mater eius illuminatrix: in die purificationiſ ſue ſponte et humiliter ſubiecit ſe cerimoniis legis: licȝ non indigeret vt filium ſuum ignem diuinū in templum preſentaret Neceſſe ergo eſt ⁊ fuit vmbrā recedere: et cerā ipſam defluere et auferri: vnde Ps̄. Sicut fluit cera auſerentur: ſupcecidit ignis et non viderunt ſolē et quia in die purificationis ſue cerimoniaſ abſtulit et ſic legem impleuit: et nos a ſeruitute dyaboli per natiuitatē filij ſui liberauit et ad vitam eternam deduxit: ad quam nos perducat iheſus chriſtus marie filius ⁊c̄

Timor mundanus

Capitulum. xxij.

Narrat Auguſtinus ꝙ quando egiptij olim volebant deificare yſidem et ſerapem iſto modo proceſſerunt: Primo legem ſtatuerunt ꝙ quicunqȝ eos diceret eſſe homines: vel aliquis de eorū genealogia narraret capite plecteretur. ſtatuerunt duas imagines. Secundo vt lex predicta nullum lateret in oī templo: vbi eorū imagines colebantur: et iuxta eos ponebatur vnum paruū dolum habens digitum ſuum labiis applicatum: vt per hoc faceret ſignū ſilencij ingredientibus iſta templa: et ſic veritas ab omnibus taceretur.

Applicatio

Cariſſimi. Reuera homines mundani iſta faciūt tenebroſi oppreſſores veritatis: et ſubuerſores eccleſiaſtici ſtatus quando volunt deificare ⁊ glorificare ſemetipſos vel alios conſimiles ponunt ſtatim quoddam ydolum coram oculis prelatorū facientes ſignum ſilencij ita videlicet vt nullus audeat eos arguere. nec de eorum factis exprimere veritatē: ſed magis eoꝝ errores diſſimulare vel potius magnificare vt ſic propter defectū ꝯtradictiōis

videantur apud populum eſſe iuſti. et certe iſtud ydolum eſt timor mundanus propter quē nullus audet dicere veritatē: nec mori propter veritatem: nec nimiam perſecutiōē ſuſtinere: imo propter iſtud ydolū illi quorū principaliter intereſt ꝓ ſuo grege mori ſiūt ita timidi ſicut lepores: imo quod peius eſt ipſi ſiūt aliis ydolum ſilencij: quia ſi ipſi nō eſſent alij defenderent veritatem ⁊ deū qui eſt veritas pre oculis haberent in omnibus operibus.

De ſpirituali medicina
Capitulum. xxiij.

Gaius auguſtius refert ꝙ mos antiquitus erat ꝙ corpora imperatorum poſt mortem eorū comburerent: et cineres in eminentiori loco collocarentur. Contigit autem ꝙ quidam moriebatur cuius cor non potuerat comburi. Multis autem ſuper hoc mirantibus oēs rethores ⁊ ſapientes illius ꝓuincie citauerūt et ab eis cauſā inquirentibus: tandē dixerūt ꝙ imperator fuit intoxicatus: et propter latēs venenum accendi non poterat cor eius. tūc illi extrahentes cor de igne appoſuerunt tyriacam: ſicq; venenum fugauerunt: et cum iterum cor in ignē ponerent mox in cineres eſt redactum.

Moraliſatio

Cariſſimi. Sic ſpiritualiter de hominibus veneno peccati mortalis intoxicatis: impoſſibile eſt vt eorū corda igne ſpiritusſancti accendantur niſi ꝑ tyriacā id eſt per confeſſionē et ꝯtritionem prius peccati macula deleatur.

De ſuggeſtione dyaboli per temporalia
Capitulum. xxiiij.

De quodā mago narratur qui habuit quendā ortum pulcerrimū in quo erant tot flores redolētes tot fructus ſuaues: tot diuitie et delicie ꝙ valde delectabile fuit ibi eſſe. Hunc locum nullis volebat oſtendere niſi fatuis et inimicis ſuis. Et cum eſſent introducti viderunt tot ⁊ tanta gaudia ꝙ mirabantur: inſtanter querebant vt in illo poterant manere. Ille vero nulli conſentiebat niſi qui hereditatē ſuā ei concederet. Fatui vero credebant ꝙ eſſet paradiſus in quo ſemper deberēt permanere: et hereditatem illorum conceſſerūt magus vero de nocte ſurgebat et eos dormientes inueniebat et occidit: ⁊ ſic per ortū iſtum quaſi infinita mala perpetrauit.

Moraliſatio

Cariſſimi. Iſte magus cum orto ſuo eſt mundus iſte cum diuitiis ſuis ⁊ gloria ſua. Magus dicitur quia per incantationes ſuas multos ſeducit ſicut iſti ioculatores faciūt. Talis ponit ſcutellā et nihil ponit intus: interim fabulatur ⁊ truſat ⁊ ludificat circūſtantes: poſteā querit quid eſt ibi et apparēt denarij: diſtribuit et dat circumſtantibus: accipiunt gratanter ⁊ cū clauſerint manus: credentes ſe haberē denariū: poſtea aperientes manus nihil inueniunt. Sic mūdus iſte multos decipit īn cautos et illudit: et ſic ēſt de multis ꝙdiu nihil eſt de rē ſub ſcutella vel diſco: hoc eſt ꝙ diu nihil habet niſi ea tantū que victui ſunt neceſſaria modicū curat de mundo. Quod videns mūdus volens eos decipere eleuat patellā et oſtendit quod latet id eſt modicū eleuat perſonam et exaltat ſuꝑ vite neceſſaria vt ad eccleſiam vel prebendā: et tunc incipit oſtēdere diuitias et delicias: ſtatim miſer homo appetit ⁊ concupiſcit ea que ſunt contra ſalutē anime ſue: et dantur ei multa et credit ille ditari et ī optimo ſtatu eſſe: ſed ſi aperiat manus eius nihil in fine inueniet: teſte Pſ. Nihil inuenerunt omnes viri diuitiarum ī manibus ſuis. Studeamus ergo mundum iſtum ſpernere ſi deſideramus ad vitam eternā peruenire: ad quam nos perducat iheſus chriſtus marie filius ⁊c.

De beneficiorum obliuione et ingratitudine.
Capitulum. xxv.

Quedā domina nobilis patiebatur multas iniurias a quodā tyrāno qui vaſtabat eius terrā. Illa hoc audiens quotidie lacrimas emiſit: et in amaritudine eſt aīa eius poſita. Accidit a caſū ꝙ venit quidam peregrinus iuxta eam vbi manebat: videnſq; eius anguſtiam pietate motus bellum pro ea dedit eo pacto ꝙ ſi in bello moreretur: baculum eius et peram priuatim in camera eius cuſtodiret vt memoriam de eo haberet: et ſibi grata eſſet.

Jlla vero fideliter ei conceſſit: peregrinus bellum attemptans tyrãnũ deuicit: ꝛ ipſe in bello vſqꝫ ad morté vulneratus eſt. Puella cum de morte eius audiſſet fecit quod promiſit: baculum et peram in camerã ſuã ante lectum ſuum pependit. Accidit ꝙ per regna ꝛ caſtra fama volabat ꝙ iſta nobiliſſ domina omnia regna amiſſa recuperaſſet. Hec audientes tres reges et ad eaꝫ venerũt cum magno apparatu vt eam viſitarent et in vxoreꝫ peterent. Jlla ſtatim ornauit ſe et in occurſum illorum ambulabat: eoſqꝫ ſatis honorifice recepit intra ſe cogitabat. Forte iſti tres reges cameram intrare proponunt erit mihi opprobrium ſi ante lectum meum inuenirent peregrini peram et baculum: et iuſſit ea amoueri nec vltra ibi comparere. Sic pacti ſui oblita et ingrata reperta eſt.

Applicatio

Cariſſimi. Domina iſta eſt aĩa humana. Tyrãnus dyabolus qui eã priuauit hereditate regni celeſtis per multa tempora: vnde ipſa multuꝫ dolebat. nec mirum: quia in inferno diu poſita erat donec peregrinus venerat ſcꝫ xp̃us qui de celo deſcendit et in peregrinationem iſtius mundi. Pera eius caro mundiſſima in qua latuit diuinitas in q̃ recepit vulnera. Baculus eſt lignũ crucis in quo pependit pro nobis peccatoribus. Unde pro anima fecit victoriaꝫ feria ſexta vt nos liberaret a pena: et vt ei reſtituerentur omnia amiſſa. Petit ergo inſtanẽ a te vt pro eius amore [illegible] et baculum cuſtodias hoc eſt vt re[illegible] memoriaꝫ continue de eius paſſiõe [illegible] cameram cordis tui. Tres reges [illegible]abolus mundus et caro qui veniunt ad dominem ſuggerendo delectando conſentiendo miſer homo nõ premeditatus de futuris ornat ſe cum viciis et ↄcupiſcentiis: et occurrit eis ↄ̃cito cõſentit: et ſic amouet memoriã chriſti: et per conſequens oblitus dei eſt. Studeamus ergo eius beneficia recolere ſi volumus ad eternũ brauium peruenire.

De humilitate
Capitulum. xxvj.

Regina quedaꝫ nobilis de ſeruo ruſtico ↄcepit filiũ. Filius poſt hoc vicioſe et male ſe habuit in ↄſpectu principis patris ſui putatiui. Princeps vero a regina diligenter queſiuit an filius ſuus eſſet: qui tandem per confeſſioné regine inueniens non eſſe filium ſuum: nolens tamen propter hoc eũ priuari a regno regnum ſuum dedit ſibi: ſed ſic ordinauit ꝙ pannos ſuos diuerſi generis et coloris faceret: medietaté de vili panno et aliam de precioſo vt quãdo vilem reſpiceret a ſuperbia et omni vicio quocũqꝫ retraheret. quando vero nobileꝫ pannum ne omnino deiiceret ſed per iſta diſcretum ſe exhiberet.

Applicatio

Cariſſimi. Sic ſpiritualiter caro noſtra ad modũ vxoris carnalia diligens vult nos retinere ne pergamus ad terrã promiſſiõis quotiens peccatum mortale cõmittimus. Quid ergo eſt nobis faciendũ. Certe debemus dare carni anulũ obliuionis vt abſtrahatur a delectationibus que ſunt ſc̃m ſenſum vt ſic obliuiſcatur delectationes carnales. Sed anuluꝫ memorie debet anima ſibi retinere vt videlicet in memoria iugiter habeat penas infernales et nouiſſimum vite ſue vt ſic caro obliuiſcatur peccare: vnde ſcriptum eſt. Memorare nouiſſima tua et ineternum nõ peccabis Eccle. vij. Tunicã debemus habere quia ſumus filij ruſtici hoc eſt terre Job. xvij. Putredini dixi pater meus es ꝛc: vnde ſi a nobis queratur quid eſt homo: certe dicemus ꝙ homo eſt paup̱ aut debilis aut ſtultus aut ruſticus id ẽ ignobilis ꝛ turpis. Pauper es ſi indiges potentia: ruſticus ſi indiges nobilitate: et ſtultus ſi ſapientia. ꝙ paup̱ ſis probo. Nihil habes de te niſi peccatum: ſi enim reddas oui lanam: boui calciamenta: terre ſegetes nihil tecuꝫ manebit niſi peccatum. Secundo tu es debilis: quia nil boni operis potes de te. vnde homo cõparatur flori qui mane eſt pulcer et ſplendens de ſero marceſcit. iteꝫ fumo Ps. Sic deficit fumus: ſic deficiant peccatores a facie dei. item vanitati Ps. Homo vanitati ſimilis factus eſt. Tercio tu non es ſapiens quia non cognoſcis teipſum Quomodo ergo alia cognoſcere potes. Quarto tu non es de magna parentela: ſed de qua dicitur

Geneſ.xvij.putredini dixi. Pat̃ meus es: tu mr̃ mea et ſoror mea vermibuſ. Quinto tu nõ es pulcer: quia cito tranſis ⁊ vana eſt pulcritudo tua. ideo vna pars pãni eſt caro viliſſima: alia pars nobiliſſima ſcꝫ anima q̃ ad imaginem ſummi regis condita et vilo corpori infuſa eſt: per quaꝫ homo redditur ſupercelestium ſocius ⁊ creaturarum digniſſima. ergo ſi iſta duo ſm eorum naturam voluerimus obſeruare ad regnum eternuꝫ poterimus puenire. quod nobis ꝯcedat ⁊c.

De iuſta remuneratione Capitulum.xxvij.

Uidã impator erat diues valde ⁊ potens qui vnicam filiam habebat pulcrã valde: et oculis hominum gratioſam: quaꝫ miro modo dilexit intantuꝫ ꝙ quinqꝫ milites ei ꝑ ſua cuſtodia aſſignauit. Milites vero iſti quaſi ꝯtinue armati incedebant et certam prebendaꝫ ſingulis diebus de theſauro regis ꝑ cuſtodia filie accipiebant. Rex vero ſeneſcalcum et canem habebat quos multũ dilexit. Canis vero tribus cathenis erat ligatus: qꝛ valde crudelis erat: et quos potuit apprehendere occidit. Accidit ſemel ꝙ cũ rex in ſtratu ſuo iacuiſſet terram ſanctam viſitare propoſuit mane ſurrexit et ſeneſcalcũ ad ſe vocari fecit: et ait ei. Terram ſanctam viſitare volo ſub tua cuſtodia filiam meam vnicam cum militibus dimitto et caneꝫ quem diligo: precipio tibi ſub pena capitis ꝙ nullũ defectuꝫ filia mea habeat. Oia neceſſaria militibus ſm ꝙ decet miniſtres. Canem vero ꝯtinue in cathena habeas et ei non laute adminiſtres ſed potius famem ſuſtineat vt ſic eius crudelitas atqꝫ ferocitas anihilet̃. Seneſcalcus vero omnia adimplere fideliter ꝓmiſit. Rex vero terram ſanctã adiit ⁊ ſeneſcalcus omnia que promiſit et totum preceptum in contrarium egit. Nam catñẽ de melioribuſ cibariis ſemper pauit: nec eum ſicut debuit cuſtodiuit: puelle neceſſaria ſubtraxit: et milites prebenda priuauit intantũ ꝙ diſperſi ⁊ vagabundi per mundum ibant: puella ſine cuſtodia ſic relicta plorans ⁊ eiulãs ambulabat in aula ſua. Canis cum eam ſolaꝫ vidiſſet tres cathenas fregit cum quibus ligatus fuit et puellam occidit: de cuius morte factus eſt planctus magnus ĩ ciuitate. Rex vero cũ audiſſet de morte filie ſue cõmota ſunt omnia viſcera eius: ſeneſcalcum ad ſe vocari fecit ⁊ cur filiam ſuam ſine cuſtodia dimiſit: ⁊ milites ſine prebenda: ⁊ canẽ ꝯtra preceptum eius pauit. Ille vero obmutuit nec aliquid pro eius excuſatione allegauit. Rex vero tortoribus precepit vt ligatis pedibus et manibus eum in fornaceꝫ ardentẽ proiicerent: omnes regeꝫ laudabant ꝙ tale dedit iudicium

Moraliſatio

Cariſſimi. Imperator iſte eſt dominus noſter ihſus chriſtus. filia tam pulcra eſt anima ad dei ſimilitudinem creata pro cuiuſ cuſtodia quinqꝫ milites id eſt quinqꝫ ſenſus ordinauit vt cõtinue bonis operibus eſſent armati et prebendam gratie dei reciperent. Canis vero eſt caro miſera que die ac nocte nititur perturbare ſpiritum et animã occidere. Unde de neceſſitate requiritur ꝙ tribus cathenis ſit caro continue ligata ſcꝫ per timorem dei per eius amorẽ et pudoreꝫ peccandi. Propter timorem: quia deus eſt iuſtus et iuſte peccatorem iudicat ad penam perpetuam. Hec eſt cathena prima cũ qua caro miſera ligetur ne deum offendat: et saluteꝫ propriã perdat. Secũda cathena eſt amor dei: quia homo tenetur ipſum ſuper omnia diligere: etiam plus q̃ ſeipſum: propter eius amoreꝫ teipſum debes refrenare a viciis ⁊ concupiſcentiis cauere. Et q̃re debes ipſuꝫ intantũ diligere: certe quia te creauit: te plaſmauit: te ad ſimilitudinem ſuam fecit: te redemit ⁊ vitam eternaꝫ dabit. Tercia cathena eſt pudor hominis peccare in conſpectu dei: quia omnia videt etiam minimam cogitationeꝫ quã in corde habes. propter iſta tria homo debet ſeipſuꝫ cohibere nullo modo deũ per peccatuꝫ offendere. Seneſcalcus eſt homo cui tradidit animaꝫ cum quinqꝫ ſenſibus: et carnem ſic dedit ad regendum vt pro eis reſpondeat quando dominus nr̃ ihesus xp̃s ad iudiciũ venit. Sed miſer homo qui non diligit deum cathenas frangit: qꝛ poſtponit dei timorem: non curat cogitare ꝙ iuſto iudicio hominẽ eternaliter damnat: poſtponit dei timorem: non curat penſare quanta iudicia amoris ei oſtendit ꝙ eũ de nihilo plaſmauit ad eius ſimilitudinem fecit: eum ſua

imagine diuina decorauit. ꝑ eo ſe humilia-uit: naturam noſtram aſſumpſit: ꝓprio ſanguine eum redemit. nec pudorem peccandi coram domino deo ſuo habuit. omnia in contrarium perpetrat ⁊ animam ſuam occidit Ideo cum venerit dies iudicij tunc apparebit peccator ⁊ non poterit ad obiectuꝫ reſpondere. Tunc deus tradet euꝫ tortoribus infernalibus ſicut ipſe teſtatꝰ Mat. xv. Ite maledicti in ignem eternum. Studeamus ergo ante omnia animam a peccato cuſtodire ſi deſideramus ad eternam vitam peruenire:

De inexecrabili dolo vetularum Capitulum. xxviij.

Imperatrix quedaꝫ erat in cuius imperio erat quidam miles qui nobilem vxorem et caſtam atque decoram habebat. Contigit ꝙ miles ad peregrinandūꝫ perrexit ſed prius vxori dixerat. Nullum cuſtodeꝫ vltra te dimitto quia ſatis credo ꝙ non indiges: parato comitatu abijt. vxor vero caſte viuendo domi remāſit. Accidit ſemel ꝙ precibus compulſa cuiuſdaꝫ ſue vicine epulandi cauſa domus eius ingrederetur quo pacto ad propriā remeauit quam quidā iuuenis aſpectam arti amore cupit amare ⁊ plurimos nuncios ad eam direxit cupiens ab illa q̄ntum ardebat amari. Quibus ꝯtemptis eaꝫ penitus ſprcuit. Ille vero ſe omnino ꝯtemptum videns adeo dolens efficitur ꝙ infirmabatur. Sepe tamen illuc ibat ſed nihil ei valuit eo ꝙ domina eum per omnia ſprcuit Accidit quadam die ꝙ verius eccleſiam ꝑrexit dolens ac triſtis: obuiam ei habuit vetulam quandam in propoſito ſanctaꝫ reputatam que cum iuueneꝫ triſtem vidiſſꝫ cauſam tante triſtitie ab eo queſiuit. At ille. qd̄ ꝓdeſt mihi tibi narrare. At illa. Oportet ꝙ vulnus tuum detegas ſi operam medicantis expectes. Ideo oſtende mihi cauſaꝫ tanti doloris cum dei adiutorio te curabo. Iuuenis cum hoc audiſſet oſtendit ei quomodo dominam dilexit. Ait vetula. Perge cito ad domum tuam quia infra breue tempus te curabo. His dictis iuuenis ad domū perrexit ⁊ vetula ad propria remeauit. Vetula iſta quandam caniculam habebat quā duobus diebus ieiunare coegit ⁊ die tercia panem ſinapi confectum caniculе ieiunanti dedit: quem cum guſtaſſet pre amaritudīe oculi eius lacrimabantur tota die. Tūc vetula ad domum domine perrexit cum canicula quam iuuenis dilexit intantum ſtatim a domina eſt honorifice ſuſcepta eo ꝙ rputabatur ſancta. Dum autem ad inuicem ſederent domina paruam caniculaꝫ lacrimātem reſpexit admirabatꝰ multum ⁊ queſiuit cauſam. Ait vetula. O cariſſima amica noli querere quare lacrimatꝰ quia tantam dolorem habet ꝙ vix poterit tibi intimari. domina vero magis ac magis iſtigabat vt diceret. Cui vetula. Hec canicula erat filia mea caſta nimis ⁊ decora quā iuuenis quidam vehementer adamauit: ſed adeo caſta erat vt omnino ſperneret illum amoreꝫ vnde iuuenis tantum dolens predolore mortuus eſt pro qua culpa deus conuertit filiā meam in caniculam ſicut tu vides. His dictis incepit vetula flere dicens. Quotiens filia mea recolit ꝙ tam pulcra puella erat: et modo canicula flet: ⁊ conſolari neqūit: imo omnes ad fletum excitat pre nimio dolore. Audiēs hec domina intra ſe cogitabat: heu me ſimili modo quidam iuuenis me diligit pro amore meo infirmatꝰ: ⁊ totum ꝓceſſuꝫ vetule narrauit. Vetula hec audiens ait O cariſſima domina noli amorē iuuenis ſpernere ne forte ⁊ tu mutaberis in caniculam. ſicut filia mea quod eſſet dampnum intollerabile. Ait domina vetule. O bona matrona date mihi ſanum conſilium vt nō ſim canicula. Que ait. Cito pro illo iuuene mitte: ⁊ voluntatem ſuam ſine vlteriori dilatione facias. At illa. Rogo ſanctitateꝫ tuam vt tu pergas ad eum ⁊ tecum ducas. ſcandalum poſſet eſſe ſi alius ad eum accederet. Cui vetula. Tibi compatior: libenter tibi euꝫ adducam. Perrexit ⁊ iuuenem ſecum duxit. ⁊ cum domina dormiuit. Et ſic per vetulā domina adulterium cōmiſit

Moraliſatio

Cariſſimi. Iſte miles eſt chriſtus Vxor caſta ⁊ decora anima per baptiſmum lota: cui deus dedit liberum arbitrium ⁊ ſue voluntati tradidit: quomodo de hoc mundo ad patrem aſcendat. Mulier iſta ſcilicꝫ anima inuitatur ad conuiuium quotiens inclinatꝰ ad carnalem concupiſcentiam. Quia conuiuiuꝫ hominis

carnalis eſt ſemper in delicijs viuere. Grati
iuuenis .i. mundi vanitas eã inquantum põt
alicit vt ei adhereat: Si vero non ↄſenſerit
adeſt vetula ſcʒ dyabolus qui circuit que=
rens quem deuoret aiã ſcʒ principalit quã
tum poteſt ſolicitat vt peccato conſentiat ⁊
quomodo. Certe oſtendit ſibi caniculã flẽ
tem. Canicula eſt ſpes longe vite ⁊ nimia
de dei miſericordia preſumere quam multi
habent intantum ꝙ cito ad peccatum incli
nanť. Quia ſicut iſta canicula ex ſinapi la=
crimabať: ſic ſpes ſepius animã affligit ne
ad veritatem attingat intantũ ꝙ homo pec
cato conſentit. Si ergo volumus caſtitatẽ
aĩe ſeruare: ⁊ mundi deceptionẽ precauere
fugiamus mundũ ſumope: quia omne qd
eſt in mundo aut eſt ſupbia vite aut concu=
piſcentia oculoꝝ aut ↄcupiſcentia carnis: et
ideo ſummum remedium eſt illum derelin=
quere ſi volumus premiũ eternũ obtinere

Nota de iudicibus malis Capitulum.xxix.

Erat quidem imperator qui ſta=
tuit ꝓ lege ꝙ ſub pena graui qui
libet iudex recte iudicaret: ⁊ ſi cõ
trarium faceret nullo modo miſericordiam
inueniret. Accidit caſus ꝙ quidã iudex mu
neribus corruptus falſũ iuditiũ dedit. Im
perator cum hoc audiſſet ſeruis ſuis prece
pit vt eum excoriarent: ⁊ ſic factum eſt: pel
lem eius in loco vbi iudex ſedere deberet:
poſuit ad ſignificandum ꝙ ille iudex cogi=
taret ꝙ amplius iuditiũ falſum non daret:
Rex vero filium iudicis defuncti iudicẽ cõ
ſtituit dicens ei. Sedebis ſuper pellem pa=
tris tui vt iudices populum meũ. Si vero
aliquis afficit tibi donũ vt declines a via
recta ad pellẽ patris tui reſpice ne tibi hoc
idem contingat

Moraliſatio

Cariſſimi. Imperator iſte eſt do=
minus noſter Ieſus chriſtus qui iſtam le=
gem edidit. Unde de utro. Iudices ⁊ ma=
giſtratus ↄſtitues ⁊c. ipſe vero recte ⁊ om
ni tempe nos iudicat: quia pater noſter ce=
leſtis totum iuditium filio dedit. Iudex qui
male iudicauit eſt quilibet homo qui habet
ſeipſum q̃ntum ad vite rectitudinẽ iudicare
quid ⁊ q̃ntum ↄtra deum deliquit. Si vero
aliquis veſtrum ſit muneribus .i. malis hu=
moribus corruptus debet excoriari .i. in om
nibus vicijs ſuis ꝑ penitentiam denudari:
vt poterit dicere verbum illud Iob. Pel=
lẽ pro pelle: ⁊ quidquid homo haet dabit
pro anima ſua. Pellis que ponitˀ ꝓ memo
ria in ſede eſt chriſti paſſio: quam homo de
bet habere retentã in ſede cordis ſui. ne con
tra deum ⁊ ſalutem anime ſue delinquat ſi
cut ſcriptũ eſt. Memorare nouiſſima tua
⁊ in eternum non peccabis Xp̃s non tantũ
pellem in ſede crucis ꝓ nobis dedit: ſʒ etiã
vitã. ⁊ ideo ſi veri filij ſumus eum per pec
catum offendere non debemus. ⁊ ſi contin
git nos labi reſpiciamus ad crucem q̃ntum
pro nobis ſuſtinuit vt emendemus cũ operi
bus miſericordie: ⁊ per conſequens vitam
eternam obtineamus

De peccato ⁊ iudicio Ca.xxx.

Erat quidam rex qui ſtatuit ꝓ le
ge ꝙ victori de bello redeunti fie
ret triplex honor: tres moleſtie.
Primus honor ꝙ victori obuiabat popu
lus cum leticia. Secundus ꝙ omnes capti
ui currum eius ligatis manibus ⁊ pedibus
retro ſequebanť. Tercius honor ꝙ indutus
tunica iouis ſedebat in curru quem trahe=
bant quattuor equi albi: ⁊ ducebať vſqʒ ad
capitolium. Ne cum his honoribus obliui=
ſcereť ſui triplicem moleſtiam oportebat il
lum ſuſtinere. Prima eſt ꝙ cum eo pone=
bať in curru quidã ſeruilis conditionis vt
dareť ſpes cuilibet quantumcũqʒ vilis con
ditionis peruenire ad talem honorem ſi ꝓ=
bitas mereretˀ. Secũda moleſtia erat ꝙ iſte
ſeruus eum colaphiſabat ne nimis ſuperbi
ret ⁊ dicebat. Gnotoſcauton .i. noſce teipſũ
⁊ noli ſupbire de tanto honore: reſpice poſt
te: hominem eſſe memento. Tercia mole=
ſtia erat ꝙ illa die licebat cuilibet dicere in
perſonam triumphantis quidquid vellet: ſ.
omnia opprobria

Moraliſatio

Cariſſimi. Iſte imperator eſt pa
ter celeſtis: victor de bello domi=
nus noſter ieſus chriſtus qui con
tra dyabolum victoriam obtinuit. Unde in
die palmaꝝ triplex honor ei fiebat. Prio
ꝙ ei obuiabit populus q̃ndo omnes contra
hieruſalem precesserunt cũ palmis ramarum
⁊ veſtimentis: ⁊ pueri clamabant. O ſanna

filio dauid. Secundus honor ꝙ omnes captiui ⁊c̄. Iſti captiui erant iudei ⁊ peccatores in peccatis ligatis qui currum humanitatis eius ſequebant̄ videntes ſigna ⁊ ꝓdigia que faciebat. Tercius honor ꝙ victor indutus erat tuuica iouis. Tunica iſta erat diuinitas humanitati interius ꝯiuncta quē trahebāt quattuor equi albi .i. quattuor euāgeliſte qui de eius diuinitate ⁊ humanitate loquebāt̄. Contra iſtos honores triplex ei moleſtia fiebat. ſ. ꝙ vnus ſeruilis conditōis ponebat̄ cum eo. ſ. latro peſſimus. Secūda moleſtia erat ꝙ ſeruiſeum colaphiſabant. Sic iudei chriſto fecerunt dicentes. Prophetiſa nobis quis eſt qui te percuſſit. Tercia moleſtia ꝙ omnia opprobria ei dicebantur: ſic iudei in faciem eius expuerunt ⁊ opprobria dixerunt

De rigore mortis
Capitulum. xxxj

LEgimr de morte Alexandri: cuꝫ ſepultura eius fieret aurea plurimi philoſophi ad eum venerunt. De quibus vnus dixit: Alexander heri ex auro fecit theſaurum: ⁊ nunc econuerſo aurum ex eo fecit theſaurus. Alius dixit Heri non ſufficiebat alexandro totus mūdus: hodie ſufficiunt ei tres vel quattuor vlne panni. Alius dixit. Heri alexandro populo imperabat: hodie populus imperat illi: Alius dixit. Heri alexander potuit a morte multos liberare: hodie ipſe iacula mortis nō potuit vitare. Alius dixit: Heri terraꝫ p̄mebat hodie ab ea premit̄. Alius dixit: Heri alexādrum omnes timebant: hodie eum vilē omnes reputant. Alius dixit. Heri alexander multos amicos habuit: hodie nulluꝫ. Alius dixit Heri alexander duxit exercitum: hodie ab illis ducitur ſepulture

Moraliſatio

QAriſſimi. Iſte alexand̄ poteſt dici quilibet diues iſtius mūdi qui laborauit totaliter in mundanis. Aliqui magis laborant quando moriuntur circa funeralia ſua cum magno pompa q̄ꝫ circa animam que iacet in penis .i. philoſophi adducti ſunt: doctores ac ſacre ſcripture expoſitores qui dicunt̄ diuites huius mundi ex auro mundano. Modo diues huius mundi facit theſauꝝ: hoc eſt dictum Homo tenetur de bonis mundanis impleri .i. bonis virtutibus ſicut eſt dare elemoſynam: veſtire nudum ⁊c̄. ⁊ ſic facit de eo q̄ntuꝫ ad animam in celo theſauꝝ. Item dicunt. Nō ſufficit auaro mundus. quia quāto plus habꝫ tanto plus cupit habere. ⁊ hoc eſt fatuitas. quia mundus deficiet ſibi in morte. Sꝫ ſi de omni labore ſuo duas vel tres vlnas vilis panni obtinuerit multuꝫ eſt. Iteꝫ dicunt diuites dum viuunt imperant: ſed poſt mortē quilibet pauper ei imperat: ⁊ q̄ꝺdiu viuit diues multos poteſt a morte liberare: ⁊ tamen nullus diues q̄ntumcūqꝫ potens in neceſſitate iacula mortis euader poteſt. Item homo terre dominat̄: ſed in morte ei dominatur: quia totum corpus hominis per terram ꝯſumit̄: ⁊ q̄ꝺdiu homo viuet timet̄. Sicut ſcriptum eſt. Facies hominis facies leonis. ſed in morte vilis ab omnibus reputat̄. Item q̄ꝺdiu viuit amicos habet: ſed in morte omnes recedunt ⁊ ipſum ſoluꝫ delinquūt q̄ꝺdiu homo vixit potuit multos ſecum acquirere ⁊ docere. ſed in morte ab alijs ducetur. Unde chriſtus dixit petro. Alius cinget te ⁊ ducet quo tu non vis

De inſpiratione bona
Capitulum. xxxij.

REfert Seneca ꝙ in corporibus venenoſis ꝓpter malitiam veneni ⁊ nimiam frigiditatem nullus vermis naſcitur ſed ſi percuſſa fuerint fulmine poſt paucos dies vermes ꝓducunt

Expoſitio

RAriſſimi. Per corpora venenoſa intelligo homines in peccato mortali venenatos tales pre frigiditate peccati vermē ꝓducere non poſſunt ⁊ ideo percutit eos deus fulmine dum talibus infundit gratiam quam ſi peccator recipere voluerit cito conuerti poteſt.. Et idō ſanum conſilium eſt vt cito per contritionē conuertamur ad chriſtum Quod nobis dignetur preſtare dominus noſter Ieſus criſtus ⁊c̄:

De iactantia
Capitulum. xxxiij.

REfert enim Ualerius ꝙ homo quidam nomine parantinus flēs dixit filio ſuo ⁊ omnibus vicinis ſuis. Heu heu mihi: habeo in ortu meo ar-

borem infelicem qua vxor mea prima ſe ſu
ſpendit:poſtmodum ſecunda:modo tercia.
Et ideo dolor ē mihi miſerabilis. Ait vnus
cui nomen Artius. Miror te de tantis ſuc
ceſſibus lacrimas emiſiſſe Da mihi rogo
tres ſurculos illius arboris:quia intendo in
ter vicinos diuidere vt quilibet arborē ha
beat ad vxorem ſuam ſuſpendendam

Moraliſatio

Cariſſimi Hec arbor eſt crux ſan
cta in qua pependit chriſtus:hec
arbor debet poni in ortu homi=
nis dum anima habet iugem me
moriam de paſſione chriſti. In iſta arbore
tres vxores ſuſpenduntur .ſ.ſuperbia vite:
concupiſcentia carnis:ꝛ concupiſcentia ocu
lorum. Homo enim datus mundo tres vxo
res ducit. Una eſt filia carnis que vocatur
voluptas. Alia filia mundi que vocatur cu
piditas. Tercia filia diaboli que vocatur ſu
perbia: Sed cum peccator gratia dei adhe
ret penitentie:iſte vxores voluptates ſuas
non habentes ſuſpendunt. Cupiditas ſe ſu=
ſpendit fune elemoſyne: ſuperbia fune hu=
militatis . Voluptas ſe ſuſpendit fune ieiu=
nij ꝛ caſtitatis. Iſte qui queſiuit ſurculos ē
bonus chriſtianus:qui toto conamine hoc
debet appetere ꝛ querere.non tantum pro
ſe ſed ꝛ alijs vicinis. Ille qui fleuit eſt mi=
ſer homo qui magis diligit carnē ꝛ ea que
carnis ſunt ꝙ ea que ſunt ſpiritusſancti.ta=
men ſepius talis ad informationem boni vi
ri ad rectam vitam poterit duci.ꝛ ſic vitam
eternam obtinebit.

De ponderatione vite
Capitulum.xxxiiij.

Legitur de rege Alexandro qui
habebat Ariſtotilem magiſtrum
de cuius doctrina multum profecit.ꝛ mul=
tas v̄tutes ab eo didicit. Inter cetera a ma
giſtro ſuo queſiuit aliqua ſibi ꝛ alijs profi
cua dici. Ait magiſter. Fili auſculta diligen
ter ꝛ ſi meam doctrinam tenueris ad ma=
gnū honorē peruenies. Septem ſunt que
te docebo. Primum eſt:ſtateram ne tranſi
lias. Secundum eſt:ignem cum gladio ne
foueas. Tercium eſt:coronam ne carpes:
Quartum cor auicule ne comedas. Quin=
tum:cum profectum fueris non redeas. Se
xtum:per viam publicam ne ambules. Se
ptimum: irundinem garrulantem in domo
non permittas: Rex in iſtis ſeptē miro mo
do ſtudeat ꝛ profecit ꝙdiu vixit

Expoſitio

Cariſſimi: Statera iſta ē vita hu=
mana: Quo in pēſis ſunt ingreſ
ſus in mundū ꝛ egreſſus ab eo
Ponat ergo homo in vna pen
ſe ſcilicet in paupertate cum qua ingreſſus
eſt.ꝛ in alia paupertate cum qua egredieṫ
ꝛ inueniet ꝙ eque ponderabit:ſicut pauper
ingreditur ſic pauper egreditur: Eccle.ij.
Sicut egreſſus eſt nudus de vtero matris
ſue:ſic reuertitur ꝛ nihil aufert ſecum de la=
bore ſuo Item pone in vna parte ſtatere tē
pus in quo peccaſti:ꝛ tunc quero ſicut chri
ſtus queſiuit a prē filij infirmantis q̄ndo ei
accidit. Reſpondet ei pater. Ab infantia ꝛc̄
Et ego quero a te quando incepiſti pecca
re. Heu reſpondebis. Non heri nec pridie:
ſed ab infantia. Pone ergo tempus pecca
ti in vna parte ꝛ minus ponderabit. Nō er
go tranſilies ſtateram ſed bene penſa.quō
pone ad aliam tempus penitentie. ſed ne=
ſcis ꝙdiu poſſis penitere. Ideo multiplica
opera penitētie vt eque ponderent tuis ma
lefactis:ſicut dixit Zacheus. Si quid aliquē
defraudaui reddo quadruplum. Non ergo
tranſilias vltra iſtam ſtateram.hoc eſt:non
nimis cupias vltra que ſūt neceſſaria victui:
ſicut legitur de vulture. Uultur cum cepe=
rit predam probat an totam predam poſſit
ſecum portare:ꝛ cum ea volare vel non:ſꝫ
non diuidit ꝛ tantū ſecum portat ꝙ poſſit
ſecum volare:ꝛ ſic tantum habet de preda
quod ſibi ſufficit: Eodem modo homo de=
beret facere. Multi ſunt qui diuitias pro
preda ponunt vt diuites fiant nocte dieqꝫ la
borant.aliena rapiunt:ꝛ cum habuerint in
abſcondito ponunt.ꝛ per illam detinentur:
ꝙ ad deum volare non poſſunt:ꝛ hec eſt
magna fatuitas ꝙ illis vtuntur que ſecum
portare non poſſunt. Diuidatur ergo pre=
da.id eſt.diuitie ꝙ ſibi neceſſarium teneat.
reſiduum det pauperibus .ꝛ ſic poterit ad
deum volare. Secundum eſt: Ignem cum
gladio ne foueas.id eſt.iracundum cū ver
bis aſperis ne prouoces. Ira enim compa
tur igni:quia cum aliquid iracundo deficit
ſtatim inflāmatur Iſte ignis non eſt fouen

dus gladio. Gladius vero eſt ligua hominis que ad modum gladij materialis lata é ꝛ acuta ex vtraqꝫ parte. Pſalmiſta. Lingua eorum gladius acutus. Eſt euiꝫ de iracundo ſicut de calce. In calce eſt odor ſopitus: ſed ſi ſupponatur aqua ſtatim inflāmatur ꝛ fumum exire facit: Sic eſt cum iracundo in quo eſt ira ſopita cum audierit verba aſpera ſtatim inflammatur: ꝛ fumum ire et rixe exire permittit: ꝛ ideo ignem non debemus fouere cum gladio. Tercium eſt: Coronam ne carpas. id eſt. leges ciuium ne reprehendas. Ciuitas in qua ſumus eſt eccleſia: leges huius ciuitatis ſunt doctrine eccleſie: quas nullus ſapiens debꝫ reprehendere ſed humiliter audire ꝛ imitari: ſed iſta doctrina multos habet reprehenſores. Quod patet ex eo ꝙ habet paucos auditores. Et ideo nobis eſt neceſſe verba dei audire et eius precepta: ꝛ nobiſcum firmiter retinere ſi intendimus ad eternam patriam venire. Quartum eſt cor auicule ne comedas. id é nulli aduerſitati temporali triſtitiam odium inuidiam in corde tuo habeas. Quia ꝓuerbiorum. xv. dicitur. Sicut vermes ligno ꝛ tinea veſtimento ſic triſtitia viri nocet cordi: Homo ergo ſe iungat deo per bonam uitā ꝛ ſemper habeat in corde recentem memoriam ꝛ nullum dolorꝫ ſentiet: imo plus de aduerſitate gaudebit. Ibant apoſtoli gaudentes ꝛc̄. Quintum eſt. Cum profectus fueris non redeas: id eſt. cum a ſtatu culpe receſſeris non redeas ad vomitum peccati De iſta ſapientia habetur Eccle: xxi. Fili peccaſti non adijcias vltra. Sed timeo ꝙ multi ſunt ad modum canis de quibus loquitur Petrus Sicut canis reuerſus ad vomitum ſuum: ſic peccator qui iterat vias ſuas malas. Item eſt de multis ſicut de vipera. Vipera enim volens copulari cuꝫ lāpreda fugit venenum: tunc vipera in quodam loco venenoſo euomit: ꝛ ſic copulatur ei: ꝛ poſtea redit ad venenuꝫ Sic multi volentes chriſto copulari in altari euomūt venenum dum peccata confitentur: ſed poſtea redeunt ad illud. Sextum eſt. per viaꝫ publicaꝫ ne ambules. Via publica eſt via peccatoris: per quam maior pars mundi tranſit: quia lata eſt Mathei. vij. Spacioſa eſt via que ducit ad perditionem: ꝛ multi ſunt qui ambulant per eam. Unde notanduꝫ eſt ꝙ alique ſunt beſtie que nunꝗ per viaꝫ rectam ambulant vt canes fugiant. Sic debet homo dum eſt in mundo ꝛ in periculo propter canes infernales fugere qui euꝫ ſequuntur: ſicut dicit Pſalmiſta. Circumdederunt me canes multi. Fugiendum eſt de tali via: quia ibi ſunt venatores dyaboli qui triplici genere venationis vtūtur. Tria enī ſunt genera venationis. ꝛ omnia ſunt dolo plena. Primum genus eſt qui venantur beſtias fugitiuas: ꝛ iſti faciunt foueas vt capiant eas. Fouee iſte ſunt vſure ꝛ bona tēporalia: vt mendacia: falſa iuramenta: ꝛ deceptiones: in quibus cupidi decipiūtur. Secundum genus venationis eſt qui venātur aues: iſti ponunt laqueos qui ſunt falſi aduocati: ꝛ placitatores ac iudices qui per munera corrumpuntur: qui faciūt leges vt capiant pauperes. Tercium genus eſt piſcatorum: qui ponūt retia ſua ad accipiendū omne genus humanum. Iſti ſunt luxurioſi. Mulieres ſunt retia dyaboli: per que ſere de omni ſtatu capiuntur aliqui. Septimum eſt: irundinem gratulantem in domo non permittas: id eſt. peccatum in corde: cōtra quod ſemper murmurat conſcientia: Sicut de Jona habetur ꝙdiu erat in nauis ꝓfunditate non poterat eſſe tranquilitas maris. Eodem modo ꝙdiu hoſpitatur peccatum in corde hominis: ratione cuius cōſurgit tempeſtas magna duꝫ contra deū murmurat conſcientia: nec tranquillitas eſſe poteſt donec Jonas in nauiculo ꝛ peccatum in corde expellatur: ꝛ ceſſabit tempeſtas. i. remorſus conſcientie donec peccatum in ꝓfundo inferni demergatur. Ideo non ſuſtineamus irundinē idē ē peccatum in corde ſed deſideremus vitam eternam obtinere. Ad quam nos perducat ꝛc̄.

¶ De pacis reformatione ꝛ vindicta eā diſſipantium

Capitulum. xxxv.

Ad paſſionē chri

Legitur in geſtis romanorꝫ ꝙ talis erat conſuetudo ꝙ cum formari debet aliqua pax inter magnos inter quos diſcordia erat aſcendebant montem magnum ꝛ altum: ꝛ ducebatur agnus ꝛ occidebatur: ꝛ in conſortium eoruꝫ ſanguis eius effundebatur in pacis refor-

mationem in ſignum q quicunqȝ illorum pacem diſſiparet de eo magna vindicta reciperetur ⁊ ſanguis eius effunderetur

Moraliſatio

QAriſſimi .magni domini fuerunt deus pater ⁊ homo. De eo dicit Pſ. Magnitudinis eius non eſt finis. De homine qui ad imaginē dei factus eſt. Pſ. Omnia ſubiecisti ſub pedibus eius ⁊c. inter iſtos erat magna diſcordia intantum q quotcunqȝ moriebant ad infernum deſcenderunt. Poſtea facta ē pax magna inter deum ⁊ hominem. In cuius pacis reformatiōe ducebat agnus.i. criſtus ſup montem caluarie vbi occidebat et effundebat ſanguis eius in ſignum q quicunqȝ eoꝝ pacem diſſiparet de eo maxima vindicta reciperet: ⁊ ſanguis eius effunderet. Ideo ſi pactum cum deo fregerimus. grauis vindicta ſequeret. Quantam vindictā credis te habere ſi ea que in baptiſmo promiſiſti fregiſti.

De curſu vite hominis
Capitulum.xxxvj

LEgit de quodam rege qui ante omnia naturam hominis deſiderat ſcire. In cuius imperio erat quidam philoſophus ſagax valde: de cuius concilio opati ſunt multi. Rex cū de eo audiſſet nuncium ad eum direxit: vt ſine vlteriori dilatione ad eū veniret. Philoſophus cum voluntatem rḡis intellexiſſet venit ad regem. Ait ei rex: Magiſter a te ſapientiā ⁊ doctrinam volo audire. dic mihi in principio quid eſt homo. At ille. Homo eſt miſer toto tpe vite ſue. Vide principium tuū medium ⁊ finem: ⁊ inuenies q plenus es miſerijs. Unde Job. Homo natus de muliere ⁊c. Si reſpicis principium inuenies te pauperem ⁊ impotentem. Si mediū: inuenies mundum anguſtiantem Et forte animam tuam condempnantem. Si finem terrā te ſuſcipientem. Et ideo domine mi rex: Non habeas memoriam ſupbiendi. Ait rex: magiſter quero a te quatuor queſtiones quas ſi bene ſolueris te ad dignitates ⁊ diuitias pmouebo. Prima queſtio eſt: quid eſt homo. Secunda cui eſt ſimilis. Tercia vbi eſt Quarta cum quibus ſocijs eſt: Ait philoſophus. Domine ad primam queſtionem reſpondebo: quādo queris quid eſt homo. Dico q eſt mancipiū mortis: hoſpes loci: viator tranſiens. Mancipium dicitur Quia manum mortis euadere non poteſt. Quia mors omnes labores ⁊ dies rapit: ⁊ ſm q meruit habebit premium vel ſuppliciū: itē homo eſt hoſpes loci: quia obliuioni tradit Item eſt viator tranſiens: ſiue dormiendo: ſiue vigilando. ſiue comedendo: ſiue bibēdo ſiue aliud faciēdo: ſp ad mortē currit. Ideo debemus per viā nobis puidere de victualibus.i. de bonis virtutibus. Secunda queſtio eſt. Cui homo ſit ſimilis. Dico q ſimilis eſt glaciei: quia propter calorem cito diſſoluit. Sic homo de terra ⁊ de elemētis cōpagiſtatus p calorē infirmitatis cito diſſoluitur ⁊ corrumpit. Item ſimilis eſt pomo nouo: quoniam ſicut pomum nouum pendens in arbore cum debet ad crementū debitū venire. modico tamen verme interius exorto corrodit: ⁊ ſubito corruens inutile efficit. Sic homo in puericia ſua creſcens ſubito orit in eo infirmitas interius. ⁊ aīa expellitur: ⁊ corpus corrumpit Unde ergo ſuperbit homo. Tercia queſtio eſt. Ubi ē homo. Dico q in bello multiplici. ſcȝ contra mundum dyabolum ⁊ carnem. Quarta cū quibus ſocijs eſt homo. Reſpōdeo q cum ſeptem ſocijs qui eum continue moleſtant. que ſūt fames: ſitis: calor: frigus: laſſitudo: infirmitas ⁊ mors. Prepara ergo animā contra dyabolum mundū ⁊ carnem: quoꝝ bella.i. temptationes ſunt diuerſa. ⁊ diuerſimode preparanda eſt anima: vt eis reſiſtet. Caro autem temptat nos p luxuriā ⁊ voluptatem. Mundus p diuitiaꝝ vanitatem Dyabolus p ſupbie vilitatē. Si ergo caro temptat te iſtam adhibe medicinam: habeas in memoria q caro que te puocat ad peccatū vertet in cineres die ⁊ tpe ignoto ⁊ anima p eius delicto penam eternam ſuſtinebit. Sap.ij. Extīctus ciuis erit corpus noſtrū. ⁊ ſequit. Poſtea erit obliuio ⁊ nemo habebit memoriā opm noſtroꝝ Et ſi iſte ciuis ſit in memoria temptatōē impediet ne pcedat ad actum. Si mundus te tēptat p vanitatē adhibe iſtā medicinā. Cōſidera diligenter ipſius ingratitudinē ⁊ nūq ſibi ſeruiendi habebis voluntatē. Nam ita ingratus eſt mundus q licet p totā vitā

tuam illi fideliter ſeruias nihil apportare te cum te permittit niſi peccatum. eſt enim de mundo ſicut de perdice. Perdex habens pullos ſuos ſciens venatorem appropinqre nido vt venatorem retrahat a pullis venit prope venatorem ꝛ fingit ſe poſſe non volare. quod venator credens eſſe verum inſequitur paulatim. Illa volat ꝛ ipſe poſt illã vadit ſperans illum cape: ꝛ ſic ſp facit donec elongatus eſt a pullis. ꝛ ſic decipit̃ venator ꝙ nec perdicem nec pullos hꝫ. Sic ē de mũdo. Venator qui nido pullorum appropinquat eſt bonus chriſtianus qui victum ꝛ veſtitum ꝛ alia cum labore acquirere nitit̃. Sed mundus homineꝫ libenter ſuſtinet tali applaudit ꝛ ſimulat ac ſi ſequi vellet et ſemper cum honore manere. quod videns homo ſepe ab opibus bonis recedit: ꝛ mundi vanitatem ſequit̃: ꝛ tunc mundus illũ ab amore dei ꝛ bonis operibus elongat. Deinde mors illum ſubtrahit a ſeculo ꝛ manet ille miſer deceptus. qꝛ non hꝫ mundum quē ſequat̃: nec fructum bonorum opm a quibus elongat̃. Ecce quõ mundus ſuis ſeruitoribus reddit mercedem. Et hoc eſt quod dicitur Jacobi. ij. Totus mundus in maligno poſitus eſt. Omne quod eſt in mundo: aut eſt ſupbia vite ꝛ reliqua. Tercio ſi te temptauerit dyabolus ad bibe iſtam medicinaꝫ Habeas in memoria paſſionem chriſti: per quam ſuperbus cedit̃ ꝛ non hꝫ poteſtatem reſiſtendi. Unde Apo. Induite vos armaturam vt poſſitis ſtare. Unde refert Solinus de mirabilibus mũdi ꝙ alexãder equũ quendaꝫ habuit qui vocabat̃ bucefalus cuius erat conſuetudo ꝙ qñdo erat armatus: ꝛ paratus ad bellum nullum ſeſſorem retinebat: niſi ſolum alexandrum. Sed ſi alius eum aſcenderet ſtatim ꝓiecit aſe qñdo vero non erat armatus famuli ſup euꝫ ſedere ꝑmittebaut̃. Sic homo armatus chriſti paſſione nullum recipit in corde niſi imperatoreꝫ deum Sꝫ ſi aliq̃ temptatio dyaboli cor ſuuꝫ aſcendere velit ſtatim virtute paſſionis xp̃i hꝫ ptãtem deijciendi eã Si vero iſta careat armatura dei ſtatiꝫ ꝓnus erit ad omnes tēptationes recipiēdas. Studeamus ergo bonis virtutibus armari vt tandeꝫ veniamus ad gloriam dei

[Hand-written margin note: Joan: 5.]

[Hand-written margin note: Chri paſſio]

De mentis in celum erectione Capi. xxxvij.

Refert Plinius ꝙ aquila in altũ volat ꝛ nidificat cuius pullis inſidiat̃ ſerpens quidam qui vocat̃ parnas. Qui videns ſe non poſſe appropinquare propter altitudinem: trahit ad ſe ventum ꝛ venenum emittit vt aer infectus per venenum ad pullos deductos illos occidat: Sed aquila iſta ex inſtinctu naturali mirabilem adhibet cautelam. Portat enim lapideꝫ qui vocat̃ achates ꝛ ponit in nido in illa parte que eſt contra ventum: ꝛ iſte lapis virtute ſua venenum expellit. ne ad pullos accedat. Et ſic pulli ſaluant̃ ne interficiantur

Moraliſatio

Cariſſimi. Per aquilam que eſt ardui volatus ꝛ acuti viſus hō intelligit̃: cuius vita ꝛ deſiderium a terrenis debeat eleuari: vt dicere poſſit cũ Apo Phi. iij. Noſtra conuerſatio in celis eſt. In hac altitudine conuerſationis debemus pullos. i. opa noſtra bona ponere: tũc ſerpens antiquus. i. dyabolus querit illum occidere per appoſitioneꝫ illius peccati mortalis: ſed forte propter vite eminentiam propoſitum ſuum non poteſt adimplere. Tũc vadit dyabolus ꝛ temptat illos vēto interficere dum laudem humanaꝫ ſibi cõmendat: que ſibi ſepius veniet: ꝛ ſi ꝓpter appetitum talis laudis faciat bona opa: morient̃ pulli quo ad meritum. Accipiamus ergo petraꝫ. i. chriſtum: ꝛ ponamus inter opa noſtra: et ventum vane glorie: vt ſic opa noſtra dirigamus ad deum: ꝛ erit nobis retributõ magna: Quia ſicut vobis cõſtare dꝫ tres ſagittas dominus iaciet in homines valde acutas: prima vocationis: ſecunda diſceptatõis tercia diffinitionis. Sagitta vocationis qñdo dicet̃. Surgite mortui: venite ad iuditiũ De iſta vocatione habet̃ Johan. Omnes qui in monumentis ſunt audiant vocem filij dei. Et etiam Hiero. Siue comedaꝫ ſiue bibam ſp videt̃ in auribus meis ſonare. ſagitta diſceptationis qñdo in iuditio dicetur peccatoribus. Eſuriui ꝛ non dediſtis mihi manducare. Sagitta diffinitionis erit quando iudex dicet. Ite maledicti in ignem eternum

De cautela delendi peccata Capitulum. xxxviij.

Legitur tpe Henrici imperatoris ſecundi ꝙ cuꝫ quedaꝫ ciuitas obſeſſa fuiſſet ab inimicis ſuis an

tecꝙ inimici venerant ad ciuitatem quedam columba in ciuitate deſcēdit:circa cuius collum inuente ſunt littere quas deferebat talis ſententie. Generatio candida venit ꝛ erit gens contentioſa contra quos per te ꝛ per alios legem tuam defendas

Moraliſatio.

Chariſſimi. Per iſtam columbaꝫ quid intelligere poſſumus niſi ſpiritumſanctum qui in ſpecie colūbe deſcendit ſuper chriſtum qui nobis confert litteras:cum noſtra peccata manifeſtat ꝛ nunciat nobis ꝙ gens contentioſa venit: ad obſidioneꝫ nos.ſ.homines ad perdendū Et ideo dum lucem habemus ſpirituſſancti legamus litteras.i.peccata noſtra ꝑ confeſſionem detegamus:vt legem dei ſeruare poſſimus ꝛ mortem euadere ne clauſe per mortem inueniantur in confeſſione nō mūdate in diſtricto iudicio. Tu ergo diues filij ſignum qui ſua ſapientia nouit diuitias diſtribuere ꝛ auferre habet.tu potens ꝛ fortis ſignum patris qui ſua potentia poteſt te robuſtum facere:ꝛ in infirmitatem deijcere Habes tu peccata obſtat ſignuꝫ ſpirituſſancti qui ſua clemētia vult peccata noſtra ad memoriam reuocare niſi ante deus hec ſigna oſtenderet homo iuditiuꝫ non recte crederet fiendum Sicut ipſe ait Johan.iiij. Niſi ſigna ꝛ ꝓdigia videritis non credetis.

De reconciliatione dei ꝛ hominis Capitulum.xxxix.

Legitur in geſtis romanorum ꝙ inter duos fratres tāta erat diſcordia ꝙ vnus frater omnes terras alterius deſtruxit. Audiens hec Julius imperator grauem concepit contra fratrem ꝑſecutionem. Ille vero imperatoris offenſaꝫ percipiens venit ad fratreꝫ ſuum cui tot mala intulit petens miſericordiaꝫ ab eo rogās inſuper eum quatenus inter imperatorem ꝛ ipſum pacem reformaret. Circumſtātes autem dixeruunt eum pacem no meruiſſe: ſed grauem penam. Quibus ille ſic reſpondit. Non eſt diligendus princeps qui in bello eſt mitis vt agnus in pace ſeuerus vt leo Licet ergo non promereatur frater meus erga me tamen reconſiliabo euꝫ ſi potero.qꝛ iniuria quam mihi intulit ſatis vindicata ē in illo qui miſericordiaꝫ implorat:ꝛ ſic inter imperatorem offenſum ꝛ fratreꝫ ſuū paceꝫ reformauit

Moraliſatio

Chariſſimi. Iſti duo fratres ſunt filius dei ꝛ homo inter quos eſt magna diſcordia quando homo peccato mortali conſentit. Et tamen tunc ꝑſequitᷣ filium dei fratrem ſuum ꝙ quantum in eo ē vult iteꝝ crucifigere. Unde ad He. Iteꝝ crucifigentes filium dei ꝛc. propi que oſtenditᷣ ſumus imperator pater celeſtis.accedamus ergo fratreꝫ nr̄m.i.chriſtum ꝛ petamus ab eo miſericordiam cum contritōe cordis:ꝛ illud ꝓ vindicta ſufficienti reputabit:vt nobis culpam noſtram remittat ꝛ pacem inter imperatorem celeſteꝫ ꝛ nos reformabit. Si ergo tu times eius iuſtitiaꝫ fuge ad eius miſericordiā:qꝛ maior eſt eius mīa ꝙ noſtra miſeria. Unde Ps. Miſericordia eius ſuper omnia opera eius

De modo temptationis ꝛ peritia Capitulum.xxxx.

Legitᷣ vt dicit macrobius ꝙ erat quidam miles qui habuit vxorē ſuam ſuſpectam ꝙ plus aliuꝫ dilexit ꝙ ipſum propter aliqua audita ꝛ viſa ſepius:ab vxore queſiuit ſi verum eſſet.illa ſimpliciter negauit ꝙ nullum alium preter ipſum intantum dilexit. Miles eius dictis non acquieuit quendam clericum peritum adijt: cum eo conuenit vt de hoc veritatem ei oſtenderet Qui ait Hoc non potero temptare niſi dominam viderem ꝛ cum ea fabulareꝫ. Et ille. Rogo te cuꝫ affectu vt hodie mecum cibum guſtes ꝛ ego te cuꝫ vxore mea collocabo. Clericus autem acceſſit ad domum militis:hora prandij venit. Juxta dominam eſt collocatus. Finito prandio clericus incepit cum domina de diuerſis negocijs habere colloquia.hoc facto clericus manum domine accepit ꝛ pulſum ſuum tetigit deinde ſermonem de eo fecit cuꝫ quo erat ſcandaliſata ꝛ vehementer ſuſpecta:ſtatim pre gaudio pulſus incepit velociter moueri ꝛ calefieri ꝙdiu ſermoneꝫ de eo traxit. Clericus hoc percipiens ſermonem incepit de viro ſuo habere:ꝛ pulſus ſtatim ab omni motu.ꝛ calore ceſſabit. Ex hoc ꝑcepit clericus ꝙ alium dilexit.ſ.de quo erat

ſcandaliſata plus ꝙ̄ proprium virum. Et ſic miles per clericum ad rei veritatem peruenit

Moraliſatio

Cariſſimi. Miles iſte eſt xp̄us filius dei qui ꝓ nobis pugnatus ꝯtra dyabolū ⁊ victoriā obtinuit vxor eſt aīa ſibi ꝑ baptiſmū ꝯiūcta Oſee. ij. Sponſabo te mihi in fide. ſed vxor iſta ſepiſſime plus alium diligit ꝙ̄ virum ſuū id eſt deū: et hoc ſatis bene poterit experiri ⁊ probari in iſtis diebus. Si quis loquatur ſicut faciūt viri eccleſiaſtici verbū dei predicādo ſalutem aīe pronunciando: ſtatim a multis odioſus erit: et quicquid dixerit pro tedio ⁊ deſolatione habebūt. et quare: quia pulſus cordis preponit amorem id eſt delectationē carnis et mundi ante dei amorē ꝯtra ſacrā ſcripturam que dicit: Ante omnia deum diligere debes. Sed ſi aliqui de mundi vanitatibus inceperint dicere ſtatim iocundi et leti ſunt et tempus breue videtur.

De victoria chriſti et caritate eius nimia
Capitulum. xlj.

Coſdras imperator athenenſium ꝯtra dorenſes pugnaturus congregauit exercitū: et ſuꝑ euentu belli conſuluit appollinem. Cui reſponſum eſt ꝙ aliter non vinceret niſi ipſe gladio interiret hoſtili: Dorenſes hoc audito dixerūt ne quis lederet corpus regis coſdre: quod poſtꝙ̄ coſdras cognouit mutato regis habitu arma accepit et exercitum penetrauit. Quod videns vnus militū lancea cū vſq; ad cor penetrauit: et ſic per morteꝫ ſuam populum ſuum de manibus inimicoꝝ ſuorum liberauit. Tandeꝫ de morte eius factus eſt planctus magnus ex vtraq; parte populi.

Moraliſatio

Cariſſimi. Sic dilectus dominus noſter iheſus chriſtus ꝯſulto deo pr̄e ꝙ genus humanū nō poſſet redimi niſi ipſe moreretur. Uenit igitur pugnaturus in bello iſto contra dyabolū ſciēs ꝙ agnoſceret mutauit habituꝫ ſuū quando naturam humanaꝫ aſſumpſit. j. Cor. j. Si cognouiſſent nunꝙ̄ dominū glorie crucifixiſſent. Imminente vero die belli vnus militum ſtans iuxta crucem cum lancea eum vſq; ad cor perforauit: et ſic per morteꝫ ſuā totū genus humanū morti iuſte adiudicatū liberauit: de cuius morte dolor eſt ex vtraq; pte: hoc eſt demones multū dolebāt ꝙ per eius mortē genus humanū erat ſaluatū. ex alia parte triſtes erant apoſtoli de nece ſui domini

De defectu caritatis
Capitulum. xlij.

Refert enim valerius ꝙ in roma vidit in vna columna q̄tuor lr̄as quarum quelibet ter ſcribebatur tres P P P tres R R R tres S S S tres F F F. Uiſis literis dixit. Heu heu cōfuſioneꝫ video ciuitatis iſtius. Satrape hoc audientes dixerunt. Magiſter dic ꝯceptū tuum: at ille. Talis eſt expoſitio literarum. Pater patrie perditur. Sapientia ſecū ſuſtollitur. Ruunt regna rome. Ferro flāma fame. quod poſtea ſic rei probauit euentus

Moraliſatio

Cariſſimi. Spiritualiter loquēdo pater patrie eſt caritas que eſt dilectio dei et proximi per quā quilibet homo deberet ſeipſum regere: quia ſicut ſcitis patrem decet filiorum neceſſaria prouidere. Hinc eſt ꝙ vera caritas nobis prouidebit de diuitiis infinitis in vita eterna: qꝛ ſine caritate impoſſibile ē nobis vitā eternā obtinere. Sed heu iaꝫ pater patrie perditur id eſt caritas in terra. Uix enī aliquis aliuꝫ diligit. Et ſine dubio ſapientia ſecū ſuſtollit̄ quia pauci ſunt qui ſciūt qualiter ſe habere debeant erga deum et proximuꝫ. et ſi ſciant pauci ſunt qui operantur propter defectum ſapientie Quid ergo ſequitur poſtea. Ecce ruunt regna rome. Ruūt regna in diuerſis partibus mundi. Ferro flamma fame: quia non eſt caritas in terra nec ſapientia: et ſi dicatur ſapientia humana: tamen ſtulticia eſt apud deuꝫ. Quot nobiles et proceres infra pauca tempora in bello perierūt: quot pauperes fame interierunt. Et hoc totum quia non eſt amor nec ſapientia in terra: ſed frequens maledictio et homicidium.

Q, chriſtus clauſit infernuꝫ ſua paſſiōe et voluntaria morte.
Capitulum. xliij.

In medio rome in quodam loco aperta eſt

ſemel terra et hyantia infra patuerunt fora
mina: ſuper hoc dij ſunt interrogati: reſpon
derunt. Non claudetur hec vorago niſi ali-
quis voluntarie ſe immergat: ſed cum hoc
nemini pſuadere poſſent: dixit marcus au-
relius. Si per annū in roma pro libitu meo
me viuere ſinitis: anno elapſo gaudenter et
voluntarie me immergā. Romani hoc au-
dientes gauiſi ſunt concorditer conſenſerūt
nihil ſibi clauſerūt. Qui rebus et vxoribus
libere vtēs: āno elapſo cū nobili equo ſaltu
precipiti ſe immergit: ⁊ ſtati terra ſe clauſit.

Applicatio

Cariſſimi. Roma mundū iſtum
ſignat: in cuius medio eſt īfernus
in centro: qui erat apertus ante
chriſti natiuitatem et infiniti homines in eo
ceciderunt. Unde a diis id eſt pphetis rece
pimus reſponſuꝫ ꝙ nunꝙ clauderet̄ donec
virgo pareret filiū qui pro genere humano
contra dyabolū pugnaret: et anima eius cū
diuinitate ad infernuꝫ deſcēderet: vnde ſcire
debetis ꝙ nunꝙ de cetero apertus erit niſi
aliquis voluerit per pctm mortale aperire.

De inuidia Capitulum. xliiij.

Tiberius regnauit qui āte aſſum
ptum imperium erat prudens in
genio: clarus eloquio: fortunatuſ
in bello: ſed poſt reſolutus militie artibus:
nulla bella gerens populum romanū gra-
uiter afflixit: filios proprios pluresqꝫ patri-
cios et conſules interfecit: temperantiaꝫ ab
iecit qua antea tiberius tēperatus erat: nūc
vero ea abiecta liber vocatur. Huic quidaꝫ
artifex vitrum ductile ſe poſſe fabricare ob
tulit: quod tiberius ad parietem proiiciens
non fractum ſuſtulit ſed curuatuꝫ: ⁊ artifex
malleum proferens et velut cuprum vitruꝫ
fabricans mox correxit. Interrogante autē
tiberio ab eo quomodo hoc poſſet eſſe: ille
dixit neminem hanc artem ſcire ſuper terrā
quem tiberius mox decollari iuſſit dicens.
Si hec ars venerit in conſuetudineꝫ pro ni
hilo aurum et argentum reputabitur

Moraliſatio

Cariſſimi. Iſte tiberius ſignat ali
quos clauſtraleſ ſiue ceteroſ qui
anteꝙ ad dignitateꝫ ſunt pmoti
vel diuitias ſatis humiles ⁊ patientes ſunt:
ſed cū promouent̄ totum oppoſitū operant̄
⁊ ideo dicitur cōmuniter. Honores mutant
mores: ⁊ Ps. Homo cum in honore eſſet
nō intellexit ⁊c. Artifex qui vas obtulit pōt
dici pauper qui diuiti munera offert: ſed ſi
ei non placent proiicit nec vult recipere: ſed
magis cōtra eum accenditur et ſpoliat: imo
ad mortem vſqꝫ ſepius punit.

Qꝫ ſolum boni intrabunt regnum celoꝝ
Capitulum. xlv.

Erat quidam rex nobiliſſimus ſa
piens atqꝫ diues qui vxoreꝫ hūit
predilectā que debite dilectionis
immemor tres filios iuxta regeꝫ genuit qui
ſp erant regi rebelles et in nullo ei ſimiles.
deinde de regis ſemine quartū filiuꝫ ɔcepit
et peperit ac nutriuit. Accidit autē vt finito
dierum ſuoꝝ circulo rex moreret̄: corpuſqꝫ
ſuum regale in ſacrophago clauderet̄: poſt
cuius morteꝫ q̄uor ſupradicti pro dominio
regni inceperunt contendere. Tandeꝫ inter
ſe ɔcordabant vt ad quendā militeꝫ vetereꝫ
regis mortui quondaꝫ ſecretarium ſpecialē
accederēt: et in iudicio ſuo ſimpliciter ſe po
nerent: et ſic factum eſt. Miles auteꝫ cum
eos patienter audiſſet dixit. Audite ɔſilium
meum et eo facto bene erit. Expedit vobis
vt corpus defuncti regis de ſacrophago ex
trahatis: et quilibet arcū cū ſagitta paratuꝫ
habeat: et quicūqꝫ profundius corpus eius
penetrauerit regnum eius obtinebit. Pla
cuit eis ɔſilium ſcꝫ patrem de loco ſuo effo
dere et ad arboreꝫ ligare. Primus ſagittā
iaciens manum dextram regis vulnerabat
qua de re tanꝙ heres vnicus et regni do-
minus proclamabatur. Secundus vero ſa
gittam propius in os letanter quodāmodo
ſagittabat vn̄ ſibi certius attribuebat. Ter-
cius auteꝫ cor ipſius ſagitta perforauit qui
ſe pre ceteris fratribus regnuꝫ putabat ſine
lite certiſſime poſſeſſurum. Quartus vero
cum accederet ad corpus ingemuit: ⁊ voce
lamentabili dixit. Heu me pr̄ mi ꝙ ſic cor-
pus tuū a filiis tuis video vulneratuꝫ: abſit
a me vt ego corpus patris mei viuum aut
mortuum vnꝙ percutiaꝫ. His dictis regni
pncipes ſimulqꝫ vniuerſus populus cunctē
iuuenem eleuantes tanꝙ verum heredeꝫ et
regni dominum in patris ſolium locauerūt
et alij tres omni dignitate ⁊ diuitiis ſūt pri
uati et a toto regno expulſi.

Moraliſatio

Q Kariſſimi. Rex iſte ſapiens nobilis ac diues regem regum et dominum dominantium non incongrue videtur deſignare: qui ſibi creaturam generis humani tanq̄ ſponſam predilectã ſpeciali priuilegio ſociauit: que tandem fornicata poſt deos alienos debite dilectionis immemor tanq̄ adultera tres filios genuit ſcꝫ paganos iudeos et hereticos: quorum primus manũ regis vulnerauit dum doctrinã chriſti qui ſedet ad dexteram patris reſpuit ſuis famulis a deo miſſis: per vulnera varia mortis ſupplicium inferendo. Secundus filius putatiuus regem regum veraciter ſagittauit cum dicerent iudei. Venite percutiamus eum lingua dumq̄ ſitim ſuã felle potarent pariter et aceto. Tercius filius perfidiſſimus cor regis ſummi non deſinit intoxicato iaculo perforare: dum heretici nitunt̃ fideles quibus eſt cor vnum et anima vna in domino ſuis peruerſe doctrine iaculis lacerare: vnde Pſ. Exacuerũt linguas ſuas ſicut ſerpentes ꝛc. Idem. Parauerunt ſagittas ſuas in pharatro. Quartus filius qui dolet nec vult ſagittare ẽ bonus chriſtianus qui multũ timet deum et dolet de peccatis aliorum: nec vlla ratione vult deum offendere per peccatũ: ꝛ ſi offendat paratus eſt ſatiſfacere: talis in die iudicij exaltabitur in regnum eternum.

De ſeptem peccatis mortalibus Capitulum. xlvi

T Ullius narrat q̄ in menſe maio exiuit quidã in nemus in quo ſteterunt ſeptẽ arbores plene foliis decore aſpectu: et tot frõdes collegit q̄ portare nequiuit. Venerunt tres viri potentes et eum contra nemus duxerũt. In exitu in foueam profundã cecidit et ſubmerſus eſt pre magnitudine ponderis. Itẽ narrat philoſophus in libro de animalibus q̄ ſi volueris facere vt coruus poſtq̄ nidificauerit in arbore nunq̄ ex ouis pullos ꝓducere poſſet pones cineres viri inter arborem ꝛ corticem: ꝛ q̄diu cineres ibi fuerunt nunq̄ pullos producet. vitri

Moraliſatio

K Ariſſimi. Iſtud nemus eſt mundus iſte diuerſis arboribus delectabilibus id eſt peccatis mortalibus plantatus. In iſto nemore ſcꝫ mundo ſunt ſeptem arbores que ſignant ſeptẽ peccata mortalia ex quibus ho colligit et facit pondus quod portare nõ põt: nec leuare. i. de peccato ſuo non pergere poteſt: nec ad gratiam dei peruenire q̄diu in peccato permanet: ſed ecce tres viri veniũt cuſtodes ſcꝫ nemoris qui ipſum iuuant ſcꝫ mundus caro demonia: et iſta viſibilia que iuuãt hominẽ diuerſis peccatis et ducunt vſq̄ ad exitum nemoris id eſt vſq̄ ad exitum a corpore: ſed tunc demergitur in profundum inferni pre magnitudine ſuorum peccatorum. Item coruus eſt dyabolus. Nidus eſt habitatio in corde per inchoationẽ iniquitatis. Per vitrum quod diuerſorũ colorũ eſt intelligitur caro humana. per cinerẽ vitri mortis memoria quia vitrum ex cinere fit et in cinerẽ reuertitur. Ponatur ergo mortis memoria inter arborem et corticem id eſt inter animam et corpus. Corpus eſt cortex quod bene regat anima: et ſic dyabolus nunq̄ prolẽ procreabit peruerſe operationis: quod nobis concedat iheſus chriſtus marie filius ꝛc.

De tribus regibus Capitulum. xlvij

R Ex danorum ad tres reges qui ſtella duce ab oriẽte iheroſolimã venerũt: et chriſto nato munera obtulerunt: deuotionẽ habebat eoſq̄ in ſuũ hoſpiciũ inuocabãt. Profectus ergo predictus rex coloniam cum apparatu magno vbi ſacroſancta corpora eorũ cum honore debito ↄſeruantur tres coronas aureas mirabiliter ac regaliter fabrefactas eis obtulit Inſuper plus q̄ ſex marcarum milia cum ingenti deuotiõe eccleſiis et pauperibus diſtribuit ſue fidei exemplum ibidẽ fideli populo relinquens. Quadam aũt die cum ad ꝓpria remearet et membra ſopori dediſſet: ecce vidit in ſomnis tres reges cũ coronis quas portauerãt in capitibus preferẽtes cũ ingenti luminẽ ad ſe ꝓpius accedere: et audiuit ſingulos ſingularit̃ dicere talia. Primus ꝛ ſenior dixit. Frater mi felicit̃ veniſti ſed felicius ad ꝓpria remeabis. Alter dixit. Multa tribuiſti ſꝫ tecũ pluria reportabis.

Tercius dixit. Frater mi fidem oſtendiſti: ſed expletis.xxxiij.annis iugit in celeſtibus nobiſcū regnabis. Primus ergo dixit offe rens ei pixidem plenaȝ auro. Accipe inquit theſaurum ſapientie per quem tibi ſubiectū populum iuſte iudicabis: quia honor regis iudiciū diligit. Secundus pixideȝ cū mirra ei obtulit dicens. Accipe mirram penitentie per quā etiā carnis motus illecebros effre-nabis: quia optime regnat qui ſeipſuȝ bene regit. Tercius ſimiliter obtulit ei pixidē ple nam thure dicens ei. Accipe thus deuotōis et deuote clementie: per quod miſeros rele uabis: qr ſicut ros herbaȝ irrigat vt creſcat ſic dulcis clementia regis vſqȝ ad ſidera ꝑ-uehit et exaltat. Cūqȝ rex de magnitudine viſiōis miraretur ſubito vigilauit ꝛ pixides iuxta ſe collocatas reperit: qui donum dei letus accepit: et ad propria rediens que in ſomno viderat deuotiſſime adimpleuit. ex-pleto termino ſupradicto regna celeſtia me ruit poſſidere:

Moraliſatio

Kariſſimi. Iſte rex pōt dici quili-bet chriſtianus bonus qui tenet̄ tres coronas afferre tribus regi bus ſcȝ patri filio et ſpirituiſancto. Patri tenet̄ reddere coronā honoris quia potens eſt. non bonum eſt fidem frangere potenti: quia poteſt opprimere et te anihilare. Iſtā coronam f. dei in baptiſmo fideliter reddere promiſiſti quando dyabolo et pompis eius abrenunciaſti. Secundam coronā ſapientie ac ſpei filio teneris reddere: quia ſapiēs eſt et pro nobis paſſus: ideo ſpem de eo pre ce teris habere debemus. et hoc multiplici de cauſa. Primo quia tantū nos dilexit ꝙ de celo deſcendit. Naturaȝ noſtram aſſumpſit et victoriam contra dyabolū pro nobis ob-tinuit. Tercio debemus offerre coronam a moris ſpūiſancto: quia ipſe eſt amor patris et filij: et per eum amorem hominis et dei poterimus obtinere. Si illā tria puro corde et caritate ꝑfecta offerimus: ſine dubio iſta que ſequunt̄ a patre et filio ꝛ ſpirituiſancto obtinebimus. A patre theſaurum virtutum per quas poterimus animam regere cum corpore contra dyabolum mundū et carnē et per conſequens regnum celeſte obtinere A filio pixidem cum mirra. Per pixidem cor mundū intelligas a peccatis mundatuȝ Per mirram penitentiam: quia ipſe prius vitam penitentie in cruce oſtendit: ꝛ peten-tibus ab eo ſuam gratiam dat quotidie. A ſpirituiſancto thus deuotionis hoc eſt ſuaȝ virtutem infundit: per quam deuoti ſumus et caritate pleni: quia deus caritas eſt: ꝛ per conſequens cōmunem offenſionem quam per peccatum contra deum incurrimus per eum delere poterimus: et ſic vitam eternaȝ obtinere: ad quā nos perducat iheſus xp̄us

De iuſta ſequela malorum

Capitulum. xlviij.

Dyoniſius refert ꝙ cum perillus eris artifex fallaridi regi tyranno crudeli qui argentinos depopu-labatur: et exquiſitis tormentis implicabat: obtuliſſet eius crudelitati nimis aptū quen dam eneum thaurum nouiter per ſe factuȝ in latere latenter habens oſtium per quod immitterentur homines morte puniendi vt ſuppoſito igne cremarent̄. Et cum ipſi ho-mines propter mortis amaritudineȝ clama rent in thauro non crederetur vox eſſe hu-mana ſed feralis: vt ſic rex minime ad com paſſionem moueretur. Rex opus laudans ſed inuentorē eius exhortās ait. In te prius excipies ꝛ probabis quod mihi crudeli cru delior obtuliſti. Nulla enim equior ratio ē ꝙ necis artificeȝ arte perire ſua vt dicit O uidius.

Moraliſatio

Kariſſimi. Iſte artifex eſt malus ſeneſcalcus ſub tyrāno rege qui argētinos id eſt iuſtos ſimplices ſpoliat: et eos per tormēta multis modis af fligit. Homo vero ſimplex affert munera: vt perſecutionem euadat: ſed nihil ei ꝓdeſt thaurus eneus offertur: factum eſt ſtatutū nouum: et lex per quam ſimplices credunt euadere: et per eaȝ puniunt̄ ꝛ bona amittūt et tales lites cremantur per cordis amaritu dinem et clamant non creditur eſſe vox hu mana: quia clamoreȝ pauperis potentes nō libenter audiunt: ſed dicunt ſeruus aut ru-ſticus meus eſt omnia ſua ſunt mea: ſed ſe pius tales qui alios affligunt in eadem vel maiori damnatione puniuntur: et male dieſ ſuos finiunt: vnde Ps: Vidi impium ſup exaltatum et eleuatum ſicut cedros libani. Tranſiui et ecce non erat.

De ſubtili dyaboli illuſione
Capitulum.xlix.

PAulus longobardorū hyſtoricus refert ꝙ conanus rex vngarorū obſedit in foro iulij caſtrū dictū ſondat: quem cum de muro cerneret pulcerrimum. Roſinilla duxiſſa habens quatuor filios et duas filias ſcripſit ſibi occulte. Si me in vxorem duxeris caſtrum hoc meum tibi dabo. Quo promittente eā ſe velle ducere caſtrum ei dedit: filijq; omnes fugerūt. Conanus aūt rex duciſſe promiſſū tenens et eam primo die in matrimonium ſibi copulauit. ſecundo die .xij. vngaris tradidit eā publice illudendam. tercio die toto corpore vſq; ad gulā tranſfigi fecit dicendo. Talis vxor que pro libidine ſue carnis ciuitatē ꝓpriam perdidit talem debet habere maritū.

Moraliſatio

KAriſſimi. Iſte conanus eſt dyabolus qui obſedit caſtrū ſcꝫ cor humanum cum viciis et concupiſcentiis. Roſinilla duciſſa ſcꝫ que eſt per dyabolū ſeducta reſpicit vltra muros id eſt appetit illicita: ſicut vilus mulierem ad concupiſcenda: et ſic de ceteris ſenſibus. Unde miſer homo tantum delectatur ꝙ caſtrū id eſt cor ſuū dat dyabolo quādo pctō ꝯſentit Unde fugiunt quatuor filij id eſt quatuor virtutes cardinales ab eo fugiūt. et ſic dyabolus animā occupet cum duabus filiabus id eſt delectatione mala: et volūtate iniqua. Poſtea tradit eam .xij. vngaris id eſt omnibus viciis illudendā. Poſt hec eam occidit quando ad infernum eam ducit.

De laude recte iudicantium.
Capitulum.l.

REfert valerius ꝙ zelongus ꝯſul edidit pro lege ꝙ ſi quis virginē defloraret vtrūq; oculum amitteret. Accidit ꝙ filius eius filiam vnicā cuiuſdam vidue deflorauit. Pater hec audiens impertori occurrēs ait. O domine legē quam feciſtis impleri faciatiſ. Ecce vnicus filius veſter vnicam filiam meam rapuit et vi oppreſſit. Rex hoc audiens cōmota ſunt omnia viſcera eius. Precepit vt duo oculi filij ſui eruerent: dixerunt ſatrape domino Tantum filium vnicū habes qui eſt heres tuus: toti imperio eſſet dampnū ſi filiuſ tuus oculos amittat. at ille. Nōne vobis conſtat ꝙ ego legem edidi: opprobrium eſſet mihi frāgere quod ſemel firmiter ſtatui: ſed quia filius meus eſt primuſ qui contra legē fecit primus erit etiam qui penitentie ſubiacebit. Sapientes dixerunt. Domine propter deū rogamus vos vt filio veſtro parcatis. Ille vero precibuſ deuictis ait. Cariſſimi ex quo ita eſt audite me. Oculi mei ſunt oculi filij mei et econuerſo. Dextrum oculum meū eruatis et ſiniſtrū oculum filij mei tunc lex eſt impleta: et ſic factum eſt. Unde omnes prudentiam regis et iuſticiam laudabant.

Moraliſatio

KAriſſimi. Iſte imperator eſt dominus noſter iheſus chriſtuſ qui iſtam legem edidit. Nam ſi quis defloraret virginem id eſt animam per baptiſmū lotā duobus oculis carere deberet: ſcꝫ viſionem diuinam et gloriam eternā amitteret. Iſte filius regis qui legem fregit eſt homo qui per peccatum animā deflorauit Unde neceſſe eſt vt penam ſuſtineat: quia noſtra mater eccleſia ad deum clamat quotidie vt homo ſe emēdet in hoc mortali corpore Iſa. Clama ne ceſſes: q̄ſi tuba exalta vocem tuam. Imperator vnum oculū amiſit ſcꝫ dominus iheſus chriſtuſ vt tantū vnū oculum retineret quando vitam pro nobis expoſuit: ideo oportet nos eruere oculum ſiniſtrum hoc eſt omnes concupiſcentias id eſt carnis delicias: per conſequens vitā eternam obtinebimus: quod nobis preſtare dignetur iheſus chriſtus marie filius ⁊c.

De iniuſtis exactoribus
Capitulum.lj.

REfert ioſephus ꝙ tyberiuſ ceſar requiſitus: cur prouinciarū preſides diu teneret in officiis. Reſpondit per exemplum. Uidi inquit quandoq; hominē infirmum vlceribus plenum muſcis grauatum: cui cum per flagella muſcas expellerem: dixit mihi. Dupliciter me cruciaſ: vnde me conſolari putas abigendo muſcas ſanguine meo plenaſ ⁊ remittendo vacuas et famelicas. Quis enī dubitet aculeū muſce famelice dupliciter affligere magis q̄ plene: niſi ille qui cor lapideū habet: et non carneum.

Moraliſatio

Cariſſimi. Sic preſides diu i offi=cio teneo qui rebus poſtq̄ ditati ſubditis magis parcāt. Noui aūt rectores et vacui deſerta iuſticia ſubditos iniquis exactionibus et vexatiōibus magis ledunt

De fidelitate
Capitulum. lij.

Valerius refert q̄ Fabius rede=merat captiuos romanoꝝ pro miſſa pecunia: quam cū ſenatus ſibi dare nollet ipſe fundum vnicū habens vendidit et promiſſum premiū ſoluit volēs ſe potius patrimonio priuare q̄ in propria fide inopem eſſe.

Moraliſatio

Rariſſimi. Fabius iſte ē dominus ihesus chriſtus qui ob captiuos ſcʒ totum genus humanū a dya bolo captum non pecuniam: ſed proprium ſanguinē dedit in precium volens ſe potius patrimonio ſcʒ vita ꝓpria priuare q̄ genuſ humanum dimittere.

De bonis rectoribus non mutandis:
Capitulum. liij.

Valerius maximus refert q̄ cum omnes ſyracuſani mortē dyoniſij optarent regis ſicilie: quedam fe mina ſenectutis vltime ſola matutiniſ horis deos orauit vt ſibi rex ſuperſtes fieret ī hac vita. cuius orationis cauſam dyoniſius ad=mirans ab ea queſiuit. que reſpondit. Cum eſſem puella graueʒ tyrannum habens eo carere cupiens peiorem recepi: quo iterum carere cupiens tercium peiorem recepi. Ti mens ergo deterioreʒ tibi ſuccedere: et ideo pro vita tua omni die rogo. Dyoniſiuſ hec audiens: amplius ei moleſtiam non fecit

Moraliſatio

Cariſſimi. In veteri teſtamento: deus erat valde auſterus: nulli parcebat: quia oculuʒ pro oculo: dentem pro dente ꝛc̄. Sed modo per carnē noſtram quam aſſumpſit factus eſt nobis pius ac propicius: et ideo ꝯtinue orare de=bemus vt alium dominū non habeamuſ q̄ dominum nr̄m ihesum xp̄m: ad quem ꝛc̄.

De regno celeſti
Capitulum. liiij.

Impator Fridericus ſecundus vnā portā marmoream ꝯſtruxit miro opere ſup fontē aque fluentis prope capuā: in qua impator ſculptus fuit in maieſtate cum duobuſ aliis iudicibus. In ſemicirculo auteʒ capitis dex tri iudicis hic verſus ſcriptus fuit. Intrent ſecuri qui querunt viuere puri. In ſemicir=culo capitis ſiniſtri iudicis fuit ſcriptus hic verſus Inuidus excludi timeat vel carcere trudi. In ſemicirculo capitis imperatoris: iſtud ſcriptū fuit. Quā miſeros facio quos variare ſcio. In ſemicirculo ſuper portam ſcriptum fuit. Ceſaris imperio regni cuſto dia fio

Moraliſatio

Cariſſimi. Imperator iſte eſt do=minus noſter ihesus xp̄us. Por ta marmorea eſt ſancta eccleſia: per quaʒ oportet intrare regnum celeſte. et eſt ſituata ſuper fonteʒ fluentis aque id eſt ſuper mundum qui ſemper currit vt aqua ihesu chriſti cum duobus collateralibus id eſt cum maria matre ihesu et iohāne euan geliſta qui deſignat nobiſ eius miſericordiā et iuſticiā: tunc ſcriptus eſt verſus. Intrent ſecuri id eſt pagani iudei ſaraceni p baptiſ=mum qui querunt viuere puri id eſt ab oī peccato purgati ſicͣ pueri innocentes: alius verſus dicit. Inuidus id eſt peccator in pec cato exiſtens excludi timeat ab eccleſia tri=umphante: ꝛ ſic in carne infernali trudi ſine fine. In capite imperatoris erat ſcriptuʒ q̄ miſeri ſūt qui variāt a via veritatis. et alius dicit. Ceſaris imperio id eſt imperiū domī noſtri ihesu chriſti erit noſtra cuſtodia ꝛ do mus ſempiterna

De reuocatione peccatricis anime in exilium ſatiſfactionis miſſe
Capitulum. lv.

Rex quidam nobiliſ quendā filiū formoſū ſapientiſſimū ſtrenuiſſi=mum gratioſū et moroſuʒ hēbat Et quatuor filiaſ habuit quarum noīa hec erant: iuſticia veritas miſcōia et pax. Rex iſte voluit filio ſuo vnico ſponſam tradere: deſtinauit nunciū ꝓ virgine que eēt decora tandē inuenit filiam regis iheruſalē pulcraʒ valde que eſt tradita filio ſuo qui eaʒ miro modo dilexit. Filius iſte quendam ſeruum hēbat et ex magna confidentia vnū ducatū ad cuſtodiendum ei tradidit Ipſe vero pro

ditoꝛ ſeduxit ſponſaȝ domini ſui ac violauit
ac ducatū deuaſtauit. Filius cum de adul=
terio vxoꝛis audiſſet contriſtatus eſt valde:
et dimiſit eam et dedit ei libellum repudij ⁊
pꝛiuauit eam omni honoꝛe ſuo. Ipſa ſic pꝛi
uata ad magnaȝ egeſtateȝ peruenit intantū
ꝙ quaſi deſperata hincinde ambulabat: et
panem ſuū mendicabat. Hoc audiens ſpon
ſus eius miſertus eſt ei: nunciū ad eaȝ miſit
qui eā reuocaret et ei diceret. Veni domīa
ad dominum tuum ſecure noli timere. Illa
vero renuit. et dixit. Dic domino meo ad
eum venirem libenter ſed non poſſum. Si
querat dominus meus quare recuſo: dic ei
quia lex eſt talis. Si vir vxoꝛem habuerit ⁊
foꝛnicata fuerit cū altero dabit ille ei libellū
repudij: et inde nō reuertetur ad eum vltra
Ego vero iam libelluȝ repudij recepi: quia
foꝛnicationē cōmiſi: ideo redire non potero
ad eū. ait nuncius. Dominus meus ē vltra
legem ex quo legeȝ conſtituit: et ideo ex quo
miſertus eſt tui ſecure ad eū venire poteris
At illa. Quale ſignum dabit ipſe mihi ꝙ ſe
cure ad eum venire potero. ſi tantum iſtud
oſtenderet ſecura eſſem videlicet ꝙ veniret
dilectus meus ad me oſculeturq; me oſculo
oꝛis ſui: tūc ſum ſecura ꝙ recepit me in gra
tiam ſuaȝ. Dominus cū per nuncium hoc
audiſſet conſilium ſuper hoc habebat cum
omnibus ſatrapis curie ſue et regni. tandeȝ
conſultum eſt vt mitteret virum ſapientē ꝓ
ea vt reduceret eā. Et nō eſt inuētus vnus
in toto regno qui ſe de hac re intromittere
vellet. Vir eius cum hoc audiſſet ad eam
nuncium deſtinauit qui diceret. Quid faciā
tibi. nō eſt inuentus aliquis qui te vellet ad
me reducere. Illa hoc audiēs fleuit amare
ꝙ non eſt inuentus qui eam reduceret. Vir
eius cum audiſſet de eius lamentatiōe per
rexit ad patrem ſuum et ait. Domine mi ſi
vobis placet ego ibo ad ſponſam meam et
a miſeria et doloꝛe ſuo liberabo eam: et ad
palacium veſtrū reducam. ait pater. Vade
in foꝛtitudine tua et reduc eam. Tunc miſit
nuncium ad eaȝ qui ei diceret. Iam gaude
qꝛ ecce iam venio ad te et reducā te. Soroꝛ
ſenioꝛ id eſt iuſticia cū hoc audiſſet ꝓceſſit
ante regem et ait. Domine iuſtus eſtis et
rectum iudicium veſtruȝ. Ego ſum iuſticia
filia veſtra recte iudicaſtis illam meretriceȝ
vt amplius non eſſet ſponſa fratris mei: ⁊ ei
libelum repudij dediſtis iuſticiam ergo te
neatis. Et ſi contra iuſticiā opatus fueritis
dico vobis non ero filia veſtra iuſticia. His
dictis venit ſecunda soroꝛ ſcȝ veritas: et ait.
Pater mi veraciter illam meretricem iudi
caſtis que cubile fratris noſtri ꝑ adulteriuȝ
violauit. ſi eam velitis reducere facitis ꝯtra
veritatē: et ſi ſic ſine dubio non ero filia vr̄a
veritas. Hec audiens tercia soroꝛ ſcȝ miſeri
coꝛdia venit ad patreȝ et ait. Domine ego
ſum miſcdīa filia tua. Fac ergo miſcdiam
cum peccatrice que deliquit: qꝛ pꝛo cōmiſſo
multū dolet: et ſi ei miſericoꝛdiā non feceris
nō ero miſericoꝛdia filia tua. Quarta soroꝛ
ſcȝ pax cum audiſſet tantā diſcoꝛdiam inter
ſoroꝛes totam terram voluit derelinquere ⁊
fugā petiit. Hoc facto iuſticia et veritas ex
hibuerunt gladiū et regi tradiderūt dicentes
Domine ecce gladius iuſticie ad occidendū
illam meretricem que nos et fratreȝ noſtrū
ꝯfundit. Miſericoꝛdia hoc videns gladiū
a manibus earum arripuit et ait. Satis diu
regnaſtis et veſtram voluntatē obtinuiſtis
modo tempus eſt vt exaudiar a patre meo
ego ſum filia ſua ſicut et vos. reſpondit iu=
ſticia. Verū eſt multo tēpoꝛe regnauimus
et adhuc volumus regnare. verūtamen ex
quo inter nos eſt tanta diſcoꝛdia vocet̄ frat̄
noſter qui ſagax eſt ī omnibus et inter nos
iudicet. ⁊ ſic factū eſt. Filius vero cum ve=
niſſet et audiſſet altricationes inter eas quō
iuſticia et veritas ex vna parte vindictā pe
tierunt: miſericoꝛdia et pax veniam: ait. Ca
riſſime ſoroꝛes pꝛopter veſtram diſcoꝛdiaȝ
ſoroꝛ noſtra a pr̄e noſtro pꝛedilecta ſcȝ pax
totum regnuȝ dimiſit: hoc nullo modo volo
pati: quia pꝛo ſponſa mea adultera paratus
ſū pati ſupplicia. ait iuſticia. Si hoc feceris
tibi contradicere non poſſumus. dixit ergo
ad miſericoꝛdiam. Tu laboꝛas pꝛo ſponſa
mea vt reducatur. Si vero eam reducaȝ et
iterum foꝛnicata fuerit intendis iterato pꝛo
ea intercedere. at illa. Non niſi penituerit.
Audiens hec filius pacē ſoroꝛeȝ ſuam redu
xit et fecit ſoroꝛes ad inuicē oſculari. Facta
concoꝛdia filius de regno deſcendit et bellū
pꝛo ſponſa ſua dedit: et eam cum omni ho=
noꝛe ad regnū patris ſui reduxit. Et ſic am
bo vitam in pace finierunt.

Moraliſatio

Q Ariſſimi. Rex iſte eſt pr̄ celeſtis:
Filius tam ſapiens eſt dominus
nr̄ iheſus chriſtus. Sponſa tam
pulcra eſt anima ad dei ſimilitudinē creata
Quatuor ſorores iuſticia veritas miſericor
dia et pax. Anima cum ſeruo domini id eſt
cum dyabolo adulterata eſt quando ei con
ſenſit: et ideo eā dominus ſuus dimiſit. poſt
hoc pius ſponſus dedit ei libellū repudij: et
dimiſit eam: ⁊ priuauit eā omni honore ſuo
in quo erat conſtituta ſuper opera manuū
domini: ſicut ait pſ̄. Omnia ſubiecisti ſub
pedibus eius. Dedit etiam ei ducatū id eſt
paradiſum: et illū etiam ab ea abſtulit et in
miſeriam huius mundi poſuit. Unde dixit
In ſudore vultus tui veſceris pane tuo: vn
de Bernh. conqueritur et dicit. Memēto
nobilitatis tue: pudeat deiectionis tue. Ipſe
vero dominus miſertus ſponſe ſue miſit ad
eam nuncium qui reuocaret eam et diceret
Eleuare eleuare ꝯſurge cōſurge iheruſalē
ſolue vincula colli tui captiua filia ſyon. illa
vero renuit venire ⁊ dixit. Domine libent̄
redirem ſed non poſſum: quare: qꝛ tu dixiſti
per Iheremiam. Si vir habuerit vxorē et
illa fornicata fuerit cum altero: dabit vir illi
libellum repudij: et non reuertetur ad eum
vltra. ergo non audeo reuerti ad te. quid er
go faciam. tua ſunt verba qui iuſtus es et
iuſte iudicas omnia. quomodo ergo ad te
redire potero. reſpondit dominus ꝑ Iſaiā
prophetā. Nunquid abbreuiata eſt manus
mea vt ſaluari nequeam: abſit. ſed ſicut dixi
per Ezechielem. In quacunqꝫ hora pc̄tor
ingemuerit omnium iniquitatum eius non
recordabor. Et licet fornicata ſis: tamen ad
me reuertere et ego recipiā te: vt dicitur in
Cāticis. Reuertere reuertere ſunamitis ⁊c̄
Reuertere reconſiliando te deo patri: reuer
tere reconſiliando te dei filio: reuertere recō
ſiliando te ſpirituiſancto: reuetere reconſili-
ando te angelis quorum conſortium tu per
didiſti. Illa reſpondit. Quod ſignum mihi
dabis ꝙ recipias me. Ait dominus. Pete
tibi ſignū a deo tuo in ꝓfundo inferni: ſiue
in excelſum ſupra. at illa dixit. Non petam
ſed veniat dilectuſ meus ad me et oſculetur
me oſculo oris ſui vt ſim ſecura ꝙ me ī gra
tiam ſuā recipiat. cui dominus. Si mulier
oblita fuerit infantuli ſui ego nunꝙ tui obli
uiſcar. ego cogito cogitationes pacis et nō
afflictionis: et ideo conſilium habeo. Do-
minus vero habuit conſilium ſecretū cum
tota curia celeſti quē mitteret pro liberatiōe
ſponſe ſue. Et neqꝫ inter angeloſ: neqꝫ inter
homines inuenit aliquē qui velit poſſet vel
qui dignus eſſet ſponſam ſuam redimere.
Angelus dicebat. Ego libere cōditionis ſū
illa ſeruilis: quare ego deformarē conditiōē
meā. Homo dicebat. Nō ſum dignus pati
pro ſponſa tua: quia homo peccator ſū. hoc
videns dominus miſit ad ſponſā ſuā dicēs
Quid faciā: quia non eſt qui velit aut qui
poſſet te ſaluare. Illa hec audiens fleuit ꝙ
neqꝫ in celo neqꝫ in terra aliquis inuentus
eſt qui eam liberaret. Pater vero miſeri-
cordiarum et deus totius conſolatiōis con
ſolabitur eā dicens. Iheruſalē ſponſa mea
ciuitaſ mea noli ſic flere: qꝛ cito veniet ſalus
tua quare conſumeriſ: nunquid conſiliarius
nō adeſt tibi: quia innouauit te dolor: ſaluet
te et liberet te noli timere. Surrexit ergo fi
lius ante patrē et dixit. Ecce ego paratus
ſum pro ſponſa mea pati. ego feci ego feriā
ego portabo ego ſaluabo. cui pater. Uade
in hac fortitudine tua et libera filiam meā
ſponſā tuā de carcere madian hoc eſt dya
boli. Hec audiens iuſticia allegauit contra
fratrem ſuū. ſuperuenit veritas et tenuit cū
iuſticia. ſed miſericordia tenuit cū fratre ſuo
et pax quarta ſoror fugit: quia nō erat pax
inter deum et hominem. iuſticia dicebat mi
ſericordie. Regnare volo: qꝛ dicit Salomō
Immortaliſ eſt iuſticia et ꝑpetua: vnde ius
in eū nulla preſcriptio includit. diuturnitas
temporis non attenuat ſed potius ꝯfirmat.
reſpondit miſericordia. Uerū eſt ꝙ immor
talis es et ꝑpetua: ſed in futuro non modo.
Ego volo pro ea intercedere: qꝛ penitentiā
iā agit. et ſicut tu es filia patris mei iuſticia
ſic et ego ſum filia miſericordia. et idō ratio
dictat vt me audiat ſicut et te. Uidēs ergo
filius ſapiens iſtam diſcordiā inter ſorores
dixit iuſticie. Paratus ſum tibi ſatiſfacere
vt preualeat oratio miſericordie. ait ergo iu
ſticia. Mihi placet: ſed vellē ſcire quō ait
filius. Incarnari volo et naturam humanā
aſſumere. nunquid hoc ſufficit. et dixit filia
iuſticia. Non ſufficit. dixit filius. Circūcidi

volo. Famem ⁊ ſitim pati: temptari: triſtari: tedium pati: ſanguineum ſudorez ſtillare. Nunquid hec tibi ſufficiunt: ⁊ reſpondit illa ꝙ non ſufficiunt. Dixit filius iuſtitie. volo colaphis cedi ⁊ etiã alapis flagellari. volo conſpui deridi ac derelinqui ⁊ deſpici ⁊c̃. Nunquid hec tibi ſufficiunt. Reſpondit iuſtitia. Non ſufficiunt. Crucem volo portare ⁊ manibus ligari ⁊ pedibus perforari. Nunquid hec tibi ſufficiunt. Et illa. Non: Aceto potari volo. totum ſanguinez exhauriui ⁊ in cruce mori. Mortuus lancea perforaui latus. Deinde a mortuis reſurgere: Celum aſcendere: locum ſponſe mee preparate. Nunquid hec tibi ſufficiunt. Et illa dixit. O bone frater vt video ⁊ ſm̄ ꝙ audio: plus diligis ſponſam tuam q̃ teipſum. Jaz que dixiſti ſufficiunt. Tunc filius dixit ad miſericordiaz. Si omnia iſta que dixi ⁊ que in corde meo poſui fecero: ⁊ ſpõſa mea iſta contempſerit: nunquid iterum pro me inter pellabis. Et illa. Non niſi egerit penitentiã. Qui ait. Mihi bene placet. Quotiens homo peccauerit ſi penitentiam poſt hoc egerit miſericordiam ſuper eum habebo. His dictis fecit ſorores vocari: ſcilicet iuſtitiam: veritatem miſericordiam: ⁊ pacem: ⁊ oſculate ſunt ad inuicem. Tunc filius omnia ꝓmiſſa ad impleuit: ⁊ regna celeſtia ei dedit. Unde Bernardus excitans ſponſam ad ꝯſiderandum gratiam ſibi a domino impenſam dicit. Uide o ſponſa in cruce ſpõſuz tuum capite inclinatum ad oſculum manuuz extenſionem ad amplexus: lateris apertõez ad affectum: totius corporis expoſitionem: ad contemptum. Hauſit igitur de proprio ſanguine ſuo: ⁊ obtulit patri ſuo minus ꝓ dulciſſima ſponſa ſua. Suſcipies ergo paṫ celeſtis preclarum munus de manu filij qd̃ ſaluati ſumus ad vitam eternam. Ad quaz nos perducat ⁊c̃.

De memoria mortis Capitulum. lvj.

Quidam princeps erat qui multum delectabatur venari: Accidit ſemel cum ad venandum perrexiſſet: caſu mercator quidam per eandez viam ſecutus eſt. Uidenſq; principez formoſum gratioſum veſtimentis precioſis indutum: ait in corde ſuo. O domine deus: bono iſte multum tibi tenetur ecce ꝙ formoſus ⁊ ſtrenuus ẽ ⁊ gratioſus: ⁊ omnes qui ſunt in eius comitatu honeſte ſunt induti. His cogitatis dixit vni ex familia principis dic mihi cariſſime. dominus veſter qualis ẽ. Qui ait. Eſt dominus multarum terraruz ⁊ potens valde. in auro argento ⁊ familia: Ait mercator. Multum tenetur ipſe deo: Formoſus eſt ⁊ ſapiens: inter omnes quos vnꝗ vidi. Ille hoc audiens occulte omnia verba mercatoris domino ſuo narrauit. dominus vero circa horam veſpertinam cum domum rediret: rogauit mercatorem vt ſecum pernoctaret. Ille contra hoc non audebat reſiſtere. Cum principe ad ciuitatem perrexit. Cum vero caſtrum eius intraſſet tot diuitias: tot pulcras cameras auro depictas vidit ꝙ valde admirabaṫ. Cuz autem hora cenandi adeſſet princeps mercatorez iuxta ſuam dominam in menſa collocari fecit. Mercator autem cum dominam vidiſſet tam pulcram ⁊ tam gratioſam quaſi extra ſe raptus fuit. ⁊ ait in corde ſuo O deus meus princeps omnia que deſiderat cor ſuum habet: vxorem pulcram filios ac filias familiam multam nimis. Cum autez ſic cogitaſſet delata ſunt fercula ante dominam: ⁊ euz: Et ecce cibaria optima in capite vnius defuncti collocata. ⁊ ante dominam poſita ⁊ omnibus de familia in ſcutellis argenteis miniſtrabatur in aula. Mercator cuz caput mortui ante eum vidiſſet commota ſunt omnia viſcera eius. ⁊ ait in corde ſuo. Heu mihi timeo ꝙ perdam caput meuz in iſto loco. Domina vero inquantum potuit eum confortauit. Cuz vero nox adeſſet: ducitur in cameram honeſtam vbi inuenit lectum paratum cortinis circumuolutum Et in angulo domus luminaria magna. Duz vero lectum intraſſet famuli oſtium clauſerunt ⁊ mercator ſolus in camera remanſit. Reſpexitq; angulum vbi erat lumen ⁊ vidit duos homines mortuos per brachia pendentes. Hoc viſo inuaſit eum timor intollerabilis intantum ꝙ quieſcere non poterat. Mane vero ſurrexit ⁊ ait heu mihi timeo hodie iuxta illos duos pendere. Princeps vero cum ſurrexiſſet fecit mercatorez ad ſe vocari ⁊ ait. Cariſſime: quid tibi placet de me. At ille. Mihi omnia bene placent: ſed

ꝙ mihi miniſtrabatur in capite defuncti vl tra ꝙ credi poteſt abhorrui tantum ꝙ comedere non poteraꝫ. Cum vero in lecto po ſitus fuiſſeꝫ duos iuuenes pendentes in an gulo camere vidi. Tantus timor me inuaſit ꝙ dormire non poteram. Et ideo dei amo re permittatis me tranſire. Ait princeps: ca riſſime: vidiſti vxorem meam nimis pulcrã ⁊ caput defuncti ante eam. Ratio eſt talis. Iſte enim cuius erat caput fuit quidã dux nobilis qui vxorem meam ſolicitauit: ⁊ cuꝫ ea cõcubuit: ⁊ ſimul ad inuiceꝫ commiſceri perſpexi. Gladiuꝫ arripui: ⁊ caput eius am pütaui. Unde in ſignum verecundie ſingu lis diebus illud caput ante eum pono Ut ad memoriam reducat peccatum quod cõmiſit. Filius vero defuncti illos duos iuue nes cognatos in camera pendentes occidit Ideo omni die corpora eorum viſito vt fiã magis feruens ſanguineꝫ eorum vindicare Cum autem adulterium vxoris recolo Et morteꝫ iuuenum ad memoriam reduco nul lum gaudium habere potero. Uade ergo cariſſime in pace ⁊ amodo vitam hominis cuiuſcunqꝫ non iudices quouſqꝫ plenius ti bi de veritate conſtiterit: Mercator ei valeſecit ⁊ ad mercandum perrexit

Allegoria ſiue moraliſatio.

Cariſſimi. Princeps iſte eſt qui libet chriſtianus bonis virtutibus per virtutem baptiſmi ditatus: qui debet habere pulcram familiam ſcꝫ ſen ſus interiores ⁊ exteriores ſine macula pec cati. qui debent homini miniſtrare: ⁊ ſepius ad venandũ pergere. i. opus meritoriũ opa ri. Mercator iſte ẽ bonus prelatus vel cõ feſſor diſcretus qui tenetur tali aſſociari do muꝫ cordis ſui viſitare ⁊ bonas virtutes ibi plantare ſicut fecit chriſtus duobus peregri nis venientibus de emaus qui domum ho ſpitij intrauit. Uxor taꝫ formoſa eſt anima ad ſimilitudinem dei creata que debꝫ in mẽ ſa iuxta prelatum ſacre ſcripture collocari. vt addiſcat ea que ſunt ſalutis: ſꝫ ſepius iſta anima cum dyabolo adulterat quando pec catum mortale committit. Quid ergo ẽ faciendum. extrahe gladium lingue ⁊ ora ad deuꝫ intime. Unde Ps. Lingua eoꝝ gla dius acutus. Per iſtuꝫ gladium lingue cũ cordis contritione ⁊ oris cõfeſſione poteris hunc dyabolum deuincere. ⁊ hoc eſt caput eius amputare. ⁊ ante oculos cordis tui ſꝑ ponere: quoniam gratiam tibi dabit dominus eum deuincere. penitentiã perfecte age re. hoc eſt miſericordie opus exercere. duo iuuenes in camera pendentes quos occidit aduerſarius tuus: ſunt dilectio dei ⁊ proximi qui erant extincti per peccatuꝫ primi pa rentis. ⁊ ideo ſemper debes eos in camera cordis tui tenere vt deum tota mente tota anima diligas: ⁊ ſemper in eius timore per maneas: quia neſcimus ſi amore vel odio digni ſumus: ⁊ ad memoriam reducere q̃n tum deus pro nobis ſuſtinuit in cruce vt ꝑ amariſſime mortis chriſti iugem meditatõ nem deueniamus ad regna perpetua

De pefectione vite Capitulum. lvij.

Titus in ciuitate romana regna uit. qui ſtatuit legem ꝙ dies pri mogeniti ſui ab omnibus ſancti ficaretur: ⁊ quicunqꝫ dieꝫ natiuitatis filij ſui per opus ſeruile violaret morte moreretur. Promulgata lege vocauit magiſtrum vir gilium: ⁊ ait. Cariſſime talem legem edidi. Ueruntamen ſepe in occulto poterunt pec cata cõmitti: ad quorum noticiaꝫ peruenire non potero. Rogamus ergo te vt ſ͛m indu ſtriam tuam aliquam artem inuenias: per quam potero experiri quales ſunt illi qui contra legem delinquunt. At ille. Domine fiat volũtas tua. Statim virgilius arte ma gica ſtatuam in medio ciuitatis fieri fecit: Statua illa omnia peccata occulta in illa die commiſſa imperatori dicere ſolebat. Et ſic per accuſationeꝫ ſtatue quaſi infinite ho mines erant condemnati. Erat tunc quidaꝫ faber in ciuitate nomine focus qui ĩ illo die ſicut in ceteris operatus eſt. Cum auteꝫ ſemel in ſtratu ſuo iacuiſſet intime cogitauit: quomodo per accuſationẽ ſtatue multi mo riebantur. Mane ſurrexit ⁊ ad ſtatuam ꝑ rexit: ⁊ ait. O ſtatua ſtatua per tuam accu ſationem multi moriuntur. vouco deo meo ſi me accuſaueris: caput tuum frangã. His dictis domum perrexit. Hora prima imperator ſicut ſolitus erat nuncios ſuos ad ſtatuã deſtinauit: vt ab ea quererent ſi aliquis contra legem commiſiſſet. Cum autem ad ſtatuam veniſſent ⁊ voluntatẽ imperatoris

dixiſſent:ait ſtatua.cariſſimi leuate oculos veſtros ⁊ videte que ſcripta ſunt in fronte mea: Illi vero cum oculos leuaſſent:tria in fronte eius clare viderunt.ſ.tempora mutantur:homines deteriorantur.Qui voluerit veritatem dicere caput fractum habebit Ite domino veſtro nunciate que vidiſtis ⁊ legiſtis.Nuncij perrexerunt: ⁊ omnia domino ſuo retulerunt. Imperator cum hoc audiſſet precepit militibus ſuis vt ſe armarent ⁊ ad ſtatuaꝫ pergerent.⁊ ſi aliquis cōtra ſtatuam ⁊ contra voluntatem ſuam aliquid faceret eum ligatis manibus ⁊ pedibus ad eum ducerent.Milites ad ſtatuaꝫ perrexerunt dicētes.Placet imperatori vt oſtendatis illos qui contra legem commiſerunt.⁊ quales erant illi qui minas fecerunt: Ait ſtatua:Focum fabrum accipite: Ille ē qui ſingulis diebus legeꝫ violat ⁊ mihi minas facit.Illum comprehenderunt ⁊ coraꝫ imperatore duxerunt.Ait imperator Chariſſime.Quid eſt quod audio de te.Quare legem editam illam violas.At ille.Domine legem ſeruare non poſſum:quia omni die octo denarios oportet me habere. ⁊ illos ſine labore non potero acquirere.Ait imperator.Et q̄re octo denarios. Qui ait Omni die per annum duos denarios teneor dare quos mutuaui in iuuentute.duos accōmodo:duos perdo:duos expendo. Ait imperator. De iſtis manifeſtius debes mihi dicere.Cui ait faber. Domine mi aduerte me.Duos denarios omni die teneor patri meo:quia cum eſſem puer paruulus pater meus duos denarios ſuper me ſingulis diebus expendit:iam pater meus in egeſtate ē poſitus: vnde ratio dictat ꝙ ei ſubueniam in ſua paupertate:⁊ ideo omni die duos denarios ei trado.Duos alios denarios filio meo accōmodo:qui iam ad ſtudium ꝑgit vt ſi contingat me ad egeſtatem peruenire: mihi illos duos denarios reddat ſicut ego iaꝫ patri meo facio: Duos alios denarios omni die perdo ſuper vxorem meam quia eſt mihi ſemper contraria aut proprie volūtatis aut calide complexionis:⁊ propt̄ iſta tria:quicquid ei dedero hoc perdo. Duos alios denarios ſuper meipſuꝫ in cibis ⁊ potibus expendo.Leuius bono modo tranſiē non potero:Et iſtos denarios non poſſum obtinere ſine continuo labore. Iam audiſtis rationem.Detis ergo iudicium rectuꝫ. Ait imperator.Cariſſime recte reſpondiſti vade ⁊ fideliter amodo labora. Poſt hoc cito imperator defunctus eſt ⁊ focus faber propter ſuam prudentiam in imperatorem eligitur ab omnibus qui imperiuꝫ ſatis prudenter regebat Ipſo mortuo inter alios imperatores imago eius depingit̄ ⁊ vltra caput ſuum octo denarij.

Moraliſatio

Cariſſimi. Iſte imperator eſt pater celeſtis qui ſtatuit pro lege ꝙ qui dieꝫ primogeniti ſui violaret morte moreretur.Dies iſta eſt dies dominica ſiue dies feſtiualis ab eccleſia ordinata Unde in veteri lege ac noua dicitur.Memento vt diem ſabati ſanctifices: Sed heu prochdolor plures illis diebus peccata maiora committunt q̄ ceteris diebus.Tales poterūt aſſimulari cuidā piſci in mari tamdiu bene eſt ſibi:quando eſt in mari:ſed ſi contīgat a caſu ꝙ ſaltat ſupra tempore pluuie ⁊ pluuia eum tangat:incipit mori nec ꝑ multos dies ſtatum eius poterit recupare quouſqꝫ fuerit de aqua maris ſaciatus. Eodeꝫ modo aliqui q̄diu ſunt per totam ſeptimanam in mari huius mundi laborantes tam diu bene videtur eis:ſed ſi cōtingat eos diebus feſtiuis ad eccleſiam pergere ⁊ aliqueꝫ dulcem ſermoneꝫ vel miſſam audire eis videtur ꝙ ſint in magna anguſtia quouſqꝫ in operibus mundanis ſunt refocillati.Uirgilius certe qui ſtatuam fecerat eſt ſpiritusſanctus qui predicationē ordinauerat vt ānunciet virtutes:⁊ vicia penam ⁊ gloriam. Sꝫ heu iam poterit dicere predicator ſicut ſtatua dixerat.Tempora mutantur.Hoc ſatis manifeſte videmus in primitiua eccleſia in omni ſtatu tempora erant meliora q̄ nunc orationes ⁊ preces q̄ modo. Terra dabat fructum ſuum magis abunde:⁊ omnia elementa que ſua erant:ſunt mutata propter peccata hominum:Hoc apparebat in diluuio noe.Secundo homines deteriorantur: ſicut clare videmus. In antiquo enim tempore erant homines magis deuoti:elemoſynarij:charitatiui q̄ modo ſunt.Et q̄re:Qr totus mundus in maligno poſitus eſt.Tercio qui voluerit veritatē dicere ⁊c̄.Modo

ſi predicator peccata potentum predicet ſtatim minas ac murmurationes habebit. vnde Iſa. xxx. Loquimini verba placentia. Et ideo Apoſto. dicit. Erit enim tempus cum ſanam doctrinam non ſuſtinebunt ꝑ domo iſrael. Socus eſt quilibȝ chriſtianus bonus qui fideliter ſicut miles chriſti laborat. Vnde quilibet bonus chriſtianus tenetur ſingulis diebus patri ſuo celeſti reddere duos denarios. ſcilicet amorem ⁊ honorem. Amorem quia nos tantum dilexit ꝙ pro noſtro amore vnicum filium ſuum de celis deſcendere permiſit: ⁊ morte turpiſſima condemnari. Honorem quia omnia ab ipſo procedunt: ⁊ ſine eo nullum bonum agere poterimus. Item duos denarios filio accomodamus. Cuiuſmodi filius ē. Certe ille de quo Iſa. dicitur. Paruulus enim natus eſt nobis ⁊c. ſcȝ filius dei. ⁊ quales denarios debemus ei accomodare certe duos omni die ſcȝ bonam voluntatem ⁊ bonum actum ꝙ diu ſumus in hoc mortali corpore: ⁊ quando non egeni ſumus facti in die iudicij qn̄do nudi apparebimus: tunc ipſe nobis reddet illos denarios in vita eterna ſicut ſcriptum eſt. Centuplum accipietis ⁊ vitam eternam poſſidebitis. Item duos denarios perdimus ſuper vxorem. Vxor iſta eſt caro noſtra miſera: que ſemper contrariatur ſpiritui. Denarij quos expendimus ſuper eam ſunt mala voluntas ⁊ actus malus que cōtinue operantur ex obliq̄ voluntate. Iſtos duos denarios perdimus: quia grauiter ꝓpter hoc hic vel alibi puniemur. Itē duos denarios omni die ſuper noſipſos expendimus ſi boni chriſtiani ſumus: ſcȝ dilectōem dei in toto corde: ⁊ dilectionem ad proximū: ſicut ad noſipſos. Cariſſimi ſi iſtos octo denarios expendere volueritis ad gaudium eternum peruenire poſſitis.

De confeſſione

Capitulum. lviij.

Rex quidam regnauit nomine aſmodeus qui ſtatuit ꝙ quicunqȝ malefactor captus eſſet: ⁊ coram iudice ductus ſi tres veritates poſſet dicere tam veras contra quas nullus poſſet obijcere: quando vero ſine omni fallacia eſſent: quantumcunqȝ eſſet malefactor vitam ſuā obtineret cum tota ſua hereditate. Accidit caſus ꝙ quidam miles contra regem forefecit: fugam petijt: ⁊ in quadam foreſta latuit: in qua multa mala commiſit. quia omnes intrantes ſpoliauit aut occidit. Iudex cum hoc audiſſet inſidias in circuitu foreſte ordinauit: eum deprehendit: ⁊ ligatis manibus ad iudicium venire fecit. Ait ei iudex. Chariſſime noſti legem. Qui ait. Etiā domine. Si debeo ſaluari Oportet me dicere tres veritates aut mortem euadere nō poſſum. Ait iudex. Imple beneficiuȝ legis aut hodie morieris. At ille. Domine fac fieri ſilentium: quo facto ait. Domine ecce Hec prima veritas. Vobis omnibus denuncio: ꝙ toto tempore vite mee extiti malus hō. Iudex hoc audiens circumſtantibus ait eſtne verum ꝙ ille dicit. At illi. Si non eſſet malefactor ad iſta non veniſſet. Ait ergo iudex. Dic ſecundam veritatē. Qui ait. Secunda veritas eſt: Mihi multum diſplicet ꝙ in iſta forma huc veni. Ait iudex. Certe: credimus tibi. Dic ergo terciam veritatē: ⁊ teipſum a morte ſaluaſti. Ait ille. Hec eſt tercia veritas. Si ſemel potero euadere ad iſtum locuȝ nunꝙ̄ voluntarie in iſta forma venirem. Ait iudex. Amen tibi ſatis prudenter te liberaſti vade in pace ⁊ ſic ſaluatus ē

Moraliſatio

Cariſſimi. Imperator iſte eſt dominus noſter ieſus chriſtus qui iſtam legem edidit ſcilicȝ ꝙ quicunqȝ malefactor. id eſt peccator. per gratiā dei captus fuerit coram diſcreto iudice ductus. id eſt confeſſore. dicat tres veritates tā veras ꝙ demones contra ſe non poterunt obijcere hereditatem regni celeſtis obtinebit. Prima veritas eſt: ego ſum malus homo. i. in tali peccato: ⁊ ſic de ſingulis. Ecce confeſſio. Secunda veritas eſt: diſplicȝ mihi ⁊c. i. multum mihi diſplicet ꝙ tantum deum meum offendi. Ecce contritio. Si poſſem ſemel euadere per viam ſatiſfactionis nunꝙ̄ ad peccatum redirem voluntarie Et ſic per conſequens vitam eternam obtinerē.

De ſuperbia nimia ⁊ quomodo ſupbi ad humilitatem maximam ſepe peruenijunt ſatis notabile.

Capitulum. lix.

Iouinianus imperatoꝛ regnauit: potens valde qui cum ſemel in ſtratu ſuo iacuiſſet exaltatuꝫ eſt coꝛ eius vltra q̄ꝫ credi poteſt. Et in coꝛde dixit. Eſt ne aliquis deus alius q̄ꝫ ego. His cogitatis ſomnum cepit. Mane vero ſurrexit ⁊ vocauit milites ſuos ⁊ ait. Cariſſimi bonum eſt ſumere cibum quia hodie ad venandum pergere volo. Illi vero parati erant voluntatem eius adimplere. Cibo ſūpto ad venandum perrexerunt. Dum vero imperatoꝛ equitaſſet caloꝛ intollerabilis eum inuaſit intantuꝫ ꝙ videbatur ei ꝙ moreretur niſi ꝙ in aqua frigida balneare poſſet. Reſpexit a longe: aquam latam vidit. Dixit militibus ſuis. Hic remaneatis quouſqꝫ fuero refrigeratus. Dextrarium cum calcaribus percuſſit: ad aquam feſtinanter equitabat: de equo deſcendit: omnia veſtimenta depoſuit: aquam intrauit: ⁊ tamdiu ibi remanſit quouſqꝫ refrigeratus eſſꝫ. Dū ibidem expectaſſet venit quidam homo ei per omnia ſimilis in vultu ⁊ geſtu. ⁊ induit ſe veſtimentis eius. dextrarium eius aſcendit ⁊ ad milites equitauit: ab omnibus ſicͧ perſona imperatoꝛis eſt receptus. Finito ludo ad palacium cum militibus perrexit:

Poſt hoc cito Iouinianus de aqua exiuit ſed nec veſtes nec equum inuenit. Admirabat̄ ⁊ triſtatus eſt valde: quia nudus erat ⁊ neminē vidit: cogitauit intra ſe quid faciam. Ego miſerabiliter ſum fruſtratus: Tandem ad ſe reuerſus dicebat. Hic pꝛope manet vnus miles quem ad maliciaꝫ ꝑmoui: ad eum pergam: veſtes ⁊ equum acquiram: ⁊ ſic ad palacium meum aſcendaꝫ: ⁊ videbo quomodo ⁊ ꝑ quem ſum cōfuſus. Iouinianus totaliter nudus ad caſtruꝫ militis perrexit: ad ianuam pulſauit. Ianitoꝛ autem cauſam pulſationis queſiuit. Ait Iouinianus. Ianuaꝫ aperite ⁊ qualis ego ſum videte. Ille vero ianuam aperuit ⁊ cū eum vidiſſet obſtupuit ⁊ ait. Qualis es tu At ille. Iouinianus ſum imperatoꝛ: Uade ad dominum tuum ⁊ dic ei vt mihi veſtes accōmodat quia veſtes ⁊ equum perdidi: Qui ait Mentiris peſſime ribalde Iam ante aduentum tuum dominus imperatoꝛ Iouinianus ad palacium ſuum cum militibus ſuis tranſiuit: ⁊ dominus meus ſecum perrexit ⁊ rediit: ⁊ iam in menſa ſedet. Sed quia imperatoꝛē te nominaſti: domino meo nunciabo. Ianitoꝛ intrauit ⁊ domino ſuo vba eius retulit. Ille hoc audiēs pꝛecepit vt introduceretur. Miles cum eum vidiſſet. noticiaꝫ eius non habebat. Sed imperatoꝛ peroptime euꝫ cognouit. Ait ei miles. Dic mihi qualis es ⁊ quod eſt nomen tuuꝫ. qui rñdit. Ego ſum imperatoꝛ Iouinianus ⁊ ego te ad militiam pꝛomoui tali tempoꝛe ait ille. O ribalde peſſime qua audacia audes te imperatoꝛem nominare. Iam enim dominus meus imperatoꝛ ante te ad palacium equitauit: ⁊ ego per viam ei aſſociatus eram: ⁊ iā ſum reuerſus: ⁊ quia teipſuꝫ imperatoꝛem nominaſti impune non tranſibis. Fecit euꝫ egregie verberari ⁊ poſtea expelli: Ille vero ſic flagellatus ⁊ expulſus fleuit amare ⁊ ait. O deus meus quid hoc eſſe poterit ꝙ miles quem ad miliciam ꝑmoui noticiam mei non habet: ⁊ cum hoc grauiter me flagellauit. Cogitauit apud ſe pꝛope eſt quidaꝫ dux conſiliarius meus: ad eum pergam ⁊ neceſſitatem ei oſtendam: per quem potero indui ⁊ ad palacium meum reuerti. Cum vero ad ianuaꝫ ducis veniſſet pulſauit. Ianitoꝛ audiens pulſationē ianuam aperuit: ⁊ cum hominem nudum vidiſſet admirabatur ⁊ aiebat Cariſſime q̄lis es tu ⁊ quare ſic taliter nudus veniſti: Et ille. Ego ſum imperatoꝛ a caſu equum ⁊ veſtimenta perdidi. Et ideo ad duceꝫ vēni vt mihi in hac neceſſitate ſuccurrat. Idō te rogo vt negocium meum coꝛaꝫ domino tuo facias. Ianitoꝛ cum verba eius audiſſꝫ admirabatur: aulam intrauit ⁊ domino ſuo omnia retulit. Ait dux. Introducatur. Cuꝫ introductus fuiſſet nullus noticiaꝫ eius habebat. Et dux ait ad illum. Qualis es tu: ⁊ ille imperatoꝛ ſuꝫ ego ⁊ te ad diuitias ⁊ honoꝛes pꝛomoui: quando te ducem feci ⁊ cōſiliarium meum te conſtitui. Ait dux. Inſane miſer. Perrexi parum ante te cum domino meo imperatoꝛe verſus palacium Et reuerſus ſum. Et quia talem honoꝛem tibi appꝛopꝛiaſti impune nō tranſibis. Fecit eū in carcerem recludi ⁊ pane ⁊ aqua ſuſtentari. Deinde ex carcere extraxit ⁊ egregie verberari: ⁊ a tota terra poſt hoc eiici fecit Ille ſic eiectus vltra q̄ꝫ credi poterit gemi-

tus ꝛ ſuſpiria emittebat ꝛ intra ſe dixit. heu mihi quid faciam qꝛ factus ſum opprobriū ꝛ abiectio plebis. Melius eſt mihi ad palacium meū pergere ꝛ inci de palacio meo noticiam habebunt. Saltē ſi non: vxoꝛ mea noticiam meam habebit per certa ſigna. ſolus ad palacium acceſſit: ad ianuam pulſauit. Audita enim pulſatione ianitoꝛ ianuam aperuit: quem cum vidiſſet dixit. Dic mihi qualis es tu. Et ille. Miroꝛ de te ꝙ non nouiſti me quia per tot tempoꝛa fuiſti mecum. Qui ait. Mentiris tu. Cum domio imperatoꝛe diu ſteti. Et ille. Ego ſum ille: Et ſi dictis non credis: rogo te dei amoꝛe. vt ad imperatricem accedas ꝛ per iſta ſigna: illa mihi veſtes imperiales ꝑ te mittet quia a caſu omnia perdidi. Iſta ſigna que ꝑ te ei mitto: nullus niſi nos duo nouit ſub celo. Ait ianitoꝛ. Non dubito. quin inſanus ſis. Quia iam dominus meus imperatoꝛ ſedet in menſa ꝛ iuxta eum imperatrix. Veruntamen ex quo dicis te imperatoꝛem eē imperatrici intimabo ꝛ certus ſum ꝙ grauiter punieris. Ianitoꝛ ad imperatricem ꝑrexit: ꝛ omnia audita ei intimauit. Illa nō modicum contriſtata ad dominum ſuū cōuerſa eſt ꝛ ait. O domine mi audite mirabilia ſigna priuata inter nos ſepius acta. vnus ribaldus mihi in poꝛta per ianitoꝛem recitat ꝛ cum hoc dicit ſe imperatoꝛem Et dominū meū eſſe. Ipſe cum hoc audiſſet precepit ianitoꝛi vt introduceretur in cōſpectu omnium: qui cum taliter nudus introductus fuiſſet: canis quidam qui antea eū multum dilexerat ad guttur ſuum ſaltabat vt occideret: ſed per familiam impeditus ē: ſic ꝙ nullum ab eo receperit malum. Item quendam falconem habebat in partica qui cum eum: vidiſſet ligaturam fregit ꝛ extra aulam aduolauit. Ait imperatoꝛ omnibus ī aula ſedentibus. Chariſſimi: audite verba mea que de iſto ribaldo dicam: Dic mihi: qualis es tu: ꝛ ob quam cauſam veniſti: at ille. O domine iſta eſt mirabilis queſtio imperatoꝛ ſum ꝛ dominus iſtius loci. Ait imperatoꝛ omnibus ſedentibus in mēſa ꝛ circumſtantibus. Dicite mihi per iuramentū veſtrum quod mihi feciſtis: quis noſtrum imperatoꝛ eſt ꝛ dominus. Aiunt illi. O domine leuiter reſpondemus per iuramentū quod vobis fecimus. Iſtum ribaldum nūꝙ vidimus: ſed vos eſtis dominus noſter: ꝛ imperatoꝛ quem a iuuentute nouimus. Et ideo rogamus vna voce vt puniatꝛ: vt omnes exemplum ab eo capiant: ꝛ de tali preſumptione non attemptent. Imperatoꝛ ille couuerſus ad imperatricem ait. Dic domina mihi per fidem qua teneris. noſti tu iſtū hominem qui ſe imperatoꝛem ꝛ dominum tuū eſſe dicit. At illa. O bone domine cur talia a me queris. Nonne plus ꝙ triginta annis in ſocietate tua ſteti: ꝛ prolem per te genui. Sed vnum eſt ꝙ miroꝛ quomodo ribaldus iſte peruenit ad noſtra ſecreta inter nos perpetrata. imperatoꝛ ille dixit illi qui introductus fuerat. Cariſſime qua re auſus fuiſti teipſum imperatoꝛem nominare: Damus pro iudicio vt ad caudā equi hodie ſis tractus: ꝛ ſi iteꝝ auſus ſis hoc dicere te condemnabo moꝛte turpiſſima. Vocauit ſatellites ſuos ꝛ ait. Ite ꝛ iſtum ad caudā equi trahite ſed nolite eum occidere. Et ſic factū eſt. Poſt hec vero vltra ꝙ credi poteſt cōmota ſunt omnia interioꝛa eius. Et quaſi de ipſo deſperatus dicebat. Pereat dies in qua natus ſū. amici mei a me receſſerunt. Vxoꝛ mea ꝛ filij mei non nouerunt me. Dum hoc dixiſſet ei cogitabat. Hic ꝓpe manet confeſſoꝛ meus: pergam ad ipſū foꝛte ipſe meam noticiam habebit: quia ſepius ipſe meam confeſſionem audiuit. perrexit ad heremitam ad feneſtrā cellule pulſauit At ille: Quis ibi. Et ille. Ego ſum imperatoꝛ Iouinianus: feneſtram aperias vt loquar tecum. Ille vero cum vocem eius audiſſet: feneſtram aperuit cum eum vidiſſet cum impetu feneſtram clauſit ꝛ ait Diſcede a me maledicte tu non es imperatoꝛ ſꝫ dyabolus in foꝛma hoīs Ille hoc audiens ad terrā pre doloꝛe cecidit: crines capitis ac barbe dilacerauit: ꝛ dixit. heu mihi quid faciam ego. His dictis recoꝛdatus fuit ꝙ in ſtratu ſuo exaltatum fuit coꝛ eius dicens. ē ne deus alter preter me: ſtatim ad feneſtrā heremite pulſabat ꝛ dixit: amoꝛe illius qui pependit in cruce ꝯfeſſionē meam audite: feneſtra clauſa: ait ille mihi bene placet: qui de tota vita ſua cum lachrymis eſt ꝯfeſſus ꝛ precipue qūo contra deū ſe erexit dicens ꝙ non credit alium deū eſſe ꝙ ſeipſū. Facta confeſſione ꝛ abſolutōe heremita feneſtram eius aperuit: ꝛ noticiā eius habebat

et ait. Benedictus altiſſimus iam noui te:
paucas veſtes hic habeo induaſ te ꝛ ad pa
lacium perge: ꝛ vt ſpero noticiam tuam ha
bebunt. Imperator induit ſe et ad palaciū
ſuum perrexit: ad ianuam pulſabat: ianitor
oſtium aperuit et eum ſatis honorifice rece
pit: at ille. Nunquid noticiam meam habes:
qui ait. Etiam domine peroptime: ſed ad-
miror ꝙ per totum diem hic ſteti ꝛ vos ex
ire non vidi. Ille vero aulā intrauit: omnes
eum videntes capita inclinabant. Alius im
perator erat cum domina. Quidam miles
exiens de camera eum intime aſpexit: poſt
hec in camerā eſt reuerſus et ait. Domine
mi eſt quidam in aula cui omnes capita in
clinant et honorē faciunt qui vobis in om
nibus aſſimilatur intantum ꝙ quis veſtrū
eſt imperator penitus ignoro. Imperator
ille hoc audiens ait imperatrici. Exeas et
videas ſi eius noticiam habeas. Illa vero
foras perrexit: et cum eum vidiſſet admira
batur: ſtatim cameram intrauit ꝛ ait. O do
mine vobis vnum denuncio ꝙ quis veſtrū
eſt dominus meus penitus ignoro: at ille.
Ex quo ſic eſt foris pergam et veritatē ex
cutiam. Cum autem aulam intraſſet eum
per manū cepit et iuxta eum ſtare fecit: vo
cauit omnes milites in aula exiſtenteſ cum
imperatrice et ait. Per iuramentū quod
mihi feciſtis dicite quis noſtrum eſt impe-
rator: imperatrix primo reſpōdit. Domine
mi mihi incumbit primo reſpondere: teſtis
eſt mihi deus in celis quis veſtrum eſt do-
minus meus penitus ignoro: et ſic omnes
dixerunt: at ille. Cariſſimi audite me. Iſte
homo eſt imperator veſter et dominus: nā
aliquo tempore contra deum ſe erexit pro-
pter quod peccatum deus eum flagellauit:
et hominum noticia ab eo receſſit quouſqꝫ
ſatiſfactionē deo fecerit. Ego ſum angelus
eius cuſtos anime ſue qui imperium cuſto
diui ꝙdiu fuit in penitentia: iam eius peni-
tentia eſt completa: ꝛ pro peccatis ſatiſfecit
ammodo ei ſitis ei obedientes ad deū vos
recōmendo: ſtatim ab oculis eorum diſpa-
ruit. Imperator vero deo gratias reddidit:
et toto tempore vite ſue in bona pace vixit:
et ſpiritum deo reddidit: quod nobis conce
dat qui ſine fine viuit et regnat ꝛc.

Moraliſatio

Cariſſimi. Imperator iſte poteſt
dici quilibet homo totaliter mūdo
datus qui propter diuitias et ho
nores in ſuperbiā cordis erigitur: ſicut alter
nabuchodonoſor qui diuinis preceptis non
obediuit: vocat milites id eſt ſenſus: pgit ad
venandum mundi vanitates. interim calor
intolerabilis id eſt temptatio dyabolica eū
arripit ꝙ quieſcere non poteſt quouſqꝫ in
aquis mundanis ſit totalit refrigeratuſ. iſta
refrigeratio eſt detrimentū aīe: et ſic militeſ
.i. ſenſus ſine cuſtodia hoīe dimittunt quo
tienſcūqꝫ in aquā mundana balneari inten
dit. ſed de equo primo deſcēdit id eſt a fide
errat: quia in baptiſmo firmiter deo ꝓmiſit
adherere: et pompis dyaboli abrenunciare.
ſed ꝙcito totaliter ſe in aquis mundanis in
uoluit fidem frangit: et hoc eſt de equo de-
ſcendere. Deinde depoſuit veſtes id eſt vir
tutes quas in baptiſmo recepit: ꝛ ſic nudus
miſer in mundi vanitatibus iacet. Quid eſt
faciendum. Certe vt alius ſcꝫ prelatus qui
fidem ꝛ virtutes habet cuſtodire hoc eſt ve
ſtimenta recipere: quia prelato datur pote-
ſtas ſoluendi pctōrem quotiens puro corde
ad deum ſe conuertit. Iouinianus cum de
aqua exiuit ꝛc. ſic miſer homo cū de aqua
mundana per dei grām intendit exire nullā
virtutem inueniet: quia omnes per peccatū
ꝑdidit: ergo habet materiam dolendi. Quo
modo ergo debent virtutes recupari. certe
ad domū militis primo debet ꝑgere. Mi-
les iſte eſt ratio que habet te flagellare: qꝛ
ratio dictat ꝙ quantū contra deum perpe
traſti in corde tuo hoc emendes: et ideo nō
poteris teipſum dicere imperatorem id eſt
chriſtianum: quia opera chriſtiani per pec-
catū perdidiſti: ratio ergo te expellit ab oī
vicio. Quid eſt faciendū. pergas ad caſtrū
ducis ſcꝫ ad conſcientiā tuam propriā que
contra te grauiter murmurat donec recon-
ciliatus deo fueris: imo in carcerē te ponit
hoc eſt in perplexitatē magnam quomodo
et per quam viam deo placere potes ꝛ vul
nera ab eo recipere id eſt cordis compun-
ctionem per que ſanguis id eſt pctm exeat:
deinde ad palaciū cordis tui pulſare id eſt
intime cogitare quō ꝛ qua de cauſa contra
deum deliquiſti. ianitor id eſt voluntas que
eſt libera oſtium cordis tui habet aperire:

et te ducere ad primum ſtatum quem in baptiſmo accepiſti. Canis qui ſaltat vt te occidat ⁊c̄: eſt caro tua ꝓpria per quā homo ſepius occideretur niſi deus impediret. Et falco in pertica extra feneſtram volat ⁊c̄ id eſt potentia diuina non tecū manebit ꝗdiu in mala vita iaces: nec vxor id eſt aīa noticiaꝫ habebit tue ſalutis. Quid ergo eſt faciendū. Certe vt ſis tractus ad caudaꝫ equi Trahi per caudam equi nihil aliud eſt ꝙ a principio vite vſqꝫ ad preſens quid et quantum feciſti tantum dolere et ſatiſfactionem perpetrare: deinde poſtꝙ iſta feceris perge ad heremitam id eſt diſcretum confeſſoreꝫ in foreſta ſancte eccleſie: et de omnibus quibus contra deum deliquiſti pure cōfitearis clauſa feneſtra id eſt priuate non ad laudeꝫ hominū ſed ad tuū ſolamen: et ſtatim deus et omnes angeli noticiam tuam habebunt: Deinde facta confeſſione veſtimētis id eſt bonis virtutibus poteris indui: et ad palacium cordis tui ſecrete accedere: et omnes ſenſus tui cum vxore id eſt anima noticiaꝫ habebunt: quia verus impator id eſt bonus chriſtianus factus es: et per conſequēs vitā eternaꝫ obtinebis: ad quam nos pducat ⁊c̄

¶ De auaricia et eius ſubtili conamine
Capitulum. lx.

REx quidam erat qui filiaꝫ vnicā pulcrā et gratioſam nomine roſimundam habebat. Puella iſta cum ad etateꝫ denam perueniſſet: erat tam abilis in currendo ꝙ citius ad terminū peruenerat anteꝙ aliquis eam tangere poſſet Rex per totum regnuꝫ proclamari fecerat ꝙ quicunqꝫ cum filia ſua volebat currere: et ad finē termini ante eam pueniret ipſam in vxorem haberet: et totum regnum poſt eius deceſſum. Si vero aliquis hoc attemptaret et in curſu deficeret caput amitteret. Facta proclamatione quaſi infiniti ſe obtulerunt cum ea currere: et quotquot cum ea currebant omnes deficiebant et capita amiſerunt Erat tunc quidaꝫ in ciuitate paup noie abibas qui intra ſe cogitabat. Paup ego ſum et de vili ſanguine progenitus: ſi p aliquam viam poſſem illam puellaꝫ deuincere non ſolum ego promotus eſſem: ſed ⁊ omnes de meo ſanguine. Prouidebat ſibi de tribus cauteliſ ſcꝫ de ſerto roſarum: quia illa puelle appetūt. Secundo de zona ſerica quam puelle libenter optant. Tercio de loculo ⁊ infra loculum pila quedam erat deaurata ſuper pilaꝫ deſcriptio talis. Qui mecum ludit nūꝙ de ludo ſatiabitur. Hec tria ipſe in ſinu ſuo poſuit: ad palaciuꝫ perrexit pulſauit. Adeſt ianitor ⁊ cauſam pulſatiōis petebat: qui ait. Paratus ſum cum puella currere. Illa cū hoc audiſſet quandaꝫ feneſtram aperuit: et cum eum vidiſſet in corde ſuo deſpexit: et ait. Ecce ꝙ reprobus eſt cū quo currere debes: tamen non poterat ꝯtradicere: ad currendū ſe preparauit: ambo ad inuicem currebant: cito puella ad magnam diſtantiam ante eum cucurrit. Abibas cum hoc vidiſſet ſertum roſarum ante eam proiecit. Viſo ſerto puella inclinauit ſe et ſertū leuauit et in capite poſuit: tantū in ſerto delectabatur et expectabat ꝙ abibas ante eā cucurrit. puella cū hoc vidiſſet: ait in corde ſuo. Nūꝙ filia patris mei cum tali ribaldo debet copulari: ſtati ſertū ꝓiecit in quandā foueam profundam: et poſt eum cucurrit ⁊ apprehendit: quem cum apprehendiſſet alapam dedit ei dicens. Siſte gradum miſer non decet vt filius patris tui in vxorem me ducat: ſtatim ante eum cucurrit. Abibas cū hoc vidiſſet ante eam zonam de ſerico proiecit: quam cum vidiſſet inclinauit ſe ⁊ eaꝫ leuauit ſe ſuccinxit et tantum de ea delectabatur ꝙ ibidem moram traxit: et iterum abibas longe ante eam cucurrit. Puella cū hoc vidiſſet fleuit amare: et zonam accepit et in tres partes fregit: poſt eum cucurrit ⁊ apprehendit: queꝫ cū apprehendiſſet manū leuauit et ei alapā dedit dicēs. O miſer me in vxorē non habebis: ſtatim ante eū longe cucurrit. Abibas cum hoc vidiſſet expectabat quouſqꝫ ipſa prope eſſet. Hoc facto loculum de ſerico ante eaꝫ ꝓiecit: viſo loculo inclinauit ſe et loculū leuauit: aperuit pilaꝫ deauratam intus inuenit ſuperſcriptionem legit. Qui mecū ludit nunꝙ ludo ſatiabitur incepit tantum et tam diu ludere cum pila: ꝙ abibas citius ad fineꝫ peruenit et eam in vxorem tenuit

Moraliſatio

CAriſſimi Imperator iſte eſt dn̄s noſter iheſus xp̄us. Filia pulcra anima ad dei ſimilitudinē creata

que velociter i bonis operibus currit q̄diu
in puritate vite manet intantū ꝙ eam pctm
mortale vincere non poteſt. Clamor factuſ
eſt ꝛc. clamor iſte nihil aliud ē q̄ ꝙ homo
ſe defendat et protegat cōtra dyabolū mun
dum et carnē. Et ſi bellum contra iſta tria
aggreditur et victoriaꝫ obtinuerit tunc pec
cata mortalia ſuccumbunt: ꝛ hoc eſt capita
amittere. Abibas eſt dyabolus qui cum vi
derit hominem ſuperaſſe per opera miſeri
cordie prouidet ſibi de tribuſ cautelis ſcꝫ de
ſerto. Sertum iſtud eſt ſuperbia: quia ſicut
ſertum non ponitur niſi ſuper caput vt ab
hominibus videat̄: ſic ſuperbus ſemper vi-
deri vult: ꝛ ideo dicit Auguſtinus. Cum ſu
perbum videris filium dyaboli eſſe non du
biteſ. Cum igitur homo vtitur ſerto ſupbie
ſtatim currit dyabolus ante eū. Quid ergo
eſt faciendum: certe vt ſertum ſuperbie pro
iiciatur in foueam humilitatis: et ſic dabis
dyabolo alapā et eum dimittes. Poſt hec
puella ſe iclinauit ꝛ zonā leuauit ꝛ aſpexit.
Zona iſta eſt luxuria quā dyabolus proiicit
ante hominē: cum tamen contra tales dicat
Gregorius. Succingite lumbos veſtros in
caſtitate. Si ergo ſuccingis te zona luxurie
ſtatim dyabolus ante te currit de bona vita
tua te impedit. Quid ergo eſt faciendum.
Certe vt zona luxurie in tres ptes frangat̄
ſcꝫ in orationem ieiunium et elemoſinam: ꝛ
ſic per conſequens dyabolum vinces: poſt
hec dyabolus loculum ante hominē ꝓiicit
Scitis ꝙ loculus habet duas cordas ad a-
periendum. Cor vero eſt loculus qd̄ debet
eſſe clauſum inferius quantum ad terrena:
et ſuperius quantum ad celeſtia ad gratiaꝫ
ſuſcipiendam. Due corde que claudūt ſunt
timor dei et pena eterna: p que duo cor ho
minis clauditur ne intret peccatum. Pila
in loculo ſepius inuenitur in cordibus nr̄is
ſcꝫ auaricia aut cupiditas: quia ſicut pila mo
uetur ad omnem differentiaꝫ poſitionis: ſic
et auarus mouetur in terra: mouet̄ in mari
nō ceſſat pes eius currere: nec cor cogitare
quomō et per quam viam bona mundana
poterit acquirere. Superſcriptio eſt qui me
cum ludit id eſt qui cum cupiditate incipit
vitam ducere vt vix aut nunq̄ poterit ſuſti
nere ſicut dicit Seneca. Cū omnia peccata
ſeneſcunt ſola cupiditas iuueneſcit: ideo ti-
mendum eſt de aliquibus qui tantum cum
pila ludūt cupiditatis ꝙ dyabolus ipſos oc
cupabit: quia ſicut dicit Apoſtolus. Radix
omnium malorꝫ eſt cupiditas. Studeamus
ergo vitam noſtrā ſic in piis operibus diri
gere vt vitam eternaꝫ valeamus attingere.

De premeditatione ſemper habenda Capitulum. lxj.

Claudius regnauit qui vnicam
filiam habebat gratioſam ꝛ de-
coram valde: qui cum ſemel in
ſtratu ſuo iacuiſſet intime de filia ſua cogi-
tabat quomodo eam promouere poſſet: ait
intra ſe. Si eam in vxorem diuiti ſtulto tra
didero filiam meam perdam: ſi vero paupi
ſapienti p eius ſapientiā ei neceſſaria large
acquireret. Erat tunc in ciuitate quidam
philoſophus nomine Socrates quem rex
dilexerat: vocauit eū et ait. Cariſſime nun-
quid tibi placet filiam meam in coniugem
accipere: et ille. Etiam domine peroptime:
et ille. Exquo ita eſt dabo tibi eā et ſub illa
conditione ꝙ ſi moriat̄ filia in tua ſocietate
vitam tuam amittes. Eliges ergo eam ac-
cipere vel dimittere: et ille. Mihi bene pla
cet eam accipere ſub iſta conditione. Rex
nuptias celebrauit cum magna ſolennitate.
Per quedam tempora vitam duxerunt in
quiete et ſanctitate perfecta: poſt hoc vxor
ſocratis vſqꝫ ad mortem infirmabatur: hec
audiens ſocrates ꝯtriſtatus eſt valde: quan
dam foreſtaꝫ intrauit fleuit amare: dum ſic
eſſet in dolore: rex alexander in eadem fore
ſta venabatur. Miles quidam alexandri
ſocratem vidit ad eum equitabat: et ait ei.
Cariſſime cuiuſ homo es: et ille. Homo ta
lis domini ſum ego: qui ſeruus domini mei
eſt dominus eſt domini tui: ait miles. Non
eſt maior domino meo in toto mundo: ſed
exquo talia dicis ducaꝫ te ad dominū meū
ꝛ audiemus quis eſt dominuſ tuus de quo
tot et tanta preſumis. Cum autem coram
rege alexandro ductus fuiſſet: ait ei. Cariſ
ſime quis eſt dominuſ tuus de quo talia di
cis ꝙ ſeruus eſt dominuſ meus. at ille. Do
minus meus eſt ratio: ſeruus eius volūtas.
Sic eſt ergo ꝙ tu per voluntatem tuam re
gnum tuum et non per rationem hucuſqꝫ
gubernaſti: ideo ſeruus domini mei hoc eſt
voluntas eſt dominus tuus. Audiens hec

alexander ait. Cariſſime prudenter reſpon diſti vade i pace: ab illa die cepit rex regnū ſuum ratione gubernare et non voluntate. Socrates vero ſolus foreſtā intrauit ꝛ fle uit amare pro ſua coniuge. Senex quidam venit ad eum et ait. O bone magiſter ob quā rem affligitur anima tua et ille. Filiaꝫ regis ſub tali conditione deſponſaui ꝙ quo cunqꝫ tempore ipſa i ſocietate mea moriat̄ ego vitam meam amittam ꝛ iam ad mortē infirmatur: et hec eſt cauſa doloris mei: ait ſenex. Fac conſilium meum et poſt factum nō penitebis: vxor tua eſt de ſanguine regū Cum rex minutuſ fuerit vxor tua pectus ꝛ vbera liniat de ſanguine patris ſui: deide in iſta foreſta tres herbas inuenies: de vna ei potionem facies: de aliis duabus vnum em plaſtrum ponas vbi doloreꝫ ſentit: et ſi iſtā doctrinam impleueris ſanitatem perfectaꝫ inueniet. Socrates omnia impleuit: ꝛ vxor ab infirmitate conualuit. Rex vero cum au diſſet ꝙ ſocrates tam ſolicite ꝓ infirmitate filie ſue laborabat eum ad magnaſ diuitias et honores promouit.

Moraliſatio preſentis hyſtorie

Cariſſimi Iſte rex eſt ihūs xp̄ūs dominus noſter. Filia tā pulcra anima ad dei ſimilitudinē creata Iſtaꝫ puellā non diuiti ſed pauperi ſocrati id eſt homini dedit. ꝙ ſit pauper ecce Iob. ix. Nudus egreſſus ſū de vtero mr̄is mee ꝛc̄. ſed cariſſimi ſcire debetis ꝙ ſub tali cō ditione dedit dominus noſter ihe ſus xp̄ūs homini animā vt in eius ſocietate moreret̄ per peccatū mortale vitam tuam ſcꝫ eternā amittes. ſi ergo aīa tua i infirmitate p p̄cm ceciderit fac ſicut fecit ſocrates intra foreſtaꝫ: id eſt ſanctā eccleſiam in qua inuenies ſenē id eſt diſcretum confeſſoreꝫ de cuius ꝯſilio ſaluari poteris. Alexander qui venatus eſt eſt homo mundanus qui potius regulatur voluntate ꝙ̄ ratione: ſed per ſacrā doctrinā emendat̄. Si per peccatuꝫ infectus es prio lineas pectus tuum cum ſanguine id eſt re centeꝫ memoriā de chriſti paſſione habeas in corde: deinde collige tres herbas ſcꝫ con feſſionem contritionem et ſatiſfactioneꝫ: de prima facias potioneꝫ ſcꝫ de peccatis ſemꝑ dolere: de aliis emplaſtrū id eſt penitentiaꝫ et ſic per conſequēs ad diuitias vite eterne promoueri poſſis: ad quam nos perducat ꝛc̄

De pulcritudine fidelis anime Capitulum. lxij.

Gayus regnauit prudens valde. In cuius regno mulier quedaꝫ erat nomine florentina miro mō pulcra et gratioſa. Unde tanta pulcritudo erat in ea ꝙ tres reges eam obſidebant ꝛ a quolibet rege violata. poſt hec inter reges propter nimium amorē cōmiſſum eſt bellū et quaſi infiniti homines ex omni parte oc cubuerunt. Satrape imperij hec audientes oēs ad regem venerunt dicentes. Domine illa florētina in regno tuo eſt tam pulcra ꝙ quaſi infiniti quotidie pro eius amore occi duntur: et niſi citius remedium apponatur quotquot ſunt in regno peribunt. Audiens hec rex literas ſcribi fecerat anulo ſuo ſig natas ꝙ ſine vlteriori dilatione illa ad eum veniret. Preco cum literis ad eaꝫ perrexit et anteꝙ̄ ad eaꝫ peruenit defuncta eſt: rediit preco de morte florentine regi nūciauit: rex contriſtatus eſt valde ꝙ eam videre nō po terat in ſua pulcritudine: oēs pictores regni ad eum conuocari fecit: cum autē veniſſent ait rex. Cariſſimi hec eſt cauſa quare pro vobis miſi. Erat quedā mulier nomine flo rentina in tanta pulcritudīe ꝙ quaſi infiniti occubuerūt pro eius amore: defuncta eſt et eam non vidi. Ite ergo et cum oī induſtria veſtra imaginem eius depingite cū ſua pul critudine per quam potero diſcernere quo modo tot occubuerunt ꝓ eius amore: at illi Domine rem difficileꝫ vos queritis: tanta erat in ea pulcritudo et decentia ꝙ omnes pictores orbis imaginē eius nō depingerēt quantuꝫ ad omnia: excepto vno pictore qui latet in montibus: ille ſolus eſt et non alius qui voluntatem veſtram adimplere poterit Hec audiens rex pro illo pictore deſtinauit qui cum ad eum veniſſet: ait ei. Cariſſime de tua induſtria informati ſumus. Uade et imaginem florentine per omnia depinge in ſua pulcritudine: et condignam mercedem dabo tibi: at ille. Rem difficilem queris: ve runtamen mihi concede vt in ꝯſpectu meo omnes pulcras mulieres totius regni ſaltē per vnam horam habeam: et faciam quod tibi placebit. Rex vero fecit oēs conuocari: et in conſpectu eius ſtare. Pictor quatuor

pulcriores ex eis elegit et alias licētiauit vt ad patriā ſuam redirent. Pictor ille cum rubeo colore imaginem eius incepit depingere: et que illarū quatuor mulierū habebat magis faciem gratioſā aut naſum: ꝛ ſic de ceteris mēbris hoc in imagine poſuit: ita ꝙ ex qualibet muliere aliquā partem accepit et imaginē cōpleuit. Cum vero completa fuiſſet imago venit rex vt eam videret. qui cū vidiſſet ait. O florentina ſi vixiſſes vltra omnes iſtum pictorem deberes diligere qui depinxit te in tanta pulcritudine.

Moraliſatio

Cariſſimi. Iſte rex eſt pr̄ celeſtis. Florētina tam pulcra eſt anima ad dei ſimilitudinē creata. Tres reges dyabolus mundus et caro: per iſtos tres reges anima propter peccatum primi parentis erat obſeſſa et a quolibet violata: vnde tot occubuerunt per peccatum ꝙ oēs ante aduentum chriſti ad infernum deſcenderunt. Hoc videntes ſatrape hoc eſt patriarche ꝛ prophete de remedio clamabāt dicentes. Domine mitte nobis quē miſſurus es. Alij. Emitte agnū domine dominatorē terre ꝛc. Deus vero miſit precones ſcȝ beatum iohannē baptiſtā ſicut ſcribitur Malach. i. Ecce ego mitto angelū meum qui preparabit ꝛc. Sed heu prochdolor longe ante eius aduentū mortua eſt anima. Pictores ſunt vocati qui ſe excuſauerūt ꝛc id eſt in celo inter angelos: in terra inter hoīes ſcȝ pr̄iarchas et prophetas non eſt inuētus vnus qui ſciuit vel potuit imaginem id eſt animā depingere quantū ad ſuam propriā pulcritudinē. Pictor qui de montibus venerat ē dominus noſter iheſus chriſtus qui deſcendit de celis vt iſtam imaginem reformaret. Et quomodo: certe cū rubeo colore id eſt ꝓprio ſanguine. Elegit quatuor mulieres pulcriores ꝛc. Pro prima muliere dedit eſſe cum lapidibus. Pro ſecunda vegetare cum plantis. Pro tercia ſentire cū animalibus. Pro quarta intelligere cū angelis Rex cū vidiſſet dicebat. O florentina id eſt anima multū deberes iſtum pictorē dominū noſtrum iheſum chriſtum ante oīa diligere qui ſuo ꝓprio ſanguine te depinxit in tanta pulcritudine.

De mundanorum delectationibus

Capitulum. lxiij.

VEſpaſianus regnauit qui filiam pulcerrimam habebat cui nomē aglaes que erat nimis pulcra et oculis omnium gratioſa ita ꝙ eius pulcritudo omnes alias mulieres excellebat. Accidit quoqȝ vna dierū ꝙ cum filia eius ante eū ſtaret eam intime reſpexit et ait ei. Cariſſima nomen tuum mutabo propter pulcritudinem corporis tui ſit nomen tuum amodo domina ſolacij in ſignū huius vt oēs qui aduenerint triſtes cum gaudio recedāt Rex vero iuxta palacium quendā ortum pulcerrimum habebat in quo ſepius cauſa ſolacij ambulauit: fecit proclamari per totū imperium ꝙ ſi quis filiam ſuam in vxorē habere vellet ad palacium ſuum veniret et infra ortum tribus aut quatuor diebus ſpaciaret: deinde rediret ſi filiā ſuam in vxorē habere vellet. Facta proclamatione multi ad palacium ſuum venerūt: ortū intrabant ꝛ nunꝙ poſtea ſunt viſi: ꝛ quotquot venerūt nullus ex eis euaſit Erat tunc quidā miles in partibus longinquis cum audiſſet de clamore ꝙ ſi quis ad palacium veniret filiam regis in vxorem haberet: venit ad ianuam palacij et pulſauit: ianitor oſtium aperuit ꝛ eum introduxit ad regē acceſſit et ait. Domine mi clamor factus ē cōmunis vt ſi quis ortum veſtrum intrauerit filiā veſtram in vxorē habebit ideo huc veni: ait rex. Ortū intrate et ſi exieritis eam habebitis: qui ait Domine mi vnum mihi concede: peto inſtanter anteꝙ ortū intrauero vt aliq̄ verba cum puella loqui potero: at ille. Mihi bene placet: acceſſit ad puellā et ait. Cariſſima nomen veſtrum eſt domina ſolacij: ad hoc tibi datū eſt vt oēs qui triſtes ad te veniūt cum gaudio redeūt: ſed ego nimis triſtis et deſolatus ad te venio: prebe ergo mihi conſilium et auxiliū quomodo cū gaudio recedere potero: multi ante me venerunt ꝛ ortū intrauerunt nec vnꝙ amplius viſi ſunt. Si ergo mihi idem caſus contingeret ve mihi dicere potero ꝙ ego in coniugem te deſideraui in matrimonio: at illa. Tibi veritatem dicam et tuā triſticiā in gaudium ꝯuertam In ortu illo eſt quidā leo ferociſſimus qui oēs intrantes interficit et per eum oēs qui intrauerūt rōne perſone mee ſunt interfecti

Arma corpus tuum totū ferro a planta pedis vſq; ad verticē capitis: et ſint oīa arma tua cum gūmi linita. Cum vero ortum intraueris leo ſtatim in te irruet: contra eū viriliter pugna: et cum laſſus fueris ab eo te ſeparabis. Ille vero per brachiū vel pedeʒ te tenebit cū dentibus intantuʒ q̄ per arma gūmata dentes eius pleni erūt q̄ te parum poterit ledere. Tu vero cū hoc perceperis gladium euagina et caput eiuſ amputa: ſed aliud eſt adhuc periculum in ortu illo. Eſt tantum vnus introitus ⁊ ſunt diuerſa diuerticula ita q̄ qui ſemel intrauerit vix exitum inuenire poterit: et ideo cōtra illud periculū dabo tibi tale remedium. Globum fili tibi concedo vt cum ad oſtium orti perueneris filum globi in porta liga: et ſic per filum in ortum deſcende: et ſicut vitam tuam diligis globū fili ne perdas. Miles vero per oīa adimpleuit ſicͭ dixerat puella: armatus ortū intrauit. Leo cum eum vidiſſet toto conamine in euʒ irruit: miles viriliter ſe defendit et cum laſſus erat ſaltum ab eo fecit: leo eū per brachium tenuit intantū q̄ dentes eius gūmi pleni erant. Miles cum hoc percepiſſet gladium extraxit et caput leonis amputauit. Ille vero intantū gaudebat q̄ filū per quē deſcendit perdidit. Ille vero triſtis ac dolens ortum tribus circuit diebus et diligenter globum queſiuit: de nocte inuenit. Cum vero inueniſſet non modicū gaudēs per filum aſcendit quouſq; ad portā puenit filum ſoluit ad regem perrexit: et filiam ſuā dominā ſolacij ſibi vxorem obtinuit de quo multum gaudebat.

Moraliſatio.

Cariſſimi. Iſte imperator eſt dominus nr̄ ieſus chriſtus. Filia tam pulcra domīa ſolacij eſt regnum eternuʒ. Qui vero voluerit regnum eternuʒ ac celeſte habere oportet vt primo ortum huiuſ mundi intret et per aliqua tp̄a q̄diu deus voluerit ibidem expectet. Ps̄. Conſtituiſti terminos eius qui preteriri nō poterunt. Iob. Unus eſt introitus hominū et iumentorum: ſed in mundo tot ſunt diuerticula per que neſcit homo finem ſuum: nec vbi: nec quando: nec quomodo mori debet. Leo vero eſt dyaboluſ qui circuit querens quē deuoret: vnde quaſi infiniti per eū ſunt occiſi. Quid eſt ergo faciendū: ſi volumus regnum celeſte obtinere: certe debemus bonis virtutibus ſtabiliter armari ita q̄ arma noſtra ſint gūmata. Per gūmi elemoſinaʒ intelligere debemus: quia ſicut gummi duo ad inuicem iungit: ſic elemoſina animaʒ cū deo: vnde Propheta dicit. Sicut aqua extinguit igneʒ: ita elemoſina peccatū: deinde debes accipere globum fili ⁊c. Globus iſte baptiſmus eſt: vnde in principio vite tue oportet incipere a baptiſmo: deinde a confirmatione: et ſic per cetera ſacramēta in mundum iſtum deſcendere. Sed leo id eſt dyabolus paratus eſt contra te pugnare: cōtra eum viriliter pugnare debes: et caput eius id eſt poteſtatē per bona opera auferre: ſed ſepe contigit q̄ poſtq̄ homo de dyabolo triumphauerit ſicut multi faciūt in quadrageſima: poſt paſca redeunt ad peccata: et ſic globū fili id eſt virtutē ſacramenti perdunt Fac ergo tu ſicut fecit miles ſi per peccatū virtutes perdidiſti multum dolere debes et pergas iter trium dierum per contritionem confeſſionem et ſatiſfactionē: et ſic inuenire poteris ea que perdidiſti: ⁊ ſic cum veneris ad portuʒ mortis quando anima ſeparatur a corpore poteris ad dominam ſolacij peruenire id eſt ad gaudiū eternū. ad quod ⁊c.

De dominica incarnatione
Capitulum. lxiiij

Quidā rex regnauit qui tres virtutes habebat. Primo erat fortior oībus hominibus in corpe. Secūdo ſapiētior. Tercio pulcrior: qui diu ſine vxore vixit: tandeʒ venerunt amici eius ad eū ⁊ dixerunt. Domine bonū eſt vxorē ducere ⁊ prolem generare: q2 non eſt bonū ſine vxore ſtare: at ille. Cariſſimi vobis cōſtat q̄ ſatis diues et potens ſū: ideo diuitiis nō indigeo. Ite ergo per regna et caſtra ⁊ mihi virgine ſpecioſaʒ ac prudenteʒ querite et ſi iſta duo in aliqua inueneritis licet paupercula eam in vxorem habeo. Perrexerūt illi p̄ regna et caſtra: et tandeʒ puellā nimis pulcram ac prudentem inuenerunt de ſanguine regum: et eius virtutes regi denunciauerunt. Rex vero volebat eius ſapientiaʒ expiri: preconeʒ vocauit ⁊ ait ei. Cariſſime tibi trado pannum lineum habentē in longitudine et latitudine tres pollices: vade ad

puellam:⁊ ex parte mei eam ſaluta:⁊ trade
ei iſtum pannum.de quo per ſapientiã ſuaꝫ
faciat mihi ſatis longam ⁊ latam camiſiaꝫ.
pꝛo coꝛpoꝛe meo: Et ſi hoc fecerit coniunx
mea erit: Perrexit nuncius ad virginem:
⁊ eam ex parte regis ſalutauit:dixitqꝫ ei:ec
ce pannus lineus habens tantum in longi-
tudine ⁊ latitudine tres pollices:ſi camiſiaꝫ
ſufficienteꝫ de iſto panno pꝛo coꝛpoꝛe eius.
poteris operari te in vxoꝛem habebit. At il
la. Quomodo fiet iſtud ex quo non ſunt ni
ſi tres pollices in longitudine ⁊ latitudine
camiſiam ei facere eſſet impoſſibile. Verũ
tamen mihi vas concedat in quo opari po
tero.⁊ camiſiam eius ſatis longam ꝓmitto
Nuncius eſt reuerſus denuncia(n)ſqꝫ regi de
virginibus reſponſione.ſtatim rex vas debi
tum ⁊ pꝛecioſum ei miſit. Illa vero de tam
parua quantitate in eodem vaſe opata eſt
camiſiam ſatis ſufficientem pꝛo coꝛꝑe ſuo.
Ille hoc videns ſtatim eam in vxoꝛẽ duxit

Moꝛaliſatio

Cariſſimi. Rex iſte eſt deus ipſe
potens ⁊ diues. Puella gene-
roſa de ſtirpe regum beata vir-
go maria mater dei ⁊ hominis que fuit pul
cra ⁊ generoſa quia gratia plena Nuncius
miſſus gabriel archangelus qui eaꝫ ex ꝑte
dei ſalutauit diceuſqꝫ ei. Aue gratia plena.
Pannus miſſus eſt ſpiritusſancti gratia.
que operata eſt in ea.quia anteꝗ̃ nata fuit
ſanctificata fuit:habenſqꝫ tres pollices.id ẽ.
in conceptione filij ſui erat potentia patris:
ſapientia filij:clementia ſpiritusſancti. De
quibus queſiuit vas.i.vterum ſanctum ſan
ctificatum in vtero matris ſue :in quo fecit
camiſiam.i.humanitatem.que quidem hu-
manitas erat in ea operata. Hec videns pa
ter celeſtis eam reginam in celo coꝛonauit.
vbi pꝛo nobis interpellat ſuum filium ⁊ fili
us patreꝫ. Iuxta verbum beati Bernardi.
O homo ſecurum acceſſum habes

De cura anime
Capitulum.lxv.

Quidam rex ſemel de vna ciuita
te in aliam tranſitum faceret.ad
quandam crucem venit que erat
omni parte conſcripta. Ex vna parte erat
in ea ſcriptum. O rex ſi per iſtam viaꝫ equi
taueris pꝛo coꝛpoꝛe tuo bonum hoſpitium
habebis.ſed equo tuo male miniſtrabit᷑. ex
alia parte crucis erat ſcriptum. Si per viaꝫ
iſtaꝫ equitas inuenies hoſpicium in quo tu
us equus ſatis laute habebit:ſꝫ tu male mi
niſtraberis. Ex tercia parte erat ſcriptum.
Si per viaꝫ iſtam ambulaueris tu ⁊ equus
tuus ſatis habebitis:ſꝫ anteꝗ̃ accedas egre
gie eris verberatus. Ex parte quarta erat
ſcriptum. Si per viam iſtam ambulaueris.
laute tibi miniſtrabitur:ſed equum tuuꝫ ibi
dimittes:⁊ tunc te opoꝛtet pedibus ambu-
lare: Rex cum omnia iſta perlegiſſet admi
rabatur intra ſe cogitabat quam viaꝫ equi
tare vellet: Ait intra ſe. Pꝛimam viam vo
lo eligere .qꝛ bene erit mihi ⁊ male equo.
nox vna cito tranſibit:percuſſit equum cuꝫ
calcaribus ad quandam viam vbi caſtrum
inuenit:in eo erat miles qui cum benigne r̃
cipit.ac laute miniſtrabat: ſed equus paruꝫ
aut nil habebat:mane vero ſurrexit ad pa-
lacium ſuum equitauit.omnia geſta que vi
derat narrauit

Moꝛaliſatio

Cariſſimi. Imperatoꝛ iſte poteſt
dici quilibet bonus chꝛiſtianus.
qui habet circa ſalutẽ anime ſue
equitare. Equus qui cuꝫ poꝛtat eſt coꝛpus
ex quattuoꝛ elementis compoſitum. Crux
que ſtat in medio vie eſt conſcientia tua in
moduꝫ crucis extenſa. Vna pars vt ad bo
num te pꝛouocet. Altera vt contra malum
foꝛtiter pugnes. Unde ſi ambulaueris per
viaꝫ i q̃ bene tibi erit ⁊ male equo tuo opti
me facis. Cariſſimi. Iſta via eſt via penitẽ
tie:hoſpicium ſancta mater eccleſia in qua
bene tibi erit in anima.ſꝫ opoꝛtet ꝙ equus
tuus ſcꝫ caro tua penitentie ſubiaceat. Qui
ergo per iſtam viam ambulauerit ſapient᷑
facit. Alia eſt via in qua inuenies hoſpiciuꝫ
in quo equus tuus ſatis laute habebit: ſed
male miniſtrabitur tibi. Via iſta eſt via gu
loſi ⁊ luxurioſi qui hoſpicium ſuſcipiunt in
voluptate carnis De quibus Apoꝛ ait.quo
rum deus venter eſt ⁊ gloꝛia in confuſionẽ
ipſoꝝ. In iſto hoſpicio anima erit peſſime
miniſtrata. Alia eſt via vbi equus tuus lau
te habebit:⁊ tu verberaris. Via iſta eſt cu
pidi ⁊ auari qui laute hic vult viuere ꝑua
opa meritoꝛia perpetrare.ſed cum moꝛs eũ
ab hoſpicio huius mundi expellit:tunc aĩa

eius poſt morte; in purgatorio vel in infer no egregie verberabitur. Quarta eſt via p quam ſi ambules bene tibi erit ſed equum emittes. Via iſta eſt via boni religioſi qui de omnibus quantum ad victum ꝛ veſtitū eſt contentus equum amittit ſc; omnes con cupiſcentias carnales propter deum ac mū di vanitates. Et ideo dicit ſaluator. Qui p diderit animam ſuam propter me ꝛc̃. Qui reliquerit patrem aut matrem ꝛc̃. centupluū accipiet: ꝛ poſt hanc vitam: eternam vitam poſſidebit

De conſtantia Capitulum. lxvj.

Quidam rex regnauit qui pulcrā filiam habebat quam multū di- lexerat: que etiam poſt deceſſu; regis regnum occupauit: quia vnica eſt re licta. Hoc audiens quidam dux tyrannus. ad eam venit: multa ei promiſit ſi ei conſen tiret. Illa vero ſeducta per eum eſt deflora ta. ꝛ facta defloratione fleuit amare. Tyrā nus vero eam ab hereditate ſua expulit. Il la vero ſic expulſa gemitus ꝛ ſuſpiria emit tebat. ꝛ in via publica ſingulis diebus ſede bat vt a tranſeuntibus elemoſynam peteret Cum vna die ſic flendo ſediſſet quida; mi les generoſus iuxta eam equitādo venit: vi dens eius pulcritudinem captus eſt in ocu lis eius ꝛ ait. Cariſſima qualis es. Et illa: Filia regis ſum vnica ꝛ poſt patris mei de ceſſum iure hereditario regnum habeo. ſed per quenda; tyrannum fui ſeducta ꝛ ab eo deflorata ꝛ poſt hec priuauit me hereditate mea. Miles ait. Utru; tibi placet eſſe ſpō ſam meam. Que ait. Etiam domine. Hoc deſidero ante omnia. Qui ait. Fidem tua; mihi trade ꝙ nullum alium accipies preter me: ꝛ contra tyrannum iſtum faciam bellū terram tuam tibi acquiram. Si vero in bel lo mortuus fuero ꝛ hereditatem tibi acqui ſiero nil aliud peto niſi ꝙ ārma mea ſangui nolenta tecum cuſtodias in ſignum amoris Si vero aliquis veniat vt in vxorem te du cat: cameram tuam intres in qua arma pē dent: ꝛ illa diligenter inſpicias ꝛ memoria; habeas quomodo propter tui amorem vitā perdidi. At illa. Domine firmiter hoc pro- mitto: ſed abſit vt in bello vitam amittas. ar mauit ſe ꝛ contra tyrannum perrexit. Audi ens hoc dux toto conamine ſe contra eum oppoſuit. ad inuicem pugnabant: miles vi- ctoriam obtinuit: caput tyranni amputauit: tamen in bello vulnus mortis recepit ꝛ he reditatem puelle queſiuit: ꝛ tercia die eſt de functus. Puella per dies multos mortem eius planxit: arma eius ſanguinolenta pen debat i camera: ꝛ ſepius viſitauit ea: ꝛ quo tiens ea vidit amare fleuit. Multi nobiles ad eam venerunt vt eam in vxorem habe- rent: multa promiſerunt. ſed anteꝙ alicui re ſponſum daret: cameram intrauit vt arma dilig enter reſpiceret ꝛ dixit. O domine pro meo amore mortuus es. hereditatem mea; mihi reſtituiſti: abſit hoc a me vt alteri con ſentiā rem. Deinde foras exiuit ꝛ dixit. Uo tum deo voui nunꝙ viro copulari. Illi hec audi entes receſſerunt: ꝛ ſic toto tempore vi te ſue ꝛ remanſit in caſtitate.

Moraliſatio

Cariſſimi. Iſte rex eſt pater cele ſtis. Filia tam pulcra eſt anima ad dei ſimilitudinem creata: Cui regnum paradiſi dabatur: ſed per ſugeſtio- nem ducis. i. dyaboli illud amiſit: ꝛ eſt deflo rata quando de pomo comedit. Deinde ſe debat in platea hoc eſt in mundo. Unde in ſudore vultus tui veſceris pane tuo. Que a tranſeuntibus elemoſyna petebant. i. a quat tuor elementis gratiam dei expectabat. mi les qui iuxta eam equitabat erat filius dei. qui in equo humanitatis mundum intra- uit: ꝛ humano generi compatiebatur. Tu homo firmiter in baptiſmo promiſiſti nullū virum preter eum accipere. Et ideo arma uit ſe armis humanitatis: ꝛ bellu; ꝯtra dya bolum pro te dedit: victoria; obtinuit. tamē vulnus mortis pro te accepit. ꝛ noſtra; he- reditatem nobis acquiſiuit. Fac ergo tu ſic fecit puella: arma ſanguinolenta in camera cordis tui habeas. i. ſemper memoriam re- centem de chriſti paſſione quam pro te ſu- ſtinuit in cruce. ꝛ ſi venerint alique tempta tiones per dyabolum mundum ꝛ carnem: curre ad chriſti paſſione;: recole quomodo ꝓ tuo amore morte; ſuſtinuit in cruce. ꝛ ſic temptatōes ſupabis ꝛ vitā etnā obtinebis.

De excuſatione in extremis non ha- benda Capitulum. lxvij.

Maximianus rgnauit prudēs val de. In cuius regno erāt duo mi

lites:vnus ſapiens alter ſtultus qui mutuo ſe dilexerunt. Ait ei ſapiens. Nunquid tibi placet vnam conuentionez mecum ponere ⁊ erit nobis vtile. At ille. Mihi bene placz Qui ait. Sanguinez quilibet de brachio dextro emittat ego tuum ſanguinem bibaz:⁊ tu meum.ꝙ nullus alium dimittet:nec in pſperitate.nec i aduerſitate:⁊ quidquid vnus lucratus fuerit alter dimidietatem habeat. Ait ille. Mihi bene placet. Statim cū ſanguinez traxiſſet ambo ſanguinem alterius biberunt. Hoc facto in vna domo ſemp remanſerunt. Rex vero duas ciuitates fecerat:vnaz in ſummitate montis:⁊ ꝙ omnes ibidem venientes copiam theſauri haberēt ⁊ ibidem toto tempore vite permanerent. Ad iſtam ciuitatem erat via ſtricta ac lapidoſa:⁊ in via tres milites cum magno exercitu manebant. Et omnes p viam illam tranſeuntes oporteret vt contra eos pugnarent aut oīa cū vita ſua amitterent. In iſta etiam ciuitate rex quendam ſenaſcallūz ordinauit qui omnes indifferenter intrantes reciperet:⁊ ſm ſtatuz ſuū ꝓditōes laute miniſtraret. Aliam ciuitatez fecit fieri in valle ſub monte illo ad quaz ciuitatez erat plana via ac ad ambulandum delectabilis. Tres milites in via iſta iacebant qui omnes tranſeuntes gratanter receperunt ac miniſtrabant ꝓ eoꝝ voluntate: In iſta ciuitate quē dam ſenaſcallum ordinauit vt omnes ciuitatem intrantes aut appropinquantes indifferenter incarceraret.⁊ in aduētu iudicis omnes ei preſentaret. Iudex vero nulli parceret. Ait miles ſapiens ſocio ſuo. Cariſſime pgamus p mundum ſicͭ ceteri milites. Et poterimus multa bona acquirere per que honeſte viuemus. Qui ait.mihi bene placz Ambo p q̄ndam viam prexerunt quouſqz ad quoddaz biuium peruenerunt. Ait ſapiens. Cariſſime ſicͭ vides hic ſunt due vie. Una ad ciuitatem nobiliſſimam dirigit:ſi p illam pgimus ad ciuitatez illaz perueniemus in q̄ habebimus quidquid cor noſtruz deſiderat. Alia eſt via que ducet ad aliam ciuitatem que eſt in valle ꝯſtructa:⁊ ſi per eam ambulemus capti erimus ⁊ incarcerati ac iudici preſentati ⁊ p eum in patibulo ſuſpenſi. Conſulo ergo vt viam iſtam dimittamus ⁊ p aliaz ambulemus. Ait miles ſtulto. Cariſſime de iſtis duabus ciuitatibus dudum eſt ꝙ audiui ſed via ad ciuitatem ſup montez eſt ſtricta valde ⁊ piculoſa q: in ea iacent tres milites cuz exercitu qui omnes intrantes expugnant occidūt ⁊ ſpoliant:ſed altera eſt via ſatis plana in q̄ ſunt tres milites qui omnes intrantes benigne r̄cipiunt.⁊ ibi omnia neceſſaria inueniūtur Et hoc ſatis apte video ⁊ ideo magis oculis meis credo q̄ꝫ tibi.ait ſapiens. Licz vna via ad ambulandum ſit male tamen alia in reſpectu quo ad ſuum terminū eſt peior:q: ducet nos ad eternum opprobrium ⁊ ducti erimus ad patibulum. Sz p viam ſtrictam ꝓpter pugnam ⁊ latronem times ambulare eſt tibi opprobriuz ꝓ perpetuo q: miles es tu:⁊ militibus incūbit cōtra hoſtes pugnare. Aliud ē. Si mecuz volueris p iſtam viā pgere firmiter ꝓmitto ante te ad bellum pgere:⁊ quotquot ſūt penetrabis ſi velis me iuuare: At ille. Amen dico tibi:p viaz illam nolo pergere:ſz potius per iſtaz. Ait ſapiēs Ex quo fidem meam tibi dedi:⁊ in ſignuz fidelitatis ſanguinem tuum bibam nō ſolū derelinquo te ambulare tecum pgaz ambo per eandem viam ambulauerunt. Multa ſolacia ſm voluntatem eoꝝ inuenerunt p viam donec ad hoſpicium trium militūz venerunt qui ſatis honorifice ſunt recepti Ac ſplendide miniſtrati. In q̄libz refectione miles ſtultus ſapienti dixit. Cariſſime. Nōne tibi predixi Ecce quot ⁊ q̄nta hēmus ſolacia i iſta via de omnibus his in alia via defeciſſemus. Ille reſpondit. Si finis bonus eſt totum bonum erit quod non ſpero. Cuz illis militibus per aliq̄ tpa moram traxerūt Senaſcallus ciuitatis audiens ꝙ duo milites contra ꝓhibitionem regis prope ciuitatem eſſent:ſtatiz ſatellites ſuos ibi miſit qui eos caperent ⁊ ad ciuitatem ducerent. Senaſcallus videns vnum ſtultum illum ligatis manibus ⁊ pedibus in q̄ndam foueam proijci iuſſit. alium incarcerauit. Cū vero iudex ad ciuitatem veniſſet omnes malefactores ciuitatis in conſpectu eius ſunt preſē tati:⁊ inter ceteros iſti duo milites. Ait ſapiens miles coram iudice. Domine de ſocio meo conqueror q: ipſe eſt cauſa mortis mee: Legem iſtius ciuitatis predixi ⁊ pericula nullo modo volebat dictis meis credē

nec acquieſcere ⁊ ↄſilijs meis adherere ſed mihi reſpondit Plus credo oculis meis ꝙ dictis tuis. Cum vero fide ac iuramēto ad inuicem ligati taꝫ in ꝓſperitate ꝙ in aduerſitate eramus: ideo qñdo ipſum ſolum vidi pergere propter iuramentum cum eo ambulaui: ⁊ ideo cauſa mortis mee iſte eſt. da ergo rectum iudicium. Ait alter miles ſtultus iudici. Ipſe cauſa mortis mee eſt: conſtat toti mundo ꝙ ipſe eſt ſapiens: ⁊ ego naturaliter ſtultus: vnde ꝑ ſapientiam ſuā nō tam leuiter debuiſſꝫ adheſiſſe ſtulticie mee. Sꝫ qñdo ſolus ambulaui Si ille inſecutus me non fuiſſet ego ꝑ viam per quam volebat ambulare reuerſus fuiſſem ⁊ ſecū ambulaſſem ꝓpter iuramentum quod ei preſtiti: ⁊ ideo cum ipſe ſapiens ego vero ſtultus ipſe eſt cauſa mortis mee. Ait iudex ambobus ⁊ primo ſapienti. Tu ſapiens: quia tam leuiter ſtulticie ſue adheſiſti ⁊ ſecutus es eum. Et tu ſtulte qꝛ dictis ſapientis non credidiſti: ſꝫ ꝓpriam ſtulticiam perpetraſti: vos ambos in patibulo ſuſpenſuros iudico ⁊ ſic factum eſt.

Moraliſatio

Cariſſimi. Iſte rex ē dominus nr̄ ieſus xp̄s: duo milites aīa ⁊ corpus. Anima eſt ſapiens Corpus ſtultus. Iſti duo in baptiſmo erant confederati ad inuicem. ꝙ quilibet ſanguinem alterius biberet. Sanguinem alterius bibere ē quemlibet ꝓ alio in ꝑiculo ſe ponere: vt ſi caro ſuas voluptateſ voluerit habere prius debet anima ꝑ penitenciam eaꝫ ↄſummere ꝙ cum carne in tali periculo ſe ponere. Si vero anima quod abſit labatur caro debet ꝓ ea ieiunijs ⁊ vigilijs pati. ⁊ hoc eſt ſanguinem alterius bibere: nunꝙ̄ alium in neceſſitate dimittere. Due vie ſunt per quas veniunt. Una eſt penitentia. Alia mūdi gloria. Due ciuitates. vna in monte hoc eſt celum ſuper firmamentum. Alia in valle. hec eſt infernus. Ad celum eſt via ſtricta ſicut via penitentie: ⁊ pauci ambulant eam. In iſta via ſunt tres milites: ſcꝫ dyabolus mundus ⁊ caro. ꝙ quicunqꝫ voluerit ad celum pergere debet contra iſtos pugnare: ⁊ ꝑ viā penitentie ambulare. In iſta ciuitate ē quidam ſenaſcallus ſcꝫ deus qui omnia omnibus ſcḋm merita ſua affluenter dat. Unde beatus Grego. In cor hominis non aſcendit ⁊c̄. In via verſus infernuꝫ ſunt tres milites ſcꝫ ſuperbia vite: concupiſcentia oculorum ⁊ cōcupiſcētia carnis. propter que tria peccator inuenit corpori ſuo delectabilia ꝓ tempore. Uia verſus infernuꝫ eſt plana ad ambulandum. Sed anteꝙ̄ homo percipiat ſenaſcallus ſcꝫ mors emittit exploratores ſcilicet infirmitates que cum capiant quando anima interim in inferno incarcerabit: corpus ligatur ⁊ in ſepultura ponitur. Sed in die iudicij cum dominus apparuerit iudicare viuos ⁊ mortuos: tunc anima ↄtra corpus ⁊ econuerſo corpus contra animaꝫ allegabit ⁊ iudex ſcꝫ deus ſententiam dabit: ſi in peccato inuēti fuerimus ſine dubio ad infernum ibimus. A quo nos defendat qui ſine fine viuit ⁊ regnat.

De non ſubticenda veritate vſqꝫ ad mortem Capitulum. lxviij.

Gordianus regnauit. In cuius regno erat quidam miles generoſus qui pulcram vxorem habebat que ſub viro ſepius eſt adulterata. Accidit ſemel ꝙ maritus ad peregrinanduꝫ ꝓrexit. Illa vero in continenti vocauit amaſium ſuum. Domina illa quandam ancillā habebat que cantus auium intellexit. Cuꝫ vero amaſius veniret erant tunc temporis tres galli in curia. Media nocte cuꝫ amaſius iuxta dominam iacuiſſet primus gallus cantare cepit. Domina cum hoc audiſſet ait ancille. Dic mihi chariſſima quid dicit gallus in cantu. Illa reſpondit. Gallus dicit in cantu ſuo ꝙ tu facis iniuriam domino tuo. Ait domina. Occidatur gallus iſte. ⁊ ſic factum eſt. Tempore debito poſt hec ſecundus gallus cantauit. Ait domina ancille. Quid dicit gallus in cantu ſuo. Ait ancilla. Socius meus mortuus eſt ꝓ veritate ⁊ ego paratus ſum mori pro eius veritate Ait domina. Occidatur gallus: ⁊ ſic factuꝫ eſt. Poſt hec tercius gallus cantauit Domina cum audiſſet dixit ancille. Quid dicit gallus in cantu ſuo. Illa reſpōdit. Audi vide tace ſi tu vis viuere in pace. Ait domina Non occidatur gallus iſte.

Moraliſatio

Cariſſimi. Iſte imperator eſt pater celeſtis: miles chriſtus: vxor eius anima per baptiſmuꝫ deſpō

ſata. Ille qui eam ſeducit eſt dyabolus qui per mundi fallacias decipit. Unde quotiēs peccato conſentimus adulteramus chriſto: Ancilla eſt tua conſcientia que contra peccatum murmurat. ⁊ continue hominem ad bonum ſtimulat. Primus gallus qui peccauit certe chriſtus eſt: qui primo ꝯtra peccatum arguebat. hoc videntes iudei ipſum occiderunt. Et ſimiliter noſipſu₃ occidimus quantum in nobis eſt ꝙdiu in peccatis delectamur. Per ſecundum debemus martyres intelligere. Sic erant ⁊ alij multi qui viam ⁊ doctrinam eius predicauerunt. ideo pro chriſti nomine ⁊ veritate necati ſunt. Per tercium gallum qui dixit. Audi vide ⁊c. poteſt intelligi predicator qui debet eſſe ſolicitus veritatem pronunciando: ſed diebus illis non audet veritatem dicere qui cupit pacem habere. Studeamus ergo magis deum timere veritatem pronunciando. ⁊ ſic ad chriſtum qui eſt veritas veniemus

De caſtitate Capitulum. lxix.

Gallus regnauit prudens valde: qui quonda₃ palacium conſtruere volebat. Erat tunc in imperio quidam carpentarius ſubtilis valde. Cum quo imperator pro conſtruendo palacio cōuenit. Tunc temporis erat quidam miles: in regno qui pulcram filiam habebat. Uidens prudentiam carpentarij intra ſe cogitabat filiam meam in vxorem ei dabo quia per ſapientiam ſuam ⁊ artem ſatis laute eā promouebit. vocauit eum ⁊ ait ei. Chariſſime, pete a me quid tibi placuerit ⁊ tibi dabo. ſi mihi poſſibile ſit ita vt filiam meam in vxore₃ accipias. At ille: Mihi bene placet. Conuenerunt in vnu₃: carpentarius eā in vxorem duxit. Hoc facto mater filie generum ſuum vocauit ⁊ ait ei. Fili mi ia₃ filiam meam in vxorem duxiſti. Ecce iſtam camiſiam dabo tibi quam ⁊ ſatis pulcram oſtendit ⁊ ait. Camiſia iſtam virtutem habet ꝙ nunꝙ toto tempore vite lotione indiget. nec frangi poteſt nec conſumi nec colore mutari ꝙdiu inter te ⁊ filiam meam ſit amor fidelis. Si vero quod abſit aliquis ex vobis matrimonium violauerit ſtatum camiſia omnes eius virtutes amittet. Carpētarius hec audiens gauiſus eſt valde: camiſiam recepit ⁊ ait. O mater ꝙ precioſu₃ iocale mihi dediſti: iam nullus noſtrum pōt matrimonium violare: quin per camiſiam ſcietur perfectiſſime. Poſt hec infra paucos dies carpentarius ad palacium regis ē vocatus vt nouum palacium conſtrueret: camiſiam ſecum aſſumpſit: vxorem in domo dimiſit: cum rege moram traxit quouſq₃ palacium completum fuit. Cum in laborando fuiſſet admirabantur multi ꝙ camiſia ſemper in candore ⁊ mundicia permanſit. Ait rex ad eum. Magiſter rogo vt dicas mihi quomodo hoc potuerit eſſe ꝙ cu₃ in continuis laboribus permanes ⁊ camiſia tua ſine lotione ⁊ immundicia in albedine maneat. Ait ille. Scias chariſſime domine ꝙ ꝙdiu ego cum vxore ſumus fideles ī amore camiſia mea non indiget lotione. ſed ſi matrimonium eſſet inter nos violatu₃ camiſia ſicut ceteri panni lotōne indigeret. miles cum hoc audiſſet intra ſe cogitabat Si potero camiſiam tuam lauari faciam. perrexit ad domum carpentarij ipſo ignorāte: vt eius vxorem ad peccatum ſolicitaret. Illa vero gratanter eum recepit de amore inordinato eam pulſauit. Que ait. Amor talis locum priuatum requirit: veni mecum ⁊ illum in cameram introduxit. Cum autem introductus fuiſſet illa exiuit oſtium clauſit ⁊ dixit. Ibidem expectabis quouſq₃ tēpus habuero: quando te liberare debeo: domina iſta ſingulis diebus eum viſitauit ac pane ⁊ aqua eum ſuſtētauit. Ille vero preces fundebat vt eum dimitteret abire: Sed illa non conſentiebat. Poſt hec cito alij duo milites ad eam venerunt de curia regis quilibet poſt alium vt eam corrumperent ſed eis nihil valuit. Illa in eadem camera eos incluſit. pane ⁊ aqua ſuſtentauit: Per multos dies ibi ſtabant. De iſtis tribus militibus facta eſt queſtio ⁊ commotō in domo regis quo deuenerunt. Palacio conſummato carpentarius accepta mercede domum venit: vxor eius non modicum gaudens eum honorifice recepit ⁊ quomodo ſe haberet diligenter inquiſiuit. Ille vero bene per omnia reſpondit. Illa vero camiſiam ſuam reſpexit. Uidenſq₃ eam ſatis mundam ait. Benedictus deus apparet in camiſia iſta ꝙ inter nos eſt dilectio vera. I

Qui ſic ait. Chariſſima cum eſſem in palacio ↄſtruēdo venerunt tres milites vnus poſt aliu3: ⁊ de camiſia mea queſierunt quo modo ſine lotione manebat in omni cando re: eis veritatem retuli. Poſt hoc quo deuenerunt penitus ignoro. De coꝝ abſentia facta eſt queſtio magna in curia regis. Dixit illa. Domine illi tres milites de quibus fit ſermo ad me venerunt multa mihi promiſerunt ſi eis conſentire3: ſed nullo modo volebaȝ hoc attemptare. eos in camera priuata poſui: ⁊ huc uſq3 pane ⁊ aqua ſuſtētaui. Carpentarius hoc audiens gauiſus ē de fidelitate vxoris ⁊ milites a morte ſaluauit vt eos libere abire permiſit ⁊ ambo vſq3 ad finem vite in vero amore ꝑmanſerūt.

Moraliſatio

Chariſſimi. Rex iſte eſt pater celeſtis qui palacium habet ↄſtruere: ſc3 cor humanum bonis virtutibus plenum: in quo palacio deus delectatur permanere. Iuxta illō. Delicie mee eſſe cum filijs hominum. Miles iſte qui habet pulcram filiam eſt chriſtus qui hab3 animaȝ pro filia. Vxor eſt ſancta mater eccleſia. Carpentarius eſt bonus chriſtianus qui iſtam filiam in vxorem cum camiſia accepit. Camiſia iſta eſt fides noſtra. Quia vt ait apo. Sine fide impoſſibile eſt placere deo. Quamdiu manet homo in hac vita in ſanctitate: tamdiu fides non violatur. quid ergo ſequit̄: certe vt erigas palacium ſcilic3 cor mundum per opa miſericordie. Milites ſunt ſupbia vite: concupiſcentia oculoꝝ ⁊ ↄcupiſcētia carnis. Iſtos tres milites cōcludere debes in camera penitentie. quouſq3 mercedem eternam a rege eterno accipias. Quod nobis preſtare dignetur.

De compunctione fidelis anime.

Capitulum. lxx.

Rex quidam erat qui filiam pulcram habebat ⁊ prudentem quā pater viro tradere volebat. Illa vero votum deo fecerat ꝙ nunꝙ virum acciperet quouſq3 tria perpetraret. Primu3 erat ꝙ diceret veraciter quot pedes in longitudine ⁊ latitudine ac ꝓfunditate quattuor elementoꝝ eſſent. Secundum ꝙ ventu3 ab aquilone mutaret. Tercium ꝙ igne3 in gremio ſine leſione iuxta carnem portaret. Rex cum hec audiſſet fecit iſta tria ꝑ totu3 regnum promulgari. ⁊ ſi quis ſine defectu iſta ꝑpetraret filiam eius in vxorem haberet. Multi venerunt ſed defecerunt. Erat quidam miles in ꝑtibus longinquis qui cū de voto puelle audiret ad palaciū regis venit: ducenſq3 ſecum famulu3 vnum ⁊ equū furibundum cora3 rege temptauit ⁊ ait. Domine mi rex: filiam tuaȝ peto in vxorē quia paratus ſum iſta tria ꝓmulgata ſoluere: ait rex. Mihi bene plac3: miles vero famulu3 ſuum vocauit ⁊ ait ei. In terra iaces. Cu3 vero ſic iaceret: miles a capite vſq3 ad pedes menſurauit. Hoc facto ſic ait regi. ecce domine in q̄ttuor elementis vix vltra ſepte3 pedes inuenio. Ait rex. Quid hoc ad q̄ttuor elementa. Et ille. Domine quilibet hō ⁊ omne aīal ex q̄ttuor elementis ↄponitur. ⁊ ſic ꝑ famulum ſuū q̄ttuor elementa menſurauit. Ait rex. Amen dico tibi ſatis clare ꝓbaſti. Iā ad ſecundū ꝓcedamus. Mutaventum ⁊c. Ille ſtatim equū furibundum adduci fecit: cui potōe3 ad guſtandū dedit. de cuius potōe factus ē totaliter ſanus: hoc vero facto caput equi in oriente ponebat et ait. Ecce domine vētus ē mutatus ab aquilone verſus orientem. Ait rex. Nonne conſtat veſtre prudentie ꝙ vita cuiuſlibet animalis non eſt niſi ventus quem equus paciebatur. malum tamdiu erat in aquilone: ſ3 iam ex virtute potionis ſanus factus eſt: caput eius ad orientem poſui vt ſit paratus onus portare. Ait rex. Satis clare probaſti. Iam ad tercium procedamus. At ille. Domine paratus ſum cora3 omnibus adimplere. Manus ſuas prunis ardentibus repleuit ⁊ in ſinu poſuit. Et caro eius neq̄ꝙ eſt leſa. Ait rex. Satis bene duo alia probaſti. Sed dic mihi quomodo glebe non ledunt te. Ait ille. Nō virtute mea ſed ex virtute lapidis quem mecum continue porto: Quicunq3 illum lapide3 ſecum in loco mūdo portauerit nunꝙ ab igne ledi poterit. Ecce lapis ⁊ lapidem cora3 omnibus oſtēdit. Ait rex. Probabiliter iſta tria probaſti: nuptias ordinauit Et filiam ſuam cum diuitijs multum ei dedit in coniuge3 ⁊ ambo in vita bona dies ſuos finierunt.

Moraliſatio

CAriſſimi. Iſte rex eſt dominus noſter iheſus chriſtus. Filia tam pulcra aīa ad dei ſimilitudinē creata que deo in baptiſmo votū fecerat ꝙ nunꝙ viro ꝯiungeretur niſi tria ꝑpetraret. Primum eſt ꝙ menſuraret ꝛc̄ hoc eſt famulum tuū id eſt carnem tuam menſurare debes quantuꝫ deliquit et pro omni delicto penaꝫ agere: elementa menſurare ſcꝫ carnē tuam domare. Secundum eſt mutare ꝛc̄. Equus furioſus eſt peccator qui i peccatis permanet: vnde oportet ei potionē dare ſcꝫ vt contritioneꝫ habeat in corde: ꝯfeſſionem in ore: ſatiſfactioneꝫ in ope: et hoc eſt ventū mutare: vnde Iob. Tanꝙ ventus in vita mea. Tercium eſt ignē ſine leſione portare. ignis luxurie auaricie ſuperbie ꝛc̄ que ſepe animaꝫ et corpus ꝯſumunt: ſed ſi deſideras vt ignis iſte te non ledat oportet vt lapideꝫ in loculo id eſt dominū noſtrū iheſū xp̄m in corde habeas ꝑ opa meritoria: et ſi mōe portaueris nūꝙ ignis alicuius pc̄ti ledet te et per conſequens vitam eternā obtinebis.

¶ De remuneratione eterne patrie.
Capitulum.lxxj.

ERat quidam rex qui conuiuium magnuꝫ fecerat: deinde per totū regnū preconeſ deſtinauit vt preconiſarent ꝯuiuium videlicet vt omnes cuiuſcunqꝫ conditionis ad conuiuium venirēt ꝛ non tantum conuiuium bonum haberent ſed et diuitias infinitas obtinerēt. Cum aūt precones per regna et caſtra ambularent: preceptum regis promulgando erant tunc duo hoīes in vna ciuitate manentes: vnus fuit fortis et robuſtus ſed tamē cecus: alter claudus et debilis ſed optime viderat: dixit cecus claudo. Cariſſime heu nobiſ duobuſ per totum regnum diuulgatum eſt ꝙ rex tali tempore optimum conuiuiū tenebit ad quod non tantum quilibet habebit cibaria pro ſua voluntate: ſed diuitias magnas recipiet. Tu vero es claudus: ego vero cecus ad illud conuiuium poterimus ne accedere ait claudus. Si ꝯſilium meū feceris ambo ibidem veniemus: et diuitias ꝛ conuiuium ſicut ceteri obtinebimus: reſpondit cecus. Omne conſilium quod eſt nobis vtile ſum paratus adimplere: ait claudus. Tu es fortis et robuſtus in corpore: ego vero debilis: qꝛ claudus me ſuper dorſum tuum portabis: ego vero te in viam dirigā: quia ſatis clare video: et ſic ambo ad conuiuium veniemuſ et mercedeꝫ ſicut ceteri obtinebimus: ait cecus. Amen dico tibi optimuꝫ conſilium eſt: ſtatim aſcende dorſum meum: ꝛ ſic factum eſt: claudus viaꝫ ei oſtendit et ipſe eum portauit: et ſic ambo ad conuiuium venerunt: et diuitias inter alios receperunt

Moraliſatio

CAriſſimi. Iſte rex eſt dominus noſter iheſus chriſtus qui ꝓ omnibus nobis vitam eternam preparauit: iuxta illud. Erat quidaꝫ homo qui fecit cenam magnam. Ad illud conuiuium multi ſunt vocati: et qui ibidem accedit diuitias eternas poſſidebit. Cecus iſte eſt quilibet diues ac potens huius ſeculi qui fortis eſt ꝛ potens in corpore id ē diuitiis ꝛ mūdi potentia: vnde ceci ſunt quantum ad vitam eternam: ignorant ea que ſunt ſalutis ſicut talpa bene videt ſub t̄ra et habet multa diuerticula: ſed ſupra cecus efficitur nec ſcit ſeipſum iuuare. Sic ꝛ diuites ſatis clare vident in temporalibuſ: et ceci ſunt in ſpiritualibus. Claudus vero eſt bonus religioſus qui claudicat in vtroqꝫ pede ſcꝫ nihil in cōmuni aut ꝓprio poſſidere: tamē videt talis ſatis clare viam verſus conuiuium eternū. Si ergo vos diuites ac mundi potentes intenditis ad illud conuiuium accedere ꝛ premia ibidem accipere: neceſſe vobis erit religioſos ac ceteros pauperes ſuper dorſa veſtra portare. Sed diligenter eſt aduertendū quomodo diuiteſ debent portare pauperes Certe elemoſinas eis dando: in eorum neceſſitatibus ſubueniendo hoc eſt pauperes portare: et fideliter viris eccleſiaſticis decimas dare. Si hec feceritiſ nos viri religioſi tenemur vobis viam ſalutis oſtendere quō poteritis ad vitā eternā peruenire. Precones qui illud ꝯuiuium clamabāt ſunt ſacre pagine doctores ſcꝫ p̄dicatoreſ et ꝯfeſſores qui habēt nos inſtruere publice et priuate quō ad eternū ꝯuiuiū poterimus ꝑuenire.

¶ De ingratorum trucidatione
Capitulum.lxxij.

LEgitur de quodaꝫ rege qui filiū vnicum habebat quem multum dilexit ac tenerrime nutriuit. Cū

aūt puer ad etatem legitimam perueniſſet. de die in diem regem impulſabat vt regnū ei dimitteret eo ꝙ impotens eſſet ⁊ ipſe potens. rex vero ait. Cariſſime ſi ſecurus eſſē ꝙ me beniuole et cū honore tractares toto tempore vite tue illud concederē ⁊ omnem humanitatem quam pater tenetur filio tibi preſtarem: ait ille. Domine coram ſatrapis et nobilibus imperij iuramentum preſtabo ꝙ nullum defectuȝ habebitis: ſed in maiori honore ꝙ̄ meipſum vos habebo Rex vero credens dictis eius regnum ei dedit ⁊ nihil ſibiipſi retinuit. Cum vero coronatus eſſet et in ſolio poſitus vltra ꝙ̄ credi pōt cor eius eſt eleuatum per aliquos annos patreȝ ſuū in honore habebat: et poſt hoc nec aliqua bona ei dedit. Ille vero cepit ſapientibus regni conqueri ꝙ filius eius pactū non tenebat. Sapientes vero qui ſemper cum dilexerunt regem arguebant ꝙ male patrem ſuum tractaret. Rex hoc audiens furore repletus patrem ſuum in quodam caſtro recluſit vbi nullus acceſſū habere poterat ad eum. in quo loco fameȝ et multas miſerias patiebatur. Accidit eodeȝ tempore ꝙ rex in eodem caſtello pnoctabat. Pater vero ad eum acceſſit ⁊ ait. O fili miſerere patri tuo ſeni qui te genuit: et omnia dedit ī hoc loco famem et ſitim patior iam ſum in graui infirmitate poſitus: et hauſtus vini me ꝯfortaret: ait rex. Ignoro ſi ſunt vina in iſto caſtro. ait ille. Imo fili quinqȝ dolia vini ſunt in caſtro et ſine ſcitu veſtro ſeneſcalcus huius caſtri non audet pforare ea ⁊ mihi hauſtuȝ dare: rogo fili des mihi de primo dolio ait rex. Non faciam quia muſtum eſt nec valet pro ſenibus: at ille dixit. Des mihi ergo de ſecundo dolio: qui ait. Hoc non faciā hoc pro corpore meo cuſtodiam et pro iuuenibus qui mecum ſunt: at ille. Des mihi ergo de tercio dolio: qui ait. Non faciaȝ q2 vinum forte eſt et tu es debilis ⁊ infirmus poſſet eſſe cauſa mortis tue: ait ille. Des mihi de quarto dolio: qui ait. Non faciam: q2 nimis vetus et acetoſum eſt et nō multū valet et precipue pro complexione tua: ait pater. Fili des ergo mihi de quinto dolio: at ille. Abſit a me q2 feces ſūt: ſatrape regni mihi imponerent ꝙ te occidiſſē ſi feces tibi dediſſem. Pater hec audiens ab eo triſtis receſſit: et ſtatī occulte ſatrapis regni literā ſcripſit quomodo filius eius eum tractabat vt pꝑter deū eum a tali miſeria ſubleuarēt Satrape omnes ei compatiebantur: ſtatim regem receperunt et patrē ſicut prius regē conſtituerunt. Filium aūt ſuum in carcereȝ poſuerunt vbi pꝑter miſeriā defunctus eſt.

Moraliſatio

Cariſſimi. Rex iſte eſt dominus noſter iheſus xp̄us. Filius quilibet chriſtianus quem tenerrime diligit ꝙdiu homo in puritate vite manet. Omnia homini dedit que homo habet: et ipſe factus eſt pauper ſcḋm ꝙ teſtaẗ ſcripẗa. Vulpes foueas habent et volucres celi ⁊c̄ ſed quotidie chriſtus fameȝ et ſitim patitur: hoc eſt in ſuis membris ſcȝ pauperibus et debilibus: vnde ſcriptum eſt. Quod vni ex minimis meis feciſtis mihi feciſtis. et cum deus petit a nobis hauſtum vini de primo dolio dolium illud eſt puericia noſtra quaȝ deus a nobis requirit vt ei ſeruiamus ī pu cricia. puer vero malus reſpondit. Multū eſt hoc eſt puer ſum non poſſum ieiunare: orare: in dei ſeruicio vigilare. Demū deus a nobis requirit vt demus ei de ſecūdo dolio: reſpondit malus filius. Non poſſū dare iuuentutem meam deo ſeruiendo: quia tūc mūdus deridet me dicēs. Ecce ille iuuenis homo non vult cōuerſari cum hominibus: et ſic iuuentuteȝ meam mecum retinebo comedendo bibendo mūdo ſeruiēdo. Demū deus requirit a nobis de tercio dolio: reſpōdit malus filius. Vinū forte eſt hoc eſt iam ſum in fortitudine mea ſi penitentiaȝ facerē fortitudineȝ meam diminuerem: ad bella et ad haſtiludia volo accedere: ⁊ ea que mūdi ſunt exercere: ac poſt fortitudinē penitentiā agere. Deus videns quia de iſtis tribus dictis doliis nihil poteſt hr̄e querit de quarto dolio hauſtū vinum: reſpondit malus filius Vinū nimis vetus et acetoſum eſt hoc eſt dictum iam ſum ſenex iam nō poſſum ieiunare vigilare: quia natura mea eſt debilis. Demum deus querit de quinto dolio vnū hauſtuȝ: reſpondit malus filius. Feces ſunt hoc eſt dictum. Heu mihi decrepitus ſum: defecit ſalutare meum. Dum bona potero facere non feci. Modo ſum impotens: et talis etiam ſepe cadit in deſperationem:

et ſic moritur homo miſer: contra tales erit q̄rimonia grauis: et tunc in die iudicij deus cū tota curia celeſti ſentenciam dabit dicēs Jte maledicti in igne eternū quod paratū eſt dyabolo ⁊c̄: a quo nos liberare digneť qui viuit et regnat deus in vnitate ⁊c̄

Auaricia multos excecat

Capitulum. lxxiij.

REx quidam in ciuitate romana erat qui ſtatuit ꝙ quilibet cecus ab imperatore omni anno centū ſolidoſ haberet. Accidit caſus ꝙ. xxiiij. ſocij ad ciuitatem venerunt: et quandoq̄ tabernaʒ intrabant propter potationē. Jſti enim per ſeptem dies ſtabāt bibendo et comedendo: deinde cum volebant cum tabernario computare quicquid in pecunia haberent tabernario dedeꝛūt: at ille. Certe cariſſimi adhuc deficiunt centū ſolidi: amen dico vobis non exibitis donec vltimum quadrantem mihi ſolueritis. Jlli hoc audientes ad inuicem dixerunt. Quid faciemus non habemus ſoluere: ait vnuſ. Habo vobis ſanum ꝯſilium per imperatorem lex edita eſt ꝙ quicunqʒ eſt cecus centum ſolidos de eius theſauro obtinebit: ponamus inter nos ſortes et ſuꝑ queʒ ſors cadit eius oculos eruamus: ⁊ tūc ille ad palacium poterit accedere ⁊ centum ſolidos obtinere et nos oēs quitare: at illi. Optimum eſt conſilium: inter ſe miſerunt ſorteʒ: et ſuper illum qui conſilium dederat cecidit: ſtatim excecabant eum et duxerunt eum ad palacium. Pulſabant ad ianuam ianitor cauſam pulſationis queſiuit: at ille. Ecce eſt vnus cecus qui beneficium legis petit: ait ianitor. Seneſcalco hoc dicam: acceſſit ad ſeneſcalcū et ait. Stat vnus cecus ad portaʒ qui beneficium legis petit: at ille. Uadam ad eum et eum videbo: cum autē cecum vidiſſet eum intime reſpexit: quē cū conſideraſſet ait ei. Cariſſime quid petis: ⁊ ille. Centū ſolidos ſꝫm legem: qui ait. Amē dico tibi heſterna die vidi te in taberna duos oculos ſatis claros habentē tu male legem intelligis. Lex eſt edita ꝙ quicūqʒ ex infirmitate vel ex caſu aliquo cecus fuerit: contra quē caſum non poterit ſe defendere talis beneficium legis obtinebit. Sed tu voluntarie deleuiſti oculos tuos ⁊ in taberna bibiſti: et conſilium hoc dediſti vt cecatus eſſes: quere ergo alibi ſolacium quia nullū obulum obtinebis. Jlle vero hoc audiens cum confuſione a palacio receſſit.

Moraliſatio

CAriſſimi. Talis eſt lex dei ꝙ quicunqʒ ignoranter aut ex infirmitate peccauerit aut tēptatiōe dyabolica ſi contritus ⁊ confeſſus fuerit: iuxta illud. Jn quacunqʒ hora peccator ⁊c̄ deus ſibi pcta remittet: quilibet peccator inquantum peccator eſt cecus. Si vero aliquis ex pura malicia ſine cauſa peccauēit ⁊ poſtea deſperationem inciderit vix aut nunꝙ ei remitteť. Tabernarius eſt dyabolus qui oēs tales ad tabernam infernaleʒ recipit qui decedunt. Et ideo ſtudeamus ſequi dominuʒ noſtrum qui ⁊c̄.

De proſpectione ⁊ prouidentia

Capitulum. lxxiiij.

EKat quidaʒ rex qui filium tantū vnicū habebat quem tenerrime dilexit. Rex iſte vnum pomum aureū fieri fecit ī ſumptibuſ magnis: pomo fabricato rex vſqʒ ad mortem infirmabatur vocauit filium ſuum et ait. Cariſſime ſi nō potero de iſta infirmitate euadere ſub benedictione mea poſt meū deceſſum vade per regna et caſtra ⁊ pomum aureū quod feci tolle tecum quem magiſ ſtultum inueneris pomum iſtum ex parte mea dabis. Filius vero fideliter adimplere promiſit dictuʒ patris. Rex vero vertebat ſe ad parieteʒ et emiſit ſpiritum. Filius vero ſatis honorifice eum tradidit ſepulture. Poſt ſepulturam ſtatim pomuʒ accepit et per diuerſa regna et caſtra ambulauit: multos ſtultos inuenit et vidit tamē nulli eorum pomum dedit: deinde perrexit ad quoddam regnum ⁊ ad ciuitatem principalē illius regni acceſſit: per medium ciuitatis regem equitantem cum magno apparatu vidit. Conditiones illius regni a quibuſdam ciuibus queſiuit: at illi dixerunt ei. Conſuetudo illius regni eſt talis ꝙ nunꝙ rex inter nos regnabit niſi vno anno: et finito anno omni honore et diuiciis priuetur: et in exiliū poneť vbi mala morte morietur. Filius regis hec audiens intra ſe cogitabat. Jam inueni queʒ diu queſiui: acceſſit ad regē ⁊ flexis genibuſ cū ſalutauit ⁊ ait. Aue rex: pr̄ meus defunctus eſt: iſtud

pomum aureū in teſtamentū vobis legauit Rex vero pomū accepit ⁊ ait ei. Cariſſime quomō poteſt hoc eſſe: rex nunꝙ me vidit nec aliquid boni patri tuo feci: quare ergo tam precioſū iocale mihi dedit: ait ille. Domine mi rex: pater meus non plus vobiſ ꝙ alteri pomum legauit: ſed ſub benedictione ſua mihi precepit: maiori ſtulto dare quem potero iuenire: et ſine dubio circuiui multa regna ⁊ caſtra ⁊ non inueni tam magnum ſtultum et infatuatum ꝙ vos: ideo ex pre-cepto patris mei pomū vobis dedi: ait rex. Rogo vt mihi dicas quare me tantū ſtultū reputaſ: at ille. Ecce domine oſtendā vobis clare. Eſt conſuetudo illius regni per totū annuʒ regnare et in fine anni omni honore et diuitiis priuari ⁊ in exiliū poni vbi mala morte mori oportet. Amen dico vobis con cludo ex dictis meis ꝙ in toto mundo non eſt tantus ſtultus ſicut vos ꝙ tam breue tē pus regnare debetis: et poſt hoc tam miſe-rabiliter vitā finire: reſpondit rex. Sine du-bio omnia vera ſunt que modo mihi dixiſti et ideo dum adhuc fuero in mea poteſtate in preſenti anno bona infinita mittam ante me in exilium vt dum ibi venero de bonis illis viuam ꝙdiu vixero: et ſic factū eſt. In fine āni regno eſt priuatus et in exilium po ſitus ibi per multos annos de bonis illis vi xit et vitam ſuam in pace finiuit.

Moraliſatio

Cariſſimi. Rex iſte eſt deus qui legauit pomum aureum ſtultis. Per pomum rotundum intelli gitur mundus iſte quē deus dat fatuis qui magis mundū ⁊ ea que in mundo ſunt ap petunt ꝙ deum. Rex qui per vnum annuʒ regnauit poteſt dici quilibet homo in hoc mundo exiſtens: qui licet centum annis vi-uat: eſt tamen quaſi vna hora reſpectu vite future: et tamen nō deſiſtit miſer homo die ac nocte laborare: et poſt mortē in exilium id eſt in infernū ponetur ſi cū peccato mor tali decedat vbi mala infinita inueniet. Et pauci ſunt qui de iſto exilio cogitant. Faci amus ergo ſicut fecit ille rex dum ſumuſ in noſtra poteſtate in hac vita ante nos mit-tamus opera miſericordie: elemoſinas lar-gas: perpetrare orationes: et ieiunia facere vt poſt hanc vitam paradiſum poterimus intrare: ⁊ ſine dubio vbi inueniemus opera noſtra meritoria que fecimus in hac vita: ⁊ ſic regnabimus ibi cum gloria: ad quā nos perducat qui ſine fine viuit et regnat ⁊c̄.

De cura mundi non ſectanda Capitulum. lxxv.

Olim erat quidaʒ rex qui tres fi-lias pulcraſ habebat quaſ tribus ducibus maritauit. Pēs illi tres duces eodeʒ anno mortui ſunt. Rex hoc au diens volebat filias ſuas iterato maritare: vocauit primaʒ filiam et ait. Cariſſima vir tuus mortuus eſt dabo te alteri viro: at illa. Nullo modo hoc attemptabo: et hec eſt ra tio mea: ſi deberem alterum virum accipere oportet vt eum tantū diligerem ſicut primū virum aut plus aut minus diligerē hoc nō poteſt ſtare: quia primus virginitatem ha-bebat: ergo non tantuʒ debeo eum diligere: ſi vero plus hoc eſſet maius maluʒ: ſi vero minus non eſſet bona dilectio inter noſ: q̄re concludo ꝙ nullo modo volo alium virum accipere. Rex hoc audiens vocauit aliaʒ et ait. Cariſſima vir tuus defunctus eſt copu labo te alteri viro: at illa. Domie nullo mō hoc attemptabo: quia ſi virum alium acci-perem reciperem eum aut propter diuitias aut fortitudinem: aut pulcritudinem. Non propter diuitias: quia abundo. Non ꝓpter fortitudineʒ: quia amicos habeo qui me de fendent. Non propter pulcritudinem: quia mihi videbatur ꝙ vir meus omnium erat pulcrior in vniuerſo mundo: quare ꝯcludo ꝙ nullo modo virum alium accipere volo. Rex hoc audiens vocauit terciam filiam ⁊ ait. Cariſſima vir tuus mortuuſ eſt volo te alteri viro copulari: at illa. Nullo mō hoc attemptare volo: quia ſi alium virum acci-perem ille me reciperet aut propter pulcri-tudinem: aut diuitias. Non propter pulcri-tudinem: quia non ſum pulcra: ergo ꝓpter diuitiaſ me reciperet. Et ſi propter diuitias nunꝙ poſſet eſſe verus amor: quia deſtru-ctis diuitiis amor tranſiret: cōcludo ergo ꝙ nullo modo alium virum volo accipere. Item doctores ſacre ſcripture dicunt ꝙ vir ⁊ mulier in matrimonio coniuncti ſunt vnū in corpore et duo i anima: ergo corpus viri mei eſt corpus meum et econuerſo ⁊c̄. Ad hec. Omni die poſſum ad ſepulcrum acce

dere viri mei et ibi oſſa videre: ergo virum preſentem habeo: et ideo alium virum habere nolo. Rex hoc audiens amplius vt virum acciperet non inſtigabat.

Moraliſatio

Cariſſimi. Iſte rex eſt deus ipſe. Tres enim filie ſunt anima ipſa in qua relucet operatio et imago trinitatis: iuxta illud Gene. ij. Faciamus hominem ad imaginem et ſimilitudinem noſtram. Imago vero trinitatis per peccatum primi parentis erat deturpata et tribus viris tradita ſcʒ dyabolo mundo et carni. Si vero mortuus eſt dyabolus per chriſti paſſionem noli amplius talem virum accipere: ſed ſemper ſub chriſti protectione permanere cupias. Si mundus mortuus eſt per paupertatem voluntariam noli amplius alium virum accipere: ſed permaneas ſub chriſti protectione. Si vero mortua eſt caro per ieiunium et carnis macerationem noli iam amplius virum accipere: ſed ſub chriſti protectione permaneas. Uel aliter poteſt reduci. Rex iſte eſt deus. Tres filie tria genera hominum ſcʒ potentes ac diuites huius mundi ſicut ſunt reges ac mundi potentes. Sapientes huius mundi ſicut ſunt iudices temporales et eccleſiaſtici viri religioſi. Perfecti chriſtiani ſicut ſunt qui in omnibus diuinis preceptis obediunt. Iſti tres erant in baptiſmo tribus ducibus copulati ſcʒ patri per potenciam: filio per ſapientiam ſpiritui ſancto per clementiam. Si ergo iſti mortui ſunt id eſt extincti et ablati a te per peccatum tuum nunquam alteri labores copulari: ſed cum omni diligentia fac opera miſericordie per que poteris ei reconſiliari: quia nunquam aliquem inuenies qui tantum diliget. Unde eſt notandum quod mulier accipit virum propter quatuor: quia aut propter diuitias: aut propter pulcritudinem. aut propter fortitudinem: aut propter ſapientiam. Si vero vis virum accipere propter diuitias: certe non inuenies ita diuitem ſicut dominum noſtrum iheſum chriſtum: quia dominus celi et terre eſt: ergo teneas eum et non alium. Si vero velis virum accipere propter fortitudinem curre ad iheſum chriſtum: qui eſt fortior omni homine in celo et in terra In inferno non eſt aliquis qui poteſt ei reſiſtere: ergo illum in virum debes accipere et non alium. Si vero aliquem vis accipere propter pulcritudinem curre ad dominum noſtrum iheſum chriſtum qui eſt pulcrior omni homine: vnde Pſalmiſta Specioſus forma pre filiis hominum: ergo illum debes habere et non alium. Si vero aliquem vis accipere propter ſapientiam curre ad dominum noſtrum iheſum chriſtum: quia ipſe eſt ſapientior omni homine: vnde Apoſtolus O altitudo diuitiarum ſapientie et ſcientie dei etc. ergo illum virum accipere debes et non alium.

De concordia
Capitulum. lxxvj.

Accidit in quadam ciuitate quod erant duo medici optimi in omni ſcientia medicinali imbuti qui omnes ad eos venientes de quacunque infirmitate curabant ita quod penitus populus ignorabat quis eorum eſſet melior. Infra tempus erat inter eos contentio quis eorum eſſet maior atque perfectior: ait vnus alteri. Cariſſime non ſit inter nos diſcordia nec inuidia neque contentio quis noſtrum eſt perfectior: ſed vnum faciamus et quicunque ex nobis defecerit ſit ille ſeruus alterius: ait alter. dic mihi quod eſt illud: et ille. Ego duos oculos tuos de capite eruam ſine grauamine et ſuper menſam tuam ponam: et quando tibi placet in capite tuo ſine leſione tua reponam. Si vero mecum hodie per omnia feceris equales ambo ſimus et quilibet alterum nutriat ſicut fratrem ſuum. Si vero aliquis defecerit ſeruus alterius erit: at ille. Optima probatio per omnia mihi bene placet. Ille vero qui queſtionem propoſuit accepit inſtrumenta ſua et infra oculos alius cum quodam vngento nobiliſſimo interius et exterius liniuit: et cum inſtrumento ſuo duos oculos ſocij extraxit et ſuper menſam poſuit: et ait ſocio ſuo. Cariſſime quomodo tibi videtur: et ille. Unum ſcio quod nihil video quia oculis careo et tamen nullam leſionem ſentio. Sed modo vellem quod oculos meos ſicut mihi promiſiſti reſtitueres: et ille. Libenter attemptabo: vngentum accepit et oculos interius et exterius ſicut prius inunxit et oculos ſuos repoſuit: et ille. Cariſſime quid iam tibi videtur: et ille. Optime: quia in extrahendo nullam leſionem ſenſi: tunc dixit ille. Iam reſtat vt mihi ſimili modo miniſtres: qui ait. Preſto ſum. Accepit inſtrumenta ſua et vngenta ſua ſicut ille fecerat intus et exterius liniuit: deinde

oculos eius extraxit ꝛ ſuper menſaȝ poſuit ꝛ ait. Cariſſime quid tibi videt̄: ꝛ ille. Mihi videtur ꝙ oculos perdidi: tamen nullum doloreȝ ſenſi: ſed vellem libentiſſime ꝙ oculos rehaberem. Cum vero ille paraſſet inſtrumēta ſua vt oculos reſtitueret: feneſtra domus erat aptā: et quidaȝ coruus intrauit videnſqȝ oculos in menſa: ſubito vnū oculū rapuit et violauit. Medicus hoc ꝑcipiens eſt contriſtatus totaliter: et ait intra ſe. Niſi oculos ſocio meo reſtituaȝ ſeruus eius ero Reſpiciens a longe videnſqȝ caprā oculum eius extraxit ꝛ in locū oculi ablati repoſuit hoc facto dixit ſocio ſuo. Cariſſime quid tibi videtur: qui ait. Nec in extrahēdo: nec in reponendo aliquam leſioneȝ ſenſi: ſed vnus ex oculis meis ſemper ſurſū ad arbores reſpicit: et ille. Exquo ita perfecte medicinaȝ meam tecum feci ſicut et tu mecum: modo ambo ſumus equales nec inter nos ſit contentio: et ſic ambo poſt hoc ad inuicem ſine cōtentione vixerunt.

Moraliſatio

Cariſſimi. Per iſtos duos medicos intelligere debemus legē nouam et antiquam que ambe curabant quantum ad ſalutem anime. Facta eſt cōtentio et adhuc eſt inter chriſtianos ꝛ iudeos que lex eſt melior et perfectior. Ad probandū veritatē quilibet oculos alterius extraxit: hoc eſt dictū. In lege antiq̄ multa ſunt a quibus deus extraxit ſicut decē precepta in antiqua lege: ſicut ſaluator ait. Nō veni ſoluere legeȝ ſed adiplere vt ſi aliquis hominum intendat deum videre oportet ꝙ talis ad nouam legem recurrat: et tunicam baptiſmi ſe induat. Coruus venit et rapuit vnum oculum iudeorum vt non poſſent veritatem videre: et in loco huius ponebat oculum capre ſcȝ quaſdā cerimonias quibus vtuntur per quas credunt deum videre: et ibunt ad tenebras exteriores vbi erit fletus et ſtridor dentium.

Q, ad diuitias non eſt anhelandum Capitulum. lxxvij.

Quidam rex erat qui duas filias habebat: vna erat pulcerrima et oībus amoroſa: ſed altera nigra et omnibus odioſa. Rex videns filias ſuas vnam pulcram aliam nigram eis nomina impoſuit. pulcre filie impoſuit nomen ſcȝ roſimunda: nigre filie grate plena: deinde preconem per totuȝ regnū miſit promulgando ꝙ oēs venirent et filiaſ ſuas in matrimoniū daret illis qui ad hoc digni eēnt. Quicunqȝ vero pulcrā filiam in vxoreȝ acciperet nihil cum ea niſi pulcritudineȝ obtineret: ſed qui nigram filiam acciperet totum regnū poſt eius deceſſum cū ea obtineret. Multi hoc audientes ad curiaȝ regis venerunt: et cum duas filias viderent omnes ad pulcrā filiaȝ currebant ꝛ eam in vxorem petebant. Gratia plena nigra filia amare fleuit: ait et ei rex. O filia ob quam rem affligitur anima tua ait illa. O domine nullus eſt qui me viſitet nec mecum loquatur: oēs ad ſororeȝ meam currunt et omnes me deſpiciunt: ait pater. O filia ignoras ꝙ oīa mea tua ſunt et qui te deſponſauerit regnum meum obtinebit. Illa ſic cōfortata a fletu ceſſabat. poſt hec venit quidā rex ad curiā regis: ꝛ cū vidiſſet pulcritudinē roſimunde eam in vxorē petiit tantū cum ſua pulcritudine. Rex p̄ puellaȝ ei conceſſit: et cum magno gaudio eam deſponſauit. ſtabat altera filia per multos annos anteq̄ eſſet deſponſata. Tandē quidaȝ dux nobilis ſed pauper intra ſe cogitabat. Licet puella turpis fuerit tamen quicunqȝ eam habuerit regnū cum ea obtinebit: perrexit ad regem et eam in vxoreȝ petiit. Rex vero gauiſus eſt eaȝ deſponſauit cū magno gaudio: et poſt mortem regis totū regnum cum ea obtinebat.

Moraliſatio

Cariſſimi. Rex iſte eſt dominus noſter iheſus chriſtus. Filia roſimunda tā pulcra eſt mundus iſte Unde pauci inueniuntur qui non munduȝ ſuper omnia appetunt: tandeȝ nihil cum ea obtinebunt niſi ſuam pulcritudineȝ hoc eſt vanitateȝ et diuitias: ꝛ ſicut pulcritudo per infirmitatem famem ꝛ ſenectutem anihilat̄ ita et diuitie huius mundi tranſeūt p mortē et ſepe ante: ꝛ ideo fatui ſunt qui mundum deſpōſant. Altera filia ſcȝ gratia plena que eſt turpis ꝛ oībus odioſa certe eſt paupertas quā miro modo deus dilexit: et ideo vocat̄ gratia plena: quia per eam deuenitur ad diuitias. Uerūtamen pauci ſunt qui eam deſponſare volunt imo eſt oībus odioſa: tamē qui eam deſponſauerit vitā eternā habebit.

De conſtantia amoris mutui.
Capitulum.lxxviij:

Rex quidam pulcram filiam ha
bebat que erat duci nobiliſſimo
deſponſata cum quo pulcram p
lem habebat:z. maxima inter eos erat dile
ctio. Dux vero moritur: de cuius morte fa
ctus eſt planctus magnus in ciuitate. Do
mina vero ſatis honorifice eum ſepulture
tradidit. Poſt mortem amici eius ad eam
venerunt vt ſecundo viro nuberet allegan=
tes ſibi etatem integram ac pulcritudinem
ſuam. Domina vero reſpondit Virum al
terum habere nolo:quia vir meus qui mor
tuus eſt erat tam bonus dulcis ac diues p
omnia qui me vltra modum dilexit. Et pro
pter nimiaʒ dilectionē inter nos eius mors
tantum me affligit ꝙ vt credo viuere non
potero. Si vero talem virum ponamus ꝙ
inuenirem poſſibile eſſet ei ante me mori:
z tunc eſſet mihi grauius afflictio iam ha=
beo ꝙ nunꝙ aliuum virum capere volo: ſi
malum virum acciperem eſſet mihi graue
poſt bonum habere peſſimum.

Moraliſatio

Cariſſimi. Iſte rex eſt deus ipſe:
Filia anima ad dei ſimilitudineʒ
creata que erat nobiliſſimo viro
ſcʒ domino noſtro iheſu chriſto per virtutē
baptiſmi deſponſata qui ſumma dilectione
nos dilexit. Quia in cruce pro nobis mor=
tuus eſt:ergo virum alium pro illo non ac
cipias:hoc eſt alium nunꝙ tamen diligas:
z ſic cum eo in eternum regnabis.

Qd quis neſcit preſumere non audebit.
Capitulum.lxxix.

Erat quidam rex qui miro mo=
do paruos caniculos dilexerat:
die ac nocte bene latrantes intantum ꝙ in
gremio ſuo eos quieſcere permiſit z ibideʒ
pauit. Illi vero ſic conſueti erāt in gremio
eius dormire z comedere ꝙ vix alibi eſſe
volebant z quandoqʒ circa colluʒ regis pe
des ponebant. Et ſic rex ſolacium magnuʒ
z ludum cum eis habebat. Erat tunc qui=
dam aſinus qui cum omnia iſta vidiſſet in
corde ſuo cogitabat. Si ego cantarem z an
te regeʒ ſaltareʒ.z circa collum domini mei
pedes ponerem rex daret mihi omnia fer=
cula ad comedendum z gremium ſuum ad
quieſcendum. His cogitatis extra ſtabuluʒ
ſaltauit aulam intrauit z coram rege canta
tare cepit deinde hic inde ſaltauit z poſt hoc
ad regem cucurrit:z pedes circa collum ei
us poſuit: Serui hoc videtes credebant aſi
num in furia conuerſum acceperunt eum z
egregie verberauerunt: z ſic ad ſtabulum
reduxerunt.

Moraliſatio

Cariſſimi. Rex iſte eſt dominus
noſter iheſus chriſtus. Caniculi
bene latrantes ſunt predicatores que ver=
bum diuinum bene pronunciant. Unde di=
gni ſunt in gremio celeſti quieſcere. Aſinus
poteſt dici qui preſumit officium predica=
toris aſſumere verbum dei pronunciare:ta
men litteraturam nec gratiam ad hoc habʒ
Et ideo timendum eſt ne talis ſit verbera
tus hoc eſt a domino z populo repulſus.

De verſutia dyaboli z quomodo iu=
dicia dei ſunt occulta.
Capitulum.lxxx.

Erat quidam heremita qui cum
in ſpelunca quadam iacebat Et
diebus ac noctibus deuote deo
ſeruiebat. Iuxta cellam ſuam erat quidam
paſtor ouium qui paſcebat oues. Accidit
vno die ꝙ paſtor erat ſomno oppreſſus:i=
pſo dormiente quidaʒ latro venit z omnes
oues ſecum abſtulit: Superueniens domi=
nus ouium a paſtore querit vbi erant oues
Ille vero incepit iurare ꝙ oues perdidit ſʒ
quomodo penitus ignorabat. Dominus
hoc audiens furore repletus ipſum occidit.
Heremita hoc videns ait in corde ſuo. O
deus ecce homo iſte culpam innocenti de=
dit z ipſum occidit. Ex quo ergo permittis
talia fieri propter hoc ad mundum vadam
z ſicut ceteri vitam ducam His cogitatis il
le heremitam dimiſit z ad mundum perre=
xit.ſed deus ipſum perdere nolebat:angelū
in forma hominis ad eum miſit vt ei aſſoci
aret. Quem cum angelus in via euntē in=
ueniſſet ait ei. Cariſſime quo vadis At ille
Ad iſtam ciuitatem ante me. Angelus dixit
ei. Ego in via ero comeſtuus quia ange=
lus dei ſum z ad te veni: Ut ſimus ſocij in
hac via: Ambo ambulabant verſus ciuita=
tem. Cum aūt intraſſent hoſpitium a quo=
dam milite propter dei amorem petebant:

Miles vero ſatis grataniter eos recepit ⁊ honorifice ac ſplendide cum bona deuotõe in omnibus miniſtrauit. Miles iſte tantũ vnicum filium habebat in cunabulis iacentem queʒ multum dilexerat. Cena facta camera eſt aperta ⁊ lecti ſatis honorifice ornati pro angelo ⁊ hermita. Media vero nocte ſurrexit angelus ⁊ puerum in cunabulis ſtrangulauit: hoc videns heremita intra ſe cogitauit. Nunquid iſte erat angelus dei bonus: miles omnia neceſſaria propter dei amorem ei dedit: ⁊ non habuit niſi vnicum filium innocentem ⁊ iſte eum occidit: Sed tamen non audebat ei quicꝙ dicere. Mane ambo ſurrexerunt ⁊ ad ciuitatem aliaʒ perrexerunt in qua in domo vnius ciuis ſatis honorifice erãt recepti ⁊ ſplendide miniſtrati. Ciuis iſte quendam aureum cyphum quem miro modo dilexit habuit: in quo vltra moduʒ gloriabatur. Media nocte ſurrexit angelus ⁊ furatus eſt cyphum illum. Heremita hoc videns intra ſe cogitabat. Iſte malus angelus eſt vt credo: iſte ciuis nobis optime fecit: ⁊ iſte ē furatus cyphum ſuum: tamen nihil loquebaṫ ei: quia timuit eum. Mane vero ſurrexerunt ⁊ ꝑ viam ambulabant donec ad quandã aquã peruenerunt vltra ꝙ erat pons: pontem aſcenderunt ⁊ quidã pauꝑ eis obuiabat. Ait angelus. Cariſſime: monſtra nobis viam verſus talem ciuitatem. Pauper vertit ſe: ⁊ cum digito viam verſus ciuitatem oſtendit. Cum vero vertiſſet ſe angelus ſubito ꝑ ſcapulas eum accepit ⁊ vltra pontem proiecit ⁊ ſubmerſus eſt pauper. Quod cum heremita vidiſſet ait in corde ſuo. Jam ſcio ꝙ iſte dyabolus eſt ⁊ non angelus dei bonus Quid mali fecit pauper iſte ⁊ tamen eũ occidit. Ab illo tp̃e cogitabat ab eo recedere. Verũtamen timens nihil loquebaṫ ei. Cũ vero circa horam veſpertinam ad ciuitateʒ ꝑueniſſent ad domum cuiuſdam diuitis acceſſerunt ⁊ hoſpitium ꝓ dei amore petebãt Ille vero ſimpliciter eis negauit. Ait angelus dei. Amore dei ſaltem tectum domus nobis concedatis ne lupi ⁊ male beſtie hic nos deuorent. Ille ait. Ecce domus vbi iacent porci mei: ſi placet vobis cum eis iacere poteſtis ſin autem recedatis q2 aliũ locũ vobis nõ dabo. Ait ei angelus. Si aliud nõ poteſt fieri cum porcis veſtris iacebimus: Et ſic factum eſt. Mane vero ſurrexerũt Angelus hoſpitem vocauit ⁊ ait. Chariſſime do tibi cyphum iſtum: ⁊ dedit ei cyphuʒ quem furatus fuerat ab illo ciue. Heremita hoc videns ait intra ſe. Jam ſum expertus ꝙ iſte eſt diabolus. Bonus homo erat qui cum omni deuotione nos recepit ⁊ furatus eſt ei cyphuʒ ⁊ dedit iſti peſſimo qui negauit nobis hoſpicium. Ait angelo. Nolo vobiſcum amplius expectare ad deum vos recommendo Angelus dixit ei. Audito me ⁊ tunc recedito.

Expoſitio

Chariſſimi. Quando eras in heremitario dominus ouium paſtorẽ iniuſte occidit: ſcias ꝙ paſtor ille pro tunc mortem non meruit ſed alias cõmiſit quare mori non deberet: tunc temporis inuentus eſt ſine peccato deus ergo permiſit eum occidi vt penam poſt mortẽ euaderet propter peccatum quod alias commiſit ꝓ quo nũꝙ penitentiam faceret. Latro vero qui euaſit cum ouibus penam eternã ſuſtinebit: ⁊ dominus ouium qui paſtorem occidit vitam ſuam emendabit per largas elemoſynas ⁊ opa miſericordie. q2 ignoranter fecit. Deinde filium illius militis de nocte ſtrangulaui qui nobis bonum hoſpitiũ dedit. Scias ꝙ anteꝙ puer ille natus erat miles optimus elemoſynarius erat ⁊ multa opa miſericordie fecit. Sed poſtꝙ natus eſt puer factus ē parcus cupidus ⁊ omnia collegit vt puerum diuitem faciat ſic ꝙ erit cauſa perditionis eius: ⁊ ideo puerum occidit. Et iaʒ ſicut prius factus eſt bonus chriſtianus. Deinde cyphũ illius ciuis qui nos cuʒ deuotione recepit furatus fui. Scias tu ꝙ anteꝙ cyphus ille erat fabricatus non erat ſobrior eo in tota terra: ſed tantum de cypho gaudebat poſt fabricationem ꝙ omni die tantum de eo bibebat ꝙ bis aut ter omni die fuit inebriatus. ⁊ ideo cyphum abſtuli: ⁊ factus eſt ſobrius ſicut prius. Deinde pauperem in aquaʒ proieci. Scias ꝙ pauper iſte bonus chriſtianus fuit: ſed ſi ad dimidium miliare ambulaſſet alium in peccato mortali occidiſſet: ſed iam eſt ſaluatus ⁊ regnat in celeſti gloria. Deinde cyphum illius ciuis dedi illi qui nobis hoſpitium negauit. Scias ꝙ nihil in terra fit ſine cauſa.

Ipſe nobis conceſſit domum porcorum: ⁊ ideo cyphum ei dedi: ⁊ poſt vitam regnabit in inferno. Pone ergo amodo cuſtodiam ori tuo vt deo non detrahas. Ip ſe eniꝫ omnia nouit. Heremita hoc audiens cecidit ad pedes angeli ⁊ veniaꝫ petijt: ⁊ ad heremitam perrexit ⁊ factus eſt bonus chriſtianus.

¶ De mirabili diuina diſpenſatione ⁊ ortu beati Gregorij pape

Capitulum .lxxxj.

Marcus regnauit prudens valde: qui tantum vnicum filium ⁊ filiā habebat quos multuꝫ dilexit: cū vero ad ſenectutem peruenisſet infirmitas grauis eum apprehendit. Qui cum vidiſſꝫ ꝙ viuere non poſſet fecit vocari omnes ſatrapas imperij ⁊ ait. Cariſſimi ſcire debetis ꝙ hodie ſpiritum deo debeo reddere nō habeo nauis periculum in anima mea ꝙ̄ ō filia mea ꝙ eam matrimonio non tradidi: ⁊ ideo tu fili qui heres meus es tibi precipio ſub mea benedictione vt eam maritari facias tam honorifice ſicut decet: ⁊ medio tp̄e ſicut teipſum omni die in honore eam habeas. His dictis vertit ſe ad parietem. ⁊ ſpiritum emiſit. De cuius vero morte planctus magnus factus eſt in ciuitate: ſatis honorifice eum ſepulture tradiderunt. Poſt hoc vero filius ſatis prudenter incepit regnare: ⁊ ſororem ſuaꝫ in omni honore habere quā miro modo dilexit intantum ꝙ omni die licet nobiles ſecuꝫ eſſent in menſa in vna cathedra ex oppoſito eius ſedebat ⁊ ad inuicē comedebant: ⁊ in eadem camera lectis ſeparatis iacebant. Accidit vna nocte ꝙ temptatio grauis eum accepit ꝙ videbatur ei ſpiritum emittere. niſi cum ſorore ſua libidinem ſuam poſſet implere: de lecto ſurrexit: ⁊ ad ſororem ſuam perrexit: quam dormiētē inuenit ⁊ excitauit eam. Illa ſic excitata ait. O domine: ad quid veniſti illa hora qui reſpondit. Niſi tecum dormiam amitto vitam meam. Que ait. Abſit a me tale peccatum perpetrare: ad memoriaꝫ reducito quo modo pater noſter te honorauit ſub ſua benedictione ante mortem ſuam ꝙ me honores in omni honore: ſi tale peccatum perpetrares offenſionem dei non euaderes: nec hominum ꝯfuſionem. At ille. Quomodocū

qꝫ fiat voluntatem meam adimplebo: dormiuitqꝫ cum ea. Hoc facto ad propriū ſtratum redijt. Puella vero amare fleuit: conſolari nolebat. Imperator vero quantū potuit ſolaciuꝫ ei prebebat ⁊ miro modo eam dilexit. Poſt hoc vero circa dimidiū annū illa in cathedra ſedebat in mēſa: frater eius eam intime aſpexit ⁊ ait. Cariſſima: quid tibi eſt: iam facies tua eſt mutata in colore et oculi tui in nigredinem mutantur. At illa. Mirum non eſt: quia ſum impregnata et per conſequens confuſa. Ille hoc audiens vltra ꝙ credi poteſt contriſtatus eſt: fleuit qꝫ amare ⁊ ait. Pereat dies in qua natus ſum quid faciam ego penitus ignoro. Que ait. Domine fac ꝯſilium meum ⁊ poſt factum non penitebis Nos non ſumus primi qui grauiter deum offenderunt. Hic prope eſt vnus miles ſenex conſiliarius patris noſtri: de cuius conſilio pater noſter ſemper ē operatus. Vocetur ille ⁊ ſub ſigillo cōfeſſionis omnia ei dicemus: ille vero vtile conſiliuꝫ dabit nobis ꝙ ſatiſfaciemus deo ⁊ opprobrium mundanum euadere poterimus. Ait rex: Mihi bene placet ſed ſtudeamus primo deo reconciliari. Cōfeſſi ſunt ambo corde puro cum contritione magna. Facta confeſſione miſerunt pro milite ⁊ totū priuate cum fletu retulerunt. At ille. Domine ex quo deo eſtis reconciliati audite conſiliū meum vt confuſioneꝫ mundanam euadere poſſitis. Pro peccatis veſtris ac patris veſtri terram ſanctam debetis viſitare Et tali die omnes ſatrapas r̄gni veſtri in preſentia veſtra conuocare. Deinde hec verba ꝑ ordinem dicere. Cariſſimi terram ſanctaꝫ viſitare volo nullum heredem preter ſororem vnam habeo ſicut ſcitis cui in abſentia mea ſicut corpi meo debetis obedire: ⁊ poſt hoc mihi coram omnibus dicere: ⁊ tibi chariſſime dico ſub pena vite tue vt ſororis mee cuſtodiam habeas. Ego vero manucapio tā priuate ⁊ ſecure cuſtodire eaꝫ: ꝙ nullus tp̄e partus nec ante nec poſt de caſu veſtro ſciet: niſi tantum vxor mea que debet ei miniſtrare cum manibus proprijs. Ait rex. Bonum eſt conſilium Omnia adimplebo que mihi dicitis. Statim fecit omnes ſatrapas conuocari: ⁊ omnia a principio vſqꝫ ad finē ſicut ſuperius ſcriptum eſt per conſiliū mili

tis adimpleuit. Cum omnia verba conſum
maſſet· vale omnibus fecit: ad terram ſan-
ctam perrexit. Miles vero dominam ſo-
rorem regis ad caſtrum ſuum duxit. Cum
autem vxor militis hoc vidiſſet domino ſuo
occurrit ꝛ ait. Domine mi reuerende q̄lis
eſt domina iſta. Qui reſpōdit. Domina no
ſtra ſoror regis eſt. Jura mihi per deū om
nipotentem ſub pena vite tue vt quidquid
tibi dixero omnino habebis in ſecreto. At il
la. Domine preſto ſum. Cum autē intraſſꝫ
ait miles. Domina noſtra per dominū no
ſtrum regeꝫ eſt impregnata: quare tibi pre
cipio vt nulla creatura miniſtret ei excepta
tua perſona. ita vt principium medium ꝛ fi
nis omnia ſint ſecreta. At illa. Domine om
nia iſta fidelit̄ adimplebo. Domina ad ca-
meram priuatam eſt introducta ꝛ ſatis ſplē
dide ei miniſtrabatur. Cum tempus pariē
di adeſſet filium formoſum peperit. Miles
cum hoc audiſſet ait domine O domina ca
riſſima bonum eſt ac vtile ſacerdotem vo-
cari vt pue℞ baptiſſet. Que ait. Deo meo
voueo ꝙ ille qui eſt inter ſororem ꝛ fratreꝫ
genitus per me baptiſmum non habebit.
Ait miles. Scitis graue peccatum eſt inter
vos ꝛ dominum meum cōmiſſum nolite ꝓ
pter hoc animam pueri occidere. Ait domi
na. Votum voui quod firmiter tenebo: ſed
tibi precipio ꝙ mihi dolium vacuuꝫ appor
tes. Qui ait. Preſto ſum: dolium ſecuꝫ ad
cameram portari fecit. Ille vero decenter
puerum in cunabulo reclinauit ꝛ in paruis
tabellis hec que ſequuntur ſcripſit. Cariſſi
mi ſcire debetis ꝙ puer iſte non eſt baptiſa
tus quia inter fratrem ꝛ ſororem eſt geni-
tus: ideo propter dei amorem baptiſetur: et
ſub capite eius pondus theſauri inuenietis
cum quo ipſuꝫ nutriri faciatis. ad pedes ar
genti pondus cum quo ſtudium exerceat.
Cuꝫ omnia iſta erant ſcripta tabellas in cu
nabulo ſub latere pueri ponebat auruꝫ ſub
capite: argentum ad pedes: Deinde cū pā
nis ſericis ac deauratis cunabulum coope
ruit. Hoc facto militi precepit vt cunabuluꝫ
infra dolium poneret: ꝛ in mari proijceret
vt nataret vbicunqꝫ deus diſponeret. Mi
les vero omnia adimpleuit. Cum doliū in
mari proiectum fuiſſet miles tam diu iuxta
mare ſtetit ꝙdiu doliū natare videret. Hoc
facto ad dominam redijt ſed cum iuxta ca-
ſtrum ſuum veniſſꝫ nuncius regis de terra
ſancta ei obuiabat ꝛ ait ei. Cariſſime vn
de venis. Qui ait. De terra ſancta venio:
Ait ille. Quales rumores habetis. Et ille.
Dominus meus rex mortuus ē ꝛ corpus
ſuum ad vnum de caſtris ſuis ductum eſt.
Miles hoc audiens fleuit amare. Vxor
eius ſuperueniens cum de morte imperatō
ris audiſſꝫ vltra ꝙ credi poteſt dolebat. mi
les ſurrexit ꝛ ait vxori ſue. Nolito flere ne
domina noſtra percipiat: nihil ei dicemus
quouſqꝫ a puerperio reſurgat. Miles enī
poſt hos ſermones ad doiaꝫ intrauit: vxor
eius ſequebatur eum. Cum domina eos re
ſpexiſſet: ꝛ eos deſolatos ꝑpendit. ait chariſ
ſimi propter quam cauſam eſtis triſtes. ait:
illi. Domina non ſumus triſtes ſed potius
gaudentes: quia liberati eſtis a graui peri
culo in quo fuiſtis. Ait illa. Ita non eſt in-
dicate mihi nolite aliquid celare a me ſiue
bonum ſiue malum. Ait miles. Quidaꝫ nū
cius ď terra ſancta venit de domino noſtro
rege fratre veſtro qui narrat rumores: que
ait vocetur nuncius. Qui cum veniſſet ait
ei domina. Quomodo eſt de domino meo:
Qui reſpondit. Dominus veſter mortuus
eſt: ꝛ eius corpus de terra ſancta tranſlatuꝫ
eſt ad caſtrum ſuuꝫ vt cum patre veſtro ſe
peliretur. Domina cum hoc audiſſꝫ ad ter
ram cecidit. Miles videns dolorem doīe:
in terraꝫ iacuit: vxor militis cum eis ac nun
cius. Omnes iſti per magnum ſpacium ia
cebant: in eis pre magno dolore nō eſt vox
neqꝫ ſenſus. Domina vero poſt magnum
ſpacium ſurrexit: crines capitis traxit: faciē
vſqꝫ ad ſanguinis effuſionem dilacerauit ꝛ
alta voce clamauit. Heu mihi pereat dies ī
qua concepta eram. Nox illa non numeret̄
in qua ſum nata. Quantas habeo iniquita
tes ꝛc. In me ſunt ꝯpleta: perijt ſpes mea
fortitudo mea: frater meus vnicus dimidiū
anime mee: quid faciam ego de cetero peni
tus ignoro. Surrexit miles ꝛ ait. O domi
na chariſſima audite me. Si propter dolo-
rem teipſam necaueris totum regnum peri
bit. Tu ſola es derelicta ꝛ iure hereditario
regnum tibi debet̄. Si ergo teipſā occide
ris regnum ac predium extraneos cōuola-
bit. Surgamus ꝛ ad locuꝫ vbi corpus iacꝫ

accedamus ⁊ honorifice eum ſepeliemus.
Deinde ſtudeamus quomodo imperium re
gere debemus. Illa vero ex verbis militis
confortata ſurrexit:⁊ cuȝ honeſta comitiua
ad caſtrum fratris ſui acceſſit. Cum auteȝ
intraſſet corpus regis ſuꝑ feretrum inuenit
ſuꝑ corpus cecidit. A planta pedis vſqȝ ad
verticem oſculata eſt eum. Milites viden
tes nimium dolorem in ipſa de funere do=
minam retraxerunt.⁊ in cameram introdu-
xerunt:⁊ corpus ſatis honorifice ſepulture
tradiderunt Poſt hoc quidam dux burgū
die ſolennes nuncios ad eam miſit: vt ei in
vxorem ꝯſentiret. Illa vero ſtatim reſpon=
dit Quamdiu vixero virum non habeo:nū
cij hoc audientes voluntatem eius domio
nunciabant:dux hoc audiens indignatus ē
ꝯtra eam ⁊ ait:ſi eam habuiſſem rex illius
regni fuiſſem:ſed ex quo me vilipendebat:
de regno ſuo parum gaudebit:exercitū col
legit:regnum intrauit comburebat ⁊ occi=
dit infinita mala perpetrabat:⁊ victoriaȝ in
omni bello obtinuit: Domina ad quandaȝ
ciuitatem bene muratam fugam petijt: In
qua erat caſtrum fortiſſimum ⁊ in ea per
multos annos permanſit. Jam ad puerum
ꝓiectum in mari redeamus. ¶ Doliuȝ cuȝ
puero per multa regna tranſijt quouſqȝ iu=
xta cenobiuȝ monachoꝝ peruenit:⁊ hoc fe
ria ſexta: Eodem die abbas illius monaſte
rij ad littus maris ꝑrexit ⁊ piſcatoribus ait
Cariſſimi eſtote parati ad piſcandum. Illi
vero rethia ſua parabant:dum vero ſic pre
pararent dolium cum fluctibus maris ad t̄
ram peruenit:ait abbas ſeruis ſuis:ecce do
lium aperiatis ⁊ videatis quid ibi lateat:illi
vero dolium aperuerunt ⁊ ecce puer par
uus precioſis pannis inuolutus abbateȝ re
ſpexit ⁊ riſit abbas vero totaliter de viſu cō
triſtatus ait. O deus meus quid eſt hoc ꝙ
inuenimus pueꝝ in cunabulo:proprijs ma
nibus eum leuauit:tabellas ſub latere eius
inuenit:quas mater ibideȝ poſuit ⁊ legit ꝙ
puer ille inter fratrem ⁊ ſororem eſſet geni
tus:nec baptiſatus:ſed propter dei amoreȝ
petitur vt ſacramentum baptiſmi ei daret̄:
Deinde cum auro quod ad caput eius in
ueniret̄ nutriret̄:⁊ ad pedes argentum per
quod ſtudium exercet. Abbas cum hec lē=
giſſet ⁊ cunabulum precioſis pannis orna

tum vidiſſet intellexit ꝙ puer de nobili ſan
guine eſſet:ſtatim eum baptiſari fecit:⁊ ei
proprium nomen impoſuit Gregorius: Et
pueꝝ ad nutriendum vni piſcatori tradidit:
Danſqȝ ei pondus quod inuenit: Puer v̄
ro creſcebat ⁊ ab omnibus eſt dilectus quo
uſqȝ ſeptem annos in etate ꝯpleuiſſet. Ab=
bas ſtatim ad ſtudium eum ordinauit: In
quo miro modo ꝓfecit:ita ꝙ omnes mona
chi cenobij tāꝙ ſuum monachuȝ dilexerūt
Puer vero infra pauca tꝑa omnes in ſciē
tia tranſcendit. Accidit quodam die vt cum
filius piſcatoris cum pila quadam luderet:
⁊ dictum piſcatorem patrem ſuum eſſe cre
didit a caſu filium piſcatoris cum pila leſit:
Ille ſic ꝑcuſſus amare fleuit:domum pre=
xit:matri conqueſtus eſt dicēs. Gregorius
frater meus me ꝑcuſſit:mater hec audiens
foras exiuit: ⁊ dure arguebat eum dicens:
O gregori qua audacia filium me ꝑcuſiſti
cum tamen qualis ſis ⁊ vnde ignoramus:
At ille. O mater dulciſſima nonne filius tu
us ego ſum. quare talia mihi improperas:
Que ait. Filius meus non es ⁊ vnde ſis ig
noro:ſed tamen vnum ſcio ꝙ quodam die
in dolio inuētus fuiſti:abbas te mihi ad nu
triēdum dedit. Ille cum hoc audiſſet fleuit
amare. Ad abbatem perrexit:⁊ ait. O doie
mi diu vobiſcum ſteti credebam me filium
piſcatoris fuiſſe:cum tamen non ſum:⁊ ido
parentes meos ignoro:ſi placet me ad mili
tiam ꝓmoueatis:quia hic amplius non ma
nebo:ait abbas. O fili noli talia cogitare:
Omnes monachi in domo exiſtentes miro
modo te diligunt intantum ꝙ poſt deceſſuȝ
meum in abbatem te ꝓmouebunt At ille.
Domine ſine dubio non expectabo donec
ad parentes meos peruenero. Abbas hec
audiens ad theſaurum ſuum acceſſit:⁊ ta=
bellas quas in cunabulo ſuo inuenit ei oſtē
dit dicens. Nunc fili lege interius ⁊ qualis
es clare inuenies. Cuȝ vero legiſſȝ ꝙ inter
fratrem ⁊ ſororem eſſet genitus ad terram
cecidit ⁊ ait. Heu mihi quales parentes ha
beo:ad terram ſanctam pergam ⁊ pro pec
catis parentum meoꝝ pugnabo.⁊ ibi vitaȝ
meam finiam. Peto ergo domine inſtant̄
vt me ad militiam ꝓmoueatis:quod ⁊ ab=
bas fecit. Cū aūt licentiam de receſſu rece
dit factus eſt magnus planctus in cenobio

dolor in populo: ⁊ in circuitu lamentatō: ad
mare ſe tranſtulit ⁊ conuenit cū nautis vt
eum ad terram ſanctam ducerent. Cum ve
ro nauigaſſent ventus erat eis oppoſitus:
⁊ ſubito ducti ſunt ad eandem ciuitatē In
qua erat mater eius in caſtro. Qualis quo
q; ciuitas erat aut quod regnum naute pe
nitus ignorabant. Cū aūt ciuitatem miles
intraſſ; quidā ciuis ei occurrebat ⁊ ait ei.
Domine quo tenditis. Et ille. Hoſpicium
quero. Ciuis vero ad domū ſuā eū cū to
ta familia ſua duxit: ⁊ ſplēdide eis miniſtra
uit: cum vero in menſa ſederent dominus
Gregorius hoſpiti dixit. Domine q̄lis eſt
ciuitas iſta. ⁊ quis dominus iſtius terre: ad
ille: cariſſime: vnum virum valentē impato
rem habuimus qui mortuus ē in terra ſan
cta qui nullum heredem preter ſuam ſoro-
rem poſt ſe dereliquit. Quidā dux eam in
vxorem petijt que nullo modo copulari in
tendit. Ille ex hoc indignatus totū regnum
iſtud excepta ciuitate iſta manu forti acqui
ſiuit. Ait miles. Nūquid ſecretū cordis mei
potero ſecure propalare. At ille. Dn̄e etiā
cum omni ſecuritate. Qui ait. Miles ſum
per gladium ſi placet die craſtina ad pala-
cium pgas: ⁊ cum ſenaſcallo ſermonem de
me facias q̄ ſi ſalarium mihi dederit ꝓ iu-
ſticia domine iſto anno pugnabo. Ait ciuis
Non dubito domine quin de aduentu tuo
gaudebit toto corde. die craſtina ad palaciū
pgam: ⁊ finem huius rei faciam. Mane
ſurrexit ad ſenaſcallū pexit ⁊ de aduentu
eius intimauit. ille non modicū gaudens ꝓ
domino Gregorio nunciū deſtinauit. Cū
cum vidiſſet domine eſt preſentatus ⁊ mul
tum ꝯmendatus. Quem cum vidiſſet inti-
me reſpexit eum: ſ; q̄ erat filius eius peni-
tus ignorabat: ipſa eum ſubmerſum a mul
tis annis credidit. Senaſcallus in preſentia
domine eum ꝯduxit vt p integrum annum
ei miniſtraret. Die craſtina ad bellū ſe pa
rauit: adeſt dux in campo cum exercitu ma
gno Dominus Gregorius bellum aggre
dit̄ omnes penetrauit quouſq; ad ducem p
uenit. quem in eodem loco occidit ⁊ caput
eius amputauit ⁊ victoriam obtinuit. Mi
les poſt hoc de die in diem ꝓficiebat: fama
eius vndiq; circuibat ſic q̄ anteq̄ annus
fuiſſet completus totum regnū a manibus
inimicoꝝ acquiſiuit. Deinde ad ſenaſcallū
venit ⁊ ait. Cariſſime vobis cōſtat in quo
ſtatu vos inueni ⁊ ad quē ſtatum duxi: ro
go ergo tradite mihi ſolarium q2 tendo per
gere ad aliud regnum: ait ſenaſcallus. Do
mine plus meruiſti q̄ ex conuentione tene
mur tibi. Ideo ad dominam noſtram per-
go vt de ſtatu ac mercede finem faciā. Cū
aūt ad dominam veniſſ; ait. O domina ca
riſſima dicam vobis aliqua verba ꝓficua.
ex defectu capitis omnia mala ſuſtinemus
virum accipere per quem poterimus de cete
ro ſecuri eſſe. Regnum veſtrum in diuitijs
abundat: ⁊ ideo virum ꝓpter diuitias acci-
pere non cōſulo. Unde ignoro vbi melius
ad honorē veſtrum ⁊ ꝯmodum totius po
puli poteritis virum accipere q̄ dominum
Gregorium. Illa vero ſolebat ſemꝑ reſpō
dere voueo deo q̄ nūq̄ copulabor viro. S;
ad verbum ſenaſcalli diem deliberationis
ꝯſtituit ad reſpondendum. Adeſt vero dies
cunctis audientibus domina dixit. Ex quo
dominus gregorius nobis valide ⁊ regnū
noſtrum de manibus inimicoꝝ liberauit eū
in virum accipiā. Hec audientes gauiſi ſūt
valde. Diem nuptiaꝝ ꝯſtituit. Ambo cum
magno iubilo ⁊ ꝯſenſu totius imperij i ma
trimonio ſunt coniuncti: Filius cum matre
propria: ſed quales eſſent vterq; ignorabat
Facta eſt inter eos dilectio magna. Accidit
q̄dam die q̄ dominus Gregorius ad venā
dum perrexit: ait quedam ancilla domine:
O domina chariſſima nunquid dominum
noſtrum regem in aliquo offendiſtis. Que
ait: in nullo. Credo q̄ in mundo non inue-
niuntur duo ad inuicem ligati in matrimo-
nio qui tantum ſe diligunt mutuo ſicut do-
minus ⁊ ego. S; dic mihi cariſſima quare
ꝓtuliſti talia verba. At illa. Omni die quā
do ponit̄ menſa dominus noſter rex illam
cameram priuatam intrat letus ſed cū exie
rit lamentationes ⁊ fletus emittit. Deinde
faciem lauat: ſed q̄re hoc fit penitus ignoro
Domina cum hoc audiſſet camerā illam
ſolam intrauit: de foramine in foramen inti
me reſpexit donec ad illud foramen venit:
in quo tabelle erant quas ſingulis diebus
legere ſolebat quō inter fratrem ⁊ ſororem
genitus eſſet: ⁊ tunc amare fleuit. Ille enī
erant tabelle que in cunabulo ſuo erant in

uente. Domina vero cum tabellas inueniſ
ſet ſtatim noticiam illaꝝ habebat. Aperuit
ſcripturaꝫ legit de manu ꝓpria. intra ſe co
gitabat: nunq̄ homo iſte: ad tabellas veniſ
ſet niſi filius meus eſſet. Incepit alta voce
clamare ꝛ dicere. Heu mihi ꝙ ſum nata in
mundo edita vtinā in die conceptionis mee
extincta fuiſſet mater mea. Cum eſſꝫ in au
la clamor. audientes milites domine: ad do
minā cucurrerūt cum ceteris: ꝛ illam iacen
tem in terram inuenerunt: ꝛ per longū tem
pus circa eaꝫ ſteterunt. anteq̄ verba ab ea
habere potuerunt. deinde os aperuit ꝛ ait:
Si diligitis vitam meam ſtatim dominum
meum querite. Milites hoc audientes ſta
tim equos aſcenderunt ꝛ ad imꝑatorē equi
tabāt ꝛ dixerunt ei. Domine regina in ꝑi=
culo mortis iacet. Ille hoc audiens luſum
dimiſit ꝛ ad caſtꝝ ꝑrexit: cameraꝫ in q̄ do=
mina iacuit intrauit: dn̄a cum illum vidiſſet
ait. O domine omnes exeant preter vos vt
nullus audiat que vobis dixero. Cum aūt
omnes eſſent expulſi ait domina. O cariſſi
me de qua ꝓgenie es tu dicito mihi: qui ait
Iſta eſt mirabilis queſtio: ſcias ſine dubio
ꝙ de longinqua terra ſum ego: ꝛ illa: deo
voueo ꝙ niſi dixeris mihi veritatē me mori
entem videbis: qui ait: ego dico tibi ꝙ pau
per eraꝫ nihil habens preter arma mea cuꝫ
quibus ꝛ totum regnum a ſeruitute libera
ui: At illa. dic mihi modo de q̄ terra es oriū
dus: ꝛ qui erant parentes tui: ꝛ niſi veritatē
dixeris nunq̄ cibum guſtabo: ꝛ ille: vobis
de veritate fateor. Quidam abbas ab infā
tia me nutriuit ꝛ mihi ſepius dixit ꝙ ī quo
dam dolio me inuenit infra cunabuluꝫ. Et
illo tꝑe vſqꝫ ī preſens me nutriuit quouſqꝫ
ad ꝑtes iſtas veni: dn̄a cum hec audiſſꝫ ta=
bellas ei oſtendit ꝛ ait: nunquid iſtas tabel
las noſti: Ille cum tabellas vidiſſet ad ter
ram cecidit: illa vero ait. O fili dulciſſime:
tu es filius meus vnicus: tu es maritus me
us ꝛ dominus meus: tu es filius fratris mei:
ꝛ meus. O fili dulciſſime in dolio cuꝫ iſtis
poſui te poſtq̄ peperi te. Heu mihi q̄re de
vulua eduxiſti me deus meus q꞉ tot mala
ſunt per me perpetrata: fratrem meum pro
prium ꝯgnoui ꝛ te ex me genui: vtinaꝫ cō
ſumpta eſſeꝫ ne oculus me videret ꝛ fuiſſē
quaſi non eſſem de vtero tranſlatus ad tu=
mulum. Ad murum caput ꝑcuſſit: ꝛ ait. O
domine deus meus ecce filius meus mari=
tus meus ꝛ filius fratris mei. Ait dominus
Gregorius. Credebam me euaſiſſe ꝑiculū
ꝛ iam in rethe dyaboli cecidi: dimitte me do
mina vt plangaꝫ miſeriam meam: ve mihi
ve ecce mater mea: amica mea: vxor mea.
Ecce ſic dyabolus ꝯcluſit me: mater cuꝫ in
filio tantum dolorem vidiſſet ait. O fili dul
ciſſime ꝓ peccatis nr̄is ꝑegrinabor toto tē
pore vite mee: tu vero regnum gubernabis
qui ait. Non fiet ita in regno: mater: expe=
ctabis: ego vero peregrinabor donec a deo
peccata noſtra ſint dimiſſa: de nocte ſurrex
it lanceam ſuam fregit: veſtimentis ſe indu
it: ꝑegrini matri valefecit: ꝛ nudis pedibus
ambulauit quouſqꝫ extra r̄gnum peruenit
Deinde ad q̄ndaꝫ ciuitatem in noctis ob=
ſcuritate venit ad domum vnius piſcatoris
a quo hoſpitium ꝓ dei amore petiuit. Pi
ſcator cum diligent̄ reſpexit: ꝛ cum mēbro=
rum decentiam ꝛ corporis diſpoſitiōeꝫ vidiſ
ſet: ait ei. Cariſſime verus peregrinus non
es hoc bene apparet in tuo corpe. Ait ille
Licꝫ verus ꝑegrinus non fuero hoſpitium
tamē dei amore nocte iſtā peto: vxor piſca
toris cum eum vidiſſꝫ pietate mota preces
fundebat ꝓ eo vt introduceret̄. Cum auteꝫ
introductus fuiſſet retro oſtium grabatum
parari iuſſit: piſcator piſces cum aq̄ ei dedit
ꝛ panem: ꝛ inter cetera ei dixit. Tu ꝑegrīe
ſi ſanctitatē cupis inuenire loca ſolitaria de
beres accedere. At ille: dn̄e libent̄ hoc attē=
ptarem ſꝫ ſolum talem locum ignoro. Cui
ait. Die craſtina mecum ꝑgas: ꝛ ad locuꝫ
ſolitarium te ducam: ꝛ ille: deus ſit tibi mer
ces. Mane vero piſcator ꝑegrinum exci=
tauit: intantum enim feſtinabat ꝙ tabellas
ſuas ꝑuas retro oſtium dimiſit: piſcator cuꝫ
ꝑegrino mare intrauit ꝑ. xvj. miliaria ī ma
ri nauigabant donec ad q̄ndam rupem per
uenit habens circa pedes eius ꝯpedes qui
ſine claue non poterant aperiri. Sꝫ poſtq̄
ꝯpedes ſeraſſet claues in mari ꝓiecit. De
inde domum rediit. Peregrinus iſte ꝑ de
decem ꝛ ſeptem annos in pn̄ia remanſit: ac
cidit ꝙ papa morit̄: ipſo mortuo venit vox
deſuꝑ de celo dicens: querite hoīeꝫ dei ꝛ il=
lum in vicarium meum ꝯſtituatis noīe gre
gorium. Electores hoc audiētes gauiſi ſūt

valde. Nuncios per diuerſas partes mūdi
miſerunt vt eum quererent. Tandem in do
mo piſcatoris hoſpitati ſunt. Cum vero in
cena fuiſſent piſcatori dixerunt. o cariſſime
multum vexati ſumus per regna ꝛ caſtra:
querendo vnum ſanctum virum noīe Gre
gorium quem in ſummum pontificem con
ſtituere debemus ꝛ nō inuenimus. Ille ve
ro cum de peregrino fuiſſet recordatus ait
Iaȝ ſunt. xvij. anni ꝙ vnus peregrinus no
mine Gregorius in domo iſta eſt hoſpita⸗
tus quem ad quandam rupem in mari du
xi ꝛ ibidem dimiſi. Sed ſcio ꝙ a multo tpe
mortuus eſt. Accidit ꝙ eadem die piſces ce
pit: ꝛ cum piſcem extraxiſſet claues quas
ante decem ꝛ ſeptem annis in mare proie
cit infra piſcem inuenit. Statiȝ alta voce cla
mauit o cariſſimi videte claues quas in ma
re proieci: vt ſpero de labore veſtro non eri
tis fruſtrati. Nuncij hec audientes ꝛ viden
tes gauiſi ſunt valde. Mane vero ſurrexe
runt piſcatorem rogabant vt eos ad rupeȝ
duceret: quod ꝛ factum eſt. Cum auteȝ ibi
dem veniſſent ꝛ cum vidiſſent dixerunt. O
gregori homo dei ad nos pge ex parte dei
omnipotentis ad nos aſcende: quia dei vo⸗
luntas eſt vt eius vicarius in terris conſti⸗
tutus ſis. At ille. Quod deo placet eius vo
luntas fiet. Illum extra rupem duxerunt.
Anteꝗ ciuitatem intrauit omnes campane
ciuitatis per ſe pulſabant. Ciues hec audiē
tes dixerunt. Benedictus altiſſimus iaȝ ve
nit qui chriſti vicarius erit Omnes ei obui
am proceſſerunt: ꝛ cum magno honore eū
receperunt: ꝛ chriſti vicarium conſtituerūt.
Beatus Gregorius in vicariatu conſtitu⸗
tus in omnibus laudabiliter ſe habebat: fa
ma eius per orbem volabat: ꝛ ꝙ tam ſan⸗
ctus criſti vicarius cōſtitutus erat. Multi
ex omnibus partibus mundi veniebant: vt
eius conſilium ꝛ auxilium haberent. Audi
ens vero mater eius ꝙ tam ſanctus homo
chriſti vicarius factus eſſet intra ſe cogita⸗
bat vbi iam melius potero accedere ꝙ ad
iſtum ſanctum virum ꝛ vitam meam ei in
timare. Veruntamen ꝙ eſſet filius eius et
maritus penitus ignorabat. Ad romaȝ per
rexit ꝛ chriſti vicario eſt confeſſa: ante con
feſſionem neuter alium cognouit. Sed pa⸗
pa cum confeſſionē matris audiſſet noticiā
eius p omnia habebat ꝛ ait. O mater dul
ciſſima vxor ꝛ amica dyabolus credebat
nos ducere ad inferna ꝛ nos euaſimus dei
gratia. Illa hec audiens ad pedes eius ce⸗
cidit ꝛ pre gaudio amare fleuit: Papa ve
ro de terra eā leuauit ꝛ in eius nomine mo
naſterium conſtituit in quo eam abbatiſſaȝ
fecit ꝛ infra pauca tempora ambo animas
deo reddiderunt.

Moraliſatio

Cariſſimi. Iſte imperator eſt do⸗
minus noſter ieſus chriſtus qui
ſororem ſuam. id eſt animaȝ: fra⸗
tri. id eſt homini qui homines xp̄ifideles ſu
mus eius fratres: ꝛ anima eſt ſoror ꝛ dei fi
lia. ſed inquantum anima homini coniungi
tur caro dicitur proprie eius ſoror. In prin
cipio caro habet animam in omni honore.
dum contra eam nihil quod diſpliceat deo
agit tenetur eam ex precepto diuino nobili
viro maritari ſcȝ deo per opera miſericor⸗
die. Iſti duo corpus ꝛ anima mutuo ſe di⸗
ligunt: intantū ꝙ in vna camera iacent hoc
eſt in vno corde in vna mente ꝗdiu dei pre
cepta perpetrāt: ꝛ in vna ſcutella comedūt:
hoc eſt in vna voluntate ſe diſponunt quan
do baptiſmum receperunt ꝛ pompis dya⸗
boli renunciabant Sȝ heu ꝛ prochdolor ho
mo ſepe ex inſtigatione dyaboli ſororē vio
lat hoc eſt animam cuȝ vicijs ꝛ concupiſcē
tijs corrumpit ita ꝙ impregnatur ꝛ parit fi
lium. Per filium iſtum intelligere debe⸗
mus totum genus humanum quod a pri⸗
mo parente procedebat. Adam enim erat
filius dei primogenitus cui debebatur re⸗
gnum iſtius mundi. Iuxta illud Pſalmi.
Omnia ſubieciſti ſub pedibus eius oues ꝛ
boues vniuerſas inſuper ꝛ pecora ꝛc̄. Sȝ
iſte in mandatis habuit filiam dei. ſororem
eius ſcilicet animam in omni honore: Ille
vero per dyabolum deceptus corrupit eaȝ
quando de pomo comedit. Vnde filius ſcȝ
totum genus humanum ab eo proceſſit. et
in dolio ex ſenſu militis ſcilicet ſpiritusſan⸗
cti miſſus. id eſt. in miſeriam maris huius
mundi ſcilicet proiectus vbi natabat p mul
ta tempora. Primus pater mortuus erat:
ꝛ ad infernuȝ deſcendit: derelicta eſt anima
nuda. Et ideo dux ſcilicet dyabolus. euȝ in
uaſit quouſqȝ filius dei venit ſcilicet deus

et homo: et liberauit non ſolum matrem ſcꝫ et totum regnum id eſt genus humanũ per ſuam paſſionem: quia contra ducem id eſt dyabolum pugnauit: et victoriam obtinuit: et terram amiſſam ſcꝫ paradiſum nobis recuperauit. Poſt hec matrem ſuã id eſt ſanctã eccleſiam deſponſauit: per quam tabelle erãt ſcripte id eſt decem precepta que moyſes a deo recepit. Illa ſingulis diebus debemus videre: et in cordibus noſtris reprimere: et ſacram ſcripturã reſpicere legere et intelligere: vbi inueniemus quod iſte ſanctus iob terre loquebatur dicẽs. Pater meus es et ſoror mea vermibus: ſi illud intime cogitare volumus materiam flendi habemus. Sed querendũ ẽ nobis: quis traxit nos de dolio Certe abbas id eſt deus ipſe per filium ſuũ vnigenitũ quotidie nos trahit p ſuam grãm: de miſeria peccati: et dat nos ad nutriendũ piſcatori. Piſcator iſte poteſt dici quilibet prelatus qui habet peccatorẽ in bonis operibus nutrire: et eum ad chriſti militiã promouet: tunc poterit int̃ monachos ſcꝫ ſctõs viros conuerſari et ſanctus eſſe: iuxta Pſ. Cum ſancto ſanctus eris: et cũ etc. Deinde per nauẽ eccleſie ſcꝫ ſm eius precepta tranſire: et viriliter pugnare contra dyabolum: et per ꝯſequens ad magnas diuitias ꝑuenire Diuitie iſte ſunt virtutes per quas anima dicatur que recipitur in domo ciuis ſcꝫ prelati: et prelatus eum ducit ad ſeneſcallum id eſt confeſſorem per quem dirigitur ad viam ſalutis: et quare: quia pugnat ꝓ domina id eſt anima. Sed ſepe contingit ꝙ homo reciduiat ꝑgit ad venandũ ſcꝫ mundi vanitatem Domina ſcꝫ aĩa dolet quando de tabellis ſcriptis id eſt de trãſgreſſionibus ꝑpetratis recordatur: et ideo milites id eſt oẽs ſenſus tenentur hominem a ludo mundi reuocare imo deus ipſum vocat dicẽs. Reuertere reuertere reuertere etc. Sed quando hõ videt animam per peccatum proſtratã debet ſe ad terram proiicere hoc eſt ad oẽm humilitatẽ ſe parare: veſtimenta id eſt vicia deponere et lanceã male vite per ꝯfeſſionem frangere et ſic ꝑegrinando in bonis virtutibus ꝑgere donec ad domum piſcatoris ſcꝫ prelati perueniat: de cuius ꝯſilio ad rupem penitentie includi debes quouſque nuncij id eſt viri eccleſiaſtici cum penitentia fuerit conſũmata ducent ad romanam ciuitatem. Ciuitas iſta eſt ſancta mater eccleſia in qua debemus ꝑmanere hoc eſt eius precepta adimplere: et campane pulſabuntur ſcꝫ per opera miſericordie per penitentiam recuperata: de te laudabile teſtimonium perhibent: et ciues gaudebunt id eſt angeli dei de peccatore: ſicut ſcriptum eſt Luc. xv. Gaudium eſt angelis dei ſuper vno peccatore penitentiam agente et tunc etiam poteris dominam id eſt aĩam ad monaſterium regni celeſtis perducere. Ad quod nos perducat iheſus chriſtus dominus noſter marie filius qui cum patre et ſpirituſancto viuit et regnat etc.

De iudicio adulterantium. Capitulum. lxxxij.

Miles quidã erat qui caſtrũ pulcerrimum habebat ſuꝑ quo duc ciconie nidificabant. Sub caſtro erat fons clarus in quo ciconie ſolebant ſe balneare. Accidit ꝙ femella pullos ꝓduxit maſculus vero per terram volabat vt pullis cibum colligeret. Illo abeunte femella eſt adulterata: ſed anteꝙ maſculus veniret ad fontẽ deſcenderat vt ſe lauaret ne maſculus fetorem adulterij ſentiret. Miles cũ ſepius hoc vidiſſet admirabatur fontem clauſit ne ciconia ſe lauaret vel balnearet. Illa vero cum fontem clauſum vidiſſet et non poterat ſe lauare poſt adulteriũ cõmiſſum ad nidũ eſt reuerſa. Maſculus veniens et ſentiens adulterij fetorem inde volauit et infra diem naturalem multitudinem ciconiarum ſecum duxit: et in preſentia militis eam occiderũt.

Moraliſatio

Cariſſimi. Iſte due ciconie ſunt chriſtus et aĩa: anima eſt chriſti ſponſa: et quotienſcunque fuerit ꝑ peccatum adulterata ad fontem ꝯfeſſionis recurrat vt poterit mũdari ne chriſtus eius ſponſus fetorẽ adulterij ſentiet. Miles qui fontem clauſit eſt dyabolus qui cor hominis obturat qui ſemper nititur hominem impedire ne currat ad fontem confeſſionis: et ne homo confiteatur. Unde ſi chriſtus in die iudicij te inuenit non lotum id eſt non confeſſum ſine dubio contra te veniet cũ multitudine angelorũ eternaliter te occidentium

De timoroſa cuſtodia anime Capitulum. lxxxiij.

Traianus regnauit qui miro mō
dos ortos dilexit. vnde ſemel cū quen
dam ortum conſtruxiſſet et ar-
bores vniuerſi generis in eo plantaſſet cu-
ſtodem ſuper ortū conſtituit vt fideliter cu-
ſtodiet. Erat autem quidam aper ſtrenuus
qui ortum intrauit arbores ꝯfodit ⁊ euertit
Hoc ꝑcipiens cuſtos nomine ionathas au
riculam eius ſiniſtram abſcidit. Aper vero
amiſſa aure clamauit ⁊ exiuit. Altera vero
die aper intrauit et infinita mala ꝑpetrauit
in orto. Hoc videns ionathas aurem eius
dextram abſcidit ⁊ cū clamore valido aper
exiuit: hoc non obſtante tercia vice intrauit
Quod vidēs ionathas caudā eius abſcidit
et ſic turpiter cum clamore aper exiuit. Ad
huc quarta vice intrauit multa mala ꝑpe-
trauit. Jonathas illū cum lācea perforauit
et mortuus eſt ⁊ coquinario traditus vt ꝑ
menſa regis prepareretur. Rex vero de quo
libet aīali cor plus dilexit ꝙ aliquid aliud
Cocus vero cum aprū preparaſſet ⁊ cor
pingue vidiſſet comedit. ſed cū regi fuiſſet
de apro a ſeruitoribuſ miniſtratum cor que
ſiuit. Seruitores vero ad coquinarium re-
dierūt et cor apri appetebāt: ait ille. Dicite
domino meo ꝙ aper nullum cor habebat:
et ſi non credat per varias rationes obligo
me oſtendere. Serui hoc audientes omnia
verba regi denunciabant: ait rex. Quid eſt
hoc quod audio: non eſt animal ſine corde:
ſed ex quo offert ſe ad probandum eum au
diemus: coquinarius erat vocatus ad regē
vt probaret ꝙ aper cor non haberet: qui ait
Domine mi audite me. Omnis cogitatio
a corde ꝓcedit: bene ſequitur ſi nulla eſt co
gitatio nec cor vllū: aper iſte primo intrauit
ortū et multa mala cōmiſit. Ego vero hoc
videns aurem eius ſiniſtram abſcidi: ſi cor
habuiſſet de aure abſciſa cogitaſſet: ſ; hoc
non fecit: quia iterato intrauit: ergo cor non
habebat. Item ſi cor habuiſſet quando aurē
dextrā abſcidi hoc cogitaſſet: ſed non cogi
tauit de aure dextra amiſſa: quia poſt hoc
intrauit et caudam amiſit: ergo ſi aliquam
partē cordis habuiſſet de auribus ⁊ cauda
cogitaſſet: ſed hoc non fecit: qꝛ poſt omnia
iſta intrauit: ideo eum occidi. Et per iſtas
tres rationes oſtendo ꝙ cor non habebat.
Rex vero cum hoc audiſſet ratiōes huius
approbauit: et ſic coquinarius euaſit.

Moraliſatio

Kariſſimi. Iſte rex ē dominus nr̄
iheſus chriſtus qui miro modo
ortos et vineaſ diligit id ē ſtatus
hominū ſicut ſunt viri eccleſiaſtici religioſi
et boni chriſtiani in quorum cordibus do-
minus nr̄ plantat quotidie diuerſa genera
arbor̄ id eſt virtutum ſicut ſunt decem pre
cepta: ſeptem opera miſericordie: quatuor
virtutes cardiales: et tres theologicas. Cu
ſtos eſt prelatus qui habet iſta cuſtodire.
Aper eſt homo diueſ ac potēs huius ſeculi
qui potius ſenſui ꝓprio credit ꝙ alteri. iſte
deſtruit ſtatū ſuū quē accepit in baptiſmo.
Et mala infinita cōmittit quando peccatū
mortale perpetrat: quia violat ꝟtutes quas
in baptiſmo recepit. Hoc videns deus per
ionatham id eſt per mortē a nobis aufert
aurem ſiniſtram id eſt conſanguineū tuum
interfecit vt per hoc vitam tuam malā cor-
rigas. Sed miſer homo ad tempus dolet ⁊
cito ad vomitum reuertitur: et dei precepta
iterato violat. Hoc videns deus aufert ab
homine aurem dextrā id eſt filium vel filiā
vt ſic te corrigas. Sed miſer homo ꝑ breue
tempus mortem cor̄ dolet ⁊ redit ad mala
opera: et tunc aufert ab eo caudam id eſt
vxorem vt ſic flagellatus corrigat̄: nec per
talia emendatur: tunc deus eum interficit ⁊
coquinario id eſt dyabolo tradit in die iudi
cij. Non eſt in hoīe res quam deus magis
diligit ꝙ cor id eſt animam. tunc dyabolus
allegabit ꝙ animam deo obedientem non
habet: et dicet ad chriſtum. Iſte mihi obe-
diens fuit et tibi inobedienſ fuit: ſi habuiſſet
aīam rectam nunꝙ preceptū tuū violaſſet
⁊ ſic deus priuabitur aīa quod eſt dolendū

¶ De beneficiis dei ſemper memorandis
Capitulum. lxxxiiij.

Pompeyus regnauit in cuius re-
gno erat quedam domina nimis
pulcra et oībus amoroſa. Juxta
eam quidā miles habitabat ſatis gratioſus
⁊ nobilis qui iſtam dominā ſepius viſitauit
et a domina multum erat dilectuſ. Miles
iſte cum ſemel dominā viſitaſſet vidensq;
falconem ſuper manum eius quem miro
modo concupiuit: ait. O bona ſi quicꝙ pro
te feci: aut ſi me diligis da mihi falconem:

domina ait. Tibi concedo:ſed vnum eſt ꝙ non tantū illum diligas vt a ſocietate mea te ſepares:miles ait. Abſit hoc a me vt propter aliquam rem me ſepararem a te nunc amplius teneor te diligere ꝙ ante: domina falconem ei dedit. Ille vero ei valefecerat ꝛ in falcone delectabatur ꝙ dominam non viſitabat et parum de ea cogitabat:ſed ſingulis diebus cū falcone ludebat. Domina ſepius nuncios ad eum miſit et non venit. Tandem domina ei ſcripſit vt ſine dilatiōe vlteriori ad eam cum falcone veniret quod et fecit:qui cum veniſſet ait ei domina. Oſtende mihi falconē:quem cum apprehendiſſet coram eo caput a corpore extraxit. miles non modicum dolens ait. Domina quid feciſti:que ait. Non doleaſ ſed potius gaude ꝛ letare:quia falco erat cauſa quare me non viſitaſti ſic̄ ante feciſti:ideo falconē occidi vt ad me redeas frequent̄ ſic̄ ſolebaſ miles vero videns ꝙ ex pia cauſa dn̄a hoc fecerat ei placuit ꝛ eā ſicut prius viſitauit.

Moraliſatio

Kariſſimi. Iſte rex eſt pater celeſtis. Domina tam pulcra natā humana deitati ī chriſto ꝯiuncta Miles quilibet chriſtianuſ qui dominum deum ſuum ante omnia tenetur diligere:et eū ſepius per opa meritoria viſitare. Falco ſunt bona temporalia que deuſ dat homini vt eum probent:ſed cum miſer homo diueſ factus fuerit ſimilis factus eſt iumentis: qꝛ non recordat̄ de dei beneficiis nec eum viſitat ſicut ſolebat. Deus hoc videns aufert ab homine bona temporalia ſanitatē ꝛ proſperitatem vt priorem amorē habeat non ꝙ deus odit illum quem ſic caſtigat:ſed qꝛ eum diligit:iuxta illud. Flagellat deus omnem quem diligit

¶ Qꝫ oratio noſtra melodia eſt corā deo Capitulum.lxxxv.

Tiberius regnauit qui miro mō melodiā dilexit audire. Unde ſemel accidit ꝙ ad venandum perrexit quandam melodiam cithare a parte dextra audiuit:ꝛ in tanta dulcedine delectabatur ꝙ quaſi extra ſe raptus eſt. Equum peruertebat verſus locum melodie ibidem equitauit. Cum autem ad locum veniſſet: quandam aquam latam a longe proſpexit et iuxta aquam pauper ſedebat qui citharā in manu tenebat. De iſta cithara proceſſit tāta melodia ꝙ imperator cum gaudio eſt refocillatus: ait ei rex. Kariſſime dic mihi quomō cithara tua ita dulciter ſonat:at ille Domine per triginta annos et vltra iuxta iſtam aquam manſi:dedit mihi deus grām talē in cithara ꝙ ꝗcito cordas eius tango exit tanta melodia ꝙ piſces iſtius aque ad manum meam veniunt per quos meipſum et vxorem ſuſtento cum familia: ſed heu ei prochdolor iam infra paucos dies ex alia parte aque venit quidā ſibilator qui in tāta dulcedine ſibilat ꝙ piſces me dimittūt ꝛ ad eum eunt:ideo domine quia potens eſtis ꝛ rex totius imperij ꝯtra ſibilatorē precatis mihi veſtrum auxilium:ait rex. Kariſſime in nullo potero te iuuare niſi in vno: et hoc tibi ſufficiat. In loculo meo hamū aureū habeo illum tibi dabo: et in ſūmitate virge ligari facias:deinde cordas cithare tangas ad cuius tactum piſces mouebūtur ꝛ ſtatī per hamum eos ad terram trahe: et ſic ſibilator de loco recedet cum ꝯfuſione. Paup vero omnia adimpleuit piſces anteꝗ ad ſibilatorē poterant accedere per hamum ad ſe eos traxit:ſibilator hec videns cum confuſione receſſit.

Moraliſatio

Kariſſimi. Iſte imperator eſt dominus noſter iheſus chriſtuſ qui miro modo melodiam ſcꝫ ſanctā orationem audit et diligit: qui venatur per ſua certa aīalia ſcꝫ animas quas dyabolus conabat̄ auferre. Aqua iſta in qua ſunt piſces eſt mundus iſte qui eſt plenus peccatoribus. Paup iuxta aquā eſt predicator qui habebat citharā id eſt ſacram ſcripturā cum qua debet piſces id ē predicatores ad terram ſiccam ſcꝫ ad regnum celeſte perducere Ps̄. In tympano et choro ꝛc̄. Sed heu prochdolor diebus iſtis quando predicator incipit citharā ſacre ſcripture tangerē et predicare adeſt ſtatim ſibilator cum ſua melodia ſcꝫ dyabolus qui ſibilat tam dulciter dum predicando predicat ꝙ homines predicationē non libenter audiunt. Unde eſt notandum ꝙ dyabolus habet diuerſas ſibilationes. Primo enim facit aliquos dormire vt verbum dei non audiant.

Secundo quos ad dormiendū allicere non poteſt facit eos garrulare. Tercio quos nō poteſt facere garrulare facit eos locum di=mittere vel nihil ſape quod predicator pre=dicat: vnde neceſſe eſt predicatori hamum diuine gratie petere per quam poterit pec catores ad deū ducere: et ſic ita ſemp̄ fit in principio ſermonis ꝑ gratia diuina rogat̄.

¶ Qꝫ peccatoribus gratiam diuinā expo ſcentibus dominus miſcditer condeſcendat

Capitulum. lxxxvj.

Erat quidam imperator qui ſta tuit ꝑ lege q̄ ſi mulier ſub viro ſuo eſſet adulterata perpetuo car ceri eſſet mancipanda. Accidit q̄ quidam miles mulierē nobilem deſponſauit quā multū dilexit. Ille vero ad peregrinandū in ꝑtibus longinquis perrexit. Vxor vero poſt eius receſſū adulterata eſt: ⁊ de adul=terio concepit. Cum vero contra eam legit time erat probatū ex precepto imperatoris carceri eſt adiudicata que in carcere filium pulcerrimum peperit. Puer vero creuit ⁊ ab omnibus eſt dilectus qui eum viderunt Mater vero gemitus ⁊ ſuſpiria continue emiſit nec cōſolari poterat. Accidit vna die cum puer matrem flentem vidiſſet dixit ei. Ob quam cauſam cariſſima mater ſic af=fligitur aīa tua: ait mater. O fili dulciſſime multum habeo flere vltra capita noſtra eſt acceſſus hominum et ſol lucet in claritate: nos vero hic ſumus in tenebris et nullum lumen habemus: ait filius. O mater dulciſ ſima illam lucem quam dicis ſuper capita noſtra nunq̄ vidi: quia ī iſto carcere natus fui: dūmodo copiam cibi et potus habuero mihi hic placet ſemp̄ ꝑmanere dum vixero Dum autē ſic loquerentur ad inuicem im perator cum militibus ad oſtium carceris ſtabat: ait vnus miles regi. Domine non auditis iſtam lamentationē in carcere inter matrem et filium: ait ille. Etiam optime au dio et eis compatior: milites dixerunt. Do mine rogamus vt fiat eis gratia et miſeri=cordia: quibus dixit rex. Ad preces veſtras concedo: amboſq̄ de carcere eduxerunt: et ab omni pena liberauerunt.

Moraliſatio.

Cariſſimi. Imperator iſte eſt pater celeſtis qui iſtam legem dedit q̄ ſi mulier id eſt anima ſub viro id ē chriſto fuerit per peccatū mortale adulterata per=petuo carceri infernali adiudicabit̄ ſi ſic de cedat. Domina vero iſta in carcere fleuit amare: et quare: certe quia violauit animā ſuam regnum eternum perdidit: ſanctā ec cleſiam depriuauit: ⁊ virtutibuſ quas in ba ptiſmo recepit per peccatum ſpoliauit: puer qui dixit: dum cibum habuero mihi placet hic permanere: ſunt mundi potentes ⁊ diui tes qui dicunt. Si deus daret eis mundum et pro voluntate carnis delicias: lumen celi nunq̄ deſiderarent: de talibus valde dolen dum eſt. Miles qui ſtetit iuxta oſtium po teſt dici bonus prelatus qui habet ꝑ pecca toribus intime deū rogare vt det eis grām a carcere peccati reſurgere q̄ poterunt ad eternā vitam intrare: quam nobis con. ⁊c.

¶ Qꝫ chriſtus ſe ꝑ nobis morti expoſuit.

Capitulum. lxxxvij.

Quidam imperator qui in quodā bello mortali expoſitus fuit mor temq̄ vix potuit euadere: quod percipiens miles quidam ſtrenuus interpo ſuit ſe inter imperatorem et hoſtes eius ita q̄ imperator euaſit ſine leſiōe. Miles aūt pro eo diuerſa vulnera recepit: curatus eſt cum magna difficultate: tamē cicatrices in eo ſemper manſerunt: ⁊ ab omnibus eſt cō mendatus q̄ tam egregie pro domino ſuo pugnaſſet. Accidit poſtea q̄ ille miles de=buiſſet hereditatem ſuam iniuſte amittere: acceſſit ad prefatum imperatorem rogauit vt eum iuuaret et ſentenciam pro eo daret: at ille. Cariſſime non poſſū tibi ad preſens attendere: ſed dabo tibi iudicem qui cauſā tuā examinabit: et quod iuſtū fuerit faciet: at ille. O domine cur talia dicis: ſtatī corā omnibuſ omnia veſtimenta ſua dilacerauit et vſq̄ ad nudam carnē cicatrices vulner̄ ei oſtendit dicēs. Ecce quid ſuſtinui pro te et tu non vis pro me vindicare nec me iu=uare. Eſt ne inquit iuſtum poſtq̄ tantū ꝑ te ſuſtinui vt aliuſ q̄ tuipſe ſit in cauſa mea iudex et aduocatus ꝑ me. Imperator hoc audienſ ait. O cariſſime verū dicis quando in periculo mortis fui tu et non aliuſ me ſal uaſti: ſtatim pro tribunali ſedebat rex ⁊ iu=dicium pro eo dedit.

Moraliſatio

Q Ariſſimi. Chriſtus in bello mortali inter te et dyabolum ſeipſum interpoſuit: et ſuſcepit pro te vulnera mortalia: ſed morte turpiſſima mortuus eſt. Eſt ergo ne iuſtum quod alius quam tu penā vel penitentiā ſuſtineas pro amore ſuo: certe nō. Si duo fratres ſint heredes alicuius hereditatis quam hereditatē aliquo caſu amiſerāt ſi alter eorum pro hereditate recuperanda pugnauerit: laborauitque alius nihil ſed ſine omni labore eam habere vellet eſſet hoc iuſtū certe nō. Sic eſt de nobis et de chriſto: nos amiſimus hereditatē regni celeſtis per peccatum: chriſtus vero per ſuam mortem acquiſiuit: ideo iuſtum eſt vt nullus alius pro te faciat quod poteris mereri quam tuipſe ſi deſideras vitam eternam obtinere: quā nobis concedat qui ſine fine viuit et regnat etc.

De cautela dyaboli qui multos ad interitum ſubducit. Capitulum. lxxxviij

D E quodam principe narratur qui cū omnibus viribus ſuis non poterat hoſtes ſuos deuincere: fecit hanc cautelā: ſimulauit fugam et caſtra ſua cum victualibus hoſtibus dereliquit: in quibus caſtris dolia multa plena vino infecto dimiſit per ſemen cuiuſdā herbe: ita quod homo bibens de vino illo ſtatim obdormiret: ſciuit etiam hoſtes famelicos et guloſos qui ſuper vinū cum gaudio ſuperuenientes ad libitū ſuū bibentes: ſtatimque ſemimortui dormire compellebātur: ſuper quos princeps rediēs omnes ad libitum ſuum occidit.

Moraliſatio

Q Ariſſimi. Hac cautela vtitur dyabolus contra quos vidit ſe non poſſe ſuperare ſimulat ſe fugere: et procul abeſſe dum eos ſub ſpe bone amicicie et ſolacij diu permittit ad tabernas ſedere vt inebriatos ducat quo voluerit nunc ad homicidium nunc ad luxuriam nunc etc. Caueamus ergo a tali potu ſi deſideramus venire ad eternam vitam.

De triplici ſtatu mundi Capitulum. lxxxix.

M Iles quidam erat qui tres filios habebat: qui cum mori deberet primogenito ſuo hereditatem legauit: ſecundo filio theſaurum: tercio filio anulum precioſum qui plus valuit quam totum quod legauit aliis duobus etiā primis dedit anulos duos non tam precioſos: omnes anuli fuerunt eiuſdem virtutis: poſt mortē patris dixit primus filius. Ego habeo anulū patris mei precioſum: ſecūdus filius dixit. Tu nō habes ſed ego habeo: tercius vero dixit. Nō eſt iuſtū quod vos habeatis eo quod ſenior habet hereditatem et alius theſaurum: ergo ratio dictat vt ego anulū precioſum habeam: ait primus. Probemus in facto quis anulus ſit precioſior et ille eſt melior: at ille. Mihi placet. Statim adducti ſunt infirmi diuerſi: varias infirmitates habentes: primi duo anuli nihil operati ſunt: ſed anulus iunioris omnes infirmitates curauit

Moraliſatio

Q Ariſſimi. Iſte miles ē dominus noſter iheſus chriſtus qui tres filios habebat ſcilicet iudeos ſaracenos et chriſtianos. Iudeis dedit terram promiſſionis. Saracenis dedit theſaurū huius mundi quantum ad potentias et diuitias. Chriſtianis dedit anulū precioſum ſcilicet fidem quia per fidem chriſtiani poſſunt varias infirmitates et lāguores aīe curare: ſicut ſcriptū eſt. Omnia poſſibilia ſunt credenti. Item ſi habueris fidem ſicut granum ſinapis etc. Item impoſſibile eſt ſine fide placere deo.

De libertate arbitrij. Capitulum. xc.

L Ex aliquando erat in quodā regno quod frater ſenior hereditatem diuideret: et iunior eligeret: cuius ratio eſt: quia maioris diſcretionis eſt diuidere quam eligere. Senior autem diſcretior eſſe debet. Alia lex fuit quod liceret filiū ex ancilla hereditatem accipere ſicut et filij liberi. Contigit autem duos fratres: vnum de ancilla: et vnū de libera hereditatem diuidere. Frater enim ſenior diuiſit ſic: ex vna parte totam hereditatem poſuit et ex alia parte matrem fratris ſui poſuit. Frater eius cogitabat matrem meam ante omnia debeo diligere: et per conſequens elegit matrem et hereditatem dimiſit ſperans de curialitate fratris ſui aliquid obtinere ſed nihil ab eo obtinebat: adiit iudicem fratrem ſuum accuſauit quod eum ab hereditate ſua excluſit: reſpondit frater ſuus et dixit quod cum decepit: quia ille qui elegit nō qui diuidit certus eſt.

Moraliſatio

Cariſſimi. Deus pat̄ duos filios habuit: vnū de ancilla: alium de libera: de libera habuit chriſtum qui eſt de eadē eſſentia de qua pater ⁊ coeternus ſibi: de ancilla hominē: quia quo ad corpus eſt de terra: et iſte eſt minor: quia ex tempore productus. Chriſtus filius ſenior hereditatem diuiſit: quomodo: certe matrē id eſt terram ⁊ terrena poſuit ex vna parte et ex alia poſuit celum et celeſtia: electionē tamen homini dedit ꝙ ſi matrem id eſt terrena eligeret hereditate celeſti careret. Sed reuera peccās mortaliter hereditate celeſti ſpreta matrem elegit: nec chriſtū poterit accuſare: quoniā nō qui diuidit ſed qui elegit circumſcribit. Patet ergo ꝙ qui terrenas voluptates preponit et in pc̄to mortali exiſtens vitā eternā non poteſt de gratia nec de iure ſibi vendicare ſeu preſumere de hereditate: ſed forte ex quadā pietate. Cōſulo ergo vt non eligamus matrē id eſt mundū iſtū: qꝛ totus mundus in maligno poſitus ē Gaudeamus ergo eligere hereditatē celeſtē

De accidia et pigricia. Capitulū. xcj.

Polinius regnauit qui tres filios legitur habuiſſe quos multū dilexit: vnde per ſe cogitauit diſponere de regno ſuo: vocauit tres filios ſuos: et ait. Quis veſtrum eſt pigrior ille regnū poſt meū deceſſū habebit: tunc ait primus filius patri. Mihi ergo debet̄ regnū vr̄m qꝛ adeo piger ſum ꝙ ad ignē ſedens prius crura ꝑmitto comburi ꝙ̄ inde me traherē Secundus filius ait. Pater mihi debetur regnum veſtrum: quia ſi circa collum meū funem haberem et mox ſuſpendi deberē et gladium in manu mea tenerē propter magnam pigriciam meam ad ſcindendū funē manū meā non extenderem: tercius filius dixit patri. Ego regnare debeo: quia in pigriciis ceteros precedo dum ſupinus in lecto iaceo et gutte aque ſuper vtrunq; oculum cadunt propter magnam pigriciam caput meum mouere neſcio ad dextrā vel ſiniſtrā nec volo. Rex cum hoc audiſſet ei regnū legauit reputans eum pigriorem

Expoſitio

Cariſſimi. Iſte rex eſt dyabolus qui eſt rex et pater ſuper omnes filios ſuperbie ſicut Job dicit. Per primū filiū bene deſignant̄ illi qui ſunt in ſocietate peruerſa ſcꝫ in adulterio ⁊ fornicatione per quam ad malum intendunt: tamen magis eligunt in igne peccati cremari vel aduri ꝙ̄ a tali prauo conſortio ſeparari. Secundus filius ſignat illum qui licet peccatoꝝ ſuorū funibus videat ſe circumplexum et ligatū quibus mox ſuſpendēdus eſt ad inferni patibulum: tamen ad ea ſcindendū manus nō extēdit videlicet gladio lingue ſue ꝑ verba ꝯfeſſionis. Tercius filius deſignat illū qui doctrinā audit de paradiſi gaudio ⁊ inferni ſupplicio: et tamē pre nimia pigricia ducēs ſtatū ſuum prauū ſcꝫ peccatoꝝ non deſerit ad dextrā premioꝝ amore et deſiderio conuertendo: nec ad ſiniſtrā vt pc̄tm dimittat ſaltē metu et terrore infernaliū tormentoꝝ.

Chriſtus elegit mori ꝓpter vitā noſtrā Capitulum. xcij.

Legitur de quodam rege qui habuit vxorem nomine corneliam. Accidit quadam vice ꝙ in caſtro regis ſub quodā muro inuenti fuerunt duo ſerpētes: vnus maſculus: altera femella. qđ audiēs rex interrogauit a ſuis magiſtris et doctoribus quid hoc ſignificaret: et dixerūt illos ſerpentes ibidē latere in ſignū mortis viri vel mulieris: et dixerūt. Si occideretur maſculus vir moreret̄: ⁊ ſi occideret̄ ſerpēs femella vxor moreret̄: quo audito rex dixit Occidite maſculū ſerpentē ⁊ femella viuat quia libentius vellet mortē ſuam ꝙ̄ mortē vxoris ſue: et aſſignās cauſā dixit. Si vxor mea viuit poſſet multos filios ꝓducere qui poſſūt in regno meo ſuccedere: quia ſi ipſa moreretur regnum heredem non haberet.

Expoſitio

Cariſſimi. Rex iſte eſt dominus noſter iheſus xp̄us qui nos regit ſicut rex. Cuius vxor eſt humana natura ſcꝫ in vtero virginis copulata: ſed in hoc mundo quaſi in hac domo huius ſpōſi duo ſerpētes fuer̄t inuenti ſcꝫ legis antique Serpens maſculus erat benignitas diuine miſericordie. Hec vxor hūana nat̄a viuere per gratiam non potuiſſet: ſed ſponſus ſcꝫ xp̄us elegit ſibi mortē in cruce vt humana natura viueret. Etiam potes hunc ſenſum applicare de carne ⁊ ſpū: ita oportet ꝙ caro tāꝙ maſculus īfructuoſus ꝑ ſpūm occidat̄

¶ De hereditate et gaudio fidelis anime
Capitulum.xciij.

Quidam potens dominus duos filios ſuos miſit ad ſtudiuꝫ vt ſtuderent ac ꝓficerent:et ex hoc prebendam obtinerent.Tranſacto modico tp̄e miſit eis pater literas vt ad propria remearent.Fratres his auditis ad patriaꝫ properauerunt: vnus fratrum valde letus eſt de reuerſione:et cum rediit cū leticia receptus eſt et in hereditatem conſtitutus eſt. Alter vero frater de reuerſiōe turbatus eſt valde: qui dum rediit mater eius occurrens oſculata eſt eum:⁊ oſculando os eius dentibus eius abſtulit.Soror ſequens matrē volens oſculari eum abſtulit ei naſum. Frater ſequens abſtulit ei oculos.Pater adueniēs rapuit eum per capillos ⁊ pellem abſtraxit

Applicatio

Cariſſimi. Iſte diues ē deus qui duos filios miſit ad ſtudiū ſcꝫ corpus et animā vt ſtuderent in ſcolis huius mundi:et in bonis operibus proficerent:et ſic eternam vitam ſcꝫ hereditatē poſſiderēt. Litere ſunt mors:hec litera mittitur dum homo moritur.Anima gaudens ad eum redit que letanter recipitur:et in hereditatem conſtituitur.Frater alter qui inuitus redit eſt corpus qui de reuerſione turbatur nec mirum: quia miſerrime collocat᷑ Soror et fratres bufones ſunt ⁊ ſerpentes: qui naſum et oculos corrodunt.Pater eſt putredo terre que capillos et cuteꝫ ⁊ carnē conſumit: de iſtis parentibus dicitur Job.xvij.Putredini dixi ⁊c.

¶ Qꝫ anima pulcra per peccati lepram infecta priſtinam pulcritudinem habere nō poterit niſi per altos gemitus et profunda ſuſpiria.

Capitulum.xciiij.

Erat quidam rex volenſ peregre proficiſci in longinquiſ partibus et habens vnicā filiam formoſaꝫ: ſole ſplendidioreꝫ: neſciens cui fideli mente cōmitteret eam in cuſtodia.Tandē cōmiſit vni militi ſuo ſecretario quem tenerrime dilexit precipiens ei vt cuſtodiret eam ne aggreſſum haberet ad fonteꝫ vnū in illa terra vel regione proſilienteꝫ:ſi biberet de ea efficeretur leproſa talis nature:fuerat tamē ameniſſime ſuauitatis.Ut ergo miles eam tam formoſam redderet in regreſſu ſue peregrinationis ſicuti iam dictā acceptauerat perpendit predictus miles ſi iſta nō faceret tunc totum ſeruicium ſuū perderet auſuſqꝫ non eſſet ſuū dominū expectare.Cuſtodia prehabita per aliquod tempus:tandē dicta filia veniens ad fonteꝫ occulte bibenſqꝫ de illo effecta eſt leproſa:percipienſ hoc miles dolore repletus fugiens cum eadem de regione ad deſertum: inuenienſqꝫ ibideꝫ vnū recluſorium pulſans manibus: intus heremitam quendaꝫ inueniens narrans ſibi oīa facta prenarrata:danſqꝫ heremita dicto militi ſanū conſilium dicens.Uade ad montē quem monſtrauero tibi: inuenies lapidem cum virga quadam:cum dicta virga percuties lapideꝫ acriter donec habeas de eo humiditatem et liquorem:cum illo lini eam et perunge et fiet ſana:⁊ priſtinā pulcritudinē accipiet: facienſqꝫ predictus miles ſicut ſibi dixerat heremita:filia regis priſtinam ſanitatem et pulcritudinem recepit.

Expoſitio

Cariſſimi. Rex iſte eſt dominus noſter iheſus chriſtus qui ꝑegre profectus eſt reddere volens prī ſuo illud quod de puriſſima virgine matre ſua maria accepit videlicet veram humanitatē qua in die iudicij reuerſurus eſt.Per filiam vnicam anima noſtra que decies clarior ſole erit anteq̄ veniat ad eternā vitam ſignificatur.Per militeꝫ quilibet peccator per omnia delectamenta huius mundi diſcurrens que ſunt ſibi dulcia.Filia effecta ē leproſa id eſt peccatis plena:per egreſſiōeꝫ regionis quilibet peccator relinqens ſecularia et tranſitoria:per recluſorium eccleſiam per heremitā ſacerdotem inueniens ac narrans ſanctaꝫ ꝯfeſſionem faciens:dans conſilium penitentiam iniungens:per montem corpus proprium: per lapidem cor lapideū per virgam penitentiaꝫ magnam videlicet caſtigationē proprij corporis orationes elemoſinas ieiunia faciens:per humiditateꝫ ⁊ liquorem lacrimas oculorū ac cordis contritiones.ſic in die iudicij fiet tua vnica filia ſyon id eſt anima tua ſalua formoſa ac ſuo creatori gratioſa.

¶ Qꝫ chriſtus reſtituit nobis hereditatem
ſuperne patrie

Capitulum.xcv.

LEgitur in geſtis romanorum ꝙ
erat quidā tyrannus maxencius
noīe qui ciues romanos heredi
tate voluit priuare. Incūbente igit̄ ſeuicia
tyranni fugerūt exterminati ad conſtantinū
regem in britaniam. deniqꝫ cum multi con
fluerent ꝯcitauerūt eum aduerſus tyrannū
dicentes. O conſtantine rex reſtitue nos in
regnum noſtrum. Ex his verbis cōmotus
eſt conſtantinus armauit ſe aſcendit equuꝫ
et tyrannum proſtrauit: et ſic romanis here
ditatem reſtituit

Moraliſatio

CAriſſimi. Iſte tyrannus eſt dya
bolus qui generi hūano fuit cru
delis intantuꝫ ꝙ genus humanū
celeſti hereditate priuauit. Quod vidēs ge
nus humanum ad regem conſtantinum ſcꝫ
ad deum fugit petens auxiliuꝫ ab eo: vnde
Ps. Apprehende arma et ſcutū ⁊ exurge
in adiutoriuꝫ mihi: quia tu es qui reſtitues
hereditatem meam mihi. His verbis com
motus eſt deus rex et armauit ſe cum ſe di
uine nature copulauit: et equū ſuū aſcendit
dum in cruce ſuſpendi voluit: et ſic tyrannū
proſtrauit: et nobis hereditatem reſtituit

¶ Qꝫ vita preſens eſt vita remiſſionis et
gratie

Capitulum.xcvj.

REx alexander poſuit candelam
ardenteꝫ in aula ſua: et miſit pre
cones per totum regnum ſuum:
qui clamauerunt et dixerunt. Si aliquis fo
refecerat contra regem ꝙ audacter veniret
q̄diu candela arderet rex forefactū dimit
teret. Et ſi quis forefactum haberet et non
veniret candela extincta morte male periret
Iſtud audientibus populis in regno multi
venerunt ad regem et miſericordiā petierūt.
Rex benigne recepit eos. Et multi fuerūt
qui noluerunt venire et neglexerunt. Sed
quando candela fuit extincta rex eos fecit
per violentiaꝫ afferri et mala morte occidi.

Moraliſatio.

CAriſſimi. Per regeꝫ alexandrū
poſſumus intelligere chriſtū qui
eſt rex regum et dominus domi
nantium. Poſuit candelā ardentem id eſt
preſentem vitam que tranſit tanq̄ candela
ardens. Precones miſſi ſunt id eſt predi
catores qui quotidie clamāt. Si aliquis fo
refecerit contra regem id eſt contra xp̄m
ꝙ audacter veniat q̄diu candela ardet id ē
preſens vita durat: quia chriſtus eſt nimis
miſericors: vn̄ Dauid. Miſericordia eius
ſup oīa opera eius: ſicut patet in latrone ⁊c̄.
Modo aliqui audiunt et veniunt ad regē
⁊ miſericordiam petunt: vt ſunt illi qui pc̄ta
ſua dimittunt: mandata dei tenent: ⁊ viuunt
ſicut boni chriſtiani: illos benigne recipit: et
per illos qui noluerūt venire poſſumus in
telligere malos chriſtianos ſcꝫ raptores vſu
rarios et ceteros peccatores. Quando can
dela eſt extincta id eſt poſt iſta vitam xp̄s
faciet eos venire coram ſe in die iudicij: et
mala morte occidi id eſt eternā morteꝫ pati
quando dicet eis. Ite maledicti in igne ⁊c̄.

¶ De morte ¶ Capitulum.xcvij.

LEgitur in cronicis ꝙ anno.xxij.
ab vrbe romana cōdita populus
romanus columnaꝫ marmoreā
in foro romano ſtatuerunt: ⁊ ibi imaginem
iulij ceſaris fecerūt: et ſuper caput eius no
men iulij ſcripſerunt: quia in honore ipſius
factum fuit. Sed iſte iulius ceſar tria ſigna
in morte vel anteq̄ moreret̄ accepit. Cen
teſimo enim die ante mortem ſuam cecidit
fulmen ante imagineꝫ in foro: et in nomine
ſubſcripto literam primam abraſit. Nocte
vero precedente die mortis ſue feneſtre tha
lami eius cum tanto ſtrepitu et impetu ſūt
aperte vt domū ruituram eſtimaret. Eodē
vero die mortis ſue cum ad capitolium iret
date ſunt ei litere indices mortis ſue immi
nentis quas ſi ſtati legiſſet mortē euaſiſſet.

Moraliſatio

CAriſſimi. Sic eſt de nobis et de
deo vt morteꝫ eternā euademus
tria ſigna nobis facit deus. Pri
mum eſt deletio litere capitalis de nomine
per iſtam literam que in principio nominis
ponitur intelligitur abundantia diuitiarum
Hec enim eſt que facit homineꝫ habere no
men in terra. Nemo enī in iſtis diebus no
minatur in terra niſi habuerit diuitias: hoc
patet. Nam ſi queratur quis ſit melior ville
vel ciuitatis: ſtatim preponitur qui plures
diuitias habet q̄uis ſit peſſimus. Ecce quō
diuitie dant homini nomē: quia ſi diues nō

eſſet non eſſet nominatus. Et q͡ꝛ aliquādo diuitie ſunt occaſio mortis eterne: ideo deus dat primum ſignum ꝙ talem vult ſaluare: ꝛ auffert primam litteram nominis ſui ſcꝫ diuitias ab eo: ꝛ facit eum pauperem: Ut ſic qui per diuitias ab eo receſſerat ꝑ pau⸗pertatem ad eum redeat. Secundum ſignū quod iulius ceſar accepit eſt ꝙ iuxta came ram ſuam fuit magnus ſtrepitus. Hec ca⸗mera eſt corpus humanum. q͡ꝛ cum homo videt ſe eſſe pulchrum ꝛ fortem ſtatim ca⸗dit in peccatum: per quod mors eterna ſibi preparat̄: ꝛ ideo volens eum deus a morte eterna reuocare facit ſecundum ſignum ſcꝫ magnum ſtrepitum circa corpus ſuum mit tendo. ſ. talem ꝛ tantam infirmitatem ꝛ de⸗bilitatem ꝙ ad mortem credit̄ ruere ꝛ ca⸗dere vt ſic qui per pulchritudinem ꝛ fortitu dinem a deo receſſerant per infirmitatem ꝛ debilitatem reuocent̄ ꝛ peniteāt. Pſalmi. Multiplicate ſunt infirmitates eoꝝ. Exē⸗plum de beato paulo dicente. Libent̄ glo⸗riabor in infirmitatibus meis. Tercium ſi⸗gnum quod Julius ceſar accepit fuit ꝙ lit tere indices mortis imminentis ſibi tradite fuerant: quas ſi legiſſꝫ mortem euaſiſſꝫ: hoc ſignum facit deus nobis peccatoribus qui tunc dicitur tradere litteras indices mortis: noſtre dum ſua gratia ꝯſcientias noſtras il luſtrat: vt legere poſſumus peccata noſtra: quibus mortem eternam meruimus. Et i⸗deo dum lucem ꝛ gratiaꝫ ſpiritusſancti ha bemus litteras iſtas legamus. i. peccata no ſtra referamus bono corde: ꝛ poſtea ſacer⸗doti ore: vt ſic legendo mortem eternaꝫ eua dere valeamus: ne littere clauſe. i. conſcien⸗tie noſtre non mundate poſt morteꝫ noſtrā aperiantur ꝛ manifeſtentur toti mundo.

Qꝫ deus in hac vita placari poteſt

Capitulum. xcviij.

Narratur ꝙ antiquitus mos erat romanoꝝ: ꝙ quando caſtruꝫ vel aliquam ciuitatem obſidebant: vnam candelam in certa menſu ra accendebant: ꝛ q̄diu cādela ardebat: pa rati erant omnes ad pacem recipere quan⸗tumcunqꝫ malefactor eſſet. Sed poſtꝙ con ſumatum fuerat omnes iuſtitie ſeueritatem exercebant in hoſtes ſuos nec tamen alicui licet daret omnia bona ſua miſericordiam facere voluerunt.

Applicatio

Cariſſimi. Sic habet deus ſe er ga peccatores. Nam corda nr̄a ciuitates anime ſunt obſeſſa cum vicijs et concupiſcentijs per dyabolum mundum ꝛ carnem. Deus ex ſua miſericordia ſtatuit hominibus tempus in quo ſi velint poterit inuenire candelam accenſam. i. q̄diu vita ē in corpore quandocūqꝫ peccator miſericor diam deſideret pacem ꝛ concordiam dei re ciperet: Tota vita noſtra eſt conſtituta ꝛ ꝑ miſſa vt penitentiam faciamus ꝛ viuamus Unde ſaluator dicit. Nolo mortem pecca⸗toris ꝛc̄. Et ideo q̄diu anima eſt in corpe: petamus veniam ꝛ miſericordiam obtine⸗bimus Johan. xvj. Petite ꝛ accipietis. ſꝫ certe cum vita noſtra fuerit terminata per mortem: tunc non erit tempus miſericordiā petere: ꝛ licet petierimus nō daretur nobis Ergo faciamus penitentiam q̄diu adhuc ſumus in hac vita.

De virili pugna chriſti ꝛ eius victoria.

Capitulum. xcix.

Ceſar regnauit. In cuius regno erat quidam miles generoſus ac fortis qui ſemel per quendam foreſtam equitabat bu fonem cum ſerpente vidit pugnare: ſed bu⸗fo preualuit ꝛ ſerpenteꝫ deuicit. Hoc vidēs miles ſerpentem iuuit ꝙ bufonem grauiter vulnerauit. euaſit ꝛ fugam accepit. tamen ꝑ bufonem miles grauiter erat vulneratus: Hoc videns miles de equo deſcendit. Sed venenum bufonis in vulnere eius remanſit Miles domum perrexit ꝛ longo tempore in infirmitate vulneris remanſit. Teſtamen tum ſuum condidit ꝛ ad morteꝫ ſe parauit: Cum vero ſemel iuxta ignem iacuiſſet q̄ſi de vita ſua deſperatus: ſerpens quē a mor⸗te ſaluauit intrauit. Serui videntes ſerpen⸗tem dixerunt. Domine quidam ſerpens in trauit. Miles cum illum reſpexit agnouit eum ꝙ ſerpens ille erat pro cuius defenſio ne vulnera ꝛ omnia mala ſuſcepit. Miles ait. Nolite eum impedire: credo ꝙ nullum malum mihi faciet. Serpens vero corā om nibus ad eum acceſſit. ꝛ venenuꝫ vulneris cum lingua ſuxit: quouſqꝫ os plenum ha⸗buiſſet. Statim extra domum cucurrit ꝛ ve nenuꝫ extra ſe proiecit. Redijt ꝛ ad vulnus

iterato acceſſit bis ter quouſqʒ totum vene num hauſit:hoc facto miles ſerpenti lac ad bibendum dedit. Cum vero ſic bibiſſet bu fo a quo miles vulnus recepit intrauit ⁊ cō tra ſerpentem pugnare incepit ac ſi eſſet in vindictam ꝙ ſerpens militeʒ ſanauit. Mi les cum hec vidiſſet ait ſeruis ſuis. Cariſſi mi ſine dubio iſte eſt bufo quem vulneraui ꝓ defenſione iſtius ſerpentis a quo omnia mala recepi. Si ſerpentem deuincat me in uadat:⁊ ideo ſi vitam meam diligitis illum incontinenti occidatis. Serui hoc audiētes cum gladijs ⁊ fuſtibus illuʒ occiderunt. ſer pens vero quaſi applaudendo ⁊ regratian do hincinde circa pedes domini ſe ↄuertit: ⁊ foras exiuit Miles vero perfectam ſani tatem recuperauit. ¶ Moraliſatio

Cariſſimi. Imperator iſte eſt pa ter celeſtis. Miles eſt dominus noſter ieſus chriſtus. Bufo dya bolus. Serpens homo. Et hoc ꝓpter duo: ſerpens poteſt dici homo. Primo propter peccati venenum ⁊ propter antidotum ac imaginem chriſti quam portat. Homo eniʒ contra dyabolum habet pugnare:qꝛ dicitur Non eſt alius qui pugnet pro nobis niſi tu deus noſter. Quando vero totuʒ genus hu manum propter peccatum primi parentis erat ſuppeditatum chriſtus pro nobis pu gnauit ⁊ dyabolum ſupauit. Et ipſe grauit vulneratus eſt non tantum in vno loco ſed in multis vnde infirmaṫ licet non in ſe tamē in ſuis membris. ⁊ ideo ſi homo gratus fue rit debet venenum ab eo extrahere. i. infir mitatem ⁊ indigentiaʒ a ſuis expellere per opa miſericordie. Sicut ſcriptuʒ eſt Mat. iij. Quod vni ex minimis meis feciſtis mi hi feciſtis. Si vero bufo redeat vt tibi noce at viriliṫ contra eum pugnare debes:⁊ ſer ui dei. i. bone virtutes quas in baptiſmo re cepiſti te iuuabunt:⁊ ſic dyabolum ſupera bis:⁊ vitam eternam habebis. Ad quā ⁊c̄.

¶ Qʒ chriſtus peccatorem non ſtatim per iuſticiam precipitat ſed miſericorditer eum penitentem expectat

Capitulum. c.

Docleciánus regnauit qui ſtatuit pro lege ꝙ ſi mulier aliqua ſub viro ſuo eſſʒ adulterata occidi de beret. Accidit caſus ꝙ quidam miles quan dam pulcherrimam puellam in vxorem du xit ⁊ ex ea vnum filium genuit. Creuit pu er:⁊ ab omnibus ē dilectus. Poſt hec pa ter eius ad quoddam bellum perrexit ⁊ vi riliter pugnauit. In quo bello brachium de xtrum amiſit. Interim eo abeunte vxor ei us eſt adulterata. Redit maritus adulteraʒ inuenit. Cum ſm̄ legem maritus eum occi dere deberet vocauit filium ſuum ⁊ ait. Ca riſſime. mater tua adulterium cōmiſit. Un de ſm̄ legem mori deberet:Sed brachium amiſi:ideo non potero eam occidere. Pre cipito ergo tibi vt eam occidas. Ait filius: Lex precepit parentes honorare. Si ergo deberem propriam matrem occidere: ↄtra legem perpetrarem:⁊ matris maledictionē incurrerem. idō nolo in hoc tibi obedire. et ſic mulier per ſuum proprium filium euaſit mortem. Moraliſatio

Cariſſimi. Iſte imperator eſt de us pater. Miles eſt dominus noſter Ieſus chriſtus:vxor anima. Deus pater precepit ſi anima ſub chriſto adultera ta fuerit occidi deberet eternaliter ſcʒ in pe nis permanere ⁊ quotiens anima mortaliṫ peccat totiens adulteraṫ. Deus filius con tra dyabolum ad bellum perrexit. In quo bello brachium dextrum depoſuit. ſcʒ om nem auſteritatem quod ante eius incarna tionem eius habuit:ideo manſuetus factus eſt quaſi agnus:⁊ non vult nos occidere: Sʒ deus pater precepit vt occidamur. Re ſpondit filius. Carnem humanam de ma tre mea ſumpſi:⁊ ideo hominem occidere non potero:⁊ ſic peccator per ↄtritionem ⁊ confeſſionem euadere poteſt:⁊ ad vitam eṫ nam peruenire. Ad quam ⁊c̄:

¶ Qʒ mundus in maligno poſitus eſt ⁊ vndiqʒ anguſtie

Capitulum. cj.

Narraṫ de quodam homine noīe Ganterus ꝙ locum gaudendi ſi ne fine optabat. Quadā die ma ne ſurrexit:⁊ ſolus ad viaʒ ambulabat quo uſqʒ ad quoddam regnum peruenit. in quo rex illius regni defunctus nuper erat. Sa trape regni videntes eum ſtrenuum illum in regeʒ elegerunt. Ille vero ſic electus val de gauiſus eſt Cum autem nox adeſſet ſer ui eum in cameram introduxerunt in quo

leonem fortiſſimum ad caput lecti vidit: ad pedes draconem: ad latus dextrum lecti vrſum: ex alio latere ſerpentes ꝛ bufones. Ait Santerus. Quid eſt hoc: nunquid me oportet in iſto lecto iacere cum iſtis beſtijs. Aiunt. Imo domine. Nam reges ante te in iſto lecto iacuerunt: ꝛ per iſtas beſtias ſunt deuorati. Ait rex. Mihi omnia bene placent ſed tantum iſtum lectum cum beſtijs abhorreo ꝙ rex veſter eſſe nolo. Et ab eis receſſit. ꝛ ad aliud regnum venit vbi ſimiliter in regem eſt electus. Cum nox adeſſet cameram intrauit ꝛ lectum pulcerrimū nouaculis acutis plenum vidit ait Santerus Nonne oportet me in iſto lecto iacere. Serui dixerunt. Etiaꝫ domine. Nam reges ante te hic iacuerunt ꝛ in iſto lecto mortui ſūt at ille. Omnia bona ſunt excepto iſto lecto ꝛ idō rex veſter eſſe nolo. Mane ſurrexit ꝛ viam trium dieꝝ ſolus perrexit. In via quendam ſenem ſuper fontem inuenit ſedētem habentem in manu ſua baculum ꝛ ait Santere cariſſime vnde venis. At ille De partibus remotis. Quo pergas. At ille. tria quero ꝛ inuenire non potero. Que ſunt illa tria. Santerus reſpondit. Primum eſt abundantia ſine defectu. Secundū eſt gaudium ſine triſticia. Tercium eſt lumen ſiue lux ſine tenebris. Ait ſenex. Baculum iſtuꝫ accipe ꝛ per viam iſtam perge montem altum videbis ante te: ad pedem montis ſtat vna ſcala habenſqꝫ ſex gradus: ſcalam aſcēde. Cum vero ad ſextum gradum perueneris in ſummitate montis palacium pulcerrimum videbis. In ianua tres ictus percute: ianitor tibi reſpondebit. Oſtende ei baculū iſtum ꝛ dicas. Qui eſt dominus iſtius baculi tibi precepit vt me intrare ꝑmittas. cuꝫ vero introitum habueris ibidē tria que queris inuenies. Ille vero omnia adimpleuit ſicut ei ſenex dixerat. Cum vero ianitor baculum vidiſſet: ei introituꝫ dedit vbi illa tria ꝛ multa plura inuenit ꝛ ibidem toto tempꝫ vite ſue permanſit.

Moraliſatio

Cariſſimi. Iſte Santerus poteſt dici quilibet bonus chriſtianus: qui mundum ſimpliciter debꝫ ſpernere ꝛ iſta tria querere ſcꝫ abundantiam ſine defectū: gaudium ſine triſticia: ꝛ lumen ſine tenebris. Iſta non poterunt haberi niſi in vita eterna: Et hoc cum magno labore: O homo fac tu ſicut fecit Santerus Perge viam trium dieꝝ. i. per orationem: ieiunium: ꝛ elemoſynam: Si contingat ad quoddam regnum peruenire. i. mundana aliqua ꝛ ciues. i. mundane vanitates te in regem eligerunt. i. cor tuū in ſuperbiam ducunt: reſpice ad lectum. Lectus iſte eſt vita humana in qua per breue tempus iacebis. Sꝫ reſpice ad leonem. id eſt. dyabolum ſemꝑ cōtra te paratum ꝛ draconem. i. mortem que te in omni loco expectat: ꝛ vrſum. id eſt. propriam conſcientiam que te condemnabit et vermes id eſt. peccata tua que te accuſabūt Si iſta intime cogitaueriſ cito de regno huius mundi te expedire poteris. Deinde ad aliud regnum perrexit ꝛc̄. Sic homo ſi dyabolum in vna parte ſuperauerit: hominē ad aliud regnum ſcꝫ peccati ducit. ſ. ad regnuꝫ carnis in quo regnant delitie carnales ꝛ voluptates ſi ei conſentires factus eris filius perditionis. Attende ergo ad lectum. lectus iſte eſt infernus in quo diues ille iacet plenus nouaculis ſcꝫ penis grauiſſimis. ſi iſtū lectum intime recogites delitias carnis omnino reſpues. Si velis ergo iſta tria inuenire quere ſenem cum baculo ſcilicet dominū noſtrum Iheſum chriſtum: qui tibi concedat baculum ſancte crucis. Baculus ille ē penitentia que debet ad viam ſalutis dirigere. Unde pſal. Uirga tua ꝛ baculus tuus ꝛc̄. Sꝫ poſt hec oportet te aſcendere ſcalam ſancte vite in qua ſunt gradus ſeptem ſcilicet ſeptem opera miſericordie per que poteſt ad eternam vitam peruenire. Sꝫ oportet tres ictus facere ſcꝫ contritioneꝫ. cōfeſſionem ꝛ ſatiſfactionem habere. Tunc ianitor id eſt bonitas diuina te in regnum eternum perducet. Ibi abundatiaꝫ ſine defectu: gaudium ſine triſticia: lumen ſine tenebris inuenies. Ad quod lumen ꝛc̄.

De tranſgreſſionibus anime ꝛ vulneribus eius.

Capitulum. cij.

Titus regnauit. in cuius imperio erat quidā miles generoſus deo valde deuotus: qui vxorem pulcram habebat ſed ſub viro ſuo adulterata ē nec de adulterio deſiſtere volebat. Miles

vero cum hoc vidiſſet contriſtatus eſt valde in animo ſuo cogitabat terram ſanctam viſitare: z ait vxori ſue. Cariſſima ad terrā ſanctam pergam vos diſcretioni veſtre cōmitto. Cum autem vltra mare perrexit domina quendam clericum peritum in nigromantia dilexit z cum eo dormiuit. Accidit ſemel ꝙ cum ad inuicem in ſtratu iacuiſſet dixit domina. Si vnam rem mihi perpetrares me in vxorem ducere poſſes. Et ille. Quid eſt hoc quod tibi placet ꝙ potero tibi miniſtrare: que ait. Maritus meus ad terram ſanctaȝ perrexit non me multum diligit: ſed eum per aliquam artem occidere poſſes omnia que habeo obtineres. Ait clericus. Tibi concedo ita tamen ꝙ me in maritum accipies. Que ait. Hoc firmiter promitto. Clericus vero quandam imaginem nomine militis fecerat z in pariete āte oculos ſuos fixit. Interim miles cum ꝑ plateā ciuitatis rome tranſiret magiſter quidam peritus ei obuiabat: z eum intime reſpexit: z ait ei. Cariſſime ſecretum habeo tibi dicere: at ille. Magiſter qd vobis placet dicite: Qui ait. Hodie tu es filius mortis niſi auxilium habueris a me. Vxor tua eſt meretrix z de morte tua ordinauit. Miles audiens ꝙ verum dixiſſet de vxore ſua ei adheſit credidit atqȝ dixit. O bone magiſter: ſalua vitam meam. mercedem cōdignam tibi reddam. Qui ait. Libenter te ſaluabo: ſi feceris que tibi dixero. Ait miles. preſto ſum. Magiſter balneum fieri fecit z militeȝ veſtimentis exuit: z balneum intrare mādauit. Deinde ſpeculum politum in manum ſuaȝ tradidit z ait. In ſpeculo reſpice diligenter z mirabilia videbis. Ille cuȝ ſpeculum reſpexiſſet z magiſter iuxta cuȝ in libro legiſſȝ: ait ei. Dic mihi quid vides: ait miles. Quendaȝ clericum in domo mea video qui vnam imaginem de cera ad ſimilitudinem meaȝ in pariete fixit. Ait magiſter Quid modo vides. At ille. Iam arcum accipit z ſagittam acutam in eo ponit z imaginem incipit ſagittare. Ait magiſter Sic̄ vitaȝ tuam diligis cum ſagittam ad imaginem volare videris totum corpus tuum in balneo volue ī qua donec tibi dixero. Miles cum hoc audiſſet z vidiſſet ſagittā moueri corpus ſuum ſub aqua voluit totaliter

Hoc facto ait magiſter. Caput tuuȝ eleua z in ſpeculo reſpice: qui cuȝ feciſſet dixit ei: Quid iam in ſpeculo vides. At ille. Imagineȝ nō percuſſaȝ ſed a latere ſagitta abijt Et de hoc clericus multum dolet. Ait magiſter. Iam in ſpeculo quid facit reſpice: et ille. Iam magis prope pergit ad imagineȝ z ſagittam in arcum ad percutiendum ponit vt imaginem percutiat. Qui ait. Sicut prius feciſti z modo facias ſi vitam tuaȝ diligis. Miles vero cum ꝑ ſpeculum vidiſſȝ ꝙ clericus arcum tenderet totuȝ corpus ſuum voluit in aqua. Hoc facto ait magiſter Reſpice quid modo eſt. Quod cum feciſſȝ dixit: Miro modo dolet clericus ꝙ imaginem non percuſſit: z vxori mee dicit. Si tercia vice imaginem non ꝑcutiam: perdam vitam meam prope imaginem. Modo pergit propius ita ꝙ mihi non poterit decipi: quin imaginem percutiat. Ait magiſter. Sicut vitam tuam diligis iam curam habeas vt cum arcū videris trahi totum corpus tuum ſub aqua inuoluas donec tibi dixero: Miles ſp in ſpeculo rſpiciebat: z cum clericum arcum extendere ad ꝑcutiendum vidiſſet. corpus ſuum in aqua inuoluit donec magiſter ei dixit. Surge velociter z in ſpeculo reſpice. Quod cum vidiſſet miles ridebat: ait magiſter. Chariſſime dic mihi q̄re rides: at ille. Clare in ſpeculo video ꝙ clericus imaginem non percuſſit: z ſagitta ē reuerſa z cum inter pulmonem z ſtomachū ꝑcuſſit: z mortuus eſt. Vxor mea ſub lecto meo foueam fecit z cū ibi ſepeliuit. Ait magiſter. Surge velociter z veſtimenta indue z ora deuȝ ꝓ me. Ille vero de vita ſua gratias reddidit. Factaqȝ peregrinatione ad ſuam terram miles perrexit. Cum vero domum veniſſet vxor ei obuiam venit: z cum gaudio eum recepit. Miles vero per plures dies diſſimulabat. Tandem ꝓ parentibus vxoris miſit z eis ait: Chariſſimi: hec eſt cauſa quare miſi pro vobis. hec eſt filia veſtra vxor mea que adulteriuȝ ſub me cōmiſit. Et quod peius eſt in mortem meam machinata eſt. Illa vero cuȝ iuramento negauit. Miles vero incepit z totum proceſſum clerici recitauit. Quod ſi non creditis venite z videte locuȝ vbi clericus ſepultus eſt. Eos ad cameram ſuaȝ duxit z corpus

clerici pro lecto eius inuenerunt. Judex eſt vocatus ꝛ ſententiaȝ dedit: ut ipſa igne cō bureretur. Et ſic factū eſt: ꝛ puluis illius corporis poſt per aereȝ diſpergitꝛ. Deinde miles ſibi virginem pulcram in vxorem accepit ꝛ ex ea prolem genuit: ꝛ in pace ſua vitam finiuit.

Moraliſatio

Cariſſimi. Iſte imperator eſt dominus noſter Jeſus chriſtus. miles vero homo. Uxor caro que totiens adulatur, quotiens peccatum mortale ꝯmittit. Homo autem hoc percipiens debet ad terram ſanctam. i. ad regnum celeſte per opera meritoria adire. In via occurrat ei magiſter. i. diſcretus confeſſor qui peccatoreȝ habet informare. Clericus eſt dyabolus qui hominem tenet per carnales voluptates in poteſtate ſua erigit imaginem. id ē animam per humanam ſuperbiam ꝛ vanitatem: accipit arcum cuȝ ſagitta. Arcus eſt mundus iſte cuius cornua ſunt ſuperbia vite ꝛ ꝯcupiſcentia oculoꝝ. Arcum iſtum tenet auarus homo. Sagitta acuta eſt ſuperbia: per quam multi occiduntur ſicut pater de lucifero ꝛ primo parente adaȝ. Lucifer dicebat. Aſcendaȝ ſuper aſtra celi ꝛ ſimilis ero altiſſimo. Et econuerſo ſagitta redijt. Adam concupiuit quod non debuit: ꝛ ideo occidetꝛ Imago anime bene poterit eſſe de cera: quia ſicut cera perit. id eſt. fluit a facie ignis: ſic pereūt peccatores a facie dei: quid ergo eſt faciendum ne dyabolus nos ſagittet ꝛ occidat. Certe balneū intremus. iſtud balneum eſt confeſſio in qua ꝛ per quā lauari debemus ab omni ſorde peccati. Sed oportet ſpeculum politum tenere. i. ſacram ſcripturam in manu tua. i. debes libentꝛ ſermones audire ꝛ verba edificatoria in quibus poteris pericula precauere ꝛ ſagittas dyaboli expellere. Sed dic mihi quomodo Ecce viam. Cum arcus dyabolicus cōtra animam tuaȝ per aliquam temptationeȝ tetenditꝛ: inuolue totum corpus tuum. i. quicquid feciſti cogitando conſentiendo in balneo confeſſionis ꝛ peccatum euaneſcet: cū vero mundatus fueris ꝛ dyabolus occiſus. i. deuictus: indue te veſtimentis tuis. id eſt bonis virtutibus quas in baptiſmo recepiſti: ꝛ perge ad domum conſcientie tue ꝛ extrahe corpus defūcti. id eſt peccata quibus caro tua a via veritatis deuiabat. Et tunc carnem igne penitentie combure: ꝛ oſſa. id eſt peccata inueterata anihilentur. Et ſic ꝑ ventum. id eſt cordis amaritudinem expellantꝛ: ꝛ poteris virginem ducere. id eſt. carnem a vicijs purgatam per ignem diuine miſericordie ꝛ gratie: ꝛ prolem. i. bonas virtutes per conſequens generare per quā poteris ad eternum brauium peruenire. Ad quod nobis concedat ꝛc.

¶ De omnibus rebus cum conſenſu et prouidentia ſemper agendis.

Capitulum. ciij.

Domicianus regnauit prudens valde ꝛ per omnia iuſtus. Quoniam nulli parcebat quin ꝑ viaȝ iuſticie tranſiret. Accidit ſemel dum in menſa ſederet venit quidam mercator ꝛ ad ianuam pulſauit. Janitor vero portā aperuit ꝛ quid ei placeret queſiuit. At ille Mercator ſum aliqua habeo ad vendendum vtilia ꝓ ſponſa imperatoris Janitor hec audiens eum introduxit. Ille vero imperatorem ſatis humiliter ſalutauit. Ait ei imperator: cariſſime quale mercatorium ad vendendum habes. Et ille. Domine tres ſapiētias: qui ait: ꝛ quomodo mihi dabis quamlibet ſapientiam. Et ille. Pro mille florenis Ait rex Et ſi ſapientie tue mihi non ꝓſunt pecuniā meam perdo. Ait mercator. Domine ſi ſapientie mee in vobis locuȝ non obtinent, pecuniam reddam. Ait imperator. Optime dicis. Dic modo mihi ſapientias quas mihi vendere velis. Et ille. Domine prima ſapientia ē iſta. Quicquid agas prudentꝛ agas ꝛ reſpice finem Secunda ē iſta Nunquam viam publicam dimittas ꝓpter ſemitaȝ. Tercia ſapientia eſt iſta. Nunquam hoſpicium ad manendum de nocte in domo alicuius accipias vbi dominus domus eſt ſenex ꝛ vxor iuuencula. Hec tria cuſtodias Et bene tibi erit. Rex dedit ei pro qualibet ſapientia mille florenos. ꝛ primam ſapientiam. ſ. Quicquid agas prudenter agas ꝛ reſpice finem fecit ſcribi in aula: in camera ꝛ in omnibus locis in quibus ambulare ſolebat ꝛ i mappis in quibus comedebat. poſt hec cito Rex tam iuſtus erat multi de imperio contra cū conſpirabant vt eum occiderent: ꝛ quia per

1. Sapientia
2. Sapientia
3. Sapientia

viam potentie hoc adimplere non poterant
cum barbetonſore eius loquebant̄ vt cum
barbam eius raderet guttur eius ſcinderet
ꝛ mercedeꝫ haberet. Barbetonſoꝛ vero ac
cepta ab eis pecunia fideliter adimplere ꝓ
miſit. Cū vero imperatoꝛ radi deberet bar
betonſoꝛ barbaꝫ lauit: ꝛ cum incepit radere
reſpexit inferius vidit manutergium circa
collum eius in qua erat ſcriptū. Quicquid
agas prudenter agas ſed reſpice fineꝫ. Cū
barbetonſoꝛ ſcripturam legiſſet intra ſe co
gitabat Hodie ſum conductus vt iſtum ho
minem occidam. Si hoc fecero finis meus
peſſimus erit quia moꝛte turpiſſima ero cō
demnatus: qꝛ quicquid agas bonum eſt re
ſpice finem vt dicit iſta ſcriptura. Statiꝫ ei
us manus inceperunt tremere ita ꝙ noua
cula de manibus eius cecidit. Hoc percipi
ens rex ait. Dic mihi quid tibi eſt: ꝛ ille: o
domine miſerere mei: hodie ſuꝫ conductus
ꝓpter pꝛecium te occidere. A caſu ſicut de
us voluit ſcripturaꝫ manutergij legi. ſ. quic
quid agas prudenter agas ꝛ reſpice finem
Statiꝫ conſideraui ꝙ finis meus eſſꝫ moꝛs
turpiſſima: ideo manus mee tremebant: im
peratoꝛ cum hoc audiſſꝫ intra ſe cogitabat
Pꝛima ſapientia vitam meaꝫ ſaluauit bo
na hoꝛa pꝛecium pꝛo ea dedit. Et ait barbe
tonſoꝛi. Amodo ſis fidelis tibi remitto. Sa
trape imperij hoc videtes ꝙ non poterant
per illam viam occidere intra ſe tractabant
quomodo eum occiderent ad inuicem dixe
runt. Tali die recedet verſus illam ciuitatē
ſimus illa die in ſemita abſconditi per quaꝫ
tranſitum faciet ꝛ eum occidamus. At illi:
Bonum eſt conſilium. Rex eodem tempꝛe
verſus ciuitatem pꝛeparabat ſe ꝛ cum equi
taſſet vſqꝫ ad ſemitam illam dixerunt ei ſui
milites. Domine bonum eſt per iſtam ſe
mitam tranſire ꝙ̄ per latam viam qꝛ pꝛo
pinquius eſt. Rex intra ſe cogitabat ſecun
da ſapientia erat ꝙ nunꝙ̄ viam publicam
propter ſemitam dimitterem ſapientiā meā
tenebo: dixitqꝫ militibus ſuis. nolo viā pub
licam dimittere. Uos ergo qui vultis ꝑ ſe
mitaꝫ pergere ite: ꝛ omnia in aduentu meo
pꝛeparate. Illi vero per ſemitam perrexe
runt: ꝛ inimici regis cum eſſent in ſemitis
credebant ꝙ rex inter eos eſſet omnes ſur
rexerunt ꝛ quotquot venerunt occiderunt:
Rex cum hoc audiſſet: ait intra ſe. Jam ſe
cunda ſapientia mea vitam meam ſaluauit
Illi de imperio videntes ꝙ per illam aſtu
tiam eum occidere non poterāt: intra ſe cō
ſpirabāt quomodo eum necarent dixerunt
qꝫ intra ſe. Tali die manebit in domo illius
in qua omnes nobiles hoſpitantur: qꝛ aliud
non ē pꝛo eo hoſpitium. Conueniamus pꝛe
cio cum hoſpiteꝫ cum vxoꝛe: ꝛ cum impe
ratoꝛ in ſtratu ſuo iacuerit illuꝫ occidamus
At illi: Bonum eſt conſilium. Cum vero
rex ad illam ciuitatem venerat in eadeꝫ do
mo hoſpitatus erat. fecit ad ſe vocari hoſpi
tem domus: cum eum vidiſſet apparuit ſe
nex valde: ait imperatoꝛ Nunquid vxoꝛē ha
bes. Et ille. Etiam domine: qui ait: Oſten
de mihi eam. Quam cum rex vidiſſet ap
paruit iuuencula habenſqꝫ deceꝫ ꝛ octo an
nos in etate. Ait rex camerario ſuo. Per
ge cito ꝛ lectum meum alibi pꝛeparabo: qꝛ
hic non manebo: at ille: etiam domine: Sed
iam parata ſunt omnia: ideo non eſt bonuꝫ
alibi iacere: eo ꝙ in tota ciuitate non eſt ꝓ
nobis hoſpitium vtilius: ꝛ ille: ego dico tibi
ꝙ alibi iacere volo: ſtatim camerarius euꝫ
amouebat: ꝛ rex occulte ad alium locuꝫ ac
ceſſit: ꝛ militibus ſuis dixit. Uos qui vul
tis hic manere poteſtis ſed mane ad me ac
cedatis. Cum omnes dormirent ſenex cuꝫ
vxoꝛe ſurrexit: quia pꝛecio conducti erant:
vt regem dormientem occiderent. Mane
vero ſurrexit rex ꝛ milites ſuos occiſos in
uenit: ait in coꝛde ſuo. O ſi hic iacuiſſem cū
alijs necatus fuiſſem: iam tercia ſapientia
vitam meam ſaluauit: ſenem cum vxoꝛe et
tota familia in patibulo ſuſpendi fecit: ꝛ ꝙ̄
diu vixit iſtas tres ſapientias ſecuꝫ retinuit
ꝛ vitam beatam finiuit.

Moraliſatio

Cariſſimi. Imperatoꝛ iſte poteſt
dici quilibet bonus chꝛiſtianus:
qui habet imperium coꝛpoꝛis ſui
ꝛ anime ſue ſuam animam regere. Janitoꝛ
in poꝛta eſt voluntas libera. Nullum ē pec
catum niſi ſit voluntarium. Mercatoꝛ qui
venit ad poꝛtam eſt dominus noſter Jhe
ſus chꝛiſtus. Juxta illud Apocalipſ. Ego
ſto ad hoſtiuꝫ ꝛ pulſo: ſi quis aperuerit mi
hi intrabo ad eum ꝛ cenabo cum eo. Uno
quotidie vendit tibi pro anima tua tres ſa

pientias. Floreni ſunt virtutes anime. Pri
ma ſapientia: ſcilicet quicquid agas ⁊c. hoc
eſt quicquid facis primo ⁊ principaliter de-
bet eſſe propter deum ⁊ in omni actu ſiue
temporali ſiue ſpirituali: finem reſpicias: iu
xta illud Prouer. Memorare nouiſſima
tua ⁊ in eternum non peccabis. Secunda
ſapientia: nolite viam publicaꝫ dimittere ꝓ
pter ſemitam. Uia publica eſt via decem
preceptorum quaꝫ debes ſemper tenere vſ
qꝫ ad mortem ⁊ nunꝙ per ſemitaꝫ male vi
te ambulare ſicut heretici faciũt. Tercia ſa
pientia eſt: nunꝙ hoſpitium ad manenduꝫ
de nocte in domo alicuius accipias ⁊c. Se
nex iſte eſt mundus qui habet iuuenculam
in vxorem. id eſt vanitatem de die in diem
oriẽ inmunda ⁊ noua vanitas: Unde ſi in
mundo hoſpitatus fueris ſine dubio timen
duꝫ eſt tibi de morte: qꝛ nemo poteſt deo ⁊
mundo ſeruire. Satrape qui contra regem
conſpirauerunt demones ſunt qui ſempꝫ ni
tunt hominem ſpiritualiter occidere. Et ſi
non poterunt ꝑ ſe loquuntur cum barbatõ
ſore. i. carne que ad modum barbetonſoris
radit omnes pilos. Caro per voluntateꝫ ſu
am radit virtutes quas in baptiſmo homo
recepit. Sed ſi homo ad finem ſuum reſpi-
ceret. ſ. ad morteꝫ qua morte debemus mo-
ri vel vbi vel quando a nobis recederet om
nis actus malus. Studeamus ergo iſtas
tres virtutes tenere: ⁊ ſic poterimus ad eter
num prauium peruenire.

De beneficiorum memoria.

Capitulum. ciiij.

Quidã miles erat qui ſuꝑ omnia
venari dilexit. Accidit vna dieꝝ
ꝙ ad venandum perrexit: occur
rit leo claudicans ⁊ pedem militi oſtendit.
Miles vero de equo deſcendit: ⁊ ſpinam
acutam de eius pede extraxit: ⁊ vngentum
vulneri appoſuit: ſanatus ẽ leo. Poſt hoc
vero rex illius regni in eodem nemore a ca
ſu venabat̃: ⁊ illum leonem accepit ⁊ mul-
tis annis ſecum nutriuit. Miles ille cõtra
regem forefecit ⁊ ad eandem foreſtam fu-
gaꝫ petijt vbi omnes tranſeuntes ſpoliauit
⁊ occidit. Rex vero illum captiuauit ⁊ con
tra eum ſententiam dedit vt leoni daret̃ ad
deuorandum: ꝙ nihil aliud ad comedendũ
ei daret̃: ad hoc vt ille horribilis leo miliceꝫ
deuoraret. Miles vero cum in foueã eſſet
proiectus multum timuit expectanſqꝫ horã
qñando deuoraret. Leo vero cum militẽ re
ſpexit ⁊ cum noticiaꝫ eius haberet applau
ſum ei fecit: ⁊ ſepteꝫ diebus ſine cibo remã
ſit. Rex vero cum hoc audiſſet admirabat̃
fecit militem de fouea extrahi ⁊ ait ei. Ca-
riſſime quomodo poterit hoc eſſe ꝙ leo ti-
bi non nocuit. Qui ait. Domine a caſu ꝑ
foreſtam equitaui leo iſte claudicans mihi
occurrebat. Ego vero ſpinam de eius pe-
de extraxi ⁊ vulnus eius ſanaui: ⁊ ideo vt
credo mihi pepercit. ait rex. Et quo leo nõ
nocuit tibi ego tibi parcaꝫ: amodo ſtudeas
vitam tuam corrigere. Ille vero gratias re
gi reddidit: ⁊ poſt hoc in omnibus eſt emẽ
datus: ⁊ finiuit vitam ſuam in pace.

Moraliſatio.

Cariſſimi. Miles iſte qui vena-
tus eſt: eſt homo mundanus: qui
quotidie ſtudet quomodo bona
mundana poterit acquirere. Leo claudicãs
eſt totum genus humanum: quod per pec
catuꝫ primi parentis claudicabat anteꝙ ſpi
na. id eſt peccatum originale per baptiſmũ
erat extractum: ⁊ cum vngento bonorum
virtutum ſaluatum. Poſt hoc miles ꝯtra
regem deum omnipotentem ſurgit quotiẽs
mortaliter peccat: ⁊ ṽtutibus ſpoliat quas
in baptiſmo recepit ſed leo ſcꝫ genus huma
num capitur: quotiens diuinis preceptis ob
ligatur: ⁊ in foueam penitentie proijcit. Si
vero miles homo peccator in eadem fouea
proijcitur maluꝫ corporis ei euenire poteſt:
⁊ etiam bonum: quia ſalutem anime poteſt
promereri. Quam nobis concedat ⁊c.

De viciſſitudine cuiuſlibet boni ⁊ pre-
ſertim recte iudicantium.

Capitulum. cv.

Theodoſius regnauit prudẽs val
de qui lumen oculorum amiſe-
rat qui quandam legeꝫ dedit ꝙ
quedam campana in palacio eſſet poſita: ⁊
quicunqꝫ cauſaꝫ aliquam tractare haberet:
cordam campane proprijs manibus pulſa-
ret. Ad cuius pulſationeꝫ iudex qui ad hoc
eſſet ꝯſtitutus deſcenderet: ⁊ vnicuiqꝫ iuſti
tiam faceret. Erat autem quidam ſerpens
qui ſub corda campane nidum fecerat. Et
infra breue tempus pullos produxit: ⁊ cum

pulli ambulare poterant perrexit quodam die ad ſpacianduꝫ cum pullis extra ciuitatē Cum vero ſerpens abſens eſſet buſo nidū eius intrauit ⁊ occupauit. Serpens cū pullis rediens ⁊ buſonem nidum occupantem videns contra eum pugnauit ſed buſonem deuincere non poterat: ⁊ ſic buſo nidum occupauit. Serpens cum hoc vidiſſet caudaꝫ circa cordam campanam inuoluit: ⁊ fortit traxit ac pulſauit: ac ſi diceret Deſcende iudex: ⁊ fac mihi iuſticiam: qꝛ iniuſte buſo nidum meum occupat. Judex cuꝫ campanā audiſſet deſcendit: neminem videns iterato aſcendit. Hoc videns ſerpens iterū pulſauit Judex hoc audiens deſcendit: ⁊ cum ſerpētem cordam trahentem vidiſſet: ⁊ buſonem locum eius occupantem aſcendit ⁊ totum regi denunciauit. Ait ei rex. deſcende ⁊ non tantum buſonem expelle ſꝫ illum occide: vt ſerpens locum ſuum occupet. quod ⁊ factū eſt per omnia. Poſt hec vero vna dierum cum rex in ſtratu ſuo iacuiſſet ſerpens cameram ſuam intrauit. portanſqꝫ in ore ſuo lapidem precioſum. Hoc cum vidiſſent ſerui regi dixerunt de introitu ſerpentis. at ille Nolite eum impedire credo ꝙ nullū malū mihi faciet. Serpens ſuꝑ lectum eius aſcēdit ⁊ verſus faciem eius perrexit. Cum vero ad oculos eius veniſſet lapidem ſuꝑ os cadere permiſit: ⁊ ſtatim camerā exiuit cū vero lapis duos oculos eius tetigiſſet rex clarum viſum recepit. Non modicum gaudens ſerpentem requiri fecit: ſed non eſt inuentus: lapideꝫ ſecum cuſtodiuit ⁊ vitaꝫ in pace finiuit.

Moraliſatio

Cariſſimi. Rex iſte poteſt dici quilibet homo mundanus qui tenet regere ſeipſum: ⁊ tamen cecus ē quātum ad ſpiritualia: ſed videns clare quātū ad tēpalia. Campana ſuſpenſa eſt lingua predicatoris que certis temporibus debet pulſari. Corda campane eſt ſacra ſcriptura per quam predicator debꝫ deſcendere ⁊ virtutes atqꝫ vicia intimare quomodo peccatores per virtutes poterunt celuꝫ aſcendere ⁊ per peccata infernum introire. Serpens qui fecit nidum ſub corda campane eſt diſcretus confeſſor qui habet ſe ponere ſub ſacra ſcriptura: ⁊ in nido. i. in corde peccatoris pullos. i. bonas virtutes ꝓducere Si vero aliquis ſenſus per peccatuꝫ ſit inficiatus habet cordam ſacre ſcripture pulſare: ⁊ tūc iudex. i. ratio debet deſcendere ⁊ omnia per veram ꝯfeſſionem excutere ⁊ corrigere: ſꝫ ſepe ꝯtingit ꝙ prelati ⁊ confeſſores ſunt tepidi ⁊ negligentes: ⁊ pergunt extra ad mūdana: ⁊ ſic ſubditi manent in periculo: quia buſo. i. dyabolus locuꝫ occupat. Quid ergo eſt faciendum: certe vt confeſſor redeat ad peccatorem ducendo ſecuꝫ pullos. i. bonas virtutes. Serpens habet duo: primo portat venenum. Sic ſacerdos dat venenum penitentie ⁊ antidotum abſolutionis ſalutis anime: ⁊ debet contra dyabolum pugnare: informando peccatoreꝫ quomodo dyabolo eſt reſiſtendum. ⁊ ſic eum de corde peccatoris expelles. Deinde ſerpens lapidem portauit: ſic diſcretus confeſſor per ſacram ſcripturam debet peccatori lapidem. i. chriſtuꝫ dare: De cuius virtute viſum ſpiritualem poteſt recipere: ⁊ per conſequens vitaꝫ eternam obtinere.

Qꝫ eſt vigilandum contra fraudes dyaboli ne nos decipiat.

Capitulum. cvj.

Olim erant tres ſocij qui ad pegrinanduꝫ pergebant. Accidit ꝙ cibaria preter vnum panem inuenire non poterant ⁊ erant famelici valde ⁊ dixerunt ad inuicem. Si iſte panis in tres partes diuidatur vnicuiqꝫ pars non ſufficeret ex noſtris ad ſaturanduꝫ. habeamus ergo ſanum conſilium quomodo debeamus de iſto pane diſponere: ait vnus. Hic in via dormiemus ⁊ quilibet ſomnum habeat Et ille qui maius mirabile viderit ille totū habeat panem. Reſponderunt alij duo. Bonum eſt conſilium ⁊ inceperunt dormire: ille qui conſiliuꝫ dederat ſurrexit: ⁊ ipſis dormientibus panem totaliter comedit nec vnicam micam ſocijs dimiſit. Hoc facto ſocios ſuos excitauit dicens. Surge velociter tps eſt vt quilibet ſomnium ſuum dicat. ait primus. Cariſſimi mirabile ſomnum vidi ſcꝫ vnam ſcalam auream de celo deſcendenteꝫ per quam angeli deſcenderunt ⁊ aiāꝫ meā vſqꝫ ad celum de corpore meo extraxerunt

quando ibi eram patrem et filium et ſpiritū
ſanctum vidi: ꝛ tantum gaudiū circa aīam
meaȝ erat quod oculus non vidit nec auris
audiuit quod ibidē percepi:et iſtud eſt ſom
nium meum:ait ſecūdus. Et ego vidi ꝙ de
mones cum inſtrumentis ferreis ac ignitis
animam meam de corpore meo traxerunt:
et ibidem me male tractauerunt ꝛ dixerūt.
q̄diu deus regnat in celo ꝑmanebis in iſto
loco:ait tercius. Audite ſomniuȝ meū:mihi
videbatur ꝙ quidam angelus ad me venit
et ait. Cariſſime vis videre vbi ſūt ſocij tui
reſpondi. Etiā domine:inter nos habemus
vnum panem diuidere timeo ꝙ cum pane
receſſerit:ait ille. Nō eſt ita:ſed panis iuxta
nos eſt ſequere me:duxit me ad portaȝ celi
caput meum tantum ſꝫm preceptum ſuum
infra portaȝ poſui et vidi te:ꝛ videbat̄ mihi
ꝙ ad celū raptus fuiſti et ſederes in throno
aureo ꝛ multa cibaria ac vina optima ante
te: dixitq; angelus mihi. Ecce ſocius tuus
abundat in omni gaudio et cibariis ꝛ ibidē
ineternū permanebit:quia qui ſemel regnū
celeſte intrauerit exire non poterit:iā mecū
veni et oſtendam vbi alius ſocius tuus eſt.
Cum vero ſecutus illum fuiſſem duxit me
ad portaſ inferni et ibi vidi te ſicut dixiſti in
penis grauiſſimis:ꝛ cum tibi quotidie mi-
niſtrabatur panis et vinuȝ in magna copia
tunc a te queſiui o cariſſime ſocie mihi di-
ſplicet ꝙ in iſtis penis iaces. Tu vero re-
ſpondiſti mihi ꝙ q̄diu deus regnat in celo
hic ꝑmanebo quia hoc merui. Surge ergo
cito et totū paneȝ comede:quia q̄modo nec
me nec ſociū noſtrū videbis. Ego vero cū
vidi ſurrexi: et ſicut dixiſti panem comedi.

Moraliſatio

Cariſſimi. Per iſtos tres ſocios
tria genera hominum intelligere
debemus. per primuȝ ſaracenos
ꝛ iudeos:per ſecundum diuites ꝛ potentes
huius mundi: per tercium viros perfectos
ſicut ſunt religioſi ac ceteri homines deum
timentes: per paneȝ rotundū regnū celeſte
intelligere debemus. Panis iſte ſcȝ regnū
celeſte diuidatur inter tria genera hominū
ſꝫm merita ſua aliqui maius aliqui minus.
Primi ſcilicet ſaraceni ac iudei dormiunt
in peccatis ſuis et credunt ſe celum habere
Similiter ſaraceni per promiſſionē macho
meti cuiuſ legem tenent qui eis promiſit in
celo regnare. Iudei etiaȝ credunt per legeȝ
moſaycaȝ illud obtinere:iſta creditio eſt q̄ſi
ſomnus. Secundus ſocius cui ſomniauit ſe
eſſe in inferno ſūt iſti diuites ac huius mūdi
potentes qui ſine aliqua dubitatiōe per pre
dicatores ac confeſſoreſ ſciunt ꝙ ſi in pc̄tis
ſine contritione decedunt ꝙ ad infernū de-
ſcendant et ibi eternaliter puniantur:et hoc
nō obſtante peccata ſuper peccata accumu
lant:ꝛ ideo de diuitibus ſcribitur. Ubi ſunt
potentes mundi huius qui cum canibus et
auibus ludebant:mortui ſunt ꝛ ad infernuȝ
deſcenderūt. Tercius ſocius ſcȝ chriſtianus
qui non in peccatis nec in mala fide dormit
ſed bonis operibus vigilat per conſiliū an-
geli id eſt ſpiritusſancti dona vitam ſuaȝ ſic
diriget vt paneȝ ſcȝ regnum celeſte habeat

De memoria mortis et non delectando in temporalibus

Capitulum.cvij.

Erat quedā imago in ciuitate ro
mana que rectis pedibus ſtabat:
habebatq; manū dextrā extenſaȝ
ꝛ ſuper medium digitum erat ſuperſcriptio
Percute hic. Imago iſta a longo tēpore
ſic ſtabat eo ꝙ nullus ſciebat quid hoc ſig-
nificaret:percute hic. Multi amirati ſunt
et ſepius ad imagineȝ venerunt tytulum re
ſpiciendo et ſic receſſerūt: quia ſuperſcripti
onem penitus ignorabant Erat quidam
cle[illegible] ſubtilis qui cū de imagine audiſſet
multum ſolicitus erat eaȝ videre. Qū autē
eam vidiſſet et ſuperſcriptionē legiſſet: per
cute hic: videnſq; ſolem ſuper imaginē per
ſolis vmbram digitum diſcernebat per quē
dicebat. Percute hic:ſtatim ligonem acce
pit:et vix per diſtantiaȝ trium pedum fodie
bat:et quoſdam gradus deſcendentes inue
niebat. Clericus non modicū gaudens ſuꝑ
gradum deſcendit quouſq; ſub terra nobile
palacium inuenit aulam intrauit: videnſq;
regeȝ et reginā ꝛ multos nobiles in menſa
ſedentes reſpexit:et circumquaq; totam au
lam plenam hominibus:ꝛ omnes erant ve
ſtibus precioſis induti: nullus ex omnibus

vnicum verbum ei loquebat͡: reſpexitq̨ ad vnum angulū: ⁊ vidit lapidem politum qui vocat͡ carbunculus a quo tota domus lumē recepit: et ex oppoſito carbūculi in angulo hominem ſtantem habentēq̨ in manu ſua arcum paratū cum ſagitta ad percutiendū et in fronte eius erat ſcriptū. Ego ſum qui ſum: nullus arcum meum vitare poteſt: et precipue carbunculus ille qui relucet tam ſplendide. Clericus cum hoc vidiſſet amirabatur cameram intrauit et mulieres pulcerrimas in purpura et pello operantes inuenit et nullum verbū ei dixerunt. Deinde ſtabulum equoꝝ intrauit ⁊ optimoſ equos et aſinos ⁊ ſic de ceteris inuenit: eos tetigit et ad tacū ſuum lapides apparuerunt: hoc facto omnia habitacula palacij viſitauit: et quicquid cor eius deſiderabat hoc inuenit. Deinde ſicut prius aulam intrauit: ⁊ de receſſu cogitabat ac in corde ſuo dicebat. mirabilia vidi hodie et quicquid cor deſiderat hoc poterat inuenire: verūtamen nullus dictis meis credet de iſtis que vidi: ⁊ id bonū eſt in ſignū veritatis aliquid mecū portare ad menſam ſuperiorem reſpexit ciphos aureos ac cultellos optimos vidit: ad menſaȝ acceſſit vnuȝ cyphū cum cultello de menſa leuauit vt ſecū portaret. Cum vero in ſinu ſuo collocaſſet: imago que in angulo cum arcu et ſagitta ſtabat ad carbunculum ſagittaȝ direxit et illum percuſſit ⁊ in multas ptes diuiſit: in continenti tota aula facta eſt ſicut nox tenebroſa. Clericuſ videns totalit͡ eſt contriſtatus viam exeundi ꝓpter nimiā obſcuritatem inuenire non poterat: et ſic in eodem palacio miſera morte mortuus eſt.

Moraliſatio

Ariſſimi. Iſta imago que dicit percute hic eſt dyabolus qui circuit querens quem deuoret: qui habet manum extenſam id eſt poteſtatem ſuper peccatores decipiendos qui dicit: percute hic id eſt homini auaro dicit pcute hic in terra bona mundana appetendo cor tuū in terrenis ponendo. Clericus qui venerat poſtq̄ alij receſſerīt eſt homo cupidus ſiue auarus: q͛ ſicut bonus clericuſ die ac nocte ſtudet vt ſcientiaȝ ſibiipſi imprimat et alios doceat: nec ſatiari poterit qui ſemper noua inuenit. Eodē modo homo cupidus die ac nocte ſtudet in terra ⁊ mari quomodo poterit bona mūdana acquirere: nec oculi eius ſatiantur: et ideo contra tales dicit Seneca Cum oīa peccata ſeneſcunt ſola cupiditas iuueneſcit. Illi qui venerunt ad imaginem ſunt boni chriſtiani ⁊ precipue religioſi qui mundum reſpiciunt quantum ad victum ⁊ veſtitum ⁊ ſic recedunt: nec ſuperſcriptionē dyaboli curant tales pericula euadent. Clericus vero per vmbram digiti in terrā percuſſit: ſic auarus per vmbraȝ ſcȝ mundi vanitatē que eſt quaſi vmbra trāſiens: accipit ligoneȝ id eſt corpus condenſum ⁊ aſſenſū ac intellectū per que diuitias mundi incipit fodere. Cum vero graduſ inuenit deſcendit Primus gradus eſt ſuperbia. Secundus concupiſcentia oculorum. Tercius concupiſcentia carniſ. Per iſtos gradus ⁊ alios diuerſos cupidus deſcendit et pulcrum palacium vt ei videtur plenum hominibus ac vanitatibus inuenit ſcȝ mundū iſtuȝ in quo et in quibus miſer homo miro modo delectat͡. Imago que cū arcu ſtabat eſt mors: que ſemper eſt parata quemlibet noſtrum percutere ſicut dicit ſcriptura in frōte. Ego ſum ſcȝ mors quia multo tēpore in mundo iſto introducta ſum per peccatum primi parentis: et nullus poterit quantūcunq̨ diues generoſus aut fortis arcum meuȝ euadere. Carbūculus eſt vita hominis q̄diu vita in eo manet dat ei lumen carbunculus id eſt vitam poteſt habere: ſed tamen auarus melius credit ac ſperat viuere. Et bona mundana que intelliguntur per cyphum et cultellum in ſinu ſuo ſcȝ in archa ſua credit includere: veniet mors ⁊ pcutiet cum ſagitta id eſt cum graui infirmitate vitam ſuam: et ſtatim fit obſcuritaſ intantum q̧ oēs ſenſus lumen ſuum ac virtutem amittunt: et iacet corpus ibi mortuum et miſerabiliter: quia infra triduum incipit fetere: tunc dyabolus animam rapit: amici et conſanguinei bona ſua que cū maledictione dei acquiſiuit obtinebit: cadauera terra: ac vermes corpus occupabunt. et ſic nihil peccatori relinquit͡ niſi pena eterna. Studeamus ergo nos ⁊c.

De promiſſionis fidelis conſtantia Capitulum.cviij.

Rat quidam imperator in cuius imperio erant duo latrones ad

inuicem confederati iuramento vt nullus a
liū dimitteret in neceſſitate:ſed quilibet pro
altero vitā poneret: multa mala ad inuicē
perpetrauerunt ſcʒ furtum et homicidium.
Accidit ſemel ꝙ vnus ſine altero et eo ab-
ſente cum furto captus erat et in carcerem
in compedibus poſitus.Qd audiens ſocius
eius alter latro ad eum venit et dixit. Ca-
riſſime ſocie dic mihi in fide ī qua ligati ſu
mus quid fiet tibi: at ille. Ut mihi videtur
mori debeo q2 cōprehenſus ſum cum furto
ſi velles tantū facere iſtud quod tibi dixero
ſemꝑ eſſem tibi obligatus.Uxorem et par
uulos ac familiam habeo de eis nihil ordi-
naui:nec de bonis meis ſi in loco meo poſ-
ſes expectare in carcere pro me hoc poteris
a iudice inquirere donec ad domum vadā
et de vxore et de familia et de bonis meis
ordinauero et tempore debito reuertar et li
berabo te:at ille. Iſtud ſatis fideliter adim
plebo:perrexit ad iudicem et ait. Domine
mi amicus meus captus eſt ꝛ ī carcere po
ſitus mortem vt credo euadere non poteſt:
ſi placet tantum vnam petitionem a vobis
peto vt eum licentietis ꝙ ad domū propriā
accedere poſſit vt ante mortē ſuā de vxore
et familia poterit diſponere:ego vero vt de
eo ſis ſecurus loco ſuo ī carcere remanebo
donec venerit:ait iudex.Tali die iudicium
de eo et de aliis fiet: ſi vero eodem die non
venerit quid ad hoc reſpōdebis:at ille.Do
mine omnem ſecuritatē que tibi placet ad
implebo ꝙ ſi non venerit pro eius amore
mortē ſuſtinebo:ait iudex.Petitionē tuā
exaudiam ita tamen ꝙ te in vinculis habeā
quouſqʒ ipſe redierit: et ille. Bene placet
mihi:tunc iudex poſuit ipſum in carcerē ꝛ
alium libere miſit abire.Ille vero domum
receſſit de vxore prole et familia ordinauit:
et tamdiu moram fecit ſcʒ ad tercium diem
iudicij in qua omnes malefactores coram
iudice ſunt preſentati. Inter alios ille qui
ꝓmpte ſe carceri obtulit pro amico ſuo eſt
preſentatus:ait ei iudex.Ubi eſt amicus tu
us qui hodie deberet redire ꝛ te liberare ac
ſaluare:at ille.Domine ſpero ꝙ nō deficiet
Iudex vero diu expectabat ſi veniret:ꝛ nō
dum venit: ſtatim dedit pro ſentencia vt ad
patibulum duceretur:et ſic factum eſt. Cū
vero ad patibulū veniſſet.ait ei iudex.Ca-
riſſime imputes tibi et non mihi ꝙ nūc mo
rieris:dixiſti ꝙ amicus tuus veniret et te li
beraret:ait ille.Domīe ex quo mori debeo
inſtanter peto vt ante mortem meā pulſare
potero: ait iudex. Cuiuſmodi pulſatio erit
illa:qui ait.Ante mortē meā tribus vicibus
clamare:ꝛ ille.Mihi placet:ille icepit alta
voce clamare primo ſecundo et tercio: re-
ſpexit circumquaqʒ et hominē agili curſu
venientē vidit a longe:ꝛ ait iudici.Mortē
meam differas: ecce hominem venientem
video forte iſte eſt ſocius meus qui me ho
die liberabit. Iudex vero cum ipſum veni
entē audiſſet expectauit:et ecce ſocius eius
venit et ait. O domine ego ſum ille qui de
bonis meis diſpoſui et amicus meus interī
in periculo mortis pro me ſtetit:illum libere
permittas abire:quia paratus ſum pro pec
catis meis mortem ſuſtinere:iudex reſpexit
eū et ait.O cariſſime dic mihi cauſam q̄re
ad inuicē eſtis ita fideles:et ille. Domine
a puericia quilibet alteri fidem dedit vt in
omnibus fideles eſſemus: et hec eſt cauſa
quare ipſe ī loco meo ſe poſuit quouſqʒ de
domo mea ordinaſſē:iudex ait.Ex quo ita
eſt tibi mortem remitto et ſitis mihi fideles
de cetero mecū manebitis et de prebenda
vobis neceſſaria prouidebo per omnia: at
illi Domine omnem fidelitatem ammodo
promittimus vobis.Iudex igitur eos rece
pit ad gratiam:et omnes iudicē laudabant
qui fecit eis talem miſericordiam.

Moraliſatio.

Cariſſimi. Rex iſte imperator eſt
pater celeſtis.Duo latrōes aīa
et corpus qui facti ſunt per pc̄tm
ſocij ſcʒ in baptiſmo ad inuicem viniti ita ꝙ
quilibet alteri fidē dedit aliū in neceſſitate
non deficere quando dixerunt.Abrenuncio
dyabolo et pōpis eius:ꝛ poſt hoc facti ſunt
ſocij in omnibus operibus:ſed vnus ſine al
tero eſt captus ꝛ fortiter aduinculatus quā
do homo mortaliter peccat aīa ſub iugo
dyaboli manet.Alter ſocius ſcʒ corpus hinc
inde in deliciis ſuis vacat: ſed bonus chri-
ſtianus deo dilectus cum ītelligit ꝙ anima
in peccatis iacet:ꝛ per ꝯſequens in carcere
dyaboli habet ſe offerre loco eius hoc eſt in
loco penitentie permanere quouſqʒ anima
ad vxorem id eſt conſcientiam pergat:ꝛ cū

ea diſponit. de prole et familia id eſt de di-
uinis preceptis et peccatis quot et quantuʒ
contra diuina precepta deliquit: et q̄diu in
peccatis permanſit:et pro quolibet peccato
debet ſatiſfacere deo. Sed dic mihi quomō
certe per orationem ieiunium ꝛ elemoſinā.
Interi corpus debet clamare tria videlicet
¶Prima vox eſt amara contritio. Secūda
integra confeſſio. Tercia plena ſatiſfactio.
Statim ad iſtos clamores anima que iam
domum conſcientie diſponit ad te veniet in
forma debita: ꝛ ambo ſcʒ corpus et anima
regnabunt in eťna tabernacula:ad que nos
ducat dominus noſter ihesus chriſtus ꝛc.

¶ Quos ditat dyabolus per auariciam
in fine decipit ad gehennam.

Capitulum.cix.

QUidam faber diues iuxta mare
in quadā ciuitate manens valde
auarus et malus erat:multaʒ pe
cuniam collegit ꝛ vnum truncum impleuit
ꝛ ipſum iuxta ignem poſuit in ꝯſpectu oīm
vt nullus de eo ſuſpitionem haberet ꝙ pe-
cunias contineret. Accidit ſemel cū omnes
ſomno eſſent oppreſſi mare domū intrauit
intantum ꝙ truncus cum pecunia natabat
ꝛ quando mare receſſit truncum ſecum ab
ſtulit:et ſic trūcus natabat per mare multa
miliaria quouſqʒ peruenerat ad vnā ciuitatē
in qua erat quidam homo qui cōmune ho
ſpicium habebat. Homo ille mane ſurrexit
videns truncū natare ad terrā duxit credēs
nihil aliud eſſe q̄ quoddaʒ lignū ab aliquo
proiectum vel derelictum. Ille homo erat
valde liberalis et largus erga pauperes et
peregrinos. Accidit vna dierū ꝙ peregrini
in eius domo hoſpitati ſunt et erat tempus
frigidiſſimū hoſpes cum ſecuri lignum ſcin
dit et poſt tres vel quatuor ictus ſonitū au
diuit:deinde ſcindens ꝛ pecuniaʒ inueniens
gauiſus eſt:et ſub cuſtodia poſuit ſi aliquis
veniret cuius eēt reddere vellet. Faber vō
de ciuitate in ciuitatem iuit querendo pecu
nias ſuas venit ad ciuitatem et ad domum
hoſpitis qui truncū inuenit: cum mentionē
de trūco perdito faceret audiens hoſpes in
tellexit ꝙ pecunia eius fuit: cogitauit intra
ſe. Iaʒ probabo ſi voluntas dei fuerit vt pe
cuniam ei reddam. Fecit fieri hoſpes tres
paſtillos de pane. Primuʒ impleuit terra.
Secundum oſſibus mortuorum. Tercium
cum pecunia quam inuenit in trunco: hoc
facto dixit fabro. Volumus comedere tres
bonos paſtillos de optimis carnibus quas
habeo:quemcunqʒ elegeris ſufficienteʒ ha
bebis. Faber vero vnū poſt alium leuauit
paſtillum plenum terra magis ponderantē
inuenit ꝛ illum elegit:ꝛ ait hoſpiti. Si plus
indiguero illū ſecundū eligo ponens manū
ſuper paſtillum plenū de oſſibus mortuoꝝ
tercium paſtillum tibi habeaſ. Hoſpes hoc
videnſ in corde ſuo dicebat. Iā clare video
ꝙ volūtas dei non eſt ꝙ ille miſer pecuniā
ſuā habeat:ſtatim pauperes ac debileſ cecos
et claudos vocauit:et in preſentia fabri pa-
ſtillum aperuit et ait. Ecce miſer pecuniaʒ
tuam quaʒ manibus tuis tradidi:tu potius
paſtillos de terra et de oſſibus mortuorum
elegiſti: et bene:qꝛ deo non placuit vt pecu
niam illam rehaberes. Hoſpes ſtatim corā
oculis ſuis totā pecuniā illam inter paupes
diuiſit. Et ſic faber cum confuſione magna
receſſit.

Moraliſatio

CAriſſimi. Faber iſte pōt dici qui
libet homo mūdanuſ qui potius
intitur mundo ſeruire q̄ creatori
noſtro. Per truncū iſtum vndiqʒ clauſum
cor cuiuſcūqʒ auari intelligitur quod ſemꝑ
eſt clauſuʒ quo ad celeſtia. Pecunia inclu
ſa ſunt quedā opa meritoria que aliquādo
miſer homo cōmittit ex timore dei compul
ſus. Mare quod fluit ꝛ refluit eſt mūdus
iſte qui rapit de corde auari quicquid boni
cōmiſerat non tantum virtutes quas in ba
ptiſmo recepit:ſed bonaſ cogitatōes cordis
Math.vi. Ubi eſt theſaurus tuus ibi eſt
et cor tuum. Hoſpes qui truncū inuenit eſt
bonus prelatus vel confeſſor diſcretus qui
tenetur circa peccatores diligentiaʒ habere
et eoꝝ corda ꝛ facta ſcrutari et inueſtigare
quomō poterunt ad vitaʒ rectitudinis duci
Unde homo tenetur ſequi viam per quaʒ
poterit ſalutem inuenire ſcʒ ad confeſſionē
currere et in domo eccleſie hoſpitari ꝛ eius
preceptis obedire: tunc confeſſor debet ipſi
tres paſtilloſ oſtēdere vt vnū eligat de iſtis
per quem famem peccati extinguere poſſit
¶Primus enim paſtillus erat plenus terra:
et deſignat mundū quē ſi mundanuſ homo
elegerit in vita iſta nihil aliud inueniret niſi

terram puram id eſt ſepulcrum vix ſeptem pedes ꝯtinenſ: qꝛ omne quod eſt in mundo aut eſt ſuperbia vite: aut ꝯcupiſcentia oculorum: aut concupiſcentia carniſ: imo totus mūdus ī maligno poſitus: ergo ve illis qui mundana eligunt. Memento ergo homo quia cinis es et in cinerem reuerteris. Secundus paſtillus erat plenus oſſibus mortuorum: ꝛ ſignat carnem id eſt carnales homines vt ſunt ocioſi guloſi et luxurioſi: qui cum omni ſtudio intendunt carni placere: contra tales dicit Apoſtolus. Si ſꝫm carnē vixeritis moriemini: tunc inuenietis opera veſtra q̄ſi oſſa arida que nihil aliud valent niſi vt comburantur. Ve ergo illis qui illū paſtillum ſcilicet carnales delicias eligunt. Tercius paſtillus erat plenus argento et auro puro: ꝛ ille deſignat celum empireum in quo eſt theſaurus infinituſ: pauci ſunt reſpectiue qui manuꝫ ad illum paſtillū ponāt vnde Mat. vij. Lata eſt via que ducit ad infernū: ſtricta que ducit ad celū: ideo pauci per eam ambulāt. Quid ergo eſt faciendū: certe vocādi ſunt pauperes ꝛ debiles id eſt iuſti atqꝫ ſancti qui in vita iſta per tribulationes multas propter deum tranſierunt et multas miſerias ſuſtinuerunt: talibus dicet illud Math. xxv. Venite benedicti patris mei percipite regnum quod vobis paratuꝫ eſt: ad quod nos perducat qui ſine fine ꝛc.

¶ De mirabili errantium reuocatione et afflictorum pia conſolatione

Capitulum. cx. cxi

Trayanus imperator regnauit: in cuius imperio erat quidā miles noīe placidus qui erat magiſter militie ex parte impatoris. Iſte erat in operibus miſericordie valde aſſiduuſ: ſed tamē ydolorum cultui deditus. Habebat autem vxorē eiuſdē ritus et miſericordie exiſtentē duoſqꝫ filios ex ea procreauit quos iuxta ſuam nobilitatem magnifice educari fecit. et quia miſericordie operibus ſedule inſiſtebat: ad viā veritatis meruit illuſtrari. Quadam enim die cū venationi inſiſteret gregē ceruorum reperit inter quos vnum ceteris ſpecioſiorem et maiorem conſpexit qui ab alioꝝ ſocietate diſcedens in ſiluam vaſtiorē proſiliit: vnde cum alij milites circa ceteros ceruos occupati eſſent: placidus illum toto niſū inſequebatur et ipſum capere nitebatꝰ: quem cū totis viribus inſequeretur ceruus tandem ſuper quandam rupis altitudinem conſcendit: et placidus appropianſ qualiter eū capere poſſet in animo ſedule cogitauit qui cum ceruū diligenter inſpiceret et vidit inter cornua eius formā ſancte crucis ſupra ſolis claritatem fulgentē: et imagineꝫ ihesu chriſti qui per os cerui ſicut olim per aſinā balaam ſic ei locutus eſt dicens. O placide quid me inſequeris: ego tui gratia in hoc animali apparui tibi: ego ſum chriſtus queꝫ tu ignorans colis: elemoſine tue coram me aſcenderūt: et ob hoc veni vt per hunc ceruū quem venabaris ego quoqꝫ venarer teipſū. Alij tamen dicunt ꝙ ipſa imago que inter cornua cerui apparuit hec verba protulit. Hoc audiens placidus nimio terrore correptus eſt: de equo in terram cecidit: et poſt vnam horaꝫ ad ſe rediens de terra ſurrexit et ait. Reuela mihi quid loqueris ſic credā in te: et ait chriſtus. Ego ſum xp̄us placide qui celum et terram creaui: qui lucem oriri feci et a tenebris diuiſi: qui dies tempora et annos conſtitui: qui homineꝫ de limo terre formaui: qui ꝓpter ſaluteꝫ humani generis in terris in carne apparui: qui crucifixus et et ſepultus tercia die reſurrexi. Audiēs hec placidus iterū in terraꝫ cecidit ꝛ ait. Credo domine ꝙ tu es qui omnia feciſti: ꝛ qui errantes conuertis: et dixit ad eum dominus Si credis vade ad epiſcopū ciuitatis ꝛ facias te baptiſari: cui placidus. Vis domine vt hec eadem vxori mee nuncieꝫ et filiis vt et ipſi pariter in te credāt: cui dn̄s. Nuncia illis vt et ipſi pariter tecum mundentur: tu quoqꝫ die craſtina huc venias vt tibi rurſū appareā: ꝛ que futura ſunt plenius pandā. Cum ergo placidus domuꝫ veniſſet: ꝛ hec vxori in lecto renūciaſſet: exclamauit vxor eius dicens. Domine mi et ego alia nocte tranſacta vidi dicenteꝫ mihi. Cras tu et vir tuus et filij tui ad me venietis: et nunc cognoui: quia ipſe eſt chriſtus. Perrexerunt ergo media nocte ad epiſcopū ciuitatis rome qui eos cum magno gaudio baptiſauit et placidum vocauit euſtachium: vxorem theoſbitā: ꝛ filios eius theolbitū ꝛ agapitū mane facto euſtachius ſicut cōſueuerat ad venationeꝫ proceſſit ꝛ prope locuꝫ veniens

milites ſuos quaſi ſub obtentu inueſtigãde venationis diſperſit: ſtatimqȝ in loco formã prime viſionis aſpexit: cadenſqȝ in terram in faciem ſuam dixit. Supplico domine vt manifeſtes que ꝓmiſeras ſeruo tuo: cui dominus. Beatus es euſtachi qui accepiſti lauacrum gratie mee qui modo dyabolum ſuperaſti: et modo eũ qui te deceperat ꝯculcaſti: modo apparebit fides tua. Dyabolus enim eo ꝙ ipſum dereliquiſti ꝯtra te ſeuiet et variis modis armatur. Oportet enim te multa ſuſtinere vt accipias coronã victorie oportet te multa pati vt de alta ſeculi vanitate humilieris: et rurſus ſpũalibus diuitiis exalteris. tu ergo ne deficias: nec ad gloriã priſtinam reſpicias: quia per temptationes oportet te alterum iob demõſtrari: ſed cum humiliatus fueris veniã ad te et in gloriaȝ priſtinã te reſtituam. Dic ergo mihi ſi temptationes mõ vis ſuſtinere: aut in fine vite tue: dicit ei euſtachius. Domine ſi oportet ita fieri modo iube temptationem accedere ſed virtutem patientie tribue: cui dominus. Fortes eſtote: qꝛ gratia mea cuſtodiet aĩas veſtras: ſicqȝ dominus in celum aſcendit et euſtachius domum rediens hec vxori ſue nunciauit. Poſt paucos igitur dies mors peſtifera cunctos ſeruos et ancillas eius inuaſit et vniuerſos occidit: deinde poſt alios dies omnes equi et oĩa eius pecora ſubito interierunt. Quidam autem ſceleſtes eius depredatione videntes per nocteȝ in domũ eius irruentes cuncta que repererũt aſportauerunt et totam domum auro ꝛ argento et rebus aliis ſpoliauerunt: et ipſe cũ vxore ſua ꝛ filiis gratias deo agens nocte nudus aufugit: qui ruboreȝ verentes egiptum pergebant: totaqȝ eius poſſeſſio per rapinam malorum ad nihilum eſt redacta. Rex aũt totuſqȝ ſenatus pro magiſtro militum tam ſtrenuo multũ dolebant eo ꝙ nullũ indiciũ de eo reperire poterant. Cum aũt iter agerent appropinquauerũt mari et inuenientes naui in ea nauigare ceperunt. Uidens aũt dominus nauis vxoreȝ euſtachij ꝙ pulcra eſſet nimis ipſaȝ habere deſiderauit. Cum vero tranſfretaſſent naulũ ab eis exigebat non habentibus illis vnde ſoluerẽt iuſſit ꝓ naulo retinere vxoreȝ volenſqȝ eam ſecum habere. Quod vt euſtachius audiuit nullatenus conſentire voluit: eo contradicente innuit dominus nautis ſuis vt eum in mare precipitarent vt ſic vxoré ſuã habere poſſet. Quod vt euſtachius comperiſſet vxorem eis triſtis reliquit: ꝛ duos infantes accipiés ingemiſcens ibat dicens. Ue mihi ꝛ vobis quia maĩ veſtra alienigene marito tradita eſt: ꝑuenienſqȝ ad quendã fluuium propter aquarum abundantiaȝ non eſt auſus cum duobus filiis ꝑtranſire: ſed vno circa ripaȝ fluminis relicto alterum tranſportauit: qui cum fluuium tranſfretaſſet illum infantem quem baiulauerat ſuper terraȝ poſuit ꝛ ad accipiendum alium feſtinauit. Cum auteȝ circa mediũ fluminis ꝑueniſſet: ecce lupus concitus venit ꝛ infanté quem depoſuerat rapiens in ſiluã fugit: qui de eo deſperatus ad alium feſtinauit: ſed cum abiret leo aduenit et alterum infanteȝ rapuit ꝛ abſceſſit vnde cũ ſequi non valenſ cũ eſſet in medio flumis cepit plangere et capillos ſuos euellere volens ſe in aquam proiicere niſi eum diuina prouidentia cõſeruaſſet. Paſtores aũt videntes leoneȝ puerum vnũ portanteȝ eum cũ canibus inſecuti ſunt. Per diuinã autem diſpenſationem leo puerum illeſum abiiciens receſſit. Quidã inſuper aratores poſt lupũ clamãtes de eius faucibus pueꝝ alium incolumem liberarunt. Utriqȝ vero paſtores et aratores de vno vico fuerunt ꝛ penes ſe pueros nutrierunt. Hoc autem euſtachius neſciebat: ſed merens ac plorans ibat dicens. Heu mihi qꝛ ante vt arbor pollebam: ſed modo penituſ nudatus ſum: heu mihi quia multitudine militum circumdari ſolebã: ſed modo ſolus remanens nec filios conceſſus ſum habere: memini domine te mihi dixiſſe: qꝛ oportet me temptari ſic iob ecce pluſꝙ iob aliquid in me fieri vides: ille enim et ſi omnibus nudatus fuerit tamen ſtercus habuit ſuꝑ quo ſedere potuit: mihi auteȝ nihil horum remanſit: ille amicos ſibi compatientes habuit: ego feras habui in amicos que filios meos rapuerunt: illi vxor eſt relicta: a me vero ablata. Da requiem dñe tribulationibus meis ꝛ pone cuſtodiaȝ ori meo ne declinet cor meum in verba malicie et eiiciar a facie tua: his dictis cũ lacrimis ad quendã vicũ abiit ꝛ data ſibi mercede agros illoꝝ hoĩm ꝑ ãnos. xv. cuſtodiuit

Filij auteꝫ eius in altero vico ſunt educati: nec ſe fratres eſſe ſciebant. Dominus aūt nauis vxoreꝫ euſtachij conſeruauit: nec eā ille alienigena cognouit:ſed potius eam intactam dimittens vitam finiuit. Imperator autem et populus romanus plurimum ab hoſtibus moleſtabatur:et recordatus placidi ꝙ ſtrenue contra eos dimicaſſet de eius ſubita mutatiōe pluries triſtabatur:direxitqꝫ multos milites per diuerſas mundi partes promittens oībus qui eum inuenirent multas diuitias et honores. Quidaꝫ autem ex militibus qui aliquando placido miniſtrauerant ad ipſum vicum in quo degebat venerunt:quos placidus de agro venit conſiderans eos ex inceſſu protinus recognouit et ingemiſcendo perturbari cepit cogitans dignitatē quam olim habuit ꝛ in corde ſuo dixit. Domine ſicꝫ iſtos qui aliquādo mecū fuerūt preter ſpem nunc vidi da vt coniugē meam videre poſſim: naꝫ de filiis ſcio ꝙ a feris comeſti ſunt. venit enim ad eum vox dicens. Confide euſtachi quia cito honorē tuū recuperabis et filios ꝛ vxoreꝫ recipies. Cum igitur militibus obuiaſſet ipſi eū minime cognouerunt: cumqꝫ eum ſalutaſſent queſierunt ſi aliquem peregrinum nomine placidum cum vxore et cum duobus filiis cognoſceret. Ille autem ſe neſcire ꝓfeſſus eſt:ad preces tamen eius in hoſpiciū diuerterunt et placidus eis ſeruiebat:ꝛ recolens priſtinum ſtatum ſuum lacrimas continere non poterat. Egreſſus autem foras facieꝫ ſuam lauit et iterum rediens eis ſeruiebat. Illi vero conſiderantes ad inuicē dixerunt ꝙ ſimilis eſt hic homo illi quem querimus et reſpondens alter dixit. Valde ſimilis eſt cōſideremus igitur ſi habet ſignū cicatricis in capite quod ſibi i bello accidit ipſe vero eſt:et reſpicientes ꝛ ſignum videntes ipſuꝫ eſſe quē querebant protinus cognouerunt et inſilientes ꝛ oſculātes eum de vxore ſua ꝛ filiis ſciſcitati ſunt:qui dixit ꝙ filij mortui eſſent et vxor detenta. Vicini auteꝫ omnes ad ſpectaculum concurrebant:dum milites virtutem et primā gloriam narrabant:tunc preceptū imperatoris milites ei expoſuerūt et optimis veſtimentis ipſū induerunt.poſt iter.xv. dierum ad imperatorem venerunt: qui eius aduentum audiens eidem ꝓtinus occurrit:et in oſcula pacifica eius ruit:narrauitqꝫ omnibus per ordinem cuncta que ſibi acciderant:ſtatim ad magiſteriū militie trahitur et idē officiū quod habuerat prius exercere cōpellitur: qui numeratis militibus ꝛ paucos ꝯtra hoſtes eſſe cognoſcēs iuſſit tyrones colligere per oēs ciuitates ꝛ vicos. Contigit autem et illam terram deſcribi in qua filij ſui educati fuerant vt darent duos tyrones. Vniuerſi aūt eius loci incole illos duos iuuenes tāꝙ pre ceteris aptiores magiſtro militū conſignauerunt. Videnſ ergo illos duos iuuenes elegantes ꝛ moꝝ honeſtate compoſitos. cum ſibi plurimum placuiſſent inter primoſ in acie ordinauit:ꝛ ſic profectus ad bellum. ſubiectis hoſtibus exercitum ſuum tribus diebus in quodā loco vbi vxor ſua hoſpita manebat requieſcere fecit:vbi hoſpitati ſunt filij ignoranteſ tamē omnino ꝙ mater ſua eſſet:ꝛ ſedentes circa meridiem et mutuo confabulantes exponebant ſibi inuicem de infantia ſua. Mater vero illorum duoꝝ iuuenum ecōtra ſedens que ipſi referebant attentius audiebat:dixit maior minori. Ego dum infanſ eſſem nihil oīno recolo niſi ꝙ dilectiſſimuſ pater meuſ magiſter militum erat:et mater mea valde ſpecioſa: duoſqꝫ filios habuit ſcꝫ me et aliū minoreꝫ me:qui etiā ipſe alius frater meus valde ſpecioſus erat: accipienteſqꝫ nos ſcꝫ me et fratrē meum parentes noſtri egreſſi ſunt de domo paterna nocte: ingreſſiqꝫ ſūt ambo ſimul nauem me et fratreꝫ meū ſecū recipientes neſcio tamē quo euntes. Cūqꝫ autem de naui egrederemur mater noſtra quomodo neſcio i mari relicta eſt. Pater vero noſter portanſ nos duos ꝑgebat flens perueniensqꝫ ad quendaꝫ fluuium tranſiuit cum fratre meo minore:et me ſuper ripam fluminis reliquit. Cum autem reuerteretur vt me acciperet lupus venit ꝛ illum infantē rapuit:et anteꝙ ad me appropinquaret leo de ſilua exiens me rapuit ꝛ in ſiluam duxit. Paſtores vero me de ore leonis eripuerunt: et nutritus ſum in illa poſſeſſione in qua et ipſe ſcis: et non potui ſcire quid factum ſit de patre meo neqꝫ de fratre. Audiens hec minor frater cepit flere et dicere. Per deum vt audio frater tuus ego ſum: quoniaꝫ qui me educauerūt mihi dixerunt

Quomodo me eruerunt de faucibus lupi.
⁊ in amplexus ruentes oſculabantur ſe in⸗
uicem et fleuerunt. Audiens hoc mater e⸗
orum: et conſiderans ꝙ euentum ſuum ita
ſeriati dixiſſent diu apud ſe tractauit ſi filij
ſui eſſent. Altera autē die magiſtrū militū
adiit: et interpellauit dicens. Deprecor te
domine vt me ad patriam tuam perduci iu
beas: ego ſum de terra romanorum et hic
peregrina ſum: hec dicens vidit in eo ſigna
mariti ſui: et eum cognoſcens cum iam ſe
continere nō poſſet procidit ad pedes eius
et ait. Precor te domine vt mihi exponas
priſtinam vitam tuam: puto enim ꝙ tu ſis
placidus magiſter militū qui alio nomine
euſtachius nuncupatur quem ſaluator con
uertit qui talem et talem temptationē ſuſti
nuit: cui vxor que ego ſum in mari ablata
fuit: que tamen ab omni corruptiōe ſeruata
ſum: que duos filios agapitum ⁊ theolbitū
habuit. Audiens hec euſtachius et ipſā di
ligenter conſiderans vxorem ſuam eſſe re⸗
cognouit: et lacrimas pre gaudio fudit: ipſā
oſculatus eſt glorificans deū qui conſolat̄
afflictos: tūc dixit ei vxor ſua. Domine vbi
ſunt filij noſtri: qui reſpondit. A feris capti
ſunt: et expoſuit ei quomodo eos perdidit:
et illa. Gratias agamus domīo: puto enim
vt quemadmodum deus donauit nobis vt
inueniremus nos inuicem: dabit etiā reco
gnoſcere nobis filios noſtros: at ille. Dixi
tibi ꝙ a feris deuorati ſunt: cui illa. Heſter
na die ſedens in orto audiui duos iuuenes
ſic et ſic ſuam infantiam exponentes credo
ꝙ ſint filij noſtri: interroga eos ⁊ dicent tibi.
Conuocans autē euſtachius eos ⁊ audiēs
ab eis infantiā ſuam recognouit ꝙ filij ſui
erant: ⁊ amplectentes eos ipſe ⁊ mater ſup
eorum colla plurimum fleuerūt: ⁊ crebrius
eos oſculabantur. Omnis autem exercituſ
plurimum gaudebat de inuentione eorum
et de victoria barbarorum. Cum igitur re
dirent contigit iam trayanum obiiſſe et ſuc
ceſſiſſe ei peiorem in ſceleribus nomine a⸗
drianum: qui pro victoria obtenta et inuen
tione vxoris et filiorū magnifice eos ſuſce⸗
pit et magnū conuiuium preparauit. Altera
autem die ad templum ydolorum proceſſit
vt ibi ſacrificaret pro victoria barbarorum.
Videns autē imperator ꝙ euſtachius nec
pro victoria nec pro inuentione ſuorū ſacri
ficare vellet hortabatur vt ſacrificium imo
laret: cui euſtachius. Ego chriſtū deū colo
et illi ſoli ſeruio ⁊ ſacrifico. Tunc imperator
ira repletus ipſum cum vxore ⁊ filiis in ha
rena ſtatuit: ⁊ leonem ferocē ad eos dimitti
fecit. Accurrens vero leo et dimiſſo capite:
quaſi eos adorās ab eis humiliter receſſit.
Tunc imperator bouē ereum incendi fecit
et eos ibidem viuos immitti mandauit. O
rantes igitur ſancti ⁊ ſe domino cōmendan
tes bouem intrantes ibidem domino ſpūm
reddiderunt. Tercia autē die ſunt de boue
coram imperatore extracti ita penitus intacti
inuenti ſunt ꝙ nec capillos nec quicꝗ eoꝝ
vapores incendij aliquatenus contigerunt
Chriſtiani vero eorum corpora tulerunt ⁊
in loco celeberrimo recondentes ibidē ora
torium conſtruxerunt. Paſſi ſunt aūt ſub
adriano qui regnare cepit circa annos do⸗
mini.xx.kalendas nouembris: vel ſm̄ quoſ
dam.xij.kalendas octobris

Expoſitio

Chariſſimi. Iſte imperator eſt do⸗
minus noſter iheſus xpūs. Pla
cidus poteſt dici quilibet homo
mundanus in vanitatibuſ ſeculi occupatus
qui pergit ad venandum ea que ſunt mun
dana cum militibus ſuis.i. quinq; ſenſibus
Tandem venit ad gregē ceruoꝝ in quibuſ
multū delectat̄. Cerui iſti qui ſunt inuenti
ſunt viſus auditus ⁊c̄: verba detractoria et
vana et ſic de aliis ſenſibus exterioribus.
Sed attendatis ꝙ ceruus pulcrior cucurrit
et receſſit a ſocietate aliorum quem toto
conamine inſequebatur placidus. Ceruus
ille eſt ratio que eſt optima potentia anime
quam homo tenetur toto conamine in om
nibus opibus ſequi ſi deſiderat habere vitā
beatā. Ceruus ille aſcendit ripam: ripa eſt
iuſticia ſiue rectitudo quā ratio ſemper dili
git: et infra cornua rationis vidit imaginē
crucifixi. Cornua ſunt lex antiqua et noua
In lege antiqua bene propheciſatū erat a
multis de aduentu chriſti et de eius morte.
In lege noua clare videre poſſumus quō
⁊ quā morte pro noſtra ſalute mortuus eſt
ideo ceruus ille bene dicit vt mundū deſpi⸗
ciamus ⁊ ea que in mundo ſunt vt ſeq̄mur
veſtigia chriſti ſic fecit placidus. Sed poſſes

dicere. Libenter eſſe3 inſtructus quomodo
veſtigia ieſu chriſti ſequi debeam. Ecce ex
emplum in iſto beato Euſtachio. Primo
renuncia vxori ⁊ filijs: vxor illa que eſt ſpe
cioſa valde eſt anima ad dei ſimilitudinem
creata que ſemper eſt parata chriſto obedi
re ſi caro ei conſentiat. duo filij paruuli ſunt
q̄diu homo manet deo contrarius. Unde
primo oportet per penitentiam in terra3 ca
dere. deinde omnia temporalia a te repelle
re: ſi non opere tamen voluntate. Hoc ē ſic
intelligendum ꝙ ſemper deū omnibus pre
ponas. Poſt hoc placidus ſurrexit ⁊ cu3
vxore ⁊ filijs nocte nauem intrauit. Sic tu
cariſſime ſurge per contritionem cum bo-
na voluntate ⁊ bonis operibus ⁊ intra na
uem ſancte eccleſie: ⁊ deus in omnibus erit
tibi propicius. Magiſter nauis eſt prela-
tus qui libenter nos retineret. Sed vxorem
noſtram .i. animam habet tenere in diuinis
preceptis Et ſi contingat hominem vagari
extra nauem eccleſie amittere poteſt duos
filios ſcilicet voluntatem bonam ⁊ bonum
opus que prius habuit erga deu3: ſicut pla
cidus fecit. Placidus intrauit fluuiu3 ⁊ in
fantes portauit: ⁊ lupus vnum cepit ⁊ leo
alium. Per fluuium mundum intelligere
debemus. Per leonem dyabolum. Per
lupum propriam carnem. Dyabolus ra-
pit a corde hominis bonam voluntatē. Ca
ro bonum opus. Katō dicit. Bonum eſt ie
iunare ⁊ in bonis operibus vigilare. Caro
dicit. Melius eſt bene comedere ⁊ ſuauit̄
dormire. Quid ergo eſt faciendum. Si illa
duo ablata fuerint ab homine ſcilicet bona
voluntate ⁊ opus meritorium: certe paſto-
res ⁊ aratores habent cum canibus virilit̄
ſequi. Paſtores iſti ſunt confeſſores diſcre
ti qui habent nos dirigere ⁊ a via perditio
nis deducere. Aratores ſunt predicatores:
qui habent terram cordis noſtri per ſacra3
ſcripturam arare: ſpinas peccatoꝝ euellere
⁊ virtutes inſerere: vicia extirpare: ⁊ ꝑ con
ſequens homine3 in ſeruitio dei nutrire. ita
ꝙ ſint duo in vna ciuitate ſcilicet in vna di-
lectione ⁊ concordia: ⁊ caro ſpiritui nō con
tradicat. Tunc rex miſit ad querendu3 pla
cidum. Sic deus miſit primo patriarchas
ad hominem: ſecundo prophetas. Sed ho-
mo nolebat fateri eos cognoſcere donec fi
lius dei venit ⁊ nos ſuo precioſo ſanguine
redemit. ideo iuſtum eſt vt hoſpitium do-
mus noſtre ſit mundum per opera merito
ria in quo non ſit peccatum. Et ſic appare
bit vxor munda ⁊ ſpecioſa ſc3 anima cum
duobus filijs .i. cum voluntate propria deo
ſemper ſeruiendo per opera miſericordie ⁊
videas ꝙ ſignu3 habeas per quod poteris
cognoſci ſicut placidus habuit: Signum il-
lud debet eſſe dilectio dei ⁊ proximi vt deū
ſuper omnia diligas. ⁊ proximum tuum ſi
cut teipſu3. Et ſic poteris fieri magiſter ſc3
omnium ſenſuum eos recte dirigendo. Et
ſic per martyrium macerationis ad vitam
eternam peruenire. Quod nobis ⁊c̄.

¶ De cuſtodia ⁊ circumſpectione haben-
da ad gregem commiſſum.

Capitulum .cxj.

Quidam nobilis quandam vac-
cam candidam habuit qua3 mul
tum dilexit propter duo Primo
quia candida erat. Secundo quia in dādo
lac abundauit. Nobilis ille pre nimio amo
re ordinauit ꝙ vacca duo cornua aurea ha
buit. ⁊ intra ſe cogitauit cui poſſet vaccam
ad cuſtodiendum dimittere. Erat enim tūc
temporis quida3 homo nomine argus qui
verax in omnibus erat. ⁊ centu3 oculos ha centum oculos
bebat. Nobilis iſte nuncium ad argum mi
ſit vt ſine dilatione vlteriori ad eum veniret
Qui cum veniſſet ait ei. Uaccam meā cu3
cornibus aureis tue cuſtodie ꝯmitto. Et ſi
bene cuſtodieris te ad magnas diuitias ꝓ-
mouebo. ſi vero cornua fuerint ablata mor
te morieris. Argus vero vaccam cum cor-
nibus recepit: ⁊ ſecu3 duxit: ſingulis diebus
cum ea ad paſcua perrexit. ⁊ diligenter cu
ſtodiuit ⁊ de nocte eam domum reduxit.
Erat quidam homo cupidus nomine mer
curius ſubtilis valde in arte muſicali Qui
miro modo vaccam habere cupiebat ſepe
ad argum venit vt prece vel precio cornua
ab eo obtineret. Argus tenens in manibus
baculum paſtoralem qua ſe in terram fixit
⁊ ait baculo in perſona domini ſui. Tu es
dominus meus nocte iſta ad caſtrum tuu3
veniam: tu dicis mihi: vbi eſt vacca cu3 cor
nibus: ego reſpondeo. Ecce vacca ſine cor
nibus: me enim dormiente latro quidā cor-
nua abſtulit. Tu dicis. O miſer nonne cen

tuz oculos habes:quomodo erat q̄ omnes dormirent ⁊ latro cornua abſtulit. Hoc eſt mendacium. Et ſic ero filius mortis. Si dicam vendidi filius mortis ero domino meo Deinde ait mercurio. Perge viam tuam quia nihil obtinebis. Mercurius receſſit: ⁊ altera die cum arte muſicali ⁊ ſuo inſtrumento venit. Qui cum veniſſet incepit cuz argo more hiſtrionico fabulas dicere.⁊ plerumqz cantare quouſqz duo oculi argi inceperunt dormire. Deinde ad cantuz illius duo alij oculi dormitauerũt:⁊ ſic deinceps donec vniuerſi ſomnũ caperent. Quod cernens mercurius caput argi amputauit Et vaccam cum cornibus aureis rapuit.

Moraliſatio

Ariſſimi. Ille nobilis eſt dominus noſter ieſus chriſtus. Vacca candida eſt anima ad dei ſimilitudinem creata que dum manet in puritate vite dat lac inuocationis ⁊ orationis propter que duo multum a deo diligitur:⁊ ideo dedit ei cornua aurea:quia per vtrumqz ſaluati ſunt plures homines poſt mortez xp̄i: Vacca illa cum cornibus traditur argo.i. prelato Vnde argus cum centis oculis claris virum prouidum ⁊ diſcretum ac vndiqz circumſpectum ſignificat qui ſemper habet vigilare iuxta gregem ſibi commiſſum Vnde Ezechie.iij.dicitur prelato. Si non ãnunciaueris ei neqz locutus fueris vt auertatur a vita ſua impia vt viuat.⁊ ipſe impius in iniquitate ſua moreretur ſanguinem eius de manu tua requiram. Si aũt annunciaueris impio ⁊ ille non fuerit conuerſus: ab impietate ſua ⁊ a via ſuã peſſima Ipſe quidem in iniquitate ſua morietur:tu aũt animam tuam liberaſti. Sed heu multi baculum paſtoralem.i.poteſtatem ſuam ante oculos hominum oſtendunt vt videantur: ⁊ vt ab hominibus honorentur. Sed ſepe contingit cuz venerit aliqua temptatio dyabolica: ſcilicet audiendo cantus muſicales .i.mulierum. Que cum ſepe ab hominibus libenter audiuntur ⁊ in illis delectantur intantum q̄ a ſue circumſpectionis vigilantia capiunt ⁊ dormiente ipſorum prudentia ſpiritualiter pereant ⁊ vaccaz.i.animã quã diligenter ſeruare debent per peccatũ amittunt. Unde caput a talibus amputatur.i. beata vita quam deo promiſerunt per opa meritoria ſeruare. Mercurius id eſt dyabolus aufert ab eis vitam eternam ducẽdo vaccam.i.animam ad infernum.a quo nos cuſtodiat dominus noſter ieſus criſtus qui cum patre ⁊ ſpirituſancto ſine fine viuit et regnat Amen.

De curatione anime per medicinam ſupercęleſtis medici qua quidam curantur ⁊ quidam non

Capitulum.cxij.

Gorgonius regnauit qui vxorem pulcram accepit que concepit et peperit filiuz: Puer creuit ⁊ ab omnibus eſt dilectus. Cum autem decem annos in etate habuit mortua eſt mater eius ⁊ tradita honorifice ſepulture. poſt hoc ex conſilio multorum rex aliam vxorez duxit:que filium prime vxoris non dilexit ſed opprobria multa ſibi intulit. Rex autẽ hoc percipiens volens placere vxori filiũ ſuum extra imperium ordinauit. Filius ſic expulſus artem medicine ſtuduit ⁊ intantum profecit q̄ factus eſt magnus ⁊ perfectus medicus. Audiens rex q̄ filius ſuus in ſtudio profecit:gauiſus eſt valde. Accidit infra tẽpus breue q̄ rex in grauem infirmitatez cecidit:litteras pro filio deſtinauit:vt ad eum ſine vlteriori dilatione veniret.⁊ eum ab infirmitate liberaret. Filius vero vt voluntatem patris intellexit ad patrem venit ⁊ cuz perfecte curauit. Unde fama eius per totũ regnum volauit. Poſt hec regina nouerca eius vſqz ad mortem infirmabatur ⁊ medici ex omni parte ſunt adducti qui omnes eam ad mortem iudicabant. Hoc pcipiens rex contriſtatus eſt valde. rogauit filiuz vt eam curaret. At filius ait. Petitionem veſtram implere nolo. Cui pater. Extra regnum meum te expellam Cui filius. Si ſic agitis iniuſte mecum facitis. Pater ac benigne genitor bene conſtat vobis q̄ me filium veſtrum extra regnum expuliſtis propter eius ſuggeſtionem:vnde mea abſentia dilectiſſime pater fuit cauſa veſtri doloris ac infirmitatis: mea preſentia eſt cauſa doloris ⁊ etiaz infirmitatis regine videlicz nouerce mee:ideo nolo eam curare:ſed potius volo ab ea recedere. Ait pater filio ſuo. Eũdem morbum habet regina nouerca tua

quem ego habui me patrez tuum perfecte curaſti:ſic ꝛ nouercam tuam cura. Reſpon dit filius patri. Pater mi dilecte licet ſit ea dem infirmitas non tamen eadem comple xio ē tibi ꝛ ſibi Quicquid ergo tibi feci gra tum ꝛ ratum habuiſti: q̄ndo palacium in⸗ traui ꝛ me vidiſti curatus fuiſti. Nouerca mea quādo me videt grauatur. Si loquoꝛ intenditur doloꝛ:ſi tangam eam extra ſeip⸗ ſam rapitur. Et ideo nihil magis expedit egris curandis niſi dare eis quod volunt ꝛ quod deſiderant. Et ſic per tales allegatio nes filius euaſit ꝛ nouerca defuncta eſt.

Moꝛaliſatio

Kariſſimi. Rex iſte poteſt dici pꝛi mus parens adam qui locum ꝛ imperium habebat.ſ.paradiſum quem deus dominum totius mundi conſti tuit. Pſal. Omnia ſubiecisti ſub pedibus ꝛc̄. Qui deſponſauit pulcram vxoꝛem.id ē animam ad dei ſimilitudinem creatam ex qua genuit filium.i.chꝛiſtum ſua pꝛogenie ꝓductum quantum ad humanitatem.vxoꝛ .i.anima moꝛitur ſpiritualiter per peccatuz quod ꝯmiſit:ſtatim duxit aliaz vxoꝛez.ſ.ini quitatem ꝛ miſeriam in quam cecidit per quam paradiſo pꝛiuabatur:ꝛ in iſto mūdo ponebat̄ vbi in ſudoꝛe ꝛ laboꝛe vixit. filius dei qui erat de ſua pꝛogenie ſ᷑m carnem de imperio celeſti ꝓpter noſtram infirmitatez ꝛ iniquitatez deſcendit qui factus eſt noſter medicus omnes infirmitates curat nitantū ꝙ fama eius in celo ꝛ in terra ꝛ in inferno volauit. Sed pater noſter adam grauit̄ in⸗ firmabatur per peccatum ꝯmiſſum tam in coꝛpoꝛe q̄ꝫ in anima. In coꝛpe perdidit glo riam ꝛ honoꝛem quando de paradiſo ē ex pulſus.in anima:qꝛ a deo ſepatus eſt in in fernum collocatus Deus vero optime ꝛ ꝑ fecte illum ſua benedicta paſſione curauit. ſed nouercam ſcꝫ dyabolum cui per pecca⸗ tum coniunctus erat nunq̄ꝫ volebat curare Dic mihi quare cum habuerunt eandem infirmitatem :quia ambo per peccatum ce ciderunt. Ad hoc dico. Licet ambo pecca⸗ uerunt tamen alio ꝛ alio modo: Diabolus ſine ſuggeſtione ꝛ ex pꝛopꝛia malicia. Ho⸗ mo vero per dyabolum temptatus ꝛ ex fra gili materia plaſmatus in peccatum cecidit ꝛ oleum miſericoꝛdie petijt. Ideo medicus dominus noſter iheſus chꝛiſtus hominem curauit ſed non nouercam ſcꝫ dyabolū. No uerca illa eſt cauſa quare filius dei a mul⸗ tis hominibus in aliam regionem mittitur: ꝛ ab eis expellitur. Sed econuerſa pꝛeſen⸗ tia diuina eſt cauſa moꝛtiſ dyaboli quia am bo ſe non compatiuntur.

De ſpirituali pugna ꝛ remuneratione pro victoꝛia

Capitulum.cxiij.

Adonias regnauit diues valde: qui toꝛneaméta ꝛ haſtiludia mul tum dilexerat. Unde quoddā toꝛ neamentum fecit ꝓclamari vt quicunqꝫ ſe in toꝛneamento melius haberet mercedem condignam a rege obtineret. Hoc audien⸗ tes nobiles ꝛ optimates ad toꝛneamentum veneruut. Rex oꝛdinauit vt milites diuide⸗ rentur ita ꝙ ex vna parte plures oꝛdinauit in certo numero ꝛ tot ex alia parte. Illi ve ro qui pꝛimo oꝛdinati fuerunt omnia ſcuta ſua ꝛ arma in loco ad hoc deputato per oꝛ dinem poſuerunt Rex pꝛecepit vt quicūqꝫ ex alia parte ſcutum alterius cum haſta tā geret:ſtatim ille cuius ſcutum tactum eſſet ad toꝛneamentum ſecuꝫ deſcenderet ꝛ vnā puella ad hoc electa illum armaret:ꝛ ſic cō tra alium luderet:ꝛ ſi alium in ludo ſupera ret:illo die coꝛona regis coꝛonatus eſſet:et regali menſa collocaretur. Miles hoc per cipiens diligenter omnia ſcuta reſpexerat: ꝛ vnum ſcutuꝫ vidit in quo erāt tria poma aurea que miro modo habere deſiderabat ſcutum illum tetigit. Alius autē cuius erat ſcutum ſtatim a puella ſe armari fecit ꝛ de ſcendit:ꝛ contra euꝫ luſit in quo ludo caput eius qui ſcutum ſuum tetigit amputauit et mercedem condignam accepit.

Moꝛaliſatio

Kariſſimi. Iſte imperatoꝛ eſt do⸗ minus noſter ieſus chꝛiſtus qui ꝯtra dyabolum pugnauit pꝛimo in celo ꝯmiſſum eſt toꝛneamentum.i.bellū inter deum ꝛ dyabolum qui michael ꝛ an⸗ geli eius pꝛeliabant̄ cum dꝛacone ꝛ poſtea in terra in die paraſceues. Sed redcamus ad pꝛopoſitum. Deus habet tria ſcuta ſeu ſigna.ſ.potentiam que eſt ſcutum patris ſa pientiam que eſt ſcutum filij:bonitatez que eſt ſcutum ſpirituſſancti.illa tria ſcuta deus

poſuit in vno loco determinato.ſ.in natura humana quando creauit hominem ad ymaginem ⁊ ſimilitudinem ſuam. Primus homo dominabatur omnibus beſtijs:ecce potentiam que eſt ſcutuꝫ patris. Primus habuit plenam ſcientiam de omnibus rebus. ecce ſapientiam que eſt ſcutum filij. Primus homo creatus eſt in gratia ⁊ dilectõe dei ⁊ proximi:ecce bonitatem:que eſt ſcutũ ſpirituſſancti. Malignus vero ſpiritus in malo obſtinatus volens pugnare ꝯtra deũ acceſſit ad hominem in quo tria ſcuta triũ perſonarum erant appenſa ⁊ vnum tetigit non ſcutum patris dicens. Si comederitis eritis potentes ſicut dij:non ſcutum ſpiritus ſancti dicens. Eritis boni veri amantes.ſꝫ tetigit ſcutum filij in quo reperta ſunt poma aurea.ſ.operatio trinitatis dicendo. Si comederitis ex iſto fructu eritis ſicut dij ſcientes bonum ⁊ malum. Tactum ergo eſt ſcutum filij dei:quare decuit vt deus pater mitteret filium qui malignum ſpiritum pro nobis expugnaret. Illum dei filium armauit vna virgo electa.ſ.beata virgo maria đ qua naturam humanam aſſumpſit cum q̃ nos ad vitam eternam perduxit.

De liberatione humani generis a fouea infernali

Capitulum.cxiiij.

Erat quidam rex in cuius impio quidam pauper habitabat qui ſingulis diebus ad quandam ſiluam perrexit vt ligna colligeret ad vendenduꝫ ꝑ que poſſet victum ⁊ veſtitum acquirere. Accidit quadam die ꝙ ad ſiluam cum aſino ſuo perrexit.a caſu infra denſitateꝫ nemoris cecidit ⁊ ſubito in quandam foueaꝫ receptus de qua nullo modo poterat exire. In q̃ fouea erat draco horribilis qui totam foueaꝫ interius cum ſua cauda circumuoluit: In eadem fouea erant ſerpentes multi in ſuperiori parte fouee.in profundo vel in medio erat quidam lapis rotundus ad quem omnes ſerpentes ſingulis diebus ſemel in die deſcendebant ⁊ illum lambebant. Deinde draco ſimili modo lambebat lapidem:pauper cum hoc vidiſſꝫ intra ſe cogitabat.multis diebus in iſta fouea ſine alimento ſteti: niſi cibum habuero fame peribo. pergam igitur ad illum ⁊ lambere volo ſicut ſerpẽs ⁊ draco fecerunt. Perrexit itaqꝫ ad lapidẽ incepit lambere:⁊ inuenit in lapide omnem ſaporem quem cor eius deſiderabat. Et ſic eſt reuocillatus ac ſi omnia cibaria mundi comediſſet ſiue bibiſſet Infra paucos dies factum eſt tonitruum magnum ⁊ horribile ita ꝙ omnes ſerpentes vnus poſt aliuꝫ exiuit. Cuꝫ vero nullus ſerpens remaneret in puteo draco incepit extra foueam volare. Pauper vero hoc videns caudam draconis tenuit. Draco cum de fouea leuauit et ad magnam diſtantiam extra foueam proiecit. Ille vero per aliquos dies ibidem ſteti penitus ignorans viam extra nemus. Accidit enim ꝙ quidam mercatores venerũt: ⁊ cum extra nemus ad viam rectam duxerunt. Ille vero gauiſus eſt valde. Ad ciuitatem redijt ⁊ omnibus denunciauit quomodo ei acciderat. Et ſtatim poſt hoc vitã finiuit.

Moraliſatio

Cariſſimi. Iſte rex eſt pater celeſtis. Pauper ille poteſt dici quilibꝫ homo qui nudus eſt egreſſus de ventro matris ſue qui intrat nemus.ſ. mundum iſtum. Vnde ſepe cadit in foueã profundam quando cadit in peccatũ mortale vbi iacet in magno periculo. Quia ſub poteſtate draconis.id eſt dyaboli. Serpentes qui ſunt cum eo in fouea ſunt alia peccata venialia per que homo intoxicatur velut per ſerpentem. Lapis rotundus in medio eſt chriſtus. Vnde. Pſal. Lapidẽ quẽ reprobauerunt edificantes ⁊c. In eo inuenitur omnis ſapor ⁊ dulcedo. Ad illum debemus tempore tribulationis recurrere Et cum deuota oratione lambere. Tonitruuꝫ magnum eſt confeſſio pura facta cum contritione coram ſacerdote. De quo tonitruo ſcilicet confeſſiõe omnes ſerpentes.id ẽ peccata ⁊ demões quos ad nos ꝑ peccata vocamus terrentur ⁊ depelluntur. Et draco id eſt dyabolus expellitur. Mercatores.i. predicatores ⁊ confeſſores que quotidie lucrantur animas quas dyabolus conat̃ auferre. Iſte tunc deducitur in viam rectaꝫ ciuitatis ſancte hieruſalem. Ad quam nos ꝑ ducat dominus noſter iheſus chriſtus.

De morte chriſti pro noſtra reconciliatione

Capitulum.cxv.

ERat quidam imperator qui quãdam foreſtam habebat in q̃ fuerat quidam elephas cui penitus nullus appropinquare audebat. Audiẽs vero rex hoc a philoſophis ſuis ⁊ ſapientibus naturam elephantis queſiuit. Illi vero reſponderunt ⁊ dixerunt ꝙ elephas mundas virgines multum diligeret. Rex hoc audiens ſtatim fecit inquiri duas puellas honeſtas ⁊ pulcras ac dulciter cantãtes quas in regno ſuo habebat. Inuente ſunt igit̃ due virgines ſatis pulcre ⁊ honeſte quas rex fecit denudari ⁊ foreſtã ſic nude intrare. vna earum peluim accepit: altera gladium ⁊ intrabant. In introitu inceperunt dulciter cãtare. Hoc audiens elephas venit ad eas cepit mamillas earum lambere: virgines continue cantabãt quouſqꝫ elephas in gremio vnius virginis requieuit. Alia virgo vidẽs elephantẽ in gremio alterius virginis dormire: cum gladio eum occidit. ⁊ virgo in cuius gremio dormiuit: peluim de ſanguine elephantis repleuit: ⁊ ſic ad regẽ perrexerũt Rex vero gauiſus eſt valde: ſtatim fecit fieri purpurã ⁊ multa alia de eodẽ ſanguine.

Moraliſatio

CAriſſimi. Iſte imperator eſt pat̃ celeſtis. Elephas dominus noſter Jeſus chriſtus qui ante incarnationem erat ſatis auſterus. Due virgines fuerunt maria ⁊ eua que ambe erãt nude ab omni peccato. Maria ſanctificata in vtero. Eua collocata in paradiſo: eua gladium portauit. id eſt. peccatum quod cõmiſit contra dei precepta: propter quod criſtus verus elephas mortuus eſt. Maria peluim. id eſt. vterum virgineum in quo cõceptus erat chriſtus ⁊ eius humanitas formata. Ubera elephas lambebat. id eſt legem antiquam ⁊ nouam que ſunt duo vbera per que lac ſalutis ſugere poterimus. criſtus vtraqꝫ lambebat. id eſt vtramqꝫ legẽ impleuit cum ſanguinem ſuum effudit. de cuius ſanguine anime noſtre facte ſunt purpurate omni honore ⁊ gaudio plene. Ut ſi ſic volumus vitam eternam poſſideamus.

De dilectione dei quomodo omnes nos equaliter diligit vſqꝫ dum ipſum per peccata noſtra deſpicimus.

Capitulum. cxvj.

PIpinus regnauit qui quandam pulcram puellaꝫ deſponſauit que concepit ⁊ peperit elegantem filium ſed in partu mortua eſt. Duxit aliam ⁊ ex illa etiam filium genuit. Utrumqꝫ filium ad nutriendum in longinquas ptes miſit. Iſti duo per omnia ſibiinuicem erant ſimiles. Cum vero per longa tempora moram traherent mater ſecundi filij ſuum filium videre cupiebat: preces regi fundebat: vt filium ſuum videre poſſet. Rex ei conceſſit nuncium pro duobus filijs deſtinauit. Cuꝫ autem filij veniſſent ita per omnia ſimiles erant licet tamen ſecundus eſſꝫ minoris q̃ntitatis ⁊ etatis: quia forte vnius anni: nihilominus tamen tantus erat ſecundus quantus primus: ſicut multotiens contingit: ⁊ forte vterqꝫ patriſabat in facie in vnanimitate mentis ⁊ corporis: ita ꝙ regina quis eius filius eſſꝫ ignorabat. a rege diligent̃ petiuit quis eorum eſſet filius eius. Sed rex ei indicare noluit. Ipſa hoc audiens fleuit amare. Rex cum hoc audiſſet ⁊ vidiſſet ait ei. Noli flere: ille eſt filius tuus: ⁊ demonſtrauit ſibi filium quem de prima vxore genuerat. Regina hoc audiens gauiſa eſt valde: Statim totam curam dedit filio iſti ad nutriendum: ⁊ de alio nihil curabat qui erat eius proprius filius. Rex cum hoc vidiſſet dixit ei. Quid facitis decepi vos. Ille non eſt filius veſter. ſed vnus iſtorũ eſt. At illa Quare ſic mecum agitis. Indica mihi rogo te. Et ille. Nolo: ⁊ hec eſt cauſa. Si veritatem tibi dixiſſem vnum ſcꝫ filium tuum velles diligere ⁊ alterũ odio habere. ⁊ ideo volo ꝙ ambos equaliter diligas ⁊ nutrias ⁊ cum ad etatem legitimam venerint tunc veritatem pandam de qua gaudebit cor tuum. Hoc audiẽs regina ambos peroptime nutriuit: donec ad etatem legittimã peruenerunt. Cum autem quis eſſet filius eius per regem fuerit experta vltra modum fuit gauiſa. Et ſic in pace vitam finierunt

Moraliſatio

CAriſſimi. Rex iſte eſt dominus noſter Ihesus chriſtus. Duo filij ſunt electi ⁊ reprobi. Mater eſt ſancta eccleſia que eſt mater vltimi filij. Mater primi filij mortua eſt ſcilicꝫ lex antiqua per chriſti incarnationem. Deus nõ

vult ꝙ mater eccleſia ſciat quis ſit electus vel reprobus: Sed vt ambos in caritate perfecta nutriat. Quia ſi sciret vnum diligeret ⁊ alterum odiret. Et ſic non eſſet pax ⁊ concordia. Sed in die iudicij cum ad legittimã etatem peruenerint: tunc apparebit veritas qui ſint electi vel reprobi. Tunc electis dicetur illud Mathei. xxv. Uenite benedicti patris mei ⁊c. Reprobis autem. Ite maledicti ⁊c.

De obſtinatis ac conuerti non volentibus ⁊ eorum plaga per diffinitiuam ſententiam

Capitulum. cxvij.

Fridericus regnauit qui ſtatuit pro lege ꝙ quicunqȝ aliquaȝ virginem vi raperet: ſi aliquis eam de manu raptoris liberare poſſet eã in vxorem duceret ſi virgini placeret. Accidit caſus ꝙ quidam tyrannus malus quandam virginem rapuit ⁊ ad quandaȝ foreſtam eã duxit ⁊ deflorauit. Illa vero voce magna clamauit. Miles quidam nobilis genere ⁊ opere caſu per eandem foreſtam equitauit: ⁊ vocem puelle audiuit percuſſit equuȝ ⁊ ad eam peruenit: ⁊ cauſam clamoris ab ea queſiuit. Cui illa. O domine mi propter deum mihi ſuccurrite: ille tyrannus vi me rapuit ⁊ deflorauit: ⁊ poſt hoc me occidere propoſuit. Ait raptor. Domine vxor mea eſt: ⁊ eam in adulterio inueni ideo eam occidere propoſui. At illa. Domine non ẽ ita nunꝙ̃ vxor alicuius eram nec vnꝙ̃ polluta niſi hodie per ipſum deflorata ſum. Ideo mihi ſuccurrite adhuc ſigna virginitatis in me manent. Ait miles tyranno. Signa maniſeſte virginitatis in ea video ꝙ vi eam rapuiſti ac deflorasti: ideo eaȝ de manibus tuis liberabo. Reſpondit tyrannus. Si voluerís eam liberare pro ea pugnabo contra te Statim ambo ad inuiceȝ pugnabant ⁊ duros ictus dederunt: ⁊ miles victoriam obtinuit: tamen grauiter vulneratus erat. Obtenta victoria ait miles puelle. Nunquid tibi placet vt te in vxorem accipiam. Que ait. Hoc ſumme ⁊ toto corde deſidero ⁊ ſuper hoc fidem meam tibi do. Fide data ait miles puelle. In caſtro meo per aliquos dies manebis: interim pergam ad parentes meos ⁊ neceſſaria pro nuptijs prouidebo. Et tunc ad te redibo. Et cum magna ſolennitate te deſponſabo. Que ait. Domine preſto ſum voluntati veſtre per omnia obedire. Miles ei valedixit ⁊ illa ad caſtrum perrexit. Dum autem miles extra ſuam patriam eſſet vt neceſſaria pro nuptijs ordinaret Tyrannus ad caſtrum militis acceſſit in quo erat puella ⁊ pulſabat. Illa vero introitum ei negauit. Tyrannus incepit multa promittere ⁊ eam in vxorem honorifice ducere. Illa vero dictis eius credens eum intromiſit. ⁊ ambo ſimul illa nocte dormierunt. Miles autem poſt menſam redijt ⁊ ad portam caſtri pulſauit. puella ei non reſpondit. Ille hoc audiens et percipiens cum amaritudine cordis dixit: O bona puella. Ad memoriam reduc: quomodo te ſaluaui a morte: ⁊ ſuper hoc mihi fidem tuam dediſti: loquere bona puella Et oſtende mihi faciem tuam. Illa hoc audiens quandam feneſtram aperuit ⁊ ait. Ecce aſſum: quid placet propone. Qui ait: miror de te ꝙ ignoras quid ⁊ quanta feci pro te. Uulnera diuerſa recepi pro amore tuo Et ſi mihi non credis corpus meum tibi oſtendam. His dictis veſtimenta ſua depoſuit Et ait. Ecce chariſſima vulnera diuerſa que recepi pro tua vita. Idcirco noli mihi eſſe ingrata. Aperi ergo mihi portam: vt te in ſponſam dilectam accipiam. Illa vero faciem ſuam auertebat ab eo ⁊ portã noluit aperire. Miles iudici eſt conqueſtus ⁊ pro ſe legeȝ allegauit adijciens quomodo eam liberaſſet Et quanta vulnera pro eius amore ſuſtinuiſſet. Et ergo eam in vxorem peteret. Iudex hec audiens pro raptore miſit. Qui cum veniſſet Ait iudex raptori. Nunquid illam mulierem rapuiſti Et ille miles per fortitudinem de manibus tuis liberauit. At ille. Etiam domine. Cui iudex. Ego ſm̃ legeȝ pro ſua voluntate vxor eius eſt qui eam de tua poteſtate liberauit. Quare poſt hoc de vxore alterius te intromiſiſti Primo quando caſtrum eius intraſti ipſo ignorante. Secundo lectum alterius violaſti. Tercio ꝑ tantuȝ ſpaciũ vxorẽ eius occupaſti. Quid ad hoc reſpondes.

Ille obmutuit:côuerſus iudex ad mulierē dixit. O puella iure duplici vxor illius mili tis es. Primo quia te de manu raptoris li berauit. Secundo q: ſibi fidē dediſti:quare ergo poſt hoc portā ſui caſtri alteri q̄ viro tuo ꝓprio aperuiſti ꝛ illū intromiſiſti. Illa ad hoc non poterat reſpondere. Iudex ſta tim iudicium dedit vt ambo in patibulo ſu ſpenderent:quod ꝛ factū eſt. Omnes ergo iudicē laudabant q̄ talem ſentenciā dedit.

Moraliſatio

Cariſſimi. Iſte impator eſt deus qui ſtatim legē dedit. Mulier rapta eſt aīa capta. Raptor eſt dyabolus qui non tantū per peccatū ipſam defloꝛat:ſed etiam eternaliter vult occidere. Sed ipſa clamauit quando petiuit oleū mi ſericordie dicens illud Luc. xv. Miſerere mei fili dauid:q: filia id eſt conſciencia mea male a demonio vexatur. Cuius clamores miles quidam audiuit ſcʒ filius dei equitās ſuper equū humanitatis. Filius dei deſcen dit in foreſtam iſtius mundi:ꝛ bellū contra dyabolum pro genere humano cōmiſit: in quo bello vulnera diuerſa recepit:de q̄bus vulneribus vterqʒ erat vulneratus ſcʒ chri ſtus in carne: dyabolus in poteſtate: vnde Iſaie dicitur. Fortis impellit fortē ꝛ ambo pariter corruerunt. Chriſtus ſponſalia con ſtituit per baptiſmū in quo anima dat fidē quando dyabolo renūciat ꝛ omnibus pom pis eius: ꝛ deo adherere ꝓmittit per alias virtutes quas recepit:facit caſtrum contra dyabolum mundū ꝛ carnē. Interim deus celos aſcendit ad preparandum nuptias ꝓ nobis vt in gloria eterna cum ipſo coniun geremur ſm illud Iohā. Vado parare vo bis locū. Sed quando anima eſt in caſtro corporis:tunc raptor id eſt dyabolus puellā id eſt animā aggreditur quando eam per mundi vanitatē educit:ꝛ ad eā ingreditur quando in peccatum ceciderit ꝛ in eo per manet:ꝛ ſic chriſtus expellitur:ſed chriſtus reuertēs quotidie ad oſtiū cordis tui pulſat ꝛ dicit illud Cantic. Ego ſto ad oſtium et pulſo ꝛc. Sed anima in peccatis obſtinata cum non cognoſcit: ideo chriſtus ſibi oſten dit vulnera que pro nobis ſuſcepit vt ad cū inclines cor tuū ꝛ feneſtrā cordis tui ſaltē aperias:ſed miſer homo quoniam dominū non timet vt eius cor aperiat:contra talem iudex celeſtis in die iudicij dabit ſentenciā vt ambo ſuſpendantur in patibulo infernali

De fallacia ꝛ dolo
Capitulum. cxviij.

Miles quidam intrauit egiptum: cogitans ibi pecuniam ſuam re linquere interrogauit ſi aliquiſ fi delis ibi maneret cui pecuniā ſuam ad cu ſtodiendā traderet:ꝛ audiuit q̄ erat quidā ſenex: ad eū acceſſit vt mille talenta ei tra deret: deinde ad peregrinandum perrexit: peracto itinere ad eum rediit cui talenta cō miſerat:ꝛ cōmiſſa ab eo queſiuit:at ille ple nus nequicia nunq̄ ſe eum vidiſſe aſſeruit. Miles vero ſic deceptus contriſtatus eſt valde: ſingulis diebus ab eo petiit ꝛ cum blandis ſermonibus deprecans vt ſibi red deret. Deceptor increpabat eū ne talia de eo amplius diceret:vel etiam ad eū rediret. Ille triſtis ab eo receſſit habens obuiam quandam vetulam pannis heremitalibus indutā. habenſqʒ in manu baculum: ꝛ per viam leuauit lapides ne transeuntes pe des lederent. Que videns eum flentem: ꝛ cognoſcens q̄ extraneus eſſet cōmota pie tate eum vocauit: ꝛ quicquid ei accidiſſet interrogauit. At ille ordinate narrauit quo modo per illum ſenē eſſet deceptus:at illa Amice ſi vera ſūt que mihi dicis dabo tibi ſanum ꝯſilium:at ille. Teſtis eſt mihi deus vera vtiqʒ ſunt:que ait. Adduc mihi homi nem de terra tua cuius dictis ꝛ factis fides adhiberi poſſet. Ille vero adduxit fidelem hominē:cui adducto precepit vetula decē cophinos emere exterius precioſis depictos coloribus:ferroqʒ ligatos cum ſeraturis de argentatis lapidibuſ impleri iuſſit. Miles vero fecit ſicut mulier iuſſit. mulier videns omnia parata ait. Nunc decē homines per quire qui mecū ꝛ cum ſocio tuo ad domū deceptoris tui vadant:ꝛ cophinos deferant Vnus poſt alium venientes ordine longo et q̄cito primus intrauit ꝛ nobiſcum quie ſcit veni tunc audacter ꝛ pete pecuniā tuā Ego vero in deo confido q̄ pecunia tua

tibi reddet̄: que vetula cū ſocio decepto ad domū deceptoris venit ⁊ ait. Domine iſte extraneus homo hoſpitatus eſt mecum: et vult adire patriam ſuam: et querit prius pecuniam ſuā que eſt in deceꝫ cophinis alicui homini probo ⁊ fideli cōmendare donec reuertatur: precor ergo te vt amore dei ⁊ mei in domo tua cuſtodias. Et qꝛ audiui ⁊ ſcio te probum ⁊ fidelem nolo per aliquem niſi per te ſolū pecuniam cuſtodiri. Cum ſic loqueret̄: ecce intrauit primus ſeruus deferēs cophinum vnum. Quod videns deceptor: credidit verum eſſe quod vetula dixit. poſt hoc intrauit miles vt vetula precepit: quem videns deceptor timens ſi pecuniaꝫ peteret ⁊ alius ſibi non crederet ad cuſtodiendum ſuas pecunias contra eum venit adulando dicens. Amice vbi fuiſti veni ⁊ accipe pecuniam tuam fidei mee iam diu cōmendataꝫ. Miles vero letus pecuniam recepit grās agēs deo ⁊ vetule. Vetula vero hoc vidēs ſurrexit ⁊ ait. Domīe ego et homo iſte ibimus circa ceteros cophinos ⁊ reuerti feſtinabimuſ: tu vero expecta donec redeamus ⁊ bene ꝯſerua quod iam adduximus: et ſic milēs per vetulā pecuniaꝫ ſuam recupauit.

Moraliſatio

Chariſſimi. Iſte miles eſt quilibet chriſtianus qui in iſto mundo ꝙ diu viuit peregrinatur: quia facit omni diē dictam ad mortē: qui decē talenta id eſt deceꝫ precepta domini inordinate per peccatū tradidit cuidaꝫ ſeni. Senex iſte eſt mundus plenus deceptionibus: vnde ſi in rebus mundanis delectamur ⁊ mundo cōfidimus precepta diuina amittimus: et vix cum difficultate acquirere celū poterimus donec per veram contritionem confeſſionē ⁊ ſatiſfactionē acquiramus. Vetula iſta habitu pegrini induta eſt conſcientia ſana que continue amouet lapides id eſt operatiōes malas de via cordis tui ne pedes bonarum cogitationum offendantur. Hic mihi quō debes recupare quod per peccatū pdidiſti. Certe oportet te adducere de patria tua id eſt de corde tuo decem homines id eſt decē opera penitentie: ita ꝙ ꝓ quolibet precepto quod per pc̄tm violaſti vnum actū miſcōie ſeu penitētie oportet te adimplere: quia ſm beatuꝫ Aug. Nullum bonū irremuneratū: et nullū malum impunitū. Item oportet ꝙ habeat cophinū bene ligatuꝫ ſcꝫ contritum cor ⁊ virtutibus bene inſignitum: paruis lapillis plenū. Lapides iſti in corde eſt meditatio ſcꝫ vulnerꝫ chriſti ⁊ memoria paſſiōis eius que ꝯtinue oportet hr̄e cōtra dyabolū mundum ⁊ carnem: in cuius figura dicit̄. i. Regū ꝙ dauid cum baculo paſtorali ⁊ cū funda ⁊ quiqꝫ lapidibus goliā occidit. Dauid interpretat̄ manufortis ⁊ ſignat xp̄m. Funda ſignat amoreꝫ trahenteꝫ cū de celo in mundū: a mundo in crucem. Quinqꝫ lapides ſunt quinqꝫ vulnera. Golias eſt dyabolus: ⁊ ſic per quinqꝫ lapideſ id ē vulnera tandē occidit. Si ergo iſtos lapideſ ꝯtinuō in cophino cordis tui habueris: virtutes per pc̄tm perditas rehabere poteriſ: ⁊ ſic pgere cū gaudio ad patriaꝫ tuā id eſt vitā eternā.

Q ꝙ omnium viuentiū in mundo de beneficiis acceptis eſt ingratiſſimus homo

Capitulum. cxix.

Quidaꝫ rex ſeneſcallū habuit ſup imperium ſuū cuius cor ita eleuatum ⁊ exaltatū eſt ꝙ oēs opprimebat: quia ad nutum eius oīa fiebant. Iuxta palacium imperatoris erat quedam foreſta aīalibus ſilueſtribus plena qui ordinauit ꝙ fierent diuerſe fouee q̄s foliis cooperiebant vt beſtie ſubito in eas caderēt et ſic caperent̄. Accidit ꝙ ſeneſcallus tranſiret per foreſtam: ⁊ eleuatū eſt cor eius intantū ꝙ opinabat̄ ꝙ nullus maior eo eēt impio: qui vlterius equitans cecidit in vnā foueaꝫ quā exire non poterat. Eadeꝫ die in eandē foueā leo cecidit: poſtea ſimea: ⁊ tercio ſerpens. Seneſcallus videns ſe circumuolutū iſtis beſtiis timuit ⁊ clamauit. Cuius clamorem audiens quidaꝫ pauper noīe guido qui cum aſino ducebat ligna de foreſta de quibus victum queſiuit venit ad foueā cui promiſit multas diuitias vt eum extraheret guido ait. Cariſſime nihil habeo vnde viuere poſſim niſi colligo ligna: ſi laboreꝫ iſtius diei dimitterem damnū incurrerē: qui ei promittens bona fide ꝙ ei de diuitiis prouideret ſi eū extraheret. Guido hoc audiens ad ciuitatē iuit ⁊ longā cordā ſecū portauit quā in foueā miſit vt ſeneſcallus ſe ſuccingeret ⁊ ſic eum ſurſū traheret: qua dimiſſa ſaltauit leo antē ſup cordaꝫ ⁊ extractus eſt.

Quo facto applauſum ei fecit:et ad ſiluam cucurrit.deinde iterum cordā miſit in foueā et ecce ſimea ſuper eam ſaltauit quā guido ſurſum traxit et ad ſiluam cucurrit: poſtea iterꝫ cordam deſcendere permiſit:ꝛ ſerpens ſuper eam ſaltauit quem etiam extraxit ap plauſum ei fecit et ad ſiluā cucurrit: deinde miles clamauit.O cariſſime:benedictus al tiſſimus iam de beſtiis ſum liberatuſ cordā ꝑmitte deſcendere:quod et factū eſt.Mi les ſe ſuccinxit et guido cū extraxit: deinde equum extraxerūt:ſtatim ſeneſcallus equū aſcendit ꝛ ad palacium regis venit.Guido vero domi venit: vxor videns eum vacuuꝫ contriſtata eſt valde. Jlle vero proceſſum ei narrauit: et ꝙ mercedem condignam ac ciperet:de quo vxor gauiſa eſt.Mane vo guido ibat ad caſtrum mittens ianitoreꝫ ad ſeneſcallum ꝙ ipſe ibi eſſet: qui prima et ſe cunda vice negauit ꝙ eū vnꝙ vidertt imo niſi recederet ipſum crudeliter verberaret: quod et fecit: qui dum tercia vice reuerſus eſſet ita crudeliter portarius eū verberauit ꝙ ipſum ſemiuiuū reliquit.Quod audiens vxor guidonis venit et ipſum cum aſino ad domuꝫ duxit et diu infirmatus eſt:ꝛ omnia bona ſua in infirmitate conſumpſit que ha buit.Dum auteꝫ ſanus factus eſſet et vna dierum ligna colligeret vidit a longe deceꝫ aſinos oneratos cum fardellis:et leonem a parte poſteriori ſequentē recto tramite ver ſus guidonem eos duxit. Guido intime re ſpexit leonem:et ſtatim memoriā habuit ꝙ ille leo eſſet queꝫ de fouea extraxit.Leo cū ad eum veniſſet cum pede ſignū ei fecit vt cum aſinis oneratis ad domū accederet qđ et fecit.Guido aſinos ſecum domi duxit et leo ſequebatur quouſqꝫ guido ad domum peruenit.Cum auteꝫ aſini domum intrarēt leo cum cauda applauſum fecit guidoni et ad ſiluam cucurrit.Guido per diuerſas ec cleſias ꝓclamare fecit ſi aliquis aſinos ami ſiſſet:et non eſt inuentus vnus qui ꝯfiteret̄ ſe aliquē perdidiſſe:ipſe aperiens fardellas diuitias multas inuenit de quibus non mo dicum gaudens diues effectus eſt.Cum ſe cunda die guido ad foreſtam venit ꝛ inſtru mentum ferreum vt ligna ſcinderet non ha beret reſpexit ſuperius et vidit ſimeā quaꝫ de fouea extraxit que cū dentibus et vngui bus tantum frangebat ꝙ guido ſine labore aſinū ſuum onerauit et domū eſt reuerſus. Tercia vero die guido ad foreſtaꝫ reuertit̄ et cum ſederet ad preparandū inſtrumentū vidit ſerpenteꝫ quem de fouea extraxit por tantem lapideꝫ in ore ſuo coloratum triplici colore:ex vna ꝑte erat albus:ex alia niger: ex tercia rubicundus. Os ſuum aperuit et in gremio eius permiſit cadere et abſceſſit. Guido cum ad vnum peritum acceſſit qui eum cum vidiſſet et virtutem ipſius cogno uiſſet libenter centū florenos pro lapide de diſſet. Guido vero v̄tute lapidis multa bo na acquiſiuit: et in militiam eſt promotus: Quod intelligens imꝑator eū ad ſe venire precepit:et lapidem habere voluit pro pecu niis:aut eū extra regnū mitteret:ait guido. Domine lapidem vendam:ſed vnum dico Si nō valorē mihi dederitis ad me redibit. Qui dedit ſibi trecentos florenos:et tamen guido in archa ſua inuenit queꝫ imperatori reddidit:qui admirās dixit.Dic mihi vnde lapideꝫ habuiſti.Jlle vero a principio vſqꝫ ad finem narrauit quomodo ſeneſcallus in foueam cecidit cum leone ſimea ꝛ ſerpente et ꝙ ꝓ mercede vulneratus fuit a ſeneſcal lo:et quid a leone ſimea ꝛ ſerpente recepit. Hoc audiēs imperator cōmota ſunt omnia viſcera eius ꝯtra ſeneſcalluꝫ:et ait ei.Quid eſt hoc quod audio de te. Jlle negare non poterat:cui imperator.O peſſime magnaꝫ ingratitudinem feciſti guidoni exquo de pe riculo mortis te liberauit: et hic eum ſemi uiuum reliquiſti. O miſer ecce beſtie irrati onales ſicut leo ſimea et ſerpens mercedeꝫ ei reddiderūt pro bono: tu vero hodie ꝯtra bonum malū reddidiſti: et ideo omnia que habes et dignitateꝫ tuam guidoni dabis: et te hodie ī patibulo ſuſpendendū iudico: qđ audiētes ſatrape imperij eis placuit iudiciū et guido imperium regebat:ꝛ vitaꝫ in pace finiuit

Moraliſatio

Cariſſimi.Jſte impator eſt deus: qui omnia videt. Pauper iſte ē hō qui nihil ex ſe habet Job.j.c. Nudus egreſſus ſum ex vtero matriſ mee nudus reuertar illuc. Deus pauperē iſtū promouit quando eum dominum paradiſi conſtituit Ps.Oia ſubiecisti ſub pedibus eius ꝛc.Fouea in quaꝫ cecidit mundus eſt

qui eſt plenus foueis ſcȝ periculis:qꝛ totus
mūdus in maligno poſitus eſt. In iſto mūdo
cecidit miſer homo in multas foueas Gen̄
iij. In ſudore vultus tui ꝛc. Leo in candeȝ
foueam cecidit ſcȝ filius dei quando naturā
humanam aſſumpſit:et in miſeria magna.
xxxiij. annis vixit Pſ. Cum ipſo ſum in
tribulatione ꝛc. Iſte eſt leo de quo dicitur
Apocalipſ. v. Uicit leo de tribu iuda ꝛc.
Secunde ſimea id eſt tua conſcientia cecidit
que ad modum ſimee lacerat ea que ei diſ-
plicent:quia ſemper contra peccatum mur
murat. Item ſerpens cecidit in foueam ſcȝ
prelatus vel ꝯfeſſor qui cū peccatore debet
deſcēdere id eſt condolere de eius peccatis
ij. ad Corinth. xj. Quis infirmatur et ego
non infirmor. Item ſicut guido cum corda
extraxit ſeneſcallū: ſic filius dei cum corda
paſſionis ſue nos extraxit de fouea miſerie
ꝛ de poteſtate dyaboli. ſed miſer homo hoc
non obſtante ingratus efficit̄ deo quotiens
contra legem dei peccat. Guido erat verbe
ratus: ſic homo quando mortaliter peccat:
quantum in eo eſt deum iterato crucifigit.
Sed leo deus dedit chriſto inquantum hoī
decem aſinos oneratos id eſt oīa precepta
ſub eius poteſtate antiqua et noua diſpen-
ſando cum homine. Et ſi illa precepta fece
rimus ad eternas diuitias perueniemus.
Guido ligna ſcindebat id eſt cōſcientia tua
ſtimulat ꝑpetrare per que corpus et animā
in die iudicij operiri poteris propter que re
quiem eternaȝ obtinebis:quia ſi contra con
ſcientiaȝ agas ad gehennā ignis deduceris
Serpens dedit ei lapidem triplici colore co
loratum:ſic prelatus et confeſſor per infor-
mationem ſacre ſcripture poterat lapideȝ id
eſt chriſtum obtinere. Ille lapis erat pulcer
et albus:ſic xp̄us ſpecioſus forma pre filiis
hoīm. Item niger erat per chriſti paſſionē
Rubicundus per ſanguinis effuſionē. Qui
ergo iſtum lapidem portat ille habet abun
dantiam ſine defectu:nec illum lapidem de
bes vendere a ſeipſo niſi det tantum preciū
quantum chriſtus exigit ſcȝ per contritionē
confeſſionem et ſatiſfactioneȝ:ſed ingrati in
patibulo infernali erūt ſuſpēſi. Electi vero
vitam eternam obtinebunt:quod nobiſ con
cedat qui ſine fine viuit et regnat ꝛc.

¶ De ſubtili mulierum deceptione et de-
ceptorum excecatione.

Capitulum. cxx.

Darius regnauit prudens valde:
qui tres filioſ habuit quos multū
dilexit. Cum vero mori deberet
totam hereditateȝ primogenito legauit. Se
cundo filio dedit omnia que ī tempore ſuo
acquiſiuit. Tercio filio ſcȝ iuniori tria ioca-
lia precioſa dedit ſcȝ anulum aureū monile
et pannum precioſum. Anulus illaȝ virtutē
habuit ꝙ qui ipſum in digito geſtabat gra
tiam omnium habuit intantuȝ ꝙ quicquid
ab eis peteret obtineret. Monile illaȝ vir-
tutem habuit ꝙ qui eū in pectore portabat
quicquid cor ſuum deſiderabat quod poſſi
bile eſſet obtineret. Pannus illam virtutē
habuit ꝙ quicunqȝ ſuper eū ſederet ꝛ intra
ſe cogitaret vbicunqȝ eſſe vellet ſubito ibi
eſſet. Iſta tria iocalia dedit filio ſuo iuniori
vt ad ſtudium pergeret et mater ea cuſto-
diret et tempore oportūo ei daret: ſtatimqȝ
rex ſpūm emiſit qui honorifice eſt ſepultus
Duo primi filij eius legata occupabant.
Tercius filius anulū a matre recepit vt ad
ſtudiuȝ pergeret:cui mater dixit. Fili ſcien-
tiam acquire: et caueas a muliere ne forte
anulum perdas. Jonathas anulum accepit
ad ſtudiuȝ acceſſit et in ſcientia ꝓfecit. poſt
hoc cito quadā die in platea ei quedam pu
ella occurrebat ſatis formoſa captus eius
amore eam ſecum duxit et continuo anulo
vtebatur:gratiam omnium habuit et quic-
quid voluit ab eiſ habere obtinuit. Puella
eius concubina mirabatur ꝙ tam laute vi-
ueret cū tamen pecuniam non haberet. Ra
tionem quadaȝ vice cū letus eſſet queſiuit
dicens ꝙ creatura ſub celo non eſſet quaȝ
magis diligeret:iō ſibi dicere deberet. Ille
de malicia non premeditatus ſibi dixit vir-
tutem anuli eſſe talem ꝛc:at illa. Cum ſin
gulis diebus cū hominibus conuerſare ſo-
les perdere poſſes: ideo cuſtodiaȝ tibi eum
fideliter:qui tradidit ei anulum: quem cum
rehabere nō poſſet fleuit amare:quia vnde
viueret non habuit: qui ſtatim ad reginam
matreȝ ſuam eſt reuerſus denuncians ei a-
nulum perditum:at illa. Fili mi tibi predixi
vt a muliere te caueas: ecce iam tibi trado
monile quod diligentius cuſtodias ſi perdi
deris honore et cōmodo perpetuo carebis.

Jonathas monile recepit et ad idez ſtudiū eſt reuerſus:et ecce cōcubina eius in porta ciuitatis occurrit:et cū gaudio eum recepit Ille vt prius eam ſecum habuit: monili in pectore vtebatur:et quicquid cogitabat habebat:et ſicut prius conuiuia multa habuit et laute vixit. Concubina mirabatur:quia nec aurum nec argentū videbat: cogitabat ꝙ aliud iocale apportatū eſſet quod ſagaciter ab eo indagauit: qui ei monile oſtēdit et virtutem eius dixit:que ait. Semper monile tecum portas:vna hora tantū cogitare poſſes ꝙ ꝑ annuz ſufficeret tibi: ideo trade mihi ad cuſtodiendū:at ille. Timeo ꝙ ſicut anulum perdidiſti ſic perderes monile:⁊ ſic damnum maximum incurrerez:que ait. O domine iam per anulū cuſtodiendi ſcientiā acquiſiui .vade tibi fideliter promitto ꝙ ſic cuſtodiam monile ꝙ nullus poſſet auferre a me. Ille credēs dictis eius monile ei tradidit.poſtꝙ̄ omnia conſumpta fuiſſent: monile petiit: illa ſicut prius iurauit ꝙ furtiue ablatū eſſet. Quod audiens ionathas fleuit amare et ait. Nōne ſenſum perdidi ꝙ poſt anulum perditū monile tibi tradidi: perexit ad matrez et totum proceſſum ei nunciauit illa non modicum dolens dixit. O fili cariſſime quare ſpem poſuiſti in muliere:iam altera vice deceptus es per eā:⁊ ab omnibus vt ſtultus reputaris ꝗmodo ſapientiam addiſcas: quia nihil habeo tibi niſi pannū precioſum quem pater tuus tibi dedit: ⁊ ſi illū pdideris ad me amplius redire non valeas Ille pannum recepit et ad ſtudium perexit et concubina eius vt prius eum gaudenter recepit:qui expandens pannum dixit. Cariſſima iſtuz pannū dedit mihi pater meus et ambo poſuerūt ſe ſuper pannum. Jonathas intra ſe cogitabat vtinam eſſemus in tantam diſtantiaz vbi nullus hominū venit ⁊ ſic factū eſt. Fuerunt enim in fine mundi in vna foreſta que multum diſtabat ab hominibus. Illa triſtatur:et ionathas votum vouit deo celi ꝙ dimitteret eam beſtiis ad deuorandū donec redderet anulum ⁊ monile que promiſit facere ſi poſſet: et ad petitionem concubine ionathas virtutez panni dixit ſcꝫ quicunqꝫ ſuper eo quieſceret et cogitaret vbi eſſe vellet ibi ſtatim eſſe:deinde ipſa ſe ſupra pannuz poſuit et caput eius in gremio ſuo collocauit: et dum dormire cepiſſet ipſa partem panni ſupra quā ſedebat ad ſe traxit:at illa cogitabat. Utinaz eſſem in loco vbi mane fui:quod factum eſt: et ionathas dormiens in foreſta manſit. Cū aūt de ſomno ſurrexiſſet et pānum ablatū cum cōcubina vidiſſet fleuit amariſſime: nec ſciuit ad quez locum pergere deberet:ſurrexit et ſigno crucis ſe muniens per quandā viā ambulauit per quam ad aquam profundā venit per quaz tranſire oportebat que tam amara et feruida fuit ꝙ carnes peduz vſqꝫ ad nuda oſſa ſepauit. Ille vero de hoc contriſtatus vas de illa aqua impleuit et ſecuz portauit:⁊ vlterius veniens cepit eſurire videns quandam arborem de fructu eius comedit et ſtatī factus eſt leproſus: de fructu illo etiaz collegit et ſic portauit:tunc veniēs ad aliam aquā per quā tranſiuit que aqua carnes pedū reſtaurabat:vas de ea impleuit et ſecum portauit:et vlterius procedens cepit eſurire videns quandam arborem de cuius fructu cepit ⁊ comedit:⁊ ſicut per primum fructum infectus erat:ſic per ſecundū fructuz a lepra eſt mundatus:de illo fructu etiam attulit et ſecum portauit. Dum vero vlterius ambularet vidit quoddaz caſtrum et duo hoīes ei obuiabant querentes quis eſſet:at ille. Medicus peritus ſum:qui dixerūt. Rex iſtius regni manet in iſto caſtro et eſt homo leproſus ſi eum a lepra curare poſſes multas diuitias tibi daret:at ille. Et iam:qui adducentes ipſum ad regem dedit ei de ſancto fructu et curatus eſt a lepra:et de ſecunda aqua ad bibendum que carnes ei reſtaurabat. Rex ergo multa donaria ei ꝓtulit. Jonathas igitur poſtea inuenit nauē de ciuitate ſua ⁊ illuc tranſfretauit:rumorqꝫ per totam ciuitatem exiuit ꝙ magnus medicus aduenit:et cōcubina ſua que ei abſtulerat iocalia ad mortez infirmata eſt mittens ꝓ medico iſto. Jonathas ignotus eſt ab omnibus:ſed ipſe eam cognoſcens dixit ei ꝙ medicina ſua non valeret ei niſi prius confiteretur omnia peccata ſua: et ſi aliquē defraudaſſet ꝙ redderet ei. Illa vero alta voce confitebatur quomodo ionatham decepiſſet de anulo monili et panno: et quomodo eum in loco deſerto reliquiſſet beſtiis ad deuorandum. Ille hoc audiens: ait.

Dic mihi domina vbi ſunt iſta tria iocalia: at illa.in archa mea:⁊ dedit ei claues arche ⁊ inuenit ea. Jonathas ei de fructu illius arboris a qua lepram recepit ad comedendū dedit:et de aqua prima que carnem de oſſibus ſeparauit ad bibendum ei tribuit: ⁊ cū guſtaſſet et bibiſſet ſtatī eſt areſacta ⁊ dolores interiores ſentiens lacrimabiliter clamauit. Jonathas cum iocalibus ad matrē ſuam perrexit:de cuius aduentu totus populus gaudebat. Jlle vō matri a principio vſq; ad finē narrauit quomodo deus eū a multis malis piculis liberauit:et p aliquos annos vixit:et vitam ſuam in pace finiuit.

Moraliſatio

Cariſſimi. Jſte rex eſt dominus noſter ihesus chriſtus. Regina mater eccleſia. Tres filij homies in mundo viuentes. Per primū intelligo diuites ⁊ mundi potentes quibus deus dat mundi voluntatē. Per ſecundum mundi ſapientes qui per ſapientiā mundanā quicquid habent acquirunt. Per tercium filiū bonum chriſtianum ab eterno electum cui dedit deus tria iocalia ſcʒ anulum fidei:monile ſue gratie vel ſpei:et pannum caritatis Unde quicūq; anulū fidei portauerit grāʒ dei et hoīs ⁊ amorē habere poterit intantū ꝙ quicquid deſiderat obtinebit ſicut ſcribit Apoſtolus. Si habueritis fidē ⁊ granum ſynapis poteritis dicere huic monti tranſi ⁊ tranſiet. Si vero in pectore hoc eſt in corde monile ſpei habueriſ cogita quod volueris et quod iuſtum eſt obtinebis:vnde Euangeliſta dicit. Petite et accipietis:querite ⁊ inuenietis:⁊ ad Ro. Spe ſalui facti ſumuſ Si vero pannum caritatis habueritis vbicūq; eſſe volueritis obtinebitis. Apoſtolus ad Cor.j. Caritas non que ſua ſunt querit ſed que ihesu chriſti:et.j. Johā.j. Deus caritas eſt. Sed iſta tria iocalia ſepius perdit homo in ſtudio iſtiuſ mundi per concubinā ſuam id eſt carnem ſcʒ per carnalem concupiſcentiā:qꝛ caro ſpiritui aduerſatur. Concubina traxit pannum a ionatha ipſo dormiente. Sic caro ſepius caritatem ab hoīe trahit per peccatū mortale:et cum in pc̄tis dormientē dimittit hoīem ab omni gratia et adiutorio dei q̄diu in peccato iacet. Jonathas excitatus a ſōno fleuit amariſſime. Sic tu poſtq̄ excitatus fueris a ſomno peccati:et te inueneris ſine gratia ⁊ virtutibus merito flere poteriſ. Quid ergo eſt faciendū Surge velociter per opera miſericordie et inuenies viam ſalutiſ:pge quouſq; veneris ad aquā per quā caro ſeparat̄ ab oſſibus Aqua illa eſt ↄtritio que tam amara debet eſſe ꝙ debet ſeparare carnē id eſt carnales delectationes ab oſſibus id eſt peccatis in quibus deū offendiſti:et vas cordis tui de hac aqua debes implere q̄diu in hoc mortali corpore fueris contritionē in corde habeas. Deinde vlterius debes procedere et fructum arboriſ comedere. Jlle fructus eſt penitentia per quā anima ſuſtentaretur:et corpus denigratur ſepius ad modū leproſi Jſtum fructū debes colligere et ſemꝑ tecū portare. Cum vlterius ꝓceſſiſſet venit ad ſecundā aquam per quam caro erat reſtaurata. Aqua iſta eſt confeſſio que reſtaurat virtutes ꝑditas. Cum vero vlterius pgeret de fructu ſecunde arboris comedit ⁊ curatus eſt. Fructus ille eſt fructuſ penitēcie ſcʒ orationis ieiunij et elemoſine. De iſtis fluuiis ⁊ fructibuſ debes ſemper portare tecū vt ſi a caſu aliquem regem leproſum inueneris ipſum cures. Rex iſte dicitur homo per peccatum infectus qui per fructū confeſſionis ⁊ aquam ↄtritionis curari poterit Duo que ſibi in via occurrerunt et ad curandum te ducunt ſunt timor dei et gehēne propter que homo declinat a malo et facit bonum. Naues que ionathā duxerunt ad patriā ſunt diuina precepta que nos ducūt ad gaudia eterna: ſed oportet nos prius videre concubinā ſcʒ carnem ſpūi contrariā et eam in lecto carnalis cōcupiſcentie inuenies. Da ei de fructu penitentie cum aqua cōtritionis per que duo intumeſcat hoc eſt eleuetur per bonā deuotionē ad recipiendū iugum penitentie: et ſic tu poteris ſpiritum deo reddere cum iocalibus id eſt bonis virtutibus ad patriā regni celeſtis peruenire ad quam nos perducat pater et filius ⁊ ſpiritusſanctus ⁊c̄.

De gloria mūdi et luxuria que multos decepit:et ad interitum deducit.

Capitulum.cxxj.

Olim erat quidā rex qui habuit duos milites i vna ciuitate:vnus

erat ſenex alter iuuenis. Senex erat diues: et pulcram puellam propter eius pulcritudinem in vxorem duxit. iuuenis miles erat pauper: et quandam vetulam locupletam propter diuitias accepit quam miles non multum dilexit. Accidit ſemel quod miles iuuenis per caſtrum ſenis militis in quadam foreſta in ſolacio ſedebat et dulciter cantabat. iuuenis cum eam vidiſſet captus eſt in amore eius et in animo cogitabat. Melior eſſet cōbinatio inter me et illam iuuenculam quam inter ipſam et virum ſuum qui eſt homo ſenex et impotens. et quod vxor mea eſſet vxor eius: et ab illo die incepit eā diligere et clinodia dare. Domina etiam miro modo eum dilexit et quando potuit eum acceſſit: et in omnibus viribus nitebatur ſi poſibile eſſet in virū accipere poſt mortem viri ſui. Erat autem ante feneſtram caſtri ſenis militis arbor fici in qua omni nocte philomena reſidebat que dulciter cantabat propter cuius cantum domina ſingulis noctibus ſurrexit et ad feneſtram perrexit: et per magnum ſpacium ibidem expectabat vt canticum philomene audiret. Cū hoc percepiſſet vir eius quod ſingulis noctibus ſurgeret ait ei. Cariſſima qua de cauſa de lecto ſingulis noctibus ſurgis. Que reſpondit quod ſuper arborem fici omni nocte reſideret philomena Que tam dulciter cantat quod oportet me ſurgere et eam audire. Miles hoc audiens de mane ſurrexit et cum arcu et ſagitta ad arborem fici perrexit philomenam occidit et cor extraxit et vxori preſentauit. Domina videns cor philomene fleuit amare dicēs. O bona philomena feciſti quod debuiſti ego ſum cauſa mortis tue: ſtatim nuncium ad iuuenem militem miſit nunciādo ei crudelitatem mariti eo quod philomenā interfeciſſet. Miles hoc audiens cōmota ſunt omnia viſcera eius et ait in corde ſuo: O ſi cōſtaret illi crudeli quantus eſt amor inter me et ſuam vxorem peius me tractaret. Armauit ſe duplici armatura: et caſtrum intrauit et ſenem militem occidit. Poſt hoc cito moritur vxor ſua et poſt hoc cum magno gaudio vxorem ſenis militis in matrimonium duxit et ambo longo tempore vixerunt et in pace vitam finierunt

Moraliſatio

Cariſſimi. Per iſtos duos milites intelligere debemus moyſen prophetam et dominum noſtrum Jeſum chriſtum. Chriſtus erat ſenex qui ab eterno iuuenculam deſponſauit. ſ. legem nouam. moyſes erat iuuenis quia in tempore factus qui legem antiquam deſponſauit. Arbor in qua philomena cantauit eſt crux in qua xps pependit: philomena ē eius humanitas que dulciter cantabat quando patrem celeſtem pro genere humano rogauit. Sed iudei non poterant pati quod dña ſurgeret de lecto. i. quod tot ſurgerent de lecto peccati et chriſtum inſequebantur: ideo eius humanitatem occiderunt et cor eius extraxit. i. amorem quem nobis oſtendit. i. cuilibet chriſtiano oſtendit vt a peccato quieſcat et deo fideliter ſeruiat. Moyſes vero armauit ſe duplici armatura et leonem occidit. i. armauit ſe cerimonijs et circumciſione: et non tantum peccata eius ſed omnium fidelium a primo parente vſque ad aduentum chriſti ipſum occiderunt ſicut eſt ſcriptum. Ipſe peccata noſtra in corpe ſuo tulit. Quid ſequitur poſtea. Certe moyſes. i. quilibet fidelis homo qui deſideret ianuam regni celeſtis intrare oportet vt legē deſponſet. Juxta illud Mathei. Qui crediderit et baptiſatus fuerit ſaluus erit etc.

De adulteris mulieribus et excecratōne quorundam prelatorum

Capitulum. cxxij.

Miles quidam perrexit et vineam ſuam vindemiaret: vxor autem eius putans ipſum diutius moraturū amaſium habuit pro quo miſit. vt cito veniret: qui venit cameram intrauit: et cum ambo in ſtratu eſſent venit miles. ſ. maritus ramo vinee in oculo percuſſus oſtium percutit et illa tremebūda aperuit prius tamen amaſium abſcondit. Miles ergo intrans oculum doluit et lectum vt quieſceret parare iuſſit. Tunc vxor timens ne amaſiam in camera latitantem videre poſſet marito ait. quid feſtinas ad lectum dic mihi quid accidit: illo vero referente illa reſpōdit. Dimitte me inquit domine vt ſanum oculum arte medicinali confirmem ne illo forſitan morbo alterum ſimiliter amittas. Quod ille ſuſtinēs os ſuum illa quaſi pro medicina ſupra mariti oculum ſanum appoſuit et manū amaſio in

nues ille receſſit. Quo facto dixit vxor marito. Modo ſecura ſum q nulluz malum oculo ſano eueniet: iam lectum aſcende et quieſce.

Moraliſatio

Cariſſimi. Iſte miles eſt prelatus eccleſie qui hz ſanctā eccleſiaz cuſtodire: z oues ſibi traditas regere. Vxor adulterata eſt anima que ſepius p peccatum dyabolo adheret. Miles percutit oculo quotiens prelatus muneribus excecaẗ: q2 ſcriptum eſt Eccle. ix. Munera excecant oculos iudicum ſic q neceſſe habeat cameram bone vite intrare z omnē auariciam z cupiditatem a ſe excutere per penitentiam tunc audacter dz oſtiuz cordis ſui pcutere: tūc vxor. i. anima aperiet vt gloriaz dei recipiet. Sz heu ſepe p carnales affectiones z mundi blandicias oculū ſanum cordis cum quo deberemus deuz ꝯtemplari offuſcant p mundi vanitates z carnis voluptates intantum q piculum ſuiipſius Et ſubditoꝝ non poterit aduertere z p pniam emendare. Studeat ergo vnuſquiſqz ſic oculos mentis ad deum dirigere: vt poterit omne velamen peccati expellere.

¶ Q2 iuuencule per parentes ſunt a luxurioſis coercende z voluntati proprie non relinquende. ¶ Capitulum. cxxiij.

Miles quidam erat qui pegre pficiſcens ꝯmiſit vxorem ſocrui ſue ſeruandaz i. matri vxoris ſue Vxor autem poſt deceſſum mariti quendam iuuenez amauit quod matri indicauit. Illa vero ſtatim ſibi fauens iuuenez accerſiuit: quibus epulantibus miles adueniens oſtium pulſauit. Statim vxor ſurgens amaſium in lecto abſcondit z poſt hoc oſtium marito aperuit. Qui cum intrauit precepit vt lectus pararet. Laſſus nanqz quieſcere voluit: vxor vero turbata quid facerz cogitauit. Quod videns mater ait. Ne feſtines filia lectum pare donec monſtremus marito tuo lintheum quod fecimus: mater erigens lintheum qntum potuit per vnū cornu alterum filie ad ſubleuandum dedit. Et tamdiu lintheum extenderunt donec amaſius eſt egreſſus: z ſic maritus deluſus ē p extenſionem linthei. Quo facto ait mater filie ſue. Nunc extende lintheum ſup lectum mariti tui qd manibus tuis z meis ꝯtextū ē

Moraliſatio

Cariſſimi Miles iſte eſt quilibz homo qui poſt baptiſmum pergit tanq peregrinus in mundo iſto: q2 qdiu hic ſumus peregrini ſumus. Pſal. Ego pegrinus ſum z filius matris mee. Sz in illa pegrinatione vxor ſcz caro ſepius adulteraẗ cum vicijs z ꝯcupiſcētijs Miles ad oſtium pulſat quotiens recordaẗ quid z qntum contra deum deliquit: et ideo teneẗ pulſare: orare: ieiunare: elemoſynam dare: z alia bona opa facere: z ſic poterit cameram bone vite intrare z in predictis diuitijs quieſcere. Sz vxor. i. caro ſepe hoc pcipiens q homo pniaz pponit facere turbaẗ: q2 non ſuſtinet libenẗ ad agendum pniaz: ſtatim mater. i. mundus hoc pcipiēs erigit lintheamen. i. mundi vanitatez in quibus tantuz homo delectaẗ q piculum proprium non aduertit: quod eſt dolendum.

¶ Q2 mulieribus non eſt credendum neqz archana ꝯmittendo: quoz ipe iracundie nō celant. Capi. cxxiiij.

Quidam miles generoſus quendam regem a quo feudatus erat grauiter offenderat: miſit ad euz milites vt p eo intercederent: vix enim amiciciam ſub hoc pacto obtinuerunt ſcz q ad curiam eius pedeſter z equeſter pariter veniret. i. ſemiequitans z ſemiambulās: et q duceret ſecum amicum fideliſſimum z ioculatorem optimum z inimicuz pfidiſſimū Miles multum contriſtatus cogitare cepit quomodo hoc implere poſſet. Quadaz vero nocte cum pegrinum quendam hoſpicio recepiſſet clam dixit vxori ſue. Scio q pegrini pmptam pecuniam ſecum portant Volo ergo ſi tu ſuaſeris eum interficere: z pecuniaz eius obtinebimus. At illa. Bonū eſt ꝯſiliuz. Cunctis ergo dormientibus circa diluculum ſurgit miles excitans pegrinum z abire iubet: z vnum de ſuis vitulis in fruſtra cidit: ponens eum in ſacco. Deinde vxorem ſuam excitat dans ſibi ſaccum: vt in angulo domus abſconderet dicens: iātum caput z crura cum brachijs in hoc ſacco poſui: corpus autem in noſtro ſtabulo ſepeliui. His dictis aliqntulum pecuniaz ſibi oſtendebat ac ſi illaz peregrino mortuo abſtuliſſet. Cum autem dies adeſſet vt dño

ſuo ſe preſentaret accipiēs a dextris caneꝫ z paruum filium ſuum in gremio z vxoreꝫ a ſiniſtris ad caſtrum perrexit. Cum caſtro domini ſui appropinquaret dextrum crus ſuper dorſum canis ſui velut equitans poſuit: per alterum gradiendo: ſicqꝫ pedeſter et equeſter caſtrum domini ſui intrauit Quo viſo rex cum aſtantibus mirabatur. Ait ei iudex. Ubi eſt amicus tuus fideliſſimus: qui ſtatim euaginans gladium ſuum canē grauiter vulnerauit qui cum clamore z dolore fugit. Deinde miles eum reuocat z canis ad eum venit. Ecce fideliſſimum amicum Cui rex. Uerū dicis. vbi eſt ioculator tuus Cui miles. Ecce paruulus filius meus cuꝫ ante me ludit magnum ſolacium mihi facit Ait rex: Ubi eſt maximus inimicus tuus: Qui ſtatim dedit alapam vxori ſue dicens Quare tu tam impudice reſpicis dominuꝫ meum regem. Illa ſtatim reſpondit O maledicte homicida quare me percutis: nonne in domo tua ꝓpria lamentabile homicidiuꝫ ꝑpetraſti: z ꝓ modica pecunia peregrinum occidiſti. Iterū miles dedit ei alapam dicēs O maledicta cur filium tuuꝫ depingere nō formidas. Que ſtatim iracunda tota facta eſt: z dixit. Uenite oſtendam vobis ſaccuꝫ in quo occiſi peregrini caput z brachia poſuit z ſtabuluꝫ in quo eius corpus ſepeliuit Cum veniſſent vt experirent z locuꝫ eius vxor oſtenderet cito effodientes viſis carnibus vitulinis obſtupuerunt. Aſtutiā militis ꝯgnoſcentes dignis laudibus eum extulerunt: qui poſtea domino ſuo regi ſpeciali dilectionis vinculo eſt annexus.

Moraliſatio

Cariſſimi. Miles iſte qui ſui regis gratiaꝫ perdidit eſt peccator qui etiam ad obtinendam gratiam domini ſui premittit interceſſores deo ſcꝫ dilectos homines q̄ſi ꝯſanguineos z amicos. Ut aūt domino ſuo ſatiſfaciat pedeſter veniat z equeſter: pedeſter. i. terrena z temporalia q̄ſi delectabilia conculcando. Equeſter vero toto cordis deſiderio celeſtia contemplando. Sꝫ canem quoqꝫ a dextris pro amico fideliſſimo ſecum ducat. i. angelum ſuum bonum vel preſpiterū qui animaꝫ ſuā habet cuſtodire qui licꝫ ſepius gladio ſuorū criminūꝫ vulneret z offendat: recurrit tamē fideliter vt amicus qui ſua ſecreta coraꝫ familia principis z amicus tenebit. Joculatorem. i. puerū paruum in gremio cit ꝯſcientia que ſi bene regulatur multum delectatur. Uxorem vero a ſiniſtris ꝓ inimico perfidiſſimo ducat. i. carnis molliciꝫ vel demonum qui ſua ſecreta coraꝫ familia principis z amicis. i. coram cunctis angelis atqꝫ ſanctis imminente mortis horam in perditionem ſui detegit z reuelat. Tunc merito laudabitur miles ſapiens z diſcretus qui predictas fallacias ſic fefellit occulte vitulum mactando z in ſecreto domus in angulo ſubterrando nec occulte homicidium perpetrando. id ē. corpus proprium in cubiculo flagellando: aut ſecreta peccatoris conſcientia lacrimis intenſa irritando: nec tamen homicidiū perpetrando: modum debitum non excedēdo: ſed ieiunijs z oratōnibus z alijs bonis operibus ſapienter in omnibus inſiſtendo ꝑ que tandem domini ſui gratiam quam perdiderat rehabebit.

Mulieres non ſolum pandunt ſecretā ſed ad hoc mentiuntur plura

Capitulum. cxxv.

Erant duo fratres quorum vnus laycus alter clericus. Laycus ſepe audierat a fratre ſuo ꝙ mulieres ſecretum alicuius non poterunt occultare. Cogitabat experiri hoc cum vxore ſibi dilecta cui dixit vna nocte. Cariſſima ſecretum habeo tibi pandere ſi certus eſſem ꝙ nulli diceres: qꝛ ſi ꝯtrariuꝫ faceres confuſio intollerabilis mihi eſſet. At illa. Domine noli timere vnum corpus ſumus bonuꝫ tuum eſt meum z econuerſo z etiam malū ſimiliter. Qui ait. Cum ad priuata acceſſiſſeꝫ vt opus nature facerem coruus nigerrimus a parte poſteriori euolabat: d quo ſuꝫ contriſtatus. Que ait. Letus eſſe debes ꝙ a tāta paſſione es liberatus. Mane vero mulier ſurrexit ad domum proximi ſui iuit z domine domus dixit. O domina cariſſima potero tibi pandere aliqua ſecreta. que ait. Ita ſecure ſicut anime tue. Que dixit. Mirabilis caſus accidit marito meo: nocte iſta acceſſit ad priuatā vt opus nature faceret. z ecce duo corui nigerrimi a parte poſteriori euolabant: de quo multuꝫ doleo: Et illa ad aliaꝫ vicinam narrauit de tribus

Et tercia de quattuor: ⁊ ſic vltra ꝙ ille diſ-
famatus eſt, ꝙ .lx. corui de eo euolaſſent. Il-
le turbatus de rumore: conuocauit populū
cui narraret rem geſtam quomodo mulie-
rem voluit experiri ſi ſcirem ſecretum tene
re. Poſt hoc moritur vxor eius: ⁊ ille ce-
nobium intrauit: litteras didicit tres. quarū
prima eſt nigra: ſecunda rubea: tercia can-
dida.

Moraliſatio

Cariſſimi. Ille qui maliciam muli
erum ꝓbauit poteſt dici hō mū-
danus qui conamine toto labo-
rat vt bona mundana acquirat vt cū ſepe
credit ſine offenſione euadere cadit in mille
vt qui cadit in ſuperbiam cadit in multos
alios defectus contra ſalutem anime ſue. Et
hoc eſt coruum nigrum a parte poſteriori
exire. i. peccatum in effectu: ⁊ ſic homo diſ-
famat: ⁊ non tantum per vxorem propriā
ſcʒ carnem ſed per vicinas alias ſcʒ per quī
qʒ ſenſus. fac ergo tu ſicut ⁊ ille. collige po
pulum. i. omnia preterita ⁊ preſentia facta
tua ⁊ purga te per viam confeſſionis: ⁊ tūc
poteris cenobium bone vite intrare: ⁊ in tri
bus litteris ſtudere per quod ſtudiū acqui
ris brauium eternum. Prima littera eſt ni
gra: ⁊ eſt recordatio peccatoꝝ que tanꝙ ni
gra ⁊ grauis ſarcina torquet ⁊ cruciāt quo
tidie pectus tuum cū recordatione pene in
fernalis. Secunda littera eſt rubea ⁊ eſt re
cordatio roſei ſanguinis tui creatoris queʒ
in cruce pro te miſero peccatore de quinqʒ
riuulis ſuis fuſum miſericorditer abundant
tribuit. Tercia littera eſt candida: ⁊ eſt deſi
derium celeſtiū gaudioꝝ ⁊ coꝝ que ſequū
tur agnum dei in albis quocūqʒ ierit ſi iſta
tria in corde firmiter nobiſcū habuerimus
ſine dubio regnum eternum obtinebimus.
Ad quod nos perducat ⁊c.

¶ De mulieribus in nullo eſt credendum
⁊ preſertim de ſecretis Exemplum iocale.

Capitulum. cxxvi.

Macrobius refert ꝙ quidā puer
romanus nomine papirus ſemel
cum patre ſuo ſenatum ſapien-
tum intrauit: vbi quoddam ſecretum conſili
um preceptum erat ſub pena capitis cuſto
dire. Cum puer eſſet reuerſus ad domum
mater eius interrogauit pueꝝ quid ꝯſules
occultari ſub pena capitis ſtatuiſſent. Ait
puer. Non licet te ſcire quoniam precipitur
occultari. Audiens hoc mater plus incepit
precibus ꝓmiſſis minis ⁊ verberibus pue
rum ad reuelandum ſecretum inclinare: tā-
dem puer vt ſatiſfaceret matri ⁊ ſecretū te
neret dixit. Hoc eſt conſiliū: vtꝝ ſit melius
ꝙ vnus vir plures mulieres ducat. vel vna
mulier ducat plures viros in matrimoniū
quo dicto mater alijs feminis romanis ſe-
cretum hoc ꝓpoſuit. Que altera die cum
turma magna indeliberate venerunt ad ſe
natores petentes potius vnam duobus ꝙ
duas feminas vni viro nubere. Senatores
vero pauentes verecundi ſexus tam impu
dicam inſaniam mirabant quidam ſibi vel
let tanta feminarum intemperies vt parue
rei ꝓdigium ⁊ tā inuerecundia poſtulatio
quid ſonaret. Puer papirus hoc vidēs di
xit ſenatoribus rem geſtam. Qui puerum
ꝯmendantes ſtatuerunt ꝙ hic puer ſemper
ſenatui intereſſet in conſilio.

Moraliſatio

Cariſſimi. Iſte puer eſt quilibet
homo purus puritate vite Qui
cum patre. i. prelato intrat conſi-
lium ſapientum. i. religioſoꝝ in quo tractat
ſalus ⁊ ſapientia anime que non omnibus
exponenda eſt. Sʒ ſicut decet vnumquēqʒ
ſcḋm ſtatum ſuum ⁊ penitentiam quam a ꝓ
prio ſacerdote recepit non debet alijs reue
lare ⁊ multa alia ſunt que non debent reci
tari. Mater vero eſt mundus iſte qui ſua
det homini religionem dimittere ſecreta pā
dere: hoc eſt in corde non retinere ſed poti-
us vanitatibus ſe ſubijcere: ⁊ ſi non poterit
hominem ſic ſeducere. tunc per minas. id ē
per tribulationes ⁊ paupertates ipſum inten
dit ſeducere. Fac ergo tu ſicut puer papi-
rus. mundum decipias ꝑ voluntariā paup
tatem ⁊ oſtendas ei ꝙ due femine. i. diuer-
ſa vicia carnalis delectationis potius debēt
tradi ſub cuſtodia ratōnis ꝙ ꝙ ratio ſuppe
ditet ſub voluntate ⁊ delectatione momen
tanea. Sed ſine dubio q̄ntum eſt in corpe:
potius vult eligere ꝙ ratio ſuppeditet. Sʒ
nullo modo aſſentire debeas ſʒ econuerſo
potius. Et ſic ꝑ conſequens puer papirus
. i. homo purus poterit ꝑmanere inter ſapiē
tes: ⁊ virtutes bonas habere. i. inter viros
ſanctos ſiue ſanctas ꝯtinue poterit verba ſa

lutis audire ꝛ vitā etnā obtinere. Quā ꝛc.

De iuſticia ꝛ equitate diſertiſſimi iudicis chriſti per occulta iudicia. Ca.cxxvij.

Miles quidam tyrannus erat qui per multa tempoꝛa quendaꝫ famulum fidelem tenuit ac in omnibus prouidum. Quadam vero die cū ad nundinas cum eodem ſeruo ꝑ nemus tranſiret: accidit vt miles triginta marcas argēti in medio nemoꝛis pderet famulo ignorāte. Cum pecuniam non inueniret famuluꝫ interrogauit ſi pecuniaꝫ inueniſſet qui ſtatiꝫ negauit ꝛ iurare cepit ꝙ nihil ſciret ꝛ verū dixit. Qua non inuenta ſtatim pedem famuli amputauit: ꝛ eo relicto domi perrexit Erat pꝛope viam quidā heremita qui cum fletum ꝛ clamoꝛeꝫ famuli audiret velociter occurrit ei. Audiuitqꝫ ꝯfeſſioneꝫ ipſius. Et dum ꝯgnoſceret eum innocentem ad hoſpitium ſuum ipſum in ſuis humeris poꝛtādo miſericoꝛdit ꝓcurauit. Deinde oꝛatoꝛiū ſuū intrauit: ꝛ dn̄o imꝓperauit ꝙ non eſſet iuſtus iudex eo ꝙ illum innocentē hominem pedeꝫ ſuuꝫ perdere ꝑmiſiſſet. Cūqꝫ diutius oꝛaſſet ꝛ fleuiſſet ꝛ dn̄o q̄ſi ꝓ falſo iudicio quoddammodo improperaſſet: venit ad eū angelus dicens. Nunquid legiſti in pſal. deus iudex iuſtus foꝛtis ꝛ patiēs. At ille: multotiens legi illud ꝛ credidi ex toto coꝛde: ſꝫ hodie erraui aut ille miſer qui pedem ſuuꝫ ꝑdidit ſub velamine ꝯfeſſionis decepit me Reſpondit angelus. Noli loqui aduerſus dominum iniquitateꝫ: qꝛ omnes vie eius veritas ꝛ iudicia eius equitas. Cōmenda memoꝛie qd̄ ſepius legiſti. Judicia dei abyſſus multa. Scias itaqꝫ illum homineꝫ pedē ſuuꝫ ꝓ culpa veteri ꝑdidiſſe. Naꝫ ante multa tp̄a cum eodeꝫ pede mr̄eꝫ ſuam precipitauit maliuole de q̄daꝫ biga. Pro quo facto poſtea nunꝙ ꝯdignaꝫ pn̄iaꝫ egit. Miles ille dn̄us ſuus volebat dextrariū emere ad ꝯgregandum maioꝛes diuitias in detrimentum anime ſue: ꝛ ideo iuſto iudicio dei perdidit pecuniaꝫ. Quidaꝫ pauꝑ fidelis cum vxoꝛe ꝛ paruulis ſuis quotidie dn̄o ſupplicabat vt dignaret̄ ſibi in neceſſarijs prouidere qui pecuniam inuenit ꝛ ꝯfeſſori ſuo obtulit diſpendendam. Qui circumquaqꝫ ſciſſcitando veraciter illum inuenire nō potuit cuius erat. Ergo eidem pauperi partem eiuſdem pecunie tribuit ꝓpter deuꝫ: reſiduam alijs pauperibus erogauit. Pone ergo cuſtodiā oꝛi tuo ne domino aliq̄tenus improperes vt feciſti: cum ipſe ſit iudex verus ꝛ foꝛtis ꝛ patiens. Moꝛaliſatio

Cariſſimi. Miles iſte poteſt dici quilibet bonus pꝛelatus qui deꝫ indui armatura dei vt poſſitis ſtare firmiter contra inſidias dyaboli. famulus fidelis eſt ſubditus in omnibus pꝛelato ſuo obediēs. Pꝛelatus ille hꝫ theſauꝝ ſcilicet animas ad cuſtodiendum quas ſepe ex negligentia ſua perdidit. Quid ergo eſt faciendum. Certe debꝫ diligenter q̄diu eſt in vita inquirere ſalutem anime. Et ſi inuenire non poterit: amputet pedem dextruꝫ ſubditi: hoc eſt talem rebellem caſtigare: ꝛ euꝫ ab eccleſia amputare: donec ꝯgnoſcat ſe deliquiſſe. Sed dic mihi qn̄o: Ecce famulus poſtꝙ amiſit pedem incepit clamare. Sic peccatoꝛ per ꝯfeſſionem clamat vt dicit ꝓpheta. Clama ne ceſſes q̄ſi tuba exalta vocem tuam ꝛc. Ad cuius clamoꝛem heremita .i. diſcretus ꝯfeſſoꝛ hꝫ eum poꝛtare in humeris ſuis hoc eſt eum infoꝛmando pꝛedicando pn̄iaꝫ dando: ꝛ in domum eccleſie introducendo ꝑ opera miſericoꝛdie: ꝛ hꝫ pꝛo eo intercedere ad dominum impꝛoperādo: ſed deum intime pꝛecando vt talem conuerſum ꝯſeruet ꝛ cuſtodiat. Qui aliq̄ndo cum pede .i. affectione ꝑuerſa matrem ſuam .id ē eccleſiam ſuam pꝛecipitauit q̄ntum in eo fuit quando diuina pꝛecepta non cuſtodiuit. Angelus qui heremitam infoꝛmauit eſt cōſcientia pura non ficta cuiuſlibet pꝛelati et ꝯfeſſoꝛis qui eos ligat ꝛ ducit vt ad clamorem peccatoꝛis cito ei occurrant ꝛ in domū dei cito introducant. Pauper qui pecuniā inuenit eſt chꝛiſtus qui animam ſepe cuſtodit ne labat̄ in infernum donec peccatoꝛ ꝑ pn̄iaꝫ reſurgat: ꝛ ſic animam mundaꝫ chꝛiſto recipiat. qꝛ ſine eo nullum bonum opus poſſimus facere. Pone ergo tu peccatoꝛ cuſtodiam oꝛi tuo ne aliquid contra deum dicere pꝛeſumas. Deus enim eſt iuſtus iudex ꝛ foꝛtis ꝛ patiens: ideo nō dicas quare fecit me ꝛ poſt hoc dimiſit me cadere. Uel alio modo poteſt reduci. iſte vero miles poteſt dici pꝛimus parens adam cui deus dedit infinita bona qꝛ eum ꝯſtituit dominum

omnium creaturarum. ps. Omnia ſubiecisti ſub pedibus eius 7c. Famulus fidelis ē ratio que in eo dominat̄ q̄diu ī puritate vite remanſerit theſaur̄ paradiſi quem deus ei p̄miſit p̄ ſe 7 heredibus h3. S3 adam volens plura acquirere q̄n̄do appetebat vt alt̄ deus non eſſet ſtatim theſaur̄ paradiſi perdidit. 7 tunc pedem dextrum famuli amputauit q2 ſeductus per euam ſc3 per ſenſualitatem non per rationem preceptum diuinū vilipendit: ſed oleum miſericordie clamando petijt in valle huius mundi quando in ſudore ſuo panem acquiſiuit. Cuius miſeriam videns dei filius de celo deſcendit 7 eū per proprium ſanguinem redemit 7 in domum dei duxit q̄n̄do infernū ſpoliauit: ipſe peccata noſtra in corp̄e ſuo portauit: q̄n̄do p̄ nobis miſeris mortuus ē. Paup̄ qui inuenit theſaur̄ eſt chriſtus qui paradiſu3 obtinuit. non p̄ ſe ſ3 p̄ omnibus qui eum diligunt. Heremita deum deprecatus eſt. Sic chriſtus in paſſione p̄ carnem incepit timere quando dixit. Si poſſibile eſt tranſeat a me calix iſte: 7 rogauit p̄ genere humano. Studeamus igitur 7c.

¶ De iniuſte aliena bona occupantibus: grauis erit in extremis diſceptatio.

Capitulum. cxxviij.

Maximianus r̄gnauit in cuius imperio erant duo milites quoru3 vnus erat iuſtus 7 timens deum alter vero cupidus 7 diues: qui magis ſtuduit mundo placere q̄ deo: Miles iuſtus quandam terram annexam terre cupidi habebat quam cupidus toto conamine deſiderabat habere. Sepius ad militem iuſtu3 p̄rexit 7 ei aurum 7 argentum obtulit quantum volebat ſi terram illam ei venderet: Ille vero ſemp̄ renuit: ſic q̄ triſtis receſſit. ſed cogitabat quomodo cu3 deciperet. Accidit q̄ iuſtus moreret̄: quod audiens cupidus: cartam nomine defuncti ſcribi fecerat quomodo defunctus in vita ſua per quandam ſummam pecunie ei terram quam deſiderabat vendidit: Quo facto tres homines precio p̄duxit vt ei perhiberent teſtimoniū: cu3 quibus ad defunctum acceſſit 7 ſigillum eius inuenit in camera vbi defunctus iacuit: omnes expulit exceptis ſuis teſtibus. Deinde coram teſtibus ſigillū in manu defūcti poſuit 7 pollicem ſup̄ ſigillum ita q̄ cū pollice mortui cartam ſuam ſignat dicens. Ecce eſtis teſtes huius rei. Qui dixerunt: Sumus. Et ſic ille miles terram illam vt ſuam occupauit. Cui filius defuncti dixit. Quare terram meam occupas. Qui reſpondit: pater tuus mihi eam vendidit. Cui ille. Pluries ad patrem meum veniſti 7 pecuniam obtuliſti pro terra: ſ3 pater meus nunq̄ voluit eam vendere. Venerunt pariter ad inuicem. Miles cupidus de emptione cartā ſigillatam ſigillo defuncti oſtendit: 7 teſtes adduxit qui huic teſtimonium perhibuerūt. Cui filius defuncti dixit. Scio q̄ hoc eſt ſigillum patris mei: ſed ſcio q̄ nunq̄ tibi vēdidit: quō ſigillu3 habuiſti ignoro quare ibi teſtimonium de hoc perhibeas. Judex vero iſtos tres ab inuicem ſeparari fecit 7 militem ſimiliter 7 ſeniore3 fecit adduci querēs ab eo ſi orationem dominicam ſciret 7 fecit eum coram eo a principio vſq3 ad finem dicere: qui eam bene ſciuit. 7 illum fecit poni in locum ſeorſum. Deinde iuſſit ſecundu3 adduci 7 ait ei. Cariſſime ante te ſocius tuus erat hic qui mihi dixit ita ver̄ ſicut pat̄ noſter. ideo niſi tu dicas mihi veritatē qua3 a te queſiero in patibulo te ſuſpendi facia3. Ille cogitauit ſocius meus totum narrauit q̄ñ miles pollicem defuncti accepit 7 eius ſigillum 7 cartam ſuam ſigillauit: niſi veritatem dixero ero filius mortis. Qui omnia per ordinem narrauit. Cum hoc audiſſ3 iudex fecit eum ſeorſum poni 7 terciu3 adduci: cui ait. Cariſſime ſocius veſter primus dixit mihi ita ver̄ ſicut pr̄ nr̄ 7 ſecūdus etiam. Jdeo niſi tu veritatē mihi dixeris morte turpiſſima morieris: ille cogitauit. Socij mei omnia ſecreta militis narrauerūt. ideo bonum eſt vt veritatem dicam: Qui de verbo ad verbum iudici narrauit: q̄ñ hoc factum fuit. Quē iudex ſeorſum poni fecit: 7 vocauit militem que3 toruo vultu reſpexit dicens. O maledicte cupiditas tua exceca uit te: dic mihi q̄ñ miles defunctus terra3 quā occupas tibi vendidit: ille v̄o ignorans de p̄feſſiōe teſtiū allegauit q̄ iuſte occuparet: cui rex: maledicte teſtes p̄hibēt teſtimonium p̄tra te q̄ñ poſt mortē eius pollicem accepiſti 7 ſigillū eius 7 cartā tuā ſigillaſti qd̄ audiens miles ad t̄ra3 cecidit 7 mia3 petiuit: ait ei rex: mia3 quā meruiſti obtinebis 7 fecit teſtes trahi per caudas equor̄ vſq3

ad patibulū ꝛ ibi ſuſpendi ſimilit̄ ꝛ militem Satrape regni iudicium ꝛ ſapiaꝫ regis laudabant ꝙ taꝫ ſapient̄ veritate inueſtigaſſet ꝛ oīa que miles habebat dedit filio defuncti militis. qui gratias regi egit ꝛ hereditatem ſibi reſtituit.

Moraliſatio

Cariſſimi. per iſtos duos milites intelliguntur dyabolus et primus parens. Filius eius erat totū genus humanū ab eo propagatū. Hereditas eſt padiſus quē deus ſibi dedit. Hoc vidēs miles cupidus ſcꝫ dyabolus acceſſit ad euꝫ ſuggerendo ꝛ temptando vt paradiſuꝫ per pc̄m amitteret. Ille vero ꝙdiu remāſit in vita ſcꝫ in puritate vite hereditatem ſcꝫ paradiſuꝫ occupauit: ſed eo mortuo per pc̄m quod cōmiſit contra diuinū preceptum perdidit: ꝛ totum genus humanum poſt eum. Sed primo eſt querendū quomō perdidit. Dico carta erat ſcripta quādo eua ꝯſenſū prebuit vt de ligno vite contra diuinū preceptū comederet. Erat enī ſigillata quādo adaꝫ qui erat caput rationis: ꝛ cui dabatur ſpecialiter preceptū: comedit ꝛ vxori magiſ adheſit ꝙ deo. Sigillum vt ſcitis imprimit ſuā impreſſiōeꝫ in cera. Sic deus impreſſit ſuaꝫ imaginē in adam: ꝛ eum mundi dn̄m conſtituit: vnde Pſ̄. Omnia ſubiecisti ſub pedibus eius oues ꝛ boues ꝛc̄. Illam impreſſionem id eſt imaginem dedit dyabolo quando ei obediuit: ꝛ hoc cū pollice poſtꝙ defunctus erat. Pollex enim claudit totaꝫ manū: pollice amiſſo manus vires amittit. Per polliceꝫ vero debemus intelligere rationem quaꝫ deus homini dedit vt bonum eligat: ꝛ malum reſpuat: vnde ꝙdiu homo rōne regitur ꝛ ratio in eo dominat̄ tamdiu poterit bene ſeipſum ꝛ alios regere: ſed qui caret rōne caret virtute ꝛ fortitudine ſpūali Adā vero primus parens habebat ſcientiā a deo infuſam vltra omnes creaturas ita ꝙ omnes creature ante peccatū ei obediebāt. Hoc non obſtante ſcienter cū pollice rōnis adheſit dyabolo cū dyaboluſ ei dixerat. Nō moriemini: ſed ſi comederitis eritis ſicut dij ſcientes bonum ꝛ malum. Dyabolus cum vidiſſet eum ſic ſeductū: ꝛ hereditate celeſti priuatū volebat filium ſcꝫ totum genus humanuꝫ excludere: ſed homo ſi cautus fuerit debet ad regeꝫ celeſtē accedere vt pr̄iarche ꝛ prophete fecerunt qui clamauer̄t ad deū pro remedio. O domine deus emanuel rex ꝛ legifer nr̄: expectatio gentium ꝛ ſaluator eoꝝ veni ad ſaluandū nos domine deus nr̄ Sed dyabolus producit ſecū tres teſtes ſcꝫ ſupbiam vite: ꝯcupiſcentiaꝫ carnis: ꝛ ꝯcupiſcentiā oculoꝝ: ꝯtra quos oportet ꝓcedere prudenter. Primū teſtē debemus examiare ſi ſciat pr̄ nr̄ qui ꝛc̄: ſiue orōnem dominicā hoc eſt ſi aliquid fecerat ꝓpter quod pc̄m ſuperbie ꝯtra eum teſtimonium prohibeat humiliet ſe in oībus verbo ꝛ opere ita vere ſicut eſt oratio dominica: ꝛ regem celeſtem placabit: exemplo chriſti qui erat patri obediens vſqꝫ ad mortē. Si vero homo timeat ſecundū teſtē ſcꝫ ꝯcupiſcentiam oculoꝝ ſcꝫ mundū in quo tantuꝫ delectat̄ pure ꝯfiteat̄ vt fecit ſecūdus: ꝛ periculū poterit euadere Si vero homo timeat terciū teſtē ſcꝫ ꝯcupiſcentiam carnis deo ſatiſfaciat per carnis maceratiōnē id eſt per veram ſatiſfactioneꝫ vt fecit tercius teſtis qui omnia recognouit vnde ipſe cū duobus ſociis ſuis in patibulo ſuſpenditur: de quo loquit̄ Apoſtolus. Suſpendium elegit aīa mea id eſt ſuſpendium penitentie. Et ſi ſic fecerimus vitam eternā obtinebimus: ad quam nos perducat ꝛc̄.

De amicicie vere probatione Capitulum. cxxix.

Rex quidaꝫ habuit tantū vnicum filiū queꝫ multū dilexit: qui filius a patre licentiaꝫ accepit vt mūdm viſitaret ꝛ amicos ſibi acquireret: qui p ſeptem annoſ vagabat̄ in mundo: ꝛ poſt hec ad patreꝫ rediit: pater gaudenter eū recepit ꝛ ab eo queſiuit quot amicos acquiſiuiſſet ait filius. Tres. Primū amicū plus ꝙ me ipſum diligo. Secundū tantū ſicut meipſuꝫ Et tercium paꝝ aut nihil: cui pater. Bonū eſt eos ꝓbare ꝛ temptare anteꝙ indigeas de eis. Porcū occide ꝛ in ſacco pone ꝛ in domū amici queꝫ plus diligis ꝙ te ꝑge de nocte ꝛ ei dic ꝙ a caſu hoīem occidiſti: ꝛ ſi inuentuꝫ fuerit corpus ego morte t̄piſſima ero ꝯdēnatus: rogo mō te ſic te ſemp plus ꝙ meipſū dilexi: ſuccurre mihi ī hac maxia neceſſitate: quod factū eſt: at ille reſpondit. Sicut eum occidiſti: neceſſe eſt vt penitētie ſubiaceas: ſi corpus eſſet inuentum forte in patibulo eris ſuſpenſus: verūtamen q: aīi

cus meus fuiſti: ideo tecum pergam ad pa
tibulum: ⁊ poſtq̄ mortuus fueris tres vel
q̄tuor vlnas panni tibi dabo ad corpus tuū
inuoluendū. Ille hoc audiens ad ſecundū
amicum acceſſit ⁊ illum vt primū probauit
ille ſicut primus renuit dicens. Credis me
fatuum q̄ in tali periculo me ponere velleꝫ
veruntamen quia amicus meus fuiſti: ideo
ad patibulū tecum pergam: ⁊ in via te con
ſolabor quantum potero. Ille ad tercium
amicū acceſſit: ⁊ eum probauit dicens. Ve
recundor tibi loqui q͛ nunq̄ pro te aliquid
feci ⁊ a caſu hominē interfeci ⁊c̄: at ille. Li
benter hoc faciam ⁊ mihi culpam imponā
⁊ patibulū ſi neceſſe fuerit pro te aſcendā.
Hunc expertum eſt meliorem amicū ſuum
fuiſſe

Moraliſatio

Cariſſimi. Rex iſte eſt deus om-
nipotens. Filius vnicus eſt quili
bet bonus chriſtianus qui p.xij.
annos id eſt toto tempore vite ſue habet in
mundo conuerſari ⁊ tres amicos querere.
Primus eſt mundus quem plus diligit q̄
ſeipſum: probat̄ hoc: propter mundū homo
ſe ponit in periculo mortis modo in mari mō
in terra vitā ſepe amittendo vt temporalia
bona poſſit hr̄e: ergo plus diligit mundum
q̄ ſeipſum. Et ſi eum tempore neceſſitatis
probaueris ſine dubio tibi deficiet: imo de
oibus bonis tuis ſi tibi dederit duas vlnas
vel tres de panno ad inuoluendum corpus
tuum multum eſt. Secundus amicus quē
tantum diligis ſicut teipſum eſt vxor tua ⁊
filij tui ⁊ filie bene ad ſepulcrum in morte
tecū plorando pergunt: ⁊ cū vxor ad domū
redierit infra paucos dies dolor recedit ⁊ a
lium incipit amare. Tercius amicus ꝓ quo
parum feciſti eſt qui pauca bona pro eius
amore ſumus operati imo multa mala qui
tpe mortis amicus eſt ſi ɔtriti ⁊ ɔfeſſi fueri
mus imo ꝓ nobis mortē in cruce ſuſtinuit.

Qꝫ vir ſapiens plus valet viro forti
Capitulum.xxx.

Erat quidam rex qui pauperem
quendā ad magnas diuitias pro
mouit: eiq̄ vnum caſtrū ad cuſto
diendum cōmiſit: ille ſic ſublimatus ſupbus
factus eſt valde: cū inimicis regis ɔcilium
habuit: ⁊ ipſorum proditor factus caſtrū ipſis
aperuit. Rex vero de hoc multū ɔtriſtatus
ɔcilium habuit quomodo caſtrū rehaberet
Dictū eſt ei q̄ non poſſet caſtrū rehabere
niſi tria haberet ſcꝫ fortitudinem ſapientiā
⁊ dilectionē vna cū diuitiis. Unde in regno
ſuo fuerunt tres milites quorum vnus ceteris
fortior: ſecundus ſapientior: tercius regem
multum dilexit. Iſti tres milites ſunt miſſi
cum exercitibus vt caſtrum inuaderent. Pri
mus miles fortis cum exercitu grandi pre-
ceſſit per quandā foreſtam in qua erant ini
mici regis: ⁊ incepit viriliter contra eos pu
gnare: ſed ſubito quedā ſagitta exiit de bali
ſta ⁊ eum inguine percuſſit et mortuus eſt
Miles ſapiens poſt eum foreſtā intrauit
⁊ icepit allegare iura: ſic volēs eos allicere
ad reſtitutionē caſtri: interim venit ſagitta
que pcuſſit eū inter pulmones ⁊ ſtomachū
⁊ mortuus eſt. Hec tercius miles vidēs fo
reſtā intrauit: ⁊ incepit dulcia verba ꝓferre
et ornate loqui intantū q̄ illum libenter au
diebant ⁊ tranſire ꝑmittebant: veruntamen
tantum cum illis fecit q̄ introitū habuit in
caſtrū: ⁊ ſic inter eos conuerſabatur q̄ oēs
exiſtentes in caſtro ſunt cum eo cōfederati
⁊ ſic caſtrum pro lege acquiſiuit ⁊ ſuū vexillū
in ſummitate ordinauit. Cum rex hoc au-
diuiſſet q̄ tam prudenter caſtrum acquiſi-
uiſſet illum ad magnas diuitias promouit.

Moraliſatio

Cariſſimi. Iſte rex ē dominus nr̄
iheſus xp̄us. qui illum pauperē
ſcꝫ adam primum parentem ad
magnas diuitias promouit quando eum ſe
neſcallum paradiſi ɔſtituit: ſed ille per pec-
catum perdidit. Unde in toto regno mūdi
pauci erant inuenti qui caſtrum predictum
id eſt paradiſum poterāt obtinere. Uocati
ſunt tres milites per quos intelligo tria ge
nera hoim. Per primum mundi potentes
qui credunt per potentiā ⁊ fortitudinē mun
danam paradiſum acquirere: ⁊ licet ſint ad
hoc apti venit tamen ſubito ſagitta ſupbie:
⁊ ipſos ſpiritualiter interficit. Per ſecundū
militē mundi ſapientes intelligere debemus
qui incipiūt iura allegare vt ſunt iudices ec
cleſiaſtici aduocati et iudices tēporales qui
credunt per ſapientiā ſuam paradiſum ac
quirere: ⁊ dum incipiunt bene viuere venit
ſagitta auaricie id eſt burſa plena pecunie:
⁊ ſic percutit eos et ſpūaliter interficiuntur

Per terciū militē qui dulciſ ſine tumultu loquebatur chriſtianum ſimplicē totaliter in deo cor habentem poterimus intelligere qui non confidit in pompa humana: nec in eius ſapientia: ſed ſolummodo in deo: iuxta illud Ps. Beatus homo qui ſperat in domino. Certe talis caſtrum paradiſi poterit acquirere: quod nobis preſtare dignet̄ ⁊c.

¶ De diuitibus quibus datur: ⁊ pauperibus quibus id quod habent abſtrahit: quomodo deus eos eternaliter remunerat propter celeſtem patriam/

Capitulum.cxxxi.

Rex quidam fecit proclamari ꝙ omnes indifferenter ad eum venirent: et quicquid ab eo peterét obtineret. Nobiles et diuites aliqui ducatū aliqui comitatū: aliqui militiam: aliqui aurū et argentū petierunt ⁊ obtinuerunt: deinde pauperes et ſimplices venerunt ad regé cū petétes: quibuſ ait rex. Tarde veniſtis ante vos nobiles ⁊ principes venerunt ⁊ omnia que habui eis dedi: qui triſteſ de reſponſióe fuerūt: rex vero pietate motuſ ait. Cariſſimi tantum eis temporalia dedi: ſed dominium retinui: qꝛ hoc nullus petiuit ego do vobis hoc vt ſitis domini coꝝ ⁊ iudices. Diuites hoc audientes contriſtati ſunt ⁊ venerūt ad regē dicentes. Domine confuſi ſumus ꝙ pauperes ⁊ ſeruos nr̄os conſtituiſti iudices ⁊ dominos noſtros: melius eſt nos mori ꝙ ſic ſeruituti ſubiiciamur: ait rex. Cariſſimi non facio vobis iniuriā quicquid a me petiuiſtis vobis dedi intantū ꝙ nihil mihi retinui niſi dominiū qḋ dedi eis: ſed do vobis conſilium: quilibet veſtrum ſatis habet ad viuendum: det ergo quilibet veſtrum parté de diuitiis pauperibus per quam poterunt honeſte viuere ⁊ ego dominium ab eis recipiam ⁊ apud me manebit: et ſic eritis liberati a ſeruite magna: quod ⁊ factum eſt.

Moraliſatio

Cariſſimi. Rex iſte eſt deuſ diues ſup omnia. Preco proclamans eſt predicator qui dicit. Petite et accipietis: querite ⁊ inuenietis. Diuites et mundi potentes cum illum clamoré audierunt ſtatim cum omni labore caſtra ciuitates aurum ⁊ argentum petierunt et obtinuerunt: ſed chriſtus tantum de mundanis dedit eis ꝙ nihil retinuit Iſai.liij. Vulpes foueas habent: ⁊ volucres celi nidos: filius autem hominis non habet vbi caput ſuum reclinet. deinde pauperes venerunt ⁊ nihil habuit eis dare niſi dominiū: ⁊ ſic eos conſtituit dominos ⁊ iudices diuitū: iuxta illud Mat. Vos qui reliquiſtis omnia ⁊ ſecuti eſtis me ſedebitis ſuper ſedes duodecim iudicantes.xij.tribus iſrahel: ⁊ illud Math. v. Beati pauperes quoniā ipſoꝝ eſt regnū celoꝝ. Diuites hoc videntes debent multū dolere ꝙ pauperes qui ſerui eorum fuerūt in hoc mundo debét eſſe iudices ⁊ domini eorum in celo. Si ergo deſideratis cum eis regnare faciatis ſicut fecerūt illi: quilibet det elemoſinā quantum poteſt pauperibus vt poterunt viuere: ⁊ ſine dubio cum eis poteritis ineternum regnare.

¶ De inuidis qui bonos per malam vitā inficiunt/

Capitulum.cxxxij.

Ciuitas quedā erat in qua q̄tuor phiſici fuerunt in medicina periti Iunior alios tres in ſcientia excellebat intantū ꝙ omneſ infirmos ad eum venientes ſaluauit: qḋ alij inuidentes moti ſunt contra eū ⁊ inter ſe dixerunt. Quomō poterimus iſtū extinguere: ecce totus mūdus ad eum currit ⁊ nihil poterimuſ propter eū lucrari: ait vnus de tribus. Ad tres leucas omni ebdomoda viſitat ducé ⁊ die craſtina ad eū accedet ego ſtabo extra ciuitatem ad vnam leucam: tu vero ad ſecundā: ⁊ alius ad terciam. Cum vero in fine prime leuce venerit ei obuiabo ⁊ ſigno crucis me ſignabo: ⁊ quilibet veſtrū ſic ſimiliter faciet. Ille vero cauſā crucis queret: dicemus. Leproſus factus es ⁊ ex timore lepram incurret: quia dicit Ipocras. Homo timens lepram ex timore eam incurrit: ⁊ cū leproſus fuerit nullus ad eum accedet: quod ⁊ factum eſt.

Moraliſatio

Cariſſimi. per iſtos tres medicos qui quartū inficiebant debemus intelligere tria vicia que in iſto mundo regnant ſcꝫ ſuperbia vite: concupiſcentia carnis: ⁊ concupiſcentia oculorum. Vel ſignant dyabolum mundum ⁊ carnē Iſti ſūt medici reproboꝝ qui faciūt corpus in deliciis viuere: aīam in inferno regnare.

Medicus ſubtilis eſt quilibet bonus chriſtianus ſicut ſunt prelati et confeſſores qui habēt nos ſpūaliter curare: vtutes inſerere: et vicia extirpare. Sed heu pchdolor ſepe per illa tria vicia medicus ſpiritualis eſt infectus intantum ꝙ non eſt dignus gradum in eccleſia tenere: ſed extra vt ſūt ſymoniaci et alij qui ſunt diuerſis diuitiis irretiti. Cariſſimi ſi voluerimus ab iſtis viciis cauere extra viam ambulemus per opera miſcdie et ſic poterimus ad regnū puenire: quod ꝛc̄

De ſpirituali amicicia
Capitulum. cxxxiij.

Erat quidam rex qui duos leporarios habuit qui quaſi continue ad inuicem erant ligati: et ꝙdiu inuicem ligabantur mutuo ſe dilexerūt: ſed ipſis ſolutis quilibet alium voluit deuorare Rex vero hoc videns multū dolebat: quia quādo ludere cū eis volebat ꝛ venari ipſis ſolutis pugnabant et ludo non intendebant Rex ꝯſilium querebat ſuper hoc: cui dictuꝫ eſt ꝙ lupus fortis et crudelis adduci deberet et vnus de canibus cōtra eum pugnare permitteretur: quando hic canis fere fuerit deuictus alium caneꝫ contra eū admitteret cū primus canis videret ſe auxiliatuꝫ ſemp poſt hoc ad inuicē mutuo ſe diligerēt: quod et factū eſt: et lupo quaſi deuincente canem primuꝫ: et primo cane deficiente alius eum defendit et lupuꝫ occidit: ab illo tēpore tam ligati ꝙ ſoluti canes mutuo ſe dilexerunt.

Moraliſatio

Cariſſimi. Iſte rex eſt dominus noſter ihesus xpūs. Duo canes ad inuicem ligati ſunt corpus et aīa in baptiſmo ligata: ꝙdiu vero ſic ſtant ligati mutuo ſe diligunt: ſed ſi ſoluantur per peccatū mortale ſtatim vnus contra alium eſt vt dicit Apoſtolus. Caro ꝯcupiſcit aduerſus ſpiritum et ecōuerſo. Quid ergo eſt faciendū. Certe vt caro ſubiiciat penitentie et contra lupum id eſt dyabolū ſe opponet: et tūc anima confortabitur ꝛ cum carne pugnabit viriliꝰ: et poſt hoc erit amor in omni proſperitate et aduerſitate: ꝛ pariter ambo diligent a domino: propter cuius dilectionē vitam eternam obtinebunt.

De innocenti morte chriſti
Capitulum. cxxxiiij.

Narrat Seneca ꝙ lex aliquando erat ꝙ quilibet miles in armis ſuis ſepeliri deberet: et qui ſuper hoc defunctum armis ſpoliaret morte moreretur. Accidit caſus ꝙ quedā ciuitas obſeſſa erat a quodā rege tyranno qui in circuitu ciuitatis inſidias ponebat: et populuꝫ quaſi ſine numero occidit intantū ꝙ erāt in periculo ciues perdendi et multū timebant quia reſiſtere non poterant. Dum autē ſic in piculo ſtarent quidā miles fortis nobilis et ſtrenuus itrauit ciuitatē ꝛ ciuibus multū compatiebatur. Ciues vero acceſſerunt ad eum dicentes. Domine adiuua nos: at ille. Cariſſimi iſto piculo liberari nō poteritis niſi per manū validā. Ego vero vt videtis in armis non ſum: ideo non poſſū pugnare vnus de ciuibus dixit. Domine infra paucos dies in hoc ſepulcro quidā miles ſepultus eſt in optimis armis: arma eius accipe et ciuitatem noſtrā de inimicis libera. Miles armis a mortuo receptis inimicis certamen et victoriam obtinuit: ꝛ ſic ciuitatē liberauit et arma recepta repoſuit. Emuli inuidia moti ꝙ tam glorioſum belluꝫ fecit eum apud iudicem accuſauerunt ꝙ contra legeꝫ egiſſet eo ꝙ defunctuꝫ armis ſpoliauit: qui reſpōdit. Domine de duobus malis maius malum eſt vitandū: et quia ciuitatem tueri non potuiſſem ab inimicis niſi habuiſſem arma ideo ea accepi et repoſui. Itē fur vel predo ſpoliat ea intentione vt non reſtituat: ſed ego ꝑpter bonuꝫ cōmune arma accepi et reſtitui: ideo potius deberem premiari ꝙ accuſari. Item in ciuitate aliqua ſi domus accenditur nonne melius eſt vt domus illa ſine dilatiōe totaliter deſtruat̄ anteꝙ cetere domus incendantur et ciuitas tota deſtruat̄ Sic in propoſito: nōne eſt ꝙ omnes conſeruaui accipiendo arma ꝙ nō accipiendo nō defendiſſem: ſi enim ea nō accepiſſem oēs eſſetis interempti: emuli vero dixerūt. Reus eſt mortis. Iudex vero ad petitionem eoꝝ contra eum ſententiaꝫ dedit vt occideretur et ſic factuꝫ eſt. De cuius morte factus eſt planctus magnus in ciuitate.

Moraliſatio

Cariſſimi. Ciuitas iſta obſeſſa erat mundus iſte a dyabolo magno tempore. Et quotquot tunc

in mundo erant fuerunt in periculo pdendi quia oēs in infernum deſcenderūt. Mundus iſte erat circūuallatus viciis et concupiſcentiis. Miles fortis qui arma non habuit eſt dominus noſter ihesus xpūs: vnde Ps. Dominus fortis et potens zc. Qui videns mundum in periculo:et totū genus humanū in perditione:perrexit ad ſepulcz id eſt vterum beate virginis. Et ibi inuenit arma primi parentis id eſt humanitatē aſſumpſit:et ɔtra dyabolū pugnauit: victoriā obtinuit:z noſ a morte liberauit. Emuli ſūt iudei hoc videntes illum apud pilatū accuſabant dicētes. Ne forte veniant romani et tollant noſtrum locum et gentem. zc. miles dicebat. Melius eſt vt vna domus deſtruatur ꝙ tota ciuitas:ecōtra cayphas dicebat Expedit vt vnus moriatur et nō tota gens. ideo pilatus eum morti tradidit. De cuius morte petre ſciſſe ſunt: et tenebre facti ſunt ſuper vniuerſam terram: ſed facta victoria iterato in ſepulcro hec arma poſuit id ē corpus ſuum glorioſum in terra quieuit. Studeamus ergo eius mortē plangere in mēte in corde retinere:z ad memoriam reducere quia viriliter pro nobis pugnauit et nos a faucibus dyaboli liberauit. Unde propter hoc tenemur eum ſuper omnia diligere: et pro eius morte patrez et matrem dimittere Quis vnꝗ audiuit ꝙ homo habens vnicū filium z heredez qui eum mori permittere vellet ſicut pr̄ celeſtis fecerat de vnico filio ſuo domino nr̄o iheſu chriſto z tamen mortuus eſt. Sic et nos debemus voluntarie carnis delectationes et omne quod deo diſplicet per penitentiaz mortificare:et ſic vitā eternam poterimus obtinere.

¶ De conſcientia noſtra dum anguſtiatur ad deum per ɔfeſſionez et opera meritoria recurramus. Capitulum. cxxxv.

Refert Auguſtinus in de ciuitate dei ꝙ lucrecia erat mulier romana nobiliſſima que erat vxor calatini. Cum ille calatinus ſextū noīe filium imperatoris tarquinij ad caſtrū ſuum inuitaſſet:ſextus eſt ſtati captus in amore pulcerrime lucrecie. Tps aptum quo impator et calatinus de roma ſimul recederēt obſeruans ad predictū caſtrum reuerſus ibi pernoctauit: et nocte illa non vt hoſpes ſed vt hoſtis cubiculum lucrecie clam ingreſſus manu ſiniſtra opprimēs pectus eiuſ:dextra vero gladiū tenens ſe prodidit dicens. Sextus ſum mihi conſentias vel morieris. Illa nullo modo ɔſentire volebat:dixitqz ſextus Niſi mihi cōſentias ſeruum iugulatū nudū corpori tuo nudo etiam te iugulato tibi ſociato vt per orbem fama currat lucreciā cū ſeruo in cubiculo iugulatā. Illa vero timēs de tali infamia coacta ɔſenſit. Sextus vero completa libidine receſſit. Illa vero multū dolens patrem z maritū frēs z imperatorē nepotes et proconſules vocauit per literas quos omnes preſentes ſic alloquitur dicēs Sextus domum meam intrauit hoſtis pro hoſpite. Scias tu o calatine veſtimenta viri alieni in lecto tuo fuiſſe: verūtamē licet corpus ſit violatum: animus tamē eſt innocēs iam a culpa me abſolue:a pena tamen non liberabor: ſtatim cum gladio occultato ſub clamide ꝓpria manu ſe tranſfixit:quo facto amici eius gladio illo accepto iurabant per ſanguinez lucrecie oēm progeniez tarquinij de roma eiicere et extirpare:quod z fecerūt. Sextum vero auctorez criminis interfecerūt miſerabiliter. Moraliſatio

Cariſſimi. Lucrecia nobilis dn̄a eſt anima a deo per baptiſmum lota et deo coniūcta. Sextus eſt dyabolus qui nitit̄ minis et muneribus animam violare: domuz eius intrauit quando peccato ɔſenſit ſcz cor ſuū quod eſt domus anime:pectus eiuſ opprimit quando homo totaliter ɔſentit:et eaz violat quando manū per conſenſum actu complet. Poſt hec lucrecia ſcz aīa dolens vocat patrez z maritū Sic et tu cariſſime debes vocare patrez id eſt confeſſorem: maritū id eſt chriſtum per opera miſericordie:et ſanctos cum bona deuotione: et oſtendere quicquid z quantum cōtra deum deliquiſti. Et tunc cum gladio penitentie teipſuz occide id eſt vicia et pc̄ta extirpa:z ſic corpus deferatur romaz id eſt in ſanctam eccleſiam ad oſtendendū in qua forma publice vel occulte deum offendiſti. Tūc dyabolus et omnes ſui ſequaces erūt expulſi et recedent confuſe:z tu remanebis ſaluus in bona vita:quod nobis preſtare dignetur dominus noſter iheſus chriſtus qui cum patre et ſpūſancto viuit z regnat p zc.

Qꝫ vigilare debet paſtor animarum

Capitulum.cxxxvj.

Ur quidam ad domum cuiuſdaꝫ diuitis nocte venit qui aſcendens tectum domus per foramen proſpicere cepit ſi adhuc aliquis de familia diuitis vigilaret. Quod hoſpes conſiderans: priuate vxori ſue dixit. Interroga me alta voce q̃liter hec bona queſiui que habemus nec deſiſtas donec finaliter tibi dicam: tunc ait mulier. O bone domine cū nunq̄ fuiſti mercator dic mihi qualiter tantā pecuniam quam poſſides nunc congregaſti: cui illa. Noli ſtulta a me hoc querere. Illa autem magis ac magis querere non ceſſabat: tūc vir quaſi coactus ſuis precibuſ ait. Noli ita prodere que tibi dico et veritatem pandam at illa. Abſit hoc a me: at ille. Fur eram et nocturnis furtis omnia que nūc habeo congregaui: cui mulier ait. Miror ergo q̄ nū q̄ fuiſti deprehenſus: cui ille. Qui magiſter meus erat verbum me docuit quod ſepties dicebam quando tecta dominū aſcendebā ait mulier. Rogo te dic mihi illud verbum cuius virtute ſine periculo furtum cōmiſiſti at ille. Tibi dicam ſed alteri nullo modo dicas ne forte poſſunt bona noſtra aſportare at illa. Nullo modo attēptabo: qui ait. Hec ſūt verba fallax fallax: his dictis mulier obdormiuit. Vir aūt finxit ſe dormire ſternutabat. Fur etenim cum audiſſet gauiſuſ eſt ſumpto lune radio: et ſepties dicto carmine laxatis manibus et pedibus per feneſtram in domum cecidit: et magnum ſonituꝫ fecit fracto crure et brachio iacuit miſerabiliť ſe miuiuus in terra. hoſpeſ quoqꝫ audito ſono queſiuit quaſi neſciret qualiter cecidiſſet: at ille. Verba fallacia me deceperūt. Hoſpes quidem cum recepit et ſummo mane in patibulo ſuſpendi fecit

Moraliſatio

Ariſſimi. Fur iſte eſt dyabolus qui per malas cogitationeſ tectū cordis tui aſcendit: et foramen facit per malum conſenſum. Vir cum vxore eſt bonus prelatus eccleſiē deſponſatus: cui dyabolus toto conamine nititť per peccatuꝫ bona ſua furari ſcꝫ virtutes quas in ſacro baptiſmo recepit auferre. ſꝫ bonus prelatus ſancte eccleſie deſponſatus debet continue vigilare vt non ſinat furem anime domum perforare: iuxta illud verbū ſaluatoris. Vigilate quia neſcitis qua hora fur eſt ventꝰ: ⁊ contra eius malicias ⁊ nequicias intra ſe ⁊ vxorem ſcꝫ eccleſiaꝫ prouideat quomodo dyabolo ſit reſiſtendū vt cadat a corde eius et nullo modo ei noceat. Vel etiaꝫ alio mō poteſt reduci. Fur iſte erat lucifer pulcer qui toto conamine aſcendere volebat vt alter deus eēt et auferre ab eo eius dignitatē et dicebat illud Iſaie. Aſcendam in celum et ſimilis ero altiſſimo: et etiam in Geneſi. Ponam ſedem meam in aquilonem ⁊ ſimilis ero altiſſimo: q̄ poſtea aſcēdit per radium hoc eſt per ſuam pulcritudinē cecidit in infernuꝫ. Et fregit crura ſua id eſt amiſit ſic ſuum decorem quem deus ſibi contulit: et ſuſpenſus eſt in patibulo infernali: a quo nos protegat qui ſine fine regnat ⁊c̄.

De naturali benignitate chriſti et miſericordia quibus naťaliter peccatoribus conuertentibus miſeretur: et q̄ chriſtus recipit quos mundus eijcit

Capitulum.cxxxvij.

Arrat Euſebius in cronicis de quodam imperatore qui populū romanū in maxima equitate gubernabat nulli parcēs: ſed pro equāli culpa equalem penam tribuens tam diuitibus q̄ pauperibuſ. Senatores romani eum ꝓpter hoc imperio priuauerunt: et tanq̄ pauperē fugere compulſerūt. Ille ſtatim acceſſit ad conſtantinuꝫ et cum eo pactum fecit: ⁊ tam ſtrenue et tā prudenter ſe habuit ſic q̄ poſt eum in imperatorem eſt electus. Qui congregato exercitu romam obſedit: ⁊ cum romani euadere non poſſent quin ab eo caperentur: miſerunt primo ad eum ſeniores: ſecundo iuuenes: tercio mulieres que nudis pedibus ante eum ſe proſtrauerunt poſtulantes veniam quam obtinere non poterāt. Vltimo miſerunt ſibi parentes ſuos ſimplices quoſ habuit in ciuitate: mrť eius pectus et vbera ei oſtēdit que ſuxerat. Quod cum vidiſſet imperator amore naturali compatiens totam offenſaꝫ dimiſit: ciuitatē intrauit et honorifice ſuſceptus eſt.

Moraliſatio

hoc capitulum [illegible] moralisatio solet amplificari concioni [illegible] Sanctorum [illegible] concionis

Q Ariſſimi. Iſte imperator eſt chriſtus qui per peccatum de ciuitate ſua. i. de corde hominis expellitur ac de mundo iſto quando iudei eum morti tradiderūt. Ille vero ſic expulſus ad patrem perrexit vbi eſt electus in perpetuū imperatorem ꝛ iudicem noſtrum in die iudicij: quia omne iuditium dedit pater filio: Johan. viij. Ergo nobis valde timendū ē quomodo in die iudicij debeamus ei occurrere quando veniet cū magno exercitu angelorum. Quid ergo eſt faciendum. Certe premittamus primo ſeniores. i. alte clamemus ad patriarchas ꝛ prophetas vt ꝓ nobis implorent nudis pedibus. i. cū affectōe Item ſecundo iuuenes. i. apoſtolos martyres ꝛ ꝯfeſſores noui teſtamenti per opera miſericordie imploremus. Itē mulieres. ſ. ſanctas virgines ꝛ viduas ꝛ principalit̄ rogemus matrem dei virginem glorioſam: ꝛ ipſa nobis obtinebit vitā eternā. Quā ꝛc̄.

¶ De illis quos auſteritate vincere non poſſumus benignitate ſuperemus.

Capitulum. cxxxviij.

E Rat quidam rex nomine Medro qui vnicum filium habebat. heredem: filius dimiſit patrē ꝓpter hoc pater eum fugauit ſpoliando ipſū ab hereditate ſua. Facto hoc filius fugit ad regem perſarum inimicum ꝛ emulum patris ſui: ꝛ narrauit ei ꝙ cum eo ſe teneret vſq; ad mortem omni tempore paratus ſi neceſſe eſſet contra patrem ſuum proprium bellare. Tandem ortum eſt bellum inter dictos reges qui ſimul pugnauerunt. Accidit ꝙ rex medro grauiter vulneraret̄ vſq; ad ſanguinis effuſionem: quod filius eius conſiderans ſtatim cucurrit ad patrem ꝛ pugnauit pro eo contra dominum ſuum ſc; r̄gem perſaꝝ ꝛ vicit eum. Quo facto dominus ſuus eum dimiſit. eo ꝙ non tenuit pactum ꝛ ipſe rediit ad patrem: ꝛ veniā humiliter petiuit ꝛ obtinuit: ꝛ ſic pax reformata ꝛ eius hereditas eſt reſtituta.

Moraliſatio

C Ariſſimi. Iſti duo reges ſunt deus ꝛ dyabolus. De primo Jheremie. Dominus ipſe ē deus viuēs ꝛ rex ſempiternus. De ſecundo Job. xlv. Iſte eſt rex ſuper ꝛc̄. Sed primus rex ſc; deus habet filium ſc; animam humanam que totiens recedit a deo ꝛ obligat ſe dyabolo quotiens ꝯmittit peccatum mortale: ſʒ certe ſi filius ille voluerit r̄cordari illius belli quod eſt chriſtus fecit ꝓ eo ꝯtra dyabolū vſq; ad ſanguinis effuſionem vt eum a poteſtate dyaboli eriperet: ꝛ ſic cogitans voluerit ſe humiliare deo: ꝛ pro peccatis veniam petere poterit ſecure ad deum acceder e ꝛ hereditatem vite eterne adquirere. Pſ. Tu es qui reſtitues hereditatem mihi ꝛc̄.

¶ De vulneribus anime.

Capitulum. cxxxix.

M Agnus Alexander regnauit qui dominium totius mūdi obtinuit. Accidit ſemel ꝙ grauem exercitum collegit: ꝛ quandam ciuitatem circumdedit qui in eodem loco plures milites Et alios ſine omni vulnere amiſit. Cum vero de hoc multum miraret̄ philoſophos vocauit ꝛ ait eis. O magiſtri q̄uo poterat hoc eſſe ꝙ ſubito ſine vulnere milites mei moriunt̄. At illi dixerunt. Mirꝝ non eſt. Eſt enim quidam baſiliſcus ſuꝑ muꝝ ciuitatis: cuius aſpectu milites inficiunt̄ ꝛ moriunt̄. Ait Alexander. Quale remedium eſt ꝯtra baſiliſcum. Cui dixerunt. Ponat̄ ſpeculū eleuatum inter exercitū ꝛ muꝝ vbi eſt baſiliſcus: ꝛ cum in ſpeculum reſpexerit: reflexus eius ꝛ intuitus ad ſeipſum rediit: ꝛ ſic morieẗ: ꝛ ſic factum eſt.

Moraliſatio

C Ariſſimi. In hunc modum ſummum remedium elationis eſt cōſideratio ꝓprie fragilitatis ꝛ infirmitatis: q2 ſi querit̄ q̄re homo ſupbit: certe q2 pondere virtutis carē. Conſiderare ergo debet ꝓpriā vanitatem tanꝙ in ſpeculo ꝛ recurrere ad ꝓpriam fragilitatem defectum ſuum proſpiciens elationē repellēdo.

¶ De iuſticia ꝛ equitate in vita preſenti ꝛ futuro ſemper inueniendis

Capitulum. cxl.

E Raclitus regnauit qui inter omnes virtutes q̄s habuit iuſtus fuit nec precibus nec muneribus flecti poterat quin iuſticiam ꝓ loco ꝛ tempore exercerē. Accidit ſemel ꝙ aliqui apud eum accuſabant quendam militem de morte alterius militis in iſta forma. Ambo ad

quoddam bellum prexerunt ꝛ nullū bellū erat ꝯmiſſum. Ille miles rediit ſine altero ꝛ ideo dicimus ꝙ iſte in via alium occidit. Rex cum hoc audiſſet ſniaꝫ dedit vt miles ad ſupplicium duceret̃. Cum autē ductus fuiſſet viderunt alium militem venientē ꝓ quo ille iudicatus fuit ad mortē in nullo leſum ambos ad iudicē reduxerunt: Iratus iudex dixit primo militi: iubeo te iterfici qꝛ cauſa mortis illius es: ꝛ tercio dixit: etiaꝫ te qꝛ miſſus fuiſti militem occidere ꝛ non feciſti.

Moraliſatio

Cariſſimi. Iſte rex eſt deus qui ī omnibus opibus ſuis eſt iuſtus. Duo milites ſunt corpus ꝛ aīa. Anima per carnem ſeducta morit̃: quando peccatuꝫ mortale ꝯmittit̃. Ideo iuſto dei iudicio corpus ad ſupplicia pnīe ducit̃: ſꝫ cuꝫ ſubiicit̃ penitentie aīa viua inuenit̃: primo ꝑ chriſti paſſionē: ſecundo per pniāꝫ. Sed ambo morte tpali mori debēt. Tercius miles qui eum non occidit eſt negligens prelatus qui ex diuino precepto hꝫ peccatorē corripere. vicia extirpare: virtutes inſerere: Et ſi illa non facit mortem eternāꝫ nō euadit. Ezech. iij. Si non annunciaueris ei neqꝫ locutus fueris vt auertatur a via ſua impia ꝛ viuat: ꝛ ipſe impius morceret̃ ī iniquitate ſua ſanguinem de manu tua requiram Rogemus igitur ꝛc̃.

De ſano conſilio ſemper audiendo ꝛ cōtrario abiiciendo. Capi. cxlj.

Fulgentius regnauit. in cuius imperio erat quidam miles nomie Zedechias qui vxorem pulcram accepit: ſed non prudentē. In cuius domo quidam ſerpens in quadam camera habitabat. Miles vero torneamenta ꝛ baſtiludia frequentabat intantum ꝙ peruenit ad magnam egeſtatē: fleuit amare: ꝛ quaſi deſperatus hincinde ābulabat ignorans quid facere deberet. Serpens videns eius dolorem data eſt ei vox a deo ſicut quandaꝫ aſine balaam, ꝛ ait. Cur fles. Fac ſm ꝯſilium meum: ꝛ poſt factum nō penitebis. Singulis diebus lac dulce mihi miniſtra ꝛ te ditabo. Miles hoc audiens gauiſus eſt valde ꝛ hoc fideliter adimplere ꝓmiſit. Statiꝫ infra breue tempus ditatus eſt valde: prolem pulcram ꝛ magnas diuitias habebat. Accidit vna dierum ꝙ̄ vxor diceret marito. Domine credo ꝙ ille ſerpens multa bona poſſidet in camera in qua iacet ꝯſulo vt occidatur ꝛ bona eius obtinebimus. Ille vero ad inſtructionem mulieris malleum portauit: vt ſerpentem occideret cum vaſe lactis Cum vero ſerpens vas lactis videbat caput extra foramen camere extendit: vt lac more conſueto lamberet: Miles vero hoc videns malleum extendit ꝛ ſerpentem percutere volebat. Serpens hoc ſubito videbat: ꝛ caput retraxit ꝛ ictuꝫ mallei vas ſuſcepit Statimqꝫ prolē poſt hoc ꝛ omnia que habuit miles amiſit. Ait ei vxor. Heu malum conſilium tibi dedi: ſed perge ad foramē ſerpentis ꝛ te in omnibus humilia ſi forte gratiam per euꝫ obtineas. Perrexit miles ad cameram ſerpentis ꝛ fleuit amare petens gratiam vt per eum ſicut prius ditare poſſꝫ Ait ſerpens. Modo video ꝙ ſtultus es ꝛ tu in ſtulticia permanebis: quia non poteſt eſſe quin ille ictus magnus mallei ad memoriam ſepius mihi veniat ꝛ occurrit tibi quomodo prolem tuam occidi ꝛ omnes diuitias abſtuli. Et ſic nulla ṽa pax inter nos ſtare poteſt. Miles contriſtatus eſt valde ꝛ ait. Tibi fideliter promitto amodo cōtra te nil velle perpetrare ſi gratiam tuam habere poſſum modo. Cui ſerpens. Cariſſime. Natura ſerpentis eſt aſtutia ꝛ veneno plena ſufficiant tibi verba mea qꝛ iam mihi occurrit ad memoriam ictus mallei cum tua nequicia: recede ne tibi maius malū cōtingat. Miles vero cum magno dolore receſſit ab eo. Et ait vxori ſue Ve mihi ꝙ tuum conſilium operatus ſum. Et ſic ſemper poſt hoc in egeſtate vixerunt.

Moraliſatio

Cariſſimi. Iſte rex eſt pater celeſtis. Miles zedechias pauper homo nudus ḋ vtero matris egreſſus qui omnes diuitias paradiſi per peccatuꝫ primi parentis pdidit: cum pulcram vxorem euam accepit de cuius conſilio gaudium paradiſi perdidit. Serpens nutritus in camera eſt criſtus in corde tuo per virtutē baptiſmi ꝯtentus: a quo homo omnia bona recepit: primo filium. i. animāꝫ pulcram ad dei ſimilitudinē creatam. Secundo hominem ꝯſtituit dominum mundi. Ps. Conſtituiſti eum ſuper

omnia opa manuum tuaꝝ. Tercio paradiſum. Sꝫ cum pater noſter adam fuit deceptus ꝯſilio eue ꝑ ſuggeſtioneꝫ dyaboli oīa ꝑdidit: ꝛ ſic quilibet homo ſi ſequit̄ ꝯſilium vxoris.i.carnis:amittet oīa. Apoſto. Si ſ̄m carneꝫ vixeritis moriemini:in baptiſmo ꝓmiſiſti chriſto miniſtrare lac.ſ.oratōeꝫ innocentie ꝛ deuotionis. Sꝫ grauiter chriſtuꝫ ꝑcutis q̄ndo peccatum mortale ꝯmittis. hec videns auferet a te filios ꝛ filias ꝛ diuitias vt te emendes ſicut ſcriptum eſt. Quem diligo arguo ꝛ caſtigo:ergo de virga diſcipline plus debemus gaudere q̄ꝫ dolere.

De dyaboli laqueis quibus nos circūuenire ſatagit. Capi.cxlij.

Erat quidā rex potens valde qui quandam foreſtaꝫ ꝯſtruxit ꝛ eā muro circumuallauit.in q̄ diuerſa genera animaliuꝫ poſuit in quibus multum delectabat̄. Erat eodem tp̄e quidam qui ꝓditor inuentus eſt:ꝛ ſic ꝓpter ſua ſcelera omnibus ſuis priuatus eſt. Ille vero de terra ſua expulſus eſt ꝛ ꝓuidit ſibi de q̄ttuor generibus canum ꝛ multis retibus vt beſtias regis in foreſta caperꝫ ꝛ deſtrueret Nomina canuꝫ hec erant richer:emuleym:hanegiff:bandyn:criſmel:egoſyn:beamis ꝛ reuelin. Per iſtos canes ꝛ retia deſtruxit hic omnia animalia regis. Audiēs hoc rex ꝯtriſtatus eſt valde:vocauit filium ſuum ꝛ ait. Fili cariſſime arma te ꝛ deſcende cum exercitu vt illum ꝓditorem occidas vel de regno expellas:at ille:pater preſto ſum:ſed vt audiui a pluribus tam potens eſt ille q̄ꝫ me oportebit latere ad aliquod tempus cū vna puella cuius ſapientia omnes alios excellit cum q̄ colloquiuꝫ habebo:ꝛ ſic ad pugnam me parabo. Ait pater. Uade ad caſtrum varioch ꝛ inuenies in eo puellā que ſ̄m audita eſt valde prudens:ꝛ ſi per eam noſtrum aduerſarium poteris debellare eā multis honoribus ꝓmouebo. filius hoc audiens armauit ſe ꝛ caſtrum puelle intrauit: nullo ſciente que eum cum gaudio recepit ꝛ apud eam ꝑ aliquod tempus manſit:deinde extra caſtruꝫ receſſit:ꝛ ſtatim die octauo aduerſarium patris aggrediebat̄ potentia. In fine cum diminuit:ꝛ caput eius amputauit. Poſt hoc cum victoria ad patreꝫ rediens pater eum in regem conſtituit.

Applicatio

Chariſſimi. Iſte pater eſt dominus deus:foreſta mundus ſiue eccleſia. Mūdus erat circūuallatus diuinis preceptis ſ̄m legem Moyſi:eccleſia circūuallata eſt paſſione chriſti ꝛ miſericordia doctoribus predicatoribus ꝛ ꝯfeſſoribus.miles ꝓditor qui erat expulſus eſt dyabolus de regno eiectos qui eccleſiam ꝛ alios criſtianos machinat̄ omni hora deſtruere: vnde ꝓuidet ſibi de canibus ꝛ retibus qꝛ ſicut venatores ſimplici vita inſidiant̄ beſtijs:vt quando exeunt de cauernis in quibus latebant habent retia cum quibus capiunt eas Cum enim hoīes exeūt de cauernis bone vite:tunc habent retia.i.carnis ꝛ mundi delectationes ꝛ illas ponunt ante eos ꝛ capiunt illos. Ps̄. Cadēt in retiaculo eius peccatores. Unde aduertite q̄ꝫ venator ille dyabolus hꝫ quattuor genera canum currentium. Aliqui eoꝝ ſunt ꝓ beſtijs ſpūalibus:ꝛ alij ꝓ alijs.duo primi canes.ſ.richer ꝛ emuleym currunt ad ceruos ꝛ vrſos.i.diuitias ꝛ voluptates ꝑ q̄s plures tacti ſunt ad malefaciendum:qꝛ diuitie ſepe ponunt hoīem extra viam rationis:ꝛ ꝓpter magnas diuitias volunt habere potentias:ꝛ voluntateꝫ ꝓpriam. Ideo ſapienter vtamur noſtra potentia loco iuſticie:ſit fortitudo noſtra lex iuſticie. Hoc eſt dictum. Totuꝫ ſit ius quod nos volumus ꝛ poſſumus facere. vnde iſti duo canes ſcꝫ diuitie ꝛ voluptates vel potentie currunt ſimul ꝛ multos poſt ſe trahunt:ꝛ ad peccatum alliciunt. Ideo ſcriptura dicit. Uenator multum gaudet quando videt ceruum viam capere verſus rethe:ſic dyabolus q̄ndo videt hominem viam cape verſus peccatuꝫ mortale: ꝛ per ꝯſequēs in infernum:deinde venator.i.dyabolus ꝑmittit alium canem currere.ſ.hanegiff.i.accipite ꝛ date. Iſte canis currit ad abbates priores ꝛ paſtores qui habent eccleſias ꝯferre Iſti dant vt accipiant:qꝛ qd̄ pro vobis hominibus ꝛ bonis clericis dari deberent hoc dant fatuis ꝛ diſcolis ꝓpter fauorem ꝛ laudem:quod eſt ꝯtra ſcripturam vbi dicitur. Da bonis ꝛ ne receperis peccatorem. Unde hanegiff.i.accipite ꝛ date ducit multos ad rethe.i.in infernum. vnde alter canis hādyn ducit placitatores ꝛ aduocatos ad re=

thc: q2 per cautelas coꝝ faciũt ꝯtra iuſticiā
Unde dicit Job. Audacter deum ꝓuocāt
q2 ſi pars vera eis nihil vult dare accipiunt
de parte falſa burſam plenam ita ꝙ illa tra
hat ad ſe decreta ꝛ decretalia: ꝛ facit diſcoꝛ
diam inter veritatem. Unde dicit Abacuc.
Lacerata eſt lex propterea egredit iudiciū
peruerſum. Unde contra tales ait Pſal.
Laboꝛ labioꝝ operiet eos .i. in ꝓfundū in
ferni deprimet eos in miſerijs non ſubſiſtēt
Deinde criſmel alter canis mittit circa le
poꝛes qui tam veloces ſunt ꝙ montes trā
ſcunt .i. oꝛdinatos in eccleſia: ſicut ſunt pꝛe
ſpiteri: rectoꝛes: capellani: monachi: ꝛ fr̄es
mendicantes qui deberent per ratione trā
ſire ad montes alte vite .ſ. de terrenis exone
rari ꝛ mundum deſpicere. Sed plures ſunt
tantum temptati per carnem iſtam ꝙ ducit
eos pꝛo voluntate ſua ad rethe dyaboli aut
eo ꝙ ꝯfidunt in rebus in quibus decipiunt
cum rectoꝛ eccleſie vel plebanus de ducen
tis vel trecētis marcis collegit duos diſcos
de reſiduo menſe ſue quos paupibus debe
rent dare: ſʒ videt eis ꝙ multa fecerunt pꝛo
dei amoꝛe. Ergo peſſime exponunt illam
totam pecuniam q2 pꝛo mundi vanitatibus
ꝛ pompa ſeculi: ꝛ quod peius eſt i luxuria
ꝛ guloſitate. Unde contra tales ſcriptum ē
Duci ceci excolentes ſilicem. Aliqui ſacer
dotes ꝛ clerici tantū ꝯfidunt in priuilegijs
coꝝ ac in coꝛona ſua ꝛ reuerentia quā po
pulus ei facit ꝙ ſi vnam miſſam de die cā
tant totum reſiduum diei in vanitatibus li
cite concedat eſtimant. Contra tales dicit
Salomon. Sunt impij qui ita ſecuri ſunt ꝙ
ſi iuſtoꝝ facta habeant. Et tales cadent in
ꝯfuſionem extremā niſi penituerint. Dein
de alter canis ē ſolutus qui vocatur belyn:
qui verſat in vſura .i. ad mercatoꝛes ꝓpter
quam plures cadunt in rethe dyaboli: quia
vendunt ꝛ emunt vt terciam partem lucrēt
vel plus dicit Pſ. Non defecit de plateis
coꝝ vſura ꝛ dolus. Ergo veniat moꝛs ſup
illos ꝛ deſcendat in infernum viuentes. De
inde alter canis qui vocatur beamys .i. luxu
ria per quam multi clerici ꝛ layci diuites ꝛ
pauperes parui ꝛ magni iuuenes ꝛ ſenes:
in rethe dyaboli ſunt Uidens ergo deus to
tum genus humanum per rethia dyaboli
deſtrui ꝛ captum teneri: miſit filium ſuū in
caſtrum puelle duplici armatura armatum
.ſ. diuinitate ꝛ humanitate. Et poſtꝙ natus
eſt die octaua dyabolum aggredit ſcʒ quā
do erat circumciſus: ꝛ poſtea dedit bellum
ſcʒ in paraſceue ꝛ obtinuit victoꝛiam vt ſic
nos a vicijs ꝛ rethibus dyaboli liberaret ꝛ
ad vitam eternam perduceret.

De timoꝛe extremi iudicij cum expoſitione. Capitulum .cxliij.

Erat quidam rex qui ſtatuit pꝛo
lege ꝙ quicunqʒ ſubito moꝛi de
beret mane ante oꝛtum ſolis an
te domum eius tubas canerent ꝛ ſtatim ta
lis veſtibus nigris ſe indueret. ꝛ ſic ad iudi
cium veniret. Ille rex magnum conuiuiū
fecit ꝛ omnes ſatrapas regni vocari fecit:
qui omnes venerūt. In quo conuiuio erāt
periti de omni genere muſicali qui magnū
ſolacium conuiuis fecerunt ex ſuaui melo
dia. Rex vero nullum ſolacium vel ſignum
lencie oſtendit: ſʒ vultum triſtem habuit et
ſuſpiria ꝛ gemitus emittebat. Hoc videtes
conuiue mirati ſunt ꝛ non fuerunt auſi pe
tere ab eo cauſam triſticie: ſed dixerunt fra
tri regis vt cauſam triſticie tante indagaret
qui ꝛ fecit dicēs ſibi ꝙ omnes in conuiuio
mirarentur de tanta triſticia ꝛ cauſam libē
ter ſcirent. Ait rex. Uade ad domum tuam
die craſtina reſponſū audies: quod ꝛ factū
eſt. Rex pꝛecepit bucinatoꝛibus vt ſequenti
mane venirent ante domū fratris ſui ꝛ tu
bis canerent: ꝛ ipſum ad eum ducerent ſcḋm
legem quod ꝛ fecerunt. Audiens frater re
gis de mane tubas ante domum ſuam cō
mota ſunt omnia viſcera eius ꝛ ſurrexit ve
ſtibus nigris ſe induit veniens ad regē: qui
fecit fieri foueam ꝓfundam ꝛ vltra foueā
cathedꝛam fragilem que q̄ttuoꝛ pedes fra
giles habuit. ꝛ fecit fratrem ſuum exui ve
ſtibus ꝛ ſuper cathedꝛam poni. Cum autē
in cathedꝛa eſſet collocatus oꝛdinauit Ut
gladius acutus vltra caput ſuum per filū
ſericum penderet. Deinde oꝛdinauit quatu
oꝛ homines cū q̄ttuoꝛ gladijs acutiſſimis
vnum a parte anterioꝛi aliū a parte poſte
rioꝛi: tercium a parte dextra ꝛ quartum a
parte ſiniſtra. Cum autem ſic ſtarent Ait
rex illis quattuoꝛ Cū dixero ſub pena moꝛ
tis gladium in eum infigite ꝛ tubas omnia
qʒ genera muſicalia fecit adduci coꝛā fratre

⁊ menſam parari ⁊ diuerſa fercula apponi
⁊ ait. O frater mi cariſſime quare tantum
doles ⁊ tantam triſticiam in corde habes.
Ecce optima fercula ecce melodia ſuauiſſi
ma quare nō gaudes ⁊ letaris. At ille:quo
modo potero gaudere cum inſignū mortis
hodie mane ſonitum tube ante domum me
am audiui ⁊ modo in corruptibili ⁊ fragili
cathedra ſum collocatus. Si indiſcrete me
moueam ipſa frangitur ⁊ in puteum cado
de quo reſurgere non potero. Si caput me
um erigo gladius vltra caput meum vſqꝫ
ad cerebrum me interficiet quattuor torto
res in circuitu meo ſtant parati cuꝫ gladijs
ad vnicum verbum veſtrum me occidere.
Iſtis conſideratis ſi dominus totius mun
di eſſem gaudere non poſſem. Cui rex ait:
Iam ad queſtionem heſternam quare nō
gauderem reſpondeo. Ego ſum ſicut tu mo
do collocatus in cathedra corruptibili ⁊ fra
gili:quia in corpore fragili cuꝫ quattuor pe
dibus corruptibilibus ſcilicet de quattuor
elementis: Et ſub me eſt puteus infernalis
vltra caput meum gladius acutus ſcilicet
diuinum iudicium paratum animam meā
a corpore ſeparare:āte me gladius acutus:
ſcꝫ mors que nulli parcet: ⁊ anteꝙ̄ ſperat
veniet:quomodo vbi quando penitus igno
ro. A parte poſteriori alius gladius para
tus me ad percutiendum.ſcꝫ peccata mea
que in hoc ſeculo commiſi parata ſunt an
te tribunal me accuſare:gladius a parte de
xtra eſt dyabolus qui circuit querens queꝫ
deuoret:qui ſemper paratus eſt animā me
am recipere ⁊ ad infernum deducere:gla
dius a parte ſiniſtra ſunt vermes que car
nem meam poſt mortem corrodent. Cum
enim cariſſime frater omnia iſta conſidero
nunꝙ̄ gaudere potero. Si ergo tu tantum
hodie timuiſti qui ſuꝫ homo mortalis mul
to plus creatorem meum ⁊ redemptorem
meum dominum noſtrum iheſum chriſtuꝫ
debeo timere. Uade ergo cariſſime frater:
⁊ noli amplius tales queſtiones querere a
me. Ille vero ſurrexit ⁊ gratias de vita ſua
regi fratri ſuo reddidit:promittens firmiter
amodo vitam ſuam corrigere. Hoc audien
tes omnes qui aderant laudabant reſpon
ſum regis.

De ſtatu mundi actuali Ca.cxliiij.

FErtur de quodam rege cuius re
gnum in taꝫ ſubitaꝫ deuenit mu
tationem ꝙ bonum in malum:
veꝝ in falſum:forte in debile:iuſtum in iniu
ſtum eſt mutatum. Quam mutationeꝫ rex
admirans a quattuor philoſophis ſapiētiſſi
mis cauſam huius queſiuit.qui inꝙ̄ philo
ſophi poſt ſanam deliberationem ad quatu
or portas ciuitatis pergentes quilibet corū
tres cauſas ibi ſcripſit. Primus ſcripſit:po
tentia eſt iuſticia ideo terra ſine lege.dies ē
nox:ideo terra ſine via. Fuga eſt in pugna
ideo regnum ſine honore. Secundus ſcrip
ſit. Unus eſt duo:ideo regnum ſine verita
te:amicus eſt inimicus:ideo regnum ſine fi
delitate. Malum eſt bonum:ideo terra ſi
ne pietate. Tercius ſcripſit. Ratio habet li
centiam:ideo regnum ſine nomine. Fur eſt
prepoſitus ideo regnum ſine pecunia. Co
rabola vult eſſe aquila:ideo nulla diſcretio
in patria: Quartus ſcripſit. Uoluntas ē cō
ſiliarius:ideo terra male diſponit. Denari
us dat ſententiam:ideo terra male regitur:
Deus eſt mortuus.ideo totum regnuꝫ pec
catoribus eſt repletum.

Expoſitio

KAriſſimi. Quandoqꝫ terra ſole
bat regi per iuſticiam ſm leges
diuinas ⁊ imperiales:nunc autē
regit per potentiam. Nota moraliter ⁊ ē
verum quia olim iuſticia dictauit ꝙ deus
eſſet diligendus ſuper omnia ⁊c̄. Sed potē
tia in regno anunc vicit intantum ꝙ homo
ex certa malicia contra inclinationem pro
prie voluntatis qua naturaliter magis inclī
natur ad bonum ꝙ̄ ad malum:hoc fac. Se
cundum etiam verum eſt:quia olim clerici
laycis per bonum exemplum ad eternā pa
triam viam prebuerunt:ſed mutatus eſt co
lor optimus:quia omnes declinauerunt:ſi
mul inutiles facti ſunt non eſt qui faciat bo
num. Patꝫ de papa qui olim beneficia de
dit clericis dignis propter deum ſpernendo
munera ſicut petrus reſpōdit ſymoni mago
Pecunia ſit tecuꝫ in perditionem.hoc ideꝫ
patet in religioſis qui olim per bonam viaꝫ
ad eternam patriam per paupertatem oſtē
debant:quia attendebant ad illud:ꝙ mona
chus habens obulum non valet obulū:hoc
idem patet in clericis:quia vt dicit Hiero.

Quicquid preter ſimplex veſtimentum et victum de altari retines tu ſacerdos tuum non eſt ſed pauperum: rapina eſt et ſacrilegium eſt. Iſti enim omnes tam monachi quam canonici tam moniales quam clerici noctem vertunt in diem. Et ideo arta eſt via que ducit ad patriam: et pauci quia carent lumine incedunt per eam. Tercium primi. Fuga enim eſt in pugna probatur litteraliter. Nam olim domini ſi vnus habuit aliquid aduerſus alium ſolebant pugnare etc. ſed modo honor receſſit: quia nolunt pugnare: ſed quotidie per rapinam per furtum et talia vnus intrat terram alterius: et nolunt pugnare quia emunt equos velociſſimos ad fugiendum. Spiritualiter verum eſt quia olim homines temptationes vincebant et aduerſarios. ſcilicet carnem mundum et dyabolum ſuperabant. Et ſic apud deum fuerunt magni meriti: et honorem ex hoc reportabant: ſed hodie quando deberent pugnare conſentiendo fugiunt: Secundus dixit. Unus eſt duo etc. Que eſt ratio. quia veritas non eſt in mundo niſi quod cor et lingua que deberent eſſe vnum iam ſunt diuerſa: quia quicquid homo iam per os affirmat cor negat. Nota ex iſto quod hodie littere ſigillate non valent. Iuramenta preſtita non tenentur et cetera. quod non fuit olim: quia ſi vnus dixiſſet alteri ſimplici verbo faciam tibi hoc credidiſſet Spiritualiter verum eſt quia anima que deberet eſſe in caritate vna cum deo per peccatum eſt diuiſa. Secundum: amicus eſt inimicus etc. que eſt ratio niſi quod non eſt fides in mundo Certe qui deberet eſſe amicus iam eſt inimicus. Iam verificatum eſt verbum criſti Surget filius contra patrem. Credo quod non ſit modo ita bonus amicus qui pro pecunia non fieret inimicus. Spiritualiter etiam verum eſt: quia chriſti amici in euangelio ſumus dicti: quia teſte chriſto. Iam non dicam vos ſeruos ſed amicos: ſed hodie facti ſumus inimici: quia caſtrum domini ſcilicet cor noſtrum tradimus dyabolo. Tercium: malum eſt bonum etc. Que eſt ratio quod hodie tam magna crudelitas regnat in mundo et auaricia. certe nulla alia quod illud quod eſt malum factum est bonum. ſcilicet pecunia. Quod autem pecunia ſit mala probatur per philoſophum qui dicit. quod aurum ſiue argentum non eſt niſi fex terre. Poſtquam iſte feces facte ſunt ita care pietas receſſit. Sed tamen teſte ſapiente. Nihil iniquius quam amare pecuniam. Spiritualiter peccatum quod eſt maius malum quod inueniri poteſt hodie factum eſt bonum: quia pauci ſunt qui non peccent. Contra quos propheta. Ue vobis qui dicitis malum bonum et bonum malum. Tercius dixit. Ratio habet licentiam. Que est ratio quod hodie chriſtiani carent nomine. certe nulla alia niſi quod ratio in hominibus eſt licentiata. Homo vocatus eſt chriſtianus per rationem a chriſto: ſed homines non vtuntur ratione. quia homo cum in honore eſſet non intellexit etc. Nam porcis aſſimilatur per luxuriam. Leoni per ſuperbiam: cani per inuidiam: vulpi per doloſitatem: Et ideo non meretur dici homo nec criſtianus quia vitam chriſti totaliter deſeruit. Spiritualiter verum eſt. quia ſi homo haberet rationem deum ſuper omnia diligeret. Probo: quia ratio dictat quod bonum eſt diligendum et magis bonum magis diligendum et maxime bonum maxime diligendum. ſed conſtat quod deus eſt maxime bonus: et bonum quo magis bonum cogitari non poteſt. ideo ſi homo rationem haberet ipſum pre omnibus diligeret. Secundum: fur eſt prepoſitus etc: Que eſt ratio quod pecunia dominatur: nulla alia niſi quod officiales ſunt fures: non dico fures ſed vnum per experientiam video quod domini temporales ſunt pauperes et prepoſiti abundant. Uideo etiam quod iſti villani ruſtici et alij pauperes modicum habent. Et iſti diuites abundant: que eſt ratio niſi quod fures exiſtunt. Cariſſimi ſi vnus alteri quinque marcas vel tot floreos acciperet nonne fur iudicaretur. Sed iſti quantum recipiunt de capitali ſumma notum eſt confeſſoribus. Et ideo veri fures non ſuſpenduntur teſte philoſopho qui vidit quod iudex duxit furem ad patibulum philoſopho ridente et iudice querente quare rideret: reſpondit quod magnus fur duxit paruum furem. Spiritualiter verum eſt de illis qui pro modica delectatione deo animas quas ſolo ſanguine acquiſiuit furantur et dyabolo ſubijciunt. Tercium corabola. vulgariter. Der vuecuel vuill fliegen hohe als der are. aquila Ioco non eſt diſcretio. Nam qui deberent agrum collere hodie volunt dominari: nam poſtquam habent vnum par ocrearum et calcarium et equum ipſi equitare volunt et vocari domicelli: iohannes vel criſtiane: et ſic de alijs

verum eſt de illis ciuitatenſibus quoꝝ pn̄
tes fuerunt pelliſices ⁊ ſutores ⁊c̄.ipſi autē
ſe habent vt milites:modica differentia eſt
hodie in mūdo:ſimilit̄ applica ſic̄ ſcis ⁊ vis
de mulieribus.ſpūaliter veꝝ eſt de iſtis mo
nialibus monachis ⁊ clericis: nota quō ho
die vadunt ⁊c̄.Quartus philoſophus dixit
Voluntas eſt ratio:ideo regnum male re
git̄:que eſt ratio ꝙ terra male regit̄:Certe
nulla alia niſi ꝙ dominoꝝ ꝯſilium ē maluꝫ
Naꝫ olim ꝯſiliarij ſolebant dare conſilia iu
xta equitatem: nunc aūt ea dant ſm volun
tatem:applica ſicut vis ⁊ ſcis quare hoc fa
ciunt:ſpūalit̄ etiaꝫ veꝝ eſt quicquid ratio di
ctat ꝑ eterna ſalute:voluntas vult oppoſitū
Secundum .Denarius dat ſententiam ⁊c̄.
Que eſt ratio ꝙ ſic vendit̄ iuſticia.Quia
modo nulla alia iuſticia eſt ꝙ̄ denarius qꝛ
ſi venerit denarius ad iudicium ⁊ ſi habue
ris dare pecuniam ⁊ cauſam minus iuſtaꝫ
habueris.iudex ꝑ te ſentenciabit. non te vi
det ſi reus fueris qꝛ munera iudicum ocu
los excecant.Spūaliter etiā veꝝ eſt in iudi
cio ꝯfeſſionis quia ſi volueris de magnis
peccatis veniam impetrare faciliter ⁊ iudi
cem ꝯfeſſorem placare pecuniam oſtēdas
⁊ licet non habuerit autoritateꝫ te abſoluet
pniaꝫ imponet. Nota etiaꝫ litteralit̄ de iſtis
officialibus ⁊ curia romana que non petit
ouem ſine lana.Tercium. Deus eſt mor
tuus ⁊c̄. Certe ſi deus adhuc viueret ſicut
ante incarnationem qn̄do propter peccatuꝫ
luxurie totum mundum ſubmerſit octo ani
mabus exceptis. Nota quō hoīes tunc ſe
ſolebant retrahere a peccatis ſaltem timore
ſi non amore eo ꝙ ſciebāt deum omnia vi
dicare.Sꝫ nunc qſi mortuus a nobis repu
tat̄ nec de futuro iudicio vel inferno:vel et̄
na pena vel eterno regno cogitamus ⁊c̄.ec
ce audiſtis.xij.rationes q̄re totus mundus
eſt in maligno poſitus. Quieſcite ergo cha
riſſimi agere ꝑuerſe:diſcite bene face Iſa.
Auſcultate vt cognoſcatis veritatem ⁊ veri
tas vos liberabit:quam omnis terra appro
bat:celum etiam ipſam benedicit ⁊ omnia
opera trement eam:quoniam non eſt cū ea
quid iniquum:ideo permanebit in eternuꝫ.
¶De via ſalutis quaꝫ dominus deus per
filium ſuum aperuit.

Capitulum.cxlv.

Albertus narrat ꝙ tpe philippi
erat quedam via que ducit inter
duos montes armenie que diu
non erat frequentata. Poſtea aūt accidit
nullum poſſe tranſire viaꝫ propter aeris in
fectionem niſi expiraret.Unde rex a ſapiē
tibus cauſam tanti mali querebat.⁊ nullus
ex eis veritatem dicere poterat:Tandeꝫ vo
catus ſocrates dixit regi ꝙ edificium edifi
caret equalis altitudinis cū montibus:quo
facto fecit ſocrates fieri ſpeculum de calibe
plane ſuꝑficiei politum ⁊ mundum.Ut ab
omni loco montium foret aſpectus ⁊ refle
ctio ad ſpeculum.Quo facto intrauit ſocra
tes edificium:⁊ vidit duos dracones:vnum
ex parte montis:alium vero ex ꝑte vallis.
Qui ꝯtra ſe ora mutuo aperiebant ⁊ aerē
hauſerunt.Et dum ſic reſpiceret quidaꝫ iu
uenis in equo qui periculum ignorabat vo
lens tranſire per viam illam ſubito de equo
cecidit ⁊ in ꝯtinenti mortuus eſt.Socrates
vero ſtatim ad regem cucurrit ⁊ omnia vi
ſa eidem narrauit. Poſtea vero per artem
ſubtilem capti ſunt dracones ⁊ poſtea inter
fecti.Et ſic via ſalutis omnibus eaꝫ tranſe
untibus ⁊ ambulantibus facta eſt.

Moraliſatio

Qariſſimi. Per illos montes qui
eleuabant ſuꝑ omnem ſuꝑficieꝫ
terre nobiles ac mundi potentes
intelligo qui vltra ꝯmunitateꝫ populi eleuā
tur ⁊ ꝑtem laycalem ſiue clericalem. Vnd̄
pſ:Aſcenderunt montes ⁊c̄.Inter iſtos mo
tes eſt ꝯmunis tranſitus populi qꝛ totus ꝑ
eos regit̄. In iſtis montibus ſolent latere
duo dracones.i.duo vicia.ſ.ſuperbie ⁊ luxu
rie:quoꝝ veneno totus mundus inficit̄. Iu
xta illud Iohan.ij.Omne quod eſt in mū
do aut eſt ſuꝑbia vite aut luxuria ⁊c̄. Iſto
rum draconum vis eſt nobis ignota: ⁊ ido
qꝛ per viam illam ꝯmunem in q̄ dracones
latent tranſeunt ſubito illoꝝ veneno preuen
ti moriunt̄.Sꝫ anteꝙ ꝑiculuꝫ ſentiamus de
bemus oculos noſtros ad ſpeculum mun
dum ⁊ pollitum.i.ad ſaluatorem dirigere:d
quo Sapi.vij.Candor lucis eterne ⁊ ſpecu
lum ſine macula.Iteꝫ debemus altum edi
ficium edificare:hoc edificium eſt vita mun
da per penitentiam ⁊ bonis virtutibus or
nata.qua debemus noſtra ꝑicula preuidere

Et quomodo iuuenis.i.homo vanitati deditus cadit de equo virtutis ⁊ morit̄ ſpiritu aliter. Hoc videns ſocrates.ſ.bonus prelatus debet currere ad regem glorie: ⁊ cuȝ de nocte pro ſubito orare vt poſſit viam periculoſaȝ precauere ⁊ viaȝ ſalutis eterne glorie eligere ⁊ ſic vitam eternam poſſidere. Quod nobis preſtare dignetur ⁊c.

¶ De principibus ⁊ magnatibus fortiter arguendis pro eorum forefactis

Capitulum.cxlvj.

Refert Auguſtinus in de ciuitate dei ꝙ Diomedes pyrata galeā vna longo tempore in mari homines ſpoliauit ⁊ cepit. Qui cuȝ multis nauibus iuſſu alexandri fuiſſet queſitus ⁊ tandem captus ⁊ alexandro preſentatus eum interrogauit dicens. Quare mare habet te infeſtuȝ. Ille ſtatim reſpondit. Quare te orbis terrarum. Sed quia ego hoc ago vna galea latro vocor. Tu vero mundum opprimens nauium multitudine magna diceris imperator. Sed ſi circa me fortuna māſueſceret fierem melior: ⁊ conuerſo tu: quanto infortunatior tanto deterior. Alexand' reſpōdit. Fortuna tibi mutabo ne malicia tua fortune ſed meritis aſſcribat̄ Sicq3 ditatus eſt per euȝ: ⁊ de latrone factus eſt princeps ⁊ zelator iuſticie.

Moraliſatio

Cariſſimi. Latro in mari cuȝ vna galea eſt peccator in mundo cuȝ ſola vita ⁊ tamen non deſiſtit occidere virtutes ⁊ ſpoliare per peccatum q̄s recepit in baptiſmo. Sed alexander.i.princeps vel prelatus habet talem ad viam rectitudinis adducere per naues.i.per monita ſancte eccleſie. Sed caueat prelatus vel priceps vt ſeipſum prius iudicet.vt non inuentus fuerit peior illo quem arguere voluerit quia ſi ſic grauius puniret̄. Demum latro ille factus eſt zelator iuſticie: ⁊ per bonum decorem peccator ad optimum finem peruenit: ⁊ tunc eſt maius gaudiū ſup vno peccatore penitentiam agente ꝙ̄ ſuper nonaginta nouem iuſtis qui non indigent penitentia

¶ De peccati veneno quod animam intoxicat.

Capitulum.cxlvij.

De quodaȝ rege narrat̄ quē inimici eius occidere cogitabant: ⁊ q2 potens erat veneno eum perdere voluerunt. Venerunt aliqui eorum ſimplici veſte induti ad ciuitatem vbi manebat ⁊ ibi erat fons aque de quo rex multotiens bibebat: hunc fontem veneno vndiq3 intoxicauerunt. rex autem ignorabat ⁊ bibit ſicut ſolitus erat ⁊ mortuus eſt.

Moraliſatio

Cariſſimi. Rex iſte eſt adam primus homo cui ſubiecte erāt omnes creature corporales. Pſal. Omnia ſubiecisti ſub pedibus eius ⁊c. Illum regem querebant demones interficere veneno quod fuderunt in fontē in quo deo placuit. Fons ille eſt cor humanum. Omnia ſicut riuuli reſpectu fontis exeūt. ita cor hominis influit virtutem ⁊ regimen omnibus membris ad illum fontem infuſum fuit venenum quando primus parens per ſuggeſtionem concepit contra dei preceptum facere: ⁊ ei aſſenſum prebuit: Et tunc de iſto fonte mortem bibit. Et poſt eum quaſi infiniti homines mortui ſunt: donec chriſtus veniret ⁊ nos liberaret de iſto fonte. Ex hoc deſcendunt riuuli in nobis: quia ratione illius peccati ſemper habemus promptitudieȝ ad peccandum. Iuxta illud. Senſus ⁊ cogitationes hominis prona ſunt ad peccandum ab adoleſcentia ſua.

¶ Qȝ peccatum hic vel alibi punietur.

Capitulum.cxlviij.

Refert aulus gallius de amone ꝙ cum ditiſſimus eſſet ⁊ tranſire vellet de vno regno in aliud cōduxit nauem ſed naute propter pecuniam eum occidere volebant: ſȝ ipſe ab eis impetrauit vt prius cantare poſſet ad honorem delphinis qui in cantu hominis delectatur. Cuȝ vero in mare ꝓiectus eſſȝ delphin eū ſuſcepit ⁊ in terram deportauit: ⁊ duȝ naute eum mortuū crederent ipſe in terra aput regeȝ eos accuſauit: qui coraȝ rege poſiti victi ſunt ⁊ damnati.

Expoſitio

Cariſſimi. Sic modo eſt ſi aliquis diues diuitijs v̄tutū qui ꝑ huius ſeculi mare patieni ꝓponit ad deum tranſire: venient filij dyaboli ⁊ ab eo ſamaȝ ⁊ bona t̄palia tollunt ⁊ alijs moleſtijs

vexant:ſed certe ipſe inter hec cauere debet
deuotis orationibus a deo auxiliū petendo
z ſic portat in terraꝫ:de qua Pſ. Portio
mea domine ſit in terra viuentium: z inimici
tradentur penis eternis.

¶ De vana gloria quam multa mala ſe-
quuntur. Capitulum.cxlix.

Valerius narrat ꝙ quidaꝫ nobilis
conſilium ſapientis queſiuit quo
modo poſſet nomen ſuum perpe
tuare:reſpondit ꝙ ſi virū illuſtreꝫ occideret
nomen ſuum perpetuatuꝫ eſſet:quo audito
philippū patreꝫ alexandri magni interfecit
vt nomen ſibi acquireret. Sed ille cito poſt
miſerabili morte extinctus eſt.

Applicatio

Cariſſimi. Aliqui nobiles ac mōi
potentes per mala opera ſua ac
quirunt nomen mundanum:ſed
ſine dubio per illud nomen quantum in eis
eſt dominū deum occidunt:ideo tales mala
morte morientur cum in inferno ſepeliunt.

De rore celeſtis gratie
Capitulum.cl.

Plinius narrat ꝙ ſit quedā terra
in qua nec ros nec pluuia deſcen
dit: vnde maxima eſt ibi ſiccitas
et defectus aque: quia tantum eſt ibi vnus
fons qui aquam in profunduꝫ habet. Cum
vero homines aquam volunt habere acce
dunt ad fontem cum omni genere muſicoꝝ
quod habent z circumeunt fontem dulcem
facientes melodiam: poſt melodiam aqua
aſcendit ad os fontis z fluit in abundantia:
z ſic homines aquam capiunt et recedunt.

Moraliſatio

Cariſſimi. Terra illa que ſicca eſt
mundus iſte eſt qui homineꝫ ſic
cum reddit ab oratione z deuo-
tione:z ſubtrahit rorē celeſtis gratie. Fons
iſte eſt deus:vnde Eccl. Fons ſapientie in
excelſis dei. Eamus ergo ad fontem illum
cum inſtrumētis muſicis id eſt deuotis ora
tionibus vt noſtra vox ſit dulcis in aure di
lecti:z accedat ad nos aqua gratie ſue:quā
nobis concedat qui ſine fine viuit z regnat
in vnitate ſpiritusſancti deus zc.

¶ De anima peccatrice per peccati lepraꝫ
infecta quomodo curatur.
Capitulum.clj.

Rex quidaꝫ nobilis in regno ſuo
hūit duos milites:vnus erat a ua
rus:z alter inuidus. Auarus pul
cram vxorem habuit oculis oīm gratioſaꝫ.
Inuidus vero vxoreꝫ valde turpem z om
nibus odioſam z quandam terram annexā
militi auaro habuit quā miles cupidus per
omnia habere deſiderabat: ſepius ad eum
acceſſit: z multa ei obtulit ſi terraꝫ ſuam ei
vendere vellet. Miles vero inuidus reſpō
dit ſe non velle vendere hereditatem ſuam:
nec ꝓ auro vel argento:attamen ex inuidia
cepit cogitare quomō pulcritudineꝫ vxoris
auaro militi poſſet denigrare: z dixit militi
auaro. Si deſideras terrā meam habere nil
pro precio deſidero niſi ꝙ vxor tua mecum
ſit vna nocte:qui ei ānuit z vxori dixit. que
repulſam dedit primo:ſed tandem per virū
inducta ꝯſenſit. At ille miles inuidus anteꝗ̄
ei condormiret cū leproſa ſe cōmiſcuit: hoc
facto ad dominam acceſſit z eam cognouit
quotiens voluit:quo facto eidem intimauit
ꝙ lepram incurreret dicens:quomodo inui
diaꝫ de hoc habuiſſet ꝙ vxor ſua tā turpis
eſſet z ipſa tam pulcra:ideo eam ſic detur-
pauit. Quod audiēs triſtis facta eſt z flens
amare marito ſuo intiauit:qui valde triſtis
factus dixit vxori ſue. Do tibi ꝯſilium:ad-
huc nulluꝫ ſignuꝫ lepre in te appꝫ:hic ꝓpe
extra regnum eſt magna ciuitas in qua eſt
vniuerſitas ad illam pergas:z omnibus ve
nientibus ſis cōmunis:z qui prius ad te ac
ceſſerit infirmitatem recipiet: z ab oī lepra
curaberis:qd factū eſt. Venit filius impa-
toris adamando eā: fecitqꝫ eaꝫ venire ad ſe
z eam rogauit vt ei ꝯſentiret: que negauit
dicēs. Abſit a me vt ego paupcula ſim ꝯcu
bina filij impatoris:at ille magis ac magis
eam ꝓpulſauit vt ei ꝯſentiret: illa cogitauit
Hic filius imperatoris ſi lepram incurreret
magnum damnū eſſet:z propoſuit quomō
incideret lepram ſi eam cognoſceret: at ille
nolēs deſiſtere eā cognouit z leprā incurrit
Altera die ſentiens ſe liberataꝫ ad patriam
perexit dicēs ei. Si vos ꝯtingat leprā incur
rere ad me declinate z ego vobiſ inquantū
poſſum de neceſſariiſ ꝓuidebo. Poſt hoc
non diu filius impatoris leproſuſ factus eſt
z tantum verecundabat ꝙ nocte nullo ſci-
ente ad dominam iuit vbi manebat:hoc do
mina ꝑcipiens marito ſuo intimauit dicēs.

Ille eſt qui p me infectuſ eſt: ⁊ ego a lepra liberata ſum: qui videns cū turpiter infectū fleuit amare cameraꝫ ſibi ordinauit in qua ſolitarius manebat: ⁊ domina ei pſonaliter miniſtrabat: ⁊ in eodem loco ſeptem annis manebat. Accidit enim ꝙ in ſeptimo anno erat calor intolerabilis: ⁊ leproſus vas magnum cum vino pro refocillatōe habebat: quidā ſerpens in orto exiſtens vas intrauit ⁊ ſe balneauit: et in profundū poſt lotioneꝫ iacuit. Leproſus cito a ſomno expgefactus multum ſitiebat: vas cū vino accipiens ipſo ignorante ſerpentē imbibit: poſt hoc ſerpēs oīa interiora eiuſ cepit rodere tam grauiter ꝙ lepſus gemitus ⁊ ſuſpiria dabat: domia ei maxime compatiebat̄. Paſſio illa durabat per tres dies ꝯtinue quarto die vomitū fecit ⁊ cum vomitu et veneno interiori ſerpentem ꝓiecit: ſtatim dolor ceſſabat de die in diē paulatim ſpecies lepre ab eo receſſerunt: ⁊ poſt ſeptem dies caro eius ab omni lepra eſt curata ſicut caro pueri: de quo domina multum eſt gauiſa: ⁊ veſtimentis precioſis ipſum inducbat: dextrarium optimuꝫ ei dedit: ⁊ ad imperatoreꝫ perrexit vbi cum honore eſt receptus: ⁊ poſt mortem patris regnauit: ⁊ vitam in pace finiuit.

Moraliſatio

Chariſſimi. Per iſtos duos milites cupidum inuidum dyabolum ⁊ primum homineꝫ ſcꝫ adam debemus intelligere. Dyabolus erat inuidus ⁊ habuit turpem vxorem ſcꝫ effigiem per ſuperbiam deturbatam: quia ſplendida fuit creata: ⁊ per pc̄m facta eſt turpis. Miles auarus ſcꝫ adam vxorem pulcrā habuit ſcꝫ aīam ad dei ſimilitudinem creatam Gen̄.i. Videſqꝫ dyabolus ꝙ homo erat ſic formatus vt locum eius in celo occuparet multuꝫ ei inuidebat ⁊ ſtuduit quomō eius vxorem ſcꝫ animam deturpare poſſet. Adam vero cupidus qui non tantum erat contentus de dei beneficio quod ſibi dedit ſcꝫ de padiſo: ſed quaſi alter deus eſſe volebat: ⁊ ideo expulſus eſt extra terraꝫ paradiſi quaꝫ iniuſte petiit. Videnſqꝫ dyabolus ad euaꝫ acceſſit dicens. Si comederitis de ligno vite eritis ſicut dij ſcientes bonum ⁊ malum Gen̄.iij. Dyabolus prius ſe miſcuit cū lepra ſcꝫ iniquitate ⁊ ſic ad innocentem acceſſit: et mortaliter peccauit quando diuinum preceptū violauit: ⁊ ſic homo factus eſt leproſus ſpiritualiter loquendo propter qd̄ extra regnū paradiſi erat expulſuſ in vniuerſitatē huius mundi. Filius imperatoris ſcꝫ filius dei videns homineꝫ quem formauerat in miſeria cum natura eius ſe miſcuit quando de celiſ deſcendit in vterum matris ſue benedicte ⁊ carnem noſtraꝫ aſſumpſit intantum ꝙ nos miſeroſ ab omni lepra peccati per paſſionē ſuaꝫ liberauit: ⁊ ipſe peccata noſtra tulit in corpe ſuo factus eſt turpis in paſſiōe: vnde Iſa.lvj. Vidimus eū non habentem ſpeciē neqꝫ decorem: ⁊ ſequitur. Reputauimuſ eū q̄ſi leproſum percuſſum a deo ⁊ humiliatū Nos vero ſic liberati per morteꝫ chriſti poterimus ad patriam celeſtem ſecure ſi voluerimus peruenire: ſed chriſtuſ nos quotidie temptat et pulſat ad ianuam cordis noſtri: ſicut ipſe teſtatur Cantic̄. Ego ſto ad oſtiū ⁊ pulſo ſi quis aperuerit mihi cenabo cum eo. Sed diligenter eſt aduertenduꝫ ꝙ oſtiū cordis noſtri debemus ei aperire per ſepteꝫ opera miſericordie ⁊ eum cū omni gaudio recipere: ⁊ in ſpeciali camera extra homicꝭ eum ponere vt ipſe nobiſcuꝫ ſemꝑ maneat: ⁊ ſicut iſte leproſus ſitiuit in cruce cū dixit. Sitio: quid ſitiebat. Dico non vinum ſed ſalutem animarum noſtrarum. Iudei hoc audientes acetum cum felle mixtum ei dederunt: ecce ſerpentem venenoſum pro nr̄a ſalute bibit: ⁊ totum venenuꝫ peccati primi parentis proiecit: ⁊ ſic cum dextrario diuinitatis cum humanitate in die aſcenſionis cū multitudine celos aſcēdit in iubilo ⁊ gloria ſempiterna: ad quam nos perducat qui ⁊c̄ Qui nos chriſtus ab eternis periculis ⁊ demonum obſidionibus nos liberauit.

Capitulum.lij.

Quidam vero princeps nomine eleonitus cuius populus in quadam ciuitate claudebat̄ obſeſſus qui volens populo ſuo caute cōſulere quid ſibi vtiliuſ expediret precepit vt vnus de militibus ſuis obſidionem accederet qui obſidentibus inſultum preberet ordinauit ꝙ in telis ſuis latenter ⁊ artificialiter ſcriberetur Cōfortamini in domino et eſtote fideles in obſidione in perſona eleoniti venio ⁊ obſidionem amouebo.

Moraliſatio.

Cariſſimi. Iſte princeps eſt xpūs populus obſeſſus in ciuitate pec catores in mundo qui a demonibus obſidenť ꝙ ſi non diuinitus admonemur aīas noſtras occident. Miles miſſus eſt predicator Apoſtolus ad Thi. Labora ſicut bonus miles: ille miles in exteriori apparentia q̄ſi aduerſariuȝ pctōribus oſtendit quia lanceaȝ ſagittā ⁊ inſultus prebet dum acuta verba nūc contra guloſos: nunc ꝯtra luxurioſos ⁊ ſic de ceteris proponit: ſed pro certo amicus noſter eſt: qꝛ plus valent verbera diligentis ꝙ oſcula blandientis.

De tribulatione temporali que in gaudium ſempiternum poſtremo cōmutabitur Capitulum. cliij.

Anthiochus i ciuitate anthiochia regnauit a quo ipſa ciuitas anthiochia nomen accepit: ex cōiuge ſua filiam ſpecioſiſſimam genuit: que cum perueniſſet ad etatem legittimam ⁊ ſpecies pulcritudinis accreſceret multi eā in matrimoniū petebant cū magna ⁊ ineſtimabilis datis quātitate. Sed cum pater deliberaret cui potiſſime filiā ſuā daret in matrimoniū hoc neſciens: quia iniqua cōcupiſcentia crudelitatiſq; flāma in amorem filie ſue exarſit cepitq; eā amplius diligere ꝙ patreȝ oporteret: qui cum luctaretur cū furore: pugnat cum pudore: vincitur amore: quadaȝ die accessit ad cubiculum filie ſue ⁊ omnes longe ſedere iuſſit quaſi cum filia ſua colloquium ſecretū habiturus: ſtimulante furore libidinis diu repugnāte filia nodum virginitatis eruꝑit ⁊ pudorē violauit. Cunq; puella quid faceret cogitaret: nutrix ſubito ad eā itrauit quaȝ vt vidit flebili vultu ait. Ob quā rem affligiť anima tua: puella ait. O cariſſima modo in cubiculo iſto duo nobilia nomina perierūt: ait nutrix. Domina q̄re hoc dicis at illa. Quia ante matrimoniū meum pefſimo ſcelere ſum violata. Nutrix cū hec audiſſet ⁊ vidiſſet amens quaſi facta dixit. Et quis dyabolus tanta audacia thorū regine auſus eſt violare: puella ait. Impietas hoc fecit: nutrix ait. Cur non indicas prī: puella ait. Ubi eſt pater: ſi intelligas periit nomē patris in me: mortis mihi remedium placet Nutrix audiuit eā mortis remediū querēs: blando eam ſermonis eloquio reuocauit vt a ꝓpoſito ſuo recederet. Inter hec impius pater cū ſimulata mente oſtenderet ciuibus pium patrem inter domus parietes maritū ſe eſſe filie ſue letatur: ⁊ vt ſemꝑ impiis filie thoris frueretur ad expellendos peritores qui eam in coniugeȝ petebant nouū genus nequicie cogitauit. Queſtioneȝ vero prepo nebat dicens. Si quis queſtionis mee ſolutionem inuenerit filiam meam in vxoreȝ habebit: ⁊ ſi defecerit decollabitur. Plurimi vndiq; reges ꝓpter incredibileȝ ⁊ inauditā puelle ſpeciē venerť ſi quis forte prudentia literarum queſtionis ſolutionem inueniſſet quaſi nihil dixiſſet decollabať: ⁊ caput eius ſupra portaȝ ſuſpendebatur vt aduenientes imagineȝ mortis viderent ⁊ turbarentur ne ad talem conditionem accederent: hoc totū fecerat vt ipſemet cū filia ſua poterat in adulterio ꝑmanere. Cum vero tales crudelitates exerceret anthiochus iterpoſito breui tempore adoleſcens quidā tyrus patrie ſue princeps locuples valde appollonius noīe bene literatus nauigās anthiochiā intrauit Ingreſſuſq; ad regem ait. Aue rex: ⁊ ille. Salui ſint nupturi parentes tui: ait iuuenis Peto filiaȝ tuam in vxorē. Rex vt audiuit quod audire nolebat reſpiciens iuuenem ⁊ ait. Noſti nuptiaꝝ conditionem: ait iuuenis Noui ⁊ ad portaȝ vidi. Indignatus rex ait Audi ergo queſtionem. Scelere vehor: materna carne veſcor: quero fratrem meū: matris mee viruȝ nec inuenio. Puer accepta queſtione paululum receſſit a rege: et cum ſcientiam quereret: deo fauente ſolutionem queſtionis inuenit: ⁊ reuerſus ad regeȝ ait. Bone rex ꝓpoſuiſti queſtioneȝ: audi ergo ſolutionē: nam quod dixiſti. Scelere vehor non es mentitus: te enī ipſum intuere: mr̄na carne veſcor: filiam tuam reſpice. Rex cum audiuit ſolutionē queſtionis iuuenē ſoluiſſe timens ne peccatum ſuum pateficeret: irato vultu eum reſpiciens dixit. Longe es iuuenis a queſtiōe: nihil verum dixiſti: decollari quidem promerueris: ſed ecce habebis dierum triginta ſpacium recogita tecum. Reuertere ad terraȝ tuam: ⁊ ſi ſolutionem queſtionis inueneris: filiam meam in matrimonium accipies. Sin autem decollaberis

Iuuenis turbatus accepto comitatu naue3
aſcendens tendit in patriam:ſed poſt receſ=
ſum adoleſcentis vocauit rex diſpenſatore3
ſuum taliarchum nomine cui ait. Taliar=
che ſecretorum meorū miniſter fideliſſime
ſcias ꝙ tyrus appollonius inuenit q̄ſtionis
mee ſolutione3:aſcende ergo ꝯfeſtim naue3
ad perſequendum eum: ꝛ cum perueneris
tyrum quere eum: ꝛ cum ferro vel veneno
interfice eum:reuerſus dum fueris premiū
magnū accipies.Taliarchus ſcutum acci=
piens pecuniāq3 ꝑgens ad patria3 iuuenis
venit. Appollonius vero prius venit et ad
domum ſua3 introiuit:apertoq3 ſcrinio oēs
libros reſpexit: ꝛ nihil aliud inuenit niſi qd
regi dixerat:ꝛ dixit intra ſe. Niſi fallor an=
thiochus rex impio amore diligit filiā ſua3
ꝛ recogitans ſecū dixit.Quid agis appol=
loni concluſione3 eius ſoluiſti ꝛ tamen filiā
non accepiſti:ideo delatus es a deo vt non
morieris:ꝯtinuoq3 iuſſit ſibi naues prepare
ꝛ eas centum milibus modiorum frumenti
onerari:ꝛ multo pondere auri et argenti ꝛ
veſte copioſa ꝛ cū paucis ſecū fideliſſimis
hora noctis tercia nauim aſcēdit tradiditq3
ſe alto pelago.Alia vero die queritur a ci=
uibus ſuis ꝛ non inuenit:meror ingens na
ſcit ꝙ amantiſſimus princeps patrie nuſꝙ
cōparuit:planctus magnus erat in ciuitate
tantus vero amor ciuium circa eum erat vt
multo tempore tonſores ceſſarent: publica
ſpectacula tollerentur: balnea clauderentur
non templa nec tabernās quiſquis ingredit
ꝛ cum talia agerētur ſuperuenit taliarchus
qui a rege anthiocho ad necandum miſſus
erat:ꝛ videns oīa clauſa dixit cuidā puero.
Indica mihi ſi viuere velis ex qua cauſa ci
uitas iſta in luctu moratur:ait puer.O ca=
riſſime neſcis tu illud quid interrogas: ciui
tas hec in luctu moratur:quia appollonius
priceps patrie huius ab anthiocho rege re
greſſus nuſꝙ comparuit.Taliarchus cum
hoc audiſſet gaudio plenus ad naue3 rediit
ꝛ anthiochiā intrauit: ingreſſuſq3 ad rege3
ait. Domine mi rex letare qꝛ appollonius
vos timens nuſꝙ cōparuit:rex ait.Fugere
quidē poteſt ſed effugere non poteſt ſtatim
hmōi edictum poſuit: quicunq3 appolloniū
tyrū ꝯtemptore3 regis mei mihi exhibuerit
accipiet quinquagita talenta auri: qui vero
caput eius amputauerit centū talenta acci=
piet:hoc facto non tantu3 inimici ſed amici
cupiditate ſeducti ad perſequendū appollo
nium properabant. Querebat vero appol
lonius per mare per terras ꝑ ſiluas per vni
uerſas indagines ꝛ non inueniebat. Tunc
rex iuſſit ſibi claſſes nauium preparari ad
pſequendū iuuene3:ſed ꝛ morā facientibus
qui claſſes ſibi nauium preparabant appol
lonius tharſim deuenit ꝛ deambulās iuxta
littus viſus eſt a quodam ſeruo ſuo elinato
noīe qui ſuperuenerat in ipſa hora ꝛ accedēs
ad eum dixit.Aue rex appolloni: ille ſaluta
tus fecit vt potētes facere ꝯſueuerāt ſprecuit
homine3:tunc ſenex indignatus eſt valde ꝛ
iteꝝ ſalutauit eum ꝛ ait.Aue rex appolloni
reſaluta ꝛ noli deſpicere paupertate3 hone
ſtis moribus decoratā3.Si enim ſcis quod
ſcio cauendū eſt tibi:ꝛ ille.Si placet vobis
dicito mihi:qui ait.Proſcriptus es:at ille.
Et quis patrie ſue preſcripſit principem:eli
natus ait.Rex anthiochus.anthiochus qua
ex cauſa:elinatus ait. Quia quod pater eſt
tu eſſe voluiſti:appollonius ait. Et ꝓ q̄nto
me proſcripſit:ꝛ ille. Quicūq3 te illi viuum
exhibuerit quinq̄ginta talēta auri:qui vero
caput tuum ꝑtulerit centū talenta ille hēbit
pro mercede:ꝛ ideo moneo te fuge in preſi
dium:ſed cum hec dixiſſet elinatus receſſit
Tunc appollonius eū rogauit vt ad ſe ve=
niret ꝛ centū talenta auri daret ei et ait:Ac
cipe tantu3 de pauꝑtate mea quia meruiſti
ꝛ amputa caput meum et regi preſentes ꝛ
tunc magnū gaudium habebit:ecce habes
centum talenta auri ꝛ tu es innocens quia
ego te ex mea volūtate pro illo conduxi vt
tam magnū gaudiu3 offeras regi:cui ſenex
reſpōdit. Domine abſit hoc a me vt huius
modi rei cauſa vnꝙ de vita mea premium
accipiam:apud bonos hoīes amicicia pre=
mio non eſt comparāda:et regi appollonio
magnam laudem adiiciens receſſit. Poſt
hec appollonius cum ſpaciat in eode3 loco
ſupra littus vidit quenda3 hominem contra
ſe venientem dolentem ꝛ meſto vultu ſtran
guilionem nomine: acceſſit ad eum pron=
nus:ꝛ ait appollonius. Aue ſtanguilio: et
ipſe ait. Aue domine mi rex Appolloni: et
rurſum ait. Dic mihi quare in his locis
turbata mente verſaris: ait Appollonius.

Quia filiam regis vt ver dixeram coniugem et in matrimonium petiui. Petiui itaq; si fieri poteſt i patria noſtra nolo latere: ſtranguilio ait. Domine appolloni ciuitas noſtra pauperrima eſt et non poteſt tuam nobilitatē ſuſtinere: preterea durem famē et ſterilitatē patimur annone: nec etiam iam ciuibus vlla ſpes ē ſalutis: ſed crudeliſſima mors ē ante oculos noſtros: appollonius ait. Agite gratias deo qui me profugem veſtris finibus applicuit: dabo ciuitati veſtre centum milia modiorum frumenti ſi fugam meam tantū celaueritis. Stranguilio vt hoc audiuit proſtrauit ſe ante pedes eius et ait. Domine appolloni ſi eſurienti ciuitati ſubueneris non ſolū fugam tuā celabimus: ſed ſi neceſſitas fuerit p ſalute tua dimicabimus: aſcendenſq; appolloniuſ tribunal in foro preſentibus cūctis ciuibus de eius ciuitate dixit. Ciues tharſenſes quos annone penuria turbat et opprimit: ego tyrus appolloniuſ releuo: credo eni vos huius beneficij memores fugā celaturos. Scitote eni non me malicia anthiochi eſſe fugatum: ſed per viam feliciter hic ſum delatus: dabo itaq; vobis centum milia modiorum frumenti eo precio quo ſum in patria mercatus octo ereis ſingulos modios. Ciues hec audientes q ſingulos modios octo ereis mercarentur hilares effecti ſunt ac gratias agentes ſtatim frumēta parabant. tunc appollonius ne depoſita regia dignitate mercatoris magis q donatoris nomen videretur aſſumere: preciūq; aſſumens eiuſdē ciuitatis vtilitatibuſ redonauit Ciues autem vt tanta viderent eius beneficia bigam ſtatuerunt in foro in qua ſtans dextra manu fruges et ſiniſtro pede calcaret: et in baſe ſcripſerunt. Ciuitati tharſie tyrus appollonius donū dedit quod ciuitatē a ſeua morte liberauit. Deinde interpoſitis paucis diebus hortante ſtrāguilione et dyoniſiade eius coniuge ad penthapolim tyreorum nauigare ppoſuit vt illic lateret eo q beneficia cum opulentia et tranquillitate agerent. Igitur cum ingenti honore ducit ad mare: et valedicens oibus aſcendit rati: ſed tribus diebus et noctibus totidē ventis proſperis nauigās ſubito pelagus mutatū eſt poſtq litus tharſie reliquit. Nā paucis horis ventus ꝯcitatus aquilone vento: auroq; inſtante claſſe celum nimia ſe pluuia erupit populus tyri procella corrūpitur ratis pariter diſſoluitur zephiri fretū perturbant: grando ac nubes tenebroſa incumbebant: flant venti fortiter intantum q mors cunctos occuparet: tunc vnuſquiſq; rapuit ſibi tabulas tantum in illa caligine tempeſtatis omnes perierunt. Appollonius vero vnius tabule beneficio in penthapolitanorum littore eſt pulſus. Stans autem in littore intuens mare tranquillum ſic ait. O pelagi fides facilius incidam in manuſ crudeliſſimi regis quo pergam quam patriam petam: quis notus huic ignoto auxiliū dabit. Hec dum loqueret appollonius aſpexit iuuenē venientē contra ſe quidā robuſtus piſcator ſordido ſago coopertū cogente neceſſitate proſtrauit ſe ad pedes eius: profuſiſq; lacrimis ait. Miſerere quicunq; es nudo naufragio non humilibus parentibus ſed nobilibus genito: et vt ſcias cui miſereris ego ſum tyrus appollonius patrie mee pnceps deprecor te auxiliū vite mee. Piſcator vt vidit ſpeciem iuuenis miſericordia motus illū exigit et duxit infra tecta domus et poſuit epulas qs habere potuit: et vt plenius ſue pietati ſatiſfaceret exuens ſe tribunariū in duas partes diuidens vnam dedit iuueni dicens. Tolle qd habeo et vade in ciuitatē ibi inuenies forſitā qui tui miſereatur: ſi nō inueneris huc ad me reuertere paupertas quecunq; ſufficiat piſcator ait illi. Tantum admoneo te vt ſi quando dignitati tue redditus fueris ne deſpicias tribunarij paupertatem: ait appollonius. Si nō memor fuero iterum naufragium patiar nec tui ſimilem inueniam: et hec dicens demōſtrata ſibi via carpens portas ciuitatis ingreditur. Dūq; cogitaret vnde peteret auxilium vite vidit per plateam puerū nudum currentem oleo caput vnctum habentem ſabano precinctū voce magna clamantē et dicentem. Audite oēs audite peregrini et ſerui qui ablui vult pergat ginnaſium. Audito hoc appollonius exuens ſe tribunariū ingredit lauacrū vtit liquore: et dū ſingulos intuet qrit ſibi parē nec inuenit: et ſubito altiſtrates rex totius regionis ingreſſuſ eſt cū turba famulorum. Cū rex ludū ſpere cū ſuis ſuis exerceret admiſit ſe appollonius regi et decurrentē ſuſtulit

ſperam: et ſubtili velocitate percuſſam lu-
denti regi remiſit:tunc rex ſuis famulis ait.
Recedite:hic enim iuueniſ vt ſuſpicoꝛ mihi
cōparandus eſt appollonius.Appollonius
vt audiuit ſe laudari conſtanter acceſſit ad
regeꝫ:ꝛ accepto cyramoco docta manu cir
culauit eum cum ſubtilitate:deinde in ſolio
gratiſſimo fouit eū:ꝛ exeunte eo ab officio
diſceſſit:dixitqꝫ rex ad amicos ſuos poſt di
ſceſſū adoleſcentis.Juro vobis in veritate
meliuſ me nūꝙ abluiſſe ꝙ hodie beneficio
adoleſcentis neſcio cuius: ꝛ reſpiciens vnū
de famulis ait. Juuenis ille qui mihi offi-
ciū fecit vide quis ſit:ꝛ ille ſecutus iuueneꝫ
vidit eum ſoꝛdido tribunario indutū: reuer
ſuſqꝫ ad regē dixit.Juuenis ille naufragus
eſt:rex ait.Unde ſcis:ꝛ ille.Tacēte illo ha
bitus indicat cauſaꝫ:ait rex.Uade celerius
ꝛ dic ei.Rogat te rex vt venias ad cenam.
Appollonius vt audiuit acquieuit ꝛ cū fa-
mulo venit ad regē:famulus pꝛius ingreſ-
ſus ait ad regeꝫ. Naufragus adeſt:ſed pꝛo
pter ſoꝛdidū habitum introire verecundat̄:
ſtatiqꝫ rex iuſſit eum veſtibuſ indui dignis
ꝛ ad cenā ingredi.Jngreſſus appollonius
triclinium regis ꝯtra regem aſſignato loco
diſcubuit infert̄ pꝛandium: deinde cena re-
galis.Appollonius cunctis epulantibuſ nō
epulabat̄:ſed aurū ꝛ argentū et miniſteriū
regis diu flens intuebat̄: tunc vnus de diſ-
cūbentibus ad regeꝫ ait.Niſi falloꝛ iuuenis
iſte foꝛtune regiſ inuidet:rex ait.Male ſu
ſpicaris foꝛtune mee non inuidet ſed plura
ſe ꝑdidiſſe triſtatur:ꝛ reſpicienſ appolloniū
hilari vultu ait rex.Juuenis epulare nobiſ
cum ꝛ de deo melioꝛa ſpera:ꝛ dū hoꝛtaret̄
iuuenē ſubito introiuit filia regiſ virgo iam
adulta:deditqꝫ oſculū patri ſuo:deinde cun
ctis diſcūbentibus amiciſ:que dū oſcularet̄
ſingulos reuerſa eſt ad patreꝫ ꝛ ait.Bone
pater quis eſt iſte iuuenis qui cōtra te locū
honoꝛatum tenet qui multum dolet:ait rex
O dulcis filia iuuenis iſte naufragus eſt ꝛ
ginaſia mihi gratiſſime fecit pꝛopter quod
ad cenaꝫ vocaui illū:quis ſit neſcio: ſed vis
ſcire interroga eum te decet omnia noſſe ꝛ
foꝛſitan dū cognoueris miſereberis ei.Hec
audiēs puella ad iuuenē acceſſit ꝛ ait.Ca-
riſſime generoſitas nobilitatē oſtēdit ſi tibi
moleſtuꝫ ineſt indica mihi nomen tuum et

caſus tuos:ꝛ ille. Si nomē queris in mare
ꝑdidi:ſi nobilitatē in tyro reliqui: ait puella
Apertius dic vt intelligā:tunc appollonius
nomen ſuum ꝛ oēs caſus expoſuit.Finitꝭ
ſermonibus fundere lacrimas cepit:quē vt
vidit rex flentem ait filie.Nata dulcis pec-
caſti dum nomen ꝛ caſus adoleſcentis peti
uiſti:veteres eius doloꝛes renouaſti.Dul-
cis ergo filia exquo iam ſcis veritateꝫ iuſtū
eſt vt libertatē tuam q̄ſi regina ei oſtendas
Puella vt audiuit voluntateꝫ patris reſpi
ciens iuuenem ait.Noſter es appolloni de
pone meroꝛem ꝛ a patre meo locupleteris
Appollonius cū gemitu ꝛ verecūdia grās
egit.:tūc rex ait filie ſue.Defer liram vt cū
cantu exhilares conuiuiuꝫ:puella iuſſit ſibi
afferri liram ꝛ cepit cū omni dulcedine lirā
percutere omnes eam ceperunt laudare et
dicere. Non poteſt melius nec dulcius au-
diri:inter quos ſolus appolloniuſ tacuit:ait
ei rex. Appolloni fedam rem facis:omnes
filiam meam in arte muſica laudant quare
tu ſolus vituperas:at ille.Bone rex ſi per-
mittaſ dico ꝙ ſentio filia tua in artē muſicā
inceſſit ꝛ nondū didicit: igitur iubeas mihi
tradi lirā ꝛ ſtatim ſcias quod neſciuiſti:rex
ait.Appolloni video te eruditum in oībus:
iuſſit ſibi tradi liraꝫ ꝛ egreſſo foꝛas coꝛona
capitis eum decoꝛauit: accipienſqꝫ liram in
trauit triclinium pulſabat ante regeꝫ tanta
dulcedine vt omnes non appollonium ſed
appollinem crederent. diſcumbentes cum
rege dixerūt ꝙ nunꝙ melius audiſſent nec
vidiſſent.Filia regis hoc audienſ reſpiciēs
iuuenem capta eſt in amoꝛem eius ꝛ ait ad
patrem ſuum.O pater permittas me dare
iuueni quod mihi placet:ait rex.Permit-
to.Jlla reſpiciens appollonium ait. Ma
giſter appolloni accipe ex indulgentia pr̄is
mei auri ducēta talenta:argenti libꝛas qua
dꝛingentas:veſtemqꝫ copioſam:ſeruos.xx.
ancillas.x.quibus ait.Afferte qd̄ pꝛomiſi ꝛ
p̄ntibuſ amiciſ expoſito triclinio iuſſu regie
allata ſunt omnia. Quo facto leuauerūt ſe
oēs:ꝛ licenciati diſceſſerūt:appollonius ait
Bone rex miſeroꝝ miſericoꝛs et tu regina
amatrix ſtudioꝛum et dilectrix philoſophie
valete:et reſpiciēs famulos quos ſibi regia
donauerat ait. Attollite famuli hec q̄ mihi
data ſunt ꝛ eamus et hoſpicium queramus

Puella timens ne amatorẽ perderet triſtis
eſt facta reſpiciens ad patrẽ ait. Bone rex
⁊ pater optime placeat tibi vt appollonius
hodie ditatus abſcedat: ⁊ quod illi donaui-
mus a malis ne rapiatᷣ. Tunc rex feſtinus
iuſſit ſibi aſſignari aulam vbi honeſte quie
ſceret. Puella vero amore accenſa inquie
tam habuit noctem: mane vero cubiculum
patris adiit: quaꝫ vt vidit pater dixit. Quid
eſt hoc ꝙ preter ↄſuetudinem ita mane eui
gilaſti: puella ait. Requieꝫ hẽre non potero:
et ideo cariſſime pater peto vt me tradas
iuueni ad doctrinandũ ꝙ potero artem mu
ſicam ⁊ alia addiſcere. Rex hec audiẽs ga
uiſus eſt iuſſit ad ſe iuuenem vocari: cui ait
Appolloni filia mea multũ cupit arteꝫ tuaꝫ
addiſcere: ideo rogo te vt ei oſtẽdas omnia
que noſti: ⁊ ego mercedem condignam re-
tribuam: ⁊ ille. Domine paratus ſum vo-
luntati veſtre ſatiſfacere: docuit puellã ſicut
ipẽ didicit. poſt hec puella pre nimo amore
iuuenis infirmatur. Rex vt vidit filiam ſuã
incurriſſe egritudinem ſubito medicos vo-
cauit. Illi vero venas ⁊ ſingulas ꝑtes cor-
poris tangebant ⁊ nullam egritudinẽ inue
nerunt: poſt paucos dies tres iuuenes no-
biliſſimi qui per longum tempus filiam in
matrimoniũ petierant regẽ vna voce paritᷣ
ſalutauerunt: quos intuenſ rex ait. Qua de
cauſa veniſtis: at illi. Quia ſepius nobis ꝓ
miſiſtis vni ex nobis dare filiam veſtraꝫ in
matrimoniũ propter quod hodie ſimul ve-
nimus: ciues tui ſumus diuites ⁊ ex nobili
bus parentibuſ geniti: ⁊ ideo de tribus tibi
elige quem vis habere generũ: rex ait. Nõ
apto tẽpe me interpellaſtis: filia mea ſtudiis
vacat ⁊ ob amoreꝫ ſtudioꝝ imbecillis iacet
ſed ne videat vobis nimis differre ſcribite
in codicillis veſtris nomina veſtra ⁊ dotis
quantitatem que tranſmittã filie vt ipſa eli-
gat quem voluerit. Illi hoc fecerunt. Rex
accepit ſcripturam ⁊ legit ſignauitqꝫ dedit
appollonio dicens. Tolle magiſter has ſcri
ptᷣas ⁊ trade diſcipule tue. Appollonius re
cepit ſcripturas ⁊ puelle portauit. Puella
vt vidit quẽ diligebat ait. Magiſter quid
ẽ ꝙ ſolus introiſti in cubiculũ: appollonius
ait. Sume codicillos quos tibi miſit pater
tuus ⁊ lege. Puella codices apuit ⁊ legit
tria nomina petitoruꝫ: proiectiſqꝫ codicillis
reſpiciens appolloniũ dixit. Magiſter ap
polloni vtrum non doles ꝙ alteri debeo in
matrimonium tradi: ⁊ ille. Non quia omne
quod eſt tibi honor erit et cõmodum meũ:
ait puella. Magiſter ſi me amareſ doloreſ
reſcripſit ⁊ ſignauit codicillos tradiditqꝫ ap
pollonio vt eos regi deferret ⁊ ſcripſit hec.
Rex ⁊ pater optime quoniam clementia ꝑ
miſit mihi vt reſcribam: reſcribo. Illũ nau-
fragum volo in maritũ habere. Rex cum
legiſſet voluntatem puelle ignorans quem
naufragũ diceret: reſpiciens ad iuuenes ait
Quis veſtrum naufragiũ paſſus eſt: vnus
ex illis nomine ardoniuſ dixit: Ego paſſus
ſum nafragium: alius ait. Morbus te con
ſumat nec saluus nec ſanus ſis cũ ego ſcio
te coetaneũ meum portam ciuitatis nunꝙ
exiſti vbi naufragiuꝫ feciſti. Rex cum non
inueniſſet quis eorum naufragium feciſſet:
reſpexit appolloniũ dicẽs. Tolle codicillos
⁊ lege: poteſt enim fieri ꝙ ego nõ nouerim
tu intelligis qui preſens fuiſti. Appolloniuſ
acceptis codicillis percurrit ⁊ vt ſenſit ſe a
mari erubuit: cui rex ait. Appolloni inueni
ſti naufragũ: at ille pre rubore pauca dixit.
Nam in hoc poteſt notari ſapientia ipſius
appollonij: quoniam iuxta verbũ ſapientis
In multiloquio deeſt ſapĩa: vnde. j. Pe. ij
Chriſtus vobis reliquit exemplũ vt ſequa
mini veſtigia eius qui nũꝙ peccauit nec in
ore eius inuentus eſt dolus: cum ꝟm Pſ̃
Sicut ipſe dixit ita facta ſunt: quare verus
iſrahelita appellandus eſt in quo nõ eſt do
lus vt dicitur Johã. j. ideo imitemur ipſum
non maledicendo: nec reddendo maledictũ
pro maledicto: ſed cohibeamus linguaꝫ no
ſtram vt ſemper benedicat: ⁊ ſic erit inſtru-
mentum. Scribe velociter ſcribentis id eſt
ſpirituſſancti dona ſua repente infundentis
iuxta illud. Factus ẽ repente de celo ſonus
⁊c̃: vnde. iij. Petri. j. Qui vult videre dies
bonos coerceat linguã ſuaꝫ a malo ⁊ labia
eius ne loquantur dolum hoc eſt nõ debet
in ſeipſo murmurare: nec exterius malum
ꝓferre: ⁊ ſic poterit vitam quietã poſſidere
hic in pace tẽporali: in futuro auteꝫ in pace
eternali. Naꝫ prima pax cõmuniter ſeruatᷣ
per hoc ꝙ hoc non prorumpat linguã ſuaꝫ
in verba ↄtumelioſa proximoꝝ ſuoꝝ offen
ſiua: ⁊ eſt principiũ paciſ eterne: vnde Pſ̃

In pace in idipſum dormiam ⁊ requieſcã.
Nam ſicut hoïs boni et pacifice loquentis
lingua dirigitur per virtutem dei:ſic lingua
maledicentis per ſpũs malignos tali famu
lãtes:iuxta illud. In orto noſtro ſedet alba
ſpina ſuper quã quieſcunt aues. Per ortũ
enim iſtum debemus intelligere os noſtrũ
duplici ſepe circũſceptum ſcꝫ dentibus ⁊ la-
biis non propter aliud niſi vt ponemus ori
cuſtodiam ne nihil niſi quod in laudem dei
vadat loquatur. Spina autẽ in orto ꝯtenta
eſt ipſa lingua ſic dicta ſimilitudinarie:quo
niam ſicut ſpina materialis pungit ſicẽ patet
Math.xxvij. Plectẽtes corona de ſpinis
impoſuerũt capiti eius vt ſanguis eius pro
pter nimiam compunctionem ipſaꝝ ſpinaꝝ
per ſuum benedictum corpus effluxit. Sic
etiam ipſa ſpina que dicit̃ lingua cõpungit
hoïem nunc auferendo bonam famam ſuã
nunc de ipſo mentiendo: nũc malum quod
aliis incognitum eſt manifeſtando: de quo
ſingulariter cauendum eſt. Aues autẽ ſuꝑ
ipſam ſpinam quieſcentes ſunt ipſi dyaboli
qui hoïem ad tale vicium ſingulariter incli
nant vt coꝝ efficiatur miniſter:ideo de tali
dicẽt in extremo iudicio. dimitte nobis hũc
hoïem iuſte iudex qui tuus eſſe noluit per
virtutem:noſter effectus eſt per maliciam.
Cohibeat igitur vnuſquiſqꝫ linguam ſuam
quod Catho appellat primam virtutẽ:ſed
ad hyſtoriaꝫ redeundo rex cum intellexit ꝙ
filia eũ voluit:aliis ait. Dum tẽpus fuerit
veniam ad vos. Illi valedicentes receſſerũt
ſolus intrauit ad filiam ſuã ⁊ ait. Queꝫ tibi
elegiſti coniugeꝫ. Illa proſtrauit ſe cũ lacri
mis ⁊ ait. Pater cariſſime naufragũ ap-
pollonium peto. Rex cũ lacrimas filie ſue
vidiſſet leuauit eam a terra ⁊ ſic alloquitur
dicẽs. Nata dulcis noli de aliq̃ re cogitare
quia talem concupiſti quem ⁊ ego. Et enĩ
vidi qꝛ amando factus ſum pater diem tibi
nuptiarum ſine mora conſtituaꝫ. Poſtera
ergo die vocãtur amici vicinaꝝ vrbium ad
regem:quibus ait. Cariſſimi filia mea vult
nubere appollonio magiſtro ſuo:peto ergo
vt vobis omnibus ſit leticia:quia filia mea
prudenti viro ſociat̃. Hec igitur dicens con
ſtituit diem nuptiarum que cito concepit:⁊
dum pueꝝ in vtero hr̃et accidit ꝙ cum am
bularet cuꝫ rege appollonio viro ſuo iuxta
littus maris vidit nauem ſpecioſã cognouit
caꝫ appollonius ꝙ eſſet de patria ſua: con
uerſus ad nauclerũ ait. Unde venis:at ille.
A tyro. Appollonius ait patriam meã no-
minaſti:alter reſpõdit. Ergo tyrus es tu:⁊
ille. Ut dicis:naucleras ait. Noſti aliquem
patrie illius principeꝫ nomine appollonius
nauclerus dixit. Peto vbicũqꝫ illũ videris
dicas ei vt gaudiat ⁊ exultet: qꝛ rex anthio
chus fulmie ꝑcuſſus eſt cũ filia ſua. Opes
aũt regni anthiochie reſeruant̃ appollonio
Appollonius vt hoc audiuit plenus gaudio
ad coniugem ſuam ait. Peto itaqꝫ vt me
abire permittas ad percipiendum regnum
Illa vt audiuit profuſis lacrimis ait. O dõ
mine ſi in longinquo itinere eſſes ꝯſtitutus
ad partũ meũ feſtinare debueras: ⁊ modo
recedere velis cum iuxta me ſis: ſed ſi hoc
velis parit̃ nauigemus:⁊ veniens ad patrẽ
ait. O pater letare ⁊ gaude: qꝛ ſceuiſſimus
rex anthiochus cum filia ſua dei iudicio in
fulmine percuſſus eſt:opes autem ⁊ dyade
mata nobis ſunt reſeruata:ꝑmitte me naui
gare cum viro meo. Rex autẽ exhilaratus
nauis iubet producí in littus ⁊ oïbus bonis
impleri: ꝓpterea nutricẽ eius noïe ligozidẽ
⁊ obſtetriceꝫ propter partũ eius ſimul naui
gare precepit:⁊ data proficiſcendi copia de
duxit ad littus:oſculaturqꝫ filiam ⁊ generũ
nauigando. Sed cũ ꝑ aliquot dies in mari
fuiſſent ſurrexit tẽpeſtas magna: puella in
tantum infirmatur procreans filiaꝫ ꝙ facta
eſt q̃ſi mortua:quod cũ videret familia ex-
clamabat voce magna ⁊ vlulatu. Hec au-
diens appollonius cucurrit et vidit ꝯiugeꝫ
ſuam quaſi mortuã iacentem vt ei videbat̃
ſcidit a pectore ſuo veſtes profuſis fletibus
iactauit ſe ſuꝑ corpus eius ⁊ ait: Cara con
iunx altiſtratis filia quid reſpondebo patri
tuo ꝓ te: ⁊ cũ hoc dixiſſet dixit gubernator
Corpus mortuum nauis ſuſterre nõ valet
iube ergo corpus in pelagũ mitti vt poſſi-
mus euadere:appollonius ait ad eũ. Quid
dicis peſſime placet tibi vt hoc corpus ĩ pe
lagus mittam quod me naufragũ ⁊ egenũ
ſuſcepit:vocauit ſeruos ſuos ⁊ ait. Faciatis
loculuꝫ ⁊ foramina et cum bitumine linire:
⁊ ſit carta plumbea intus poſita et obturet̃
ꝑfecto loculo regalibus ornamẽtis exornãt
puellam in loculo ponũt:⁊ copiam auri ad

caput eius: ⁊ dedit oſculum funeri fundens ſuper eam lacrimas: tunc iuſſit infanteꝫ tolli ⁊ diligenter nutriri vt pro filia neptem regi oſtenderet: ⁊ iuſſit loculum mitti in mare cum maximo fletu. Tercia die vnda maris iecit loculum ad littus epheſoꝝ a lōge a domo cuiuſdam medici cerimonijs noīe: qui cum diſcipulis eadem die in littore ambulauit: tunc vidit loculuꝫ effuſis fluctibus iacentem: ait ſeruis ſuis: tollite hunc loculū cum omni diligentia ⁊ ad villam perferte: Quod cum feciſſent medicus apparuit: vidit puellam regalibus ornamentis decoratam ⁊ ſpecioſam valde. Cuius pulcritudinem omnes videntes de ea multū ammirabant̄ quōꝫ verus erat pulcritudinis radius in qua natura nihil vicioſum ꝯſtituit niſi ꝙ eam immortalem non formauerat. Crines nāqꝫ eius erant niuei candoris ſub quibus reſidebat frontis lactee planicies cuius nulla erat deteſtabilis rugoſitas: oculi enim eius erant quaſi duoꝝ ſideꝝ deſcribentes orbis volubilitate non ꝓdij aſpectibus erant modeſti frenati ſtabilem animi ꝯſtantiam ꝓmittentes palpebraꝝ. etiam pili non inhoneſte natura in ea collocauerat. Naſus etiā eius rectitudinis ſue lineaꝫ plenitudinis etiam decore poſſidebat. Nec vergebat in ſupremum nimia longitudine nec nimia breuitate correpta ſꝫ decenti honeſtatis q̄ntitate incidebat. Cuius colluꝫ radijs ſolaribus candius ſpecioſis ornatum clinodijs hominum aſpectibus mirabilem intulerat animi iocunditatem. Corpus etiam non diminutuꝫ vel q̄ntitatis molle ſupabundans neq̄ꝙ quis in ea cenſere ꝓpoſuit: ex cuius pectore brachia pulcritudinis tāq̄ꝫ ex arboris trūco rami ꝓcedebāt quoꝝ digiti q̄ntitatis debitam ſibi aſſumpſerant menſuram vnguium fulgore non pretermiſſo. Cuius ſummarie ſpecioſitas nihil deformitatis ſibi admiſceri ꝓpatiebat̄ in quo poteſt notari etiā ſingularis anime ſue pfectio per potentiaꝫ diuinam creando ſibi infuſe cuꝫ actus ⁊ potentia debent ad inuicem ꝓporcionari. Et actus actiuoꝝ non ſunt niſi in paciente prediſpoſito: quare omnis pulcritudo corporis exterioris ab interiori anime pulcritudie ꝓcedit: quare dicit̄ ꝙ varia virtus forme molem ſibi adaptat materie. Optima nāqꝫ aptatio eſt inter corpus ⁊ animam ipſius puelle quaꝫ vt vidit q̄ſi mortuam iacenteꝫ obſtupuit ⁊ ait. O bona puella quare eſtis ſic derelicta: vidit ſubtus caput eius pecuniaꝫ poſitam: ⁊ ſub pecunia cartam ſcriptam ⁊ ait. perquiramus quid ꝯtinet̄ in carta quaꝫ cum aperuiſſet inuenit titulum ſcriptū: quicunqꝫ hunc loculum inuenit peto vt deceꝫ aureos habeat ⁊ decem funeri impendat: hoc enim corpus multas lacrimas reliquit parentibus ⁊ dolores amaros qui ſi aliud fecerit ꝙ ꝙ dolor expoſcit: vltimum dieꝫ incidat nec ſit qui corpus eius ſepulture commendat. Perlectis aūt cartulis ad ſeruos ſuos ait. Preſtemus corpi quod dolor expoſcit Iuro vobis per ſpem vite mee ī hoc funere ampliuſ me erogatuꝝ ꝙ dolor imperat. Continuo iubet parari rogum: ſꝫ cum edificat̄ atqꝫ deponit̄ ſuperuenit diſcipulus medici adoleſcens: ⁊ quantum ad ingeniū ꝑtinet ſenex erat. Hic cum corpus ſpecioſū ſuper rogum poſitum videret intuens euꝫ magiſter ait. Beneueniſti: hec enīꝫ hora expectaui te tolle ampullaꝫ vnguenti: ⁊ quod ſupremum eſt de funere ſuperfunde ſepulture: venit iuuenis ad corpus extraxit d̄ pectore veſtes: fudit vnguentum tractum manu tutum corpus ad precordia viuere ſenſit obſtupuit iuuenis: palpat venas ⁊ indicia rimat̄ narium: labia labijs ꝓbat: ſenſit vitā eum morte luctantem: ⁊ ait ad ſeruos Supponite faculas ꝑ quattuor angulos lente ⁊ tpate. Quo facto ſanguis ille qui coagulatus erat eſt liquefactus. quod vt vidit iuuenis ait magiſtro. Puella vero quā tu mortuam dicis viuit: ⁊ vt facilius mi hi poſſes credere experimento ſatiſfaciaꝫ. His dictis tulit puellam ⁊ in cubiculum ſuum poſuit ſup pectus eius calefaciens oleum. Madefecit lanam ⁊ poſuit ſup corpus ſuuꝫ ſic ꝙ ſanguis eius qui intus erat coagulatus eſſet tepore liquefactus eſt: cepitqꝫ ſpūs per medullas deſcendere: venis itaqꝫ patefactis aperiens oculos ⁊ recipiens ſpūm ait: q̄lis ergo es tu: non tangas aliter ꝙ oportet tangere q̄r filia regis ſum ⁊ regis vxor. Iuuenis hec audiēs gaudio plenus introiuit ad cubiculum ſuum ⁊ ait. Ecce magiſter puella viuit: qui ait: probo peritiam: arteꝫ laudo prudentiam miror. Diligentiam audi diſci

pline. Noli artis tue eſſe ingratus. Accipe mercedem. Hec enim puella multam pecuniam ſecum attulit: ⁊ iuſſit eam ſalubribus veſtibus cibis etiam ⁊ fomentis optimis recreari. Poſt paucos vero dies vt cognouit eam ex regali genere ortum eſſe adhibitis amicis filiam ſibi adoptauit: ⁊ rogabat ab ea cum lacbrimis ne ab aliquo tangeretur inter ſacerdotes: Diane templo eam cum feminis miſit. vt inuiolabiliter ſeruaretur. Inter hec vero dux apolonius nauigat: cum ingenti luctu gubernante deo applicuit tharſo: ⁊ deſcendens a rati petijt domum ſtranguilionis ⁊ dioniſiadis: quos cum apolonius ſalutaſſet omnes caſus ſuos expoſuit dicens. Cum dolore vero magno mortua eſt coniunx mea: tamen filia eſt ſeruata de q̄ gaudeo. Ideo ſic in vobis ↄfido amiſſum regnum quod mihi ſeruat̄ accipe volo. Neq3 ad ſocerū reuertar cuius in mari perdidi filiam Sed agam potius opa mercatoris vobis ↄmendo filiam meam vt cum filia veſtra philomacia noīe nutriat̄: ⁊ vt filia mea vocet̄ tharſia. Preterea vxoris mee nutricem Ligoridem noīe curam tue puelle cuſtodire volo. Hec dicens tradidit ſtranguilioni infantem: deditq3 auꝝ ⁊ argentum ⁊ veſtes copioſas ⁊ iurauit: neq3 barbam neq3 capillos nec vngulas tonſuꝝ niſi filiam ſuam prius dediſſet in matrimonium. At illi ſtupentes ꝙ tam grauiter iurauerat cum magna diligentia educaturus ſe puellam repromiſerunt. Apolonius aūt nauim aſcendit Et ad longinquas regiones ipſe nauigabat. Interea vero puella tharſia expleto quinquennio ſtudijs liberalibus tradit̄ vna cum philomacia filia eoꝝ coetanea ſua. Cumq3 ad quattuordecim annos veniſſet reuerſa de auditorio inuenit nutricem ſuam ligoridem ſubitaneam inualitudinem incurriſſe ⁊ ſedēs iuxta eam cauſas infirmitatis explorat. Cui nutrix. Audi bona filia verba mea ⁊ in corde tuo reſerua. Quem putas tuum patrem aut matrem vel patriam: puella ait: patriam tharſum: patrem ſtranguilionem: matrē dyoniſiadem. Nutrix ingemuit ⁊ ait. Audi filia originem natalium tuoꝝ: vt ſcias quō poſt mortem meam agere debeas. Eſt tibi pat̄ nomine Apolonius ⁊ mater lucina altiſtratis regis filia. Que cū te pareret ſtatim precluſa ſpiritu mortua eſt quam pater tuus apolonius effecto loculo cum ornamentis regalibus in mare miſit: ⁊ .xx. ſiſtercias auri poſuit ſub caput: ⁊ vbicunq3 eſſet deuoluta ille in auxilium eius fuiſſent: nauis quoq3 luctantibus ventis cum patre tuo lugente ⁊ te in cunabilis poſita puenit ad hanc ciuitatem. His ergo hoſpitibus ſtranguilioni ⁊ dyoniſiade vna mecum te ↄmendauit: tyrus apolonius votumq3 fecit nec barbā neq3 capillos nec vngues tonſuris niſi prius te nuptui traderet. Nūc moneo ſi poſt mortem meam hoſpites quos parentes appellas iniuriam aliquam tibi forte fecerint aſcēde in foꝝ: ⁊ ibi inuenies ſtatuam patris tui ſtantem apprehende illum ⁊ clama filius eius ſum cuius eſt hec ſtatua. Ciues vo memores beneficioꝝ patris tui iniuriam tuam vindicabunt. Cui tharſia. Cara nutrix deū teſtor ſi iſta mihi non dixiſſes vnde eſſem penitus neſcirem: ⁊ cum ad inuicem loquerentur nutrix emiſit ſpiritum. Tharſia vero corpus nutricis ſue ſepeliuit: ⁊ per totū annum mortem eius lugebat. Poſtea induit priorem dignitatem petijt ſcolas ad ſtudia liberalia: ⁊ dum de ſcolis reuerteret̄ nō prius cibum ſumpſiſſet anteꝙ nutricis monumentum introiſſet ferens ampullam vini ingrediebat̄: ⁊ ibi manens parentes ſuos vocabat. Et dum hec agerent̄ quadam die dyoniſiades cum filia ſua philomacia tranſibat per foꝝ. Videtes omnes ciues ſpeciē tharſie ⁊ ornamentum dixerunt. Felix pater cuius filia eſt tharſia. Illa vero que adheret ei turpis eſt ⁊ dedecus Dyoniſiades vt audiuit tharſiam laudari ⁊ filiam ſuam vitupari ↄuerſa in inſaniam furoris ſola ſedens ſecum cogitauit. Pater ex quo hinc ꝓfectus eſt hꝫ annos quattuordecim: non venit ad r̄ cipiendum filiam ſuam: nec litteras pro ea miſit: puto ꝙ eſt mortuus. nutrix eius mortua eſt: neminem habeo emulum: occidam eam ⁊ ornamentis eius filiam meam ornabo: ⁊ cum hec cogitaſſꝫ venit quidam de villa Theophilus noīe quem vocās ait. Si cupis premium accipere tharſiam interfice: Ait villicus. Quid peccauit innocens virgo: ⁊ illa Peſſima eſt ⁊ ideo mihi negare non debes: fac quod iubeo ⁊ ſi non feceris male tibi eueniet: et ille. Dic mihi domina

qualiter hoc poteſt fieri: que ait. Conſuetu
do eius eſt mox vt venerit de ſcolis non pri
us ſumere cibum ꝙ nutricis ſue introierit
monumentum vbi te cum pugione paratū
inueniat: apprehende crines eius a vertice:
ꝛ eam interfice: ꝛ corpus eius mitte in ma
re: ꝛ libertatem tuam a me cuꝫ magno pre
mio accipies. Uillicus tulit pugionem ge=
mens ꝛ flens ibat ad monumentuꝫ ꝛ dixit.
Heu non merui libertatem niſi per ſangui
nis effuſionem innocentis virginis. Puel
la autem rediens de ſcolis monumentum
cum ampulla vini intrauit ſicut ſolebat fa=
cere. Uillicus impetum fecit ꝛ apprehen=
dens crines puelle iactauit eam in terram.
Dum autē volebat eum percutere ait ad
eum Tharſia. O Theophile quid peccaui
contra te vel contra aliquem vt moriar: ait
villicus Tu nihil peccaſti ſꝫ pater tuus qui
te cum magna pecunia ꝛ ornamentis rega
libus reliquit. Cui puella. Peto domine
vt ſi nulla ſpes mihi eſt permittas me deuꝫ
teſtari. Uillicus ait. Teſtare. Et deus ipſe
ſcit ꝙ coactus te interficio. Illa vero cum
eſſet poſita in oratione: venerunt pirate vi=
dentes puellam ſub iugo mortis ſtare ꝛ ho
minem armatum volentem percutere eam
clamauerunt. Parce crudeliſſime barba=
re illa eſt noſtra preda non tua victoria. At
ille vt talia audiuit fugiens poſt monumen
tum latuit in littore. Pirate vero rapuerūt
virginem mare petunt. Uillicus rediit ad
dominaꝫ: ꝛ ait. Quod iuſſiſti factum eſt tu
vero vt ꝯſulo induas te lugibilem veſtem:
ꝛ ego tecum ꝛ effundamus lachrymas fal
ſas in conſpectu ciuium: ꝛ dicemus eam ex
graui infirmitate defunctam. Stranguilio
vt audiuit tremor ꝛ ſtupor euꝫ inuaſit ꝛ di=
xit. Da ergo ꝛ mihi veſtem lugibilem vt
lugeaꝫ: quia tali ſcelere ſum inuolutus: heu
quid faciam. Pater puelle iſtam ciuitateꝫ
a periculo mortis liberauit: propter iſtaꝫ ci
uitateꝫ naufragium pertulit bona perdidit:
ꝛ penuriam perpeſſus: ꝛ reſtitutum eſt ei
malum pro bono. Filiam ſuam quam miſ=
ſit nutriendaꝫ crudelis leena deuorauit: heu
cecatus ſum lugeam innocentem. Uictus
ſum ad peſſimum venenoſumqꝫ ſerpenteꝫ:
eleuans oculos ad celum ait. Deus tu ſcis
quia mundus ſum a ſanguine Tharſie et
requiras a Dyoniſiada. Reſpexit vxoreꝫ ſuā
ꝛ ait. Quomodo ſuffocaſti filiam regis ini
mica dei hominumqꝫ opprobrium. Illa ve
ro induit ſe ꝛ filiam ſuam lugabres veſtes
falſaſqꝫ lachrymas fuderunt coraꝫ ciuibus
dicentes. Ciues chariſſimi ideo ad vos cla
mamus quia ſpes oculorum noſtroꝝ thar
ſia quaꝫ vidiſtis ſubito dolore defuncta eſt
ꝛ nobis cruciatus ꝛ amaros fletos reliquit
quam digne ſepeliri fecimus. Tunc ꝑgunt
ciues vbi figuratum erat ex promeritis pa
tris fabricatuꝫ ex ere corpus vbi ciues thar
ſie virgini pro beneficijs patris eius ſepul=
crum ex ere colatum fecerunt. Igitur qui
puellam rapuerant venerunt ad ciuitatem
machilentaꝫ. Deponitur ergo illa inter ce
tera mancipia venalis. Audiens eam leno
infauſtiſſimus ac impurus cōtendere cepit
vt eam emerat Sed Athanagora princeps
eiuſdem ciuitatis videns eam nobilem pul
cram ꝛ ſapientem obtulit decem ſiſtercias
auri. Leno ait. Ego dabo viginti. Antha=
nagora ait. Ego dabo triginta. Leno Ego
quadraginta. Athanagora Ego quinqꝫgin
ta. Leno octuaginta. Athanagora nonagin
ta. Leno centum ſiſtercias in preſenti dabo
ꝛ ait. Si quis amplius decem ſiſtercias au
ri dabo ſupra athanagora ait ego ſi cū leno
ne contendere voluero vt vnaꝫ emam plu
res venditurus ſum. permittaꝫ eum emere
ꝛ cum proſtituerit eaꝫ lupanar: intrabo pri
us ad illam ꝛ eripiam nodum virginitatis
eius ꝛ erit mihi ſicut emerim eā. Quid plu
ra. Perrexit cum lenone in ſalutatoriū vbi
habuit priapum aureum ꝛ gemmis ador=
natum ꝛ ait. Puella adora iſtum. Ait illa
Nunꝙ tale adorem. Et ait. Domine nun
quid lapſatenus es tu. Leno ait. Quare: et
illa. qꝛ lapſateni colunt priapum. Leno ait.
Neſcis tu miſera qꝛ in domuꝫ lenonis aua
ri incurriſti. Puella ꝓſternēs ſe ad pedes
ait. O domine miſerere virginitati mee ne
ꝓſtituas hoc corpus ꝓ tali turpi titulo cui
lena. Neſcis qꝛ apud lenonē ꝛ tortorē nec
preces nec lacrime valent. Tamen vocauit
villicum puellaꝝ ꝛ ait. Hec puella ornetur
veſtibus puellaribus precioſis ꝛ ſcribat̄ ei
titulus: Quicunqꝫ tharſiam violauerit me
diaꝫ librā dabit poſtea ad ſingulos ſolidos
parebit populo. Uillicus fecerat qđ iuſſuꝫ

polo faciēꝫ mentéqꝫ ad ſydera tollēſiā deus
eſt hoīm plaſmator rector ⁊ auctor:Non ſi
net has lacrimas caſſo finire labore.ad hec
apol.leuauit oculos ⁊ vt puellaꝫ ingemuit
⁊ ait.Heu mihi miſero q̄diu luctabor grāſ
ago prudentie tue ⁊ nobilitati:hanc vicē re
pendo vt memor tui ſim q̄ndo letari licꝫ re-
gni mei viribus lauabor.forſitan vt dicis re
gio genere orta es natalibus parentum tuoꝝ
repreſentaberis:nunc accipe.c.aureos ⁊ re
cede noli me appellare: recenti enim luctu
rnouata calamitate tabeſco:puella acceptiſ
aureis abire cepit ⁊ ait ad eaꝫ athana.quo
vadis tharſia ſine fructu laboraſti non po-
tuiſti facere miaꝫ ac ſubuenire hoī interfici
enti ſe:⁊ ait tharſia:oīa quecunqꝫ potui feci
⁊ dans mihi.c.aureos abire rogauit:atha.
ait:dabo tibi ducentos ⁊ deſcende ⁊ redde
ei quos dedit ⁊ dic ſaluteꝫ tuā quero ⁊ non
pecuniā:deſcendens tharſia ait ⁊ ſedit iuxta
eum:ſi in iſto ſqualore eſtimaſti manere p-
mitte me tecuꝫ ſmocionari .Si ergo pabo
laꝝ meaꝝ ſolueris queſtioneꝫ:vadaꝫ ſin ali
as refundaꝫ tibi pecuniaꝫ ⁊ recedaꝫ .Tunc
apol.ne reciperet pecuniā ſꝫ etiā puelle pru-
dentis ne negaret ſmones ait: licꝫ in malis
meis nulla cura mihi ſuppetat niſi flendi ⁊
lugendi tamē ne ornamento prudentie tue
careaꝫ dic que mihi interrogatura es ⁊ ab
ſcede: peto enim vt fletibus meis ſpaciū tri
buas:ait tharſia.audito me:eſt domus ī ter
ris que nobis clauſa reſultat. Ipſa domus
reſonat tacitus ſꝫ non ſonat hoſpes. Ambo
cum currunt hoſpes ſimul ⁊ domus vna:
⁊ ait:ſi rex es vt dicis conuenit te eſſe mihi
prudentioreꝫ ſolue queſtionē:ait apol. Nec
ſcias me eſſe mentitū domus que in terra
reſonat vnda eſt:hoſpes tacitus piſciſ ē qui
cum domo ſua currit:at illa. Longa feror
velox formoſe filia ſilue. Innumera pariter
comitum ſtipante caterua.Curro viaſ mul
tas veſtigia nulla relinquo.Apol.ait.Si li-
citum eſſꝫ oſtendā tibi multa que neſcis cū
reſpondebo queſtionibus tuis.miror te taꝫ
tenera etate mirifica prudentia eē imbutaꝫ.
Nāqꝫ arbor ſtipata cateruis vias multas
currens ⁊ veſtigia nulla relinquens nauis
eſt.⁊ addidit puella. Per rotas ⁊ edes in
noxius ille ptranſit.eſt calor in medio ma-
gnus quē nemo remouit.Non eſt nuda do

mus nudus ſꝫ ꝯuenit hoſpes. Si luctū po-
neres innocens intrares in ignes apol.ait:
Intrareꝫ balneum vbi hincinde flāme per
tabulas ſurgunt. Nuda domus in q̄ nihil ē
nudus hoſpes ꝯuenit ⁊ nudus ſudabit Cū
qꝫ hoc ⁊ ſimilia dicerent puella miſit ſe ſup
apol.⁊ diſtractis manibus eum amplexa-
bat̄ dicens ei.Exaudi vocē deprecantis:re
ſpice vgineꝫ q̄ viꝝ talis prudentie mori ne
fariū eſt.Si ꝯiugeꝫ quaꝫ deſideras deus ex
ſua grā tibi reſtituat:ſi filiaꝫ ſaluaꝫ quaꝫ de
functā dicis inuenire poteris:pre gaudio te
oportet viuere.Apol.cum hec vba audiſſet
in iracundiaꝫ vſus eſt:ſurrexit ⁊ puellā cuꝫ
pede pcuſſit: impulſa vo cecidit vgo ⁊ ge-
nis eius nuptis cepit ſanguis effluere:con-
turbata vgo cepit flere ⁊ dixit.O deus con
ditor celoꝝ vide afflictioneꝫ meaꝫ nata ſum
inter fluctus ⁊ pcellas maris:mr̄ mea do-
loribus ꝯſtricta defuncta eſt ⁊ ſepultura eſt
ei negata:in terris ornata a pr̄e meo ⁊ in-
loculo poſita cum.xx.ſiſtercias auri mari ē
tradita.ego vo infelix ſtranguilioni ⁊ dyo
niſiade impiiſſimis hoībus a pr̄e meo ſum
tradita cum ornamentis ⁊ regalibus veſti-
bus ⁊ iuſſa ſum a ſeruis coꝝ occidi:tandeꝫ
petiui vt deum inuocareꝫ anteq̄ me occide
ret mihi ꝯceſſit. Piratis ſupuenientibus
rapta ſum:⁊ qui me occidere volebat fugā
petijt:⁊ in hunc locum deducta ⁊ deus q̄n
do ei placꝫ me reddat pr̄i meo apol. Apol.
audiens hec oīa certiſſima ſigna exclama-
uit voce magna ⁊ ait.O domine miſicors
qui ꝯſpicis celum ⁊ abyſſum ⁊ oīa ſecreta
patefacias benedictuꝫ ſit nomen tuū:Cum
hec dixiſſet cecidit ſup amplexus tharſie fi
lie ſue ⁊ oſculatus eſt eā cum leticia ⁊ pre
gaudio fleuit amare ⁊ ait O dulciſſima na
ta mea ⁊ vnica dimidiū aīe mee non mori-
ar ppter te:inueni ppī quam volui mori:al
ta voce clamabat dicēs.Currite famuli cur
rite amici currite omnes ⁊ miſerie mee finē
imponite inueni quaꝫ pdideraꝫ.ſ.vnicam fi
liaꝫ meaꝫ.Audito clamore famuli currerūt:
currit inter illos athanagora princeps ⁊ de
ſcendentibus illis in nauim inuenerunt illū
flenteꝫ pre gaudio ſup collum filie ſue ⁊ di
centem.Ecce filia mea quaꝫ lugeo dimidi-
uꝫ aīe mee iaꝫ volo viuere omnes pre gau
dio cum eo flebant. Tunc erigens ſe apol.

ꝑiectis veſtibus lugubribus indutus ẽ veſtibus mundiſſimis ⁊ omnes dixerunt. O dñe quaꝫ ſimilis eſt filia tua vobis: ſi nõ eſſꝫ aliud experimentum ſufficeret eius ſimilitudo ad ꝓbandaꝫ eſſe filiam tuaꝫ. Tunc filia bis ter quater oſculata eſt prẽꝫ ⁊ ait. O pater benedictus deus qui mihi grãꝫ dedit ꝙ te videre potero tecum viuere tecum mori: ⁊ narrauit ei quõ a lenone ꝯparata ⁊ in lupanari eſt poſita ⁊ quõ deus ṽginitatẽ ſuaꝫ cuſtodiuit. Audiens hoc athanagora timẽs ſcꝫ ne filiam alteri in vxorẽ daret miſit ſe ad pedes apol. dicens. Adiuro te ꝑ deũ viuũ qui te prẽꝫ filie reſtituit ne alteri filiam des in ꝯiugeꝫ niſi mihi: ſum enim princeps huius ciuitatis meo auxilio ṽgo ꝑmanſit ⁊ me duce te prẽꝫ agnouit. Cui apol. ait. Nõ poſſum tibi eſſe ꝯtrarius: qꝛ multa ꝓ filia mea feciſti ⁊ ideo opto vt ipſa ſit vxor tua: ⁊ tũc reſtat vt vindicem me a lenone. Athanagora ciuitatem intrauit ꝯuocatiſqꝫ ciuibus dixit. Ne pereat ciuitas ꝓpter vnum imperiũ Sciatis apollonium regeꝫ prẽꝫ tharſie huc veniſſe: ecce claſſes nauium properant euꝫ cum grandi exercitu ad deſtruendaꝫ ciuitãtem ꝓpter lenonem qui filiam ſuaꝫ tharſiã in lupanari ꝯſtituit. His dictis ꝯcurſus factus eſt ⁊ tanta ꝯmotio populi vt nec viri nec femĩe manerent quin currerent omnes ad appolloniũ regem videndo. eũ ⁊ miam ab eo petendo. Ait athanagora. Cõſulo ad hoc vt non deſtruat̃ ciuitas deducat̃ ad eũ leno: captus eſt ſtatim ⁊ ligatis manibus leno a tergo deducit̃ ad regem apol. regia veſte indutus tonſo capite dyadema impoſuit capiti ſui tribunal aſcendit cum filia ⁊ ciuibus dicens. Videtis tharſiam virgĩeꝫ a patre ſuo hodie ꝯgnitaꝫ: cuius turpiſſimus leno q̃ntum erat in eo corruptioneꝫ ꝯfuſionẽ ꝑpetuaꝫ ꝓcurabat: nec amicicia ſua nec prece nec precio deſiſtere volebat facite ergo filie mee vindictam. Omnes vna voce dixerunt. Dñe leno viuus ꝯburat̃: ⁊ diuitie eius puelle dent̃: ꝓrimus adducit̃ leno ⁊ corã oibus in igne ponit̃ ⁊ totalit̃ ꝯburit̃. Tharſia ait villico: dono tibi libertateꝫ: qꝛ beneficio tuo ⁊ ciuiũ ṽgo ꝑmanſi ⁊ donauit ei ducentos aureos ⁊ libertateꝫ. Libertateꝫ cunctis puellis coraꝫ ſe preſentatis ꝯdonauit ⁊ dixit. Quid de corꝑe veſtro actenus ſerui-

ſtis ex hoc libere eſtote. Apol. ad populum loquens grãs vobis de beneficijs vrĩs reddo mihi ⁊ filie mee factis. nunc ergo tribuo vobis auri pondera quinq̃ginta. Illi ei capita ſua inclinabãt grãs referentes. Ciues omnes ſtatuam appollonij in medio ciuitatis ſtatuerunt: ⁊ in baſi ſcripſerũt Tyro appolonio reſtauratori domuũ nr̃aꝝ ⁊ tharſie ſanctiſſime filie eius virgini. Poſt paucos dies appol. tradidit filiam ſuam in ꝯiugeꝫ athanagore cum ingenti leticia totius ciuitatis ⁊ cũ genere ⁊ filia nauigans cũ oibus ſuis volens ꝑ tharſum ꝓficiſcendo ad pr̃iaꝫ ſuam irem ſomnis ammonitus eſt ꝑ angelum vt ephesum iret ⁊ intraret in templum ephesoꝝ cuꝫ filia ⁊ genere ſuo ibiqꝫ omnes caſus ſuos alta voce exponeret quos paſſus eſſet a iuuẽtute ſua poſtea veniret tharſum ⁊ vindicaret filiã ſuaꝫ. Appol. experge factus oĩa indicauit generi ⁊ filie ſue. illi autem dixerunt. Fac domine quod tibi videt̃ bonum tunc iuſſit gubernatorem nauigare ephesum Qui cũ deſcendiſſꝫ ratim cũ ſuis templum petijt vt ꝯiunx ſua inter ſacerdotes ſancte vixit: rogauit vt templum aperietur: quod factũ eſt. Hec audiens vxor eius ꝙ quidaꝫ rex venerat cũ filia ⁊ genere. gẽmis regalibus ornauit caput ſuuꝫ ⁊ induit ſe veſte purpura: ⁊ cum honeſto cõmitatu templũ intrauit: erat nimis pulcra ⁊ ob nimiũ caſtitatis amorẽ aſſerebant omnes nullaꝫ taꝫ grataꝫ eſſe ṽgineꝫ. Quã videns appollonius in nullo noticiã eius hẽbat: miſit ſe ad pedes eius cum filia ſua ⁊ genere: tãtus enim ſplendor eius pulcritudinis imminebat vt ipſa dyadema eſſe videntibus putaret̃: ſtatuit in templo precioſa munera: et poſt hec cepit appollonius dicere ſicut angelus ei dixerat. Ego ab adoleſcentulo rex natus tyrus appollonius noĩatuſ cũ ad omneꝫ ſciaꝫ perueniſſem regis iniqui anthiochi queſtioneꝫ exolui vt eius filiaꝫ acciperem: ille ṽo cã defloraui ac in impietate ſua cõtinue tenuit ⁊ me occidere conabat̃: fugaꝫ petij ⁊ in mari oĩa ꝑdidi: ⁊ poſt a rege altiſtrate gratiſſime ſuſceptus intantũ eius beniuolentiam ſum exꝑtus vt mihi filiã ſuam in vxorem daret. deinde mortuo anthiocho ad regnum percipiendum vxorem meam mecum duxi: hanc filiaꝫ peꝑit vxor mea in

mari de cuius ptu defuncta eſt quam ego cum.xx.ſiſtercijs aureis in loculo clauſam in mare miſi:vt inuenta digne ſepeliret.Et hanc filiã meã nequiſſimis hoibus ad nutriendũ cõmen. qui z ſupiores ptes egiptij petij.Quarto aũt decimo anno adueniens vt filiam meã expeterem dixerunt mihi eã eſſe defunctã:z dum credidi in luctu vixi z in lugubribus veſtibus z mori cupiens mihi filia mea reddita eſt. Cũ hec z his ſimilia narrarẽ altiſtratis regis filia vxor eius leuauit ſe z rapuit dum in amplexus volẽs q̃ cũ oſculari:Appollonius aũt repulit eã a ſe cum indignatione ignorans ꝙ vxor ſua eſſẽ:at ille.O domine mi:dixit cũ lacrimis dimidium aie mee cur ſic agis:ego ſum cõiunx tua altiſtratis regis filia z tu es tyrus appollonius maritus z dominus meus qui me docuiſti:tu es naufragus meus quem amaui non cauſa libidinis ſ; ſapie.Appollonius hoc audiens ſtatim noticiam eius habens cecidit ſup collum eius z pre gaudio lacrimas emiſit dicens. Benedictus altiſſimus qui mihi filiam cum vxore reddidit:at illa.Ubi eſt filia mea:z ipſe oſtendẽs tharſiam dixit.Hec eſt filia tua tharſia:illa vero oſculata eſt eam z ſic cum leticia magna in tota ciuitate illa z in circuitu ꝙ rex appollonius vxorẽ ſuã in templo inuenit: famatũ eſt.Appollonius aſcendit nauem cũ vxore z filia z genere reuertens ad prĩaz ſuã.Ueniens igit appol.anthiochiã regnum ſibi r̃ſeruatum recepit z pgens tyꝛ cõſtituit in locum ſuum athanagoram generꝛ ſuũ.Deinde cum ipſo genere vxore z filia z cũ exercitu regio veniens tharſum iuſſit apprehendere dyoniſiadem z ſtranguilionem z duci ante ſe z corã oĩbus ait.Ciues tharſenſes nunquid veſtꝛ alicui extiti ingratus.Omnes dixerunt.Nõ domine:parati ſumus ꝑ vobis mori:hec ſtatua ẽ facta:q2 nos a morte ſeruaſtis.Appollonius ait. Cõmendaui filiã meã ſtranguilioni z dyoniſiadi vxori ſue z eam mihi reddere noluerunt.Infelix mulier ait.Bone domine nunquid tuipſe titulum monumenti eius legiſti.appollonius iuſſit filiam ſuam venire in preſentia oim: z tharſia maledixit mulieri z dixit.Aue ſalutat te tharſia ab inferis reuocata.Infelix mulier videns eam toto corde cõtremuit ciues mirabant z gaudebant:z iuſſit tharſia venire villicum cui ait.Theophile tu agnoſti:clara voce reſponde quis ad interficiendum me te obligauit:villicus ait dyoniſiades dña mea.Tunc ciues rapuerunt ſtrauguilionem z dyoniſiadẽ:z extra ciuitatem trahentes lapidauerunt.Uolentes z theophilum occidere ſ; tharſia cum a morte liberauit dicens:Niſi mihi ſpacium ad orandum dediſſet modo cum non defenderem: Appol.dedit munera ciuitati ad reſtaurandũ ciuitatẽ z moratus ẽ ibi tribus menſibus:nauigans inde penthapolim ciuitatem curiã ingredit ad altiſtratẽ regẽ gaudens. Rex ſenex factus eſt:vidit filiã z neptiã cũ marito ſuo rege p integꝝ annũ letant inſimul vna pmanſerunt:poſt hec morit perfecta etate:manibus eoꝝ dimittens dimidietatem regni ſui apollonio z medietatem filie ſue:oĩbus his pactis dum ambularet apollonius iuxta mare vidit piſcatorẽ qui eum poſt naufragiũ accepit:iuſſitq; eũ apprehendere z ad palacium duci:videns piſcator a militibus ſe apprehẽdi putauit occidi Ingreſſus apol.iuſſit eum adduci ad ſe dicẽs.hic paranimphus meus qui mihi poſt naufragium opem dedit ad ciuitatẽ venire oſtendit z dixit ei:ego ſum apolonius tyrus z iuſſit ſibi dari.cc.ſiſtercias ſeruos z ancillas z fecit eum comitem ſuũ q̃diu vixit:clamitus qui ei de anthiocho nunciauit procidens ad pedes appolonij z ait.memor eſto domine elamiti ſui tui.Appollonius apprehenſa manu eius erexit eum fecitq; eũ diuitem z ordinauit in comitẽ.His expletis genuit Apol.filium de cõiuge ſua quem in locum aui ſui Altiſtratis conſtituit regem. Uixit apolonius cum coniuge ſua.lxxxiiij. annos z tenuit regnum anthiochie z Tyri z tyrenenſium quiete ac feliciter caſus ſuos deſcripſit ipſe duo volumina perfecit vnum in templo epheſorum alterum in ſua bibliotheca collocauit defunctus ẽ z perrexit ad vitam eternam.Ad quã zc̃.

De celeſti patria
Capitulum.cliiij.

Narrat geruaſius ꝙ in ediſſa ciuitate ob preſentiã ſancte imagis chriſti nullus hereticus viuẽ põt

nullus paganus:nullus ydoloꝝ cultoꝛ:nullus iudeus: ſed nec locū illū barbari poſſūt inuadere:ſi q̄ndo exercitus obuenit hoſtilis ſtans ſup poꝛtā ciuitatis innocēs puerulus epiſtolam legit:ꝛ ſic eadem die qua legitur epiſtola:aut placantur barbari:aut fugiunt effeminati.

Moraliſatio.

Cariſſimi. Iſta ciuitas eſt ciuitas illa de qua in Apocali. dr̄. Uidi ciuitatē ſanctā iheruſalē deſcendentem de celo nouā ſicut ſponſam oꝛnataꝫ viro ſuo. Ciuitas iſta ꝯſtruitur ex viuis lapidibus.i.ſctis martiribuſ ꝛ aliis deuotis ꝛ placentibus in qua ꝓpter pꝛeſentiā ſancte imagis chꝛiſti nullus ydoloꝝ cultoꝛ aut hereticus neqꝫ barbarus audet accedere: nec locū illū inuadere. Uel ciuitas iſta pōt dici coꝛpus nr̄m in quo ꝓpter pꝛeſentiaꝫ ſancte imaginiſ chꝛiſti.i.aie infuſe ꝛ per baptiſmū a pc̄to oꝛigiali lote:nullus hereticuſ.i.nulla dyaboli verſutia aut pompa viuere poteſt: quoniaꝫ in baptiſmo deo firmiter adherere ꝓmiſimus ꝛ dyaboli pompis abꝛenunciauimus:quoniā homo ad imaginem trinitatis ſancte factus ꝛ creatuſ eſt vt dr̄ Gen̄.j. Faciamus hoīem ad imagineꝫ ꝛ ſimilitudineꝫ noſtraꝫ:ideo dyabolus in eo poſt baptiſmū viuere non pōt niſi homo voluerit. Hoſtis enī noſter ita debilis eſt ꝙ nemineꝫ ſupare poterit niſi homo voluerit: ſed nec locū illū barbari poſſūt inuadere. Barbari ſūt pc̄ta moꝛtalia que per pꝛeſentiaꝫ diuine gr̄e aiaꝫ noſtrā inuadere non poſſunt: ꝛ ſi ex fragilitate ꝯditionis nr̄e ꝛ carnis ſuggeſtione aia per pc̄tm aliqͦd moꝛtale aut ſaltem enoꝛme inuaditur puerulus innocens.i. conſcientia remoꝛdens exercitū hoſtilē obuenientē per epiſtolam ꝯfeſſionis debet repellere:ꝛ poſt ꝯfeſſionem pꝛo pc̄tis ſatiſfacere: ꝛ ſic eadē die que puerulus ſtans in poꝛta.i.in incohoatione bone vite epiſtolaꝫ emendationis ꝛ confeſſionis legit totiens quotiens barbari ꝯſcientiaꝫ inuadentes: ꝛ bonum opus nr̄m retardantes:aut placātur:aut effeminati fugiunt:ſed nunꝙ placantur:quia dum bona opera noſtra ꝯſpiciunt plus in temptatiōis furiam vertuntur ꝛ inſaniunt. Si autem ex lapſu carnis nos in pꝛeſenti laqueū incidetimus:nullā tamē ex hoc placatiōꝫ dyaboli vt a temptatiōe vlla deſiſtet hr̄e poterimus ergo effeminati ꝛ deuicti a nobis fugiunt. Stultuꝫ enim eſt ſeruire dyabolo qui nullo placatur obſequio:ſed adherendum eſt deo qui ſibi ſeruientibus vitā ꝛ mercedē eternā retribuit:ad quam nos perducat ꝛc̄.

De modo pugne in paſſiōe chꝛiſti ꝯtra dyabolum.

Capitulum.clv.

In anglia vt narrat geruaſius ad terminos epiſcopatus clienenſis eſt caſtrū cathubꝛicha noīe:infra cuius limites e vicino locus eſt quem vuandleburiam dicunt eo ꝙ illic vuandali partes bꝛitanie ſeua chꝛiſtianoꝝ ū peremptione vaſtantes caſtrametati ſunt. Ubi vero ad mōticuli apicē fixere tentoꝛia planicies in rotundū vallatis circūcluditur vnico ad inſtar poꝛtalis aditu patens ad ingreſſum. In hanc campi planiciē vt ab antiquiſſimis tp̄ibus colitur fama que vulgo teſtatur poſt noctis ꝯticinium lucente luna ſi quis miles exclamat miles contraueniat: ſtati ex aduerſo miles occurrit qui ad congrediendum paratus concurrētibus equis: aut reſiſtentem deiicit aut deiicitur: ꝛ intra aditus illius ſepta ſolus miles ingreditur:ꝛ ab exterioꝛi aſpectu alicuius foꝛis nō artat̄. Ad huius rei fidem rem geſtam ꝛ multis vulgo cognitam ſubiungo quaꝫ ab incolis ꝛ indigenis auditui meo ſubieci. Erat ī bꝛitannia maioꝛi paucis exactis diebus miles albertus in armis ſtrenuiſſimus: omnibus virtutibus decoꝛus: hic aliquo die caſtrum memoꝛatū hoſpes ingreditur:ꝛ cum in hyemis intemperie poſt cenam noctu familia diuitis ad focū vt potentibus moꝛis eſt:recedendis antiquis geſtis operā daret:tandē occurrit ab indigenis pꝛetaxatum mirabile recenſitū. Uir ergo ſtrenuuſ vt qͦd auribus hauſerat rei ipſius experiētia pꝛobaret:vnū de nobilibus armigeris elegit: quo comite locum adiit: ad oſtenſum locum loꝛicatus miles appꝛopinquans aſcendit: dimiſſoqꝫ ſeruo nobili ſolus campum ingreditur. Exclamat miles vt alterum inueniat:ꝛ vocem ex oppoſito miles ad inſtar militis celer occurrit:pareqꝫ vt videbatur armatus. Quid plura. Extenſis clipeis:directis haſtis equi ꝯcurrunt: equites impulſibus mutuis concutiūtur: ꝛ eliſa iam alterius lancea:ictuqꝫ

euaneſcēte per lubricū: albertus aduerſariū ſuū potenter impulit ad caſū: cadens ꝛ ſine mora reſurgens albertum per luta reſpicit: equū ex cau[illegible] lucratiua adducere: lanceā ſubducit: et [illegible] cā modo iaculi miſſibilis emittit femur alberto ictu atrociſſimo trāſfodit: ex aduerſo miles nr̄ aut pre gaudio victorie ictū vulnuſqꝫ non ſentiens aut diſſimulans diſparēte aduerſario campū victor egreditur equū lucratuꝫ armigero tradidit: ſtatura grandē: leuitate agilem: ꝛ in apparentia pulcerrimū. Regredienti viro nobili turba familiaris occurrit: euentum miratur: caſum deiecti militis gratū habens: ꝛ ſtrenuitateꝫ tam illuſtris baronis cōmendans. ꝛ cum caligas ferreas diſcalciaret vnā ſanguinis coagulo vidit completam: ſtupet familia de vulnere: ſed dominus indignatur timere: cōcurru excitatus populus ꝛ quos ante ſomnus preſſerat: excreſcēs admiratio ducit ad vigilandū. Teſtis triumphi equus freno nō dimiſſo tenet ad publicū ꝯſpectū expoſitus: oculis toruis: ceruice erecta: pilo nigro: ſella militari. Jam gallicantus aduenerat: equus ſaltibus eſtuans: naribus ebulliens: pedibus terram pulſans: loris quibus tenebat diruptis: in naturalē ſe recipit libertateꝫ fuga facta inſecutus diſpuit: ꝛ nobilis miles noſter id iniuſti vulneris perpetuum habet momentum: quod ſingulis annis illo eodem noctis renouante momento vulnus in ſupficie cutis ſuperductū recrudeſcebat. vnde factū eſt vt poſt annos paucos miles illuſtris trāſfretauit: ꝛ ſub multiplicata contra paganos pugnandi ſtrenuitate vitaꝫ domino reddens cōmendauit.

Moraliſatio

Chariſſimi. iſte miles ſtrenuiſſimus eſt dominus noſter iheſus xp̄us qui eſt miles ꝛ rex regum et dn̄s dominantiū qui cum milite ſcꝫ dyabolo pugnaturus de caſtro ſupernoꝝ ciuiū redimi non potuiſſet niſi dei filius mundum cōtra dyabolū pugnatꝰ intraſſet. Nā ante chriſti natiuitatē nullus ſanctoꝝ ꝗꝗ iuſtus fuerit regnum celoꝝ intrare potuit: propterea dei filius ex ꝯſultu dei patris ab indigenis ſuis hoc mirabile intelligens qui ante multa annorum milia limbū inferni introierant: vnū de nobilibus armigeris elegit: quo comite mundū iſtum intrauit: cui equum ante tps pugne cōmendauit: qꝛ dum xp̄us de maria virgine naſci voluit ab eius puriſſimo ſanguine ſpūſancto coopante carnē aſſumpſit: quā pro armigero deputauit: ſed cū miles iſte campū intraſſet ꝛ aduerſariū ſuū dyabolum ꝯſideraſſet: exclamauit miles vt nō alteꝝ inueniat: ꝛ ecce ex oppoſito alt miles ſcꝫ dyabolus ad inſtar militis per ſupbiam armatus occurrit: ſed dominus noſter oēs quos ſecū habuit dimiſit ſolus campum intrauit preter equū. i. humanitateꝫ: qui dum tps paſſionis eius appropinquaret ꝛ iudei eum capent ꝛ crucifigerent nullū ſecū hūit qꝛ diſcipuli vt euangeliſtē teſtant relicto eo fugerunt. Jn orto ſolus: in captura ſolus: in cruce ſolus: in oībus paſſionibus ſuis ꝛ anguſtiis corporis ſolus: ita vt impleret illud Iſa. Torcular calcaui ſolus de gētibus nō eſt vir mecuꝫ. Quid plura: extenſis clipeis: directis haſtis equi ꝛc: qꝛ dum xp̄us humanam naturaꝫ ad quam redimendā venerat a lapſu primoꝝ parentum erigeret: humilitatis ſue clipeū extendit: haſtā ſuperbie nequiſſimi dyaboli fregit: ꝛ aduerſariū ſuum potenter impulit ad caſum: ꝛ ad inferni profundiſſima dimerſit. ſed miles noſter iheſus xp̄us in hac pugna. i. paſſione ſua per iude traditionem ꝛ multiphariaꝫ deriſionem ac poſtremā per mortis ꝛ crucis ſentencie ꝓlationem cadens ꝛ cito reſurgens: qꝛ die tcia ſicut ipſe teſtat de ſe precedā vos in galileā reſurrexit. Tunc aduerſarius chriſti lanceā i die paſceues ſubducit ꝛ femur nobiliſſimi regis nr̄i ictu atrociſſimo trāſfodit: ꝙ xp̄us aut pre gaudio victorie ictum vulnuſqꝫ nō ſentiens: aut diſſimulans diſparente aduerſario: qꝛ dum xp̄us moreretur in cruce: dyabolus ſi quid in eo poteſtatis hr̄e potuiſſet ad eum venit: qꝛ purū hoīem eum credidit miles diſparēte aduerſario ꝛ debellato mōi campū victor egreditur: equum lucratuꝫ. i. corpus ꝛ animaꝫ in die aſcenſionis ſue deo patri tradidit: ſed dum nobilis iſte de mūdo in monte olíueti ad patreꝫ regreditur turba familiaris occurrit: quoniam oīm patriarcharum ꝛ prophetarum numerus alioꝝqꝫ ſanctoꝝ exercitus letiſſimi ex victoria facti: ꝛ in limbo infernorum adhuc recluſi ſingulatim dicebant: Aduenisti deſiderabilis ꝛc.

Euentū miranť caſuȝ deiecti militis aduerſarij ſui gratiſſimū habentes: ꝛ ſtrenuitatē tam illuſtris baronis commendantes: ſed ꝛ miles vulnera de triūpho in ſignuȝ victorie retinuit que i extremo iudicio iuſtis ad premium: ꝛ peccātoribus ad ſupplicium oſtendet. Stupet familia de vulnere. i. oēs electi miranť de tam acerba morte ꝛ chriſti paſſiōe ei regratiantes: ſed dñs dedignať timere: qꝛ viriliter ꝯtra mundum carnem ꝛ demoneȝ pugnauit ac potenter ſuperauit. Deuotus ꝯcurrit excitatuſ pplus qui prius cū chriſto compaſſionē non hūit: ſed viſis vulneribus ꝛ in mēte ꝯtractis amaris paſſiōibus quos prius ſomnus obliuionis ꝛ ignorātie preſſerať exereſcēs admiratio ducit ad vigilandū huius triumphi teſtis eſt equus id ē chriſti cruentatū corpus in quo vt Jſaias dicit. A planta pedis vſqȝ ad verticē capitis non eſt ſanitas: ad publicū ꝯſpectum oīm fidelium in memoriā eſt poſitū. Jam gallicantus aduenerat: ꝛ equus ſaltibus eſtuans naribus ebuliens ꝛ pedibus terrā pulſans ꝛc̄. Per gallicantū horā mortis chriſti videlicet nonam q̄ tunc erat ſm̄ gentiles hora vere meridiei intelligimus: attamē omnibus nobis erat nox cū Propheta dicat. Uanum eſt vobis ante luceȝ ſurgere: qꝛ quotquot ante xp̄ūm naſcebanť ad infernū deſcenderunt. propterea xp̄ūs eſtuans eſt ſaltibus reſurgendi ꝛ ad celoſ aſcēdendi: ebuliēs naribus in terroreȝ oīm damnatoꝝ in die iudicij extremi: ꝛ pedibus terraȝ pulſans. i. hoīes de terra reſurgere faciens cū vox tube noniſſime ſonuerit. Surgite mortui ꝛ venite ad iudicium: tunc dicēs eſt iuſtis. Uenite poſſideatis paratū vobis regnū ab inicio ſeculi. ſed reprobi expectabunt illaȝ ſentenciā tremendam qua eis dicēť. Jte maledicti ꝛc̄

¶ De cauſa ſubuerſiōis troye ¶ Ca. clvi.

Refert ouidius de bello troyano: ꝙ Helena fuit capta a paride ꝛ ꝙ prophetatū fuit ꝙ ciuitas troyana nō eſſet ſubiecta quouſqȝ achilles mortuus eēt. Mater hoc audienſ eū in quadā camera inter domicellos cuiuſdaȝ regis in habitu muliebri occultabat. Qd̄ intelligēs vlixes naueȝ cum mercimoniis preparauit ponens etiaȝ ornamenta muliebria ꝛ arma ſplendentia: ꝛ ſic ad caſtꝝ deuenit vbi achilles cū domicellis iclufus manebat: qui ſtatī cum naueȝ cū ornamentis ꝛ armis vidiſſet cum domicellis cauſā emendi mercimonia itrauit. ſed cū vlixeſ curioſe arma tractaſſet ꝛ illū apprehendere ſolicitaſſet: achilles haſtā arripuit ꝛ vibrauit et ſic paruit res: quē vlixes apprehendens ꝛ ad troyā deducens preualuerunt greci. Jpſo v̄o mortuo capta eſt troya ꝛ obſides p̄tis aduerſe ſūt liberati

Moraliſatio.

Cariſſimi. Paris dyabolū ſignificat. Helena vero aīam ſiue totū genus humanū a dyabolo captū Troya infernum. Ulixes xp̄ūm. Achilles ſp̄ūmſanctū. Nauis mercimoniis onuſta ē beata v̄go maria v̄tutibus adornata. arma achillis ſunt crux claues lancea corona ꝛc̄. Ante chriſti mortem troya ſcȝ infernus preualuit: ꝛ antiquos p̄res in obſidione tenuit: ſed chriſto mortuo in die paraſceues infernus capitur: ꝛ obſides quos tenuit reddidit

¶ De pena peccatorū non ſatiſfacientium in preſenti pro delictis ¶ Capitulum. clvij

Uidaȝ impator erat qui ianitorē prudentem hēbat qui a domino ſuo inſtāter petiit vt cū ianitoreȝ ciuitatis per vnū menſem eſſe ꝯcederet ita ꝙ ab oī gibboſo monoculo ſcabioſo impetiginoſo ac herinoſo denariū hr̄et. Jmpator ei ꝯceſſit ꝛ ſigillo roborauit: qui miniſterio ſuſcepto ſtetit in porta ciuitatis vt intrantes ꝛ exeuntes notaret et videret ſi aliqd̄ lucrū ex officio poſſet obtinere. Quadā vero die gibboſus cappatus illaȝ portā intrauit: ianitor ei obuiam venit ꝛ denariuȝ ab eo petiit ſm̄ ſtatutū ꝛ impatoris preceptū: gibboſus renuit ꝛ nihil dare voluit: tūc ianitor manuſ in eum iniecit: eiuſqȝ capuciū accipe voluit dum autē capuciū tolleret leuando inuenit eū monoculuȝ ſtatim duos denarios ab eo petiit: alter dare noluit ſed fugere ꝓpoſuit: ſed ianitor per capuciuȝ eū traxit: ꝛ ecce nudato capite iā ſcabioſus appuit. ſtatim tres denarios poſtulauit. Gibboſus hec videns cepit ei reſiſtere: nudatiſqȝ brachiis appuit impetiginoſus: ianitor vero quartū denariū poſtulauit: cui defendenti cappaȝ abſtulit: ꝛ cadente illa herinoſos appuit quintū quare denariū ab eo petiit: ꝛ ſic ꝯtigit ꝙ qui vnū de iure dare noluit inuitus quinqȝ dedit.

Moraliſatio

Q Ariſſimi. Iſte impator eſt domi nus noſter iheſus xp̄us. Janitor vero prelatus aut diſcretus ↄfeſſor qui habet ſt. .i. verba dei ꝛ eius precepta ꝓmulgare in porta ciuitatis. Ciuitas iſta ē mūdus qui tantū vnā portā intrandi habet ſcꝫ ventrem: quia vnus introitus hominū ꝛ iumentoꝝ. ſed ſunt multe porte ad exeundū ſcꝫ aliqui moriunt̄ gladio: aliqui igne: aliqui ſubito: aliqui a beſtiis ſc̄m diuerſitatē ꝛ mortis multiplicia genera. Sed anteq̄ꝑ portā mortis mundū iſtū exeat oportet de neceſſitate q̄ ſoluat ianitori denariū ſi aliquāꝫ maculam habeat. Per iſtū gibboſū ſcabioſū impetiginoſū ꝛc̄ pctōrem intelligere ↄgruit plenū viciis ꝛ ↄcupiſcentiis: et precipue qui in ſeptē pc̄tis mortalibus eſt inuolutus qui pro quolibet vicio vnū denarium ſoluat ſcꝫ auarus largitatē: guloſus ſobrietatē: luxurioſus caſtitatē: ſupbus humilitatē: iracūdus manſuetudinē ꝛ ſic de ceteris pc̄tis ad ↄ̄ria ꝓcede: q2 de neceſſitate eſt vt ſoluat hic vel alibi. Et quod hic pōt vna die ſolui vix alibi per annū poterit. Redde ergo que debeſ ꝛ ſecure poteris tranſire per portā clariſſimam ad vitam eternam: ad quam nos ꝛc̄.

De ꝑpetuitate anime. Capitulū. clviij.

R Ome inuentū eſt corpus incorruptum altius muro ciuitatis cū iſtis verſibuſ. Filius euandri pallas quem lancea curui. Militis occidit in morte ſua iacuit hic. Lucerna ardens erat ad caput eius que nec liquore nec flatu extingui poterat donec ſubter flāmā foramie facto cū acu aer fuiſſet immiſſus. Vulnus aūt gigantis quatuor pedum fuit ꝛ dimidij qui etiam poſt euerſionē troye occiſus iacuerat per duo milia annoꝝ ducentos ꝛ quadraginta.

Moraliſatio

Q Ariſſimi. Iſte gigas eſt primus pater nr̄ adā qui erat plaſmatus ꝛ nō corruptus niſi per peccatū. Iſte erat altior muro ciuitatis que mūdus iſte dr̄: altior enī erat: q2 teſte Ps̄. Omnia ſubieciſti ſub pedibus eius ꝛc̄. iſte erat grauiter vulneratus quando ↄtra dei preceptū de fructu ligni vetiti comedit: nō tantū ipſe vulneratus: ſed ꝛ totū genus humanū vulnere poitionis ꝓfundiſſimo laceratum erat ita q̄ nec in celo nec ī terra nec int̄ angelos nec inter hoies inuentus eſt aliquis qui poterat illud curare: donec filius dei de regalibus ſedibus ad ima nr̄e mortalitatis deſcendens venerat qui per paſſiōis ſue ſanguinē roſeū vulnus humani generis atrociſſimuꝫ ꝑfecte curauit. Lucerna ardens ad caput q̄ nec liquore nec flatu extingui poterat ē pena infernalis in qua diuina viſione carebat per q̄tuor milia annoꝝ que nec liquore .i. orōne alicuius ſancti: nec flatu .i. ieiunio poterat cū ab iſta pena liberare nec extiguere donec flāma .i. diuina miſericordia cum acu acerbiſſime paſſionis ex eius virtute anīa cū dignitate deſcendit ad inferos: ꝛ eū ſecuꝫ ad paradiſi gaudia perduxit vbi eternaliter clara viſione dei perfrui poterit niſi pc̄tis ſe voluntarie ſubiiciens ſubiacere penis velit.

De inuentione vineaꝝ. Capitulū. clix.

J Oſephus in libro de cauſis rerū naturaliū dicit q̄ noe inuenit viteꝫ ſilueſtrē .i. labruſcā a labris t̄re ꝛ viarū dictā que cū eēt amara tulit ſanguinem quatuor aīalium ſcꝫ leonis agni porci ꝛ ſimee quo t̄re mixto fecit fimū queꝫ ad radices labruſcaꝝ poſuit. Sic ergo vinū eoꝝ ſanguine eſt dulcoratū: quo facto noe poſtea de vino inebriat̄: ꝛ nudatus iacens a filio iuniori deriſus: qui oībus filiis eius cōgregatis dixit ſe ſanguinem dictorū aīalium poſuiſſe hominibus pro doctrina.

Moraliſatio

Q Ariſſimi. Per vinū multi facti ſunt leones propter iram: nec illo tpe habent diſcretionem. Aliqui enim ſunt agni per verecundiaꝫ: aliqui ſunt ſimee per curioſitateꝫ aſſumptā ineptamq̄ꝫ leticiam. Nam ſimea oīa corā ſe facta etiaꝫ facere ꝓponit ſed deſtruit: quā ſi capere volueris plumbeos calceos habeas: ꝛ dum te illos exuenteꝫ induentēq̄ꝫ ↄſpexerit ꝛ fortit̄ liganteꝫ ſimiliter facit: que cū currere tēptat torquet̄ grauedie ꝛ capitur. Mō de multis hoībus eſt ſimile: qui dū ſingula temptant: in ebrietatibus vix aliqua perficiunt: ſed ſic ſimea deſtruunt ꝛ confundunt

De retractione dyaboli ne bonum operemur. Capitulum. clx.

F Requēs eſt vt angeli ſathane in angelos lucis ſe transforment ꝛ in hūanis mentibus aliquid dya

bolice immiſſionis nutriāt. Ad iſtoꝝ cogni
tionē quoddā notamine digniſſimū ſubdit
exemplū. Erat in regni arelatenſis finibus
epiſcopatu valentino caſtrū quoddaꝫ cuius
domina in aſſiduā duxit ꝯſuetudinem infra
miſſarū ſolennia poſt euangelium eccleſiaꝫ
ingredi. Non enī poterat ꝯſecrationē dñici
corporis ſuſtinere. Cum per multos annos
ad compertū vir eius dominus caſtri iſtius
noticiaꝫ habuiſſet: nec tante preſumptionis
cauſā ſedulus inueſtigator inueniſſet: ſemel
quodaꝫ die ſolēni finito euangelio egrediēs
domina per virū ꝛ miniſtros eius inuita et
retinēs detinetur: ſtatimqꝫ ſacerdote verba
ꝯſecratoria ꝓferente domia ſpū dyabolico
leuata ſurſum auolat: parteqꝫ capelle ſecuꝫ
in precipiciū ducēs: amplius in finibus illis
non eſt viſa: ſed ꝛ pars turris cui capella in
nitebatur adhuc ſupmanens rerum fert te-
ſtimonium **Moraliſatio**

OKariſſimi. Caſtrum iſtud de quo
dr̄ mundus iſte intelligit. Huius
caſtri dominus ē ſpūaliter homo
mūdanus totaliter mundo deditus intantū
ꝙ cū p diuinā inſpirationē aliquando opus
aliqd bonū inceperit ꝓpter mundi vanitatē
cui deditus eſt pficere non pōt ita ꝙ ꝓpter
mundana ſepe vitā ſuā amittit. Dyabolus
enim qꝛ humano generi ſemp inimicus eſt
plus de pficiendo aliqd bonū nos ſubtrahit
ꝙ ad inciandū hoc adducit. ꝯſiderat nanqꝫ
ꝙ i fine victorie ꝓ virili pugna datr̄ palma
glorie: ſed dominus huius caſtri ē diſcretus
ꝯfeſſor qui cū viderit dominā ſuaꝫ.i. ouem
ſibi in eccleſia cōmiſſam errare ꝛ preceptis
eccleſie non velle obedire: ſꝫ poſt euangeliū
id eſt admonitionē fraternā exire eccleſiam
hoc eſt quādo ſacerdos ꝛ ꝯfeſſor tuus tibi
viā ſalutis pandit ꝛ inſtruit: et tu errans at
tendere ſpernis: certe per miſtros.i. eccleſia
ſticas cenſuras excōicationem publicam te
inuito ad obedientiā introducet. Sed ſi tūc
verba ꝯſecrationis.i. aīe tue ſalutē ſuſtinere
non poteris: ſpū dyabolico leuaberis: ꝛ ad
inferni nouiſſima cōuolabis vbi erit fletus
ꝛ ſtridor dentiū. Verba ſalutis noſtre ſunt
verba predicatōis ꝛ bone exhortatōis que
quotidie ꝛ preſertī in diebus feſtis ꝓferunt
Sed ſunt aliqui ita ſpū dyabolico inflati ꝙ
cū ad ſermonē pulſū audiunt iam primo le
ad requiē in lecto ponunt: ꝛ tunc prius dor
mire incipiunt cū totā nocte in vanitatibus
ꝛ laſciuiis aliiſqꝫ comeſſatiōibus deduxerit
ita vt de illis merito Job dicat. Nocte ver
terunt in diem. Et ſunt aliqui qui dū mane
ſurgunt ad eccleſiaꝫ non ꝓ audienda miſſa
aut ſermonē predicatōis intelligēdo ꝓperāt
ſed coꝝ mercanciis aut certe fabulis inten
dendis plus feſtinant. Et ſunt aliqui qui dū
corpore pn̄tialiter in eccleſia ꝯſiſtunt cordis
tamen ſolicitudine ad exteriora vagātes ad
deū placandū non dirigūt. Alij ſunt qui dū
eccleſiā intrantes miſſam audire incipiunt:
ſed euangelio lecto more iſtius domine ec-
cleſiā exeunt: ꝛ in cimiterij finibus ꝛ muris
ſe ponūt vt ſermōe finito ad cāpane ſonituꝫ
ne predicatiōꝫ audiant ad eccleſiaꝫ recurrāt
ꝛ cito recedant. Hos diſcretus ꝯfeſſor ad-
monitione prehabita inuite renitētes ab ec
cleſie gremio vt predictū eſt debet āputare
.i. dyabolo dū nō penituerit cōmendare ne
ipſe crimibus coꝝ q̄ſi ꝯſentiēdo reus a dño
iudicet quādo dicet ipſis. Ite maledicti ꝛc̄

¶ De deo pro ſuis beneficiis ſemper re-
gratiando ¶ Capitulum.clxj.

IN regno anglie monticulus quidam eſt in
nemoroſo ſaltu ad ſtaturaꝫ hoīs in apicem
ſurgens. In quem milites aliiqꝫ venatores
aſcendere ꝯſueuerunt cū eſtu ꝛ ſiti fatigati
aliquod inſtantie ſue querebant remedium
Veꝝ ex loci ꝛ rei ꝯditione relictis a longe
ſociis ſolus quiſqꝫ aſcendit: cumqꝫ ſolus q̄ſi
ad alteꝝ loquens diceret ſitio: ſtatim ex im
prouiſo e latere propinator aſtabat celebri
cultu: vultu hilari: manu expoſita: cornu
grande geſtans auro gemmiſqꝫ ornatum:
ſicut quorundam vſqꝫ hodie moris eſt vice
calicis nectaris ignoti ſꝫ ſuauiſſimi ſaporis
offerebat: quo hauſto totus caleſcentis cor
poris eſtus ꝛ laſſitudo fugiebat ita vt non
laboraſſe ſed laborē arripe velle quis cre-
deret: ſed ꝛ ſumpto nectare miniſter linthe
oiū mundiſſimū ad ora ſiccāda porrigebat
ꝛ expleto ſuo miniſterio diſparuit: nec mer
cedem ꝓ obſequio nec pro inquiſitiōe collo
quium expectabat. Hoc multis annoſitatis
antique curriculis apud vetuſtiſſimos cele
berrimum ac quotidianū agebat. Deniqꝫ
venator quidā miles venandi cā locū dictū
acceſſit ꝛ poſtulato potu ac ſumpto cornu

non illud vt ꝯſuetudinis et vrbanitatis erat pincerne reſtituit: ſed ad ꝓpriū vſū retinuit Uerū dominus comperta rei veritate predonem dānauit: ⁊ cornu angloꝝ regi hainrico vetuſtis donauit ne tāti criminis fautor fuiſſe cenſeret.

Expoſitio

Cariſſimi. Nemoroſus ſaltus regnum celorum eſt: ⁊ monticulū mundū iſtum eſſe intelligimus: quoniam in mundo teſte Pſ. reptilia ſunt quoꝝ non eſt numerus. Uenator eſt homo qui quotidie in hoc mūdo venat̄: ⁊ ſingulis dieꝝ curſibus vnā dietā ad morē venandā montē iſtū aſcendit. Sed cū in iſta venatōe nil niſi reptilia tribulationis ⁊ aīalia dyabolice deceptōis inuenerit: eſtu diuini ardoris ⁊ ſiti remunerationis ad cornu olei miſericordiarum accedat qd̄ de fonte ſue benignitatis oībus effluenter tribuit ⁊ non improperat. Cornu filius dei eſt qui nectar illud ſalutare ſuauiſſimi ſaporis in ara crucis ex ſuis ſctiſſimis vulneribus celebri cultu vultu hilari: manibus latiſſime expāſis pro redemptione totius generis humani largiter ꝓpinauit. Cornu iſtud precioſum auro eſt ornatū quando corpus illud glorioſū ſaluatoris noſtri diuerſis tormētoꝝ ſupplicijs ac flagellationū vulneribus roſeo ſanguine a planta pedis vſq; ad verticem capitis Iſa. teſte eſt tranſfuſum. Cornu eſt gemis decoratum quando caput illud glorioſū ſpinaꝝ denſitate fixuris atrociſſimis eſt perforatū. Iſte pincerna dat nobis manutergiū confeſſionis ⁊ indulgentie quo crimina noſtra abſtergamus: quare ſi vas mundū id ē cor contritū ⁊ humiliatū ac a pctīs purgatum reddere debemus: ⁊ ꝓ potu ſuauiſſimo gratias ſempiternas agere: qd̄ ſi nō fecerimus iudex viuoꝝ et mortuoꝝ cornu a nobis exiget in die extreme vltionis: ⁊ in ꝯfuſionem noſtrā cūctis videntibus oſtendet: ⁊ in patibulo infernali ꝑpetuo cruciandos ſuſpēdet.

De Imprecation

De cauendis imprecationibus cum expoſitione Capitulum. clxij.

Rem nouam atq; inſolitā: ſed ſalubri cōſilio plenam ⁊ cautelam incautis facilē preſtantē narrat Geruaſius tilbergenſ ad ottonē romanoꝝ imperatorē ꝙ in cathilonia epiſcopatu gerundē. eſt quidā mons excelſus valde: huius ambitus arduus eſt ⁊ ꝓ pte inacceſſibilis ad aſcenſū: in cuius ſūmitate locus eſt aquā ꝯtinens ſubnigrā: ⁊ in ꝓfundo inperſcrutabilem. Illic manſio fertur eſſe demonū ad modū palacij dilatata ⁊ ianua clauſa: facies tamē ipſius manſiōis ſicē ipſoꝝ demonū vulgare eſt incognita ac inuiſibilis. In lacū ſi quis aliquā lapideā aut aliam ſolidā ꝓiecerit materiā: ſtati tanꝗ offēſis demonibus tēpeſtas erumpit. Et in quadā montis ꝑticula eſt nix ꝑpetua: glacies ꝯtinua: illic criſtalli copia ⁊ nulla vnꝗ ſolis preſentia: ad huius montis radicē fluuius eſt: aureas habens arenas: vnde ex eius arenis aurū qd̄ vulgus pallium noīat elicit̄: in huius mōtis ꝯtinentia ⁊ circuitu argentū fodit̄: et multiplex fertilitas erūpit. Erat i ꝯtinentia mōtis villa vir quidā agricola: hic quadam die cū domi rebus domeſticis intēderet: et eiulatu filie paruule ꝯtinuo ⁊ implacabili turbaret̄ tandē vt offenſis mos eſt filiā ſuā demonibus cōmendauit: cōmendatiōi ſtati incaute patris receptator occurrit ⁊ inuiſibili raptu demonū turba puellā adduxit. Cōpleto iā ab his ſeptennio dū ad radicē montis indigena quidā iter arripuit vidit hoīem celeri curſu tranſeuntē: qui flebili voce plangebat Heu me inquit miſerū quid agam qui tāto pondere premor: requiſitus ab alio viatore q̄ ſit tanti doloris cauſa: reſpōdit ſe in mōte iam ſeptennio trāſiſſe ſub cōmendatione demonum qui ipſo quotidie pro vehiculo vtebantur: ⁊ vt adiutor rei tam incredibili fidē adhiberet: augmentū certiſſimū iunxit eſſe in ſimili cōmendatione quandā filiā vicini ſui quā nouerat. de puelle huius educatiōe tediū facientes demones ipſam libenter cōmendatori ſuo reſtituiſſent ſi modo pr̄ eam in monte reciperet. ſtupet adiutor incertus an ſileat icredibilia an loquatur eligit vt patri ſtatū filie denunciat: ad patrē tranſiens cū repit de diutina filie amiſſione querelantē inquirit cauſā plangendi: ⁊ audita rei fide adiecit qui primi ſumus ab illo quo vice vehiculi demōes vtebant̄ audiſſe: ꝯſultius dicenſ ſe eſſe vt ad loca deſignata veniēs ſub diuini nois atteſtatōe ad reſtitutōē cōmiſſe filie demōes adiuuaret. Auditis nūcij vbis pr̄ obſtupuit: ⁊ dū intra ſe cogitat quid deliberatius agat eligit ꝯſilio nūcij ſe ſuppone

Montē aſcendit per loca lacus diſcurrit demones vt cōmendatam filiā reddant adiurat: ⁊ tandē q̄ſi repentino flatu filia ꝓdit in mediū procera ſtatura oculis vagis oſſibus ⁊ neruis pelle vix herētibus: horrenda aſpectu ydiomate nullo vix aliqd humanū ſapiens ⁊ intelligens. Receptā ꝓlē pater admirās ⁊ dubius an alendā retineat epiſcopum gerundinenſem adiit euentū triſtē pandit: quid agendū ei ſit ſolicitus exquirit. Epūs vt vir religioſus ⁊ exēplo bono cōmiſſum ſibi gregem informans puellam in oīm aſpectu exponit: reiq; ſeriem pandens predicādo docuit ſubditis ne de cetero ſua demonibus cōmendent eo ꝙ aduerſarius nr̄ dyabolus tanq̄ leo rugiens circuit querēs quē deuoret: ⁊ quoſdā vt datos mactet ⁊ ſine ſpe reddēdi incarceratos ſibi retineat quoſdā vt cōmendationes ad tps maceret ⁊ affligat. Nec diu poſt illo quo demones pro vehiculo vtebant̄: ꝯſimili patris imprecatione in mediū exiit: ⁊ q2 cū raptus erat maioris perfectioriſq; diſcretionis extiterat fidelius ac intelligibiliuſ quē apud demōes gerebant̄ expoſuit: aſſerebat iuxta predictū locum in ſubterranea ſpecu palacium eſſe latū in cuius aditu ianua eſt: ⁊ ibidē quedā obſcuritas ad quā cū mutuo applauſu poſt q̄ demones orbis ptes ꝑcurrerint ꝯueniūt ⁊ quid egerint maioribus ſuis nūciant: verū hanc palacij ꝯſiſtentiā nullus preter ipſos ⁊ eos qui perpetuo dānationis iugo in demonum tranſiert proprietatē. Ex predictis cariſſimi informari poſſumus vt cū aliquibus in factis noſtris ꝯtrarietatibus aduenientibus impedimur nō ſtatim dyabolū aut quodlibet auxiliū inuocemus: neq; familiā nr̄am q̄uis in aliquo delinquentē dyabolo cōmendemus: quia qui ſibi cōmendatur in corpore magis ſtudet atq; contrariatur de operibus bonis que homo poſſet tunc opari in mente ſperās aliquid ꝓprietatis in mēte poſſidere qui cautiuſ inſidiat̄ vt rapiat pauperē aīam per peccatū infectā vt attrahat eam in penam ⁊ damnationē perpetuā in lacū miſerie ⁊ lutū fecis: quoniā ibi eſt nix perpetua: glacies continua atteſtante beato Job qui ait. Ibi tranſitur ab aquiſ niuium ad calorē nimium ⁊ econtra. Illic criſtalli copia ⁊ nūq̄ ſolis preſentia. Criſtallus ſpeculum ⁊ faciem clariſſimā ſancte trinitatis ſignificat. Speculum inquā ſine macula in quo ſanctoꝝ angeloꝝ exercitus videre congaudet: in infernis nullo tempore per miſericordiam illucebit. Sed illic eſt criſtalli preſentia id eſt ignis itolerabilis ꝑpetua copia in qua hominis filia id eſt peccatoris damnata anima non ſolum ſeptennis: ſed ſempiternis ſuppliciis traditur crucianda.

¶ De timore inordinato ¶ Capi. clxiij.

Alexander regnauit qui vnicum filium noīe celeſtinum habebat: quem multum dilexit: in animo ſuo cogitauit bonum eſt filium meū ad doctrinandum dare: vocauit quendā phūm ⁊ ait. Magiſter accipe filiū meū ad doctrinandum ⁊ dabo tibi mercedē: at ille. Dn̄e preſto ſum volūtati vr̄e per oīa ſatiſfacere. Puerū ſecum accepit ⁊ circa eum diligēs erat. Accidit vno die ꝙ ad quoddā pratum cum diſcipulo ſuo celeſtino perexit: ambo in prato vnū equū ſcabioſum viderūt iacentē: iuxta equū erant due oues ad inuicē ligate que herbas comedebāt. Accidit ꝙ iſte due oues iuxta equum paſcebant vna ex parte dextra equi: ⁊ alia ex parte ſiniſtra ſic ꝙ equum appropinquabant: ⁊ corda cum qua erant ligate continue ſupra dorſum lata eſt quouſq; ſuper ſcabiē in medio dorſi ꝑuenit. Equus eā corda in vulnere dorſi ſentiebat ſurrexit ⁊ magis ac magis grauabatur: et pre magno dolore cū impetu icepit currere ⁊ duas oues portabat: ⁊ quanto plus oues ponderabāt tanto magis corda vulnus penetrauit ac dolorē augmentauit. Erat tunc prope pratū domus molendinarij. Equus vero ex magno dolore furioſus domū illā cum ouibus intrauit in qua nemo erat niſi ignis. Equus vero hincinde ignē diſperſit intantū ꝙ tota domus incepit coburi: ⁊ ſe ipſum cū ouibus totaliter cōbuſſit: tunc ait magiſter diſcipulo ſuo celeſtino. Cariſſime iam vidiſti principiū ⁊ mediū et totius rei geſte finē integralit̄ completū: fac mihi de iſta materia verſus ſine falſitate ⁊ qs debet pro cōbuſtione domus ſoluere: qd̄ niſi feceris amen dico tibi penā magnā ſuſtinebis. Celeſtinus diſcipulus abſēte magiſtro ſuo per ſe perexit ⁊ multū ſtudebat: ſed verſus componere minime ſciebat: ex hoc multū

triſtis ſemꝑ erat celeſtinuſ: ſtatim dyabolus in ſpecie hoīs ei obuiabat ⁊ ait. O fili cur tantū triſtaris: qui ait. Non expedit tibi dicere: ⁊ ille. Dicas mihi ſecure: ⁊ tuū negocium expet m: ait celeſtinus. Deberem verſuſ comp nere ſub pena graui de equo ſcabioſo ⁊ duabus ouibus et penitus ignoro: at ille. Ego ſum dyaboluſ in ſpecie hoīs ⁊ optimus verſificator mgr̄m noli timere: ſed mihi ꝓmitte ꝙ meus ſeruuſ fidelis eris verſus tibi componam melius ꝙ̄ magiſter tuus. Celeſtinuſ vero conſentit fide data ꝙ fideliter miniſtraret ſi promiſſum cōpleret: at ille ſibi hos v̄ſus dixit. Nexus ouez binā ꝑ ſpinā traxit equinaz. Leſus ſurgit equus pendet vtrunqz pecus. Ad molendinū pondus portabat equinū. Diſpergēdo focū ſe cremat atqz locū. Cuſtodes aberāt ſingula damna ferant. Puer vero cū iſtos verſus habuiſſet gauiſus eſt valde domum ꝑrexit ait magiſter. Fili nūquid verſus legiſti ſiue feciſti: ⁊ ille. Etiam magiſter. Verſus recitauit ſicut ſuperius eſt ſcriptuz. Magiſter cū hec audiſſet admirabat̄ ⁊ ait. Dic mihi fili quis tibi fabricauit: ⁊ ille. Nemo: qui ait Niſi mihi veritatē dixeris vſqz ad ſanguis effuſionem flagellatus eris. Puer vero timens a principio vſqz ad finē oīa ei retulit quomō dyabolo eēt obligatus. Magiſter vero contriſtatus eſt valde fecit pueꝝ reuocari ⁊ cōtritione magna ꝯfiteri ac dyabolo abrenunciare: ⁊ poſt hoc factus eſt homo ſanctus: ⁊ deo animam poſt vitam bonam reddidit.

Moraliſatio

Kariſſimi. Iſte rex eſt dominus noſter ihesus xpūs ī cuſtodia ſcꝫ ꝓphetī ⁊ prelati traditus ad docttinandū in bonis opibus qui ſepius circa pratum .i. mundū ambulat: videt equū ſcabioſum iacentem hoc eſt peccatorē in pc̄tis ſuis inuolutum: ⁊ duas oues ligatas id eſt prelatū eccleſie ⁊ predicatorem qui debent ad inuiceꝫ ligari cum corda caritatis. Prelatus eccleſie tenetur ſm̄ iura predicatores admittere ſicut ſunt frēs minoreſ ⁊ predicatores. Iſti duo propter nimiaꝫ caritatē per quam ſunt ligati ſepe tangunt locū doloris in peccatore: hoc eſt prelatus per cenſuram eccleſiaſticam aliquos excōmunicat· predicator ſermocionando peccata eoꝝ tangit. Unde videmus ꝙ aliqui qui ſunt tacti per prelatū aut predicatorē non corrigant̄: ſtatī ad modum equi incipiunt recalcitrare murmurare ꝙ ambos ſecū portat eos vbiqꝫ detrahendo: oblata aut decias ſufferendo: elemoſinas facere: ſed tūc quid ſequit̄. Equus ambas oues ad molendinū ⁊c̄ id eſt pctōr ſepe ad vtrūqꝫ hoc incōueniens ducit quotiens eos verbo aut ope ledit: ⁊ igne detractionis comburit quotiens famaꝫ eoꝝ denigrat. Vel aliter pōt reduci: equus iſte ſcabioſus erat totuꝫ genus humanū per pc̄tm primi parentis infectum. Due oues ligate duo teſtamenta: quia in vtraqꝫ lege decem precepta ſūt poſita. Ecce ligant̄ magna ad inuicē per iſtas duas leges equus ſcꝫ pctōr tangitur quando propter peccatū penā ſm̄ vtrāqꝫ legem apponitur. Sed ſepius pctōr recalcitrat ſicut datan ⁊ abyron ꝯtra deum murmurabāt: ⁊ ideo perierūt. Et ideo totū genus humanū ſi per penitentiā ꝯdignam tactū fuerit: per chriſti paſſioneꝫ oportet ꝙ recurrat ad molendinū cū duabus ouibus id eſt cū duobus teſtamentis ad eccleſiā ſcꝫ recurret: ⁊ ibi ſeipſum combu ret grā diuini amoris: qꝛ lex antiqua dicit illud quod dicebatur in figura: in noua habetur ⁊c̄: qꝛ lex antiqua non eſt totaliter deſtructa: ſed ſpiritusſancti gratia cōbuſta: qꝛ in antiqua lege hoc quod dicebat̄ in figura: in noua habet̄ expoſitum. Lex noua etiam ſpūſſancti grā eſt cōbuſta ſicut teſtat̄ Salomon. Mittaꝫ vobis ſpūmſanctum ⁊c̄ ſcꝫ ignem amoris. Vel aliter pōt reduci. Equus ſcabioſus in prato pctōr eſt in mundo. Due oueſ ligate corpus ⁊ aīa per baptiſmū ad inuicē ligati vt ſint de vna voluntate caro ſpūi non ꝯtradicat: ſed miſer homo ſepe ſeipſuꝫ cū corꝑe ⁊ aīa trahit ad molendinum .i. ad infernum vbi oēs ſingula damna ferant .i. oēs ſenſus per pc̄tm abſentes erāt inter virtutes quas in baptiſmo receperūt: ideo quilibet penam ſuā portabit: vt ſi viſus vidit illicita: auditus audiuit detractoria: ⁊ ſic quilibet in ſuo genere acriter puniat̄: tunc debes verſus componere: hoc nil aliud eſt ꝙ̄ animā ⁊ corpus ad rectitudineꝫ per opera miſcdīe ligare: ⁊ hoc nō debes ad ſuggeſtiōꝫ dyaboli facere ſed ad informatione boni prelati: ⁊ per ꝯſequens vitam eternā obtinere: ad quam ⁊c̄.

De peruerſitate mundi Capitulum. clxiiij.

In libro quodam habet̃ de colloquio petri ad Jheſum. Uidi aliquando quinqꝫ viros quos quidem freneticos arbitrabar. Uidi vnum comedentem arenam maris ita auide ꝙ ꝑ vtramqꝫ partem oris exiret: alium vidi ſtantem ſuper foueam ſulphuream et pice plenam de qua fetoꝛ intollerabilis exibat qui toto niſu nitebat̃ fetoꝛeꝫ illum in os ſuum haurire. Tercium vidi in ardenti foꝛnace iacentem cui tantus caloꝛ ſufficere nõ valebat: vnde nitebatur capere ſcintillas de foꝛnace volantes ad deuoꝛandum. Quartũ vidi ꝙ ſupꝛa pinnaculum templi ſedebat vt ventum caperet: ⁊ ſemper os apertum habebat vt ventus per eum tranſiret. Quintũ vidi per omnia ⁊ ſingula membꝛa ſua quicquid potuit in os ſuum cape deuorabat: et continue deridebat: Iſtos quinqꝫ homines multi viderunt ⁊ multum admirabant̃ quomodo talia facere potuerunt.

Moꝛaliſatio

Cariſſimi. Per pꝛimum homĩeꝫ qui arenam maris comedebat: poſſumus intelligere virum auarum. Eccle. iiij. Unus eſt ⁊ ſecundum non habet non filium non fratreꝫ ⁊ tamen a laboꝛe non ceſſat: nec ſatiantur oculi eius diuitijs nec recogitat dicens. Laboꝛo: cui: neſcio: ⁊ fraudo animaꝫ meam bonis. Exemplum de illo diuite qui dixit. Deſtruã hoꝛrea mea. De ſecundo qui ſtetit ſupꝛa foueam ſulphuream talis comparat̃ guloſis et luxurioſis. Philip. iij. Nunc autẽ dico flẽs inimicos crucis chꝛiſti quoꝝ finis interitus quoꝝ deus venter eſt ⁊ gloꝛia coꝝ in ꝯfuſionem ipſoꝝ. Tales enim intantũ dati ⁊ intenti ſunt ebꝛietatibus ⁊ guloſitatibus ſuis: ſi deus eos in tali ſtatu viuere ⁊ permittere vellet nunꝗ celos intrare peterent. Qui teſte boccio in quarto libꝛo de ꝯſolatione philoſophie: ſummam felicitatem in voluptatibus eſſe conſtituunt. Hi cuꝫ calice meroꝛis ⁊ arena magne tribulationis apud inferos potabuntur: quia impoſſibile eſt vt hic ventrem ⁊ illic mentem repleant: ⁊ de delicijs ad delicias tranſeunt. De tercio queꝫ vidit in ardenti foꝛnace iacentem cui talis feruoꝛ ſufficere non potuit: ſed ad hoc igneꝫ deglutitur. Talis comparatur illis qui diuitijs et honoꝛibus ceteris ſe pꝛeponunt Sed ⁊ hoc nec eis ſufficit ſed toto conamine laboꝛant ad hoc vt pauperes ſpolient ⁊ per vſuras ſuas aut alia quecunqꝫ extoꝛquẽdi genera illicita que habent ab eis habere potuerũt. De quibus Job. xx. Abſtuliſti pignus fratrum tuoꝝ ſine cauſa: ⁊ nudos ſpoliaſti veſtibus. Pꝛouer. xviij. Qui coaceruas diuitias ⁊c̃. De quarto qui ſtetit ſupꝛa pinnaculum templi ſignificant̃ illi qui omnia opa ſua bona faciunt vt videant̃ ab hominibus ſicut ipocrite qui ſub ſpecie boni omne malum quod poſſunt faciunt. Amen dico vobis receperunt mercedem ſuam. Unde iob xxj. Tenent tympanum ⁊ cytharam ⁊c̃. qꝛ cum phariſei ⁊ ſimolati aliquod opus bonum ſcꝫ elemoſynam aut huiuſmodi facere voluerunt poſuerunt ſe ad terminum ⁊ angulum alicuius publici tranſitus hominuꝫ vt viderent̃: ⁊ cum hoc tubis ⁊ cytharis canebant. De quinto qui membꝛa ſua deuorabat ſignat eos qui omnia bona opa virorum eccleſiaſticoꝝ ⁊ doctoꝝ ſacroꝝ qui celatoꝛes ſunt ſacre doctrine detrahunt: ⁊ inquantum in ipſis eſt peruerſe deuoꝛantes intelligunt nec a detractionibus ceſſare volunt.

De mundi ꝑuerſitate Ca. clxv.

Legit̃ in vitaſpatrum ꝙ angeluſ oſtendit cuidaꝫ ſancto tres hoĩes triplici fatuitate laboꝛãtes. Pꝛimus hõ faſciculum de lignis faciebat ⁊ cũ non poſſet poꝛtare pꝛe nimia grauedine adhuc plura ligna adiungebat. Scḋus aquaꝫ de puteo ꝓfundo cum multo laboꝛe hauriebat cũ vaſe cribꝛato ⁊ voꝛaminibus pleno ⁊ tamen non ceſſabat implere Tercius trabem in curru gerebat volenſqꝫ domũ intrare ianua tã arta ⁊ parua erat ꝙ intrare nõ potuit ⁊ tamen non ceſſabat equum vberare ⁊ pungere quouſqꝫ in foueã ꝓfundaꝫ ſimul ceciderunt. Tunc ait angelus. Quid tibi videt̃ de iſtis tribus hoĩbus: at ille: tres ſtulti ſunt: cui angelus: pꝛimũ quem vidiſti ꝑ illum intelligas hoĩeꝫ qui peccata perpetrant ⁊ de die in diẽ credunt ſecum poꝛtare vſqꝫ in finem ⁊ quotidie addunt plura. Et plura intantum ꝙ poꝛtare oĩno non poſſũt quouſqꝫ moꝛs ſubito veniat ⁊ aĩaꝫ ad penã

afferat ⁊ in pfundum lacum infernaleꝫ de
mergat. Per ſecundum queꝫ vidiſti aquā
de puteo pfundo inuanum haurienteꝫ intel
lige illos qui op meritoria ppetrant:⁊ ta-
men locum meritorium in eis non occupāt
q2 pleni ſunt foraminibus.i.peccatis:⁊ quic
quid boni opant̄ p peccatum totū deſtruit̄.
Per tercium qui trabem portauit deſignā
tur mundi potentes qui credunt p oſtiū re-
gni celoꝝ intrare cū ſupbia vite ⁊ mūdi pō
pa: tamen impediunt̄ intantū φ ad infernū
cadunt. A quo ⁊c.

De ludo ſchacoꝝ Capi.cxvi.

Schacarium hꝫ.lxiiij.puncta per
octo diuiſa.ſ.viꝝ ⁊ mulierē ſpon
ſis ⁊ ſponſas:clericos ⁊ laycos:di
uites ⁊ pauperes. Iſtū ludum ſex hōies lu
dunt Primus eſt rocbus:⁊ ē in duplici ge
nere.ſ.albus ⁊ niger:dexter eſt albus.⁊ ſini
ſter eſt niger. Huius virtus eſt φ cū omnes
ſchaci fuerint in locis ſuis ſituati tam nobi-
les φ populares habent virtualiter certos
terminos ad quos poſſunt pgredi:ſoli autē
rochi cum ſint incluſi nullam habent pgre
diendi virtutem niſi eis p nobiles aut popu
lares via fuerit expedita:⁊ vadit ſp retro tra
mite ⁊ nunφ ad angulum ſiue antecedet ſi
ue reuertat̄:⁊ quādo vadit lateraliter ex al
tera parte capit alium ⁊ fit fur.

Expoſitio

Cariſſimi. Sic paup verus nihil
hꝫ niſi vnum tranſituꝫ paupertatis ſue p quā
recto tramite incedit ad oīm paupm dñm
ieſum chriſtum ⁊ fit regina iuxta regem re-
guꝫ. Sꝫ ſi murmurans de ſtatu ſuo laterali
ter retrocedat fit fur ⁊ rapit quicquid poteſt
nec de regine ſolio curat. Secūdus ē alphinus
qui p tria puncta currit. Nā in ſede ppria il
le qui eſt niger ad dextraꝫ regis collocat̄:⁊
albus ad ſiniſtraꝫ:dicunt̄ aūt albi ⁊ nigri nō
ex colore ſꝫ ex loci ſituatione. Dexter enim
qui niger ē pgens v̄ſus dextrā ſeu in ſpacio
nigro ⁊ vacuo ante agricolaꝫ locat:ſꝫ ſiniſt̄
de ppria v̄tute hꝫ duos pgreſſus:vnū ver-
ſus dextraꝫ ad ſpaciū album:alius v̄ſus ſini
ſtrā ad ſpaciū vacuū ⁊ album: Et ſic de ter
cio ad terciū q̄drum vadunt ſuando ppriū
ſitum in forma vt ſi eſt niger ſp in nigro et
econtra:⁊ hoc pcedendo ſp in angulo
Cariſſimi. Alphini iſti ſurſuꝫ ⁊ deorſuꝫ am
bulantes ſignant mundi ſapientes qui ha-
bēt tria.ſ.intellectū.ratōeꝫ ⁊ fortitudinē:iſta
deberēt dirigere ſurſum ad deū p opa mie:
ſꝫ tendunt deorſuꝫ p eloquentiā ⁊ humanā
fraudulentiā:⁊ currunt lateraliter ad angu
lum p tria puncta que ſignificant guloſos
in crapulis quotidie currentes:raptores alie
na bona ſine ꝯſenſu depredantes ⁊ auferen
tes:ac ſupbos in pſapia pulcritudie ⁊ diui
tiaꝝ affluentia gloriantes. Hi omnes late-
raliter ⁊ a recta via currunt.⁊ tandem per
regem:i.dyabolum rapiunt̄ ⁊ in infernum
iuſto dei iudicio detrudunt̄. Tercium ē ge-
nus militū quoꝝ dext̄ ē albus ⁊ ſiniſter ni-
ger. Albus hꝫ tres pgreſſus in loco ꝓprio
ſituatos:vnus v̄ſus dextrā in loco nigro an
te lanificem: tercius v̄ſus ſiniſtram in loco
mercatoris. Cum vō ad regem ꝯſtituit̄ ſex
q̄dra ambulare pōt:cum vero ad medium
octo. Ideꝫ eſt de ſiniſtro:cum eni niger ad
uerſus regem:⁊ albus aduerſus eundem p
ambulant vnus ante reginaꝫ vt ſiniſter ali
us ad regeꝫ vt dexter ſe locat:cariſſimi:ſic
milites deſcendentes ⁊ campum requiren-
tes ſtrenui ⁊ fortes bellare debent:⁊ regeꝫ
ad moduꝫ corone cingere ac defendere.om
nes enim nos milites ſumus ⁊ pugnare cō
tra dyabolum in campo huius mundi nos
oportet:⁊ regeꝫ nrm.i.aiaꝫ defendere:quia
aduerſarius nr fortis eſt temptando aliaqꝫ
male ⁊ illicita ſuggerendo ſꝫ debilis eſt Si
volumus ſupare. Cui vt paulus ait. Fortes
in fide reſiſtere debemus nec timere.cōſue-
uerūt nāqꝫ fortes milites ⁊ expti in princi
pio cū arma ſuſcipiunt tremere colore pale
ſcere:ſanguieꝫ de naribus emittere.cuius
ſignū pbitati potius atteſtat̄ φ vicio. Cre-
dibile nāqꝫ ē eū qui in principio belli timo-
re ꝯcutit̄ cum ad bellū redierit ꝯſtantius a
gere nec terga v̄tere cū ad hoc puenerit vbi
timor mortis ante preuiſus preſentialit̄ vide
tur imminere. Timor eni nobis oibus im-
minet de morte futura vtiaꝫ tpali ſaltē:ido
ſtrenue ⁊ ſine omni timore armis fidei ſu-
ſceptis ⁊ clipeis boni opis ꝓclaris pugna
re oportꝫ:vt ſecundaꝫ mortē.i.eternaꝫ fortit̄
deuincamus. De q̄ Boecius ait. Iacetis
prſus ignorabiles iā vos:ſcda mors manet
Milites iſti cum poſt pugnaꝫ ad fines exi
lium tanφ cordas et virtute aſſumpta ad

octo q̄dra ꝓſiliunt ⁊ inuentos hoſtes ꝓſter
nunt:ſic ē de oī hoīe qui de ſua humilia ſen
ſit:⁊ in nullo ſupbit: poſtea ſaltabit ad octo
q̄dra octo beatitudinū:q² oīs qui ſe humili
at exaltabit̄. Quartum genus eſt populari
um quoꝝ oīm ē vnus atq; idem ꝓgreſſus
Naʒ de vno q̄dro in quo ſituati ſunt poſſūt
ꝓgredi ad tercium q̄drum eo ꝙ q̄ſi ſecuri
infra regis ꝯfinia ꝯſiſtant. Cū vo extra re
gis terminos ꝓſiliūt vno quadro ꝯtenti ſꝑ
in directum aſcendunt:nunq̄ tamen reuer-
tunt̄ in rectum vt euntes curent ꝑ ꝟtuteʒ ac
quirere quod nobiles ſituati retinent in di-
gnitate. Unde ſi ſic ꝑ milites ac alios nobi
les adiuti fuerint ꝙ ad lineā aduerſarioꝝ
nobilium q̄dratum ꝑueniant ꝑ ꝟtutem acq
runt ꝙ regine ꝑ gratiam ē ꝯceſſum. ¶ Eſt
aūt ſciendum ꝙ populares aſcendentes in
rectum ſi quem nobileʒ aut populareʒ inue
nerint aduerſariū ⁊ hoc in angulis ipſum
a dextris ⁊ a ſiniſtris cape ⁊ occidere poſ-
ſunt:nunq̄ aūt extra lineā rectaʒ ad dextrā
vel ſiniſtrā ꝓgredit̄ popularis. niſi cum re
gine obtinet dignitateʒ. Cariſſimi. Popu
lares iſti vtriuſq; ꝯditionis ⁊ ſexus hoīes
ſignificant inter quos reges potentes nobi-
les ⁊ alij illuſtres ad regendum ⁊ preſiden
dum poſiti ſunt. Qui cum eoꝝ officia ſꝫm
leges ⁊ rationes non dirigūt nobilitatis ſue
ꝟtutem amittunt:⁊ actum conditionéq; po
pularium incurrūt. Omnes enī ab vno pa
tre geniti ⁊ ꝓcreati ſumus adam int̄ quos
ꝟtutibus preclari regia ⁊ nobiliuʒ noīa me
rito ſortiunt̄. Sʒ dum populares.i.plebei ho
mines ſimplices iuxta diſcretos confeſſoꝝ
ſuoꝝ ꝯſilia viuentes ⁊ mādatis eccleſie obe
dientes lineaʒ recte vite aſcendunt:merito r̄
gum ⁊ nobilium ſanctoꝝ noīa ex officio ꝑ
fectionis vite in celeſtibus ſortiunt̄. Nemo
ergo tales populares deſpiciat q² tam ad ī
perium q̄ ad ſummuʒ pontificatū ꝟtutibus
plenos ⁊ gratijs eos legimus ꝑueniſſe:cuʒ
gigas quidam noīe armis diuitijs eſſet in
opulentiſſimo indie regno inflatus ⁊ oīno
rex impius. Hic cum veniſſet ad hoſpitiuʒ
appollinis ſciſcitaturus an aliquis mortali
um eſſet eo felicior. Ex addito ſacroꝝ ſpe-
cu vox inſonuit que ei pretulit quendaʒ po-
pulareʒ agalaum noīe. Hic erat pauꝑimus
rebus:aīo vero diues ⁊ etate ſenior qui ter
minos agri ſui nunq̄ exceſſerat. Sic ergo
appollo magiſ approbat cum ſecuritate trā
quilla agalai rude tugurium q̄ triſteʒ ⁊ ſo
licitudinibus aulam plenaʒ gigantis ditiſſi-
mi. Magis enim approbau[it] paucas gle
bas pauoris inexꝑtes q̄ oram lidie pinguiſ
ſimaʒ metu plenam. Hic pauꝑ agalaus vir
tuoſiſſimus fuerat. Quanto enī hō ē ratōe
inferior:ꝟtute vo ⁊ poteſtate ſuꝑior. Tanto
etiam glorioſior reddit̄ ⁊ famoſior. Uirgili
us longobardus origine natione mantua-
nus ꝓſapia humili ortus: ſapientia tamen
maximus ⁊ eximius poetaꝝ claruit. Cum
quidam ſibi diceret ꝙ verſus Omeri operī
ſuo insereret:reſpondit. Magnaruʒ eſſe vi
rium clauam excutere de manu hercolis.
Quintus qui in iſto ſacrario ludit ⁊ noīat̄:
eſt regina. Cuius ꝓgreſſus eſt de albo in
nigꝛo:⁊ ponit̄ iuxta regeʒ:⁊ q̄ndo recedit a
rege capit̄ que cum mota fuerit de ꝓprio q̄
dro nigro vbi primo fuit locata non poteſt
ꝓcedere niſi a q̄dro in q̄drum vnum ⁊ hoc
angulariter ſiue ꝓcedat ſiue retrocedat ſiue
capiat̄. Sed ſi querat̄ cur regina bellis ex-
ponat̄ cum conditio mulieris debilis ſit et
fragilis. Dicendum eſt ſi ſcire velimus ꝙ
mortem illaꝝ mulieꝝ ſequit̄ vbi viri ad bel
la ꝓcedentes mulieres ⁊ vxores cum tota
familia ad caſtra deducunt̄: thartari enim
hoc faciunt. Et licet non vtant̄ arcu magiſ
tamen poſſunt hoīes impedire q̄ corporis
virtute ꝓſternere. In ſolacium tamen r̄gis
factum eſt ⁊ ad amoris oſtenſionem ꝓuiſū
vt ad bella regem regina ſequat̄. Cariſſimi
ꝑ reginam aīaʒ nr̄aʒ intelligemus que re-
gina in celis per tramitem bonoꝝ opm cō
ſtituet̄. Hec regina alba eſt ⁊ nigra. alba ꝑ
ꝯfeſſionem ⁊ abſolutioneʒ q̄ndo ſeruus ei
us ſcʒ corpus pure ꝯfitet̄ ⁊ abſoluit̄ ſatiſfa
ciens ꝓ delictis in tantam albedineʒ reddit̄.
⁊ decies clarior ſole apparebit. Sʒ nigra ef
ficit̄ ꝑ peccati fuligiem ⁊ deturpatōem:hec
iuxta regem ſtare dʒ quod ſi non fecerit ca
pit̄ ⁊ violat̄. Aīa enī nr̄a ad hoc corpi infu
ſa ē vt eius recupatōe ⁊ ſaluatione angelo
rum exercitus qui ruinā magnā cum lucife
ro fecerat ad integꝝ reſtauret̄ ⁊ vt ad r̄geʒ
glorie vt regina collocet̄. Que cum a rege
cuius cura regit̄ ⁊ gubernat̄ diſceſſerit ca-
pit̄ ⁊ per mortalia facta ad inferos mactat̄

et ibi irrecuperabilit demergitur. Et quis
regina iſta .i. anima ab extra bellare neſci=
at corpus tamen vt meritoria oper ab intus
inſtiget: q corpus noſtrum ſicut inſeſſor equu
Anima .i. ra... noſtra dirigere d3 ad virtu=
tes et informa... ne vltra limites mandato
rum eccleſie pſiliat: ſed recto tramite de q
dro vnius virtutis in quadrum alterius greſ
ſum faciat: ppterea regina in ſcacario greſ
ſum lentum et non ſaltum debet habere: et
infra proprios limites permanere. Nam dya
na iacob filia virginitatem euauit dum i do
mo fratrum ſuorum quieuit. ſed ſtatim cu ad
videndum alias regiones curioſe exiuit. A
filio ſichen corrupta fuit. Seneca dicit q
mulieres que malam faciem habent leues
et impudice ſunt. Non enim illis deeſt ani=
mus ſed corruptor. Solinus dicit q preter
mulieres pauca animalia coitum mouent
grauida: nigram faciem ad omniu virorum
aſpectum debent habere: ne ab aliis ſolici=
tate de incontinentia diffament. Ouidius
Que dant queque negant: gaudent tame ee
rogate. Ludunt formoſe. Caſta eſt qua ne
mo rogauit. Sexti qui hunc ludum exercet
reges ſunt et nuncupant. Rex enim ſup om
nes alios eſt qd motionis et pgreſſionis na
tura manifeſtat. Cum enim reſideat in qr=
to quadro albo cum ipſe ſit niger habet a
dextris in albo militem alphilem: rochu ve
ro et in nigro. In ſiniſtra vero tenz loca op
poſita. Or vero rex vt dictum eſt ſuper oes
obtinet dignitatem et dominium ratione di
gnitatis non decuit eum multo ſpacio a re
gni ſui folio abſentari et ideo quado moue
ri incipit de ſuo quadro albo naturam ſequi
tur rochorum a dextris et a ſiniſtris: ita tame
q a ſiniſtris non poteſt ſe ponere in loco ni
gro iuxta rochum ſituatum in albo ſz pot
ſe ponere in albo loco iuxta dictum rochuz
ad angulare quadrum vbi ſituati ſunt cuſto
des ciuitatis et ibi naturam h3 militis in tali
pgreſſu ſortit vice regine. Cariſſimi iſte
rex eſt dominus noſter iheſus chriſtus qui
eſt rex regum ſup omnes in celo et in terra
q pgreſſionis et motionis ſue natura mai
feſtat. Dum enim pgredit omnes ſancto=
rum angelorum chori ipſum tanq dominum
venerantes comitant qui et ſecum h3 rochu
et alphilem aliaq3 ſchachalia et locum vni=
uerſorum recto tramite occupat circumquaq3
teſte pſ. qui ait. Si aſcendero in celum tu il
lic es ſi deſcendero ad infernum ades. De
niq3 reginam ſecum ducit .i. miarum piam
matrem et dominam noſtram mariam. Cuius
vice vnum pgreſſum miſerationis ad po=
pularium quorum .i. hominum in mundo vi
uentiu facit. Unde merito nomen illud glo
rioſum per pphetam ſortitus eſt vbi cu pa
trem miſericordiarum et deum totius conſo=
lationis eſſe pteſtat. Dum enim meroris
et perditionis noſtre per peccatu protoplaſti
nullus ſanctorum aut electorum recuperationem
facere poterat: ipſe miſericors rex ad popu
larium ſuorum reſtaurandum gregem et nu=
merum de celeſtis ſedibus ad huius mudi mi
ſerabilis quadrum ingredi dignatus eſt et
a ſeruitute dyabolica nos liberauit. Cuius
ſibi gratiam p infinita ſecula reddamus.

De audiendo bono conſilio
Capitulum .clxvii.

Sagittarius quandam auiculam
noie philomenam capiens qua
do volebat eam occidere vox da
ta eſt philomene et ait. Quid tibi pdeſt O
homo ſi me occideris neq3 enim ventre tu
um de me implere valebis. ſed ſi dimittere
me velles tria mandata tibi darem. Que ſi
diligentius ſeruares magnam vtilitate in=
de conſequi poſſes. ille vero ad eius loque
lam ſtupefactus pmiſit vt eam dimitteret vel
let ſi hec tria mandata vtilia pferret. Que
ait. Audite ergo. Primu eſt. nunq re que
apprehendi non poteſt apprehendere ſtude
as. Audi ſecundum. De re pdita et irrecu=
perabili nunq doleas. Audi tercium. Uer=
bo incredibili nunq credas: Hec tria bene
cuſtodi et bene tibi erit. Ille aut vt pmiſit:
eam volare dimiſit. Philomena enim per
aerem volitans dulciter cantauit finito can
tu dixit ei. Ue tibi homo q malum pſiliu3
habuiſti et q magnum theſaurum hodie per=
didiſti. Eſt enim in viſceribus meis marga
rita que ſtructionis ouum vincit magnitu=
dine. Ille hoc audiens contriſtatus eſt val
de q eam dimiſit: rethe ſuum expandit et co
nabatur eam apprehendere dicens ei. veni
domum meam et omnem humanitatem ex=
hibeo tibi et proprijs manibus te paſcam et
ad tuam voluntatem te volare permittam.

Cui philomena dicebat. Nunc pro certo te fatuum eſſe cognoſco nam ex illis que tibi dixi nullum ꝓfectum habuiſti. qꝛ de re ꝑdita ⁊ irrecuꝑabili doles. ⁊ me nequaqꝫ capere ⁊ tamen per rethe tuū temptaſti ⁊ inſuper margaritā in meis viſceribus ēe credidiſti cum ego tota ad magnitudinem ſtrucionis ouū non valeaꝫ ꝑtingere. Stultus es ⁊ in ſtulticia tua ſꝑ manebis. his dictis auolauit. Homo autem dolens ⁊ triſtis ad domum rediit ⁊ philomenam non vidit.

Moraliſatio

Cariſſimi. iſte ſagittarius poteſt dici quilibet bonus chriſtianus: qui in baptiſmo a peccato originali ē lotus in quo baptiſmo ſagittas accutas recepit ſcꝫ virtutes ꝯtra dyabolū mundum ⁊ carnem. Accepit philomenā .ſ. dn̄m nr̄m ieſum chriſtum qn̄do renunciauit dyabolo ⁊ pompis eius. qui miro mō dulciter cantauit quando orationem pr̄i celeſti pro genere humano īfudit ſꝫ miſer peccator iſtam philomenā .ſ. dominum nr̄m ieſum criſtum cogitauit occidere quotiens cogitauit peccatum mortale perpetrare. ſic dicit apo. Iteꝝ quantū eſt in eis crucifigunt filiū dei Sꝫ diligent̄ attendas ꝙ deus dedit tibi tria mādata que ſi diligenter hō cuſtodierit ad magnum ꝓfectum ꝑuenire poſſes ⁊c̄. rex iſte eſt trinitas in q̄ ſunt tres ꝑſone ⁊ vnus deus quam rem nunꝙ poterimus apprehēdere q̄diu ſumus in hoc mortali corpe ſꝫm ꝙ dicit apoſto. Iam videmus in enigmate poſtea videbimus ſicuti eſt. nec fides habꝫ meritum vbi humana ratio prebet experimentum. Item ſaluator in euangelio reſpōdit mulieri petenti dic vt ſedeant hi duo filii mei ⁊c̄. Reſpondit ſaluator. Neſcitis quid petatis. Item dicebat petro querenti de cōſummatione ſeculi ⁊c̄. Non eſt veſtꝛ noſſe tp̄a vel momenta ⁊c̄. Ecce iſti ſtupebāt rē apprehendere quā nō potuerunt attingere.

Alia deductio

Aliter iſtud exemplum poteſt reduci ad illos qui appetunt honores ⁊ diuitias. Exemplum de lucifero qui rem appetiit ſꝫ impoſſibile ei apprehendere erat qn̄do dicebat. aſcendā vſqꝫ ad tercium celum. Quid ergo ſequit̄ poſt. In infernum cecidit. Iteꝫ de primo parēte qui per eſum pomi deus eſſe voluiſſet propter quod a paradiſo eſt expulſus. ⁊ mortē ſibi ⁊ nobis omnibus parauit. Conſulo ergo ⁊ vos diuites ac mundi potentes nolitiſ rem apprehendere que apprehendi non poteſt. Sicut ſunt bona tp̄alia ac ſeculi honores que nunꝙ veraciter poterunt ſine damno aīe apprehendi ſic dicit apo. Qui voluerit diues fieri incidit laqueos dyaboli ⁊ licꝫ bona obtinueris quando melius ſperas de eiſdem gaudere: defraudaueris. Exemplū de illo diuite qui dicebat. Deſtruā horrea mea ⁊ eadem nocte defunctus eſt. Secundum mandatum eſt De re perdita ⁊ irrecupabili non dolebis. Cariſſimi ſcire debetis ꝙ ꝑ rem ꝑditam intelligere dēmus corporis ſanitatem aut diuitias quas deus aufert ab eo queꝫ diligit. Iuxta illud: Flagellat deus filium ſuum quem diligit. Sꝫ cum aliqui facti ſunt ceci claudi aut membro aliquo priuati: ⁊ ci diuitiis ſpoliati ⁊ vltra ꝙ credi pōt dolent: ⁊ gratias deo non offerūt ſicut eſau multum dolebat ꝙ benedictōem pr̄is amiſit ⁊ tamen obtinere non potuit. Terciū mandatum eſt. Verbo incredibili non credas. In iſto verbo cariſſimi multi ſunt decepti per dyabolum ⁊ carneꝫ. Dyabolus ſuggerit multa ⁊ falſa ꝓmittit. Que ſunt incredibilia ſic de primo pn̄te qui credidit dyabolo quando dixit. Si comederitiſ de ligno eritis ſicut dii: credidit ⁊ erat deceptus ⁊ ideo a ꝑadiſo eſt expulſus. promiſſio dyaboli erat incredibilis ꝓpter duo. primo qꝛ mendax: ſecundo qꝛ deus ei predixit In quacunqꝫ hora comederitis de ligno illo moriemini.. Sic mō aliqui tantū credūt dyabolo mundo ⁊ carni ⁊ ſtatim eis adherent ⁊ in peccatis ꝯſentiunt ⁊ dicunt. Ouū eſt tam precioſum. Per ouū mundus intelligit̄ qui eſt rotundus Mundus dicit hoī Bonū eſt vti mundo in iuuentute: qꝛ licet hoc fecerimus ⁊ peccatuꝫ inciderimus tūc maior eſt ſtrutione .i. maior eſt diuina mīa: ꝙ noſtra miſeria. Contra taleſ dicit Pſal. Non miſeriaris omnibuſ qui operantur iniquitatem. Studeamus ergo ⁊c̄.

De eterna damnatione

Capitulum. clxviij.

Barlaam narrat ꝙ peccator ſimilis eſt homini qui cum timet vni

coꝛnem recedit in baratrum. Dum autem caderet manibus arbuſtulam quandã ap prehendit que de ꝓfundo aſcẽdebat ⁊ aſpi ciens inferius vidit ad pedem arboꝛis pute um teterrimũ ⁊ draconẽ horribilem ar boꝛem cingentem ⁊ eius caſum oꝛe aptum expectantem. Duobus aũt muribus quo rum vnus erat albus alius niger arboꝛem inceſſanter coꝛrodẽtibus in radice ſenſit eã vacillare. Quattuoꝛ quoqꝫ vipꝛe albea baſi qua pedem fixerat ꝓcedentes totã foueam flatu ſuo moꝛtifero intoxicabant. Eleuans oculos vidit exitũ mellis de ramis arboꝛis ſtillantiſ oblituſqꝫ pꝛiculi in quo vndiqꝫ poſi tus erat illi dulcedini ſe totum dedit. quodã aũt amico eius poꝛrigẽte ſibi ſcalã vt egre deretur: melle delectatus diſtulit ⁊ cadente arboꝛe cecidit in os draconis: qui deſcẽdẽs in puteum ibi eum deuoꝛauit ⁊ ſic miſera moꝛte heu moꝛtuus eſt.

Moꝛaliſatio

Q Ariſſimi. Homo iſte eſt pecca toꝛ vnicoꝛnis eſt moꝛs qui ho mines ſꝑ ſequit̃. baratrum ẽ mũ dus iſte: arboꝛ eſt vita que per hoꝛam dici ⁊ noctis quaſi per murum album ⁊ nigrũ inceſſanter conſummitur. Baſis ex q̃ ꝓce dunt vipꝛe eſt coꝛpus humanum habẽs q̃t tuoꝛ qualitates humoꝝ quibus inoꝛdinate compoſitus coꝛpoꝛis compago diſſoluitur. Draco eſt dyabolus: puteus infernus: dul cedo ramuſculi delectatio peccati ꝑ quam homo ſeducitur vt periculum non intueat̃. Amicus eſt chꝛiſtus aut pꝛedicatoꝛ: Scala eſt penitentia cui cum homo differt acquie ſcere: ſubito vita deficiente in os dyaboli ca dit qui eum in infernum deuoꝛat ⁊ rapit

De duodecim legibus ⁊ mõ viuendi

Capitulum. clxix.

N Arrat Trogus pompeius de lu gurio nobili milite qui ciuitatem quandam cum populo iurare in dixerat ad ſeruandã leges quaſdam iuſtas ⁊ vtiles licꝫ pꝛincipio graues donec ipſe ab apolline deifico quem ipſe finxit eſſe auto rem dictarum legum reſponſum repoꝛtaret Quo facto in cretam iuit ⁊ ibi perpetuum exilium egit. Moꝛiturus autem oſſa ſua ad ciuitatẽ redirent ⁊ omnes a iuramento ſe liberas eſſe credentes legum obſeruanti am violarent. Hec autem legum duodeci numero erant. Pꝛima lege populũ in ob ſequium pꝛincipum ⁊ pꝛinceps in cuſtodiã ſubditoꝛum ⁊ ad coercionem impioꝛum re foꝛmauit. Secunda lege. percimoniã ⁊ fru galitatem omnibus perſuaſit credens mili tiam laudabilius fieri modeſtia ꝙ crapula Tercia lege iuſſit ſingula non pecunia ſed meritoꝛum compenſione opoꝛtuna. Quar ta lege inſtituit aurum ⁊ argentũ velut om nium materiarum vilioꝛem. Quinta amini ſtrationem rei publice per oꝛdinem diuiſit. dans regibus poteſtatem belloꝛum magi ſtratibus iudicia: ⁊ omnes offenſiones ſe natui: cuſtodiã legum populo creandi vel eligendi magiſtratus poteſtatem. Sexta: fũ dum omnibus equaliter diuiſit ⁊ omnibus patrimonijs equalibus: ita ꝙ alter altero nullus potentioꝛ redderetur. Septima iuſ ſit omnes conuiuari publice nec alter alteri foret cauſa luxurie. Octaua iuuenibus to to anno vna ſola voluit vti veſte. Nona. Pueros pauperes in agrum non in foꝛũ publicũ deduci iuſſit vt pꝛimos annos du cerent in opere non in leuitate. Decima le ge ſtatuit virgines ſine dote nubere. Unde cima voluit vxoꝛes eligi nõ pecunia. Duo decima maximum honoꝛem non diuitum ſed pꝛo gradu etatis ſtatuit foꝛe. Omne au tem quod quecunqꝫ lege ſtatuit ipſe ꝑ exẽ plo alijs pꝛimus ſeruauit.

Moꝛaliſatio

Q Ariſſimi. Iſte nobilis eſt domi nus noſter Ieſus chꝛiſtus qui ĩ trauit quandam ciuitatem. id ẽ. mundum iſtum. ⁊ fecit populum iurare. id eſt in baptiſmo firmiter pꝛomittere. ſeruare leges ſuas. id eſt decem pꝛecepta donec ve niret ad iuditium. Cum autem moꝛtuus erat non tantum oſſa ſed totum coꝛpus in mari. id eſt in terra poſuit. Pꝛima lex eſt. In obſequium pꝛincipiũ ⁊c̃. hoc eſt ꝙ cri ſtiani ſemper ſint parati per omnia pꝛela tis ⁊ eccleſiarum rectoꝛibus ſine accuſatõe aut aliq̃ ꝯtradictione ſimpliciter obedire: ⁊ ꝙ pꝛinceps ꝑ quos pꝛelatos intelligimus q̃ curam aiaꝝ cuſtodiendaꝝ ſuſceperunt ſub ditos ſuos in viam ſalutis dirigant ⁊ ꝑ bo na exempla ĩ vita ſua eos antecedãt. qꝛ tur pe eſt doctoꝛi cum culpa redarguit ipſum:

Secunda lex fragilitatem omnibus pſuaſit z ſymoniam aut cetera contraria interdixit pcimoniam ſuadens ac gulam carniſqꝫ crapulam quibus multi hodiernis temporibus intendentes z dediti vitā breuiant exercere prohibuit:ſed frugalitatem bonoꝝ operum z largitatem elemoſinaruꝫ omnibus nobis per legeꝫ qua ſex opa miſericordie inſtituit ſeruandam eſſe voluit atqꝫ perſuaſit: quia quicquid vltra neceſſitatem vite prelati aut alij viri eccleſiaſtici diuites habēt in elemoſinam pauperuꝫ diſtribuere tenentur:aliter teſte beato Jheron.rapina eſt z ſacrilegiū corā deo. Tercia lex iuſſit ſingula non pecunia ſed meritorū compenſione oportuna compari hoc eſt quantū habeſ tantū vales Deus non tantum dona reſpicit:ſed cor et intentionem donantis:z ideo ſm cordis tui merita deus retributionē tuam magnā vel paruam faciet. Nihil enim abſconditũ eſt oculis eius qd non ſciat z nihil opertuꝫ qd ſibi nō reuelat quoniā oīa intuet. Quarta lex iſtituit materiā auri zc̄.i.diuitias huius mundi vilius apud deū reputari ꝙ aliquid alterius materie totius mundi:ſed acceptat preces z miſerias pauperū:ſicut legitur de diuite epulone qui miſeriā paupis lazari z vlcerati nō reſpiciēs neqꝫ cōpatiens poſtꝙ in iferno iacuit ſepultus:z pauxillū aque a digito ſtillantiſ petiit nō obtinuit ſed flāmis z cruciatibus ꝑpetuis expoſitus ſemp vriť: z lazarus ē ab angelis ꝓpter ſuā patientiā in ſinu abrahe collocatuſ. Quinta lex dedit regibus poteſtateꝫ zc̄ hoc eſt intelligenduꝫ ꝙ principes et prelati iam habent ſubditos iudicare:ſed cauendū eſt nē ſint muneribuſ corrupti vt non recte iudicent:qꝛ ſi ſic eadeꝫ menſura qua menſi fuerint ſcꝫ iuſticiaꝫ vel iniuſticiaꝫ: remetietur eis per iudicē viuoꝝ z mortuoꝝ in extremo iudicio: qꝛ moderni tpis iudices munera pauperum vel diuitū quorumcunqꝫ recipientes a iuſticia ita excecantur ꝙ viaꝫ equitatis z ſentencie recte vix videre poſſunt:ſed qui mō pluſ dederit fortiorem cauſam fauorabilemqꝫ ſentenciā licēt contra iuſticiam obtinebit. Sexta lex fundos omnibus equaliter diuiſit: hoc eſt. deus ab eterno inſtituit omnibus equaliter gratiam ſuam:ſm ꝙ viderit hoiem ꝓficere vnde in euāgelio dicit. Petite z accipietis

Jtem alibi dicit. Quecunqꝫ petieritis patrē in nomīe meo credite quia accipietis. z fiet vobis:quia chriſtus in diuitiis eſt abundantiſſimus:poſtꝙ digne a nobis rogatus fuerit: in muneribus expendendis eſt largiſſimus:plus enim poteſt dare ꝙ mens noſtra ſcit rogare. Septia lex ne diuitie cauſa ſint luxurie:propterea publicā ꝯuiuia celebrari inſtituit:quia propter diuitias multi pereūt z ſunt multis cauſa quare in luxuriam aut alia pc̄ta mortalia ſepius cadunt:propterea Salomō dominū rogauit dicēs. Diuitias aut paupertates ne dederis mihi. Octaua iuuenibuſ toto āno vna ſola voluit vti veſti quid per hanc veſtem niſi ſolam caritatem intelligimus que operit multitudinem peccatorum. Per hanc enim veſtē poſſumus placere deo qui ſuper oīa caritatē fraternā in nobis diligit:caritas teſte Apoſtolo non agit perperam:non querit que ſua ſunt: nō emulat zc̄. Sic nos in caritate radicati nō debemus ſolam noſtram ſalutēm z ſaluationē querere:ſed z fratris noſtri debemus ſaluti prouidere per vitam exemplareꝫ aut bonam āmonitionem in viam rectam dirigere ne ſicut ouis errans a paſtore pereat: ſed paſcua vite celeſtiſ per veſtem caritatis inueniat. Nona pueros pauperes zc̄ id eſt vt introducātur in agrū eccleſie ſm merita ſua ad promouendū ſicut ceteri: quia deus eligit paupes in hoc mundo ipſos heredes regni ſui faciens vbi dicit. Beati pauperes Gloſa. Non omnes: ſed ſpiritu: quoniam ipſorum eſt regnum celorum. Jtem Ps. Iſte paup clamauit: z dominus exaudiuit eum. Et quis eſt pauper ille. Gloſa. Spū. Pauper iſte laborat in agro id eſt in hoc mundo:quoniam agricultura dei ſumus:z ad laboreꝫ a iuuentute naſcimur: ſicut auis ad volandū Job.v. Et in vinea domini id eſt in eccleſia laborē penitentie ſuſcepimus z poſt ꝓductioneꝫ ꝯuentione facta laboris noſtri ſm merita vel demerita gloriam vel penam in eternitate a diſpenſatore z patre familias iheſu chriſto recipiemuſ. Decima ſtatuit virgineſ ſine dote nubere id ē bonos chriſtianos ſine dote id eſt amore mūdano nubere chriſto. Sunt multi qui ſpontanea volūtate caſtitatem vouent: terrena deſpiciunt vt celeſtia premia poſtmodū recipient.

Undecima: vxores elegi id eſt animas deo placentes ad eius ſeruicia coaptemuſ: nihil deo tantum placet ſicut aīa munda que tota liter deo ē data. Duodecia ꝙ quilibet ſm meritum bo..res ⁊ diuitias obtinebit. Sed videāt princip.es ⁊ prelati alijq; rectores ꝙ in ſeipſis prius opa meritoria exerceant an teꝗ alios informent: ſicut de chriſto dicitur in euangelio. Cepit iheſus facere ⁊ docere

De reuocatione peccatoris ad viam penitentie. Capitulum. clxx.

Uidā luſor occurrit beato bernbardo equitanti dicens ei. Pr volo tecum ludere: ⁊ aiam meā volo ponere contra equū tuū. Hoc audiēs ſctūs bernbardus ſtati de equo deſcendēs dixit. Si plura pūcta ꝙ ego ꝓieceriſ meus equus tuus erit: ſi ego plura proiecero aia mea tua erit. Luſor cōceſſit ſtatim taxillos tres arripienſ octo puncta ꝓiecit: quo facto frenum equi tanꝗ ſuum tenuit: ait ſanctus bernbardus. Fili adhuc reſtat in tribus taxillis plus ꝗ iſtud: ⁊ accipiens ꝓiecit decem ⁊ octo puncta decem puncta plus ꝗ luſor. quo viſo luſor ſub obediētia patris ſui bernbardi ſe dedit: ⁊ poſt vitā ſanctā fine felici ad dominum migrauit. Moraliſatio

Ariſſimi. Luſor iſte eſt hō mundanus vanitatibuſ deditus ⁊ ſubiectus. Sanctus bernbardus eſt diſcretus prelatus ſiue ꝯfeſſor qui habet cū tali tota prudētia ludere oſtendendo ei vitā que eſt ludus ⁊ gaudium aīe. Equum ſuū debet ponere. i. cor ſuum ⁊ aīam laboribus exponere vt educat errantem ad viam veritatis: ſicut ait Aplūs. Sicut xpūs aīam ſuā pro nobis poſuit: ſic ⁊ nos debemus aīas noſtras pro fratribuſ nrīs ponere. Oēs enī frēs ſumus ab vno patre adam: q̄re merito nos diligere debemus. Tres taxilli ſunt pr̄ filius ⁊ ſpūſſanctus qui habēt multa pūcta id eſt infinita gaudia que debent oſtendi et peccatoribus recitari: vnde in euāgelio. In domo patris mei manſiōes multe ſunt: imo tot ſunt ibi gaudia ꝙ oculus non vidit nec auris audiuit: nec hoīs cogitatio exprimere poteſt que parauit deus diligētibus ſe. Ibi requies ſine labore: vita ſine morte: gaudia ſine luctu: ⁊ vt breuiter concludam: omnis gaudij plenitudo.

De dilectione et fidelitate nimia: et ꝙ veritas in morte liberat. Capitulum. clxxi.

Etrus alphonſuſ refert ꝙ erant duo milites quorū vnus manēs in egipto: alter in baldach. Inter quos duos nuncij ſepius perrexerūt: vnde quicquid erat ī terra egipti miles de egipto per nuncios ad militem de baldach miſit ⁊ econuerſo: ſic ꝙ amor fidelis int̄ eos factus eſt: ⁊ nullus adhuc alium vidit. Miles vō de baldach cū ſemel ī ſtratu iacuiſſet intra ſe cogitabat. Socius meus de egipto mihi magnā amiciciam oſtendit et nunꝗ oculis carnalibus eum vidi vadā ad eū ⁊ videbo. ꝯduxit nauem ⁊ venit in egiptū: audienſq; amicus eius obuiam ei ꝑrexit ⁊ cū gaudio ad domū ſuam duxit. Miles ille quandam puellā nimis pulcrā in domo ſua habebat quam cū vidiſſet miles de baldach captus eſt in oculis eius: ⁊ pre nimio amore infirmatur. Miles vero de egipto cū hoc percepiſſet ait ei. Cariſſime dic mihi quid tibi eſt: at ille. Eſt puella in domo tua quā deſiderat cor meū tota mente intantū ꝙ niſi eā habuero filius mortis ſum ego. Miles cū hoc audiſſet oēs mulieres domus ei oſtendit excepta illa puella: ille cum oēs vidiſſet ait. De omnibus iſtis parū aut nihil curo: ſed eſt vna alia quā non video quā diligit anima mea. In fine illā puellā ei oſtendit: Uiſa puella ait. Cariſſime in iſta ſola ſtat mors ⁊ vita mea: ait mileſ. Et ego dico tibi iſtam a iuuentute ſua in domo mea nutriui ad hoc vt vxor mea eſſet ⁊ cū ea infinitas diuitias obtinerem: veruntamen tantum te diligo vt anteꝗ moriaris ipſā tibi in vxorē ꝯcedo cum omnibus diuitiis quas ego recipere deberem. Miles hec audiens gauiſus eſt valde eam in vxorē accepit cū qua diuitias multas obtinuit: ⁊ ſic ad patriā ſuā baldach cum cōiuge ſua ꝑrexit. Poſt hec cito miles de egipto ad egeſtatem magnā peruenit intantum ꝙ nec domū nec aliquā rem habebat: intra ſe cogitabat. Ad quem melius potero accedere ꝗ ad ſocium meū de baldach quem ego ad diuitias promoui et ipſe me in egeſtate mea reſpiciat. Nauē aſcendit ⁊ venit baldach ad quandam ciuitatem poſt ſolis occaſum in qua manebat

diues ſocius eius: intra ſe cogitabat. Nox ē ſi modo ad domū ſocij mei pergā noticiam mei non habebit: quia male ſum veſtitus ⁊ nullum mecum habeo vbi ſolebam magnā familiam ducere ⁊ omnibus abundare: ait intra ſe. Nocte iſta quieſcam ⁊ die craſtina ad eum pergaꝫ reſpexit verſus cimiterium vidit oſtia eccleſie apta itrauit vt tota nocte quieſceret. Cum autēꝫ ibi fuiſſet ⁊ dormire volebat in platea quidā ad inuicem pugnabant ⁊ vnus aliuꝫ occidit. Interfector vero ad cimiteriuꝫ fugit ⁊ ex alia pte exiuit. poſt hec vo clamor factus ē in ciuitate. Ubi eſt interfector: vbi eſt proditor qui hoīem interfecit: at ille. Ego ſum interfector qui illum hoīem interfeci: accipite me ⁊ in patibuluꝫ me ſuſpendite. Illi manus in eū iniecerunt ⁊ per totam noctem in carcere incluſerunt. Mane vo campana ciuitatis erat pulſata iudex contra eum ſentenciaꝫ dedit: ⁊ illū ad ſuſpendendū duxerūt. Inter alios qui ſecuti ſunt eum erat miles ſocius eius ad quē venerat. cum vero eū duci ad patibulū reſpexiſſet: ait intra ſe. Ille ē ſocius meus de egipto qui mihi vxorē meā cū diuitiis multis dedit ⁊ iā vadit ad ſuſpēdendū ⁊ ego viuā: clamauit alta voce ⁊ dixit. O cariſſimi nolite innocentem interficere ille eſt innocens quem vos ad morteꝫ ibi ducitis. Ego vero ſum proditor qui hoīem interfeci ⁊ nō ipſe Illi hec audientes manus in eū iniecerunt ⁊ amboſ ad patibulū duxerunt. Cum vero ambo ꝓpe patibulū eſſent reus cogitabat. Ex quo reus huius facti ſum ego iſtos innocentes permittam mori non poterit eſſe quin deuſ aliquando vindictā de me ſumat melius eſt mihi hic pati breue ſuppliciū ꝙ eternā penaꝫ ſuſtinere in inferno: clamabat voce magna. O cariſſimi nolite ꝓpter deū innocētes occidere nullus ex eis ſigno vbo vel facto ꝯſilium dederat vt ille occideretur qui occiſus eſt: ſed ego ſum qui ꝓpriis manibus eū occidi: ideo me interficite ⁊ innocentes ꝑmittatis libere abire. Illi hec audientes manus in eum iniecerunt ⁊ admirabantur: ⁊ illos tres coram iudice duxerunt. Iudex cum eos vidiſſet admirabaꝛ ⁊ ait. Quare reuerſi eſtis. Illi vero totū ꝓceſſū a principio vſqꝫ ad finem retulerūt: ait iudex pmo militi. Cariſſime qua de cauſa dixiſti ꝙ tu illum hominem occidiſti: at ille. Sine fallacia vobiſ dicam: in terra mea in egipto locuples fui ⁊ in oībus abundans: deinde ad magnam egeſtatem perueni intantū ꝙ nec domū nec locū nec aliquaꝫ rem habui: verecundia ductus terrā iſtam intraui vt ſi aliquod remedium obtinereꝫ: ⁊ ideo dixi ꝙ hoīem interfeciſſem: qꝛ libentius mori vellē ꝙ viuere ⁊ adhuc propter deuꝫ peto vt me occidas: ait iudex ſecūdo militi de baldach. Et tu cariſſime quare dixiſti ꝙ hoīem occidiſti: qui reſpōdit. Domīe miles iſte mihi vxorem cū infinitis diuitiis dedit quam pro ſeipſo nutriuit per quē factus ſum diues in omnibus. cum vero ſocium meū tam carū qui me ad tot ⁊ tanta ꝓmouit vidi ad patibuluꝫ duci alta voce clamaui. Ego ſū reus mortiſ eius ⁊ non ipſe: qꝛ libenter ꝓ amore eiuſ vellem mori: ait iudex interfectori. Ob quā cauſaꝫ dixiſti te hoīem interfeciſſe: qui ait. Domine verū dixi graue fuiſſet pctm ſi innocentes mori ꝑmiſiſſem ⁊ ego viuerē ⁊ ideo potius elegi veritateꝫ dicere et penā hic ſuſtinere ꝙ innocētes ſine culpa dānari ⁊ ego in inferno vel alibi puniri deberē: ait iudex. Quia veritatem dixiſti ⁊ innocenteſ ſaluaſti āmodo ſtudeas vitā tuā emendare mortem tibi remitto vade in pace. Omnes audientes iudiciū iudicē laudabant ꝙ tam pie dedit iudiciū eo ꝙ veritatē dicebat reus

Moraliſatio

Cariſſimi. Iſte imperator eſt pr̄ celeſtis. Duo milites dominus nr̄ iheſuſ xpūs ⁊ adā. Primus pr̄ iheſus xpūs in egipto manēs: iuxta illō Ex egipto vocaui filiū meū. Adaꝫ primus pater in agro damaſceno plaſmatus eſt: int̄ iſtos erat maxima amicicia ⁊ nūcios inter eos miſerūt quando pater ad filium ⁊ ſpūm ſanctum loquebaꝛ dicēs. Faciamus hoīem ad imaginē ⁊ ſimilitudinē noſtrā. Poſtea miles dē baldach ſcꝫ adā in padiſum tranſlatus in domo domini noſtri iheſu chriſti. In domo illa vidit quandā pulcram id eſt animaꝫ quam appetiit quam deus ei dedit cum infinitis diuitiis ⁊ dominuꝫ mundi cū ꝯſtituit: iuxta illud Ps. Omnia ſubiecisti ſub pedibus eius. In mundū iſtū cū vxore prexit. Poſt hec miles ſcꝫ dominuſ noſter iheſus chriſtus factus eſt egenuſ ⁊ pauper

iuxta illud Math. Vulpes foueas habēt
⁊ volucres celi nidos:filios autē hoīs non
habet vbi caput ſuū reclinet:venit in mōtē
iſtū in quo pu gnabāt ſcʒ caro ⁊ ſpūs:xpūs
templū intra. .t ſcʒ vterū beate virgis:iuxta
illō. Tēplū dei ſanctū ē qd eſtis vos:vnus
aliuʒ occidit ſcʒ caro ſpūm. Clamor factus
eſt in celo ⁊ in terra de interfectiōe ſpiritus
quando adam peccauit.multi ſequebantur
hoc eſt iudei cum fuſtibus ⁊ laternis ⁊ gla
diis eū ꝗrebant.ille vero ſic mileſ reſpondit
pro pc̄to alterius. Dimittite illos ego ſum:
ſinite illos abire: ſtatī ille ſe obtulit mori ꝓ
genere humano in cruce. Per ſecundum
militē qui ꝓ ſocio ſe obtulit mori debemus
intelligere apoſtolos qui pro chriſti noīe ac
veritate mortui ſūt. Per terciū qui dicebat
Ego ſum reus ⁊c̄ pctōrem debemus intel
ligere qui nudā veritatē in ꝯfeſſione debet
dicere. Ego ſum qui peccaui qui male egi:
ego iniquitatem feci:⁊ ſi ſic feceritis ſine du
bio iudex in die iudicij ſententiaʒ ꝯtra vos
mutabit ita ꝙ vitam eternaʒ obtinebitis:ad
quam nos perducat qui ſine fine regnat ⁊c̄

De conſtantia fidelis anime
Capitulum.clxxij.

Erat quidā rex ī anglia in cuius
regno duo mileſ erāt:vnus gui
do vocabaṫ:alter tyrius. Guido
plurima bella cōmiſit ⁊ in oī bello victoriā
obtinuit:quandā puellam pulcrā generoſaʒ
nimis dilexit:tamen eā in vxorē nō poterat
obtinere quouſqʒ ardua bella tēptaſſet pro
eius amore:deinde in quodaʒ bello ſpeciali
eam obtinuit:⁊ cū magno honore eam de=
ſponſauit. Tercia nocte poſt gallicantuʒ de
lecto ſurrexit intūc firmamentū vidit in quo
clare dn̄m nr̄m iheſum xpūm inter ſtellas
reſpexit ei dicentē. Guido guido ſicut bella
ſepius cōmiſiſti ꝓ amore vnius puelle tps
eſt vt ꝓ meo amore ām̄odo ſtudeas viriliṫ
contra inimicos meos pugnare. His ergo
dictis euanuit iheſus xpūs. Ille vero intel
lexit ꝙ voluntaſ dei eſſet vt ad terrā ſanctā
pergeret ⁊ iheſum xpūm de infidelibuſ vin
dicaret:ait ergo vxori ſue. Credo ꝙ iam a
me ꝯcepiſti infantem nutrias quouſqʒ ve=
nero:quia ad terrā ſanctā ꝑgere volo. Illa
vero hoc audiens quaſi furibunda de lecto
ſurrexit pugionem ad caput lecti accepit ⁊
dixit: O domine mi ſemꝑ te dilexi ⁊ tantuʒ
ꝓ tuo amore expectaui quouſqʒ tibi fuero
in mr̄imonio copulata vt cōmitteres multa
bella vt per totū mundū fama tua eſſet di=
uulgata. Jam vero cōcepi ⁊ modo velis a
me ſeparari: prius meipſam cū iſta pugiōe
volo occidere. Ille ſurrexit ⁊ pugionem ex
manibus eius accepit ⁊ ait. Cariſſima pa=
uco verba: votum deo feci terram ſanctam
viſitare. Jam enim eſt tps pluſ acceptabile
votū meū implere ꝙ̄ in ſenectute:ſuſtineas
quia deo volente cito redibo. Illa vero de
verbis eius ꝯfortata anulū ei tradidit ⁊ ait
Accipe iſtum anulū ⁊ quotiens illū reſpe=
xeris in peregrinatione tua memoriaʒ meī
habebiſ:⁊ ego vſqʒ ad reditū tuū patienter
ſuſtineam. Miles ergo valefecit ei:militeʒ
tyrium cū eo accepit. Illa vero multis die
bus planxit:nec ꝯſolari poterat:cum tēpus
aduenit filium pulcerrimū peperit ⁊ cū te=
nerrime nutriuit. Guido ⁊ tyrius multa re
gna tranſierunt: tandem regnum dacie per
infideles erat deſtructū: ait guido ſocio ſuo
Cariſſime ad iſtud regnū pergere debeſ ⁊
regem cōtra infideles totis viribus iuuare
quia chriſtianus eſt:ego vero terrā ſanctaʒ
intrabo ⁊ ꝯtra chriſti inimicos pugnabo et
per te redibo ⁊ ſic angliaʒ intrabimus cum
gaudio:ait tyrius. Quid tibi placet ⁊ mihi.
Regnuʒ illud intrabo ⁊ ſi viuus fueris per
me redeas vt ad patriam noſtrā intrare po
terimus:at ille. Fideliṫ tibi ꝓmitto:oſculati
ſunt inuicem ⁊ in ſeparatione amare flebāt
Guido terrā ſanctā intrauit:⁊ tyrius daciā
Guido plurima bella ꝯtra ſaracenos ⁊ pa
ganos cōmiſit:⁊ in omni bello victoriaʒ ob
tinuit:vnde fama eius per totū orbem vola
bat. Tyrius vero ſimiliter oēs infideles de
regno dacie expulit: multa bella cōmiſit et
victoriaʒ obtinuit. Rex cum ſuꝑ oēs dilexit
⁊ honorauit:et ab omni populo eſt intantū
dilectuſ ꝙ rex eū ditauit. Erat tūc in regno
quidā tyrānus ſtrenuuſ valde noīe plebeus
qui tyrio inuidebat ꝙ tam ſubito ad diuitias
⁊ honores ꝓmotus eſſet: eum de ꝓditione
apud regē accuſauit ꝙ regem de regno pri
uare intendebat. Rex dictis eius credēs:qr
potens ac ſtrenuus eſſet tyrium oī honore
priuauit ita ꝙ tyrius ad magnam egeſtateʒ
ꝑuenit intantū ꝙ vix ſuſtentatōēʒ habebat

Tyrius multum dolebat quoniaꝫ ſolus eſt
derelictuſ ꝛ i pauptate poſituſ fleuit amare
ꝛ ait. Heu mihi quid faciam ego: dū ſemel
triſtis pꝛexit ſolus ſpaciādo guido in foꝛma
pegrini ei obuiabat: queꝫ cū tyrius vidiſſet
noticiā eius non hēbat: ſed guido eū ſtatim
agnouit: ſed ei q̄lis erat reuelare nolebat et
dixit. Cariſſime vnde es: q̄ ait. De ptibus
longinquis ſum ego: ſed moꝛaꝫ per plures
annos in iſto regno traxi: quendaꝫ ſocium
habebam qui ſanctaꝫ terram intrauit: ſed ſi
viuus vel moꝛtuus aut aliter quoquo mō
ſecum fuerit oīno nō eſt in mea noticia: ait
guido. Ob amoꝛeꝫ ſocij tui pmittas me in
gremio tuo quieſcere vt parū doꝛmiam: qꝛ
ex itinere laſſus ſum. ille ei ānuit. Cū ergo
guido i gremio ſuo doꝛmiret tyriuſ vidit os
eius apertū ꝛ vnam muſtelā candidā exire
ꝛ ad quendā montem iuxta eū intrare. Cū
vero ibidem per aliquot ſpacium moꝛā tra
xiſſet rediit ꝛ in os eius intrauit. Hoc facto
guido eſt expgefactus a ſomno ꝛ ait. Ca-
riſſime vidi ſomniū mirabile: mihi videbat̄
ꝙ vna muſtela de me exiit ꝛ in illū monteꝫ
intrauit: ꝛ iterato in os meū intrauit: ait ty-
rius. Cariſſime ſic in viſione vidiſti: ita ocu
lis meis reſpexi: ſed qd̄ muſtela i iſto mōte
fecerat penitus ignoꝛo: qui ait. Montem
ambo intrabimus: qꝛ foꝛte aliquid vtile in-
ueniemus. Montē ergo intrabant ꝛ ecce
dꝛaconem moꝛtuū inuenerunt ventreꝫ eius
auro plenuꝫ cum gladio polito ſup gladiuꝫ
erat ſupſcriptio talis. Per gladium iſtum
miles guido deuicet tyrij aduerſariū: guido
cū iſtū dꝛaconem inueniſſet valde eſt gaui
ſus: ꝛ ait tyrio: Cariſſime totū theſauꝝ tibi
do: ſed gladiū iuxta me hr̄e volo: ait tyrius
O domine apud te non merui vt mihi tale
donum dares: ꝛ ille. Eleua oculos tuos ꝛ
vide: ego ſum guido ſocius tuus. Ille vero
hoc audiens intime cum reſpexit ſtatim no
ticiam eius habebat: ad terram pꝛe gaudio
cecidit ꝛ amare fleuit ꝛ dixit. Sufficit mihi
de cetero viuere exquo ſemel vidi te: ꝛ ille.
Surge velociter potius de aduētu meo de
bes gaudere ꝙ̄ flere: pꝛo te pugnabo ꝯtra
tuum aduerſarium: ꝛ ambo in angliam cū
honoꝛe ꝑgemus: ſed videas ante omnia vt
nemini q̄lis ego ſum dicas. Surrexit tyrius
ſuper collum eius cecidit ꝛ oſculatus eſt eū

Tyrius vero ad domū ſuaꝫ cū auro pꝛexit
Guido vero ad palacium regis ad ianuaꝫ
pulſauit. Janitoꝛ vero cauſam pulſationis
q̄ſiuit: at ille. Ego ſum pegrinus qui nouit̄
a terra ſācta veni: ſtatim introitū ei dedit ꝛ
regi eſt pꝛeſentatus: iuxta latus regis tyrā-
nus ille ſedebat qui tyriū diuitiis ac honoꝛi
bus pꝛiuauit: ait rex. Qualis pax eſt in t̄ra
ſancta: ꝛ ille. Domine modo eſt pax bona
Multi vero ad chꝛiſtianitateꝫ ꝯuerſi ſunt
qui ait. Vidiſti illū militem de anglia gui-
donem noīe qui tot bella ibideꝫ fecerat: qui
ait. Domine ſepiuſ eū vidi ꝛ cū eo comedi
ꝛ ille. Nunquid eſt tibi mentio de regibus
chꝛiſtianoꝝ: ait peregrinus. Etiam domine
de perſonā tua: quō ſaraceni ac ceteri infi-
deles regnū tuū per multa tp̄a occupauer̄t
ꝛ per quendaꝫ militem noīe plebeū tyrium
omni honoꝛe ꝛ diuitiis illū nobileꝫ militem
pꝛiuaſtis: ꝛ hoc iniuſte de vobis iſta ibideꝫ
dicuntur. plebeuſ cum hoc audiſſet ait. Tu
falſe pegrine qui iſta mendacia narras nūc
dignus eſſes eum defendere: qꝛ ſi ſic contra
te pugnarem: qꝛ tyrius ille pꝛiuare dominū
nr̄m regem volebat a regno: ait guido regi
Domine mi exquo ille dicit me falſū pere
grinum eſſe ꝛ tyrium militem pꝛoditoꝛē de
vr̄o beneplacito cōtra eum pugnabo. ꝛ cū
falſum ſuper coꝛpus meū pꝛobabo: ait rex.
Mihi bene placet imo te rogo vt a ꝓpo-
ſito nō deſiſtaſ: qui ait. Domīe arma mihi
ꝯcedas: ait rex. Quicquid indiges illud pa
ratū inuenieſ. Rex diem belli inter eos ꝯſti
tuit. Rex timens ne peregrinus guido per
inſidias interim occideret̄ vocauit filiaꝫ ſuā
virginem ꝛ ait ei. O filia ſicut vitam tuam
diligis peregrinū iſtum diligēter cuſtodias
ꝛ oīa neceſſaria inuenies. Illa peregrinuꝫ
in camerā ſuam introduxit balneari fecit: ꝛ
cum ad libitū ſuū habebat. Adeſt dies belli
mane plebeus armatus in poꝛta ſtetit ꝛ cla
mabat. Vbi eſt falſus ille pegrinus quare
tantuꝫ tardat. Ille hoc audiens armauit ſe
ambo ad campum perrexerunt: duos ictus
ad inuicē fecerūt intantū duros ꝙ plebeus
fere ſpūm emiſit niſi ipſe poculuꝫ guſtaſſet
ꝛ ait. O bone peregrine me pmittas ſemel
aquam haurire: at ille. Si mihi fideliter ꝓ-
mittas hanc curialitatem mecum agere ſi
neceſſitas requirit tibi concedo. Qui ait.

Et ego tibi fideliter promitto. Ille vero ad aquã acceſſit bibit quouſqȝ ſaturatus eſſet ſtatim cũ toto conamine in guidoneȝ irruit ad inuicẽ ambo viriliter pugnabãt intantũ ꝙ guido mõ ſitiebat ⁊ ait. Cariſſime candem curialitateȝ quaȝ tibi oſtendi iam mihi concede: quia vltra ꝙ credi poteſt ego ſitio at ille. Deo voueo ꝙ non guſtabis niſi in manu forti. Guido enim hec audiens ſe defendebat inquantum potuit: ad aquam appropinquauit: ⁊ cum prope aquaȝ fuiſſet in aquam ſaltauit ⁊ hauſit quantum volebat. deinde aquam exiuit ⁊ ſicut leo rugiens in eum irruit: aliuſqȝ fugam petiit. Rex vero videns fecit eos ab inuicem ſeparari ⁊ illa nocte quieſcere vt die craſtia ambo ad bellum pati eſſent. Peregrinus vero camerã filie regis intrauit. Illa vero omne ſolaciũ ei prebuit: vulnera eius ligauit: cena facta ĩ lecto ligneo firmiſſimo cũ requieſcere fecit Ille vero ex bello fatigatus incepit dormire Plebeus ſeptem ſtrenuos filios habebat vocauit eos ⁊ ait illis. Cariſſimi vos eſtis filij mei vobis denuncio niſi ille peregrinus extinctus iſta nocte fuerit ego die craſtina inter mortuos cõputabor fortiorẽ eo nunꝙ vidi: at illi. Pat nocte iſta erat expeditus. Circa mediam vero noctẽ omnibus dormientibus cameraȝ puelle intrabant que erat iuxta mare cõſtructa ita ꝙ aqua maris ſub camera fluebat: inter ſe dixerũt. Si eum in lecto occiderimus filij mortis ſumuſ: oẽs cũ cum toto lecto in mare proiiciemus: ⁊ tunc penitus a populo dicetur ꝙ fugam recepit ⁊ peregrinũ dormientẽ receperunt ⁊ ipſum in mare proiecerũt. Peregrinus vero dormiebat ⁊ nihil ꝑcepit. Nocte vero illa erat quidã piſcator ſupra mare cum ſonitũ lecti audiſſet per lumen lune lectum reſpexit admirabat̃ alta voce clamabat. Dic mihi ꝓpter deũ q̃lis es vt potero te iuuare anteꝙ ſubmerſus fueris. Guido audiens clamorẽ a ſomno eſt expgefactus ſtellaſqȝ in firmamento videns admirabat̃ vbi eſſet: ⁊ cũ ſe in aqua ꝑcepiſſet ad piſcatorem clamabat. O cariſſime adiuua me ⁊ dabo tibi mercedem: q2 ſum ꝑegrinus ille qui heri in cãpo pugnabat ſed quomõ ego huc veni penituſ ignoro. Piſcator hoc audiens cũ in nauiculam ſuam recepit ⁊ ad domũ ſuaȝ duxit: ⁊ ipſum in lecto quieſcere fecit: veneruntqȝ filij plebei ad patreȝ ſuum nunciabantqȝ ei ꝙ ſubmerſus fuiſſet vnde amplius timere non debet. Plebeus nõ modicum gaudẽs mane ſurrexit armauit ſe: ad ianuaȝ palacij acceſſit ⁊ clamabat. Illũ peregrinũ deduc foras vt potero me de eo vidicare. Rex cũ audiſſet precepit filie vt eum excitaret ⁊ ad bellum ſe prepararet. Illa vero ad lectum eius acceſſit: ⁊ non inuenit. Puella vero amare fleuit ⁊ ait. Heu mihi theſaurus meus mihi eſt ablatuſ denũcianſqȝ patri ꝙ eũ non inuenit. Rex vero ꝯtriſtatus eſt valde. ſed cum lectũ non inuenerũt admirati ſunt. Aliqui eũ fugam accepiſſe dixerunt: aliqui ꝙ iugulatuſ fuiſſet. Plebeus in porta continue clamabat. Educ foras peregrinũ tuũ quia caput ſuũ hodie regi preſentabo. Dũ vero in palacio de peregrino facta eſt q̃ſtio vnde deuenit: venit piſcator ad regem ⁊ ait Domine nolite ꝯtriſtari nocte iſta in mari piſcãdo eram: ⁊ peregrinũ in mari proiectũ inueni quem accepi ⁊ in domũ meaȝ introduxi ⁊ cum dormienteȝ dimiſi. Rex cũ hoc audiſſet gauiſus eſt valde miſit ad eũ vt ſe ad bellũ prepararet. Plebeus cũ audiſſet ꝙ mortuus non eſſet timuit valde inducias belli a rege petiit. Rex vero induciaſ vnius hore ei concedere nolebat. Ambo campum intrabant duos ictus dederunt: ſed in tercio ictu guido brachiuȝ eius amputauit: deinde caput ⁊ regi preſentauit. Rex vero gauiſuſ eſt valde ꝙ peregrinus tam glorioſe triumphauit: ⁊ cum audiſſet ꝙ filij plebei euȝ in mari proiecerunt eos in patibulo ſuſpendi fecit. Peregrinus vero licentiaȝ a rege accepit. Ille vero donaria multa ei obtulit vt ſecum maneret: ſed ille nolebat ei cõſentire: aurũ ⁊ argentũ in magna quantitate dedit qui omnia tyrio ſuo dedit ⁊ cum eum rege in priſtino gradu ⁊ in diuitiis multis inſtituit ⁊ vale regi fecit: rex vero ei ait. Cariſſime propter deum vnum a te peto anteꝙ recedas dicito mihi quod eſt nomen tuum: at ille. Domĩe: guido vocor de quo ſepius audiuiſti. Rex vero hoc audiens cecidit ſuper collũ eius magnã partem ei promiſit regni ſui ſi morã cũ eo traheret. Ille nullo modo volebat ei conſentire: ſed oſculatus eſt regẽ ⁊ ab eo receſſit. Guido vero angliaȝ intrauit

z ad proprium caſtrum perrexit ante portã pauperes ſedentes in magna multitudine inuenit z inter eos in forma peregrine comitiſſa vxor eius ſedit perſonalit: ſingulis diebus miniſtrabat: z cuilibet pauperi denarium dedit dicens. Orate ꝑ domino meo guidone vt anteq̄ moriar gaudium de eo habeam z vt feliciter ad me reuertatur qũoꝫ ad terram ſanctaꝫ diu perrexit. Accidit eodem die q̄ filius eius qui ſeptem fuit annorum ſplendide indutus eſſet z matrem int̃ pauperes ſequebantur. Filius vero cũ audiſſet matrem cuilibet pauperi dominum Guidonem nominare ait. O mater eſt ille ne pater meus queꝫ pauperibus iſtis ſic recõmendas: at illa: etiam filij mi. Tercia nocte poſtq̄ te concepi a me receſſit z amplius eum non vidi. Cum vero domina inter pauperes per ordinem ambularet venit ad virum ſuum guidonem z elemoſynaꝫ ei dedit ſed qualis eſſet penitus ignorabat. Ille vero caput ſuum inclinabat ne agnoſceret̃: Domina cum ad alios pauperes ambulaſſet filius ſequebat̃. Guido qꝫ oculos ſuos eleuans videnſqꝫ filium ſuum queꝫ ante nõ dum viderat non poterat ſe ꝯtinere filiũ int̃ brachia accepit z oſculatus eſt filium z ait O fili dulciſſime dominus deus tribuat tibi gratiam deo placere: domicelle videntes ei oſculum tradere vocatus eſt vt amplius ibidem non ſtaret. Guido ad vxorem acceſſit z locum in foreſta petijt: vt ibi poterit ſp̄ pmanere. Illa videns eum peregrinuꝫ pro dei amore z viri ſui locum ei conſtruxit: ibidem per multa tempora permanſit. Cũ aũt ad mortem appropinquaret famulum ſuuꝫ aduocari fecit z ait Ito cariſſime feſtinanť ad comitiſſam z iſtum anulum ei trade et dicito: ſi me deſiderat videre ſtatim ad me veniat ſine vlteriori dilatione. Nuncius ad dominam ꝑrexit z anulum ei oſtendit. Viſo anulo alta voce clamabat. Iſte eſt anulus domini mei: agili curſu ad foreſtam perrexit z anteq̄ venit Guido eſt defunctus: illa vero ſuper cadauer cecidit alta voce clamauit. Heu mihi ſpes mea perijt z lamentationes z ſuſpiria emiſit dicens. Ubi iam ſunt elemoſyne mee quas pro domino meo feceram omni die. Vidi dominum meũ elemoſynam de manibus meis accipe z eum non cognoſcebam. Vidiſti enim filium tuũ ante oculos tuos palpaſti oſculatus fuiſti: mihi nec ſibi indicaſti: quid feciſti. O Gui do guido amplius te non videbo: cũ maximo honore corpus ſepulture tradidit z morteꝫ eius per multos dies planxit.

Moraliſatio.

Cariſſimi. Per iſtum militeꝫ deum itelligere debemus qui multa bella fecerat. Primo in celo q̄ndo demones expulit ſicut ſcriptum ẽ. Factum eſt prelium magnum in celo Deinde in terra ſepius q̄ndo pharaonem z exercitũ eius ꝓiecit in mare: z in paſceue z hoc totũ ꝓpter amoreꝫ puelle.i.aie. Deinde tyriũ ſecum duxit.i.hoiem aſſumpſit vt infideles.i. vicia de regno corporis expelleret z virtutes plantaret. tyriũ.i. moyſen ꝯſtituit vt populum ſuũ ad vitaꝫ rectitudinis duceret: deinde guido de terra ſancta venit q̄ndo filiuſ dei de celo deſcendit z tyrium vagantẽ.ſ.totum genus humanuꝫ in via ꝑditionis inuenit: qꝛ quotquot ante eum venerunt ad inferna deſcenderunt: dormiuit in gremio noſtro q̄ndo nr̃aꝫ humanitatem aſſumpſit de ỽginis vtero. Muſtela exijt z montem intrauit zc̃.i. Johannes z alij ꝓphete de eiuſ aduentu ꝓphetabant in montẽ.i. in mundũ intrauerunt ỽbum dei predicando ſic̃ teſtat̃ de Johanne. Ecce mitto angelum meum zc̃. poſt hec redijt ad chriſtum cum dixit: ecce agnus dei. Chriſtus ỽo inuenit draconẽ mortuum.ſ. legem antiquaꝫ occultataꝫ per cerimonias: z cuꝫ in ea theſauꝝ inuenit ſcꝫ decem precepta que homini dedit cum gladio poteſtatis diem latuit quaꝫ ſibi retinuit: ſicut ſcriptum ẽ. Judicium meum alteri nõ dabo. Per iſtum gladium plebeum tyrannum interfecit qui tyrium.i. hoieꝫ ab honore z diuitijs priuauit q̄ndo primum patreꝫ tranſgredi fecit: pugnauit fortiter in campo huius mundi: z p̄ vnaꝫ ỽginem ſcꝫ beatam ỽgineꝫ mariam armis humanitatis erat armatus. Sꝫ ſeptem filij.i. ꝓpter ſeptem peccata mortalia de celo deſcendit z cũ eo ſemper fluit z in mare iſtius mũdi ꝓiectus vbi piſcator ſcꝫ ſp̄ũſſanctus ſup eũ deſcendit: et ſp̄ cum eo fluit: z in fine dyabolum deuicit: z victoriam regi.i. pr̃i celeſti preſentauit: et ſic ad terram ſuam.i. celum ſe tranſtulit et

nobis anulum fidei ſua reliquit:per quā po terimus ad eternam prīaȝ puenire. Guido cuȝ ad patriaȝ ſuaȝ venerat incognitus erat ſic filius dei in celum intrauit:pn̄tes ſui ſcȝ angeli aliqu' ꝗlis eſſet penitus ignorabant. Unde dicebant Quis eſt iſte qui venit de eodem tinctus veſtibus de boſra. Unde de bemus prēm nr̄m oſculari.ſ.orationem et infundere.qꝛ ipſe pr̄ nr̄ eſt. Unde in Deu tro.Antecꝙ eſſes ipſe eſt pr̄ tuus ꝛc̄.Stude amus ergo prēȝ nr̄m chriſtum ſequi ꝑ opa mīe ꝛ ꝑ ꝯſequenſ veiemus ad ct̄na gaudia

¶ De ſarcinis ꝛ grauaminibus mundi et gaudijs celi

Capitulum.clxxiij.

Accidit ſemel ꝙ rex quidam ad nundinas prexit ꝛ ſecum quen- dam magiſtꝝ cum diſcipulo ſuo duxit qui ſtantes in foro octo ſarcinas vide runt venditioni expoſitas. De q̄ruȝ prima diſcipulus mgr̄m interrogauit quale preciū pauptas.ſ.ꝛ tribulationes ꝓpt deū require ret qui ait.Regnuȝ celoꝝ.D. Grande pre cium eſt.Amoueat ſcdaȝ ꝛ videamus quid intus habeat.M.Manſuetudicȝ Beati inquit mites.Diſ.Preclara res ꝛ deo di- gna manſuetudo cuius precij eſt.M.Nō dabit auꝝ obriſum ꝑ ea:nec appendet ar- gentū ꝑ comutatione eius:ſȝ terraȝ requiro non niſi terram deſidero ꝑ ea. Diſcipulus Ab india vſqȝ ad britaniaȝ terra ſpacioſa ē ꝛ cultoribus indigȝ:accipe q̄ntuȝ placet.ma giſter.Nequaꝙ. hec terra eſt morientium que deuorat habitatores ſuos moriunt̄ in ea hoīes:ego vero quero terram viuentiū: Diſcipulus. Quid ppendo ꝙ moriunt̄ ꝛ tu inuitus morieris:viuere vis in eternum. Ecce beati mites quoniā ipſi poſſidebunt t̄ ram.Tercia quid continet Magiſter eſu riem ꝛ ſitim.Diſci. Quomodo poſſūt hec compari.Magi. Juſticia illi nomen eſt. Beati qui eſuriunt ꝛ ſitiunt ꝓpter iuſticiā quoniam ipſi ſaturabunt̄. Diſci.Saturabe ris ergo ꝛ ꝑuenict tibi iuſticia ſi non inter- fuerit negligentia. Quarta quid continet. Magiſter.Lacrimas fletus ꝛ ploratus ir riguuȝ ſuperius ꝛ irriguū inferius. Diſci. Luctus ꝛ fletus non ſolent emi:redimi ta- men:qꝛ hoc preciuȝ deſiderant ſancti.Bea ti qui lugent quoniam ipſi conſolabuntur.

Quintus ille ſacculus quid hȝ.Magiſter Rem precioſam:miam quam tibi placere ppendo.Ne te ꝓtrahaam:pro miſericordia volo miſericordiam:pro temporali eterna. Diſci.Non eſt bonus reruȝ arbiter.Pro temporalibus enim nunꝙ accipies eterna: niſi pro te ageret miſericordia.Ipſa tamen fiet tibi ſc̄m fidem tuam:Et beati miſericor des quoniam ipſi miſericordiaȝ conſequent̄ Sed iam paupertatibus ꝛ miſerijs ꝛ tribu lationibus abundamus. Reuolue ſextum: ſi forte quid melius contineat. Magiſter. Plenus plane.ſed hoc non amat publicū vt purpur.Sed in ſecreto cubiculo videbit̄ ibiqȝ de premio eius taxabit̄.Diſci.Exani mati ſumus.Quid nam eſt modo.Magi ſter. Mundicia eſt cordis precioſa:ibi et vaſa aurea ꝛ argentea continetur:ſcȝ pietaſ bonitas.miſericordia.charitas ꝛ gaudium. in ſpiritu ſancto.Hinc precioſa illa pallia ex plicabuntur.vt ſunt lectiones.meditationes orationes.contemplationes. Judicia domi ni vera iuſtificata ī ſemetipſa deſiderabilia ſuper aurum ꝛ lapidem precioſum multū. Diſcipulus.In cuſtodiendis illis retribu- tio multa.Pete igitur quid vis. Magiſt̄ Viſioneȝ dei.Diſcipulus.Beati ergo mū do corde quoniā ipſi deum videbunt.Euol ue ſeptimum.Magiſter.Pacem ꝯtinet: Diſcipulus.Pacem tuam mihi venditu- rus es.Magiſter.Non me expedit paup tati:nec me iuſticie competit nec decet diui tias tuas vt gratis a me aliquid accipias. ſed iaȝ te in omnibus largiente abundo.vn de quid ſupereſt.Homo ſum ruſticus ꝛ ig nobilis ꝛ de luto factus ꝛ de limo terre cō pactus:tedet me ignobilitatis mee.nolo mi hi vlterius improperari:terra es ꝛ in terrā ibis:ſed potius volo mihi dici.celum es ꝛ ī celum ibis.ſortem filioꝝ dei deſidero.filius dei eſſe concupiſco.Diſcipulus.Dixi fate or nec diffiteor beati pacifici quoniam filij dei vocabuntur.Si igitur filioꝝ ſeruas cha ritatem paternam habebis hereditatē.Iaȝ vltima reſtat ſarcina explica eam.Magi ſter.Non hȝ niſi tribulationes ꝛ pſecutōes ꝑ iuſticia.Diſci.Et quid ꝑ his exigis.ma giſter.Regnum celoꝝ.Diſci.Iam ꝑ pre- mio vel precio paupertatis.id eſt.conceſſit Magiſter vtiqȝ:ſed menſis ex menſe:ſab-

batum ex ſabbato erras: deſidero preſenti hebdomoda vel menſe quod reſiduum eſt expecto. Diſci. Miror in negociando prudentiam tuam: et nunc audi. Serue bone et fidelis quia ſupra pauca fuiſti fidelis ſupra multa te conſtituam: intra in gaudium domini tui. Labores manuum etc.

¶ Quod natura docet nemo tollere poteſt et de talione ingratitudinis

Capitulum. clxxiiij.

Quidam imperator poſt meridie ad venandum equitabat. Accidit quod tranſiret per quandam ſiluam et inuenit quendam ſerpentem a paſtoribus captum et ad arborem fortiter alligatum: ſerpens vero horribiliter clamabat. imperator pietate motus ſoluit eum et in ſinu poſuit vt eum calefaceret. Cum autem eſſet calefactus incepit eum mordere et venenum ſuum in eum effundere. Ait imperator. Quid facis. Cur malum pro bono reddis. Data eſt vox ſerpenti vt quondam aſine balaam et ait. Quod natura docet nemo tollere poteſt. Tu feciſti quod in te fuit. ego vero ſecundum naturam meam feci. Tu oſtendiſti mihi omnem humanitatem quam potuiſti ego vero reddidi tibi omne quod in me eſt. Venenum obtuli quia nihil aliud quam venenum habui et ſemper ero inimicus homini. quia propter hominem ſum punitus et maledictus. Illis ſic contendentibus vocatus eſt quidam philoſophus vt inter eos iudex eſſet et iudicium rectum diſcerneret. ait philoſophus. Iſta ſola per relatum et dictum veſtrum audio ſed ſi viderem ipſam rem de qua dicitis iudicarem volo vt ſerpens ligetur ad arborem pariformiter ſicut prius ligatus fuit et dominus imperator ſit liber tunc iudicabo pro vtraque parte. Quod et ſic factum eſt: Tunc ait philoſophus ſerpenti: iam es ligatus ſoluas teipſum ſi potes et recedas. Ait ſerpens. Non poſſum quia tam fortiter ligatus ſum vt vix me mouere valeo: ait philoſophus. Morieris ergo iuſto iudicio quia ſemper et vſque modo ingratus fuiſti homini et ſemper eris. Poſt hoc conuertit ſe ad imperatorem et ait. Domine iam liber es venenum de ſinu tuo excutias et perge viam tuam. amodo de tali fatuitate te non intromittas: quia ſerpens nihil aliud poteſt facere niſi quod natura ei dedit Imperator hoc audiens dedit gratias philoſopho qui tam rectum iudicium dedit et abſceſſit.

Moraliſatio

Ariſſimi. Iſte imperator poteſt dici quilibet bonus chriſtianus: et vir eccleſiaſticus ſicut eſt bonus prelatus qui habet continue venari circa ſalutem aiarum. Vnde oportet quod tranſeat per ſiluam. Iſta ſilua mundus dicitur in quo inuenit ſerpentem ligatum. Serpens eſt dyabolus qui per chriſti paſſionem intantum eſt ligatus quod nihil potuit niſi permiſſiue hoc eſt inquantum homo qui eſt libere voluntatis eum temptare permittit et ei conſentit. Miſer vero homo non premeditans de futuris ſoluit dyabolum et in ſinum ſuum ponit quotiens in peccato mortali iacet et in eo delectatur. quid ergo facit dyabolus: certe proijcit venenum in corde illius hominis. Venenum dyaboli eſt peccatum peccato addere et malum malo cumulare. Iſto veneno plures hodiernis temporibus inficiuntur. Quidam cum ſint in peccato luxurie non ſolum apud ſe incontinentes ſunt ſed et alios malo exemplo ad ſimile peccatum inducunt. Alij venenum illud peſſimum a faucibus dyaboli diffuſum detractionis ſcilicet ita abundanter recipiunt quod cum ſeipſos intoxicatos conſpiciunt: non ad clamorem alicuius adiutorij per confeſſionem vociferant ſed vt alij ad venenum hoc hauriendum ac alijs miniſtrandum vlterius accedant. De iſtis detractoribus Pſalmiſta ait. Venenum aſpidum ſub labijs eorum. Item alibi. Lingua eorum gladius acutus. Iſtud venenum eſt ita deteſtabile quod vix aliquod malum veneno detractionis comparari poteſt. Vnde Ambroſius ait. Deteriores enim ſunt qui bonam famam alijs ſurripiunt quam qui bona eorum violenter rapiunt bona autem poſſunt eis reſtituere famam autem nunquam. Melius enim eſt nomen bonum quam vngenta precioſa. Inimicus ergo noſter diabolus peccati venenum ſemper in nobis fundere ſtudet: quia natura ſua mala eſt: et ergo bonum facere non poteſt: et inimicicie ſunt inter dyabolum et hominem ab inicio. Sed peccator dyabolum ligatum ſoluit quando peccatum immiſſum per temptationem opere perficit. Solutione facta inimicum ſuum in gremio fouet: quando peccatum continuatur. et peccator per conſuetudinem in eo manet: quod graue eſt et ad

vltimum in deſperationis baratruȝ immer
git ⁊ ſubducit. Paſtores qui iſtum ſpōtē
.i.dyabolum ligabant ſunt ꝓphete.patriar-
che.apoſtoli.⁊ alij moderni eccleſie docto-
res ⁊ predicatores qui cum vinculo lingue
coꝝ ita ligant q̄ poteſtatem nullam exerce
re poteſt:⁊ per vitam ſanctā ⁊ opa mie. Et
cum dominica oratione poteſtatē ei omnes
ſubtrahunt. Sed miſer homo qui nō timet
deuȝ ꝯtra dyabolū nō pugnat nec euȝ ligat
ſed vt potius eum ſoluat peccata mortalia
ꝯmittendo ⁊ in gremium eum recipiens fo
uet. Et tunc ē plenus veneno peccati in cor
pore ⁊ anima. Si ergo deſideras liberari:
voca te philoſophum.i.diſcretum ꝯfeſſo-
rem qui dȝ iudicare inter te ⁊ dyabolū qui
ſcit diſcernere inter lepram ⁊ non leprā.int
peccata ⁊ peccatoꝝ genera:cui pandas cor
tuum. Sed nullus poterit iudicare niſi pri-
us dyabolus ſit ligatus.⁊ quomodo dȝ liga
ri certe triplici cathena.ſ.contritionis.con-
feſſionis ⁊ ſatiſfactionis. Qꝛ teſte pſ. Cor
contritum ⁊ humiliatum deus non deſpici
es.qꝛ non vult mortem peccatoris ſed ma-
gis vt conuertat ⁊ viuat. Propterea pec-
cator hanc triplicem cathenam quotienſcū
qȝ aliquod peccatum obijcit ad collū dya-
boli dȝ extendere ⁊ eum ſic ad deſiſtendum
compellere. Aduerſarius iſte eſt qui tanq̄
leo rugiens circuit querens quem deuoret:
ideo humani generi aduerſatur:qꝛ locuȝ vn
de ipſe cum ſocijs ſuis per peccatum ceci-
dit vt peccatis renouatis homo ſimiliter eū
dem amitteret ⁊ gratiam celeſtium non ob
tinereȝ.quare omnia peccata quātū minima
⁊ per confeſſionem non deleta ad faciē no
bis oſtendet in extremis.ꝓpterea huius ca
thene capiamus parteȝ ſecundam ⁊ ad col
lum eius ligemus vt ſic vinctum ducere po
terimus per confeſſionem qui in noſtram
perpetuam laborat confuſionem. Tunc cō
feſſor dabit nobis remedium ſalubre de ter
tia parte iſtius cathene.ſ.penitentie ⁊ ſatiſ-
factionis ⁊ dicet. Iam liberatus es a dya-
bolo vade in pace hoc eſt noli amplius vn
q̄ peccare. Rogemus ergo dominum no-
ſtrum Iheſum chriſtum ⁊c.

¶ De diuerſitate ⁊ mirabilibus mundi cū expoſitione incluſa Capitulum.clxxv.

Narrat plinius q̄ aliqui ſunt homi
nes canina capita habentes qui
cum latratu loquuntur ⁊ veſtiūt
pellibus animalium. Tales enim ſignificāt
predicatores qui quidem omnes animaliū
pellibus debent veſtiri.i.aſpera penitentia.
propter bonum exemplum alijs dandum:
indui debent. Item in india ſunt quidam
homines qui tantum vnum oculum ſup na
ſum habent in fronte ⁊ carnes animalium
comedunt. Iſti enī deſignant homines qui
tantum vnum oculum rationis habent ſcȝ
quo in fronte vtuntur ⁊ non voluntate. Itē
in libia ſunt alique femine ſine capite os et
oculos habentes in pectore. Tales enim fe
mine deſignant homines qui volunt humi
liter obedire ex corde non habētes pectora
leuia. Et quicquid extrinſecus faciendū ē.
in opere prius bene ⁊ prudenter deliberant
in corde. In oriente enim contra paradiſuȝ
terreſtre ſunt homines nihil omino come-
dentes:quia os tam modicum habent vt ca
lamo potum ſumant. De odore enim po-
morum ⁊ florum viuunt. Ex odore etiā ma
lo ſubito moriuntur. Iſti quidem homīes
deſignant clauſtrales qui precipue contra
cibum ⁊ potum debent ſobrij eſſe.⁊ hoc ē
modicum os habere. Et cum calamo.id ē.
diſcretione ſumere cibum ⁊ potum. Tales
enim debent ex odore pomoꝝ ⁊ floꝝ.i.pre
ceptoꝝ ⁊ bonaꝝ virtutum ſpiritualiter vi-
uere:⁊ ſic alijs hominibus modum viuēdi
in caſtitate ⁊ percimonia:⁊ ceteris virtuti-
bus prebere. Sed de odore malo.i.peccato
cito moriunt:qꝛ q̄cito peccatum perpetrat
homo chriſto ſaluatori noſtro morit. Item
ibidem etiam ſunt homines ſine naſo facie
plena:⁊ quicquid vident hoc totum bonuȝ
putant. Tales enim homines deſignāt ſtul
tos ſine naſo diſcretionis ita q̄ totuȝ eis bo
num eſſe videtur quod vident ⁊ ipſi faciūt.
Sunt etiam ⁊ ibidem homines habentes
naſum ⁊ labium inferius tam longū q̄ to-
tam faciem cooperiunt dormientes. Tales
quidem homines deſignant iuſtos qui ha-
bent inferius ſcȝ ad mundum magnuȝ labi
bium ꝯſiderationis attendentes mundi va-
nitatem detractionis ⁊ mendacij tamen per
labium cuſtodie protegunt totam faciem.i.
totam vitam per ingem meditationem ne

in peccatis dormiant. In ſicbia ſunt homi=nes habentes tam magnas aures vt tegãt per illas totum corpus. Hi deſignant illos qui libenter audiunt verbum dei. per quod poſſunt animam ⁊ corpus a peccatis cuſtodire. Item aliqui ſunt qui vt pecora ambulant. Et ſignant illos qui nec deum nec ſanctos eius honorant ſed vt pecora ⁊ iumen=ta irrationabilia de peccato in peccatũ ambulant. Contra quos dicit Pſalmi. Noli=te fieri ſicut equus ⁊ mulus in quibus ⁊c. Ite; aliqui homines ſunt cornuti naſu bre=ui pedibus caprinis. Tales ſunt ſupbi qui in omni loco cornua ſuperbie oſtendunt. et habent paruum naſum diſcretionis ad ſalutem propriam. ſed habent pedes campnos currendo ad luxuriam. Caprea enim velociſſimi curſus eſt. ⁊ ad aſcenſum prona. applica ad ſuperbos. In ethiopia ſunt homi=nes tantum vnum pedem habentes: tante tamen velocitatis ſunt vt beſtias currendo inſequantur. Hi ſunt illi qui habent tantum vnum pedem perfectionis erga deum ⁊ ꝓximum. ſ. pedem caritatis. Tales ſunt veloces verſus regnum celeſte. In india ſunt pigmei duorum cubitorum in longitudine equitantes ſuper hircos ⁊ cu; gruibus preliantes. Hi deſignant illos qui parui ſunt: in longitudine bone vite incohoantes ⁊ non perſeuerantes: ⁊ non viriliter contra grues id eſt viciorum ſordes pugnant. In india etiam ſunt aliqui homines ſex manus ha=bentes nudi ⁊ piloſi in flumine morantes: Homines cum ſex manibus deſignant ſtudioſos: qui laborant vt vitam eternam obtineant. Pſalmi. Anima mea in manibus meis ſemper. Per homines nudos intelliguntur peccatores virtutibus ſpoliati qui morantur in flumine iſtius mundi. Ibidem ſunt homines in manibuſ et pedibus ſex digitos habentes per ſeptimonam ab omni pollutione peccati ſe cuſtodiunt ⁊ die; ſeptimum omnino celebrant ⁊ totaliter ſanctifi=cant. Et mulieres cum barbis vſq; ad pe=ctus ſed capite earum plano. Iſte deſignãt homines iuſtos planam viam mandatoru; eccleſie obſeruantes qui amore vel odio nõ flectuntur. In ethiopia ſunt homines quattuor oculos habentes ⁊ deſignant illos qui timent deum mundum dyabolum ⁊ carne; vnum oculum dirigunt ad deu; recte vi=uendo ⁊ quomodo debeant ſibi placere. Secundum ad mundum quomodo eũ de=beant fugere: Tercium ad dyabolum quo=modo debeant contra eum ſtare. Quartu; ad carnem quomodo debeant eam caſtigare. In europa ſunt homines formoſi ſ; capite ⁊ collo gruico cum roſtris. Iſti deſignãt iudicis qui debent habere ad modum gruis collum longum vt prius prudenter cogitent in corde que per ſententiam proferẽda ſunt in ore. Si ſic eſſent omnes iudices: nõ tam ⁊ tot male eſſent ſententie.

De medicina ſpirituali Capitulum. clxxvi.

Quidam puer erat natus ab vmbilico ⁊ ſurſum diuiſus ita ꝙ haberet duo capita ⁊ duo pectora. ⁊ quodlibet proprios ſenſus: ita ꝙ vno dormiente vel edente alter non dormiebat. poſtꝙ per duos annos vixiſſent mortuus eſt alter altero in terciũ die; ſuperuiuente. Itẽ ſicut dicit plinius Erat quedam arbor in india cuius flores dulcem habent odorem: ⁊ fructus ſaporem. Iuxta cuius ſitum manebat quidam ſerpens qui iacorlus vocabat᷑. qui odorem arboris multum odit. Et ideo vt flores ⁊ fructus deſtrueret ad radice; arboris veniens illam intoxicauit. Quod vi=dens ortulanus illius patrie tyriacam accepit et in quadam virge ſummitate ad ramos arboris illius ſupremos infudit. Que cito venenum expulit a radice infecta ⁊ arborem ſterilem fructificare fecit.

Moraliſatio

Cariſſimi. Per iſtum pueru; intelligi poteſt quilib; homo qui conſtituitur ex duobus. ſ. corpore ⁊ anima. Et quelibet pars ſua propria habet opera. Gal. v. Opa carnis ſunt immundicia. fornicatio. luxuria idolorum ſeruitus. Opera anime gaudium ⁊ pax in ſpirituſancto. pacientia. longanimitas ⁊ huiuſmodi. Iſta opera ſibi inuicem aduerſantur: vna dormiente vel comedente altera contrariu; ſemper facit. quia caro cõcupiſcit aduerſus ſpiritum. Quando enim anima quieſcit ab opibus que ſua ſunt: tũc caro non quieſcit imo ſolicita eſt circa opa ſua mala ⁊ peruerſa. ⁊ ſic vna pars ẽ mor=tua altera viua. quia caro facit opera mor=

tis.anima concupiſcit opera vite.Per iſtā
arborem intelligi poteſt homo:fructus hui
us arboris ſunt bona opera.Unde Mat.
v.A fructibus eorum cognoſcetis eos.Fru
ctus dulces ptulit hec arbor ante peccatū
ſicut dicit ſapie. 3. Flores mei fructus ho-
noris ꝛ honeſtatis:Hos fructus ſerpēs an
tiquus ſuſtinere non potuit.ſed venenū po
ſuit in radice dum peccatum poſuit in prio
parente:tūc ſic infecta fuit arbor iſta ꝙ fru
ctum dulcem ferre nō potuit:qꝛ per opa q̄n
tumcunqꝫ meritoria homo celum ingredi
non potuit: ſed ad multa annoꝝ milia tāꝙ
exul ab hereditate vera pfugus ꝛ ppulſus
exulauit.donec ſapiens ortulanus.i.pr̄ cele
ſtis tyriacam infudit in vna virga huiuſ ar
boris.Hec virga eſt beata virgo maria de
qua dicitur in Iſa.Egredieť virga de radi
ce ieſſe.Item Uirgilius in.ij.bucolicorum
Iaꝫ redit ꝛ virgo redeunt ꝛ ſaturnia regna
Iam noua pgenies celo dimittiť alto.In
modo naſcendi puero quo ferrea primum.
Deſinet:ꝛ toto ſurget gens aurea mundo.
In hac virga poſita erat tyriaca quando
filius dei a patre miſſus eſt in vteꝝ virgis:
coopante ſpiritusancto.ꝛ quando de virgie
natus ē criſtus.arbor infecta per medicinaꝫ
huius ſalutifere tyriace dulcedinem ſuam
priſtinam recuperauit. De qua omnibus
penitentibus affluenter dat ꝛ non imprope
rat vt in Iſa.dicit.Omnes ſitientes venite

¶ De perfectione ¶ Capitulum.clxxvij.

REx aſſuerus grande conuiuium
cunctis principibus ꝛ populis r̄
gni ſui fecit vt dicit Heſter prio
Ad epulas reginaꝫ vaſti introduci iuſſerat
vt populus eius pulcritudineꝫ videret quā
intrare renitentem rex regno priuauit.He
ſter pro ea in ſceptro ſublimauit.Poſt hec
rex quendam aman ſuper regnum exalta-
uit cunctos principes ei ſubiugauit.Cū au
tem cepiſſent omnes genu curuare ſolus
mardocheuſ patrinus regine noluit eū ado
rare.Unde indignatus diſpoſuit eum cum
omni progenie ſua neci tradere.cum regis
ſigillo decreuit omnes iudeos i r̄gno aſſue
ri exterminare altumqꝫ erexit eculeum in
quo voluit ſuſpendere mardocheum. Inte
rea duo volebant regē occidere quos mar
docheus accuſauit ꝛ pditos iuſſit rex pde-
re:mardocheum purpura indui⁹ ꝛ coronaꝫ
imponi ꝛ regio equo p ciuitateꝫ duci.amā
cum militibus preire laudes ei ꝯcinere.hoc
facto mardocheus regine dixit ꝙ aman eā
cuꝫ omni populo.ſ.pntela ſua morti addixit
que omni populo ieiunium induxit:ſe cum
eis ieiunijs ꝛ orationibus affligit.Quo pa
cto conuiuium inſtituit regeꝫ inuitans.amā
quoqꝫ adeſſe iuſſit inter epulas regem pro
ſui populiqꝫ vita rogauit ſe ꝛ omnes ſuos
ab aman damnatos narrauit.quem rex fu
rore repletus iuſſit ſuſpendi in eodem ecu-
leo quē ipſe preparauerat mardocheo. por
ro ipſum mardocheum principem ꝯſtituit
qui omnem cognationeꝫ aman pdidit ſꝫ do
diſponente populus innocens ē liberatus ꝛ
ſemen nequam funditus exterminatum.

Moraliſatio

KAriſſimi:Iſte rex eſt dominus
nr̄ iheſus chriſtus qui de radice
ieſſe ſurrexit:Hic principibus ꝛ
populis regni conuiuium fecit:qꝛ pluribus
orbis principibus ꝛ fidelibus regni corpus
ſuum.ꝛ ſacrā ſcripturam in epulas dedit.re
ginam vaſti coronatam ad conuiuiū voca-
uit.qꝛ ſynagogam lege ꝛ philoſophis redi
mitam ad celeſtes epulas inuitauit. Que
renuens regno priuať Heſter captiua in ſo
lio eius locať.qꝛ iudea incredula de regno
criſti eijciť.ꝛ etiam de gentibus a dyabolo
captiua in thalamū regis ꝯcors celeſtis re
duciť.Amā qui a rege exaltať eſt iudaicus
qui a deo in regno ꝛ ſacerdotio ac diuino
cultu ſublimať qui querit regine pgeniem
extirpare: qꝛ iudaicus populuſ querit eccle
ſie ſpiritum exterminare.Aman quoqꝫ ecu
leum mardocheo erexit.in eundem eculeū
ipſe ſuſpendiť.quia dyabolus in crucis pa-
tibulo comprehenditur.Duo qui cōtra re
gem coniurauerunt ſunt duo infideles po-
puli ſcilicet iudaicus ꝛ gentilis qui chriſtuꝫ
occidi conſilium dederunt:quos mardoche
us accuſat:quia chriſtianus populus opa
eoꝝ impbat.illi a rege necanť ꝛ iſti a xp̄o
damnanť.Mardocheus purpura ꝛ coro
na veſtiť.Equo regio per ciuitatē duciť:qꝛ
chriſtianus populus a doctoribus p mun-
dum totum colit. Ordo nāqꝫ equus criſti
regis dicitur.in quo ipſe per orbem vehiť.
Aman cum militibus laudes ei conſonant:

quia iudaicus populus cum gentibus velit nolit chriſtiani preconia ꝓpria celebrat. Regina regem ad ꝯuiuium vocat: quia eccleſia chriſtum ad ſolēnia ſui corporis inuitat. Aman etiā adeſſe iubet: quia fideli populo ſuas epiſtās predicando prebet. Aman quoqꝫ qui mardocheo eculeum erigit eſt antichriſtus qui populo per fidē minat̄ mortis ſupplicium qui eodēꝫ eculeo ſuſpenditur: ⁊ ipſe mortis ſupplicio interimitur. Mardocheus princeps a rege preficit̄: quia fidelis populus peracto iudicio ſuper omnia bona domini ſui conſtituitur. Semen neqꝫ extermīnatur: quia tunc generatio maloꝝ damnatur. Populus autem regine liberatur ⁊ triſticia eius in gaudium comutatur: quia generatio rectorū benedicetur: leticia ⁊ exultatione perfruetur.

De oīm diuitiarum matre prouidentia. Capitulum. clxxviij.

Uidā rex deſiderabat ſcire quō ſeipſū ⁊ imperiū deberet regere vocauit ad ſe vnum qui alios in ſapiētia excellebat ⁊ ait ei. Cariſſime trade mibi formā meipſum ⁊ imperium regendi. At ille. Domine libenter: ſtatim fecit in pariete regem depingi coronam babentem in capite ſub iſta forma. Erat in ſolio poſitus quidaꝫ rex purpura indutus: in manu leua pilaꝫ: in dextra portat ſceptrū: ⁊ vltra caput lucernam ardenteꝫ. A parte ſiniſtra regina quedā formoſa erat coronata ⁊ veſte deaurata varietate amicta. Ex alia parte erant aſſeſſores in cathedra ſedētes cū libro apto. Ante ſe ſub rege miles quidaꝫ qui in equo ſedebat armis decoratus: babens galeaꝫ in capite: baſtaꝫ in dextra: clipeo protectus in leua: enſem in dextra: loricā in corpore: fibulas in pectore: ocreas ferreas in tibia: calcaria in pedibus: ferreas cirothecas in manibus: equū doctum ad prelium cum phaleratibus. Sub rege erāt depicti vicarij vnus ſicut miles poſitus in equo cum clamide ⁊ capucio: pelles varie: virgā extenſam gerēs in dextra manu. Itē populares ſub vicarijs quorū erat forma talis. Homo in bumana ſpecie factus babēs in manu dextra ligonē quo terra foditur: i ſiniſtra virgā qua grex armentoꝝ dirigitur: in cingulo falcem cum quo ſegetes metuntur ⁊ vinearuꝫ et arboꝝ ſuꝑflua preſcindūtur: in dextro latere regis faber ante militeꝫ depictus: buius fabri forma fuit ꝙ in forma bois malleum geſſit in dextra: in leua babuit dolab[illegible]m: in cingulo geſſit trullaꝫ cementareā. I[illegible]m ante populares bomo qui in dextr[illegible] forpicem babuit: in leua gladium magnū ⁊ altuꝫ: in cingulo pugillare id eſt vas ſcriptoꝝ cum incauſto ſuper aurem dextram portans pennam ad ſcribendū. Iteꝫ ante populares erat quidā bomo depictus babens in dextra libraꝫ cū pōdere: in leua geſſit vlnā: in cingulo geſſit burſaꝫ cū varia moneta. Item ante reginā erant medici ⁊ pigmentarij ſub bac forma. Homo erat poſitus in cathedra magiſtrali poſito libro in manu dextra: vrceo ⁊ pixide in ſiniſtra: in cingulo babens ferramēta vlcerum ⁊ vulneruꝫ. Item iuxta eum bomo ſic formatus. Homo tenens manū dextraꝫ erectam ad imitandum tranſeuntes pro boſpicio: leuam tenens plenam pane pulcro ⁊ deſuper vas cū vino: in cingulo tenens claues. Iteꝫ in ſiniſtra parte ante militē bomo erat buius forme ſcꝫ in manu dextra babēs claues magnas: in leua babens vlnam: in cingulo babens burſam cum denariis. Itē ante regem erat bomo babens capillos byſpidos ⁊ diſtortos: in dextra manu modicā pecuniam: in leua babens tres taxillos: in cingulo babens pixidem literis plenā. Rex cum iſtam picturam vidiſſet tantum in ca ſtuduit ꝙ ſapientiam magnam inuenit.

Expoſitio

Ariſſimi. Rex iſte debet eē quilibet bonus chriſtianus ⁊ precipue princeps vel prelatus qui vterqꝫ eorum debet eſſe in ſolio poſitus purpura indutus que figurat virtuteꝫ gratie ⁊ moꝝ pulcritudinē quibus mens ⁊ aīa chriſtiana ornari debet ⁊ precipue principis ſiue prelati quaſi babitibus virtutū pre ſubditis omnibus vt corpus eius reluceat aureis veſtibus: Coronaꝫ babēs in capite que oſtendit in rege regiam dignitateꝫ que eſt gloria populi qua ſubditorum omnium oculi in eum diriguntur ⁊ ſibi obediunt. In manu leua defert pilam que oſtendit regem eſſe adminiſtratorem ⁊ prouiſorem oīm ſubditorum In dextra manu babens ſceptrū oſtendēs eius iuſticiam ⁊ rigorē quibus malos coer

ceat quoſ amor vtutis a malo non refrenat z vltra caput regis lucerna lucens que deſignat regis miſericordiam. Item regina a parte ſiniſtra deſignat caritatem que eſt formoſa in aīa. Unde mulier ſub rege ihesu chriſto debet eſſe verecunda z pudica. Secundo debet eſſe caſta et boneſta. Tercio debet eſſe ſapiēs z diſcreta et verbis z moribus modeſta. Item aſſeſſoreſ ſcȝ iudices in cathedra iſti ſunt prelati z predicatores qui debēt mādata domini cuſtodire: libros .i. ſacraȝ ſcripturā aperire populo. Miles eſt bonus chriſtianus qui debet armari bonis virtutibus: miles accingendus balneatᷣ vt nouam vitā ducat. Item in oratione pernoctat petens ſibi diuinitus per gratiaȝ implere quod non poteſt per naturam. Sic z bonus chriſtianus. Miles vero debet balneari aqua confeſſionis z ſepiuſ effundere pro gratia. Multa quideȝ neceſſaria ſunt militi. Primo requiritᷣ vt miles ſit ſapiens ſic z chriſtianus vt addiſcat ſapientiaȝ ꝯtra dyabolum. Secundo incumbit militi vt ſit fidelis domino ſuo: ſic chriſtianus domino ſuo ihesu chriſto. Tercio mileſ debet eſſe liberalis: ſic chriſtianus datiuus. Quarto miles debet eſſe fortis: ſic chriſtianus contra vicia. Quinto miles debet eſſe miſericors: ſic chriſtianus. Sexto miles debet populares vigilanᷣ cuſtodire: ſic chriſtianus debet verbo exemplo opere alios inquantūȝ pōt a peccatis cuſtodire z precipue prelati. Itē vicarij z vnus miles poſitus in equo zc̄. Miles iſte ē iudex qui debet poni ī equo iuſticie: et clamide miſericordie et capucio cum pellibus variis: per capucium fideȝ cū multis autoritatibus ſanctoruȝ. z exemplis patrum in iudiciis dandis virgam extenſaȝ ſcȝ tam pauperi ꝙ diuiti. Item populares ante iudicem z homo in ſpecie humana factus zc̄: ad que tria reducitur omnis agricultura. Legitᷣ ꝙ primuſ agricola fuit cayn primogenitus ade. Neceſſe autem fuit hominem terram colere vt ipſa que eſt mater noſtra z corporalis forme cōmune inicium z que nobis in fine vite cōmune prebet domicilium in medio vite noſtre de noſtro labore nobiſ prebeat nutrimentum. Agricola multa bona debet in ſe tenere. Prio debet deum cognoſcere z decimam dare qui oīa ſibi dedit. Secundo debet legalitatē tenere z pſonam domini ſui gerat: z res eiuſ plus ꝙ proprias cuſtodiat. Tercio debent agricole mortem non timere: ſed vitam diligere Quarto dīīt laborare ocia dimittere. Tria ſunt opera agricole propria. Primum eſt agros colere: ideo in manu dextra defert ligonem pro terra fodienda. Secundum eſt armenta nutrire: ideo tenet virgam ad animalia dirigenda: qr debet paſtor non tantū arte ſed virtute ſic abel primus paſtor offerens deo primiciaſ de optimo quod habuit in grege. Tercio pertinet ad eum virgulta mundare: arbores inſerere: vineas plantare ſic bonus chriſtianus debet eſſe virtuoſus: opera meritoria deo offerre: vgulta cordiū peccatorum per bonam doctrinā mundare arbores id eſt bonas virtutes inſerere: z vineas predicationis diuine plantare. In cingulo falcem id eſt ſentenciaȝ in corde rectā ſcientiaȝ atqȝ prudentiā quibus debet mundare vicia. Et faber ante militeȝ cū malleo in dextra: per quem notantur omnes qui fabricant malleo ferrum argentum z es. In leua dolabꝛ quo notantur omnes artifices in lignis opantes vt nauium rectores z carpentarij. In cingulo geſſit trullaȝ per quā omnes lapicide notantur. In omnibuſ iſtis debent eſſe tria. Primum eſt fidelitas z legalitas. Secūdo debet eſſe in eis ſapientia z veritas: ne vnus alteri inuideat vel cōtra eum ſuſpitionē habeat. Tercio debet in eis eſſe z maxime in naucleris fortitudo inconcuſſa. Item homo in dextra tenens forpicē in leua gladium: in cingulo pugillarem per quam notantur omnes notarij in panno et lano z lino operantes vt ſunt textores pannorum ſciſſores doleatores z pennaȝ et pugillarem per quas omnes natarij notantur quorum officium eſt iudici aſſiſtere: inſtrumenta ſcribere z multa legere. Ad hos oēs triplex veritas vite pertinet ſcȝ cōtra omne peccatū. Primo contra affatum locutiōis ne ſint mendaces verbo vel opere. Secūdo vt habeant z ſeruant iuſticiaȝ ad quēcunqȝ Tercio vt habeant morū honeſtatem ꝯtra diſcordiam: fidelitatem contra fraudulentiā amiciciam contra inuidiaȝ. Item homo in dextra libram cū pondere per quā ſignantᷣ campſores pecuniaꝝ cōmutatoreſ. In leua

geſſit vlnam cum qua notantur pannorum telarum vel aliarum rerum menſuratores. In cingulo quoqꝫ geſſit burſaꝫ cum varia moneta: per quam deſignantur diuerſi mo netarij: oēs iſti debent. Primo auariciam fugere que eſt ydolorū ſeruitus. Secundo etiam ſumopere caueant aut grauia debita contrahere. Tercio quideꝫ debent depoſitū ſibi cōmiſſum cū repetitur ſine omni mora reddere. Item ſub regina ponitur homo in cathedra magiſtrali cū libro in dextra eius In iſto quidem libro notant̄ medici ꝫ etiā phiſici et oim artium liberalium doctores: oēs iſti debēt habere primo diuerſas curas ꝑpter diuerſas egritudines ꝫ auctoritates particulares pro eis ſicut ipocras galienus ꝫ ſic de ceteris. In vrceo quidē ſignificant̄ apotecarij ꝯfectores. Secundo enim debēt caſte viuere: virtutem morum ꝫ honeſtatis v̄bis ꝫ factis habere: ſepius egros viſitare: ſanitatem introducere. Tercio quidem pig mentarij debent habere ſummaꝫ diligentiā in ꝯfectionibus faciendiſ. Itē homo manū dexteram extenſam ad inuitandum ꝛc̄ que ſignat omnia bona hoſpitum apud eos re poſita ſalua ſicut ꝫ in tuto. Hi enim primo debent vitare gulam ꝫ ebrietateꝫ vt eorum exemplo oēs ad eos venientes vite ſeruant modeſtiam. Secundo aūt debent exhibere hoſpitibus cum imitatione benigna ꝫ allo cutione blanda ꝫ faceta receptiōes hoſpitū Tercio quoqꝫ quia faciunt ipſum formoſū hoſpitem. Primo quos receperit hoſpicio debet de viarum periculis docere. Secūdo eūntes de hoſpicio ſuo conducere in aliam domum. Et tercio extra domum vitam ꝫ famā eoꝝ cum omnibus rebus vt propriaꝫ defendere. Item in ſiniſtra parte homo ha bens claues magnas ꝛc̄ quibus figurātur cuſtodes ciuitatiſ. In leua quidem habens vlnaꝫ quibus deſignant̄ officiales ciuitatis ſiue cōmunitatiſ vt ſunt prepoſiti. In cingu lo quidem notantur theolonarij et oēs qui recipiunt pecuniaꝫ cōmunitatis. Iſti enim debent eſſe zelatoreſ cōmunis boni: prouidi enim ſoliciti debēt eſſe in conſcientia: ꝫ deū timere ꝫ reuereri. Homo etiaꝫ habens ſca pulos hyſpidos ꝫ diſtortos ꝛc̄: in quo deſig nantur prodigi rerum ſuarū dilapidatores. In leua quoqꝫ habēs taxillos tres quibus luſores oſtenduntur ꝫ meretricum concu bitores: In cingulo quidem habens pixidē literis plenam. Per hunc enim hominem notantur curſores per mundum ꝛc̄.

De gula ꝫ ebriet[ate] Capitulum. clxxix.

Refert ceſarius de deteſtabili vi cio gule ꝫ ebrietatis: ꝙ gula ſoli us corporis eſt immoderatus et illecebroſus edendi ꝫ bibēdi appetitus. Hu ius enim filie ſunt immundicia ſcurrilitas in epta leticia multiloquium ebetatio ſenſuuꝫ circa intelligentiā. In gula enī ſunt quinqꝫ gradus peccandi. Primus quideꝫ gradus ē cibos precioſos ꝫ delicatoſ exquirere. Se cundus quoqꝫ eſt cibos curioſe preparare. Terciuſ vero ante tēpus ſumere. Quartus nimis auide. Quintus in nimia quantitate Gula quideꝫ primus homo ſcꝫ adā victus in paradiſo ſuccubuit. Hec etiā eſau primo genita ſurripuit. Gula ſodomitas ad pēcm maximū incitauit. Ipſa etiam filios iſrahel in deſerto proſtrauit Ps. Adhuc eſce eoꝝ erant in ore ipſorum ꝫ aſcēdit ira dei ſuper eos. Iniquitas ſodome fuit ſaturitas panis ꝫ abūdātia. Homo enim dei addo ſcilicet miſſus in bethel propter comeſſationem a leone occiditur. Diues enim de quo dicit̄ in euangelio qui epulabatur quotidie ſplen dide in inferno ſepelitur. Nabuſardān prin ceps coquorum id eſt gula iheruſalem de ſtruxit. Uides quanta ſunt pericula in illa. Accedant ſcripturaruꝫ teſtimonia: ait enim Salomon. Ue terre cuius principes mane comedunt. Item. Omnis labor eius in ore hoīs: ꝫ anima eius non replebitur. Huius filia eſt ebrietas: quia gule vicium luxuriaꝫ parit. Peſſima auteꝫ peſtis eſt. Quid aūt hoc vicio fetidius: quid eſt eo damnoſius: quo virtus atteritur victoria langueſcente: ſopita gloria in infamiaꝫ conuertitur: animi qꝫ pariter ꝫ corporis vires expugnātur: qꝫ dicit Baſilius. Cum ventri deſeruimus ꝫ gutturi pecora ſumuſ ac beluis ſimiles eſſe ſtudemuſ quibus ad huiuſmodi prona eſſe ꝫ terraꝫ reſpicere ac ventri obedire natura ꝯceſſit: item Boecius de ꝯſolatione li. iiij. Qui v̄tute deſerta homo eſſe deſinit cū in naturā diuinā tranſire nō poſſit reſtat vt in beluaꝫ ꝯuertatur: ꝫ in euangelio dominus,

Uidete ne corda vr̃a grauentur in crapula
⁊ ebrietate. O quot ⁊ quãte ſapientie mire
ſolidiq; eſſent conſilij niſi ebacitatis ⁊ vini
calor obſtetiſſet: ꝙ periculoſum eſt patrem
familias rec..oreq; reipublice mero calore
quo ira accenditur: diſcretio obfuſcatur: lu-
xuria excitat̃ ...tantum vt libido nephandis
ſe immiſceat actibus hoĩs diſcretiõe ſopita
vnde dicit Ouidius. Uina parant animos
veneri ſi plurima ſumas. O peſſimũ vinum
ebrietatis ex q̃ deperit virginitas que ſoror
eſt angelorum: poſſeſſio omnium bonorum: ⁊
eternorum ſecuritas gaudiorum. Noe mere
calens nudatus filiis verenda detexit. Loth
caſtiſſimus nimio vino ſõno ſopitus in mõ
tem fugiens filias carnali copula vt vxores
cognouit. Legimus mero ſic ira ſuccenſos
cum amicicia iuncti eſſent intantũ vt ſobrij
vnus pro alterius periculo ſe exponeret ſe
inuicem gladiis peremiſſe. Herodes antipa
ſanctũ iohannem non decollaſſet ſi crapule
⁊ ebrietatis conuiuiũ defuiſſet. Balthaſar
babilonie rex vita ⁊ regno nõ fuiſſet priua
tus ſi ea nocte in qua cyrus ⁊ darius reges
cum cum populo crapula ſopitũ occiderũt
ſobrius fuiſſet: propter hoc Apoſtolus nos
ãmonet de ſobrietate cũ dicit. Sobrij eſtote
⁊ vigilate. Rogemus ergo dominum vt ſo
brietatẽ ita ſeruemus in terris vt ad celeſte
conuiuium inuitemur in celis ⁊c̃.

De fidelitate   Capitulum. clxxx

Refert paulus longobardorum hy
ſtoriographus quendam onulphũ
nomine papieñ. militem domino
ſuo regi portatico tãta fidelitatis ſigna mõ
ſtraſſe vt ſe morti pro ſalute domini ſui ex-
poneret. Nam cum grimoaldus dux bene
uentatus per genebaldũ ducẽ rauenenſem
primum proditorem corone regie: interfecto
godoberto longobardorum rege ad regis
tabernaculum per violentiam atq; per frau
dulentiam aſcendiſſet: fugato dicti regis go
doberti germano vſq; ad vngaros onul-
phus dictus miles portaticum reconciliare
regi grimoaldo curauit vt de vngaria vbi
nec ob timorem grimoaldi venire poterat:
ſaltem ad regis pedes veniam peteret: ſicq;
ſecuram vitam ſine dignitate regali que ſibi
debebatur poſſet decenter currere. Recon-
ciliatione igitur completa grimoaldus rex
poſt aliquot dies linguis maledicis nimium
credulus ipſum portaticum quem ſibi recon
ciliauerat in craſtinum occidere diſpoſuit ei
q; vina que inebriare poſſent ne ſue ſaluti
aliqualiter prouideret miniſtrari mandauit
que res onulphũ militem portatici minime
latuit: idq; accepto armigero ſuo onulphuſ
domũ intrauit portatici ac ibidem armigero
relicto in cubiculo ipſum portaticum coop̃to
lectiſternio tanꝙ̃ proprium armigerũ eduxit
de domo cũ minis iurgiis ⁊ verberibus cũ
deducens ad domũ propriã regis excubiis
ſeu cuſtodibus ante domum portatici collo
cauit: ⁊ opinantibus dictum armigerum onul
phi eductũ. Eadem nocte circa gallicantum
onulphus dominum ſuum dilectũ portaticũ
de muro ciuitatiſ cui domus ſua adherebat
fune ſubmiſſo emiſit: qui acceptis equis pa
ſcualibus fugiens ad ciuitatẽ aſtenſem per
uenit ⁊ de loco illo ad regem francie prope
rauit. Cumq; mane facto onulphus ⁊ eius
armiger fuiſſent a rege deteti examinatiq;
fuiſſent de modo ⁊ forma q̃liter portaticum
dominũ ſuũ liberaſſent: at illi reſpondiſſent
ſimplicem veritatem: dixit rex cõſiliariis ſuis.
Qua pena ſunt illi digni qui ſic fecerũt cõtra
noſtram regiam voluntatem. Cumq; vnus
capitali ſupplicio eos puniri: aliuſ viuos ex
coriandos diceret: alius occulto crucis pa-
tibulo pendente affirmaret: rex reſpondit.
Per illũ qui me naſci fecit iſti nulla morte
ſunt digni: ſed oĩ honore qui ſic fideles ſuo
domino extiterunt. Rex igitur grimoaldus
eos multis honoribus ⁊ muneribus premi
auit. Scribaldus vero proditor ⁊ canimen
tium dux per manũ armigeri ſui godoberti
quondam regis quem ſua proditione vita ⁊
regno priuauerat in ſolenni feſto beati Jo
hãnis baptiſte apud thaurinum miſerabi-
liter: ſed iuſte interfectus eſt.

Moraliſatio

Cariſſimi. Iſte miles fideliſ onul
phus bonus chriſtianus dicitur
qui domino ſuo regi portatico id
eſt anime in omnibus fidelis eſt laborando
vigilando dormiendo ⁊ omnes actus ſuos
in ſeruiciũ domini ſui dirigendo: ita ꝙ illud
quod anima per inſtinctum cuiuſlibet boni
operis ad ſaluatiõe; expoſtulat corpus toto
conamine iuxta decem preceptorum formam

aliaq; mandata ecclesiastica sine tedio im=
pleat ⁊ pficiat vt cū mens interior ad vigi=
landū ⁊ in orationibus persistendū deuote
domino pro pc̄tis reconciliando supplicare
satagit corpus exterius vt tedio non vincat̄
hoc ope pficere ad meritū clamat. Miles
iste tanta fidelitatis signa dn̄o suo ostendit
vt se periculis pro eo exponat: q: vt Apls̄
dicit. Sancti martires ⁊ alij christo deuoti
quidā pro saluatione domini sui id est aīe
temptati sunt: quidam secti sunt: quidam in
occisiōe gladij mortui sunt. Insup ⁊ pluria
tormentoꝝ genera de quibus in sacris scri=
turarum locis legimus ad reconciliandum
dominū istum qui transgressum per pc̄tm
mortale fecerat grimoaldum ducem id est
ihesum christū accedunt vt de vngaria vbi
nec ob timorē grimoaldi viuere poterat li
beraretur. Vngaria mūdus iste dicitur qui
est miseriis ⁊ tribulatiōibus plenus in quo
aīa periculose vagatur: ⁊ de timore mortis
extreme ꝯcutitur: propterea miles .i. corpus
dominum suum id est aīam ad hunc ducē
grimoaldū ꝑducere de vngaria istius mūdi
semper satagit ⁊ intendit vt saltē ad pedes
regis per humilitatē ⁊ veniā obtineat qui
supbe sepius contra eum se erigens iusticiā
potius ꝙ miscdiam meruerat: sed reconcili
atione completa homo sepius in peccatum
recidiuat intantū ꝙ grimoaldus rex qui pr̄
noster ⁊ rex celestis est: portaticum qui est
aīa nostra in crastinum damnare disposuit
per iusticiam ⁊ equitatem: sed misericordia
ꝑueniente quam res hec minime latuit cor
pus id est fidelem militē ad penitentiā sub
lecto obedientie ⁊ satisfactionis occultauit:
donec grimoaldus rex ⁊ pater celestis por
tatico per nuꝝ tribulationis deducto pc̄tm
miscditer dissimulauit: qui acceptis equis
pascualibus id est alioꝝ sanctoꝝ ⁊ electoꝝ
meritis ad ciuitatē astensem ꝑuenit: ciuitas
ista est de qua Johannes in Apocal. dicit.
Vidi ciuitatem sanctam iherusalē nouam
descendentem de celo ⁊c̄: ⁊ de loco illo ad
regem francie properauit. Francia est illa
sanctoꝝ angeloꝝ supercelestium curia vbi
rex in dyademate sempiterne glorie corona
tus cum leticia residet cum oīs gladij pleni
tudine: sed cum mane facto corpus ⁊ aīa a
peccato quod cōmiserant iam absolute ad
iudicium venerint: ⁊ per dyabolū accusant̄
⁊ examinantur de modo ⁊ forma qualiter
dominus .i. aīa liberata est a penis mortis
eterne ⁊ vinculis eius. Tunc grimoaldus
rex iudex viuoꝝ ⁊ mortuoꝝ a consiliariis
suis id est iusticia vel equitate misericordia
vel benignitate inuestigabit qua pena tales
digni sunt: tunc iusticia ꝙ capitali sentencia
plecti debeāt id est eternaliter damnari per
peccatum cōmissum affirmat. Ex alia pte
dyaboli accusantes astabunt qui eos excori
andos per iusticiam iudicis proclamabunt:
sed benignus dux quia pc̄tm per ꝯfessionē
et pn̄ie satisfactionē deletū est sentenciabit
eos ad vitā ingredi cū electis ꝑpter nimiā
fidelitatē quā vnus alteri ostēdit ⁊ a morte
liberauit: ⁊ dicet. Isti digni sunt oī honore
qui sic fideles suo domino extiterunt: ⁊ co=
ronabit eos corona glorie ⁊ leticie sempi=
terne: ad quam nos perducat qui sine ⁊c̄.

De adulterio Capitulum .clxxxi.

Legit̄ ꝙ quidā rex habuit leonē
leenam ⁊ leopardū quos multū
dilexit. Leo vero cū absens eēt:
leena cum leopardo adulteriū cōmisit. Vt
vero leo fetorē adulterij in ea non sentiret
solebat semp balneare in fonte iuxta castrū
regis. Rex vero cū hoc sepius vidisset qua
dam vice cū leena adulterata fuisset foueā
iussit claudi. Leo vero veniens ⁊ fetorē sen
tiens coram omnibus eam tanꝙ iudex per
sentenciam latam occidit Mistice
Iste rex est pater celestis. Leo ē dominus
noster ihesus christus scꝫ leo de tribu iuda:
Sed leena est aīa hoīs que sepe adulterat̄
cum leopardo .i. dyabolo que cum sic adul=
terata est currit ad confessionē ⁊ saluatur:
sed si descendit sine contritione ⁊ ꝯfessione
vindictā leonis euadere non potest: sed eā
per iustam sentenciā damnabit que oībus
reprobis dicet̄. Ite maledicti in ignem eter
num ⁊c̄. A quo nos defendat qui sine fine
viuit ⁊ regnat deus per cuncta secula bene
dictus. Amen.

Ex gestis romanoꝝ cum pluribus ap=
plicatis hystoriis de virtutibus ⁊ viciis mi
stice ad intellectū trāsumptis recollectorij.
Finis est feliciter.

BRESCIA

ANGELUS AND JACOBUS BRITANNICUS

JACOBUS DE VORAGINE. Registrum in sermones de tempore et de Sanctis. 1491.

Panzer, I, p. 252; Proctor 6553.

Printed with gothic type, in quarto form, in two colums. It has four leaves, 50 lines in a column. The recto side of the first leaf is blank. The size of a leaf is 265 × 187 mm., and the text in a column measures 200 × 60 mm.

This Table of Contents properly belongs to Voragine's *Sermones de tempore et de Sanctis* published at Brescia in 1491. By some mistake, however, the leaves were bound together with a copy of the *Gesta Romanorum,* printed by Anton Sorg at Augsburg at an unknown date. (See p. 19 in the January 1930 issue of MORE BOOKS.) The types are very similar, though at a close view one can see the difference.

Voragine himself arranged his sermons into four groups, and they were printed in as many separate volumes. The first was the most popular. It was first printed in 1473 in Paris by Gering, Krantz and Friburger. At least nine editions were published during the fifteenth century. The Brescia edition was the fifth.

The chief work of Voragine, archbishop of Genoa from 1292 to 1298, was of course *The Golden Legend,* a collection of stories about the Saints. (For notes about this work and the author see pp. 19–80 in the February 1930 issue of MORE BOOKS.)

Bought in May, 1873.

¶ Regiſtrum alphabetico ordine collectū in Jacobi de Uoragine ſermones de ſanctoꝝ feſtis per circulum anni ſubtiliter collectos

Acceſſit ad iheſuz mater filiorum zebedei·65·S
Adoram⁹ xp̄z duplici de cā·10·E
Aduentus xp̄i in carnem folio·9·z
Aduentum xp̄i plura teſtantur foli·13·O
Agatha hūit q̄druplic̄ fortitudinē·29·Q
Agatha choruſcauit quadruplici radio folio·30·T
Agatha affinis fuit angelis ibidem U
Ager eſt triplex folio·60·T
Agnes tria vicit certamia·25·R et infra
Agnes fuit robuſta decora ꝛ leta ibiđ X
Altaris ſanctificatio et ritus folio·12j·L ꝛ infra pulcra
Amici nr̄i dicūtur mortui·110·U ꝛ infra
Amor dei quinqꝫ operabatur in magdalena folio·63·L ꝛ infra
Amor eſt quintuplex folio·87·E
Amoris ſponſi ꝛ ſponſe ſigna foli·116·D
Andree apoſtoli virtutes folio·j·B
Andreas habuit quadruplices lacrimas ibidem C ꝛ D
Andree apoſtoli priuilegia·j·L ꝛ infra
Angeli dicuntur nubes folio·36·N
Angelus gabriel miſſus eſt folio·37·U
Angelorū choros tranſcendit maria folio·83·P ꝛ infra
Angelorum pulcer ſermo·99·G et infra
Angelorū ordines diſtinguuntur·100·J
Angelis homines ſociantur ibidem K
Angeli qualiter mittantur folio·10j·L
Angelis grata eſt eccleſia folio·120·D
Anime domus qualiter fit faciēda·7·L
Anime beatitudo in quo conſiſtat·26·C
Anime exeuntes quatuor timent·108·Q
Anima vnita eſt corpori folio·11j·B
Annunciatio eſt duplex fol·11·G et infra
Appuit benignitas ꝛ hūanitas·15·J ꝛ if
Apis dicitur cecilia folio·113·Q
Apis pulcerrime proprietates ibidem
Apoſtolis mittitur ſpiritusſanct⁹·47·N
Apoſtoli dicuntur oſſa ibidem P
Apoſtoli ſunt honorandi folio·106·E
Appropinquare deo qui dicantur·99·C
Aquilaꝫ q̄tuor cōmendant·19·D ꝛ infra
Aſcenſiōis dn̄i feſtū·43·p totū ſermonē
Aſcendit dominus cum iubilo·44·A
Aſcenſio domini vnde fuerit ibidem B
Aſcenſio dn̄i propter quid fuerit ibiđ C
Aſſumpta eſt maria quadrupliciter folio·78·R et infra
Aſſumpta eſt maria corpaliter ibidē S
Audiui vocem de celo folio·110·Y
Auguſtini ſtatus ante et poſt conuerſionez folio·9j·S ꝛ infra
Auguſtin⁹ tria p̄uilegia hūit·92·U ꝛ inf
Auro comparatur laurentius foli·73·A
Auxiliatur dyoniſius ſibi deuotis·103·S

Baptiſte xp̄i priuilegium folio·5j·F ꝛ infra
Baptiſte criſti quinqꝫ preconia ibidem D ꝛ infra
Baptiſte magnitudo conſideratur in ſex folio·52·L ꝛ infra
Barnabe doctrina perfecta folio·49·Y
Barnabe vita perfecta ibidem z
Bartholome⁹ hōorificauit deū·89·K ꝛ L
Bartholomeū glorificauit dn̄s ibiđ M
Bartholome⁹ cōmēdatur a trib⁹ ibiđ N
Bartholomeus vocatur celum ibidem
Bartholome⁹ dedit pelles p pelle·90·P
Beatitudo anime in quo cōſiſtat·26·C
Beat⁹ venter q̄ te portauit·94·J ꝛ infra
Beati q̄ habitāt in domo tua dn̄e·106·G
Btitudo a diuerſ diuerſimode q̄ritur ibiđ
Benedictus fuit dilectus deo ꝛ hominibus folio·35·per totum ſermonem
Benedictus moritur laudabiliter ibidez
Benedict⁹ dign⁹ fuit memoria ibiđ M
Benedicat nos de⁹ deus nr̄·48·T ꝛ infr
Beneficiū dei quadruplex·66·Y et infra
Bernhardus deo ꝛ hominibus dilectus folio·88·per totum ſermonem
Bonus habitat cum bonis folio·2·Q
Bona non ſunt ſimilia folio·54·X
Bonitas ſerui tria requirit folio·7j·P
Boni ſunt differentes folio·108·N
Bos cōmendatur a quatuor·foli·104·Y
Breuitas humane vite folio·109·P

Calix dicitur paſſio xp̄i folio·65·S ꝛ infra
Calices tres habet dn̄s·66·U
Capilli capitis quid deſignent foli·63·D
Carcer iohannis fuit multiplex fol·92·A
Caritatis tria ſigna folio·8·R

Caritatē feruentē hūit franciſcus·102· Q
Carnem aſſumpſit chriſtus folio·37·T
Caſtitatem impediunt quinqȝ fol·25· S
Cecilia ſeruiuit domino fo·113·L ꝛ infra
Cecilie martirium quinqȝ habuit ibidē O
Cecilia dicitur apis ibidem Q
Cedrorum duo genera folio·82·I
Celum dicitur deus folio·35·N
Celorum regnuȝ comparatur theſauro folio·59·S ꝛ infra
Celū dicitur bartholomeꝰ·89·N ꝛ infra
Cenant cum xp̄o aliqui fol·61·B ꝛ infra
Certamē triplex vicit agnes·25·R ꝛ infr
Certare legittime quis dicatur foli·39· L
Certamen quadruplex geſſit laurentius folio·74·F ꝛ infra
Ceruus tres habet proprietates fo·33·F
[illegible]ꝰ comedit tria genera herbaȝ ibidē
[illegible]ratur gregorius ibidem
[illegible]prietas folio·82·K
Circumciſionis feſtum fol·22· A ꝛ infra
Circumcidi debemus ſpiritualiter ibidē
Clauium poteſtas ↄſiſtit in tribus·56· B
Clauium tria genera folio·67·L
Clemens paſſus eſt quadruplex genus martirij folio·114·V
Columne ſeptem deſignant ſeptem virtu[illegible] folio·6·A ꝛ infra
[illegible] ōȝ dimittēs icurrit mala·8·N
[illegible]ia in quo conſiſtat folio·67· B
Corpori vnitur anima folio·111·B
[illegible] damiani habitatio·99·D ꝛ infr
[illegible]ediemini ꝛ dominꝰ erit vobiſcū folio·11·per totum ſermonem
Crudelitas hominis mali folio·77·P
Crucis ſancte oſtenſio folio·42·P ꝛ inf
Crucis ſancte operatio ibidem R
Crux multipliciē fuit exaltata·97·R ꝛ in
Cruce xp̄s mori voluit folio·96·P
Crux exaltata eſt in celo ꝛ mōo ibidē Q
Crux depigitur ī eccleſia ↄſecrāda·119· D
Curatio pauli mirabilis·28·I ꝛ infra
Curationis pauli ſigna ibidem L

D Edicationis ſermones pulcri·117· ꝛ deinceps
Edicatur eccleſia propter quatuor folio·120·G
Delicias triplices habuit maria fo·82·F
Demon tres habet proprietates fo·111·A
Demonem vicit martinus ibidem E
Demonibus terribilis eſt eccleſia·120·K
Deſiderauit martinus tria a dn̄o·11 [illegible]
Deſponſata fuit maria folio·13·P
Deus dicitur celum folio·35·N
Deus eſt lux inacceſſibile folio·38·T
Dei liberalitas in q̄bꝰ appeat·[illegible] ꝛ in
Deus eſt timendus folio·55·Z ꝛ infra
Deo appropinquare qui dicatur.99.C
Dyaboli laqueꝰ triplex eſt folio.76. M
Dyaboli tres proprietates folio.94. D
Dies boni nuncij folio.11.D
Dilectio comparatur quinqȝ fortiſſimis folio.27.D infra
Dilectus deo et hominibus benedictus folio.35.per totum ſermonem
Dilectꝰ deo ꝛ hoībus.88.p totū ſermonē
Dyoniſiꝰ tripliciter fuit illuſtratꝰ.102.R
Dyoniſius iuuat ſibi deuotos fol.103.S
Didicit ieronimus multipliciter.101. M
Diſponitur q̄s q̄tuor modis.2. R ꝛ inf
Doctor veritatis fuit ſebaſtianus.24.O
Doctrina barnabe perfecta folio.49. Y
Dn̄icus fuit odor agri pleni.45.D ꝛ inf
Dominicus comparatur ſtelle fol.58.G
Dominicꝰ compatur lune plene.69. D
Dominicus comparatur ſoli ibidem L
Dn̄icus triplicē pfectionem hūit.70.M
Dn̄ici orōes ſex habuerē ꝓpetateſ.71.R
Dominicus comparatur ſali foli.72. X
Dominicus comparatur luci ibidem Y
Domꝰ anime qualiter ſit facienda.7.L
Domus dei quadruplex folio.56.E
Domus dei que ſit folio.61.A
Domus dupliciter conſideratur.117. N
Domus dei q̄liter debeat edificari ibidē
Domus dei eſt ornanda folio.118.Q
Dormire dicuntur mortui folio.111.A
Dura olim erant quatuor folio.12.I

E Ccleſie conſecratio plura requirit.119.A ꝛ infr
Eccleſia dedicatur propter quatuor folio.120.G
Eccleſia grata eſt angelis ibidem
Eccleſia viſitanda eſt ab hoībus ibidē I
Eccleſia terribilis eſt demonibus ibidē K
Edificatio qualis debeat eſſe folio.93.B
Egredi diuerſimode debemꝰ.11. per totū
Electio cōmendatur a tribus fol.4.M
Electus cōmendatur a tribus ibideȝ N
Eligendi modū tria cōmendant ibidē O

Electio Mathie cōmendatur folio.32.D.
Electa vt ſol dicitur maria folio.85.L.
Euāgeliſta ver⁹ q̄tuor req̄rit.71.S.ꝛ ifra.
Euāgeliſte op⁹ q̄d ſit.97.X.ꝑ totū ſmonē
Euangelium predicauit mathe⁹ ibidem
Euangelium ſcripſit Matheus 98.Y.
Euangelium tenuit Matheus ibidem.3.
Euāgeliſta lucas nobis fuit i exēplū.103.U
Exaltatus eſt ſanctus petrus folio.31.3.
Exaltatio crucis xp̄i folio.97.R.ꝛ infra.
Excelſuȝ trinitatis eſt quadruplex.47.N
Examinatur homo ꝑ diuerſa folio.76.K.
Exijt edictū a ceſare auguſto.14.A ꝛ ifra

Fides thome mul
tiplici ſtatu folio.8.P.
Filij marie proprietates.15.B
Fortitudo lucie apparuit i trib⁹ folio.6.3
Fortis eſt vt mors dilectio.27.D et infra
Fortitudinē q̄druplicē hȝ agatha.29.Q.
Fortia reperiuntur quinq̀ȝ.62.D.et infra
Franciſc⁹ habuit paupertatē folio.102.P
Franciſcus habuit humilitatem ibidem.
Frāciſc⁹ habuit feruentē caritatē ibid̄.Q.
Franciſc⁹ habuit obedientiā ꝑfectā ibidē
Fratres quatuor vocauit dn̄s folio.2.U.
Frat̄ dn̄i dicebatur iacob⁹ minor.41.M
Fratnitas ſpūalis excellit carnalē.54.Xꝛ i

Geruaſii et protha
ſij ſmo pulcer.49.A.ꝛ infra.
Glorificauit bartholomeū dn̄s
folio.89.M.
Gloriari debem⁹ i ſancta cruce.95.M.
Gloſa d̄r vita ſancti Nicolai.5.P.ꝛ ifra.
Grām dei habuit iohānes baptiſta.51.B.
Gratia plena dicitur Stephanus.68.E.
Gregori⁹ cōptur ceruo.33.ꝑ totū ſermōē
Gregori⁹ iterp̄tatur vigilās.34.ꝑ to.ſmo.
Gregori⁹ vigilauit ſibi eccleſie et deo ibid̄.

Habitaculum eſt q̄
druplex folio.4.F.ꝛ infra
Habitatō coſme ꝛ damiani.99
D.et infra
Habitantes in domo dn̄i beati.106.B.
Hodie ſal⁹ huic domui facta ē.120.F.ꝛ if
Hōis tria incommoda folio.9.3.et infra.
Homo eſt quadruplex folio.72.U.
Homo probatur a deo folio.75.J
Homo examinatur diuerſimode.76.K.
Hominis mali crudelitas.folio.77.P.
Homo moriens quatuor timet.108.O.
Homo dicebatur vacuus folio.103.X.
Humani vite termini.109.P.
Humane vite breuitas ibidem
Homo viſitare debet eccleſiā folio.120.J.
Honorauit petꝝ ꝛ paulū dn̄s folio.56.D
Honorificauit d̄s bartholomeū.89.K.ꝛ L
Honorandi ſunt apoſtoli folio.106.E
Honorare debem⁹ ſanctos.105.L.ꝛ infra
Humilitateȝ habuit franciſcus fo.102.P

Jacobus minor
ſanctificatus fuit folio.40.K.
Jacobi ſanctitas apparet in tri
bus folio.41.L
Jacobus dicebatur frater dn̄i ibideȝ.M.
Jgnem veni mittere in terrā.46.J.ꝛ ifra
Jgnis ſpiritusſancti qualis ſit ibidem
Jgnis ſpiritusſancti extinctio ibidem.L
Jgnis ſpiritusſancti cōſeruatō ibidem M
Jgnis eſt quadruplex folio.74.E
Jheſus ſuſcipitur a quatuor.29.M ꝛ ifr
Jheſus q̄drupliciter fuit oblat⁹ ibideȝ N
Jeronim⁹ didicit multipliciter fol.101.M
Jeronim⁹ dicitur lucerna ibidem
Jlluſtratus fuit dyoniſi⁹ triplicit̄.102.R.
Jmpleti ſunt dies marie.15.ab initō ſmo.
Jmpoſſibilia quodā videbātur tria.37.S
Jndulgētiaꝝ poteſtas i quo ↄſiſtat.56.D
Jnfans octo dieꝝ circūcidatur.22.A ꝛ if
Jnnixa ſup dilectū ſuū folio.82.D
Jnnocētū paſſio cōmendatur ex quatuor
folio.20.O.et infra
Jnuentio ſtephani cōmendatur.67.D
Jpſa conteret caput tuum folio.59.Q.
Johannes aſſimulatur aquile propt̄ qua
tuor folio.19.D.et infra
Johannis priuilegia q̄nq̀ȝ ibidē.K.ꝛ ifra
Johānis euāgeliſte martiriū.43.ꝑ to.ſm.
Johānes vnct⁹ fuit triplici oleo ibidē.X.
Johannis baptiſte priuilegiū.51.F.ꝛ ifra
Johannes fuit nuncius dei ibidem
Johannes habuit granum dei ibidem B
Johannis bāptiſte preconia ibid̄.D.ꝛ ifr
Johannis magnitudo cōſideratur in ſex
folio.52.L.et infra
Johannis carcer fuit multiplex.92.A
Johannes duo d̄r habuiſſe capita.93.B
Johannes quā vocē audiuerit.110.Y.

K Atherina floruit virginitate folio·115·A.
Katherina floruit pulcritudine ibidem
katherina habuit diuitias ibidem
katherina habuit libertatem ibidem
katherina fuit ſollicitata ibidem
katherina hũit p̃uilegiũ p̃dicandi·115·B
katherina hũit excellẽs martiriũ ibiđ C
katherinam amauit xp̃s folio·116·D
katherine fecit xp̃s grãz in morte ibiđ E
katherie facta eſt miſericordia poſt mortem ibidem F
katherina aſſimilatur theſauro abſcondito folio·117·G ꝛ infra
katherina fuit dotata priuilegiis ibidez
katherina dicitur ager ibidem

L Abora ſicut bonus miles folio·38·A ꝛ infra
Lacrimas quadruplices habuit andreas folio·i·C ꝛ D
Lacrimarum genera q̃tuor fudit magdalena foli·61·B
Lacrimarum natura triplex folio·62· G
Lapides ſunt quadruplices·18·E ꝛ infra
Lapis deſignat peccatum ibidem
Laurentius comparatur auro fol·73· A
Laurentius quadruplex geſſit certamẽ folio·74·F ꝛ infra
Laurentius probatur a deo folio·75·I
Laudatio a quo ſit ſuſcipiẽda·53·O et in
Legatio digniſſima q̃ fuerit·37·V ꝛ infr
Liberalitas dei in q̃bꝰ appeat·45·F ꝛ if
Ligni paradiſi triplex differentia·42· S
Lucie fortitudo apparuit in tribus·6·z
Lucie ſeptem virtutes folio·6·A ꝛ infra
Lucia fuit luminoſa folio·7·D
Lucia fuit famoſa ibidem I
Lucia fuit ſpecioſa ibidem K
Luminaria mundi qui dicãtur folio·55· ab inicio ſermonis
Lune plene compatur dominicus·69·D
Luminoſa dicitur maria folio·79·T
Lunam habet maria ſub pedibus ibidẽ
Luna tripliciter obſcuratur folio·105·B
Lucida opera que dicantur folio·102·O
Lucis quatuor proprietates folio·14·X
Lux inacceſſibile deus eſt folio·38·z
Luci comparatur dominicus foli·72· Y
Lucas euangeliſta nobis fuit in exemplum folio·103·V
Lucas quatuor poſuit medici[illegible]s·104·X
Lucas medicus fuit corporũ ꝛ animarum ibidem z

M Agi quatuor feciſſe leguntur folio·23·K ꝛ infra
Manete in me ꝛ ego in vobis folio·105·per totum ſermonem
Marcus quadruplex perhibebat teſtimonium folio·39·D
Margarethe ſancte vita·59·Q ꝛ infra
Margarite dicuntur ſancti folio·60·Y
Maria fuit deſponſata folio·13·P
Maria q̃liter interp̃tatur ibiđ Q ꝛ infra
Maria dicitur terra folio·36·P
Maria aſſũpta eſt q̃druplicit·78·R ꝛ if
Maria aſſumpta eſt corpore ibidem S
Maria dicitur luminoſa folio·79·T
Maria ornatur duodecim ſtellis ibidez
Maria lunam habet ſub pedibus ibidẽ
Maria fuit ſine macula ibidem X
Maria fuit dei amica ibidem
Maria fuit pulcra folio·80·Y
Maria fuit tota pulcra ibidem
Maria fuit quaſi aurora folio·80·A
Maria pulcra vt luna ibidem B
Maria dicitur electa vt ſol folio·81·C
Mater eſt mater dei ibidem D
Maria eſt regina celi ibidem
Maria eſt domina mundi ibidem E
Maria eſt porta paradiſi ibidem
Maria habuit triplices delicias fo·82·F
Maria dr̃ innixa ſuper dilectũ ibidez H
Maria exaltata eſt vt cedrus in libano ibidem I infra
Maria plantata vt cipreſſus ibidem K
Maria aſſimilatur palme folio·83·L
Maria dicitur plantatio roſe ibidez M
Maria tranſcendit angelorum choros folio·83·P ꝛ infra
Marie plura ſunt cõmiſſa folio·85·X
Maria optimam partem elegit folio·86 per totum ſermonem
Marie natiuitas folio·93·C
Maria dicitur ſtella folio·94·F
Maria dicitur virga ibidem G
Marie venter dicitur beatꝰ·94·I ꝛ infr
Maria dicitur ſponſa foli·105·C ꝛ infra
Mariã q̃re honorare debeamꝰ ibidẽ D

Martinus tria deſiderauit a dño ·iij· D
Mar ... us vicit demonem ibidem E
Mart ... būit teſtimonia ſctitatis· ii2·F
Martinus vitauit quatuoꝛ ibidem G
Martini ſtatus triplex ibidez H ⁊ infra
Martiriū io ... ſ euãgeliſte·43·p totū ſer·
Mathie electio cõmendatur folio·32· D
Medicus ſan ... uit magdalenam·64· N
Medicinas q̃tuoꝛ poſuit lucas·104·X
Medic⁹ coꝛpoꝝ ⁊ aiaꝝ fuit lucas ibidē z
Memoꝛari que debeamus folio·107·k
Militem tria faciunt folio·38·A ⁊ infra
Miſcðie effect⁹ ſuſcepit paul⁹·57·k ⁊ inf
Miſſam oꝛdinauit gregoꝛius folio·124 X ⁊ infra pulcra
Miſſus eſt angel⁹ gabꝛiel·37·U ⁊ infra
Moꝛs benedicti laudabilis folio·35·k
Moꝛi pꝛo xp̄o timere nõ debem⁹·54· Y
Moꝛs petri nobis pꝛofuit folio·56·E
Moꝛs eſt memoꝛanda folio·107·L
Moꝛtis memoꝛia vtilis ibidem M
Moꝛtis memoꝛia folio·108·P
Moꝛtis memoꝛia vtilis·109·Q ⁊ infra
Moꝛtui a viuis ſunt iuuandi ibidem T
Moꝛtui dicuntur amici noſtri fo·110· U
Moꝛtui dicuntur doꝛmire folio·iij·A
Moꝛiens quatuoꝛ timet folio·108·O

NAtus eſt xp̄us ·10·E
Atiuitas marie folio·93·C
Egociatoꝛ dicitur xp̄s fo·60·X
Nicolai vita fuit gr̄oſa ex ſeptē·5·P ⁊ if
Nicolai pꝛiuilegia ibidem T ⁊ infra
Nobilitas eſt quadruplex folio·3·E
Nolumuſ vos ignoꝛare de doꝛmientib⁹ folio·iij·A
Nomina xp̄i ſunt quatuoꝛ·22· D ⁊ infr
Noticia rerum habetur tripliciter·100·D
Nubes dicuntur angeli folio·36·N
Nuncius dei fuit iohannes folio·51·F

OBedientiam perfectam būit franciſcus·102· Q
Blatus fuit iheſus quadrupliciter folio·29·N
Oculos ſibi erui fecit philoſophuſ·87·D
Oculus ſimplex quis dicatur foli·101·N
Oculo quatuoꝛ ſunt nociua ibidem
Occultari quatuoꝛ non poſſunt·45·D
Odoꝛ agri pleni fuit dominicus ibidē E
Officiuz paranimphi quadruplex·37· Q
Oleo triplici vnctus fuit iohãnes·45· X
Opus fac euangeliſte folio·71·S ⁊ infra
Opus fac euangeliſte·97·X per totū ſer.
Opera lucida que dicantur folio·102· O
Oꝛationis dominice pꝛopꝛietates·71· R
Oꝛatio ſurſum nos trahit folio·103· R
Oꝛietur ſtella ex iacob folio·94·F
Oſſa dicuntur apoſtoli folio·47·P
Oſculatur magdalena pedes dñi·63·J
Oſculum quid deſignet ibidem
Oſtenſio ſancte crucis fol·42·P ⁊ infra

PAlme aſſimilatur maria folio·83·L
Aranimphi officium quadruplex folio·37·Q
Paruulus natus eſt nobis folio·14·Y
Paruulus dicitur chꝛiſtus ibidem
Paruulus tria impoꝛtat fo·31·X ⁊ infra
Paſſeri aſſimilatur ſanctus folio·76·L
Paſſio innocentū cõmēdatur·20·O ⁊ if
Paſſio criſti dicitur calix·65·S ⁊ infra
Pauli ante conuerſionem vicia fo·27·F
Pauli laudabilis conuerſio ibidem
Paul⁹ fuit mirabiliter curat⁹·28·J ⁊ inf
Paulo facta eſt miſericoꝛdia folio·57· k
Paul⁹ būit voluntariã pauꝑtatez·58· N
Paupertatem habuit franciſcus·102·P
Peccatuz q̃tuoꝛ incõmoda induxit·10·X
Pctõꝛ deſignatur per lapidē·18·E et infr
Peccatū tpale punitur eternaliter·78·Q
Pellem pꝛo pelle dant ſancti foli·90·P
Pellis eſt quadruplex ibidem
Perfectionē triplicē būit dñicus·70· M
Petrus a deo exaltatus eſt folio·31·z
Petri feſtū de cathedra cur celebꝛet̃ ibi.
Petrus didicit ſapientiam folio·55·B
Petrum ⁊ pauluz honoꝛauit dñs·56· D
Petri apoſtoli dignitas ibidem F
Philippe qui videt me fol·41·N ⁊ infra
Philippi dignitaſ appet in q̃tuoꝛ ibið O
Placuit deo ſilueſter folio·21· X ⁊ infra
Pluuie aſſimilatur xp̄i incarnatio·36·O
Poteſtas clauiuz conſiſtit in trib⁹·56· D
Pꝛedicatoꝛes dicuntur piſcatoꝛes venatoꝛes vindemiatoꝛes folio.30.Y
Pꝛedicatoꝛi duo ſunt neceſſaria.49. Y
Pꝛedicatoꝛem tria cõmendant fo.69.k
Pꝛelat⁹ q̃tuoꝛ de cauſ deponitur.32.A
Pꝛelatus dicitur dilapidatoꝛ ibidem C
Pꝛelato tria ſunt neceſſaria folio.33.E

Prelati vita quatuor requirit fol.67.A
Priuilegia ſancti nicolai fo.5.T et infra
Priuilegia ſtephani folio.17.A et infra
Priuilegia iohis ſunt quinque.19.K et infra
Priuilegium iohis baptiſte.51.F et infra
Probat deus quadrupliciter folio.75.I
Puer iheſus a quatuor ſuſcipitur.29.M

Quartum animal ſimile aquile folio.19.D
Quaſi cedrus exaltata ſum in libano folio.82.I et infra
Quatuor cõmendant bouem foli.104.Y
Quatuor vitauit martinus folio.112.G
Quatuor ſunt oculo nociua folio.101.N
Quadruplex eſt vanitas folio.107.K
Quatuor cecilia accepit a domino.113.L
Quatuor cõmendant ſeruum fol.114.V
Que ẽ iſta que progreditur quaſi aurora.80.A
Que parate erant intrauerunt ad nuptias folio.108.N
Queſtiones de redemptione generis humani folio.16.S et infra
Qui manet in me folio.9.S
Qui deſcẽdit ipſe eſt qui aſcẽdit.43.3 et inf

Rabi vbi habitas folio.2.S
Radio quadruplici fulſit agatha folio.30.T
Regnum celorum comparatur theſauro folio.59.S et infra
Regnum triplex vincunt ſancti.98.B
Reliquit omnia paulus folio.58.N
Remittũtur ei pcta multa.63.L et infra
Repleti ſunt oẽs ſpũ ſancto.45.F et inf
Rerũ noticia habetur tripliciter.100.D
Rex habuit triplicem acubitum.82.G
Rorate celi deſuper folio.35.N
Roſe plantatio dicitur maria fol.83.M
Rumores qui libenter audiantur.110.Y

Sanguinis chriſti effectus folio.97.T
Sal dicitur dominicus.72.X
Saluatorem generat terra folio.37.R
Sapientiam didicit petrus folio.55.B
Sapientia eſt triplex folio.67.A
Sapientia edificauit ſibi domum.93.B
Sanctitatem tria efficiunt folio.4.I
Sanctitatem tria conſeruant ibidem K
Sanctitatem tria oſtendunt ibidem L
Sanctificatus fuit iacobus minor.4 K
Sanctitas iacobi apparet in trib9.4.L
Sanctitatis perfecte tria ſigna ibidẽ N
Sanctorum virorum vnio folio.54.V
Sancti dicuntur margarite folio.60.Y
Sanctitatis perfecte ſex ſigna fol.70.N
Sanctus aſſimilatur paſſeri folio.76.L
Sanctum quadrupliciter dicitur.85.V
Sancti per fidem vicerunt regna.98.A
Sanctos honorare debem9.105.C et infr
Sctitatis teſtimonia hũit martin9.112.F
Sebaſtianus fuit doctor veritatis folio.24.O et infra
Sebaſtianus fuit corroborator debilium ibidem P
Sebaſtiã9 fuit ꝯſolator afflictorum ibid Q
Securum tria faciunt hominem.3.D
Securitas ſanctorum quadruplex folio 50.per totum ſermonem
Sedebitis ſuper ſedes duodecim.58.P
Sentencia dicitur iniuſta triplicit.21.S
Serui bonitas tria requirit folio.71.P
Seruiuit cecilia domino.113.L et infra
Seruum quatuor cõmendant.114.V
Siluestri ſtatus quadruplex folio.21.X
Socialis vita quatuor requirit fol.2.X
Solem preuenire quid ſit.12.L et infra
Soli comparatur dominicus foli.69.L
Spes eſt babenda folio.111.B
Spũſſancti ignis qualis ſit.46.I et infra
Spũſſanct9 venit in ſpecie linguarum ibid
Spũſſancti ignis extinguitur ibidem L
Spirituſſancti ignis per quid conſeruetur ibidem M
Spũſſanct9 miſſus eſt apoſtolis.47.N
Spũſſanctus reqrit pparationẽ ibid Q
Spirituſſanctus per quid cõſeruetur in homine folio.48.R
Spũſſanctus per quid ondatur ibidẽ S
Sponſus dicitur chriſtus.105.C et infra
Sponſa dicitur maria ibidem
Sponſi et ſponſe dilectiõis ſigna.116.D
Stellã ei9 vidim9 in oriente.23.E et infr
Stelle comparatur dominicus fo.58.G
Stelle duodecim que ſint folio.79.T
Stella dicitur maria folio.94.F
Stephani priuilegia quinque.17.A et inf
Stephani inuentio cõmendatur.67.D
Stephanus plenus gratia folio.68.E

T
Enebre quatuor inducunt folio·14·V
Erra dicitur maria foli·36·P
Terra germinat ſaluatorem folio·37·R
Term[illegible] humane vite ſūt diuerſi·109·P
Teſtimoniū quadruplex phibebat marcus folio·59·D
Theſauri trinitatis qui ſint folio·55·A
Theſauro comparatur regnum celorū folio·59·S et infra
Theſaurus caſtitatis abſconditur·60·V
Timendus eſt deus folio·55·3 et infra
Timet quatuor moriens folio·108·O
Tyrannum tria faciunt folio·77·O
Thomas quatuor dedit voces fol·8·M
Thomas manſit in xp̄o foli·9·S et infra
Trahunt quatuor ad ſe folio·97·S
Trahit nos ſurſum oratio folio·103·R
Tranſitoriis adherens folio·68·F
Tranſitorium peccatum punitur eternaliter folio·78·Q
Trinitatis excelſum eſt q̄druplex·47·N
Trinitatis ſctiſſime ſermo·48·T et infra
V
Acuus dicebatur homo folio·103·T
Anitas eſt quadruplex·107·K
Vendidit chriſtus quatuor folio·61·3
Veniens euangeliſauit pacem folio·16·S per totum ſermonem
Venter marie dicitur beat⁹·94·I et infr
Verbum caro factum eſt·16·N et infra
Veritatis doctor fuit ſebaſtianus folio·24·O et infra
Veſtigia eius ſecutus eſt pes meus folio·40·per totum ſermonem
Viā cuſtodire faciunt q̄tuor·1·E et infra
Via quadrupliciter amittitur ibidem F
Vidimus ſtellam eius in oriente·23·E
Vigilate q2 neſcit[illegible]·34·per totū ſermonē
Vigilauit greg⁹ ſibi eccleſie et deo ibidem
Vincenti dabo manna abſconditum folio·26·A et infra
Vir perfectus tria habet folio·1·A
Virorum ſanctorum vnio folio·54·V
Virga dicitur maria folio·94·G
Vita ſocialis quatuor requirit foli·2·X
Vite perfecte ſigna folio·49·3
Vita iacobi fuit gratioſa folio·65·Q
Vite humane diuerſi ſūt termini·109·P
Vite humane breuitas ibidem
Vitauit quatuor martinus folio·112·G
Viui ſuccurrere debent mortuis·109·T
Un gentum eſt quadruplex folio·63·K
Vocauit dominus quatuor fratres·2·V
Vocati a domino laudantur folio·3·3
Voces quatuor dedit thomas foli·8·M
Vox quam audiuit iohannes foli·110·Y
Vox iſta propter quatuor venit ibidem 3
X
p̄i aduētus in carnem folio·9·3
p̄s cur natus ſit folio·10·C
Xp̄m adoramus triplici de cauſa ibidem E
Xp̄i aduentum plura teſtantur foli·13·O
Xp̄s dicitur paruulus folio·14·Y et infra
Xp̄i nomina ſunt quatuor·22·D et infra
Xp̄i incarnatio aſſimilatur pluuie·36·Q
Xp̄s aſſumpſit carnem folio·37·T
Xp̄m imitari cupiens folio·58·O
Xp̄s dicitur negociator folio·60·X
Xp̄s vendidit quatuor folio 61·3
Xp̄s ſtat iacet ſedet folio·61·B
Xp̄s factus eſt pro nobis obediens folio 96·P et infra
Xp̄s conueniēt mortu⁹ eſt in cruce ibidē
Xp̄i ſanguis plures habet effectus·97·T
Xp̄s dicitur vitis radix ſol folio·105·A
Xp̄s dicitur ſponſus ibidem C

Regiſtri finis.